पेशवे दप्तरांतून निवडलेले कागद

३३

जंजिऱ्याची मोहीम

(पुरवणी)

[किंमत—९ रुपये १४ आणे किंवा ९ शिलिंग ९ पेन्स

संपादक—गो. स. सरदेसाई, बी. ए.

गव्हर्न्मेंट सेंट्रल प्रेस, मुंबई
१९३३

(या प्रकाशनांतील संपादकीय टीका व मतें यांजबद्दल कोणतीहि
जबाबदारी सरकारावर नाहीं.)

Selection No. 33

SHAHU'S CAMPAIGN AGAINST THE SIDIS OF JANJIRA

(Supplementary Papers)

It will have been observed that the processes of selecting and editing papers from the Daftar have proceeded simultaneously. It was, therefore, inevitable that further documents would turn up in the course of subsequent investigations and these have been set aside for publication in supplementary selections. This has particularly been the case with the Maratha activities against the Sidi on the West Coast where a number of Indian and European powers waged against one another an interminable contest. King Shahu personally directed Maratha operations from his headquarters and was at great pains to bring them to a successful issue.

The main incidents of the four years' campaign against Janjira may be thus summarised :—(1) the capture of Raigad by the Pratinidhi on 8th June 1733, (2) the capture of Vijaygad and Mandangad by Sekhoji Angria in July 1733, and (3) the Peshwa's triumphant march up to the gates of Janjira. With the death, however, of Sekhoji Angria on 28th August following, the series of successes closed. The Pratinidhi who after his initial successes had invested Gowalkot was repulsed with heavy losses and withdrew to Satara. The Peshwa pressed on the siege of Janjira for some time, but deprived of the co-operation of the Angria's navy, his attempts ended in failure, and realising the futility of further operations, he returned to Poona in December after patching up a hollow treaty.

During the next two years 1734 and 1735 the contest was confined to the region of Gowalkot and Anjanwel, round which a fierce struggle raged : many experienced leaders had to return discomfited from their impregnable walls. This exasperated the king so much that he directed Chimaji Appa and Pilaji Jadhav to take the field and bring the undertaking to a successful issue. Chimaji in a short campaign of two months—March and April 1736—met Sidi Sat near Rewas and killed him in a fierce battle. Gowalkot, however, held on and with the break-down of Pilaji's health the siege had to be given up, so that the fort continued in the possession of the Sidi for another twenty-five years. The papers in Selections 3 and 33 will be found to appertain to one or another of the incidents mentioned above.

It may be a matter of surprise that what at first sight appear to be a disproportionately large number of papers on this subject have been selected for publication. Nearly all of them, however, are from the pens of prominent individuals who took a personal share in this protracted and memorable struggle of which so little has been hitherto known,—Sekhoji Angria and his brothers Sambhaji and Manaji, Pilaji Jadhav, Khandoji and other members of the Mankar family, Santaji Jadhav, Udaji Pawar,

Baji Bhivrao Retrekar, Tubaji Anant, Vasudeo Joshi, these and many others were specially deputed for service against the Sidi and left behind full records of their experiences. Many heroic engagements are herein described in graphic detail : the capture of Raigad, Bankot, Mahad, Underi and other strongholds and the obstinate struggle before the fort of Gowalkot (near Chiplun) in which both the sides put forth their utmost strength for over three years—all these, added to the bitter domestic struggle between the Angria brothers and the insubordinate or luke-warm attitude of several others, will be found accurately and fully recorded in the order in which they occurred. In fact the student who desires to grasp fully the strong and weak points of the Maratha character,—their stubborn heroism, their perseverence and resourcefulness, as well as their utter lack of the spirit of co-operation, their impatience of control and their want of method,—will find all these traits so well exemplified in this single campaign, that a careful study of it will supply in it something like a miniature of the whole of Maratha history. The disputes between members of the Angria family which first came to light in the course of this campaign, may now be clearly grasped and will enable us to obtain a clue to the history of subsequent developments, finally resulting in the annihilation of the Angria's navy in 1756.

Many places changed hands so often that it has been a difficult task to assign accurate dates to some of these papers and they should be regarded as provisional.

The map given in Selection No. 3 may be conveniently used for this Selection also.

No. 1] [8-8-1729

छ ३० मोहरम

श्रीजयति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान व

राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक आऊजी नीलकंठ साष्टांग दंडवत प्रणाम विनंती. येथील क्षेम ता। छ २३ मोहरम मु॥ अलीबाग येथास्थित असें विनंती. स्वामीची आज्ञा घेऊन स्वार जालों ते लोहगडास आलों. तेथून पर्जन्य बहुत लागला. दों दिवसी पेणेस आलो. गलबतें याबयास दोन मुकामें जाली. तेथून येऊन राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल यांची भेटी अष्टमी मंगलवारीं घेऊन स्वामीची वस्त्रे दिल्ही. कितेक अर्थ संकलितार्थे आज्ञेप्रमाणें सांगितला. बहुत संतोषी जाले. सारांश या उभयतांचा हेत पूर्वी सरखेल स्वामीसी श्नेहे वर्तत होते त्यापेक्षां अतिशयेसी श्नेहभाव धरितात, दुसरा अर्थ किमपि नाही. राजश्री स्वामीकडील वस्त्रे पदाची काल गुरुवारी नवमीस दिल्ही. पुढे वरकडहि बोलीचाली होऊन यांचे सौरष्ये समाधानें आज्ञा घेऊन सत्वरीच सेवेसी येतो. विदित जालें पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Auji Nilkanth assures the Peshwa of the fidelity of Sekhoji Angria to whom the robes of honour from the King were delivered by the writer.*

No. 2] [22-9-1734

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ता। छ १९ माहे जावल स्वामीचे कृपेकरून मु॥ जंजिरे मुंबै येथास्थित असे विशेष. येथून आम्ही पोहचल्यावर इंगरेजाचा येक माणूस व आमचा येक यैसी जोडी पत्रें देऊन रवाना जाहाली ती सेवेसी सादर जाहाली असावी; तिचे उतर पावल्याचें व लिहिल्याचें अद्याप न आलें; व दुसरा मनुष्य येथून पेणचे मार्गे विनंतीपत्र लिहून (रवाना) जाहाला तोहि सेवेसी सादर जाहला असेल. यानंतर छ * मिनहू शुक्रवारीं विलाइती * * वर पत्रें येकाकी * हार्न जनराल बहाल, राबर्ट कोविन तगीर म्हणून आली, यैस तारवाच्या कपितानाने

लिहिलें. शनवारी दुसरे दिवसी संध्याकाळीं संदुक उतरली. छ ९ रोज रविवारापासून कार्भार करूं लागले. सेवेसी शृत होये. येविसीं राजश्री पंत आपास विनंतीपत्र लिहून हकीकत निवेदन केली होती ती सेवेसी सादर जाहाली असेल. जनराल कोईन यांचे तीर्थरूप विलायतीस होते ते वारले म्हणून लिहिलें आलें. या उभयतांस यथायोग्य पत्रें लिहावयास स्वामी समर्थ आहेत. पेशजी सेवेसी जोड्या गेल्या दोन, त्यांच्या उताराची वाट उभयता लक्षिताहेत. हा काळवर येकमेकांचे सौरस्य बाह्यात्कारी बरे चालत आहे. जुने जनराल स्वस्वामिलौकिक इष्टत्व रक्षायास निपुण तैसेच हे सांप्रत अपूर्वक कारभार करावयास लागले आहेत. कोणीहि सांगितले बोलिले मन घालून येकतात. माहा भले दक्ष आहेत. सेवेसी शृत होये. स्वामीच्या पत्राचा मार्ग लक्षिताहेत. येथें पत्रें आलियावर सविस्तर सेवेसी लिहून सादर होईल. खर्चास येथें असावें; येक दोन महिने जरी येते तरी प्रसंगोपात खर्चास कार्यास येते. च्यार चाकर बा होते, पैकीं येथील दोन ठेविले व पहिले चहूंपैकीं दोन करार असेत, सेवेसी शृत होये. येथें नवे जनराल बसले स्वपदी, तेव्हां सर्व माहाजन व थोर थोर जाऊन हरयेक पाच रुपये कनिष्ट, मध्यम पांच पुतली, उतम ९ मोहरा यैसी नजर केली. आम्ही पांच मोहरा घेऊन गेलों होतों त्यास न घ्यावयास आग्रह करीत होते. हे गावींचें आहेत, तुम्हास योग्य नाही. शकुन आहे म्हणून बोलिलो, त्यावर दोन मोहरा आनून उचलून घेतल्या. सेवेसी शृत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay to Peshwa Bajirao by Krishnaji Ram, reporting the appointment of Governor Horn and the dismissal of Cowan.*

No. 3] [*27-4-1732*

श्री

श्रियासह चिरंजीव राजमान्य राजश्री चिमाजीपंत आपा यांस सिऊबाई अनेक आशीर्वाद. येथील कुशल वैशाख सुधी ८ शुकुरवार दोन प्रहर जाणऊन स्वानंद लेखन केला· पाहिजे. यानंतर किले पालगड याचे वर्तमान पूर्वी आपणास लिहिले होते त्याची उत्तरे आपण पाठविली ती पावोन सविस्तर अर्थ चितांत आला. त्यास तेथील वृत पूर्वी जे आम्हास कळले ते लिहिलेच होते. त्याअलीकडील वर्तमान आपणाकडे पत्रे लिहिल्यावरी * * * आले की किले तिकोने-करानी गड घेतला, याकरिता तिकोन्यावरी * * * * वर्तमान आले त्यावरी * * * * * च्या आसपास आम * * ते त्या

5188

लोकानी आम्हाकडे * * पाठविले, तैसेच चिरंजीव कृष्णरायासीहि टाकोटाक माणसाबो पाठविले. त्यास चिरंजीव कृष्णराऊ होते त्यांस आपण पुण्यास आले हे वर्तमान आम्हीं पहिले लिहिले होते. त्यावरून ते त्या स्थलीची मजबुदी करून कांहीं स्वार थोडेसे व थोडेच पाईचे लोकानसी जरूर आपल्या दर्शनास यावया बोरघाटाखाले मढास आले. तो पालीकडील माणसे जात होती त्याची त्यांची भेटी जाहली. वर्तमान कलताच ते त्या कार्यावरी जावयानिमित्य मढातच राहून आम्हाकडे जमाव लौकरी पाठविणे यैसीं पत्रें पाठविल्यावरून आम्ही रा। सेखोजी नाइक सिंदे चालीस पनास माणसानसी पुढें रावाना जाले. मागून रा। लक्षमण विस्वनाथ या बराबरी लोहगडकरी व कोरींकर व इतर काही यैसे से सवासे माणसानसी रवाना जाले व चिरंजिवानी मढाहून कल्याणासहि जमावाबो माणसें पाठविलीं. तिकडूनहि काही स्वार व लोक येतील. यानंतर काली सतमीस पेणहून पत्र आले की (स)रखेलीकडील पांच लोक पहिलेच पालीवरी चाकरीस कबिलासुधा गेले होते. त्यानी वरीसभरी चाकरीस राहून त्यानी गड बलावला, आणि नारोपंतास पेणेस सांगूं पाठविले कीं आपण किला बलावला, लौकरी येऊन मदत करणे. येसे सांगू पाठविले. त्यवरून तेहि से दीडसे माणसानसी गेले. यसे तेथून वर्तमान आले. आजी किले (ति)कोनीहून लक्ष देणे त्यानी पुढें स्वार होऊन जातो लिहिले की (फाटल्या व पुसटल्या ओळी आठ) कलत नाही. आम्ही आपले आज्ञेप्रो जो यत्न करावयाचा तो करून जे वर्तमान होईल ते वरचेवरी लिहून पाठऊ. आपणास पहिले पत्र पाठविले तेव्हा रा। गोविंद कृस्ण यासीहि लिहिले होते, त्यावरून त्यानी ढमढेरे याचे स्वार २५ व बरखंदाज २५ घेऊन येथे आले यांसहि रवाना करितो. मागती जे तिकडून वर्तमान येईल ते लिहून पाठवितो. बहुत लिहिणे नलगे. लोभ असो दीजे हे आसीर्वाद.

¶*Shiubai Chaskar writes to Chimaji Appa, communicating troubles at the fort of Tikona and the work that the writer's son Krishnarao was doing there.*

No. 4] *[1732?*

- पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत अपा यासी. पत्री सविस्तर लिहिले त्यावरून कदाचित आपण चिंती आणिजेल कीं यै (से करावे) नलगे तरी यैसी गोस्टी न म्हणावी. जोवरी तेथे येक जणाचे लक्ष लागे तोवरी येत्न सोडू नये. आम्ही चिरजिवाकडून जे वर्तमान येईल ते टाकोटाक लिहून पाठवितो. आपण कांहीं स्वार तयार असो द्यावे. स्वारांची सलाबत अधिक आहे. हबसियाचीहि स्वारी (पोख्त) तेथे आली आहे व पहिलेहि त्याचे तर म (तरफेचे?) आहे, तेथें हमेश

5189

से दीडसें लोक राहतात. यैशास मुख्य गोस्टी राजश्री प्रधानपंताच्या व आपल्या पुन्येकरून बहुत मुखे तो आपल्या हातास यावे यैसे आहे. यात श्री करील ते प्रमाण. बहुत काय लिहिणे नलगे हे आसीर्वाद.

¶*Chaskar Shiubai to Chimaji Appa, assuring him of her son's co-operation in the campaign against the Sidi and asking him to be better equipped to meet the enemy.*

No. 5] [*18-1-1733*

छ १९ साबान.

श्री

तीर्थरूप राजश्री राऊ वडिलांचे शेवेसी

आपत्ये नानाने सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता माघ शुा १५ पौर्णिमा गुरुवार पावेतो मौजे जेजुरी येथे सुखरूप असो विशेष. वडिलांनी आज्ञापत्रें पाठविली ती पावली. राजश्री स्वामीचे साहित्य करणे म्हणून आज्ञा. ऐसियास आम्ही खासगत गाव व मावले व जुनर ऐसे मिलोन हजार नवसे वेठे जमा केले आहेत. शाकभाजी थोडीबहुत आणिली आहे व आम्ही राजश्री आबाजीपंत तात्या सांगतात त्याप्रमाणे वर्तणूक करितों. आपण संक्रमणाचे तिलसह शर्करा पाठविली ती पावली. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Nana Saheb informs Bajirao that he has made every arrangement for the reception of the King at Jejuri.*

No. 6] [*23-8-1743 ?*

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवसी

आज्ञाधारक खंडोजी माणकर चरणावरी मस्तक ठेऊन सा दडवत विज्ञापना. ता छ १३ माहे रज(ब) पावतो प्रांत मजकूरचे व आज्ञाधारकांचे वर्तमान येथास्थित असे विषेष. स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाले तेथे आज्ञा, की "तुमचे स्वाध्यान मामला व गड किले तालुका आहेत येथील बंदोबस्ताचे वर्तमान व राजपुरीकडील वृतांत सविस्तर लेहून पाठवणे व तुम्ही बहुत सावधपणे राहोन मामलीयाचा बंदोबस्त राखणे. चिरंजीव सदोबा तुम्हास आज्ञा करीत जातील त्याप्रमाणे वर्तणूक करीत जाणे" म्हणोन आज्ञा आज्ञा ते सिरसा. आज्ञेप्रमाणे

स्वामीचे पुने करून मामलियाचा व किलेकोटांचा बंदोबस्त करणे तो केला आहे. सेवकापासून बंदोबस्तास अंतर पडल यैस नाही. शामलाकडील वर्तमान तरी सारे हबसी मिलोन सिदी संबूल यासी मारिला. हाली अकरा हबसी कारभार करितात, त्यामध्यें सिदी याकूद म्हणोन हबसी आहे तो प्रधान होऊन अजम सिदी हसन खानजादे यास बाहुले मात्र बैसऊन हबसी कारभार करितात. त्यासी सिदी हसन यासी धाशतच आहे. का की सिदी संबूल याची गत यैसी केली. पुढेहि येथे हाबशियापुढे चालणार नाही. आपलाहि परिणाम यैसाच आहे. त्यामुले हबशियाचे अपरोक्ष सेवकास लिखापडी[1] करितो की मी श्री (मंताच्या पदरीचा) आहे जे * * * * * * * * * चालविले तेप्रमाणे माझे चालवावे आणि (बुधी) इकडील धरतो. सेवकास येकदोन पत्रे त्याची आली. त्यासी जाबसाल कोण्हे प्रकारे करावा त्याची आज्ञा केली पाहिजे. हे वर्तमान पूर्वी सेवेसी लिहिले होते त्याजवरून निवेदन जालेच असेल. तरी जाबसालांची आज्ञा करणार खावंद आहेत. विषेष. 'चिरंजीव दादजी माणकर सुखरूप आहेत त्याची फिकीर न करणे' म्हणोन आज्ञा, यैसियासी स्वामीचे पदरी अ(सलिया से)वकाने चिंता करावीसी काये आहे? (आस्था) सेवकाची व चिरंजिवाची स्वामीस आहे. स्वामीचे चरणाखेरीज दुसरे काही नाही. चिरंजीवास पैदा[2] करून अन्नवस्त्र देणार खावंद समर्थ आहेत. विषेष. स्वामीसेवेची इशारत दाखविली, की 'चहू-कडील बातमी राखोन जे स्वामिकार्य आढलल त्यास न चुकणे' म्हणोन आज्ञा. यैसियास स्वामीचे आज्ञापत्र नव्हते ते अगोधरच तरतुदीत आहो. स्वामिसेवेसी सेवक चुकेल यैसे होणार नाही. परंतु सेवकाचे आता कोण्ही हरयेक गोष्ट पूर्ववत-प्रमाणे सांगितली तरी खरे मानीत नाही. कां कीं खावंदाने च्यार गोष्टी खावंदाने आपले स्वमुखे सांगितल्या नाहीं व सेवकानीहि सांगितल्या नाही. यास्तव लोकास खरे वाटत नाही. येखादेयाजवल बोलीचाली केली तरी परिणामी सेवट लागल की नलगे. यास्तव लोक आपले व परकी इतबार[3] धरीत नाही. त्यासी सेवक काही चाकरीस चुकतो यैसे नाही. सेवकाचे धडावर सीर आहे तोपरयेंतु मामलेयाची व किलेकोटाची चिंता आहे यैसे नाही. कृपा पूर्ण आसो द्यावी सेवेसी शृत्य होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Khandoji Mankar to the Peshwa, giving him assurance of his devoted and strenuous services in the cause entrusted to him.*

---

१ पत्रे लिहितो. २ वाढवून. ३ विश्वास.

5191

No. 7] [18-3-1733 ?

छ १२ सवाल

श्री

पुरवणी राजश्री राऊस्वामीचे
सेवेसी

विनंती उपरी. स्वामीनी राजपुरीकडील मजकूर लेहून पाठविला. त्याचा विचार लेहून पाठवणे म्हणून आज्ञा केली. त्यास दरबारीचा विचार तरी पूर्वीच लेहून पाठविला होता, त्यावरून विदित जाले आसेल. सांप्रत स्वामीकडे राजपुरीकडील वर्तमान तत्वता आले आसेल ते लिहिले पाहिजे. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*The writer solic'ts from the Peshwa news about Rajpuri*

No. 8]

छ १ सवाल.

श्री

पुरवणी राजश्री चिमणाजी पंडित
दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. राजश्री राऊ राजश्री स्वामीची आज्ञा घेऊन मजल दरमजल येत आहेत म्हणोन लिहिले. त्यावरून बहुत बहुत समाधान जाहालें. पुणियासी येऊन पावलेच असतील. पत्रेहि पुणियासी पाठविली आहेत. बहुत काये लिहिणे? कृपा असो दीजे. रा छ २२ माहे रमजान हे विनंती.

¶*The writer expresses to Chimaji Appa his satisfaction at the Peshwa's having undertaken the expedition against Rajpuri.*

No. 9] [6-4-1734 ?

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व ता राजश्री
आपा स्वामी वडिलाचे सेवेसी

विनंती. काली मंगलवारी साइंकाली गोवलकोटीहून पत्रे आली ती आजी बुधवारी प्राथःकाली राजश्री गोविंदराऊ चिटणीस याणी राजश्री स्वामीस वाचून

दाखविली त्याची नकल बजिनस स्वामीपासी पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. साराऊष त्यातील मजकूर की बाबाजी म्हसके जमाव सुधा तोफा घेऊन येऊन काळुस्ताच्या डोंगरावर मोर्चा बसविला. भांडी लागू केली. (अ)क्षत्रि-तीयेस मोर्चे काइम केले. आम्हीही दल * * * हून कूच करून (पुढे दोन ओळी फाटल्या आहेत) * * ही दोन्ही तो * * * फौज व हशाम पोख्त * * * ऐसे लिहिले आहे. हा मजकूर आइकि-ल्यावर राजश्री (स्वा)मी बोलिले कीं स्वार नवसे आहेत. तितकेच पुरतील * * * पाइचा जमाव मात्र पाठवावा, ऐसे बोलिले. स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिलें असे. पुढे होईल वर्तमान ते लेहून पाठऊं. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Bajirao and Chimaji are informed that Maratha artillery has started firing on the fort of Gowalkot.*

No. 10] *[24-4-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसांवी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय अवगत जाहला व कितेक अर्थ मुखता राजश्री बालाजीपंत याही निवेदिला. यैशास याच विशाईचा पर्याय पेशजी लेहून पाठविला आहे त्यावरून अवगत जाहालेच असेल. हा समय मनसबियाचा नसतां आपण कबूल करून आले, ते समई हा अर्थ चित्तीं आला नसेल यैसें काहीं नाहीं. राजश्री स्वामीच्या आग्रहास्तव योजिला. याउपरी योजिला मनसबा सिधीस पाववावयास पाहिजेच. त्याचाहि विचार जो करणें तो बराच केला असेल. या प्रसंगी आम्ही आपणासनिध येऊन आपले आमचे विचारें जो विचार होईल तो कधींहि जुमस खाणार नाही, हे गोष्ट यथार्थच आहे. परंतु आमचा मामिला पाण्यातील, जंजिरियाची बेहबुदी करणें, गुराब गलबतें धक्यावरी घेणे इत्यादिक कार्यें पर्जन्याआलाकडेस समुद्रास तुफान जाहाले नाहीं तों अगोधर करावे हेहि आपणास कलतच आहे. व दुसरी गोष्ट रत्नागिरि

---

१ तोफा २ पायदल.

जागा नवीन, तेथील फाफटपसारा बेहबुदी होऊन जागा सजुंदा[1] व्हावा व शामला-कडील वरातदार(र) बाहेर घातले ते दुख त्याचे चितीं येऊन मुलकात आवाडाव करावी, व रत्नागिरि आम्हाकडेस जाहाली हे दुख वाढणाराचे चिती वाढोन मुलकात जमाव वरघाटचे आले आहेत, यैसे कितेक विचार येऊन प्राप्त जाहाले म्हणौन राजश्री रघुनाथजी याजबराबर लोकांचा जमाव देऊन रवाना करावे लागले. त्या-मुळे तिकडेसहि जमाव गुंतला. इकडीलहि जमाव जागजागा गुंतला. अन्यथा आम्हास यावयास अगाध काय होते ? हाली नौकामार्गे जमाव आणवावयाचा तो आणविलाच आहे. जलमार्गाचा विचार येका रोजास आठ रोज लागतील. तथापि तोहि जमाव येईल. तूर्त पाचकसें माणसाचा जमाव करून चिरंजीव मानाजी आंगरे यास व राजश्री माहादाजी कृष्ण यास रवाना करितों. आम्ही यावयाचे कितेक दोर्षे[2] आहेत ते राजश्री बालाजीपंत यांस सागितले आहेत ते आपणास लेहून पाठवितील व कितेक अर्थ मुखता राजश्री खंडो चिमणाजी हे सांगतां कलेल. आम्हास कायवाङमनसा राजश्री स्वामीचे आज्ञेपेक्षा व आपले वचनापेक्षां व उभयतां तीर्थरूप यांचे मनेभिष्ट सिधीस न्यावे याजपेक्षां दुसरे अधिकोतर कांही आहे यैसें नाही. सर्व प्रकारें या मनसबियाचें परम आवश्यकच आहे. सारांश जे गोष्टीने धण्याचे कार्य होऊन यश पदरी पडे तो अर्थ केला पाहिजे. जाणिजे. रा छ २० माहे जिलकाद बहुत काय लिहिणें लोभ असों दिजे हेविनंती. (मोर्तब सूद)

¶Sekhoji Angria explains to the Peshwa the difficulties that he had to meet in sending his contingent of men and joining personally in the campaign as desired by the King. He had to attend, he says, to several affairs in Konkan before the rainy season and the Sidi was likely to create some trouble round about Ratnagiri.

No. 11] [*9-5-1733*

श्रीमलारिर्जयति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचें
सेवेसी

पों जिवाजी खंडेराऊ दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल यांस आपणाकडे सामील करावे येविषींची आज्ञा राजश्रीनी करून आम्हास रवाना

१ तयार, सिद्ध. २ दोष=देश, पर्याय ?

केलें. आम्हीं स्वार होऊन छ ९ जिल्हेजी किले सरसगडास आलो. येथे वर्तमान कलले की सरखेल आपणाकडे जलमार्गे स्वार होऊन गेले. पुढे आम्हास आपणाकडेच यावे लागतें. तरी पत्र पावताच शंभर स्वार रवाना केले पाहिजेत. स्वार आले म्हणजे आम्हीं स्वार होऊन येतो. स्वार लोकर येत तैं करावें. नाहीं तर येथेच गुंतोन राहावासे होते. बहुत काय लिहिणें कृपा असो दिल्ही पाहिजे. हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao Chitnis going to meet Sekhoji asks the Peshwa to furnish him with an escort of 100 men to repair to Rajpuri where Sekhoji then was conferring with the Peshwa.*

No. 12] [*13-5-1733 ?*

श्री

पुरवणी राजश्री चिमणाजी पंडित
दाजी गोसावी यांसी

विनंती, उपरी. रयत शामलाचे भयास्तव उठोन जात आहे व शामलहि मुलकात चोरीछपी करून उपसर्ग केला असे. रयतीस म्हणतो की त्या प्रांती रयेतीचा तह मांडले बिरवाडी वगैरा कुलमुलुकाचा जाहला व सुवर्णदुर्ग प्रांतीचाहि जाहला. या गोष्टीवरून रयेतीस भय प्राप्त झाहाले व शामलास बलकवडे माणकर सुवर्णदुर्ग येथील बंदोबस्त जाहलियावरून येथे बजीद व्हावयासी निमित्य जाहले असे. व इंगरेजहि तोच दाखला देऊन रयेतीच्या तहाविशी लिहीत आहे. हेविशी आपण काय विचार काढितील तो लेहून पाठवावा. वरकड शामलास ठेचगा तरी द्यावाच लागतो व बैसले जागाहून उखलावा लागतो. पुढे रयेतीचे संरक्षणास्तव आपले विचारे होईल ते करावें इतकाच अर्थ काय असेल तो असो; परंतु प्रांतात टिको देऊ नये व जागा बलाऊ देऊ नये हा सर्व सिधांत असे. बहुत काय लिहिणे ? कृपा केली पाहिजे. रा छ ९ माहे जिल्हेज हे विनंती.

(मोर्तब सूद)

¶*The harassment of the ryots by the Sidi is communicated to Chimaji Appa in this letter.*

No. 13] [*25-5-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत
प्रधान स्वामीन्चे सेवेसी

सेवक मल्हार हरि कृतानेक साष्टांग दंडवत प्रा विनंती. येथील कुशल जेष्ट बहुल अष्टमी भृगुवासरपर्यंत स्वामीचे कृपेकडून यथास्थित असे विशेष. स्वामीची

आज्ञा घेऊन निघालों ते खोकरीच्या दरवाजियाबाहेर अस्तमानपर्यंत घोडियाचा मार्ग लक्षीत राहिलों. दिनांती घोडा बेलगाम जीन खोगीर बेसामान आला. राजश्री सरखेल निघोन पुढेंच गेलें. समागमें चौघे पोरगे मात्र उरलें. सीवसिवो[1] करीत मुरूडच्या डोंगराआलाकडेस आलों. पुढे निभाव न होय. यास्तव तेथेंच राहून दुसरे दिवसी त्रितीय प्रहरी खाडीवर आलों. तो लोक देखील गेले. खाडीस तुफान जाहालें. मार्ग न चाले म्हणून सालावासच राहिलो. च्यार घटका रात्रीस चेहुलास आलो. शुक्रवारी दोन प्रहरा कुलाबियास आलो. हे सविस्तर वृत स्वामीस कलावे म्हणून लिा असे. मार्गी श्रम चालता जाहाले ते श्री जाणे! असो. होणीर बलवतर. मातुश्री लक्ष्मीबाईच्या गावाच्या सनदा सिके करून अंताजीपंताजवल ठेविल्या त्या आणून देणे म्हणून राजश्री बालाजीपंतास माझे रुबरू स्वामीनी आज्ञा केली परंतु त्यास फुकाचे येश घेवविले नाहीं. हैदर भालदार याजवल द्यावयाचे मान्य मारनिले याहीं केले तेंहि न केले. बहुधा पत्रेंच जाली नसतील. अन्यथा शरीरसंमधी लोकांपासून अंतर न पडते. आम्हा चाकर लोकांपासून यैसे अंतर होते तर जन्मवरी बोल पदरीं येता. याउपरी पत्रें देविली तरी रयतेची दिलभरी करून काही किफायत होयेसी होईल. सविस्तर निवेदन जालें पाहिजे. कृपा निरंतर वर्धमान केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Malhar Hari informs the Peshwa of his arrival at Kolaba and describes the hardships that he met with in the journey.*

No. 14] [*27-5-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय केले पाहिजे विशेष. आपला निरोप घेऊन निघालों ते अस्तमानी मुरुडानजीक आलो. तेथून तसेच निघालों तो प्रहर रात्रीस घाट उतरोन नांदगावास मुक्काम केला. दुसरे दिवसी स्वार होऊन चेउलास भोजनाचे करून अस्तमानी कुलाबा दाखल जाहालो. पुढें अरमारची अेलाथ[2] अवदा काठ्या आदिकरून उतरणी करीत असो. उतरणी जाल्यावरी गुराबा धक्यावरी घ्यावयाचा विचार करून

१ शिमगा करीत, शिव्या देत. २ अलात, The blade of an oar वल्हे.

छावणीचाहि विचार होईल. येक महिना याच कामास लागेल. तदुतर मोर्चे-याचा विचार करून, सध्याच करीन म्हटल्यास लोक अरमाराकडेस गुंततील. अल्प जमावानें निभाव न होय. उंदेरीस पाच सातसे नवे माणसाचा जमाव व दोन तीनसें पहिले येकूण आठ नवसें जमाव जाहाला आहे. याकरितां व मुलकी पेरणियाचा हगाम, चोरीछपीने उतरोन मुलूक मारील, यास्तव सध्या उंदेरी-कडील विचार पाहात नाहीं. येक उद्योग विल्हेस साऊन दुसरा विचार पाहून. आपणास कलावें म्हणून लिा असे. जाणिजे रा। छ २३ माहे जिल्हेज. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे हे विनंती. (मोर्तब सूद)

¶*Shekhoji Angria informs the Peshwa of his arrival at Kolaba and offers his calculations for further action against the enemy.*

No. 15] [*31-5-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान दाजी गोसावी यासी

ॐ सकलगुणालंकरण अंखडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपणापासी बोली केली, त्या उद्योगास लागून आपणास लेहून पाठविले जे, अरमारचे खटपटीस येक महिना लागेल. तदुतर उद्योग करून म्हणौन व आम्ही दोनी उद्योग बाह्यरंग रक्षून चौबुर्जीचा यत्न मांडिला. इंग्रजाकडेस व फिरंगी याजकडेस लेहून व सांगोन पाठऊन रसायण संपादिले. तेथील लिहिल्याची उतरे लौकरीच येतील. तैसेच चेऊलकर मोगल याजविशी आपण निर्वणूक केली व समाधानपत्र द्यावे म्हणून सांगितले त्याजवरून आपणाजवल बोलावयाचे ते बोलोन आलो व पत्रहि पाठविले. यैशास त्याचे वर्तते रीतीचा अर्थ तरी जंजिरियाचे हात पाय उंदेरी व अजनवेल. अजनवेलीचे साह्यकर्ते मंडणगड व गोवलकोट व विजयगड येकूण तीन ठिकाणें. त्याजमध्ये मंडणगड जागा बाका व लोकाची जमियतहि भारी होती. तो श्रीकृपे व धण्याचे पुण्यप्रतापे हस्तगत जाहाला. राहिले दोनी जागे. त्याचा मुजाखा फारसा नाही. आठा पांचा रोजा तेहि विल्हेस लागतील. रायगडचाहि विचार आपण करणे तो केलाच असेल. अंजनवेलीस शह द्यावयासी राजश्री येमाजी शिवदेव यास राजश्री स्वामीनी रवाना केले होते ते उतरलेच असतील. त्याही

---

१ पर्वा, हिशेब, प्रतिष्ठा.

मोर्चेबंदी करून अंजनवेलकरास आटोपिला तर उतमच जाहाले. नाही तर भाद्रपद मास होतांच अरमारानसी राजपुरीचे नस्तावरी यावे लागेल. तेच संधीस काही अरमार जलमार्गे व काही लोक खुशकीचे मार्गे आम्ही रवाना करून व आपणहि लस्कर पाठवितील यैसे येकाचवळेदे यालगार करून तोफा जोडून मारागिरीखाले जेर करावा म्हणजे आयास येऊन स्थल सोडून जाईल अथवा कौल घेईल यांत संदेह नाही. याकरितां अंजनवेलीचे आगाधसे आम्हास वाटत नाही. येक जंजिरा दुसरी उंदेरी दोनी स्थले कठिण. त्याजमध्यें अंजनवेलीस वेढा बसलियाने जंजिरियाचे हातपाय तुटलेसे होतील. याकरिता उंदेरीस पायेबंद देऊन बाहेरील चौबुर्जी हाताखाले घालून त्याची उतरावयाची बंदरे जागजागा आहेत तेथे मेटे ठेवावी. तरांडी फिरती जाहालियावरी पांच सात गलबते याच प्रवाही ठेऊन दर्यात येक गलबत आगर येक माहेगिरी बाहेर न पडे यैसे केले जाईल. शनैःशने श्रीकृपे व धण्याचे पुण्यप्रतापे आपला मनोदय सिधीस पावविला जाईल परंतु उंदेरीचे हात पाय छेदिल्याविना हा मनसबा सिध होतो यैसे नाही. त्यास प्रथमता चेऊलकरास निग्रह करावा. दुसरा मुंबैकरासी सख्य संपादून इंग्रज आपले ममतेत आणावा. तिसरा थळेची चौबुर्जी घेऊन किनारा बंद करावा. खांदेरीचे बंदरांत पांच गलबते ठेऊन गलबत आगर माहगिरी निघेल ते दस्त करावी. इतके उद्योग करावे तरीच जेर होईल. अन्यथा होणे नाही. यैशास आपण म्हणिजेल कीं, वरकड उपाय लिहिले ते यथार्थच परंतु चेऊलकर याच परिमालकेंत योजावा यैसे नाही. याणे साह्य काय करणे? याचे बल ते किती? यास त्यास अंतर बहुत व हा आपले कैदेदाखल आहे व निष्टेनेच वर्तणूक करीत आहे. यावरी निष्ठुरता न करावी. यद्यपि येखादे अंतर जाहाले अशिले तर धास्तदपट करून बंदावरी आणावा. नाही तेव्हां निग्रह करावा यैसे म्हणतील तरी त्याजपासून अंतरे कितीक जाहाली ती असोत. त्याजमध्ये अगत्याअगत्य प्रथम अंतर शामलाचे आमचे व याचे सख्य चालत असता रत्नागिरीचा मनसबा आम्ही उभा करून धारकरी नेमून गलबते रवाना केली, त्यासमई सिदी संबूल यास पत्र पाठविले तेच पत्र बजिनस पाठविले आहे. त्याजवरून त्याचे कौटिल्यतेचे वर्तणुकेचा अर्थ चितात येईल. तैसेच आम्ही चेउलास आल्यानंतर भेटीस येणे म्हणून सांगोन पाठविले. तथापि आपण न आला व भावासहि न पाठविले, ना कोणी कारभारी पाठविला व खबर बखर वरचेवरी उंदेरीस लेहून पाठवितो व सारेवाद (?) व पठाण राजपुरीहून रुसखत केले ते चेऊलास आले, त्यांस गलबतावरून कबिलेसुधा उंदेरीस रा केले व कांहीकांचे कबिले रेवदंडियात ठेविले व जीर्ण देऊल राजकोटानजीक होते त्यात दारू भरून उडविले. त्यावरून त्यास सांगोन पाठविले त्याचे उत्तर मगरुरीचेच सांगोन पाठविले जे देऊळ आपल्या कोटास मोर्चा

5198

याकरिता उडविले. यामुळे काजिया पडिला तरी कबूल असो. यैसे कितेक त्याचे वैगुण व दुराचरण औधत्य देखोन तीन च्यारसे माणूस व च्यार पांच तोफा पाठऊन येकसमयावछेदे यालगार करून मारून गर्देस मेळवितों. हे साद्यंत वर्तमान आपणास कळावे म्हणून विशेद लिहिले आसे. आपण निर्वणूक येते समई केली होती म्हणौन तपसिले लिहावे लागले. याउपरी येक दोन दिवस लागतील ते लागोत परंतु यास सोडीत नाही. यास घेतल्यानंतर उंदेरीस मोर्चे देऊन बाहेरील चौबुर्जी घेतो. जागजागा बंदरोबदरी जमाव ठेऊन जे जागा उतरेल तेथे ठेचगा देऊन. कळले पाहिजे. जाणिजे रा छ २७ माहे जिल्हेज बहुत काय लिहिणे? कृपा असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria after recapitulating the various acts of hostility committed by the Mogal of Cheul expresses his readiness to go and capture Underi at an early opportunity.*

No. 16] [*About May 1733*

श्रीअंबावरद

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामी गोसावी यांसी

विनंती. सेवक अंताजी कृ(तानेक) साष्टांग दंडवत विनंती. इकडील कुषल स्वामीचे कृपेकडून येथास्थित असे विशेष. हाली राजश्री स्वामींनी राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल याकडे रवाना केले. आरमारची तयारी त्वरेने होऊन राजपुरी फते ते करणे म्हणोन आज्ञा. आज्ञेप्रमाणे यासी सांगितले. तयारी करीत आहेत. राजश्री जिऊबा चिटनविसी याणी स्वामीस पत्र लिहिले ते पाठविले असे. चेऊल प्रांताची सरदेसमुखीयाची मांडले तपा * पलीकड आहे. त्यास सरदेसमुखी आमल स्वाधीन केली आहे. तरी स्वामी आपणा कडील कमाविसदारास ताकीद करून सरदेसमुखीचा यैवज दरसदे दाहा प्रा वसूल सरकारचा वसूल * * * प्रा घेतील, घेऊन देणे म्हणोन हवालदार व जमीनदारास दोन पत्रे पाठवावया आज्ञा पाहिजे हे विनंती.

¶*Antaji writes to the Peshwa that he has delivered the King's messages to Sekhoji Angria about capturing Rajpuri.*

No. 17] [*2-6-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान गोसावी यांसी

९ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. दर्यावर्दी व सुतार लोहार पाठवाव म्हणून लिा त्याजवरून दर्यावर्दी काली आा २५ पंचवीस व सुतार २ व लोहार २ याजप्राा पाठविले असेत व ते जागा तीस कोली आहेत, यैसा माहगिरीयाचा सज करून गनिमाची होडी न फटके यैसी केली पाहिजे. गलबतास अवजारे नाहीत म्हणून येथील अरमारी गलबतांची अवजारे २ दोन पाठविली आहेत. कलले पाहिजे. जाणिजे राा छ २९ माहे जिल्हेज. बहुत काय लिहिणे कृपा असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria to Bajirao, despatching some artizans as requested and suggesting measures against the enemy.*

No. 18] [*3-6-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. हबशियाणी जंजिरेयातून जमाव पाठऊन लस्करावरी घालावे यैसा विचार केला आहे. म्हणौन ब्राम्हणाने आम्हाकडील राघोजी दिसला सिपाई गुमटे येथे आहे त्याजवल वर्तमान सांगितले. त्यावरून त्याणे बखेर[१] पाठविली तेच बजिनस आपणास कलावी म्हणौन पाठविली असे. यैशास हबसी बाहेर उतरोन लस्करावरी घालितील हे गोष्ट होत नाही, परंतु हब पोलत[२] करून दाहापांचानिसी छपा घालायास अंतर होणार नाहीं. याजकरितां आपणास कलावे म्हणोन लिहिले असे. मेटे चौक्याची खबरदारी रोजबरोज करविली पाहिजे. जाणिजे राा छ १ माहे मोहरम. बहुत काये लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji while rejecting the probability of an open attack by the Sidi asks the Peshwa, who was then encamped at Rajpuri, to be on his guard against a surprise.*

---

१ वर्तमान, हकीकत. २ पाळत ठेऊन, भेद घेऊन.

5200

No. 19] [3-6-1733

छ २ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनंती उपरी. अजम सेखे[1] याकूब याचा पुत्र अष्टमीस येऊन तमाम मुकासी लोकांस ताकीद सांगोन पाठविलीं कीं सुरगड, अवचितगड, बिरवाडी तीनी ठिकाणें आपले ताबीने[2] केली आहेत. तुम्हीं आपापले कबिले घेऊन जागाचे जागा येणे. त्याजवरून आपण मुकासी कल्याण प्रांते रा। केले ते व पालीखाले आले ते कबिलेदेखील घेऊन गेले. यैशास आपले आमचे विचारें जंजिरा हस्तगत होय तोवरी मुकासी लोकांचे कबिले या प्रांतें ठेऊन लोक बेवसवस[3] करून आपणाजवल मोर्चेयास ठेवावे यैसा विचार करून सरदार रजावंद[4] केले, त्याजप्रा। लोकांहीं वर्तणूक केली आणि प्रस्तुत सदरहू वर्तमान कलो आले तरी याचा विचार करणे तो आपण पोख्ताच केला असेल. आम्हास आढलले वर्तमान आपणास कलावे म्हणोन लिहिले असे. जाणिजे रा। छ ३० माहे जिल्हेज. बहुत काये लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji informs Bajirao that the Mokasis took back their families to their places at the instigation of the son of Shekh Yakub who gave out that the Talukas of Surgad and Birwadi had been made over to him.*

No. 20] [3-6-1733

छ २ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

ϱ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. रायगडचे मलतसर[5] लोक आले. त्याचे मुदे कबूल करून किलेदाराचा कबिला व यैवज व पालखी असा जमाव बाबर देऊन रवानगी केली. हे हैव[6] जंजिरेयात

---

१ सेखजी. २ ताब्यात दिलीं आहेत.

३ निश्चिंत. ४ कबूल करविले.

५ हक्कदार किंवा कामदार नव्हत असे काही गांवांत जुने वतनदार 'मल्लतसर' या हुद्यानें मोडत असत. ६ हव — पाळत.

हबसी यानी नेऊन च्यार गलबतावरी लोक पाठऊन भालगावी जमावावरी छपा घालून हबशी याचा कबिला घेऊन गेले. काही लोक मारिले. किले मारचे कार्य फसले म्हणून गलबते अथवा दर्यावर्दी पाठवावे, येविशी विशदे शब्द लाऊन लिहिले. तरी पूर्वी आपणास वीस रोजपावेतो निरंतर सांगत होतो जे, बिघाड करणे तेव्हा पुर्ता करावा. जंजिरेयात राबता होऊ न द्यावा. राजपुरी, खोकरीतील सारेवाद[1] व हबसी पठाण मुसलमान आहेत ते झाडून बाहेर घालणे ते घालावे. कितेकांची डोचकी मारावी, दहशत पाडावी. या प्रकारे पक्ष छेदावे. कोळी बंदरकिनारा आहेत ते खबर बखर देतात. त्यास स्थलांतर करावे. करणे तो विचार दृढ करावा. शामल मायावादी आहे. विस्वास न धरावा. बोलीचा संदर्भ लाऊन परजन्याचा मार्ग लक्षितो. सामानपूर होतो म्हणून सागत असता आजीपावेतो आपण उपेक्षाच करीत आले. प्रथम दिवसापासून येकच विचार केला असता तरी इतके अगाध न लागते. शामल लोकांचे कबिले सिदी संबूल वगैरा यांचे होते, ते असते तरी मोठेसे काम होते व सामान कोठे (कोट) जाता आद्यापहि जंजिरेयाची तर वाहाते म्हणौन ऐकिजेते. हेच अपूर्व आहे. आपले राजकारण होते तेथे त्याजकडील माणसे असतात तेव्हा हैव्र[2] न्यावया कठिण काय आहे? तथापि आपण पोख्ता यैवज देऊन रा केली तेव्हा रा मानाजी आंगरे यांजबाबरील पनास माणूस बाबरी दिले असते तरी इतका नाश न होता. यद्यपि अंतर लोकापासून पडते तरी जिवे मारिले जाते. आपण भारी जमाव बाबरी दिला. त्याणी खाडीकिनारेयास जाऊन काय बदल राहावे? पनास साठ हबश्यास पाठ देऊन कैमी[3] केली, आण आपण क्षमा करितात हेहि अपूर्व! येक दोघांस शासन केले म्हणजे दहशत पडोन सावधसेने वर्ततील. पुढे बंदोबस्तीचा विचार लिहिला तरी आपण निष्ठरता करून तरीचा बंद करावा. रातबिरात होडी दोणी[4] आली तरी दस्त करावी. कोळी दर्यावर्दी बंदरकिनारा आहेत त्याचा आटोप करावा म्हणजे सहजेच बंदेज[5] होईल. गलबते आथवा दर्यावर्दी पाठवावे म्हणून लिा तरी येसमई गलबते रवाना करावयाचा विचार आहे नाही आपणास विदितच आहे. दर्यावर्दी व सामान आवजारे आपले पत्र प्रविष्ट होताच रवाना केले ते प्रविष्ट जाहालेच असतील. माहेगिऱ्याचा सज करावयाविशी मानाजी आंगरे यासी आज्ञा केलीच आहे. तयार करितील. गलबताची तयारी न जाहाली तरी उठोन जाऊ, जमावाच्या भरोसा कलतच आहे म्हणौन लिहिले. तरी गलबते तयार होतील. जमाव आहे तो आपलाच आहे. जे जागा आपण आज्ञा

---

१ सारेवाद (?) २ बातमी. ३ नामर्दी.
४ नौकेचा एक प्रकार. ५ बंदोबस्त.

करितील तेथे नीटें व्हाव्यां अंतर करितील यैशी गोष्टी कदापि होणार नाही. येवढे महत्कृत्याची अंगेजणी आपण केली असतां हे गोष्ट लिहिणे उचित आहे यैसे नाही. हवीमुले येक वेल गनिमाने संधी साधिली म्हणौन सर्वदा येसाच प्रसंग आहे यैसे नाही. आपण सावध असतां हबश्यानी काय करणे आहे ? आम्हास निरोप दिल्हा म्हणोन राजश्री स्वामीचा शब्द लागला म्हणौन लिहिले तरी आम्ही आपणाजवलून ज्या कार्यास आलो त्याच कार्याचे तरतुदेत आहों, त्याचा विचार आलाहिदा पत्री लिहिला आहे, त्यावरून कलेल. आपण आहेत तेथे आम्ही आहों. आपणास शब्द कधी लागणार नाही. वरकड जंजिरेयाचे बदोबस्तीचा विचार आपणाजवल पूर्वी सांगतां अंतर केले नाही. प्रस्तुत आपल्याहि चितात बंदेजाचा आर्थ आलाच आहे. याउपर तऱ्ही उपेक्षा न करावी. जे गोष्टीने गनिमाचे पक्षछेदन होय आर्थ करावा. तमाम मुसलमान राजपुरी, खोकरीत आहेत. त्यांस शोस्ती[२] करून बाहेर घालावे. काहीकाच्या दावणी देऊन डोचकी मारावी. दहशत पाडावी तरीच बाहेरील खबर आंत जाणार नाही. नानवली, दिघी, भुडो ये जागा जमाव ठेऊन किनारा बंद करावा म्हणजे केला मनसबा लौकीकें[३] न होतां सिधी होईल. कललें पाहिजे जाणिजे. रा छ ३० माहे जिल्हेज. बहुत काय लिहिणें. लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria writes to Bajirao regretting that the addressee's attack on Raygad should have failed and suggests several measures for subduing the Sidi.*

No. 21] [*3-6-1733*

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यासीं

विनंती उपरी. अबदुल रसुलखान याची बोली नरसिंह घाटपांडा याणें आपले रुबरु घातली त्याचा जबाब करणें तो आपणा केला. पैक्याचीं खतें आहेत ती पाहून निकाल करून द्यावा. आम्ही लोक उठऊन आणावे यैसी निश्चयात्मक बोली आपणच केली. यैसें असतां येकबयेक पाचसातसे स्वार व सातआठसे माणूस चाकणेहून उठोन कालोसाभवते येऊन बसले. दाहाकजण (दाहा जण) बाहेरून लोक येत होते ते धरून नेले. यैशास निकालाची गोष्ट आपण केली असतां यैसे त्याणी विचार करावे हे आपले चितास आलें की काय ? वतन आपलें आपले स्वाधीन करून घ्यावें. आपण कबूल न करीत तरी माहाराजास नजर करावी

---

१ नेट, निकड. २ शासन, ताकीद. ३ वाच्यता न होता.

हेंहि आपणाजवल बोली केली. आपण वचनहि दिलें त्याजवरून निश्चिति मानून आम्ही लोकहि कांही तेथून आणिले आणि मागें मुकदमा यैसा जाहाला. येथून मदत करून गनीम वाटेस लावावा तरी आपणाजवल जमाव गुंतला. काही दमाजी नाा बाराबर व काही येथे, याप्रा जमावाची फुटाफूट जाहाली. याउपरी आपण विचार करणें तो करावा. त्या वतनदारीस आम्ही बेजार असो. आजी-पर्यंत टका पैका खर्च जाहाला तो फुकटच जाहाला. कर्जखते घेऊन कर्ज घेतलें ते पैसे द्या म्हणतां, जबरदस्ती दाखवीत आहे. त्यांचे जबरदस्तीचे अगाध फारसे होते यैसे नाही. आले आहित त्यापुरतें औषध होतें, परंतु जमावाची त्रिफाट जाहाली यास्तवच विचारांतर प्राप्त जाहाले आहे. ये गोष्टीचा अभिमान आपण धरून परिछिन लेहून कालोसचा-गनीम उठवावा. यास अलस आपण करितील तरी आम्हास कोण्ही हासेल यैसें नाही. आपले चितास येईल तें अत:पर करावे. आम्ही लेहून उतराई व्हावे हेच आम्हास उचित. आपले उचितास येईल तें करावें. हजारा पत्राचे जागां हे पत्र मानून कालोसचा निकाल करावा. जाणिजे. रा छ१ माहे मोहरम. बहुत काये लिहिणे लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*The Peshwa is informed of the aggressive attitude shown by Abdul Rasul Khan in laying a siege to Kalosa (near Chakan) in defiance of the terms agreed upon with the Peshwa and in pursuance of which the writer had taken off his men.*

No. 22] [*3-6-1733*

छ २ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
पंडित प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. थल येथील चौबुर्जीस मोर्चे देऊन हस्तगत करावी म्हणौन आपण सांगितले व पत्रे पाठविली कीं, त्वरा करणें. यैशास कुलाबा येतांच परजन्याने वृष्टि केली, तन्मुले कितेक कार्याचा तट जाहाला. गलबतें आद्यापि जाग्यास लावायाची आहेत. तैश्याच गुराबा साकरीचे बंदरी लाऊन ठेविल्या आहेत. त्या ठिकाणीं लाऊन शाकार करावी हे कार्य उरकून जमाव स्वारी सिकारीस सिध करावा. त्यास आरमारच्या प्रसंगास मासपक्ष लागणार. तथापि आपण सांगितल्या विचाराची तरतूद करावी, त्यास विचार पाहातां राजपुरीतील हबशी व पठाण वगैरा जमाव मागा पुढा निघोन आला तो व किल्यावरील लोक सोडिले ते तमाम उंदेरीस जमा जाहाले. काही लोक मुंबैस गेले त्यास आणवीतच

आहो. काही आले. वरकड येत आहेत. हाली बारा पंधरासे माणूस जमा जाहाले. रोज बरोज नवा जमाव करीतच आहे. जंजिरेयाची गलबते दाहों उरणचे बंदरी तयार करून तरती राखिली आहेत. वरकड माहेगिरया आहेत. जमावाचे बले उरणाहून पेण प्रांते उतरोन मुल्क मारावा. तैसाच थलाहून चेऊल प्रांत मारावा यैसा विचार केला आहे. सीदी आनोल जमाव घेऊन राजकोट चेऊल येथे येऊन आकसी, नागावे येथील ब्राह्मण लोक दस्त करून भ्रष्ट करावे म्हणून स्वारी उदेरीहून निघाली, हे वर्तमान कलताच इकडून स्वारी त्याजवरी पाठविली. त्यांची यांची गाठ पडतांच स्वारी माघारी उंदेरीस गेली. सीदी अनोल राजकोटांत गेला. मोठा हरामजादा हबसी संपूर्ण प्रातास दंडास आणिले होते. परतु राजकोटांत हबसी मार दस्त जाहाला. प्रस्तुत इकडील शह मुलकाचा वारिला. परतु उंदेरी व उरणाहून मुल्क मारावा, ब्राह्मण धरून न्यावे, यैसा विचार केला आहे. आठा चहू रोजात काय अर्थ तो कलेल. आजीच चौबुर्जीस मोर्चे द्यावे तेव्हा उरणाहून मुलुकांत स्वारी करील ते जागा जमाव अगोधर पाठविला पाहिजे. येथे जमाव पांचसे माणूस आहे. हजार अकरासे जमाव राजपुरीस गुंतला. वरकड जागा जागा जमावाचा गुता जाहाला आहे. जमाव येवढियाने गला पडता येत नाही आणि परजन्यहि बहुत, याजकरिता जमावाची तरतूद करून मोर्चे देणे तेव्हा स्वारांचे प्रयोजन लागेल, तरी आपणास लेहून आणवावे आणि उघाड मानमार्ग पाहून कार्य करावे यैसा विचार योजिला आहे. आपणांस सविस्तर कलावे म्हणौन लिा आसे. जाणिजे रा छ ३० माहे जिल्हेज बहुत काय लिहिणें लोभ असों दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria writes to the Peshwa about the measures taken bu him for opening an attack on the fort of Thal.*

No. 23] [3-6-1733

पौ छ २ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराऊ
पंडित प्रधान दाजी गोसावी
यासी

विनंती उपरी. अजम ताजुदीन अलीखान मा राजकोट चेऊल याजविशी आपण विशदे लिहिले. यैशास त्याच्या दुराचरणाचा अर्थ पूर्वी आपणास लेहून पाठविला, त्याजवरून कललाच असेल. आम्हास आपण कार्यभाग सांगितला त्याप्रमाणे करावा, त्याचा विचार पाहतां राजकोटकराने उंदेरकर हबसियाचा येक

हात करून त्याजकडील जमावास जागा द्यावा. आकसी, नागावे येथील ब्राह्म(ण) शामलाकडून धरून न्यावे व आपणाकडील जमाव बाहेर ठेऊन घेतला त्याजवरी परस्पर शामलाची स्वारी घालून मारावे. थलच्या कोटास मोर्चे दिले त्यावरी मोर्च्यावरी घालावे. उंदेरीची मदत करावी यैसा उभयेतांचा विचार जाहाला म्हणौन लोक आले. त्यास तुकोजी कडू याजबाबरी स्वारी देऊन सामान राजपुरीस रा। केला. त्यास चेऊलात उंदेरीची स्वारी सिदी आनोल याजबा। आली त्याची व इकडील लोकाची गांठ पडिली तेव्हा काही जमाव माघारे उंदेरीस गेला. सीदी अनोल व काही लोक राजकोटांत गेले. हबश्याकडील लोक कोटात गेले म्हणौन तुकोजी कडू आपले बाबरील जमावानिसी कोटाबाहेर चौकीस राहिला. आपणाकडील लोकास सावध केले. दुसरे दिवसी मुंबैहून तीस पठाण तरीवरून मेढेखार मोगलाची आहे तेथे आले. मनास आणितां राजकोटकराने शामलाकडील पठाण आणविले. आपणाकडील लोकास परभारेच पठाणाकडून मारावे म्हणून आणिले होते. त्यास इकडील जमाव चेउलात आहे हे वर्तमान पठाणास कलताच उंदेरीस गेले. उंदेरकराचा व याचा येक हात होऊन मुलुकास उपसर्ग करणार. हा प्रसिधच अर्थ दिसोन आला. त्याजवरून उंदेरकराचा पक्ष छेदावा हा विचार करून भाऊ व लोक रा। केले. त्याणे रेवदंडकर मदतीस आणून कोट भांडविला, तेव्हा सहजेच निष्कर्ष करून कोट हस्तगत करावा लागला. अन्यथा आपले वचनास आम्हापासून अंतर पडते यैसे नाही. जाणिजे रा। छ ३० माहे जिल्हेज बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria explains to Bajirao the reasons why he was obliged to capture Rajkot and Cheul.*

No. 24] *[4-6-1733*

श्री

राजश्रिया विराजित राजमान्य

राजश्री येसवंतराऊ गोसांवी यासी

स्नेहपूर्वक बाजीराऊ बलाल प्रधान आसीर्वाद उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये कुशेल लिहीत जाणे विशेष. पत्र पाठविले ते पावले. आपणास व राजश्री हरि मोरश्वर राजाज्ञा यांस राजश्री स्वामीनी पाठविले आहे. मजल दरमजल येतो म्हणौन लिहिले ते कलले. यैसियास तुम्ही उभयेता बहुत लौकर येणे. रा। छ १२ मोहरम लोभ आसो दीजे हा+ आसीर्वाद.

¶*Bajirao welcomes Yeshvantrao Potnis who was sent by the King.*

+ अक्षर बाजीरावाचें.

No. 25] [7-6-1733 ?

पाा छ ९ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. स्वामीनी राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास आपणाजवल बोलाऊन आणून सविस्तर वर्तमान सांगोन लोक रवाना करावयाची तरतूद केली पाहिजे. राजश्री आनंदराऊ पवार याजकडे करोल असतील ते आणविले पाहिजेत. दरबारी प्रसंग आढ(ल)ला तो स्वामीस लिहिला याची तरतूद करणार स्वामी धणी खावंद आहेत. अंजनवेलीस राजश्री विठोजी सिरके पाठवायाची तजवीस आहे. परंतु तेथील हपसी मजबूद जाला आहे. तो जंजिरियाची मदत करितो येसा प्रसंग आहे. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*Letter to Chimaji Appa from Shahu's Court advising him to prosecute the campaign vigorously in consultation with Pilaji Jadhav, Anandrao Pawar and others.*

No. 26] [8-6-1733

श्री

राजश्री चिमणाजी पंडित गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनति उपरी, येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपणाकडून बहुत दिवस कागदपत्र येऊन कुश(ल)वृत कलों येत नाही. प्रस्तुत उतरेचा जय संपादून स्वदेशास आपण आले हे आइकोन संतोषातिशय जाहला. आपणासारिखे यशश्वी जेथें असतील तेथे सर्वत्र यशच आहे. तरी आपण उतरे गेल्यादारभ्य सविस्तर वृत लेहून पाठविजे. राजश्री राऊ दाजी राजपुरी मसलतेस आलियावरी राजपुरीच्या मुाा आम्ही भेटीस गेलों; परस्परे भेटीचे सौरश्य होऊन आले. येते समई चिरंजीव मानाजी आंगरे हजार माणसानसी रायाजवल ठेऊन आम्ही कुलाबियास आलो. आम्हास चेऊल प्रांतीचा मनसबा सांगितला असे. त्यास चेऊलकर मोगलाकडे राजकोट चेऊल होता तो श्रीकृपे फते जाहाला. राहता उंदेरी राहिली. तिचाहि उपाय करीत असों. जे समई वेढा घालणें तेव्हा फौज आणऊन वेढा घालून. आपणास कलावे म्हणून लिहिलें असे. जाणिजे. राा छ ६ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें ? लोभ असों दीजे हे विनंती. (कान्होजीची मुद्रा)

¶*Sekhoji Angria to Chimaji Appa, congratulating the latter on his successes in the North. The writer speaks also about his interview with Bajirao at Rajpuri and about his own achievement at Cheul.*

No. 27] [8-6-1733

छ ११ मोहरम

श्री

राजश्री पंतप्रधान

गोसावी यासी

§ श्रीमतसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम ता॥ छ ६ मोहरम मु॥ वाघोली जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केला पाहिजे विशेष. पत्र पाठविले पावले. "राजश्री स्वामीचे आज्ञेवरून आपण व राजश्री फतेसिंगबावा शामलाचे जिल्हियात आलो. राजपुरी, खोकरी, राजकोट, अरमार, खुषकीचे बारा तेरा किले घेतले. रायेगडचेहि राजकारण आहे. लक्षप्रकारे येईल" म्हणून लि॥, तरी स्वामीचे पुण्यप्रतापेकडून आपण येशस्वी आहेत. चितावर जे कर्म धरतील ते सिधीस पाववितीलच. "पाणियातील दुर्ग बलाविले आहेत. याखेरीज स्वाऱ्या सिकाऱ्या करितात त्याचे संरक्षणास पंधरासहस्र माणोस पाहिजे," ये रीतीचे वर्तमान लि॥ त्यावरून कलो आले. राजश्री आपानी या मनसुबियाचा विचार सांगितला त्यावरून कलो आला. उतर सविस्तर रा॥ आपानी पत्री लिहिले आहे त्यावरून विदित होईल. स्वारीहून सुखरूप गावास आलो हा अर्थ विस्तारे लिहितील त्याजवरून श्रृत होईल. विशेष काये लिहिणे. कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhav to the Peshwa, congratulating him on his successes in Konkan and communicating Chimaji Appa's return from the north.*

No. 28] [8-6-1733

छ १० मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. रा॥ बकाजी ना॥ माहाडीक याणी राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधि यांचे मनोदयाचा अर्थ लिहिला आहे तो सविस्तर आपणास कलावाया-निमित्ये तीं बजिनस पत्रेंच आपणाकडे पाहावयास पाठविलीं आहेत. याचा विचार जो करणे तो केला पाहिजे. आम्ही धण्याचे आज्ञेप्रमाणे उरकेल ती

करितों, आणि यैसे विचार होतात! असो. आचरणानुरूप होणे ते होईल! जाणिजे. रा छ ६ माहे मोहरम. बहुत काय लिहिणें. लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*The letters of Bakaji Mahadik giving the plans of the Pratinidhi are sent by Sekhoji Angria to the Peshwa for his perusal.*

No. 29] [8-6-1733

छ १० मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसांवी यांसी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण तीन च्यार पत्रे पाठविली ती प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला व कितेक अर्थ मुखता राजश्री खंडो चिमणाजी यांही सांगितला. सारांश "शामलाची गलबते हस्तगत केलियाविना लोकीं कमी केली त्याचें परिमार्जन होत नाही. याकारिता अरमारी गलबतें जरूर जरूर जाणून पाठवावी. जायां जाहालीं तर आणिखी आहेत व मिलतील परंतु गेला आब येणार नाही. सर्व प्रकारें यश रक्षून धनी कृपालु करून घ्यावा" म्हणौन विशदें लेख केला. यैशास आपण ज्या ज्या गोष्टी लिहिल्या त्या त्या यैशाच आहेत. आपण ते स्थलीं मसलतसीर असतां आम्ही निघोन यावें यैसें नव्हतें. परंतु ग्रहछिद्रास काय करावे? आपणास अवघेंच ठावकें म्हणून चितात येऊन गेलें. इतरांस काय कले. तसेंच दर्यावर्दीचा विचार उकलून लिहिला अथवा सांगितला तथापि चित्तीं येणे नाही. कदाचित् कलावयास अगाध काय म्हणून आपण म्हणतील तरी या मृग आरद्रांचे नक्षत्रांमधे समुद्राचें तारुण्यबल, नौकामार्ग कैचा चालेल? हे पर्याये अनुभवावाचून प्रत्ययास येणेंच नाहीत. आपले वचनावरून गलबतें रवाना करावी, खटारियांची आशा न धरावी, हे उचित, परंतु गलबतें जायां जाली यांचे सुखदुख नाही. दोन तीनसे माणूस विनाकार्य आपलें आपले हाती हातपाय बाधोन बुडवावे आणि स्वामीकार्यहि नाही. अन्यथा खटारियांचा हिसाब काय होता? च्यार खटारे जायां होते तरी दाहा नवे केले जाते. अरमारी माणूस गेल्यास तसें मिलतां सायास, याकरितां आपले

लिहिल्यास अतराय करून तुकोजी ना। कडू व राम तांडेल व अमद तांडेल लोक व सफरी रवाना केले. तेथें अरमारी लोक आहेतच व खलासी भरीस पाहिजेत ते तेथील लोक घेऊन गलबतें मोठमोठीं सिलेपोस च्यार पाच सजावी व च्यार पांच माहेगिरिया सजाव्या आणि गनिमाचा मानमार्ग पाहून ठेचगा द्यावा यैसा सिधात करून लोक पाठविले आहेत; व लोकासहि ताकीद हेच केली आहे की, सात आठ गलबतें लाहान थोर सिलेपोस समजून येक नागरी बदरात राहावें. गनीम रात्रीचा निघोन खाडीत जाईल तो बरा लांब गाव दीड गाव जाऊ द्यावा. तिकडून हावभर होऊन जडगीर[1] होईल आणि यावयास लागेल ते समई बरा मानांत[2] येईल तेव्हा येकसमयावछेदे यालगार करून गनीम नाहीसाच करावा. काव्यादाव्यांत गनीम सापडला आणि अनी चोरिली म्हणजे जिवा-जाग्यानसी जाल यैसी ताकीद समजोन वर्तणूक करणें म्हणौन लोकास ताकीद केली आहे. याउपरी गनिमाची गांठ पडिल्यास उलगंडू देतील यैसे कदापि होणें नाही. यैसा भरवसा तों पुर्ता आहे. होश्यमाणानुरूप होणें तें धण्याचे पुण्यप्रतापें होईल. येथें गलबतें सजलिसी पाहिल्यावरी बंदरातून बाहेर पडत यैसें नाही. पुढे नारेलीपोर्णिमा जाहाल्यावरी तमाम अरमार पाण्यात लोटून दसऱ्याआलाकडे साऱ्या अरमारचा सज करून नस्तावरी अरमार ठेऊन आंतील बाहेर न पडे व बाहेरील आत न जाय यैसेच होईल. ये गोष्टीचा आपण खातीरजमा राखावा. वरकड ये समई गलबतें रवाना करावयाचा मान(मा)र्ग असोन कोताई केली असेल तर आपलाच शफत आहे. कार्यप्रयोजनावेगल माणसे खपवावी या काकुलतीस्तव अनमान करावा लागला. पायमार्गे लोक पा।, गलबते न पाठविली म्हणून अनसारखा अर्थ चितात न जाणावा. जे आपली शरम तेच आमची. आपले वचनास आम्हापासून अतर कदापि होणे नाही. श्रीकृपे व धण्याचे पुणेकडून अल्पदिनी अल्पायासें गनीम नेस्तनाबूद होईल. आपणासारिखे यशस्वी अंगेजाचे असतां कितीक रोज गनीम टिकाव धरणार आहे हे कलतच आहे. वरघाटे फौजा आल्या आहेत. राजश्री आपा व जाधव यासी आणवावे. उंदेरीचा कार्यभाग आम्हास सागितला. यैशास लस्करच्यां उपरालियावाचून आहे जमाव येवढीयानेच जाऊन बसवत नाही. याकरितां पाचसे राऊत पत्र पावतांच पाठवावे. राऊत निघाले यैसें कललियावरी लोकांची तयारी करून ठेवितो. राऊत व लोक येकाच दिवसी जाऊन वेढा घालून बसतो. तोफा नेऊन जोडितो. धण्याचे पुण्यें आठ पाच रोज तोफाची मारगिरी करून काम फते करितो; व नारेली पौर्णिमे आतबाहेर निवाती पडतील त्या संधीस पाच गलबतें

---

१ सामान भरून येईल. २ मानांत=आटोक्यांत, लागांत, हकेटकेंत.

5210

सिलेपोसें सजून खांदेरीच्या बंदरी ठेऊन उंदेरीची गलबते मान्यास गवसऊन एछाडितों. तरी स्वार लौकर रवाना करावे. स्वारास यावयास दिसगत लागली म्हणजे मजबुदी गनिमाची होईल. दो दिवसांचे कामास पंधरा रोज लागतील यास्तव जलदी होय तर उतम. कलले पाहिजे, जाणिजे रा। छ ६ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनंती

¶Sekhoji Angria assures Bajirao of his intention of starting operations against Underi and doing his utmost to carry them out successfully.

No. 30] [*8-6-1733*

छ १० मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव

पंडित प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. उंदेरीचे वेढियास बसावयास स्वाराचा उपराला असावा. निमित्य कीं, उरणकर फिरंगी याणें हात रेवसकरांसी बांधिला आहे. रेवस म्हणजे नागोठणे, आबिटे, पेण, पनवेल या खाडीयाच्या नस्तोवरी[2] आहे. दाहा पाच मचवे[1] सजिले तर नागोठणे, पेण, पनवेल, आबिटे, या खाडियाचे मुर्तसील[3] गाव आहेत तेथे स्वारी सिकारी करून मुलूक मारील. येका गावी उतरोन आवाडाव केली यैसे जाले म्हणजे रयत आवल्याची मोट या हंगामामध्ये फुटली म्हणजे आवरणार नाहीं. दो ती लक्षाचा मुलूक आजी हातचा जातो. याकरितां आधीं आधीं या उपायास लागावें लागतें. तरी तीन च्यारसें माणसांचा जमाव आम्ही केला आहे. पांचसें राऊत आले म्हणजे येकच दिवसी थलची चौबुर्जी व रेवसचा कोट यासी वेढा घालून बसतो. तोफा जोडितो. याउपरी दिरंगीवर घातल्यास मुलूक हातचा जाईल. येकदा मुलूक फुटल्यावरी पुन्हा भरतो यैसें नाहीं. याकरितां लौकर राऊत सदरहूप्रा। पाठऊन द्यावे व फिरंगी उरणकर यास ताकीदपत्र पाठवावें कीं, हबशाकडील लोकांस जागा देतोस गुरू ढोर, मुले माणसे, वस्तवाणी, दाणा गला, तुझे गावात ठेविला आहे व

---

१ जहाजाचा प्रकार, हत्यारबंद. २ तोंडावर.

३ ताब्यांतील, कबज्यांतील, जोडलेला.

माहेगिरीयाहि तुझे बंदरात सजून ठेविल्या आहेत, तरी देखतपत्र हबशाकडील लोक व लोकांचे कबिले गुरू ढोर, दाणा गला आदिकरून बाहेर घालणे व पुढेंहि जागा न देणें. ये गोष्टीस नौदिगर मनात असेल तर साफ लेहून पाठवणे, तरतूद पाहिली जा(ई)ल म्हणौन ल्याहावे. व वसईकरासहि याच अन्वये लिहावे. तो कांही आपले लिहिल्यास अमान्य होईल यैसे नाहीं. हाबशाचा आश्रा इग्रेज फेरंगी याचा तुटल्यावरी जेर सहजेच होईल व खाडीतहि फिरणार नाही. याचा सविस्तर अर्थ मुखता राजश्री खंडो चिमणाजी यांस सांगितला आहे हे सांगतील. सारांश आपण आम्हास कार्य सांगितले आणि आम्हापासून घडोन न आलें यैसें होईल. यास्तव राऊत जलदीने पाठवावे व फिरंगी इग्रेज यास लेहून पाठवावे. जाणिजे. रा छ ६ माहे मोहरम, बहुत काये लिहिणें? लोभ असों दीजे हे विनती.

¶Sekhoji Angria asks Bajirao to post guards and men at certain places and detach the Portuguese and others who carry succour to the Sidi.

No. 31] [*9-6-1733*

छ १० मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान गोसावीं यांसीं

विनंती उपरी. राजश्री रघुनाथजींस लौकर आणवावे म्हणून लिहिले; यैशास आपणासी शफतपूर्वक बोली केली त्सीच पत्रें मारनिलेकडेस रवाना केली व कुलाबां आलियांवरी मुजरद जोडेकरी दुसरे रोजीं रवाना केले. त्यास आजी सतरा दिवस जाहाले. काहीच वर्तमान कलो येत नाहीं. कोणे प्रवाही गुंतले आहेत, न यावयास कारण काय हें काहीच कलत नाही. याकरितां हालींहि मुजरद जोडेकरी रवाना केले आहेत. पत्रदर्शनी येणे म्हणून लेहून पा। आहे. येतील. वरकड आपणाजवल बोली येक व अत:करणीं येक यैसें कदापि होणें नाही. कललें पाहिजे. जाणिजे, रा छ ७ माहे मोहरम. बहुत काये लिहिणे? लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶Sekhoji Angria writes to Bajirao, promising to send Raghunath Hari as soon as possible.

No. 32] [14-6-1733

छ १४ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसांवी यांसी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. रयत लस्करच्या धास्तीने खेदंडे चेऊल प्रांते उतरली. प्रस्तुत मुलकास कौल दिल्हा. रयत इकडे यावया उमेदवार, त्यास आपले लोक येऊ देत नाही. तथापि कोणी तरी उतरावयास आलाच तरी त्यास लुटितात. वरकडहि उपद्रव देतात. यैशास हा मुल्क शामलाचाच होता. प्रस्तुत तोच विचार आहे कीं काय? पलीकडील मुलूक कोण्हाचा व हा मुलूक कोण्हाचा कलत नाही, या मुलकाचे अशाश्वत तो मुलूक शाश्वत कोण्हे गोष्टीवर आहे, इतका विचार बारीक चितांत न आणावा, सर्व आपलेच समजोन मामुरी होय ते करावे म्हणौन विशदें लिहिले. यैशास आपण तेथे स्थिरत्व केलें असतां हा व तो मुलूक व मामिला निराला मानावा यैसें काय आहे? दोनी प्रांत आपलेच व आंम्हींहि आपलेच पदरीचे. आपणाजवल विनाभाव असता तरी जसी कल्पना केली तसी चालती तो तों अर्थच किमपि नाही. तेथे शाश्वत अशाश्वत हा कोणे गोष्टीवर विचार? हे बारीकाई कशास पाहिजे? हा मुलूक भरला तर आपणास संतोष नाही यैसे तों काही नाही. कोणता तरी मुलूक भरो. कोठे तरी रयत नादोन धन्याचे जागे जतन होऊन आमदानीचा विचार होऊ. हाच विचार आमचा व आपलाहि मनोदय हाच असे. वरकड प्राचीन दंडक या प्रांतीचा तरी या प्रांतीची रयत त्या प्राती गेली, इकडे तिकडील आली, तरी जे रजाबंदीने राहेल ते राहेल. जाईल ते जाईल. रयतेवरी जबरदस्ती करावी यैसें नाही. व लस्करच्या गर्गशामुलें उन्हालियात आगोधरच आली. त्याही या प्राती येऊन घरेंदारे केली, सेतेहि काही केली व कोणकोण्ही कर्जवामहि घेतलें, यैसें असतां ती कुलें रजावंदीनें जातील यैसें नाहीं. जो कोण्ही आपले रजावंदीनें जाणार तो जातच आहे. मार्गी तरी उतरतां लुटितात म्हणून तरी कोणे ठिकाणी कोण्हास कोण्हें लुटिलें हें काहीच लिहिले नाही. आम्ही कोण्हास सजा द्यावा. याकरितां जे आपणाजवल सांगावयास आले आसतील तेच येथे पाठऊन द्यावे. ज्याणे लुटिले असेल त्यास सज्या देऊन ज्याची चीजवस्त जे असेल ते त्यास

5213

देविली जाईल. गौलियाचा चारवितरी राजपुरीचे मुकामी चर्चा निघाली ते समई सागावयाचें तें सागितले. हालीहि लिहिले तरी आपण घाटावरीच असतां गौली कबिलासुधा गुरूढोर आले. त्यांच्या म्हैसी माजने वगैरा ठिकाणी सागरगडचे घेरीयास ठेऊन कबिले अलीबागात घरे करून देऊन ठेविले आहेत. त्यास पोटास गलाहि कोठीपैकी दिल्हा. ते आता जाऊ म्हणतील तर निरोप द्यावा यैसे आपले चितास येतें कीं काय? याचा विचार आपणच करावा. आम्ही आपले बाहूबलें हरकोण्हास जबरदस्ती सागतों? यैसें असतां आम्हावरी शब्दानुसंधान योजावें यैसे काय आहे? आपण ते ठिकाणी येऊन कृष्णमुखास नातिजा दिल्हा नसता तरी काय होते? व त्या प्रांतीची रयत या प्रांती कशास येती? सारांश धण्याचे पुण्येकडून या मयशास आपण पात्र जाहाले तन्मुलेंच आवघा आनंदमय विचार होऊन स्वधर्मस्थापना जाहाली, येवढें यश आपले पदरी पडिलें, त्याचा विभाग आम्ही इछिजेत असतां क्षुद्र मनुश्ये मनमाने तैसी सांगितील त्या गोष्टी आपण व आम्ही चितात आणाव्या यैसा आपला आमचा रुणानुबंध आहे यैसे नाही. येविशी विशदे लिहावें तरी आपण वडील आहेत. कललें पाहिजे. जाणिजे रा छ १२ माहे मोहरम. बहुत काये लिहिणें? कृपा असों दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria represents to Bajirao his own position and activities and asks him not to believe the false reports circulated by interested parties against him.*

No. 33] *[14-6-1733*

छ १४ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

विनती उपरी. श्रीचेवनभार्गव वास्तव्य चेऊल येथील देवालयाचा जीर्णोधार करून आर्च्या शुध्ध करावी लागते. यैशास देवाल्यास चुना असावा. त्यास या पर्जन्याचे दिवसांत सिध होत नाही. याकरितां आपणास ल्याहावे लागतें. तरी शामलानी पूर्वी ढोलकीयाचे इमारतीस चुना जंजिराहून पाठविला तो अस्टमीस आहे. देवलाचे कामास देविला तरी जीर्णोधार होऊन श्रीची आर्च्या शुध्ध होईल. यदंनिमित्ये जरूर जाणोन पंचवीस खंडी चुना देविला पाहिजे. माहागिऱ्या पाठऊन आणविला जाईल. धर्मकृत्य आहे कलले पाहिजे रा छ १२ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनती. मोर्तब.

¶*Sekhoji Angria asks Bajirao to order one Khandi of chunam to be given for the repairs of the temple of Bhargav at Cheul.*

No. 34] [14-6-1733

छ १४ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

विनंती उपरी. आपल्या सांगितल्याप्रो उंदेरीच्या राजकारणाची तरतूद करावी लागते. यैशास राऊत पांचसेपर्यंत पाठवावे म्हणौन राजश्री खंडो चिमणाजी याजबराबर सांगोन पाठविले आहे त्यावरून राऊतांची तयारी आपण केलीच असेल. ह्याली कार्याची त्वरा केलियास उतम आहे. तरी पांचसे राऊत पाठवावयास अनकूल न पडे तरी तीनसे दोनसे काय अनकूल पडेल ते अविलंबे पाठविले पाहिजेत. या प्रसंगी राऊत येऊन पोहचलियास कार्य लौकर होईलसे आहे. नाहीं तर अंतर पडेल. चौबुर्जी हातास यावयास दिसगत लागेल. याकरितां त्वरा करविली पाहिजे. जाणिजे रा छ १२ माहे मोहरम. बहुत काये लिहिणें? लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria requests Bajirao to send as many men as possible for the undertaking of Underi.*

No. 35] [14-6-1733

छ १४ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी

ℰ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो सेखोजी आंगरे सरखेल राम राम विनती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. उंदेरकरास पत्रे देऊन ब्राह्मण व जासूद व मुसलमान यो तिघे पाठविले होते. त्यास त्याणी कैद करून ठेविले आहे म्हणौन वर्तमान कळों आले. यैशास त्याणी कैद केले असिले तरी आपण त्यांस लेहून आणवावे म्हणौन लिहिलें. तरी जासूद वगैरा त्याणी कैद करून ठेविले होते हे वर्तमान आम्हास कलतांच आपले पत्रापूर्वीच उंदेरकरास लेहून त्यांची सुटका करविली असे. येऊन पोहचले असतील. जाणिजे रा छ १२ माहे मोहरम. बहुत काय लिहिणे. कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria reports to Bajirao that the messengers sent to Underi who had been confined by the officer in charge have been set at liberty.*

5215

No. 36] [17-6-1733

छ १६ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसांवी यांसी

ℰ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ आवगत जाहाला. अजम अबदुल अजीजखान कालोसास मोर्चेबंदी करून बसले होते. त्यास चिरंजीव राजश्री नानानी पत्र लेहून व शाहाजी नाईक जगथाप याजबराबर सख्तीने सांगोन पाठविलें त्यावरून उठोन गेले म्हणौन आपण लिहिले ते कलों आलें. यैशास वतन आमचें तेच आपलें, निराले आहे यैसी वाटत नाही. कायवांमनसा हेच गोस्ट कीं, वनतदारी आपली, आपण जेणेप्रमाणे निर्वाह करितील त्याप्रमाणें सुरलीत चालेल. वरकड जो विचार होता तो सविस्तर राजपुरीचे मुकामी निवेदिलाच आहे. त्यावरून जो विचार करणे तो केलाच असेल. सारांश गोस्ट हेच की, आपण आम्हास वडील जेण्हेकडून वतनदारी सुरलीत चाले, पैका उगवे ते गोस्ट करावी. आपले वचनाविना दुसरा अर्थ आहेसा नाही. जाणिजे रा छ १९ माहे मोहरम बहुत काये लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनती.

¶Sekhoji Angria learns from the Peshwa that Abdul Majidkhan had agreed to raise the siege of Kalos. He further writes to the Peshwa of his thorough reliance on him and says that the Peshwa is sure to have the Angrias' good at heart.

No. 37] [17-6-1733

छ १६ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

विनती उपरी. उदेरीच्या राजकारणानिमित्य राऊत पाठवावयाचें लिहिलें होतें त्याचा मजकूर लिहिला तो कलला व याचा विचार करणे तो आपणच करून लेहून पाठवावा, तदनुसार विचार करणे तो केला जाईल म्हणोन आपण लिहिलें. यैशास सातआठसें माणसाचा गोहा[१] त्याणी केला आहे. याकारितां रावतांवाचोन

---

१ जमाव.

दबाव पडत नाही. तरी जरूर जाणोन पांच शांपैकी दोनसे राऊत व पांचसे पाईचा जमाव याप्रों त्वरेने पाठवावे, म्हणजे जाऊन गांठ घालोन बसोन. अन्यथा गांठ घालवत नाही. तरी सीघ्रवत् सदरहू दोनसे राऊत व पांचसे माणूस याप्रों पाठवावे. दोनसेहि राऊत अनकूल न पडेत तरी लोक तरी लौकर पाठवावे. आपणाकडील स्वार काही येते म्हणजे दबाव पडता. कललें पाहिजे. रा छ १९ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें ? लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria requests the Peshwa to send at once some fighting men for the action at Underi.*

No. 38] [*17-6-1733*

छ १६ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनती उपरी. अजनवेलीचा अर्थ राजश्री खंडो चिमणाजी याजबराबर सांगोन पाठविला त्याजवरून आपण विचार करणें तो केलाच असेल. यैशास अरमारचा जागा जसा म्हणावा तसा आहे. याकरितां प्रतिनिधीचें जाणें तिकडे नव्हे तें करावें. पर्जन्य काल जसातसा जोबाळून ठेवावा. नौकामार्ग चालता जाहाल्यावरी जलमार्गे अरमार व खुशकीने आपणाकडील लस्कर नेऊन मोर्चेबंदी करून किले मार हस्तगत करावा हा विचार उतम आहे. त्याहीमधे आपले विचारें विचार होईल तो करावा लागेल. वरकड आपले आज्ञेप्रमाणे बकाजी नाइकास लेहून पाठविले आहे. आधी पिसे; दुसरे हाती दिली चूड, यैसी गत जाहाली. कदाचित प्रतिनिधीकडून उतावली जाहाली तरी तो चुकणार नाही. व आधी आपणाकडून अंतरहि पडो देणार नाही. त्याकडून जाल्यास अंतर करणार नाही. आपणासहि कललें असावे. यास्तव पेशजी लिहोन व सागोन पाठविलेंच आहे व हालीहि लिहिलें आहे. इरेने इरे वाढोन नासाडी होईल. सारांश आपणास बोल न लागे यैसा विचार करावा. राजश्री रघुनाथजीस आणवावयाविशी लिा तरी तीन जोडे रवाना केले आहेत. त्याचा काही जाब आला नाही. पंचवीस दिवस वर्तमानहि तिकडील कलत नाही. हाली आपले लिहिले आल्यावरीहि मुजरद माणसें पाठविलीं आहेत. बोली येक करणी येक यैसे आम्हापासून होणार नाही. निशा असों द्यावा. कललें पाहिजे. जाणिजे रा छ १९ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji agrees to execute Bajirao's plans for preventing the Pratinidhi from going against Anjanwel.*

जोबाळणें = सांभाळणें, निभावणें.

No. 39] *[19-6-1733*

छ २० मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. उंदेरीच्या कार्यभागाचा अर्थ पूर्वी आपणास लेहून पाठविला आहें; त्यावरून राऊत व जमाव पाठवावयाची सिधता आपण केलीच असेल. तथाप राऊत पाठवावयास अनकूल न पडे तरी पाईचा जमाव लिहिलेप्रो पांचसे माणूस अविलंबे पाठविलें पाहिजे. म्हणजे दबदबियाने कार्य सिध होऊन येईल. आम्ही आपल्या उपराल्याची प्रतीक्षा करीत असों. येद्यपि आम्हीच अगोधर गेल्यास जमावाचे बल थोडके, त्याकरितां जमाव आला म्हणजे नूरबारीनें जाऊन धडकेच सारिखा रेवसचा कोट घेऊन ते जागा मजबुदीने बसोन पुढे मोर्चे लागू करून तेहि स्थल हस्तगत करून. तरी लिहिलेप्रमाणें जमाव लौकर पाठविला पाहिजे. जाणिजे रा। छ १७ माहे मोहरम बहुत काये लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji informs Bajirao that he is anxiously awaiting the succour that the addressee was requested to send for proceeding against Underi.*

No. 40] *[19-6-1733*

छ २० मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. अंजनवेलीचा विचार पूर्वी आपण लेहून व सांगोन पाठविलाच आहे व हलींहि काल लेहून पाठविले आहे. त्यावरून जो विचार करणे तो आपण केलाच असेल. यैशास प्रस्तुत राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधी यांचा निकडीचा विचार आहे म्हणौन रा। बकाजी ना। माहाडीक याणी लेहून पाठविलें, त्यावरून मारनिलेकडील यावयाचा विचार न जाहाला तों बकाजी नाइकास जावयाची आज्ञा केली असे व जयगडीहून राजश्री रघुनाथ हरि यांस

जमावानसीं यावयाची आज्ञा केली असे. मारनिले तिकडून जमाव घे(ऊ)न येतील, त्यास ये प्रसंगी आपणाकडील निशाण व दोनसें माणसांचा जमाव त्यांत सामील असिल्याने अवघेच निमित्ये वारल. याकरितां हे गोष्ट चितात आणून अनमान न करितां दोनसे माणूस निशाणसहवर्तमान रा। करावे. रा। बकाजी नाईक व हे सामील होऊन इकडून जातील व तिकडून मारनिले जमाव-सहवर्तमान येतील आणि कार्यसिधी करितील. कललें पाहिजे. रा। छ १७ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria impresses on the Peshwa the urgency of sending a few of his own men to succour Shrinivas Pratinidhi and requests him to send a contingent of 200 and says that he will also depute Bakaji Naik and Raghunath Hari against Anjanwel.*

No. 41] [*19-6-1733*

छ २० मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पं-
डित प्रधान गोसांवी यांसी

विनंती उपरी. खानजादा व सेखजी यांजकडील राबिता रोजबरोज जंजिऱ्यात होतो तो होऊ न द्यावा म्हणौन पूर्वी आपणास लिहिलेच आहे. यैशास हाली खानजादा व सेखजी यांचा माणसाचा राबिता होडीवाल्यावरून होतच असतो. माणसें आमच्याच मोर्च्यावरून जात येत असतात. येण्हेकडून येवढी गोष्ट होते कीं, आपणाकडील खबर बखर सारी जंजिरियांत जाते, परंतु तिकडील इकडे कलत नाही. भलतेहि गोष्टीचा भ्रम आहे तों बरे आहे. दबदब्याने कार्य होईल यैसें शत्रु सावध जाहालियावरी होईल कीं काय? याकरितां होडीवाल्याचा राबिता होतो तो मना करऊन लस्करची खबर जंजिरियांत न जाय ते गोस्ट केली पाहिजे. वरकड आपण खानजादा व सेखजी यांजकडे जाऊन मनसबियाचा विचार करीत असतात म्हणौन कलों आलें. येशास तोहि विचार सविस्तर आम्हास कलविला पाहिजे. कोणेके विचारास आपण न चुकेत, परंतु आम्हास सुचेल तें आम्ही लेहून पाठवावें हे उचित जाणून लिा असे. कलले पाहिजे. रा। छ १७ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें? लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*The Peshwa is warned against news reaching the enemy through Khanjada and Sekhji. He is requested to stop the practice as it discloses to the enemy the plans about the Maratha movements.*

No. 42] [21-6-1733

छ २३ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव

पंडित प्रधान दाजी गोसावी यास

विनंती उपरी. राजश्री खंडो चिमणाजी याजसमागमे तीन बोल्या सागोन पाठविल्या. यैशास हा मनसबा अवघा तुम्हीच कबूल करा. खर्चाची अनकूलता पाहिजे, ते साहुकार करून देतो. आम्ही आवघे निघोन जातो हे येक. दुसरी गोष्ट या कामास सता येक असावी. याकरितां फतेसिंगबावास निरोप देतो. तुम्ही आम्ही मिलोन येका चिते राहून मनसबा करावा. मुलूक व किले यथाविभागे वाटून घ्यावे. राइरी तख्त आहे त्याखाले मामिला आहे तो मात्र तख्ताखाले राहेल. वरकड विभाग होईल. टका पैका पाहिजे त्यास साहुकार करून जो टका लागेल तो दोहीकडील याप्रोा करून गनीम घ्यावा. या दोनी गोष्टीतील येकहि गोष्ट कबूल न करा तरी हबशाचे जागे मुलूक त्याचे त्याचे स्वाधीन करून जाहाल्या मनसब्याचे अपयश तुम्हावरी. याचें उतर साफ लिहावें म्हणौन:—तरी हा मनसबा आम्हीच अथवा आपणच करीन म्हटल्यास सिधीस पावेल यैसे नाही; व इतकें महद्कृत्य संपादिलें असतां टाकून जावे यांतहि लौकिक बरा नाही. याकरितां वरकडास निरोप देऊन येक सता करून आपण व आम्ही येकरूप येकचित्तें मनसबा करून शत्रु पादाक्रांत करून कीर्ति संपादावी हेच गोष्ट आपणास व आम्हास श्लाघ्य व श्रेयस्कर. याकरितां सर्व प्रकारें याच गोष्टीची 'उभारणी करावी. आम्हास काय उद्योग सांगणे तो सागावा. सध्या उद्योग पाहातां अंजनवेल व उंदेरी हे दोनीच जागे आहेत. जंजिरियाचा मनसबा येव्हा काय पाच सात गलबते फिरतात ती फिरों न द्यावीं, इतकाच मात्र आहे. त्याची तरतूद होणें ते होतच आहे. अरमारी गलबतेहि तयार करविली आहेत. मानमार्ग पाहून रवानगी करून. व गनिमाची गलबते फिरल्याने होणे तरी काय आहे? नौकामार्गाचे अनकूल होईल ते समई अरमार अवघेच येईल. सारांश उतावेिली कोणेके गोष्टीची न करावी. मानमार्ग पाहून करणें विचार करावा. आम्ही कायवाङ्मनसा जसे आपा तसे आम्ही. त्यास जसी आज्ञा करणें तसी आम्हासहि करावी. ये गोष्टीचा संशय तिलमात्र चितीं न आणावा. याउपरी आपण वडील आहेत. कललें पाहिजे. रा छ २१ माहे मोहरम. बहुत काय लिहिणे? कृपा असो दीजे हे विनती.

¶*The Peshwa proposed to Sekhoji three alternatives for prosecuting the Konkan campaign and asked his definite replies to them. Sekhoji suggests to the Peshwa to have the sole command of the campaign centred in one and not to allow any one else to thrust himself in,*

No. 43] [22-6-1733

छ २३ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
पंडीत प्रधान दाजी गो-
सांवी यासी

विनंती उपरी. "राजश्री स्वामीकडून राजश्री येशवंतराव खासनिवीस आले. राजश्री स्वामीची आज्ञावचने मारनिले यांणी सांगितल्याचा अर्थ व राजपत्र पाठविलें व कितेक अर्थ मुखता राजश्री खंडो चिमणाजी व बाळाजी रुद्र याजसमागमे सांगोन पाठविले. जें करणें तें साफ चितें करून उतर पाठवावे, इकडील मोहिमेचे यश तरी पदरी घ्यावे अथवा अपयश तुमचेच पदरी यैसे समजोन उतर पाठवणे, तरतूद करणें, नाही तर साफ उतर पाठवणे त्यासारिखा विचार केला जाईल" म्हणौन लि॥. यैशास अजीपर्यंत आम्हापासून कोती अंदेशा कोणती कोणेसमई घडोन आली, कोठे कौटल्यता वर्तणूक केली जे साफ उतर पाठवावें. कायवाङ्मनसा आपल्या बंधूबलयोगें तीर्थरूप कैलासवासी याणीं जोडिले. कीर्तीस सपुष्टता देऊन खावदास कृपालु करून घेऊन कीर्तीस पात्र व्हावे हे मनोभिष्ट. तदनुसार पूर्वपुण्ये आपला निकट वास व स्वकर्म यैसा योग घडोन आला. यैसें असतां येसमई मागेंपुढें घेऊन अन्यत्र सार्थकता तरी कोणती? याकरितां स्वधर्मी निधनच श्रेयावह हाच कृतनिश्चय आहे. अन्यत्र किमपि विचार नाही. आपण ते स्थलीं मसलतसीर असतां आम्ही घरी न यावेच. परंतु होता विचार तो आपणास निवेदिला. तदनुसार आपले चिती येऊन आम्हास निरोप दिल्हा. आपणापासून आम्ही आलियातागाईत येक दिवस धण्याचे शेवेविना वाउगा जाऊ दिल्हा नाही. प्रस्तुत उतरेकडील चौबुर्जी व रेवसचा कोट याचा विचार करितो. राऊत पाठऊन द्यावे म्हणौन आपणास लि॥ त्याचे उतर राऊत अनकूल पडत नाही, आपणच विचार करून लेहून पाठवावे, यैसे आपलें लिहिले आले. त्याजवरून पाचसें माणूस पायचे पाठऊन द्यावे, नौकामार्गाचा अवरोध आहे तों हें काम उरकून घेतों. पुढें मासपक्षी निवाती पडिल्या म्हणजे गलबतें रवाना करावी. आम्ही येऊन आपले आमचे विचारें बंदोबस्त करावा. शत्रू चतुर्थ[1] उपाये वश्य करावा हा विचार चितात आणून लोक आणविले. त्याचा जाबसाल कांहींच न येतां यश घ्यावे अथवा अपयश आम्हीच घ्यावे यैसें काये आहे! आजीपर्यंत आपलेच आज्ञेप्रमाणें

१ भेद.

वर्तणूक केली व पुढेंहि आपले मनोदयेनुरूप खावदाची सेवा करावी हाच निश्चय आहे. आपण व आम्ही येक हाते असल्यास शत्रूचा हिसाव काय? परंतु सता येकरूप येक असावी म्हणजे चाकर लोक हालखुद राहून शत्रु पादाक्रांत केला जाईल. तदनुसार आपणहि तोच विचार करून राजश्री खंडो चिमणाजी व बालाजी रुद्र याजसमागमें सागोन पाठविलें तरी अवश्यमेव योजिला मनसबा सिध करून आम्हास काय विचार सागणे तो सागावा. उंदेरीचा मनसबा सध्या न करावा. रयतेकरिता सल्य रक्षिलें आहे तैसेंच असो द्यावे. आम्ही आपणाजवळ यावें व अजनवेलीकडेस बकाजी नाा रवाना केला आहे. राजश्री रघुनाथजीसहि तोच उद्योग सागितला आला. त्यासहि तो विचार न करणे म्हणून लेहून पाठवावें यैसें आपले विचारे येत असेल, तरी तैसेंच लेहून पाठवावे, तदनुरूप विचारणा करून. येदर्थी तिलतुल्य संशय चिती न आणावा व राजश्री येशवतराव खासनिवीस यांची रवानगी करणें तरी आमचा मनोदय हाच आहे, याप्रमाणें मारनिलेस समजाऊन सागोन रवाना करावे व खंडोबानी सागितले की, आपलें निश्चयात्मक पत्र गेले म्हणजे राजश्री जिऊबा चिट(नि)वीस यास आपणाकडस पाठवणार आपण आहेत म्हणौन तरी याजपेक्षा आधिकोतर काय आहे. आपण ज्या पाण्यांत बुडा म्हणिजेल त्या पाण्यात बुडावयास सिध आहो. हा भरवसा असों द्यावा. जे गोष्टीनी सर्वात्र आपला उपर आहे तेच गोष्ट आम्ही करून. येविशी विस्तार लिहावा तरी अपण वडील आहेत. अतःपर आम्हास काय विचार सागणें तो सागावा. कलले पाहिजे जाणिजे. रा। छ २० माहें मोहरम बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे + विनती.

¶*The writer (Sekhoji Angria) expresses his regret at the misgivings entertained about him by the Peshwa and tries to give an explanation about his conduct. He ardently assures the Peshwa of his readiness to join in any plan that he might form for prosecuting the campaign.*

No. 44] [*22-6-1733*

छ २३ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यासी

विनती उपरी. सुरतेस हबसी आहे त्याजविशी सुरतचे सुभ्यास लेहून तेथील अमल बंद करावा म्हणून राजपुरीचे मुकामी आपणास सांगितले होतें. आपणहि

मान्य केले यैसें असतां काली मुबैस राजश्री बावाजी बल्लाल पाठविले आहेत त्याणीं लेहून पाठविलें तेच पुरवणी बजिनस आपणाकडेस पाठविली आहे. तरी ये गोष्टीची विवंचना करणें ते करून सुभ्यास व साहुकारास परिछिन लेहून सुरतेस हबसी कैद होये ते गोष्ट केली पाहिजे. जाणिजे रा छ २० माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji to the Peshwa: requests him to write to the Subha of Surat to take strict measures against the Sidi of Surat carrying help to Janjira.*

No. 45] [*22-6-1733*

छ २३ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसांवी यासी

विनती उपरी. कालोसांस[१] लोक आहेत ते आणवावे म्हणून आपण सांगोन पाठविले. यैशास यासमई अवघे लोकांचा जडाव येकेजागा करावा याच विचारें लोक आणविले होते. त्याच समई मोगलाकडील दणगे[२] कालोसावरी पडिले. आपले पुण्येकडून मोगल पैजार खाऊन दंतभग्न जाहाला. ये गोष्टीचे वैशम्य चिती आणून पुन्हा कालोस पाहावी हा विचार करीत आहेत, म्हणौन बातमी वर्तमान आलें आहे. तरी ये गोष्टीचा बंदेज काय करणें तो आपण करून लेहून पाठवावे. आपले लिहिले आल्यावरी तेक्षणी लोक आणवितो. लोक आणवावयास आणिखी संशय आहे यैसें नाहीं. कळलें पाहिजे. जाणिजे रा छ २० माहें मोहरम बहुत काय लिहिणे कृपा असों दीजे हे विनती.

¶*A skirmish at Kalos (Kalose ?) preventing the recall of troops is reported to the Peshwa.*

No. 46] [*23-6-1733*

छ २३ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यासी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन

१ आंग्र्यांचे चाकणाजवळील गांव. २ हल्ला.

केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय अवगत जाहाला. शामलाची गलबते उंदेरी, अजनवेल येथील फिरतात आणि कुलाबाहून राजपुरीस न येत अपूर्व आहे. येथील रहत्रई लोक काय म्हणतात तें परभारें मनास आणावें. लहान माहेगिरिया सजल्या आहेत. त्याचे वस्तू शामलाचे गलबतासी अडावणी करवत नाही. याकरितां पाचसात गलबतें थोर पाठविलीं पाहिजेत म्हणौन लिहिले व राजश्री खंडो चिमणाजी व बालाजी रुद्र याही मुखता निवेदिलें: यैशास जे गोष्ट आम्ही लिहितो ते मिथ्याच भासतें व तेथील रवई कोण सागतात तेंच सत्य भासतें ये गोष्टीस येत्न नाही. आपणाजवल कृत्रिम वर्तणूक करून आपल्या लिहिल्यास पर्याय लावीत असोन यैसें असिलें तर उभयता तीर्थरूप कैलासवासी स्वर्गी हासतील व आपणासी कुटिलतेने वर्तणूक करून कोणता शतक्रतु संपादणें आहे याचा विचार आपणच चिती आणावा. वरकड तमासगिरांस भलत्या गपा मारिता संकट काय आहे ? परंतु ज्यास करणें विचार तो बरा पोख्ता करावा लागतो. जे गोष्टीनें नगाचा नंग राहोन स्वामी कार्य होईल तरीच केल्या कष्टांची सार्थकता. येरेवी सताबलें अविचार करून अविलंबिला विचार होऊन येईल अथवा अपयश येईल. तवकलीचा विचार केलिया सार्थकताहि नाही, वेर्थच आपले हाते लोकांची घरें बुडवावी यास्तव आजीपर्यंत अनमान केला. आपले चिती विकृत वाटली तरी आपले स्नेहापेक्षां दुसरी जोड काय ? हाली आपले लिहिल्यावरून गलबतांची तयारी करविली आहे. संकटाच्या समयांत समय पाहून रवाना करितों. लोकांच्या व खटारियांच्या प्राक्तनी होणार असेल तें होऊ. कललें पाहिजे. रा छ २१ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणें ? लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria to the Peshwa explaining to him why he could not send any ships to Janjira against the Sidi. "It was no indifference", he says, "but some personal difficulties that prevented him". He expresses his readiness however soon to send them.*

No. 47] *[23-6-1733*

छ २९ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यासी

ℰ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन

5224

केले पाहिजे विशेष. गोसावी याही पत्र पाठविले प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. राजपूरकर भडारी यांचे कबिले आलिबागात ठेऊन भंडारी पाठवावे म्हणोन लिहिले यैशास काही भंडारी चाकर राहिले. वरकड चाकरमाने व रयेत आले त्याणी माड घेऊन कष्ट कामास लागले. मनास आणितां चाकरीस कबूल जाहाले तेवढे चाकर केले. त्याजमध्यें काही लोक तें जागा रवाना केलेच आहेत. बाकी चाकरमाने असते तरी रवाना केले जाते. आपणास कलावे म्हणून लिहिले आसे. जाणिजे रा। छ २१ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria entertains some Bhandaris in service and sends them to the Peshwa.*

No. 48] [*25-6-1733*

छ २४ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसांवी यासी

ॐ सकलगुणालंकरण अंखडितलक्ष्मीआलकृंत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. "अजनवेलीकडील राजकारण असिले आठा पंधरा रोजांत कार्य होतें यैसे असिलें तरी लेहून पाठवावे. लोक निशाण पाठऊन देऊन. जरी मोर्चे लाऊन जबरदस्तीने घ्यावयाचा प्रसंग योजिला असेल तरी राजश्री स्वामीनी राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधि यास अजनवेलीकडे जावयास आज्ञा केली आहे ते जाणार. रायगडचे राजकारणासारिखे होईल. राजकारणाचा विच्यार आसिला तर टाकोटाक राजश्री स्वामीकडेस लेहून पाठऊन. प्रतिनिधीचे जाणे तिकडे न होय यैसे करून. नाही तर प्रतिनिधीचा दम पुरो द्यावा. आपले लोक तेथे पाठऊन त्यांचे चाकरीस लावावे यैसें नाही. ते गेल्यावरी लोक उठवितांहि न ये." म्हणौन लिहिले. यैशास आपण जो विचार लिहिला तो यथार्थच. राजकारणाचा विचार म्हणावा तरी राजश्री बकाजी नाईक याणे लेहून पाठविलें होते जे, आपणास तिकडे रवाना करावें म्हणून. त्यावरून त्यास आज्ञा करितां हेच केली कीं, भारी जमाव असिल्याविना हे गोष्ट करितां येत नाही. तुम्ही उतावली न करणें. अरमार चालतें जाहाल्यावरी लगटे करून काम होईल.

यैसे लेहून पाठविलें असतां च्यार पाचसे लोकांचा जमाव करून आधिक बहुल प्रतिपदेस स्वार होऊन गेले. राजश्री रघुनाथजीस सामील व्हावयास लेहून पाठवावें म्हणौन येथें लेहून पाठऊन हुकूम नसतां निघोन गेला. त्याजवरून भासतें की पूर्वी परवारी यांचे राजकारण होतें. पनास पाऊणसे परवारी भेदला होता. ते राजकारण तैसेंच होते. त्याचा पैगाम येऊन उतावळी केली असिली तर न कळे. राजकारण आलें आहे यैसे काही लेहून पाठविलें नाही. आणि निघोन तो गेला. तेव्हा जरूर होऊन राजश्री रघुनाथजी यास सामील होणें यैसें लेहून पाठवावें लागलें. आतां आपले लिहिल्यावरून फिरोन येणें तो उद्योग येव्हां करावयाचें नाही, म्हणौन फिरवावे तरी ठिकाणी जाऊन बैसले नसिले तरी फिरोन आल्यास कार्यास येईल. ठिकाणी आदळले असिले आणि फिरोन आणिले तरी लौकिक येक प्रकार होईल. राजकारणे करून काम होऊन आल्यास उतमच. नाही तेव्हा जबरदस्तीने मोर्चेबंदी करून घ्यावे, त्यास दीसगत लागतील. दीसगतीवर पडल्यास प्रतिनिधीकडील होश आहे. आपण काम सिजवावे. आणि त्याचे हवाला करून येश त्यास द्यावे यैसे जाहले म्हणजे केल्या श्रमाचे सार्थक काय? तेहि गोष्ट कामाची नाही. याकरितां याचा विचार कसा काय करावा हे मोठीसी चिंता निर्माण जाहालीच आहे. परंतु जाहाल्या गोष्टीस उपाय तो केला पाहिजे. त्यास आपले विचारें होईल तरी राजश्री फतेसिंग बावास अजनवेलीकडील मनसबियास रवाना करावे म्हणजे अवघेच गोष्टीचे संगोपन होऊन स्वामीकार्य होईल व आम्हीराजपुरीस आपणाजवळ असतां हा विचार आपण योजिलाच होता. हालीहि तोच विचार ठराऊन मारनिलेबराबरी आपणाकडील कांही जमाव देऊन रवाना करावे. राजश्री रघुनाथजी व बकाजी नाईक यासी सामील व्हावयाचे लिहावें. राजकारणेच करून कार्य उरकले तर बरेच जाहालें. नाही तरी जयगडीहून पाच सात तोफा आणऊन मोर्चेबंदी करून माराखाले गनीम आयास आणावा तरीच जाहाले गोष्टीचे यश पदरी येईल. अन्यथा रायगडची गोष्ट होईल. याकरिता आमचे मतें हा विचार करावा. दुसरी गोष्ट मारनिलेस जावयास अनकूल न पडे तरी आपणाकडील लोक व आम्हाकडील लोक जाऊन काम सिजविलें आणि मागाहून प्रतिनिधि जाऊन येश घेऊ म्हणतील तरी कोण घेऊ देईल? आपला आमचा येक हात असिल्यास त्याही येऊन काय करणें आहे. चाले कुचाले करून कार्य नाश करू म्हणतील तरी बऱ्या विचाराच्या गोष्टी च्यार सागोन थंड करावे. हे गोष्ट न करितां अविचारास प्रवर्तले तर तेहि अगाध नाही. याकरितां यांचा विचार आपणच करावा. जे गोष्टीने लौकिक उतम होऊन यश पदरी येई तेच गोष्ट करावी. प्रतिनिधीस काय लिहिणे असेल तें अगोधर लेहून बंदेज करावा. लक्ष

प्रकारे प्रतिनिधि तिकडेस न जातसें करावें. राजश्री स्वामीकडेस विनतीपत्रें लिहावीं व त्या जागेयाची हामी आपण भरावी. श्रीकृपे व धण्याचे पुण्यप्रतापे काम उरकोन येश आपणास येतेच्च आहे व आपले लिहिल्यावरून मुजरद का(ग)द देऊन जोडेकरी राजश्रीं रघुनाथजीकडे व बकाजी नाइकाकडे लेहून पाठविले आहे कीं, तुम्ही अजनवेलीचे गला पडिले नसिले तरी गला न पडणें. विजयगडचे काम करणें. पुढे अजनवेलीच्या मोर्च्याची आज्ञा करणे ते समई केली जाई(ल) तूर्त गला न पडणे. यद्यपि गला पडोन मोर्चे लाविलेत यैसे असिले तरी उठतां लोकांचे हासें होईल. माराखाले आयास आणून काम फते करणे म्हणौन दोनी विचार लेहून पा। आहेत. आपणहि लेहून पाठवावें. ठिकाणी दाखल जाले नासिले तर विजयगडास जाऊन तो विचार उरकतील. कळलें पाहिजे. उंदेरीकडील मनसबियास लोक लौकर लौकर पाठवावे. जाणिजे रा। छ २३ माहे मोहरम. बहुत काय लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria approves of the proposal of the Peshwa in not allowing the Pratinidhi to have any share in the capture of Anjanwel. He promises him not to send any assistance to the Pratinidhi. The writer does not like the idea that the Pratinidhi should have the credit of capturing Anjanwel as was the case with Raigad.*

No. 49] *[26-6-1733*

छ २३ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराऊ पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनती उपरी. शामलाकडील गलबते बदरात असतात, ती भांडियाच्या माराने फोडावी म्हणजे गलबतावरून स्वारी सिकारी करितात ते मना होईल. यैशास चिरंजीव मानाजी आंगरे याणी मोर्चा मुस्तैद केला आहे. तरी मोर्चेयाची बलकटी मनास आणून भांडी दोन च्यार लागू करून रोजबरोज गलबतावरी मारामार करावी आणि बदरातच गलबते बुडवावी यैसा मानस आहे. प्रस्तुत त्यास दुसरे बंदर माफीक नाही. त्याचा मार मोर्चेयावर घेऊन मारामार करावी यैसा विचार आहे. तरी चिरंजिवास आज्ञा करून भांडियाचा मार करविला पाहिजे. येविशी येथूनहि आज्ञा केली आसें. आपणास कळावे म्हणोन लिहिले असे. जाणिजे रा। छ २१ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*A proposal for destroying the ships of the Sidi by firing guns on them was communicated by the Peshwa to Sekhoji who approves of it and orders his brother Manaji to execute it.*

No. 50] [Recd. 28-6-1733

छ २६ मोहरम

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे शेवेसी

सेवक रघुनाथ हरि साष्टांग दंडवत प्रणाम विनती उपरी. येथील कुषल. स्वामीचे कृपेकडून असे विशेष. स्वामीनी कृपा करून पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन सविस्तर कलों आलें. राजपुरीची मसलत प्राप्त जाहाली असतां तुम्ही सनिध (नाहीं) हे गोष्ट उचित नसे. याउपरी पत्र पावतांच स्वार होऊन यणें म्हणौन आज्ञा. यैशास स्वामीचें पत्र आलें त्यापूर्वीच राजश्री सरखेल यांजकडून पत्र आलें, त्याजवरून स्वार होऊन यावयाचा निश्चय केला. परंतु सिदी साद अंजणवेलीस आहे. त्याणें या प्रांती स्वारी सिकारी करून मुलूक मारणार. याचा बंदोबस्त होणें याकरितां गुता जाहाला आहे. त्याचा विचार करणें तसा करून लौकरीच स्वार होऊन स्वामीसंनिध येतों. भेटीनंतर सविस्तर विदित करून. स्वामी कोंकणच्या मनसबियास आले असतां आम्ही सेवेसी नसावे उचित नव्हते. परंतु या प्राती खावंदाचे आज्ञेप्रा येणे जाहालें. येथे पडल्या प्रसगाची निर्वाहकता प्राप्त जाहाली ते करून याउपरी अविलंबेच स्वामीचे सेवेसी येतों. पुढे स्वामी आज्ञा करितील त्याप्रा वर्तणूक करून. राजश्री सरखेल दुराग्रेहे गेले म्हणौन लिा; तरी आपण वडील, यास्तव च्यार दिवस आपली आज्ञा घेऊन घरचे वोढीने गेले असतील. अन्यथा स्वामीचे · आज्ञेवेगले त्यांस दुसरे काही विशेष आहे यैसे नाही. मासपक्षाने तेहि येतील व आम्हीहि आज्ञेप्रा सर्व धंदे सोडून स्वामीजवली येतों. देवाब्राह्मणाचे स्थापनेचा मनसबा स्वामी करीत असतां तेथे कोणी अनी चोरील तरी त्यापेक्षा अधम कर्म तें काय ? राजश्री सरखेल यांस स्वामी वडील आहेत. वडीलपणे बुधीवाद त्यास सागणे तों सागोन स्वामी महद्यशाचे पात्र होतील त्याचे विभागी त्यांसहि केले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान करावी हे विनती.

¶[*Raghunath Hari to the Peshwa, saying that he is detained at Anjanwel by the troubles created by Sidi Sad which he has to check; otherwise, he says, he would have started for Rajpuri to join the Peshwa as desired. He assures the Peshwa of the most loyal attitude of Sekhoji Angria.*

5228

No. 51] [28-6-1733
[25-6-1736 ?

पौ छ २७ सफर तालीक

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री येशवंतराऊ स्वामीचे
सेवेसी

विनंती. ये प्रांतीचे वर्तमान तर शामलाची बहुत प्रबलता जाहाली आहे. सातसे आठसे लोकानसी स्वारी करितो. बाणकोटासमोर खाडी उतरोन दालदी लोकास हाती धरून त्याचे तजविजेने महिंगिरी ज्या बाणकोटास होत्या त्या दालदियाचे[1] स्वाधीन केल्या होत्या, त्याही बहाना करून सामानाकारणे पेलाड माडले याचे थडीस नेऊन त्यावर शामलाचे लोकास बैसऊन वेसवीस हे थडीस नेऊन त्यावर शामलाचे लोक उतरिले. त्याही राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे लोकाच्या चौक्या दोन होत्या त्यावर छपा घाल्हून साठसतर लोक जखमी केले आणि येकजण मारिला आणि त्याच मागिरीवर बैसोन माहागिऱ्या घेऊन गेले. गोवेल गोरेगाव पावेतो इकडे बिव्हेर तुंडल्यापावेतो त्याचा याचा येक विचारे वर्तणूक जाली. येक माहाड व बिरवाडी पोलादपूर नाते हे च्यार महालावर शामलाचा नीर[2] आला. या माहालाचे रयेतीचा वतनदारांचे जीवासी गाठ पडली आहे, का कोण वेलेस काये होईल ते श्री जाणे. स्वारीयां[3] माहाड पाचाड रायेगडच्या येकंदर फिरोन शामलास दबाव होत नाही. सेवेसी श्रुत जाले पाहिजे हे विनंती.

¶*News-letter addressed to Yashvantrao Potnis at Satara communicate the depredations committed by the Sidi near the Bankot Creek.*

No. 52] [30-6-1733

छ २९ मोहरम

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल राम राम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. गोसावी यानी पत्रे पाठविली ती प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय कळो आला. कितेक विचाराचा सिधांत करावा लागतो तरी

---

१ मुसलमान कोळी. २ शह. ३ स्वाऱ्या.

राजश्री मल्हार हरि अथवा आणखी कोणी मातबर येथे पाठविले पाहिजेत. त्याज-पासी जे बोलणे ते बोलोन म्हणौन लिहिले. यैशास राजश्री मल्हार हरि आम्हाजवल अशिले पाहिजेत. त्यास पाठवायासी आनकूल पडत नाही. यास्तव राजश्री विसाजी हरि व राजश्री खंडो चिमणाजी याची रवानगी केली आसे. तरी उभयतास दोन घोडे मौजे सालाऊ ये जागा रवाना केले पाहिजेत. या उभयतांची रवानगी आजीच केली असे. उदैक रविवारी सालावास मार्ग पाहातील तरी घोडे सालावास लौकर पाठवावे. कळले पाहिजे रा छ २८ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria informs Bajirao that he has sent his two agents to meet the addressee instead of Malhar Hari.*

No. 53] [*June 1735?*

(या महत्त्वाच्या पत्राचा बराच आद्यन्त गहाळ आहे.)

स सामील करून गोवलकोट घ्यावा यैसा हुकूम नाहीं. परंतु तुम्ही येथे आहा याजमुले तुम्हास खबर करावी लागली. याउपरीं येतां तरी सुखरूप आपली फौजबंदी करून तुम्ही मोपाहून मधिले खंदकाकडून समोर चालोन घेणे. आम्ही हिरबारायाचे बागेकडून चालोन घेऊ म्हणून बोलिले. परंतु आपला काही भेद आम्हास कलो दिल्हा नाही. आम्ही तेथे त्यांचा पिछा सोडिला नाहीं. हे तेथेच बोली करीत असतां संताजी आंगरे यास दोनसें माणसानसी कासी बंदरावर दबि-यास रवाना केले. त्यासमागमे येसाजी अनंत तीनसे माणसानसी खेडाकडून हरजी ना‍ा कदम याजबराबर आले होते त्यास रवाना केले. येसाजीपंती आम्हास विचारिलें कीं यांजबराबर जावें कीं काये? आम्ही आज्ञा दिल्ही कीं तुम्ही आलबत जाणे. हरयेक प्रकारे साहेबकाम करावें. यैसे सांगोन ते रवाना केले, आणि आम्ही लस्करांत होतों. आम्हाकडे उभयेतानी स्वार पाठविला कीं सारी फौज तयार करून देखील हशम तुम्ही येणे. हे प्रात:काली हला करितात म्हणून याचे उतर येतांच आम्ही सारे सरदार फौज व हशम तयार करून मध्यानरात्री जाऊन त्यांच्या गोटाजवल राहिलों. दिवस निघालियावर खाडीचे पाणी उतरलि-यावर आंगरे याकडील फौज चालिली. आम्हीहि त्याचे * * * चालिलो. हिरबारायाचे बागेकडून खाडी उतरून मेढ्यावर चालोन घेतलें. आम्ही व रा दुर्गोजी भोईटे हे रा हणगोजी बोरगे व रा द्वारकोजीराऊ पाटणकर सारी हुजरात व रा मानाजी पवार व रा मकाजी आटोले व सरलस्कर यांकडील लोक व रा देवजी सोमवंसी याजकडील लोक व हुजरातचे हशम पेडमकर व बसवंतराव पलांडे व सजणाजी कदम आणीकहि सरदार सारे व रा त्रिंबकराव विस्वनाथ याजकडील

जमाव वाघोजी खानवलकर व तान्हाजी दलवी भोंसले व अनंदराव पलांडे व आणीकहि जे त्याचे सरदार होते तितके येकविचारे होऊन आमन्ते हुजरातीकडील हशम व रा। त्रिंबकराव यांजकडील खानवलकर वाघोजीराव वगैरे हे लोक निशाण-देखील पूर्वेकडील खाडीकडून खंदकाकडून मोपामधोन् कासीदबंदराकडील रोखें चालोन घेतलें. आम्ही फौजेचे लोक येसे समोर चालोन घेतलें. चहूंकडून येलगार केला. त्यामधे बावाजी म्हसके व हरजी कदम यांहि खाडी उतरून आधीं जाऊन मेढ्यास लागले. दोन च्यार लांकडे मोडली तों आंतून मार बहुत जाहाला. हातघाई जाली. येथें आंगरियाकडील सात मुरदे ठार पडले. तीस च्यालीस माणूस जखमी तीर गोळी धोंड्याचे जाले. मारून खाडीमधें घातलें. तेच समई आम्हाकडील लोक पेडमकर बसवंतराव व देवराव् पलांडे वगैरे वाघोजीराव खानवलकर देखील जाऊन मेढ्यास पोंहचले. त्याणीहि हातघाई करून मेढ्याची दोनच्यार लांकडे मोडिलीं. त्याजवरी इटे जंगी भांडियाचा मार जाला आणि बरखंदाजी होऊन मारून माघारे खडकामधे आणिले. बसवंतराव याजकडील दोघे ठार पडले व खानवलकराकडील येक ठार पडिला व लोक जाया फार जाले. त्यामध्ये हणगोजी बोरगे याचे लोक व ते होते त्यांचेहि जायां जाले तों संताजी आंगरे व येसाजी अनंत त्याची कासी बंदरावर बरीसी जाली. तेथे * * * * नंत यांचीहि ब्रहुत खस्त जाले. साहा माणूस ठार पडिले. तीस माणूस जाया जाले. संताजी आंगरे यांचेहि तिघे ठार पडिले व दाहा वीस माणूस जाया जाले. तेहि मारून काढिले. आम्ही समोर होतो तेथें आम्हाकडील करोल ठार पडिला व रा। द्वारकोजीराव यांजकडील येक जखमी जाला. आम्हीहि खंदकामधे काईम राहिलो. येक प्रहर निशाणे आम्हाकडील काईम जेथील तेथे राहिलों. आंगरे यांची निशाणे व लोक अलीकडे येऊन गोटास चालिली. यावर मग आम्ही निशाणे काढून संभाळून निघालो. आंगरेयाकडील भेद होता त्याचे बोले गेले. त्यांचे ते कार्य न जाले यामुलें इतका नास जाला. ते गेले, आम्ही न जावें तरी हेहि गोष्टी उतम नव्हे, म्हणून आम्हास कुलीं लोक सरदार जमा करून दिलासे दिलदारी करून जो पडेल त्यास बालपरेसी चालवावी, जायां होईल त्यास कडीं कामकाज पाहून द्यावीं, गांव मुकासे माहाराजांस अर्ज करून देववावे, येसी शफतपूर्वक हशमाचे समाधान करून आपलाले लोकांचे समाधान करून कार्यास प्रवर्तलो. परंतु आंगरेयाकडील लोकानी उतावली करून अखेर नामो-हरम होऊन माघोरेहि तेच घडीस उलटले. यामुलें काम कचें जालें. हबसिया-कडीलहि दाहा बारा माणूस मेढ्यांत तिहींकडे पडिले व माणूसहि (अपूर्ण).

¶*This fragmentary letter probably by Santaji Jadhav gives a vivid description of an assault on Gowalkot that failed.*

No. 54] [1-7-1733

छ २९ मोहरम

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री
पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवेसी सेवक केशव लिंगोजी कृतानेक विज्ञाप्ति विशेष. स्वामी आज्ञा घेऊन निघालो ते प्रहर दिवसास आलीबागास पावलो. राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल याची भेट जाली. यावरी लोकाची हाजीर गणती व वरकड सविस्तर वर्तमान लेहून पाठऊन. वरकड वर्तमान तरी आपणाबराबरी आपल्याजवळचे दाहा वीस माणूस आसावे तरी स्वामीने कल्याणकर जमावात सुभानजी नाईक वीरा जमातदार आहे, त्यास दाहा वीस माणसानिसी रवाना करावयाविसी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ असेत. बहुत काये लिहिणे हे विज्ञापना.

¶*Keshav Lingoji reports to the Peshwa his arrival at Alibag and his interview with Sekhoji Angria and requests that some more men be sent to accompany him.*

No. 55] [10-7-1733

छ १२ सफर

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यांसी

विनंती उपरी. कोठीस जिनस होता तोपर्यंत लोकास दिल्हा. हालीं जिनस सरला. विकतहि मिलत नाही. लोकांस तो जिनस अगत्यारूप दिल्हाच पाहिजे. यैशास येथून कांही जिनसाची अनकूलता करून पाठवावी म्हणौन आपण लिहिले. त्यावरून कोठीत जिनस होता त्यापैकी गलबतावर भरविला आहे. गलबतें येऊन पावलियावरी जिनस पोंहचेल. आपणास कलावे याकरितां लिहिले आहे. चौबुर्जीच्या कार्यभागानिमित्ये आपणाकडील जमाव रा अनंदराव सिर्के व कृष्णाजीराव येरूंडकर वगैरा सरदार दोनसे माणूस राजश्री केशव लिंगोजी यांजबराबर देऊन पाठविले होतें. श्रीकृपेकडून काम फते जाहालियावरी लोक आपणाकडे पाठविले आहेत. केशव लिंगोजी यांस येक दोन दिवस ठेऊन घेतलें आहे. मागाहून गलबते येतील त्यावरून आपणाकडे रा करून. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ ९ माहे सफर. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Sekhoji is sending supplies to the Peshwa, as requested by him.*

No. 56] [*10-7-1733*

छ १२ सफर

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराऊ पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनंती उपरी. उघाडी पडतात. या उपरी गलबतांची रवानगी त्वरेने करावी म्हणौन लिहिले. यैशास चौबुर्जीच्या कार्यभागाकरिता दर्यावर्दी लोकांचे प्रयोजन होते. तो कार्यभाग विलेस लागला. या उपरी बुधवारी गलबतांस तेल घालावयाची दिंनसुधी पाहिली आहे. तेल घालून गलबते लोटून तयारी करितो आणि मानमार्ग पाहून अविलंबेच रवानगी करून. कलले पाहिजे. रा छ ९ माहे सफर बहुत काय लिहिणें? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria writes that he is soon sending his fleet to the Peshwa.*

No. 57] [*10-7-1733*

छ १२ सफर

श्रीपरशराम

पुरवणी राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनती उपरी. अंजनवेलीकडील वर्तमान लेहून पाठवावे म्हणोन लिहिले. येशास जंजिरे सुवर्णदुर्गाहून काली छ ७ सफरी पत्रे आली. तेथे लेहून आले कीं रा बावाजी म्हसके हवालदार किले जयगड नवसे माणसानिशी विजयगडास मोर्चे देऊन किलावर भांडियाचा मार करीत आहेत. रा बकाजी नाईक माहाडीक सुवर्णदुर्गाहून जमावानिसी चिपलुणास गेले. जातेसमई श्री येथे शामलाची स्वारी देवलाय भ्रष्ट करावे या उदेशे आली. त्याजवरी जाऊन मारामार केली. गनिमास नतीजा देऊन गलबतावर चढविला. हाली गोवलकोटानजीक भांडीयाच्या माराखाले जाऊन अलंगा[१] घालून बैसले आहेत. किले जयगड येथील भांडी आणायासाठी जमाव रवाना केला आहे. भांडी आलियावरी मोर्चेबंदी करून जागा हस्तगत करितील. दोनी ठिकाणें हस्तगत जाहालियावरी

१ शिपायांना राहण्याकरितां कोठड्या.

दोनी फौजा अंजनवेलीस दाखल जाऊन तेथील कृत्य संपादावे येसा विचार केला आहे म्हणोन पेशजी राजश्री रघुनाथ हरि याणी लेहून पाठविले होते व येथूनहि हाच विचार मारनुलेस लेहून पाठविला होता. सध्या दोनी जागेयांसी जमाव बेसला आहे. श्रीकृपेअविलंबेच कार्यसिधि व्हावी येसे आहे. सविस्तर आपणास कळावे म्हणोन लिहिले असे. जाणिजे रा छ ९ माहे सफर बहुत काय लिहिणे लोभ असो दिजे हे विनंती.

¶*Bajirao is informed that Bawaji Mhaske and Bakaji Mahadik will march upon Anjanwel after finishing up Vijaydurg and Gowalkot business.*

No. 58] *[10-7-1733*

छ १२ सफर

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनंती उपरी. थलचे चौबुर्जीचा विचार आपणास लेहून पाठविला होता त्याजवरून राजश्री केशव लिंगोजी व आनंदराव सिर्के वगैरा सरदार लोक दोनसे आपण रवाना केले ते आलियावरी मोर्चेयास सामानाची तरतूद करणे. ते दोहो दिवसांत करून बुधवारी दाहावे तासी सुमुहूर्ते प्रस्थान करून हिराकोटास मोकाम केला आणि रेवसेचा कोट हस्तगत करावयासी सागरगडचा जमाव रा केला. रामरोजातील[1] स्वारी व चौक्याच्या परामर्षास रात्रौ दोन तीनसे जमाव रा केला. त्यास अगोदर सूचना होऊन बाहेरील जमाव कोटात नेला. मागाहून दोन तास रात्रीस बाबरी भांडी व कणगे साज सामान जमाव सहवर्तमान स्वार होऊन सूर्योदई चौबुर्जीजवळ दाखल जाहाले. ते समई उंदेरी व चौबुर्जीवरील भांडीयाचा व बंदुखाचा मार बहुतच जाहाला. खासा बसायाची मादवान उंदेरीवरील गोळा लागोन ठार जाहाली. ईस्वरी इछेने घोडीचवरी प्रसंग चुकला. जागा मैदान, आश्रा नसता लोकानी जमीन खणोन बसावयास जागा करून कणगे देऊन मोर्चेबंदी केली. दक्षण भागीं तीन व उतर भागीं येक च्यारी मोर्चे तयार करून भांडी लागू केली आणि दर भांडियास पनास पावणासे बार याप्रमाणे चौबुर्जीवरी मार केला. बाहेरील माडांचा मेढा फोडून तट ढासलत चालिला. येक दोन बुरुजावरील भांडियांचा मार मना केला. उंदेरीवरील व चौबुर्जी-

---

१. अलीबागेजवळील एक खेडें.

वरील भांडीयाचा व बंदुखाचा मार फारच करीत असे. लोकांस आश्रा नाही तथापि डोई देऊन बरखंदाजाही मोर्चेयापुढे होऊन रात्रदिवस मारामार केली. दुसरे दिवसी दोन भांडी आणखी नेऊन लागू केली आणि रात्रीं उत्तरेकडे दरवाजेयानजीक बंदरकिनारा वाळूवर माड देऊन माहेगिऱ्या गलबते उचलून नेऊन आड दिली आणि उंदेरी व चौबुर्जीवरील मारास आश्रय करून भांडी जोडिली. प्रथम पांच खंडी दारू खर्च जाहाली. यावरी दुसरी पांच खंडी दारू नेऊन तिसरे दिवसी साहा भांडीयाचा येक रंजक येकसमयाछेदे भडीमार करायाची आज्ञा केली. ते दिवसी चौबुर्जीवरील गोळ्याने चिरंजीव उदाजी आंगरे व गोलंदाज व सिपाई भांडियासमीप होते त्यांस जखम जाहाली. तिवे ठार व्हावे परंतु काही तफावत जाहाला म्हणौन जखमीं जाहाले. प्रात:कालापासून अस्तमानपर्यंत माराची अतिवृष्टि केली आणि आम्ही स्वार होऊन कुलाबा आलीं. रात्रौ आठ तास पावेतो त्याचप्रमाणे मार केला. माराखाले आयास आला व सिदी आली व कासीमजी दोघे सरदार व दाहा बारा माणूस ठार जाहाले, जखमी बहुतच जाहाले. टिकाव नव्हे. माराखाले बहुतच माणूस जाया जाहाले. तेव्हा उंदेरीहून दोन माहेगिऱ्या आल्या. त्याजवरी कोटांतील लोक उतरोन गेले आणि बुरुजास आग दिली. तदनंतर मोर्चेयावरील लोकास गनीम निघोन गेला हे कळलियावरी मेढेयावरून लोक चढोन कोटात गेले. येक सिपाई होता त्याणे हतेर धरले तो पुरा जाहाला. धणीयांचे पुण्यप्रतापें जागा फते जाहाला. रेवसचे कोटास जमाव रवाना केला. बुधवारीचे रात्रीस जाऊन सिढ्या लाऊन गडीत उड्या घातल्या. गडीत पचवीस तसि माणूस होते त्याहीं तटावरून उतरोन पळोन गेले. दोघाही हतेर धरिले. ते जखमी जाहाले. चौघे दस्त जाहाले. गढी हस्तगत जाहाली. संतोषाचे वृत आपणास कळावे म्हणौन लिहिले आसे. याउपर उंदेरकराचा परामर्ष करावा यास्तव जंजिरे खांदेरीस गलबत पाठऊन तेथून भांडीयाचा मार व तडचा मार करावयाची यौजणा केली आहे. वरकड जजिरेयात च्यार गलबते, बारा माहेगिऱ्या आगोटीस ओढून ठेविल्या आहेत. दर्यावर्दी शंभर माणूस आहे. याउपरी निवार्ती राहून चोरी छपीने तडीस लागोन रयतीस उपसर्ग करील, त्याच्या बंदोबस्तास चौलापासून पेणपावेतो बंदरोबंदरी जमाव ठेविला पाहिजे. जाणिजे रा छ ९ माहे जफर. बहुत काय लिहिणे? लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*The writer explains to the Peshwa how he planned and carried by assault the fort of Thal. The writer also suggests measures for defending the captured places.*

Bk Ca 8—7 5235

No. 59] [10-7-1733

छ १२ सफर

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसांवी यांसी

ঌ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. कितेक अर्थ राजश्री खंडो चिमणाजी समागमें सांगोन पाठविला, त्याचे प्रत्योत्तर पाठविले. तदनंतर आपण लेहून पाठविले कीं, हा धंदा उमदा आहे. लिहिल्या पुशिल्याने होत नाही तरी मातबर माणूस पाठऊन द्यावे त्याजपासी बोलावयाचे तें बोलोन, म्हणून लिा त्याजवरून राजश्री विसो हरि व राजश्री खंडो चिमणाजी याजवळ हद्दत अर्थ निश्चयात्मक शफतपूर्वक सांगोन पाठविले आहेत. मुखता सविस्तर निवेदितील. सारांश आपले विचारावेगळ आम्ही नाही. जसे आपा तसे आम्ही हा अर्थ चितांत आणून आम्हास आपण विचार आचार सागणे तो सागावा. त्याप्रमाणें चलनास अंतर सर्वथा होणार नाही. हा भरवसा असों द्यावा. कळलें पाहिजे. जाणिजे रा छ ९ माहे सफर. बहुत काय लिहिणें ? लोभ असों दीजे हे विनती.

¶Sekhoji Angria writes to Bajirao about his having despatched his agents to explain matters personally.

No. 60] [12-7-1733

छ १४ सफर

श्री.

राजश्री बाजीराव पंडित

प्रधान दाजी गोसांवी यांसी

ঌ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. गणोजी कदम यांचा व याचे भावाचा व लोकांचे कबिले किले रत्नागिरीस आहेत, त्यास निरोप द्यावा म्हणौन आपण लिहिले. त्यावरून रा सिवाजी नाईक जाधव यांस पूर्वीहि पत्र दिल्हे आहे व हालींहि दिल्हे असे. कबिलियांस निरोप देतील. आपणास कळावे याकरितां लिहिले असे. जाणिजे रा छ ११ माहे सफर बहुत काय लिहिणे लोभ असों दीजे हे विनती.

¶Sekhoji Angria informs Bajirao of his having instructed Shivaji Naik to send away the families of Ganoji Kadam and others from Ratnagiri.

No. 61] [14-7-1733

छ १५ सफर

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनंती उपरी. आपल्या लिहिल्यावरून गलबतांची तयारी तेलदेखील देऊन केली आहे. सुमुतें पाण्यात घालोन प्रतिपदेस गलबतांची रवानगी निश्चयात्मक आपणांकडे करितो व जिनसहि अस्त्या यैवजांत सिलकेस होता तो भरविला आहे. गलबते येतील त्यावरून येईल. आपणास कळावें याकरितां लिहिले आहे. जाणिजे रा छ १३ माहे सफर बहुत काये लिा कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji informs the Peshwa of the despatch of ships and ammunition to him as ordered.*

No. 62] [14-7-1733

छ १५ सफर

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान दाजी गोसावी यांसी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेाो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्रें पाठविलीं ती प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय अवगत जाहाला. लोक व निशाण पाठवावयास सिध केले हाते. त्यास राजश्री प्रतिनिधि कूच करून अंजनवेलीस गेले म्हणोन वर्तमान कळले. लोक पाठवावे न पाठवावे हा विचार करीत असता आजी वर्तमान आले कीं रा बकाजी नाा माहाडीक अंजनवलीस जाऊन मोर्चेबंदी करून बैसले आहेत. त्याजवरून त्यास पत्र पाठऊन नकल पाठविली व कितेक विचार लिहिले. येशास पूर्वी आपण अंजनवेलीचा मनसबा करावयाचा विचार लिहिला. राजश्री प्रतिनिधि याचे जाणे होऊ देत नाही म्हणोन लिहिले. त्यावरून राजश्री रघुनाथ हरि यांस व बकाजी नाा यास जावयाविशी लेहून पाठविले. पुनरुक्त आपले पत्र आले कीं पंडित माारेनुले जाणार, त्यांचा दम पुरो द्यावा; तदुतर कर्तव्यप्रसंग करावा, म्हणोन त्याजवरून सुवर्णदुर्गाचा जमाव घेऊन माहाडीक माार स्वार होऊन गेले व तिकडून रा रघुनाथजी येणार. पहिली आज्ञा केली त्यावरून तरतूद करून जात असतां पत्राअगोदर ठिकाणी दाखल होतील याजकारितां लेहून पाठविले, कीं अंजनवलीस

गेले अशिलेत आणि पंडित माारनुले आले तरी श्रम करून यश त्यास न देणे. पेहलवानीने आपली काबू करणे, त्याजकडील राजकारण अशिले तरी तुम्ही ते जागा असतां राजकारण फसऊन तमाषा पाहणे, ठिकाणी गेले नसिलेत तरी प्रस्तुत विजईगड व गोवलकोटास तंबी देऊन फते करणे म्हणोन लेहून पाठविले. त्यास राजश्री रघुनाथजी याणी विजयगडचा कार्यभाग उरकून अंजनवेलीस यावे, बकाजी ना‌ा यास गोवलकोटास शह देऊन बसवावे येैसा विचार केला होता व येथीलहि पत्रे प्रविष्ट जाहाली. तदुतर विजयगडास रा‌ा बावाजी म्हसके हजार माणूस व भांडी साजसामानानिशी रा‌ा केले. त्याणीं मोर्चेबंदी करून तोफांचा मार देऊन सातवे दिवसी किला हस्तगत केला म्हणून आजीच सुवर्णदुर्गाहून लेहून आले. बकाजी माहाडीक जातेसमई श्री येथील आधिष्टानी शामलाकडील स्वारी दुर्बुधि धरून आली होती त्यास नतीजा देऊन क्षिति केली आणि गोवलकोटास भांडियाच्या माराखालें अलंगा घालून बैसले. जयगडीहून भांडी आणावयास जमाव पाठविला होता. विजयगडचा कार्यभाग उरकिल्यानंतर तेथील जमाव भांडी येऊन गोवलकोटास लाऊन आजीकारणे हस्तगत केला असावा. अंजनवेलकरनो पंधरा गलबते तयार करून बंदरात ठेविली होती. गोवलकोटची मदत उपराला करील या वहमाने जागा हस्तगत व्हावया दिसगत लागली, आणि राजश्री प्रतिनिधि त्या जागा गेले तरी कल्हास कारण होणार. परंतु आपण बकाजी नाईक यास अवघाच विचार लेहून पाठविलाच आहे. माारनुले येका दोहो रोजाचे मजलेवरी असतां बकाजी ना‌ा त्यास लेहून पा(ठ)वितील. आपणाकडून सर्वथैव अंतर पडो देणार नाही. येविशी पूर्वी त्यास आज्ञा केली आहे व हाली आपण लिहून पाठविले, त्याजवरून मुजरद जोडीकरी रा‌ा केले आहेत. तुम्ही भांडत असता माारनुले येत असिले तरी लेहून पाठवणे आणि अंजनवेलकराचा उपराला व जागेयाचा युधप्रसंग व माारनुलेकडील शह सांभाळून जमावाच्या जडावाने जागा फते करणे, त्यांही तुम्हावर आग्रह केला तरी आपल्या कसबास अंतर न करणे, कलेल तेसे समजोन घेणे, म्हणोन लि‌ा असे, व त्याजपासून कोणेविशी अंतर होणार नाही येविसी वर्तमान लौकरीच कलेल. वरकड माारनुले याचा अंजनवेली प्रांते जावयाचा आग्रह नसता तरी दोनी स्थले हस्तगत करून अंजनवेलकरास गडबड जाहाली आहे, यांचप्रसंगी जाहाल्या जमावानिसी मासपक्षामध्ये कार्यसिधि होती. पुढे नौकामार्ग चालता जाहाल्यानंतर त्याचा उपराला होणार तेव्हा दुतर्फा शह द्यावा लागेल. येसमई खुस्कीने जागा जेर होऊन हस्तगत होता म्हणजे येक पक्ष जंजिरेयास उंदेरीचा राहाता त्याची तरतूद करणे सेहि केली जाती. परंतु गनिमास काही दिवस स्थलाचा रुणानुबंध आहे.

तदनुरूप तरतूदहि होत आहे. अतैव होष्यमाण प्रमाण. सविस्तर कलावे म्हणोन लिहिले असे. जाणीजे. रा छ १२ माहे सफर बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनती.

¶*Owing to the long standing antagonism between the Peshwa and the Pratinidhi Shripatrao, the former requested Sekhoji Angria not to support the Pratinidhi in his expedition against Anjanwel. Sekhoji in this letter replies he has instructed his lieutenants Bakaji Naik and others to that effect.*

No. 63] [*15-7-1733*

छ १६ सफर

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

स्वामी गोसावी यांसी

ऽ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. सुरतेस हबासियाचा अमल आहे व हबसी आहे तो कैद करवावा म्हणून आपणास सांगितले व लेहून पाठविलें. आपण बंद करावयाचे मान्य करून सुरतेस लेहून पाठऊन अमल बंद केला यैसे लेहून पाठविलें. यैशास आजी छ १४ सफरी सुरतेहून ती डोली ज्याहाज व आठ सिबाडी मोठ मोठाल्या जमावाची भरती घेऊन उंदेरीचे बंदरी येऊन नांगरवाडा राहिला आहे. उंदेरीचे चौबुर्जाजवल मेढा घालून आम्ही मोर्चे दिल्हे आहेत. त्याजवरून व चौबुर्जीवरून तोफाची मारगिरी करीत असो. तोहि उंदेरीवरून व गलबतावरून व ज्याहाजावरून मोर्चेयावरी बेसुमार मार मारीत आहे. आपण शामलाचा अमल बंद केला असतां ही तरांडी कोठून आली? जमाव कोठील? याचा विचार कसा काय आपण पाहिला आहे हें कलत नाही. यैसी मदत होत चालिली म्हणजे गनीम आयास कैसा येईल? कोण्हीकडून उपराला न होये यैसे केले तरीच आजीपावेतो केल्या श्रमाची सार्थकता होईल. याकरितां सुरतचे सुभ्यास व मुंबईवाल्यास व फिरंगीयास बरे गरम नरम च्यार गोष्टी लेहून पाठवाव्या व राजश्री स्वामीस लेहून पाठऊन त्याचीहि पत्रे तिघास लेहून कोण्हीहि शामलास आश्रय न देये तो अर्थ करावा. तरांडी आलीं ही उंदेरीस टिकू देतो यैसें नाही. येथून निघेल तेव्हा तिकडेस येईल. आपणास

5239

कळावे म्हणून लिहिले असे. तेथून गलबते रवानगीची तयार केली आहेत. प्रतिपदा द्वितीया या दोही दिवसी आपणाकडे रवाना करितों. कललें पाहिजे. रा छ १४ माहे सफर बहुत काय लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनती.

¶*Sekhoji Angria complains to Bajirao that reinforcements from Surat have arrived at Underi despite the latter's measures to the contrary. He says it is difficult to capture the place if outside help is not stopped. He therefore requests the latter to do the needful.*

No. 64] [*16-7-1733*

छ १५ सफर

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे शेवेसी

विनंती उपरी. गोवलकोटाजवल राजश्री प्रतिनिधि यांजकडील लोक दोन अडीचशें माणूस आजी दोन महिने येऊन सिदी सात याचे तांदूल खात केवल त्याचे चाकरदाखल होऊन बसले आहेत. त्याचा विचार काय? व पुढें राऊ मारनिले अंजनवेलीकडे येणार म्हणौन वर्तमान आलें आहे. येविशीचा अर्थ आपण चितीं आणून याचा बंदोबस्त करावयाचा त्या रितीने आपण केलाच असेल अगर करितील. विचारें करून पाहातां ते आल्यावरी त्यांचा आमचा बीद बसणार नाही, यास्तव अगोधर हें वर्तमान आपणांस लिहिलें आहे. तरी ये गोष्टीचा कर्तव्य पदार्थ असेल तो सत्वरच करावा. बहुत काये लिहिणे कृपा वर्धमान करावी हे विनंती.

¶*The writer informs the Peshwa of Pratinidhi and his men being fed by Sidi Sad at Gowalkot and also of Pratinidhi's intention of proceeding further to Anjanwel. The writer entreats the Peshwa to stop it, otherwise things would not, says the writer, go on smoothly between the wr.ter and the Pratinidhi*

No. 65] [*16-7-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे विशेष. काली छ १४ सफरी उंदेरीसे आरमार सुरतहून

(1) 1,200 yards from the main land and opposite the village of Thal.

आले आहे म्हणौन आपणास पत्र लेहून पाठविले. परतु मनास आणितां मुंबैचे आरमार इंग्रजाने थोर ती डोली जाहाज येक व मोठी पांच गलबते माहांगिऱ्या साहा येकूण बारा तरांडी पाठविली आहत. लोकवार्ता आहे की, शामलाने उंदेरी इंग्रजास देऊ केली आहे. पुढे राजपुरी जंजिरे याचे साह्य करावे म्हणौन बोली केली आहे. विचारें पाहातां इकडून तहानिमित्य राजश्री बाबाजी बलाल व रा गंगाधर कासी यासी मुंबईस पाठविले आहेत. पूर्वी कपितान मकनीन याणें बोलीचा मजकूर करार करून ठेविला आणि भले माणूस पाठवावयाविशी लिा त्याजवरून उभयेतास रा केले. आठ पंधरा दिवसा बोलींचा मजकूर सिव करून यावे, त्यास इंग्रजानें बोलीचालीस दिसगत लाऊन उभयेतास ठेविले आहेत. याजवरून दिसोन येते जे, उंदेरकराकडील राजकारण कर्तव्य याजनिमित्य अगोदर तहाचा प्रसंग उराकिला नाही. येशियास शामलाने स्थल त्यास दिल्हे अशिले तरी मनसबियात दुसरा मनसबा प्राप्त होईल. इंग्रजाच्या बंदोबस्ताविशी पूर्वी आपणास लेहून पाठविलेच होते. याउपरी प्राप्त मनसाबियाचे निराकरण ज्या विचारे करणे त्या प्रकारे करावयाची विवंचना करून आम्हासहि लेहून पाठवावे. आल्या आरमारावरी तरीच्या मोर्चेयावरून भांडियाचा मार करीत आसो. बंदरात टिकाव होऊ देत नाही. परतु हे गोष्टी तत्वता जाहाली तरी मोठासा शह आहे. श्रीचे सुदर्शन सव्यअपसव्ये फिरत आहे. मुंबैकरास हे बुद्धि जाहाली आसेल तरी त्याचेहि अगाध आहे येसे नाही. सामेकरून विचार जाहाला तरी उतमच जाहाले. प्रसंगच प्राप्त जाहाला तरी नश्नुडास नतीजा धणियाचे पुण्यप्रतापे देतच आहो. कललें पाहिजे जाणिजे. रा छ १९ माहे सफर बहुत काय लिहिणें लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria informs that the ships at Underi which he reported to be coming from the Sidi of Surat, have turned out to be English men-of-war. It is rumoured, he further says, that the island of Underi has been made over to the English in return for their promised help at Rajpuri.*

No. 66] [*16-7-1733*

छ १९ सफर

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामींचे शेवेसी

सेवक रघुनाथ हरि कृतानेक सा दंडवत प्रणाम विनंती. येथील कुशल ता छ १ माहे सफरपावेतों मो किले जयगड येथास्थित असे विशेष. आज्ञे-

5241

प्रमाणें स्वार होऊन यावे, त्यास पर्जन्याचा अतिशय. नद्यास उतार नाहं यास्तव जयगडीं राहिलों. आठा पाचा दिवसी स्वार होऊन येऊन. या प्रांतं तीन जागे शामलाचे होते. त्यास अंजनवेली म्हणजे धाकटा जंजिरा. तारू तरांडे चालते जाहाल्यावरी जंजिरेयाचा अवघा उपराला अंजनवेलीहून होईल यास्तव अंजनवेल हस्तगत करावयाचा विचार स्वामीनी करणें तो केलाच असेल. आम्ही छ २२ मोहरमी किले विजयगडास मोर्चे देऊन भांडीयाचे माराखाले दुशाल किल्याची पाडिली. बरखंदाजीने मारामार करून भांडियांच्या जंग्या मना केल्या. पाच सा दिवस बरा झुंझला. सावे दिवसी कौलाची बोली करून कौल घेतला. धण्याचे पुण्येकरून जागा फते जाहाला. हे वर्तमान स्वामीस कलावे याकारितां लिहिले असे. अंजनवेल राहिली तेथील आधी तरतूद करावी. अंजनवेल फते जाहालेयास निमे जंजिरा फते जाहाला यैसे समजावे. स्वामीनी लोकांची बेगमी करून आज्ञा करावी. येका महिनिया आलाकडेस जागा फते करून. कलले पाहिजे. बहुत काय लिहिणें कृपा आसो दीजे हे विनती.

¶*Raghunath Hari describes to the Peshwa the attack on Vijaygad and the subsequent surrender of the place and entreats him to make arrangement for capturing Anjanwel which would assure success to Maratha arms at Janjira.*

No. 67] *[16-7-1733*

श्री

राजश्री फतेशिंग भोंसले गोसांवी यास

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीयलेखन केले पाहिजे विशेष. उंदेरीस काली छ १४ सफरीं मुंबैचे आरमार आले. तरांडे येक व गलबतें लहान थोर बारा येकूण तेरा नग तृतीय प्रहरीं आले. लोकवार्ता आहे कीं शामलानें स्थल इंग्रजास द्यावें यैसें कबूल केलें आहे. पुढें जंजिरे राजपुरीची मदत करावी यैसा विचार जाहाला म्हणोन वर्तमान आलें. परंतु सत्य मानावें यैसे नाही. साह्यभूत होऊन मदत करीत असेल यैशास पूर्वी मुंबैकराच्या बंदोबस्ताविशीं आपणांस व राजश्री राव यास लेहून पाठविलें होतें. आपलीं पत्रें आलीं की त्यास पत्रें पाठविलीं आहेत म्हणोन लिहिलें व इकडूनहि तहानिमित्य कारभारी मुंबैस पाठविले. त्यास तहाचे बोलीचा मजकूर विलंबावर घालून या कर्मास प्रवर्तला यैसें दिसोन येतें. तरी या उपरी इंग्रजाचा बंदोबस्त करायाची विवंचना करून पत्रें व भले माणूस पाठवावें यैसें आपले विचारें जाहालें तरी सत्वर करून

टोपीकरास बंदावरी ठेवावा. सविस्तर राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान यांच्या पत्रावरून अवगत होईल. सामेकरून टोपीकर देहावरी आला तरी उतमच जाहालें. नाहीं तर त्याचा हिसाब काय? धण्याचे पुण्यप्रतापें मारून गर्देस मेळविला जाईल. कळलें पाहिजे. रवाना छ १९ माहे सफर बहुत काय लिहिणें? लोभ असों दीजे हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria informs Fatesing Bhonsle that the English of Bombay are going to join the Sidi and requests that they should be approached and dissuaded from taking that step.*

No. 68] *[17-7-1733*

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान दाजी गोसावी यासी

विनती उपरी. उंदेरीस इंग्रज पैवस्ता जाहालियाचे वर्तमान कालीचे पत्री लिा आहे, त्यावरून विदित जाहालेच असेल. इंदुवारी कालीच जंजिरेयावरं इंग्रजाने आपले निशाण लाविले. इकडून चौबुर्जीवरील व मोर्चेयावरील भांडीयाच मार गलबतावरी व जंजिरेयावरी प्रातःकालापासून संध्याकालपर्यंत मार केला काही गोले गलबतास लागू जाहाले. तदनंतर गलबतें पलीकडे काढून सार गलबतांवरी जंजिरेयातील कबिले चढऊन मुंबैस रा केली. परजंन्य व तुफान बहुत जाहाले. त्याजमध्ये तीन गलबते गेली. बाकी फिरोन आली. प्रस्तुत टोपीकराने ठिकाणी प्राबल्य केले असतां भांडियांच्या माराने सिध होते यैसे नाहं व त्याचाहि मुदा मकसूद[१] मनास आणावा, तदुतर कर्तव्य विचार तो करावा म्हणोन आजी भोमवारी इकडून मार मना केला. त्याणेहि आजी मार केल नाही. याउपरी मुंबैस जनराल यास पत्र पाठवावे यैसा विचार केला आहे व आपणहि पत्रे पाठवितील त्याचा जबाब काय येतो, कोणे मतलबावर ठिकाणं दाखल जाहाला आहे ये गोष्टीची तहकीकात करून सामेकरून सिध नव्हे, तेव्ह ज्या विचारे स्थल हस्तगत होऊन येई तो विचार करावाच लागेल. त्या स्थल टोपीकराची स्थिरता होते यैसे नाही. अल्प कालेंच श्रीकृपे व धण्यांच्या पुण्य प्रतापे नतीजा पावोन जाईल. ते गोष्टीचे अगाध कांहीच नाही. परं आजीपर्यंत मुलुक वाचविला तो दोघे येक हात होऊन वोस करितील येच गोष्टीच चिंता प्राप्त जाहाली आहे. तरी पेण प्रांतीचे रखवालीस लोक कल्याणाहू

---

१ हेतु, मतलब.

अथवा कल्याणचा जमाव आपणाजवल आहे त्याजपैकीं दोन च्यारसें पाठऊन रखवाली करविली पाहिजे. चेऊल प्रांतचा तमाम काटा राखावयास जमाव जागजागा आम्ही ठेविलेच आहेत. तिकडील काठ्याचे रखवालीस आपणाकडील लोक असिले म्हणजे रयत आपापले ठिकाणी राहून कीर्दी करील. जमाव पेण प्रांती लौकर रा करावा. कळलें पाहिजे. रा छ १६ माहे सफर बहुत काय लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनती.

¶Sekhoji Angria writes that an English force has landed at Underi and hoisted the English flag. As it could not be readily dislodged from the position negotiat'ons have been opened with the authorities at Bombay that the force on the is!and be withdrawn. Should the negotiations fail the writer is prepared to strike a blow. The Peshwa is asked to guard the shores in order to prevent the enemy's parties plundering coasta! villages.

No. 69] [*17-7-1733*

छ १९ सफर

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान दाजी गोसावी यासी.

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण पत्रे पाठविली ती प्रविष्ट होऊन लेंखनाभिप्राय अवगत जाहाला. राजश्री श्रीनिवासपंडित प्रतिनिधि यांचा व रा बकाजी नाईक माहाडीक याचा येक हात होऊन अंजनवेलकराच्या उपमर्दनप्रयोगास लागले म्हणोन सातारिहून लेहून आले व प्रतिनिधि याचे पत्र राजश्री फतेसिंग भोसले यासी चिपळूणचे मुकामीहून आले त्याजवरून कार्यप्रयोजन येकत्र होऊन करितात म्हणोन दिसोन आले. यास्तव चित विक्षेपाते पावले ते काय लिहावे, म्हणोन लिहिले. तरी मारनुले यास वारंवार पत्री आज्ञा केली आहे जे तुम्हीं त्यांस सामील होऊन कोणेक कार्य न करणे. अंजनवेलीस जाऊन पोहचले असाल आणि प्रतिनिधि मागाहून आले आणि राजकारण करून येश घेतील तरी राजकारण फसवणे. त्यासी येश न देणे. मुलकी अमल करिता कटकट करितील तरी पाहून घेणे. परंतु आपला अमल त्यास करू न देणे, म्हणून लिा असता माहाडीक मार त्यांस मिळोन कार्य करितील हे गोष्ट घडणार नाही. परशरामी युध्रप्रसंग इकडील लोकांही करून अंजनवेलकराची क्षिति केली तेसमई प्रतिनिधीकडील

जमाव सामील नव्हता. परंतु आपला मर्जुरा[1] व्हावा या अर्थे सातारा व राजश्री फतेशिंग यासी लेहून पाठविले असेल येसे दिसोन येते. सत्यमिथ्या कश्यावरून म्हणावे. अविलंबेच तिकडील साद्यंत वर्तमान कलो येईल. गोवलकोटास बकाजी माहाडीक बैसले आहेत म्हणोन सुवर्णदुर्गाहून लेहून आले होते. आंजन-वेलीस गेले नाहीत. तेथे राजश्री प्रतिनिधि गेले असतील तरी त्यांस सामील न व्हावे, येश त्याजकडे जाऊ न द्यावे, त्याणी होऊन कटकट केली तरी समजोन घ्यावे, म्हणोन आज्ञा करून पत्रे रवाना केलीच आहेत व हाली आपले पत्र प्रविष्ट जाहाले त्याजवरून राजश्री रघुनाथ हरि व राजश्री बकाजी माहाडीक यासी तुम्ही आपले जमावानिशी कोणेक कार्य करणे ते स्वातंत्रे करणे, त्यांस अथवा त्याज-कडील जमावास सामील करून न घेणे. गोवलकोटास प्रथमता तुम्ही जाऊन अंगेज केला असतां प्रतिनिधि आले असतील तरी त्यांस पष्ट सांगणे जे प्रथमता या जांगा आम्ही आंगेज केला असता तुम्ही येऊन कलह करावा हें गोष्ट अनु-चित म्हणोन सांगावे. त्याजकडून कलहास प्रारंभ जाहाला तरी समजोन घ्यावे, परंतु आपले आहारी आणून कार्यसिधि करून येश आपण घ्यावे. त्यास मिलोन कार्य न करावे. येश त्यास न द्यावे. येथील प्रसंग उरकिल्यानंतर अंजनवेलीस प्रतिनिधि जाणार त्यास जाऊ द्यावे. तुम्ही व ते येकत्र होऊन न जावे म्हणून तपशिले आज्ञा करून पत्रे लेहून लखोटे आपणाकडे पाठविले आहेत. हे मुजरद-जासूद पाठऊन मारनिलेकडेस पत्रे पोहचती करावी. यद्यपि आपण लिहिले तोंच विचार असिला तरी येथील आज्ञेप्राच बर्तणूक करितील. येविशींचा संशय आपण किमपि चिती नाणावा (न आणावा). आपली आमची येकचित्तवृत असतां अनसारिखी वर्तणूक होईल येसे सर्वार्थी घडणार नाही, हा निशा असो द्यावा. कलले पाहिजे. जाणिजे रा छ १६ माहे सफर बहुत काय लिहिणे कृपा असो दिजे. हे विनंती.

¶*Sekhoji Angria assures Bajirao that he has, as desired by the addressee, instructed his men Bakaji Mahadik, Raghunath Hari and others to hold themselves aloof from the Pratinidhi and thus thwart his plans.*

No. 70] [*18-7-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेशी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रा विनंती. येथील कुशल ताा छ १७ सफर-पर्यंत यथास्थित असे विशेष. राजश्री पांडुरंग गोविंद यांस राजश्री स्वामीनीं

---

[1] मान्यता.

जंजिरियांत पाठविले आहेत. स्वामीजवळ येतील. सविस्तर स्वामीस विदित करितील. स्वामीनी यांस जंजिरियांत पाठऊन तेथील राजकारण घेऊन येतील त्याचा अभिमान धरून येश संपादिले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Jiwaji Khanderao informs the Peshwa of King Shahu having despatched Pandurang Govind to Janjira and asks the addressee to give him all possible help.*

No. 71] [*19-7-1733*

छ १२ सफर

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यासी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. चाकणेस आम्हांकडील लोक भातखलियांत पंचवीस माणूस होते, त्यांजपैकी नव दाहा माणूस किलेयांत जात होते. त्यांजसी दरवाजयांत दरोगा होता त्याणे कटकट करून लोकावर हात केला. परस्पर त्यांची यांची कल वाढत असतां किलेदाराने येऊन दरवाजा[1] दिल्हा आणि मारामार केली. तेसमई किलेदारास हूले[2] चालविली थोडीशी जखम जाहाली. इकडील नव माणूस ठार जाहाले. हे आवाई लाडकोजीस कलतांच समाचारास बराबरी लोक घेऊन गेला. त्याची व जुनूरकराकडील लोक याजवरी धावोन आले, यांची मारामार जाहाली. इकडील दाहा माणूस जखमी जाहाले. जुनूरकराकडील हजारी ठार जाहाला, पांच सात जखमी जाहाले म्हणून वर्तमान आजीच आलें. तहकीक लेहून आलियावरी सविस्तर लेहून पाठऊन. वावेकेल[3] होऊन या प्रकारें प्रसंग होऊन आला. हे वृत आपणास कलावे म्हणौन लिा असे. याउपरी येविशीचा विचार कर्तव्य असेल तो करावया आपण वडील आहेत. जाणिजे रा छ १८ माहे सफर बहुत काय लिहिणे.

¶*Sekhoji Angria reports to Bajirao an encounter of his men with the garrison of fort Chakan and the consequent loss of life therein.*

---

१ दरवाजा बंद केला. २ भोसकणें. ३ वायकळ = गर्दी.

No. 72] *[26-7-1733 ?*

छ २९ सफर

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री

पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती. किले गोरखा येथील राजकारण करार वाके आम्हापासी आले आहे. किला घ्यावा. हस्तगत जाल्यावरी रुा ५००० पांच हजार त्यास द्यावयाचा करार केला आहे. स्वामीस ये गोष्टीचे जरूर असेल तरी तो ग्रहस्त प्रस्तुत आम्हापासी आहे. तो उतर लवकर पाठवावें. अगत्य नसेल तर तैसेच उतर पाठवावे. या राजकारणास प्रारंभी दोन अडीचसे रुा किरकोल त्या गृहस्तास अगोधर आम्ही दिल्हे आहेत ते तऱ्ही उगऊन +घेऊन, त्यांजला निरोप देऊन. मनसुबा उतम आजीच संपादून घ्यावा यैसें असेल तरी कार्य करून उपरांतिक भेटीस येऊन. विदित जालें पाहिजे. स्वामीस अगत्यवार नसेल तरी आम्ही आपले रुा उगऊन घेऊन त्यास निरोप देऊन. बहुत काय लिहिणें हे विज्ञापना.

¶*An early disposal of the affair of the Gorkha fort which the Killedar was willing to hand over for Rs. 5,000 is solicited from the Peshwa by Sekhoji.*

No. 73] *[6-7-1735 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री प्रधान

पंत साहेबाचे सेवेसी

विनंती सेवक रघुनाथ नीलकंठ सुभेदार मो माहाड साष्टांग दंडवत विज्ञापना. ताा छ २९ माहे सफरपर्यंत साहेबाचे कृपावलोकनाकडून सेवकाचे व सुभाचे वृत येथास्तित असे विशष. बाणकोटाहून तीन च्यारसे माणूस स्वारी पलिकडे गेली होती. त्यास गनिमाचा दाखला जाहाला. युध्येप्रसंग बहुत बहुत जाहला. ते सविस्तर वृत बाणकोटाहून राजश्री हरिपंत सुभेदार याहीं सेवेसी विनंतीपत्रें पाठविली आहेत त्याजवरून सेवेसी विदित होऊन येईल. गनीम कपटवेशेकरून हे प्रांती बहुत उत्पात मांडिला आहे. त्यास भारी जमाव सरंजाम होऊन दिघी पावेतो स्वारी करून ठेचगा दिल्हेविना कार्यास येत नाही. तरी हे प्रांते

+ येथून वेगळें अक्षर.

राजश्री खंडोजी माणकर व राजश्री हरिपंत सुभेदार आहेत. ते साहेबांचे पुण्यप्रतापेकडून स्वारी सिकारी करून गनिमास ठेचगा देणे तो देतीलच, परंतु सेवकाने विनंतीपत्र सेवेसी लिा आहे. तरी गनिमास ठेंचगा बरासा प्राप्त होऊन हालखुद राहे ते आज्ञा करणार साहेब धणी आहेत. सेवकहि हे जागाहून जमावानिसी स्वारी सिकारीत दाखल व्हावयास सिध. असो. आज्ञा ते प्रमाण. सेवेसी विदित जाहाले पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Raghunath Nilkanth reports to the Peshwa an action between the Sidi and the Peshwa's men at Bankot and impresses on him the necessity of sending an expedition towards Dighi.*

No. 74] [July 1733

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री सरखल

साहेबांचे सेवेसी

विनंती विशेष. मासूम (?) पलवकर सुरतेहून आला, त्याणें वर्तमान सागितले कीं, तेथे हबसी आहे त्याणे जमाव सुरती लोकांचा तीन च्यार हजार केला आहे, श्रावण नारल पडतांच आरमार काही साउकारी व येक दोन गुराब तेथे त्याणी घेतल्या आहेत, ऐसा सज करून राजपुरीस यावें ऐसा विचार केला आहे. अशास येविसीं राजश्री पंतप्रधान यांस लिहोन श्रीमंत माहाराज राजश्री स्वामीकडे लिहोन तेथून पत्रे मातुश्री उमाबाई यांस व गायेकवांड यास व सुरतेचे हाकिमास बरे ताकिदीची पत्रे की, सुरतेहून संचणी करून हबसी लोक ठेविले ते येऊ देऊ नये. जर लोक सुरतेचे दिल्हे तरी सुरतेचा निशा केला जाईल ऐसी पत्रे सत्वरच गेली तरी येक माणूस हबसीयाकडे चाकर राहो देणार नाहीं ऐसे आहे. हे वर्तमान पलवकरहि हुजूर आला आहे तो विदित करील त्याजवरून विदित होईल. आढलले वर्तमान लिहिलें आहें. सेवेसी श्रुत होयै हे विज्ञेसी.

¶*Sekhoji Angria is informed of the attempts made by the Sidi at Surat to collect forces to reinforce Janjira and is requested to communicate the news to the Peshwa and to king Shahu that they send despatches to Gaikwad and Umabai to checkmate the attempt.*

No. 75] [3-8-1733

छ २ रबिलोवल

श्री

विनंती उपरी. पूर्वी आपणास पत्रे लिहिली आहेत. पहिले अम्हासी करार केला होता कीं चेऊल आपले घ्यावे, हबशियाचें किल्ले घेतले ते घेतले, उरले राखावे. आपला मातबर माणूस नेऊन सख्य करून वेढे काढावे यास्तव आपली आज्ञा आली. नंतर अखंड पुसतात कीं उत्तरें आली न आली. नंतर विचारे विचारे सांगितले. नवाबास तो सावकाश नाहीं. कलताच हबशियाचा झाडा गडाचा आणितां अंजनवेल, गोवलकोट, राजपुरी, उंदेरी, पद्मदुर्ग वरकड स्थले घेतली. त्यावरून श्रमी होऊन फारसे तीर्थरूपाचे द्रव्याचे हाणी होऊन श्रम पावले त्यावरून सेवेसी लिहिलें. तदनंतर आम्ही निरोपाचा उद्योग केला, निमित्य कीं तुमचे मनी बिगाड करणे तर आम्ही जाऊं. अगोधर राहाणे मुनसिब नाहीं. त्यावरून तुम्ही कां जातां, आम्ही बिगाड कशास करूं, भला माणूस तरी देता कीं एक राइरी ठेऊन वरकड किल्ले देते तरी पाठवितो. हबशियासी काये उरले आहे, त्याणे तुमचा उपकार कशास घ्यावा, आपण कांहीं बिगाड करीत नाहीं, यैसी गोष्ट बोलतात. केवल निग्रह करून निरोप घ्यावा तर तुम्ही काये म्हणाल यास्तव निष्ठुर करितां नये. त्यामध्यें वेथेनेहि पडला आहे. दहा पंधरा दिवस दरबार नाहीं यैसा प्रसंग आहे. पहिले आवरंगाबाजेचे व ब्र्हाणपूरचे लोकास पत्रे गेली होती कीं येणे. मागाहून पत्रे गेले परवा कीं दसरा करून येणे. क्षणभंगुर बुध जाली आहे. कर्नाटकावर फार जाणे वासना आहे. पौश मासामध्यें निर्वाह जोशी यानीं केला आहे. जोशी भर सावध प्रामाणिक, आणिक सांगितले तितके प्रमाण जाहाले, त्यावरून हेहींच प्रमाण माणिले आहे. एकादो रोजा आरोग्य जाले तरी भेटीनंतर सविस्तर लिहू. परंतु तुम्हास अंजनवेल, गोवलकोट हस्तगत होता तरी कोकणातील निशेईल होते. येथें त्याचा वकील मोहनलाल व जमातदार हबशी याचा आला आहे. वकील मातबर आहे. म्हणतात कीं हबशी स्नेह करून वेढा काढितील तरी उत्तम. नवाबास अर्ज करितात वचेवरी पन्नास लक्षाचा माल राजापुरींत आहे. किल्ला गेला तरी जाईल. उप्राला करा, माल तुम्ही घ्या, सुर्तेत सात हजार इसम चाकर ठेवले आहे, नारल पाडिल्यानंतरी मदत जाईल. गपाहि मारितात तों उंदेरी गेली बारा हजार

१ योग्य. २ निःशल्य. निष्कंटक.

रुपये घेऊन हे वर्तमान राजश्री प्रधान पंताकडील जासुदाहीं सांगितलें. आम्हीं अर्जी करून पाठविली पोटास नाहीं. किल्ले विकिले. इंग्रजांपासून कोण घेणार ———(अपूर्ण)

¶*The writer communicates the intention of the Nizam to help the Sidi who approached him with a request of succour.*

No. 76] [*9-8-1733*

छ १२ रोंबल

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी

९७ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो सेखोजी आंगरे सरखेल रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय लेखन केले पाहिजे विशेष. चाकणेच्या वतनाची बोली आपली व आमची होणे ते राजापुरीच्या मुकामीं जाहाली. कर्जाचा हिसेब मनास आणून वाट करावी व वतनाचा अमल सुरलीत चालवावा, येविशीं नरसो घाटपांडा यास आपण आज्ञा केली. आम्हीं अवघाच विचार आपले वचनावरी मान्य करून, याउपरी वतन आपले आहे, विचारास येईल ते करावे म्हणोन सांगितले. आपण मान्य करून.कालोसचा जमाव काढून आपणावयाविशी आज्ञा केली. त्यावरून लोक रवाना करावयाविशी लेहून पाठविले. त्याही यावें तो जुनूरकर फौजेसह- वर्तमान येऊन अतिशयास प्रवर्तला. परंतु श्रीकृपे व राजश्री आपाहि तेच समई आले, तन्मुलें परान्मुख होऊन गेला. तदनंतर चाकणेस लोक होते, त्याहीं लबाडी केली. सात पाच जिवानिसी गेले. वरकड निघाले त्यांस दस्त करून आणऊन शासन करावें म्हणोन आज्ञा केली, परतु थांग लागला नाही. लबाडांही हुकुमाविना वर्तणूक केली. परंतु लौकिक प्राप्त जाहला, अतैव होष्यमाण प्रमाण असे. याकरितां ते जागा लोकांचा गुता जाहला होता. सांप्रत झाडियानसी लोक कुलाबा आले. गावचे रखवालीस कुली जमाव ठेविला नाही. जुनुरकर आला तेसमई रयेत परगंदा जाहली होती. त्यास लाडकोजीने राजश्री आपास लेहून पाठविले, त्याणी कौल पाठऊन रयेत गावात आणून कष्ट कामास लाविले. त्यास हली सादुलाखान याणे जाहागिरदार व फौजदारीचा गुदस्ताच्या यैवजाचे रोखे करून वसुलास वरातदार पाठविले आहेत म्हणोन रयेतीनें लेहून पाठविले; व पाटेल कुलकर्णीयाणी येऊन

विदित केले तरी येक वसूल किलेदारानें झाडियानिसी घेतला असता दुबारा कोठून द्यावा, या प्रकारे रयेत श्रमी होऊन गाव उजाड पडो पाहातो. याजकरिता आपणास पत्र लेख केला असे. व गावचे पाटेल रयत आपणाकडे पाठविले आहेत. यांचे बोलीचा अर्थ मनास आणून जुनूरकरास लिहिणे ते लेहून पाठवावे व राजश्री आपास लेहून यांचा तगादा दूर होऊन गावी सुखरूप राहात ते गोष्ट करावी. व गावचे रखवालीस राजश्री आपास लेहून पाठऊन दाहा पाच माणूस नेहमी ठेऊन कोणीकडील उपसर्ग न लागे ते करावे. बाबाजी भोसला पाठविला आहे. येविशीचे वर्तमान जबानी सांगता विदित होईल. जाणिजे. रवाना छ ९ माहे रबिलोवल. बहुत काय लिहिणे. कृपा असो. दीजे. हे विनंती.

¶Sekhoji Angria reports the aggressive action of the officer of Junnar against Chakan and requests the Peshwa to take action in the interest of the ryots of the place.

No. 77] *[9-8-1733*

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजश्री बाजीराऊ पंडित
स्वामी गोसावी यांस

पोष्य श्रीनिवास परशराम कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी येथील कुशल तागायत छ ९ रबिलावलपावेतों सुखरूप असों विशेष. पत्र पाठविलें तें पावलें लिहिलें वर्तमान कळों आले. राजश्री स्वामीनी पत्र पाठविलें त्याचा जाब आपण काये ल्याहावा, तुम्ही काये लिहिला म्हणोन लिहिलें तरी माहाराज खावंद. त्यांत त्यांचे बुधिहून विशेष बुध कोणाची आहे ? तेथें विचार लिहिल्यानें त्यांचे प्रत्ययोस कोठे येणार आहे ? त्यांत तेथील कार्यभागी आहेत, तेहि बुधीमत आहेत. या करितां आम्ही उत्तर लिहिले कीं धणी आहां, जे तुमचे विचारे येईल तें करावें. आम्ही सेवक आहों. जे आज्ञा कराल त्याप्रमाणें वर्तणूक करूं. ज्याचें साहित्य असेल आणि तुमचे मतें निर्वाह लागेसा असेल त्यास ते आज्ञा करावी, इतकें उतर लिहिलें असे. वरकड येथील वर्तमान तरी हबसी दुष्ट आहे हा कांही झुंझल्या-भांडल्याविना स्थळें देत नाहीं. आम्हापासी पाईचे लोक जमा केले होते त्याचे वस्तु सेवट होऊन येईनासा पाहून फौज आणावयाबद्दल चिरंजीव दादास सातारियास रवाना केलें आहे. पूर्णिमा आंत बाहिर फौज आलियावरी जो निकर्ष

करणें तो करूं. परंतु प्रसंग बहुत भारी आहे. येत्न आमचा, बल्ते धाणेयाचे आहेत. चिरंजीव गंगाधरपंत हजार माणसानसी आले आहेत. प्रजन्य बहुत लागला आहे. सारी भूम उदकमय जाहाली आहे. गोवलकोटास नदीचा भवता परिघ आहे. नदीस उतार जाहालियावरी जें होईल तें केलें जाईल. राजश्री फतेसिंग भोसले सेखजीस घेऊन राजदर्शनास गेले म्हणोन लिहिलें. उत्तम जाहालें. राजश्रीच्या मनोदयानरूपच आपण केलें. या उपरी आपणावरच मसलत आहे. कलेल तैसा विचार करिजेल. कृपा असों दिली पाहिजे हे विनंती.

¶*Shrinivas Pratinidhi communicates to the Peshwa the import of the king's letter and his reply to it and writes that the Sidi cannot be humbled unless a strong action is taken.*

No. 78] [*About 10-8-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे शेवेसी

सेवक रघुनाथ हरि साष्टांग दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल स्वामीचे कृपेने जाणून स्वकीय कुशललेखन करावयासी आज्ञा कली पाहिजे विशेष. मंदवारी कुलाबा आलों. राजश्री सरखेल यांचे दर्शन जाहालें. दक्षणप्रांतीचा कितेक अर्थ राजश्री सरखेल यांस विदित करावयाचा होता तो केला. स्वामीच्या दर्शनास यावें हाहि हेत बहुतच आहे. परंतु सध्या मुंबैकडील तहाचा विचार येऊन प्राप्त जाहला आहे. याकरितां येता नये. पुढे ये गोष्टीचा विचार होऊन आल्यावरी स्वामीच्या दर्शनास यावयाचा उद्योग करून. विदित जाहले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विनती.

¶*Raghunath Hari to the Peshwa saying that he is detained at Kolaba on account of the negotiations opened by Sekhoji with the English of Bombay.*

No. 79] [*10-8-1733*

नकल.

श्री

माहाराजाचे आज्ञापत्रें सादर केली. तेथे आज्ञा जे " निजामनमुलुक यानी उपद्रव आरंभिलाच तरी तुम्ही व राजश्री फतेसिंग भोसले व राजश्री प्रतिनिधि त्रिवर्ग मोहरे खाली गुंतलेत तेव्हा यासी आटोपी ऐसा दुसरा कोणी आहे ऐसा नाही; आणि कोकण मनसुबाहि सोडिता येत नाही. याकरितां तुम्ही त्रिवर्गानी

---

१ नशीब.

घाटावरी यावें. तुमचें बंधु राजश्री चिमणाजी बलाळ व प्रतिनिधीचे बंधु राजश्री जगजीवन परशराम व राजश्री फतेसिंग बावा याजकडील रा व्यासराऊ, राजश्री सेखोजी आंगरे सरखेल यासी खाले ठेवावें आणि तो मनसुबा आटोपावा. तुम्ही त्रिवर्ग वरी आलियावरी निजामाच्याने वहमा धरवत नाहीं. हा येक विचार. दुसरा विचार, तुम्हा त्रिवर्गास आणावे, राजश्री येमाजी सिवदेव व राजश्री अंबाजी त्रिंबक व व्यासराऊ यासी खाले ठेवावे, हा कनिष्ट पक्षीचा विचार आहे. तिसरा विचार अवघेच मोहरे खाल्हून काढिलीयाने खाली मनसुब्यास बल पडणार नाहीं. गनीम सेर होईल, याकरितां मोहरे तों काढिता नयेत. न काढीन म्हटले तरी इकडील मनसुबा कोण करणार आहे? त्यास तेथें एक मोहरा राखावा. दोघा-जणास वरते आणावें. त्यास तुम्हांस राजपुरीस ठेवावे. तुम्ही सारा कोंकणाच्या मनसुबा सांभाळावा. दोघे वरते येतील त्यानी पडल प्रसंग तो निटावावा अथवा प्रति-निधीनी राजपुरीस राहावे, कोंकणचा मनसुबा त्यानी आटोपावा. तुम्ही व राजश्री फतेसिंग भोसले याणी वरते यावें. सारांश दोनी मनसुबे राखणे प्राप्त जाहाले आहेत. तरी येविसीचा विचार कैसा काय करावा (?) दोनी मनसुबे कैसे राहतील तो मनसुबा तपसीलवार लिहोन पाठवणे" म्हणोन आज्ञा. ऐसियासी आम्ही त्रिवर्ग फौजाचे सरदार येथे आहो. तिकडील वरघाटचेहि मनसुबियास फौज असावी त्यास येथे जो राहील त्याणी आपले पदरीचा पैका खाऊन येथे मसलत करावी तरी त्रिवर्गाचेहि पदरी फौज आहे. फौजेस पैका न द्यावा, पदरचीं तोडावी आणि तिकडील पैका आणून इकडे हशमास वगैरे लोकास देऊन हा मनसुबा करावा तरी तैसाच प्रसंग जाहालियावरी फौजेस तिकडील पैका येणे कठिण. तेथे त्या मुलुकचा पैका आणून इकडील मसलत कैसी होईल हा अर्थ कळतच आहे. या करितां माहारा(जा)नी आपणापासून खर्चास पैका पाठवावा. जो राहील त्याची फौज साहित्यासी असिलीच पाहिजे. हशमाचा खर्च माहाराजानी पुरवावा. फौजेचा खर्च ज्याचा तो पुरवील आणि हा मनसुबा बळावितील. माहाराजांच्या चितास येईल त्यास वरते न्यावे. येथे ठेवणे त्यासी येथे ठेऊन चहूकडे चौघे न फाडितां येका हाती मनसुबा करावा. म्हणजे माहाराजानी लिहिले आहे की दोन्ही मनसुबे सांभाळणे प्राप्त जाहले आहेत तदनरूप येथे राहील त्याणी कोंकणचा मनसुबा सांभालावा. वरघाटे दोघे जातील त्याणी निजाम आटोपावा. हाही येक विचार आहे. दुसरे चिरंजीव राजश्री चिमणाजी बलाल अथवा राजश्री आंबाजी त्रिंबक किंवा राजश्री पिलाजी जाधवराऊ या त्रिवर्गातून येकजण ठेऊन सेवकास वर्ते न्यावे, तेथे आम्ही सेवा करावी, या त्रिवर्गातून

---

१ संशय, जोर.

येकानीं येथे राहून हा मनसुबा करावा. तरी आम्ही राहिलो तरी येकच. त्रिवर्गातून येकजण राहिला तरी येकच. फौज सामान येक, दुसरे सामान आहेसे नाहीं. आम्ही त्यानी मिलोन हरयेक येके जागा चाकरी करावी, दोहीकडे राखावेसे आमचे सामान काय आहे? दुसरा विचार येथील शामळाचे हशम सेखजीचे लगामी आहे. वरघाटचे हशम फार करून राजश्री प्रतिनिधीचे जिल्हेत आहे. काही राजश्री सचिवाचे जिल्हेत आहे. त्यास काही नाही. ज्या बराबरी चाकरी करा म्हटले त्याबराबरी करतील. आमचे जिल्हेत हशम आहे ते व सरखेलीचे लोकास कल्याण भिवंडीपासून मालवणपर्यंत जागे राखावे लागले. इंगरेज फिरंगी शामल येकहाते जाहाले. पाणियातील गनीम जबरदस्त, जागाजागाची बंदोबस्ती येव्हाच करून जागे खबर्दार करावे लागले. तिघेहि जबरदस्त. त्यात शामल दगेखोर. कोण्हेसमई कोणे जागा उतरतील, कोणते जागियाचे गला पडतील हे काय कळे? गनीम हरयेक जागियाचे गला पडेल तेव्हाच कुमक करीन म्हटले तरी कैसी होईल? धणियाच्या जागियासी अपाय होऊ सके यास्तव बेगमी करून जागे बंदोबस्त करून सामनपूर करणेच लागले तरी सेखजीची उभारणी माहाराजानी करावी. हे कुल हशम त्याचे लगामी आहेच. वरघाटचे हशम त्याचे हवाली करून, घेतली स्थळें काईम राहावी, पुढे जंजिरा घेऊन शामलाचा निपातच करावासा असेल तरी याप्रमाणे करावे. काही फौजहि सेखजी जवळ पाहिजे. ते हजार राऊत व हजार रावताचा सरदार द्यावा. थोरल्ये फौजेचा विस्कट करावासा नाहीं. हाहि येक विचार आहे. तिसरा विचार इंगरेज, फिरंगी व सुरतवाला शामल, जंजिरेकरास साह्य जाहाले. नवाब उपराला करणार तेव्हां जंजिरा व वरकड पाणियातील त्याची स्थळे येणे कठिण आहे. दोनी मनसुबे राखेन म्हटल्या कैसे राखतील; निजामास पराभवाते पावोन जंजिरा हस्तगत होईल, नव्हे, ये विसीची बलाबल जे आहे ते माहाराजांस विदित आहे! इंगरेज फिरंगी पाणियातील गनीम त्याचे निराकर्ण राजश्री सरखेल याचे आरमारानी करावे तरी येकटा इंगरेज त्यास आटोपतां मुस्कील! तेथे त्रिवर्ग येक हाते जालियावरी मारनिलेच्या आरमारानी परिणाम लागेल न लागे ते माहाराजांस अवगतच आहे! दोहीकडील दोनी मनसुबियाचा विचार जबरदस्त आहे. यास्तव माहाराजास राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत याणी लिहिलें आहे कीं घेतली स्थलें ते घेतली. राहिले जागे ते येणे कठिण. याकरितां ते जागे शामलाकडे राहूं द्यावे. आपणाबराबरी नवाब भला मनुश्य देताती त्यास बराबरी घेऊन येतो आणि त्याचे विद्यमाने तहरह करून. नवाबावरी येहसान[१] करून हे

---

१ कृपा.

संतोसी होत आणि आग विझे ते करावे. येसियासी सुमंतासमागमे भला मनुश्य येणे तो येईल. तहरह करणे जाले तरी पदमदुर्ग ऊर्फ कांसा व अंजणवेली हे दोन्हीजागे महाराजाचे आहेत व उंदेरी व जंजिरा कदीम जागे शामळाचे आहेत. त्यास पदमदुर्गाचा मुबदला उंदेरी द्यावी व अंजणवेली घेऊन फक्त जंजिरा पदमदुर्ग येक आहेत ते ठेऊन तह करावा. पुढें जंजिरा राहिला, वेल पाहून घेतला जाईल. नवाबाकडून भला मनुश्य येईल त्याचे उपराळियाने हा तह होईल तरी होईल. आपल्या कार्याचा आहे. येरवी नवाबाकडील भला मनुश्य दरम्याने न येतां हे गोष्टी शामल कबूल करितील हे होणे नाही. होईल तरी तह करावा. केवल याच मनसुबियाकरितां माहाराजांस खर्चीखाले आणून अखेर काम होणे कलतच आहे! याकरिता हाहि येक विचार आहे. माहाराजांनी तिन्ही विचार चितात आणून मनसुबियाचा जानूफायदा (?) कैसा आहे तो पाहावा. ज्या विचारे आपला विचार सिरां[1] कढेसा (चढेसा?) असेल तोच विचार करावा. हरयेक विचार सेवकांनी ल्याहावा तरी पहिला विचार आमचे दृष्टीस पडला तैसा व खर्चास पाठवावे म्हणून लिहीत गेलो त्यास माहाराजाचे चितात 'आपले स्वहितावरी नदर देतात' ऐसे येऊन, नामर्दी पदरी पडली. हलीहि हरयेक विचार आहे तैसा पुढे मनसुबियाचा आगाव दूरअंदेश विचारे लेख करावा तरी माहाराज म्हणतील की याचे मनांत होतें तैसेच निदर्शनास येत आहे, म्हणून हा विचार लिहिला, याकरितां लिहितांहि येत नाहीं. हरयेक काम करितोंच म्हणून ल्याहावे तरी दोन्ही विचार दोहीकडून. शामलास साह्य जबरदस्त जाहाले. काम होणे न होणे ते धणियाच्या प्राक्तनावरी आहे. काम जाहाले तरी बरे. नाहीं तरी तिकडूनहि दोश पदरी येतो कीं काम न होते. कबूल करू नका. चढी लावीत होते. राज्यास अपाये केला म्हणतील, हांहि दोश पदरी पडेल. याकरितां तोहि विचार लिहिजेसा नाहीं. माहाराज सर्वजाण आहेत. विचार दीर्घ दृष्टीने चितारूढ करून ज्या मनसुबियांत आपले स्वहितसे असेल तेच माहाराज करितील. आम्ही सेवक लोक ज्या गोष्टीत माहाराजांचा नक्ष व कीर्ति असेल तेच आम्ही सेवक लोकीं ल्याहावें. करणें ते माहाराजांनी मनसुबियाचा जानूफैलो[2] (?) चितात आणून कर्तव्य ते करावें. सेवक लोकांस दुसरा विचार काय आहे? ज्या गोष्टीत माहाराजांचा बोलबाला असेल तेच करणे उपयुक्त आहे. सारांश सर्व येख्तयार धणियाचा. धणियाची आज्ञा होईल त्याप्रमाणे वर्तणूक करावी. माहाराज दोन्ही मनसुबे राखोच म्हणतील तरी माहाराजास अशक्य काय आहे? माहाराजाचे पदरीं फौजाचे सरदार आम्ही

१ सिरा चढणें. फळास येणें. २ दोन्ही बाजू.

त्रिवर्ग व सेनापति व सरलस्कर व राजश्री संभुसिग जाधवराऊ व राजश्री कान्होजी भोसले व राणोजी भोसले व राजश्री उदाजी चव्हाण हिमत बहादूर ममलकतमदार व मुईजकर जाधव व पवार- वगैरे सरदार मबलग आहेत. माहाराज चितावरी धरून करितील तरी काय नव्हे? राज्यातील कुल फौज जमा करून तिकडे फौजानी नवाबास पायबंद द्यावा व हशम पायेचे ठेऊन इकडीलहि मनसुबा राखावा. हशमास खर्च लागेल तो माहाराजानी पुरवावा. फौजाचे खर्च ज्याचे ते पुरवितील. त्याचे संकट माहाराजास नाहीं. जो फौज घेऊन चाकरीस येईल आणि चाकरी करील त्याचा बहुमान करावा. जो आज्ञे-प्रमाणे वर्तणूक न करी त्याचा परिछिन धंदा काढून दुसऱ्यास सांगोन त्यास नांवाजून काम घ्यावे म्हणजे न व्हेसे काय आहे? चाकरीस अंतर पडलियावरी धणी इतराजी करितात ऐसे चाकराचे चितात येऊन चाकरी दुरुस्त करितील. सहजेच नवाबाचा परामर्श होऊन इकडीलहि मनसुबा राहातो. येणेकरून दोन्ही मनसुभे आटोपतात. परंतु आटाहास आहे. माहाराजानी जो विचार करणे तो पोख्ता करावा. जेणेकरून सर्व आचार राहून शत्रूचा गर्व हत होय ते करणार माहाराज धणी आहेत. सेवेसी श्रुत होय.

¶When the expedition against Janjira was being pushed on vigorously in Konkan, the Nizam threatened an attack from the east and Shahu found himself in a fix and suggested several methods for conducting the Janjira campaign and at the same time checking the Nizam. This letter is apparently a reply to Shahu by his Peshwa Bajirao discussing the pros and cons of the situation and suggesting several plans for adoption.

No. 80] *[About 11-8-1733*

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव
बलाल प्रधान यासी

विनंती उपरी. आपण राजपुरी मसलत केल्यावरी आपले प(त्र) न आले. तरी आम्ही जमावाची तयारी करून जयगडाजवल माल * * गाव आहे तेथ-पावेतो आलों. त्यास सैतवडे येथील खाडी उतरोन जयेगड घेऊन गोवलकोट व अंजनवेलीचा परामर्श करून साधले तरी कार्य करून राजपुरीपावेतो बलकी कुलाबापावेतो या(वे) आणि आपली भेटी घ्यावी, तीर्थरूप राजश्री सेखोजी बावास भेटावें, उभयतांची आज्ञा होईल त्याप्रा वर्तावें, हा निश्चय करू [पुढील एक ओळ फाटली] दुरदराज लाऊन विकल्प मानून किलास न यावें म्हणन लेह(न) पाठविले.

त्यास आम्ही किल्यास येत नाहीं. सैतवडे येथील खाडी उतरावयासी गलबत येक व होडी पाठऊन देणे म्हणून लेहून पा * * त्यावरी त्याणी जाब पाा की येक फाटे तेहि देणार नाही. खा(डी) थोर ताफे याचा इलाज नाही. तेव्हा माघारे फिरोन विजय(दु)र्गास आलो. एरवी अंतर सहसा न पडते, आपल्यापावेतो ये(तो). आशाढ मासीं पाईच्या जमावानसी पर्जन्य न म्हणता निघालो होतो. राजपत्र नाही, आपले पत्र नाही, व तीर्थरूप राजश्री (से)खोजी बाबाचेहि पत्र नसतां येत होतो तो आर्थ येकीकडे राहि(ला). हाली आरमारानसी यावे म्हणौन आपण लेहून पाठविले तरी (लौ)किकार्थ राजपत्र व आपले पत्र आले म्हणजे येतो. आपणा(स) कलावे म्हणौन लिहिले आहे. बहुत काय लिहिणे कृपा आसो दीजे हे विनंती.

¶*Sambhaji Angria's letter to Bajirao : informs he is being prevented by torrential rains from joining the Peshwa.*

No. 81] [*13-8-1733 ?*

श्री

राजश्री बालाजी महादेऊ गोसावि यासी

⑥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो संभाजी आंगरे सरसुभेदार अरमार रामराम उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन केले पाहिजे विशेष. तुम्ही पत्र पाठविले प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. राजश्री प्रधानपंताचे कागदाचे उतर पाठविले आहे पत्रावरून सविस्तर कलो येईल. वेदमूर्ति राजश्री कृष्णंभट टिलक श्रीआचरे येथे सुखरूप आहेत. कलले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे. राा छ १३ माहे रबिलौवल हे विनती.

¶*Sambhaji Angria to Balaji Mahadev (Fadnis ?) informing him that he has forwarded to him a copy of his letter to the Peshwa.*

No. 82] [*16-8-1733 ?*

श्री

विनंती उपरी. येथील कुशल ताा श्रावण त्रितीया गुरुवारपरियेंत येथास्थित असे. काल बुधवारी नवाबानी सा घटका दिवस असता बोलाऊन नेले. बोलीचाली फार जाहाली. अबदुलखान होते. होणार जाणार कितेक तपसील जाहाला. म्या पईले पत्रे लिहिले ते सविस्तर सांगितली की निमक त्याचे खातो, बरेवाईट आढळले ते लिहितो, याचा विस्तार फार जाहाला. नवाबाचे खातरेस

फार आले. समाधान पावले. कबूल केले, आपल्या लिहिल्याप्रमाणें चौल किला घ्यावा, हबसियाचा वेढा काढावा, भला माणूस आपला मातबर व मोहनलाल वकील मातबर आहे. हबसियाचा व हबसियाकडील जमातदार आला आहे, तीं परस्परे सला करून घ्यावी आणि वेढा काढावा, त्यासी आजीच रुसगत करावे ऐसा करार आहे. बिघाड न करावा, स्नेहात अंतर नाही. परंतु येक आड आली आहे. आम्हास निरोप देत नाही, म्हणतात की तुम्ही न जाणे. भला माणूस तुम्हीं येक देणे, करणार लिहिल्याप्रमाणे मांहाराज आहेत. तुम्ही गेलिया लौकीक फटकाल होतो. गोवलकोट घेतले. हेहि वरवर बोली करू लागले. आमचेहि कूच आहे. तुम्ही गेला म्हणजे दोन तीन महिने लावाल. महिन्याभरा आपले कूच, यासाठी तुम्हास निरोप देता येत नाही. त्यावरून आबदुलखानास साप सांगितले की मज जाणे जरूर. खावंदास भेटणे, दुसरे हेहि काम करून महिनेयात येईन. येकंदर विलंब न लावी, अगर मज निरोप न द्या तर मज जाणे. मज येकंदर खावंदास भेटल्यावेगले राहाता येत नाही. विनाभेट तुम्हा-बराबरी मी राहणार नाही. अबदुलाखानानी आपले पुत्राची शपत केली की मी खायेनखाये रजबदल करितो आणि निरोपाचा प्रसंग करितो. येवढ्यानिमित्य खोलंबलो. असो तरी वडिली टाकोटाक पत्र नवाबास राजश्री स्वामीचे पाठवावे की फलाणीयासी येथवर काम आहे, पाठवणे, सवेच पाठऊन. पत्र न पाठवाल टाकोटाक, तरी मी राहात नाही, येतो. मग रागास याल तरी वडील असा. तुम्हास माझी आण. जलद माणूस पाचा दिसान येते तरी येक कागद नवाबास येक कागद अबदुलखानास टाकोटाक आधी पाठवणे. वरकड नवाबानी आपल्या लिहिल्याप्रमाणे मान्य केले. मातबर मनुष्याचेविसी सांगितले की जैसे नवाबापासी आदब मर्यादा तसी करावी. हे देणे ते देणे न म्हणावे, मर्जीमाफीक राहावे, सांगेन मी ते आईकावे, ऐसा करार करून आणितो. परंतु माझ्या निरोपासाठी तटलो आहे. वरकड आपल्या चिता योग्य प्रसंग जाहाला. पाळीसाठी फार आग्रह करीत होते. आंम्ही मटले कानोजी आंगरे यानी घेतली. पुत्र आता रुजू जाहाले. त्याणी वचनप्रमाण घेतले आहे. यास गड मागता कैसा येतो? तुम्हासहि अनुभव आहे. जे आहे ते नवाबाचे आहे. कितेक विस्तारे व्रत भेटीनंतर सांगेन. मूल वेढा न काढणे. नवाबावर उपकार हबसियांचे आपले सख्य (करून) * * *. वेढा काढावा. माझ्याच निरोपाचा गुंता आहे. बहुत काये लिहिणे.

¶*The writer (probably Anandrao Sumant's son to his father) requests being speedily recalled from the Nizam's Court. He mentions the Nizam's intercession in the Maratha war against the Sidi and forwards Nizam's terms for the approval of Shahu.*

No. 83] [*17-8-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वमीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसी जे, स्वामीचा निरोप घेऊन आलों, ते पर्जन्याकरिता व गलबत न मिले म्हणून कसबे पेण येथे खोलंबा जाहाला. छ ११ माहे रबिलोवल ते दिवसी मुंबैचे बंदरीं उतरलों. छ १७ रोजीं आजम . जनाराल याणी बहुत गौरस[1] करून भेटीस नेले आणि आपले पत्र सादर केले. त्याची नकल फिरंगी भाषेनें लिहून, आर्थ ध्यानास आणून, आम्हास येकांती नेऊन, काये आधिकोतर बोलावयाचें आहे म्हणून पुसिल्यानंतर स्वामीचे आज्ञेप्रमाणे कितेकां प्रकारीं आजमाऊन पाहिल्यानंतर सर्व आर्थ ध्यानांत आणून बोलिले कीं, राजश्री पंत प्रधान येकनिष्ठ स्वामीकार्यतत्पर. हें सर्वतोमुखी यैकत होतों. परंतु तुम्ही पुरातन आमचे परवोर्दा[2] यैशाचा शोध करून जे सुकार्य यापासून घडोन येईल म्हणून तुमचा संग्रह केला. यावरून सर्वतोमुखी यैकत होतो हे सत्य इतुके आमचे करारीस[3] आले. त्यास तुम्ही हरयेक गोष्ट बोलतां अंदेशा न धरणें. ज्याचे अंन खाता त्याचे इष्ट योजिल्याने तुमचे ऊर्जित होईल यैसे न होये. जे इंगरेजाचा पर्वर्दा ना काबील म्हणून पसंद न करीत. त्यास आम्ही बोलिलों ये गोष्टीचा उपाये मोहीब काय सांगतील तो बरा असेल. जे गोष्टीने आमच्या खावंदाचे व इंगरेजाचे येक चित होईल तर फार उतम गोष्ट आहे. तेव्हा अजम जनराल बोलिले कीं, माहाराष्ट्र राज्यास मदत करावी, पंडित मारानिलेच्या उतरावरून उचित आहे. परंतु पृथ्वीपतीचे पत्र इंगरेजास आहे की, सर्व प्रकारें सिदीस मदत करावी. जंजिरा वगैरे ठिकाणे याचे निसबतीचे आहेत ते रक्षावयास खर्च होईल तो हुजरून दिला जाईल. यैशास मोगलाकडील रुपये आम्ही उगऊन घेऊ सकतों. आमच्या हातांत आहे. आणि महाराष्ट्र राज्यास मदत करून फाईदा काये? कदाचित आम्हास स्थलाची इछा आसावी तर मुंबैखेरीज आधिक स्थलाची इछा धरीत नाही. याकरितां तूर्त मराष्ट्रास मदत केल्याने फाईदा काये? याचे उतर आम्ही दिले, जे समई हाबशाने मुबैस वेढा घातला,तेव्हा दुसरा कोण्ही कुमक करावयास न आला. जर मराठे होते तर आज मुबै तुम्हास राहिली. नाही तर कैसी गत होती? हे पूर्व स्मरोन येसमई कुमक

---

१ गौरशी, सन्मान, गौरव. २ पर्वदा, पोशिंदा. येथे पदरींचे? ३ खात्रीस.

केल्याने थोरपण जोडेल आणि उपकार फिटेल. हे[१] गोष्ट लाहान. यैशाम आजम जनराल मारनिले बोलिले जे, इगरेजानी द्रव्य खर्चिले म्हणून लोक मिलाले. कुमक याचे नाव जे आपला पैका खर्च करून हरकोण्हास मदत करावी ती कुमक. आणि आम्ही पैसे वेचले त्याप्रो माहाराज राजश्री स्वामी रुपये वेचितील तर कुमक सहजच होईल. करा म्हणौन सांगावेंच न लागे. कदाचित म्हणतील जे, उभयतांस मदत न करावी. तर सार्वभौमाने प्रथम लिहिले, जे रुपये साहित्यमुले वेचोल[२] ते आपण देईन. हे घडोन अल्याने पातशा कृतोपकारी होईल. आणि मराठे लोकांस मदत जाहालेयाने हबशीयाचे निर्मूल होतांच, तूर्त शेजारी सरखेल प्रबल होईल. आणि कुल सावकार लोकांस हैराण करील. यैशास तंबी पोहचवत नाही. आणि इंगरेजास शब्द लाविता कल्याण प्रांत तुम्हाकडे आहे तैसा हा प्रांत निखालस जितुका तूर्त हस्तगत आहे तितुका निरोपद्रवित रयत व साहुकार लोक खुशाल वाणंज[३] व्यापार करीत यैसा करा. म्हणजे अल्पायासे मनोरथ सिद्धीस पावतील. आणि खानजादा यास ठिकाणी बसऊन आपले पुरातन ठिकाणे आसतील ते सोडवावे म्हणून आश्वासन देऊन आपले ठिकाणे सोडऊन घेतले तरी आद्याप इछा तृप्त होत नाही. पुरातन ठिकाणे नाहेत तेहि घेऊ पाहातात हे काये?उतम गोष्ट थोरपणाची नीति यैसी आहे जे, हर कोण्हास आश्वासन देऊ नये आणि दिले तर सेवट करावा. याकरितां व री क दा य (?)उपाय योजिल्याने कार्यास येतील यैसे आपल्या खावंदास लिहून पाठवा. ते या पत्राचे उतर काये करितील ते सहजच कलो येईल. आम्ही बोलिलो. हे हितावह माहाराष्ट्रराज्यास दिसेल तर तैसेच उतर येईल, म्हणून फिरंगीने पत्री लिहून आम्हास पत्र लिहू सांगितले. यानंतर बोलिले जे, उभयतांस इंगरेजास व राजश्री स्वामी यास यश जोडे यैसा आर्थ योजिला जाईल. तो आर्थ पंत प्रधान यास कदाचित सुचेल. दुसऱ्याच्या चितांत येणार नाही. यैसे आम्हास भासते म्हणून बोलिले. परंतु लिहविले नाही. सेवेसी श्रुत होये. विलाइती तारवें दोन आलियावरील माल उतरतो आणि आरसे खाली बंदरावर आणले म्हणजे देवितो म्हणून जाब दिला. व दुसरीं विलाती तारवें येणार आहेत. येथे दर्शनानंतर दिवसे दिवस स्तुतिवाद इंगरेजाजवल फार करितात. वैद्य तों उतम येथे दिसत नाही. फिरंगणांत तलास करितों. असला तर सेवसी लिहोन पाठवितो. बहुत काये लिहिणे, कृपा वर्धमान करून सेवा लिहीत आसिले पाहिजे, हे विज्ञापना.

---

१ मदत न देणें ही गोष्ट लाहान म्हणजे कृतज्ञास न शोभण्यासारखी.

२ खर्चील.

३ वाणिज्य.

5260

विषेश ही पत्रें तयार जाहाली होती. रवाना करावी तों तेच समई पेणचे वाटेनें स्वामींचे पत्र छ २२ रोजी पावले. मुख्यास येथल्या दाखविले. कितेक जबानी आर्थ सागणे तो सांगितला. तेच समई आजम जनराल याणी जबाब लिहून दिला. तो थैलित घालून घटका न लागतां रवाना करविला. निमिय(त्य) की पत प्रधान म्हणतील इतुके दिवस येका जबाबास कां लागले म्हणून विचार करीत आसतील. याकरितां तेच क्षिणी जाब लिहून देऊन आम्हाकरवी हे पत्र लिहविले. म्हणून तातड पत्रांची जाहाली. परंतु येथील येक दील आहे. सेवेसी श्रुत होये. या पत्राचे उतर सादर जाहालीयावर दस(रे) पत्री सविस्तर लिहितो. हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram reports from Bombay to the Peshwa his interviews with the Governor, explaining the attitude of the English towards the Marathas and the Sidis. The English, the Governor said, would help the Sidi of Janjira and not the Marathas, as he had orders from the Emperor to that effect. The letter is important as it explains the attitude of the English.*

No. 84] [*24-8-1733*

नकल छ २४ रालौवल

श्री

राजमान्य राजश्री चिमणाजी बलाल यासी आज्ञा केली ऐसीजे. चिरंजवि राजश्री फतेसिंग बावा हुजूर आले आहेत. मनसुबे प्राप्त जाले, त्याचा सिधांत कर्तव्य तो तुमचे विचारे करावा लागतो. व रा। दादोराव भिमशेन व सेखजीहि आले आहेत त्याचाही विचार करावा लागतो. त्यास तुम्ही यावे लागते. यास्तव हे आज्ञापत्र सादर केलें असे, तरी तुम्ही पत्रदर्शनी स्वार होऊन अविलंबे येणें. हे पत्र लिहिले असे व रामचंद्र मिर्धे याजबराबर सलाहि पाठविला असे. सीघ्रवत येणें, अनमान कराल तरी तुम्हास स्वामीच्या पायांची शफत असे. तुमचे शरीरीं समाधान नाहीं त्यास औशधउपाये करीतच असाल. येथेहि वैद्य प्रमाणिक बहुत आहेत. नवे कर्नाटकी वैद्य आले आहेत. उपायें होणें तरी येथे होईल, परंतु अनमान सहसा न करितां पत्र पाठवतांच स्वार होऊन येणें. अणिखी पत्राचा मार्ग न पाहाणें. सविस्तर चिरंजीव व राजश्री नारो राम मंत्री व राजश्री अमृतराव त्र्यंबक यास आज्ञा केली आहे ते लिहितील त्यावरून कलेल. लक्षपत्राचे जागा हे पत्र जाणोन लौकर लौकर येणे.

(खास दस्तुर) रा। बावा आहे आहेत तर कितेक करतवल्याची आज्ञा करणे लागती. याकारने तुम्ही असलें पाहिजे व रा। दादोरावहि आले आहेत व

5261

सेखजीहि आले आहे त्यासहि आज्ञा करने लागते. तुम्हीं असलें पाहिजे. कितेक मनसुबा तुमचे विचारें करने लागतो, तर पत्र दरसनी स्वार होऊन येने. विलंबावर न घालने. रा. दादा व नारो राम मंत्री व रा. अबुरुतराव लिहितील त्या वरून कळेल. अविलंबे येने. तुम्ही जानत हा, बहुत काय लिहिन. पत्र दरसनी येने. दुसरेया पत्राचा मारग न पाहाने. जरूर जानोन लिहिले आहे. बहुत काय लिहिन सुज्ञ असा.

¶*Shahu orders Chimaji Appa to repair to his presence without a moment's delay. He should come, adds the letter, even if he is ailing, as there are experienced doctors at Satara to look after the addressee's health.*

No. 85] *About 25-8-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामींचे शेवेसी

सेवक रघुनाथ हरि साष्टांग दंडवत प्रा विनंती येथील कुशल आपले कृपे-कडून असे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन सविस्तर कळो आले. कितेक मनसबियाचा विचार करावा लागतो तरी राजश्री सरखेल यांस घेऊन यावें म्हणोन लिहिले. यैशास सांप्रत राजश्री सरखेल यांचे शरीरी अनारोग्यता जाहली आहे. आरोग्य जाहलियावरी अविलंबेच यावयाचा विचार केला जाईल. नासिकद्वारें रक्तश्राव बहुत (होतो). पांच सा दिवस अन्नोदक (चालत) नाहीं. दैवीमानवी उपाय करीत आहो. श्री आरोग्य करील. बहुत काय लिहिणे. कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Raghunath Hari informs the Peshwa of Sekhoji Angria's illness and his consequent inability to visit the addressee.*

No. 86] [*August 1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामींचे शेवेसी

सेवक रघुनाथ हरि साष्टांग दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल स्वामींचे कृपेने असो विशेष. स्वामींनी कृपा करून पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट होऊन सविस्तर कळों आलें. राजपुरीच्या मार्गें येऊन भेट घेऊन जाले म्हणौन व

येविशी कुलाबाहून पत्र आले ते पाहावयास पाठविलें. येशास राजपुरीच्या मार्गें येऊन स्वामीचे दर्शन घेऊन पुढे स्वार होऊन जावें याहून दुसरें विशेष काय होतें? परंतु त्या मार्गें तरी फार याकरितां वरील मार्गें आलों. आजी सोमवारचा मुकाम माहापरलेस जाहाला आहे. उदैक येथून स्वार होऊन अष्टमीच्या वाटेने मजल दरमजल कुलाबा जातो. तेथे गेल्यावरी दक्षणेकडील कितेक वर्तमान राजश्री सरखेल यांस विदित करावयाचें आहे तें करून तेथून स्वामीच्या दर्शनास येतों. दर्शनांती साद्यंत वर्तमान स्वामीस विदित करून. बहुत काय लिहिणें कृपा वर्तमान केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Raghunath Hari starts to visit the Peshwa as desired by him. This letter appears to be of an earlier date than the preceding one.*

No. 87] [*August 1733*

नकल असल बा।

श्री

इंग्रजास पत्र

सदासिवरायानी तुमचे स्नेहाची तारीफ लिहिली ते श्रवण होऊन संतोष जाहाला. या कालीं तुम्हासारिखे प्रमाणिक स्नेहास कायम कोणीच नाही हे खातरजमा आहेच. हबसियास सरंजाम पाऊ न देणे व कुमक न करणे हे गोष्ट सांप्रत तुम्ही केली येणेकरून विशेष संतोष जाहाला. उंदेरीची फते तुम्हास मुबारक असो. पुढहि ज्यांत आमचे काम सिधीस जाय ते तुम्ही करालच. याउपरी सदासिवरायास हुजूर पाठवणें. येणेप्रों पत्र सदासिवरायाचे पत्राचा जाब लिहून रवाना करणे.

¶*This is a draft letter for the English thanking them for all that they had done to help the Peshwa against the Sidi.*

No. 88] [*Recd. on 1-9-1733*

छ ३ रबिलाखर

श्री[१]

पुरवणी तीर्थरूप रा। राऊ स्वामी

वडिलाचे सेवेसी

विनंती. येथील वर्तमान तरी रा। संभाजी आंगरे याकडे पहिले बजाजी कदम यासीं याणी पाठविले आहे ते वर्तमान तो पूर्वीच सेवेसी लेहून पाठविले

१ मंगलदायक, शुभ.

होते त्यावरून कळलेच असेल. प्रस्तुत त्याकडून येसाजी नाईक भडारी कानाडकर म्हणून भला मणूस पनास लोकानसी येथे आले. अंगारकानी आपले मुदे कितेक मारनिलेबराबर सांगोन पाठविले की, दोही स्थलातील येक स्थल द्यावे व येक हती द्यावा, पंधरा हजार रुपये द्यावे व राजापूर दाभोल या दोही माहालची सरदेशमुखी वतनी करून द्यावी. यैसे मतलब सांगोन पाठविले, त्यावरून याणी हती व रुपये द्यावे, सरदेशमुखी दोही माहालची तुरुत आपल्या सनदा करून देतो. पुढे दरबारास गेल्यानंतर तेथीलहि वतनी सनदा करून देऊ. दोही स्थलातील येक स्थलहि द्यावयासी मान्य केले. परंतु त्याकडील मध्यस्त अला होता त्याची निशा होईना. यास्तव रा स्वामीकडे स्थलाविसी व सरदेशमुखीविसी पत्रे पाठविली आहेत. तेथील उतर आणून त्याची निशा करावी अणि येसाजी नाइकास रवाना करून सकारपूर्बकास अणावे हा विचार पूर्ण जाला आहे. येविसी विस्तारे सेवेसी कलावे यास्तव लिा असे. वरकड येथेहि राऊत लोक वरचेवर जमा होतात. रा उदाजी चव्हाणहि कऱ्हाडास अले आहेत, येतील. परंतु सिधांत गोष्ट की उदंड फौजाहि जऱ्ही जमा जाल्या, तथापि स्थल हस्तगत व्हावयाचा विचार दिसत नाही. कदाचित अंगारकाचे आगमन जाले तरी न कले. अद्यापवर शामलाचीच सलाबत आम्हावर आहे. आमची जफ्ती काही त्यावर पोहोचली नाही. कलले पाहिजे. याउपरी स्वामीनी जामखेडाविसी तपसिले लिहिले. यैसियासी रा आनंदराऊ दिवाण सुपियासी गेले, यास्तव दोन दिवस ते गोष्ट राहिली. पुढे सारे येकत्र जाल्यावर स्वामीचे आज्ञेप्रमाणेच होईल. स्वामीकडे माहाल गुंतला तो येकायेकी निघतो यैसे नाही. रा बाबूजी नाइकाच्या कर्जाविसी श्रीमंत रा आपास लेहून रा आनंदराऊ दिवाण याकडे पत्रे व माणसे पाठवावी. कलले पाहिजे. रा प्रतिनिधी-कडील विचाराविसी जासुदाबराबर सिवाजी माहादेव याजबराबर पत्रे पाठविली ती पावली. स्वामीचे आज्ञेप्रा येथीलहि विचार बोलून पाहिला. परंतु याच्या चितात पूर्वील विकल्प फार आहेत, मुखेहि बहुत स्मरले. साराउंष गोष्ट स्वामीनी जंजिरा जेर केला दुर्घट स्थल उपाये नसता जेर जाले; आणि हे स्थल म्हणजे सुगमित जोरावारीने घ्यावयासी उपाये चालेल यैसे असोनहि हस्तगत नव्हे, अगर त्यावर सलाबतहि न पडे, तेव्हा वेर्थ जीवित्व यास्तव जीवित्वाची अश्या सोडून हे कार्य करावे हा येक विषमभाव चितीं व गुजराथ स्वामीनी आपणास दिल्ही हेहि वर्तमान येथे यैकोन बहुत श्रमी आहेत. हे कार्य जाल्यानंतर गुज-राथेविसी राजश्रीपासी अतिशय करावा हा विचार आहे. तदनुरूप हुजूरपत्रेहि लेख केला आहे. सर्व सिध्दांत याच्या चितात दुर्बुध्दि फार आहे. येविसी तपसील कोठपरीयेंत ल्याहावा; स्वामीचे हस्त गालीब आहेत, कोणाच्याने काये

5264

होणें. परंतु सूचनार्थ लिा असे. शामलाची सलाबत यावर पडली हे वर्तमान यैकोन दरबारीहि अनादरच आहे. हुजूरची पत्रे काही समाधानपूर्वक येत नाहीत. येथील वर्तमानानरूप सेवेसी लिा आहे. मुख्य स्थलचे वर्तमान तो स्वामीपासी असलेच. आम्ही काये लिा. रा। गंगाधरपंतविसी लिा तरी काही ह्या विचारायोग्य नाहीत. हे विज्ञापना.

¶*The writer (either Nanasaheb or Purandare) reports to Bajirao news from the court of Shahu and his displeasure with Bajirao for not being able to finish the Konkan campaign with success.*

No. 89] [*2-9-1733 ?*

छ ८ जा। लौवल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत

प्रधान साहेबाचे शेवेसी

विनंति सेवक आणाजी नाइक साटम कृतानेक विज्ञापना विनंती येथील क्षेम ता। छ ४ माहे जमादिलौवल जाणून साहेबाचे कृपेकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे विशष. साहेबी पत्र पाठविले पावोन बहुत समाधान जाहाले. तेथे आज्ञा जे, जमावनिसी दर्शनास येणे अगर सडे तरी येऊन भेटी घेणे म्हणून आज्ञा. त्यास आम्ही घरीहून स्वार जाहालो ते साहेबाचे पायापासी यावे या उद्देशे घरीहून जमावानिसी आलो. त्यास चिपुलणावरून मार्ग. त्यास येऊन गोटासंनिध राहिलो. तेथे हबसियाची स्वारी आली. ते समई त्यांचे व आमचे युध जाहालें. ते प्रसंगी साहेबाचे कृपेकरून ईस्वरे येश दिल्हे. त्याकडील वीस पंचवीस माणूस ठार पडिले, व काही जखमी जाहाले. ते समई आमचे बंधु चिरंजीव माणकोजी साटम यास जखमा लागल्या. हे वर्तमान श्रीमंत रा। पंतप्रतिनिधि यास विदित जाहाले तेव्हा रा। पंत आपण येऊन आमचे समाधान करून लस्करात घेऊन आले. त्यास चिरंजीव माणकोजी साटम यास देवाज्ञा जाहाली. * रे फार श्रम केला. त्यानंतर रा। पंतापासी आज्ञा मागोन साहेबाचे पायापासी यावे यैसा हेत होता, त्यास ते आज्ञा नेदीत. त्यास आपला सर्व प्रकारे हेत साहेबाचे पायापासी आहे. यैसियासी हरइलाज करून येक वेल साहेबाचे पायापासी यावयाचा हेत आहे. यास अंतर होणार नाही. सेवेसी श्रुत होये हे+ विनंती

¶*Anaji Naik Satam regrets he has not been able to join the Peshwa being delayed on the route by the Pratinidhi who desired the writer to take up service under him. He refers to an engagement in which his brother was killed and which brought the writer to the Pratinidhi's notice.*

\+ हे विनंती एवढीं अक्षरें बाळबोधींत.

No. 90]　　　　　　　　　　　　　　　　　　　[*3-9-1733*

श्री

तीर्थरूप राजश्री　　आपा
स्वामीजीचे शेवेसीं

अपत्यें अंताजी नारायण साष्टांग नमस्कार विज्ञापना. येथील कुशल ताा छ ९ रबिलाखरपावेतो स्वामीचे कृपे अवलोकनेकरून वर्तमान यथास्थित असे विशेष. काजी अबदूल रहिमान इसमलखान दाऊदखान याचे लेक याचा मावळो[1] हे विजयदुर्गाहून पुणेयास आले आणि आपला कितेक मनसुबा महमद हुसेन याजबराबर स्वामीकडे सांगोन पाठविला. त्यास स्वामींनी यास वीस रुपये खर्चास देऊन कागद पारसी लेहून देऊन आज्ञा केली की, तुम्ही पुणेयात आठ पंधरा दिवस राहाणे. आपण पुणयास आलेयाउपरी तुमची सरंजामी केली जाईल म्हणून आज्ञा जाली. त्यास इसमालखान सावंताचे रेडीस जाऊन बैसले आहेत. त्याचे पत्र यास आले कीं, सें पनास माणूस सारंग पांचा गुराबाचे कुल उठोन आपणाजवळ आले आहेत. त्यास त्याची पोटापाण्याची बेगम आपण आठा पंधरा दिवसाची केले आहे. तुम्ही तिकडे जाऊन काये बोलीचाली केली त्याचे वर्तमान काहीच लिहिले नाही तर लिहिणे. म्हणून यास पत्र आले. तेव्हा त्याजकडील काजी अबदूल रहिमान यास सदाराम हे आपणाकडे घेऊन येऊन आम्हाजवळून हा (का)गद लेईविला आहे व त्यास घेऊन सदाराम आपले सेवेसी आले आहेत. याचे वृत जे असेल ते मनास आणून याचा सरंजाम केला पाहिजे. मुख्य गोष्ट हे आरमारी लोक आपले पदरी असिल्याने उतम आहे. उतम कार्य होईल. हें आपले पदरी पडिल्याउपरी आणखी किते(क) लोक दर्यावरदी आपले पदरी येऊन परी (?) पडतील. गुराबाचा सरंजाम चांगला होईल. आपले वरातेखेरीज यास खर्चास रुपये १० दाहा दिले व सदाराम यास रोजमरा दिला असे. सेवेसी श्रृत होय हे विज्ञापना.

¶*Antaji Narayan Fadnis requests Chimaji Appa to entertain in service Kazi Abdul Rahman and his sailors who would be of much use in times of a naval fight.*

---

१ मेहुणा.

No. 91] [*3-9-1733*

छ ११ रबिलाखर

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसीं

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रमाण विनंति. येथील कुशल तागायत छ ५ रबिलाकरपर्यंत येथास्थित असे. स्वामीनीं पत्र पाठविलें तें पावलें. लिहिलें वर्तमान कळों आलें. राजश्री सेखोजी आंगरे याचे वर्तमान श्रवण होऊन श्रम जाले ते ईश्वर जाणें. ईश्वर इच्छेस येत्न काये * * * * * अर्थ राजश्री तात्यानी लिहिला आहे त्याजवरून विदित होईल. स्वामी तेथें आहेत. आवघा बंदोबस्त कर्तव्य तैसा केला पाहिजे. आम्हांस येथें आज्ञा होईल त्या प्रमाणें वर्तणूक करून. विदित जालें पाहिजे. बहुत काय लिहिणें ? कृपा असों दिली पाहिजे हे विनंती.

¶ *Jivaji Khanderao expresses his regret at the sad demise of Sekhoji Angria.*

No. 92] [*4-9-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक हरजी नाईक कदम ना। किले बाणकोट कृतानेक विज्ञापना विनंती. सु॥ आर्बा सलासीन मयां व अलफ. विनंती ता। छ ६ माहे रबिलाखर-पर्यंत किलाचे वृत येथास्थित आहे विशेष. श्रीमंत राजश्री सरखेल साहेबासी कैलासवास जाहाला. येणेकरून आम्हा सेवक लोकांसी दुखाचें पर्वत जाहाले ते श्री जाणे. याउपरी सर्व पदार्थे आपण समर्थ आहेत. तेथे विस्तारे ल्याहावेसे नाही. यानंतर आपण पत्र पाठविले तेथे आज्ञा केली की, खाडी आलाकड उपसर्ग न लावणे म्हणऊन पत्री आज्ञा सादर जाहाली. यैशासी * * * * किला निसबत कोणे गावी काये उपद्रव लागलो हे आपण मनासी आणवावे आणि मग सेवक लोकासी बोल लावावा. वरकड दाल्दी लोकासी हा कालपर्यंत महसूल अगर पैका कोण्हेक बाब राजपूरकरांचे अमलात लागला नाही. हे गंगाधर विस्वनाथ यासी ठावकेच आहे. आणि आपणाकडील कमाविसदार याही रोखे करून पैकियाची निकड केली. यैशासी कुरई व दाल्दी लोक जंजिरा श्रीमंत मातुश्री बाईसाहेबाचे भेटीस गेले की सुदामत बेठबेगार व अरमारी चाकरी

ज्याप्रमाणे पेसजी करीत होते त्याजप्रमाणे चाकर करार करून पागोटी देऊन किलासी जंजिराहून रवाना केले. त्याजप्रमाणें किलासी चाकरी करीत असतां त्याचे घरी आजी तगादा लागलासा जाहाला. तेव्हा वरातदारासी सांगोन पाठविले जे दालदी लोक चाकर यासी तगादा न लावणे. वरकड गौरा जिराइती वसूल मना केला नसतां आपणासी मनमाने तैसे लिहितात तेच आपणासी खरे वाटते. आम्ही तो दुसरेसे लक्षीत नाही. किलाहि आपला व मुलूकहि आपला यैसेच असता लट(की)च (घा)लमेल मध्ये करावी आणि आपल्या चितांत विकल्प घालावा यैसे करितात. किलाची उस्तवारी करणे आपणासच अगत्य आहे. जागा नाजूक खाडीचे नस्तावरी आहे. याची मजबुदी व बेगमी सर्व पदार्थे असावी हेहि आपणासी संकट आहे. वरकड खाडीकिनारा सावकार व दालदी लोक आहेत ते पूर्वापार वेठ विरला किलासी करीत असतात. त्याजप्रमाणे चालविल्याविना उस्तवारी होणार नाहीं, आणि कैदहि राहणार नाही. वरकड येथील जबानींने बाजी गोळे परस्पर सांगतां विदित होईल. सेवक लोकापासून येकंदर अंतर पाडणार नाहीं. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Haraji Naik expresses regret to the Peshwa on the death of Sekhoji Angria and dwells on his monetary difficulties.*

No. 93] [*4-9-1733*

श्री

राजश्री पंत प्रधान गोसावी
यासी

श्रीमंत सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करावयासी आज्ञा केली पाहिजे विशेष. येथील वर्तमान तरी आज सष्टीसह सप्तमी मंगलवारी प्रातकाली राजश्री संभाजी आंगरे दाखल जाहाले. आपण आज्ञा केली होती की, त्यास बरोबर घेऊन येणे, त्यास येथील लोकाचे व रामराजे[१] येथील मोर्च्याचे लोक याची समाधाने करावयास च्यार रोज लागतील. राजश्री रघुनाथजी व राजश्री बाजी साटम याचे समाधान करवावे लागते; याजकरिता आपण येथे राहिलो आहो. त्यास लौकर पाठवणे. ते आले म्हणजे त्या

---

१ चेऊलजवळच्या एका कोटाचें नांव.

उभयेताचे सामाधान करून, राजश्री रघुनाथजीस घेऊन मोर्च्यास येऊ. माघाऊन राजश्री संभाजी आंगरेहि, लोकाची गौरसी करून राजश्री मानाजी आंगरे किल्यात ठेऊन, अपल्या दर्शनास आरमारसमेत येतील. आलियावर पुढील मनसबा करणे तो केला जाईल; तरी मारनिलेस लौकर पाठवणे, म्हणजे आपण याची आपल्यादेखत समाधानेकरून चाकरीस बरोबर आणू. वरकड विचार काही दुसरा आहे यैसा नाही. आम्ही * * विचार करून द्रढतर करून, आपला शब्द लागेल हा अर्थ सहसा होणार नाही. विशष काये लिहिणे, हे विनती.

¶*Pilaji Jadhav to the Peshwa, informing him why he was unable to bring Sambhaji Angria to his presence immediately.*

No. 94] [*7-9-1733*

छ ११ राखर

श्री

राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यांसी

ॐ सकलगुणालंकर्ण अंखडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित अंनदराव सोमवंशी, सरलस्कर, दंडवत विनंती. उपरी येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लिहीत असिलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें पावोन समाधान जाहालें. छ २९ रबिलावलीं आपणांकडे पत्रें पाठविलीं आहेत त्यांवरून साकल्यवृत्त विदित होईल. यानंतर परस्तुद (प्रस्तुद) वडिलीं लिहिलं कीं, दोन तीनशें स्वार व तीनशें प्यादें आणून कामकाज उत्तम प्रकारें बाजूनें बाजू करावें. राजश्री पंत प्रतिनिधीवर प्रसंग पडला आहे तर हे गोष्टीस आम्ही कांही चुकलों आहो कीं काय? आम्ही आपली पागा आणिली व वरकड लोक मिळोन लाहान मोठे दोन तीनशें स्वार प्यादें दोन तीनशें ये * * * स्वामीसेवा आपले आज्ञेप्र(माणें) * * * * * * * * च प्रमाणें करितों. वडिलांचा * * * * आमचें शिरीं आहे. युद्धप्रसंग * * * * * * * कदम पुढें होऊं. यासी कधीं चुकणार नाहीं. कर्ज-बाम जाहालें तर कर्ज कांहीं राहात नाहीं म्हणून लिहिलें तर कर्ज थोडें बहुत असल्यास भरावें बरें. हेत कीं, संकटें सोसून स्वामीसेवा जीव जानानसी करीत आहों. परंतु पुढें (ऊ)र्जिताचा प्रसंग सरदारीचा * * * * * होन कर्जवारें सर्व प्रकारें उ(र्जित होये) हे गोष्ट वडिला * * * *

* * * लागती येविशीं आम्ही कांही चिंता वाहातों यैसें नाहीं. न्यूनपूर्ण आपण सांभाळावें. दुसरें लोकांत लौकिक राहे हे गोष्टीची चिंता वडिलीं करावी. आम्ही त्याहावें यैसें नाहीं. कळलें पाहिजे. रवाना छ ९ रबिलाखर. बहुत काय लिहिणें कृपालोभ असो देणें हें विनति.

¶*Anandrao Somavanshi assures the Peshwa of his full loyalty and humbly promises him to execute his orders.*

No. 95] [*7-9-1733 ?*

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंत आपा स्वा-
मीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ ९ रबिलाखर मुा पेण स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित आसे विशेष. येथील वर्तमान सरखेलीकडील नारायणदास गुजर सुवर्णदुर्गाहून सल्याविसी कुलाब्यास येऊन राहिला आहे. तो मुंबैस जावयास उचकतो. आधीं कोण्हास पाठवा. मग उतर आल्यासारिखा जाईन म्हणतो. कोण्ही माणूस रवाना करायास योजीत होते तों शामलाने गाव मारून नेले. तपे शिरगावचे सागरगडाखालील तीन मोजे रांवेत येथील पाटील धरून, कान नाक त्याचे कापून, कागद त्यांजवल लिहून येक कुलाब्यास रवाना त्याबाा केला व येक कुलकर्ण्यास लिाा त्यामधी लिहिलें, तपे मााच्या निमे वसूल आपणाकडे जमा करून ठेवणे. सला उंदेरकरांचा कुलाबकराचा जाहालियावर तुला जाब करावा लागेल, म्हणून लिाा व कुलाबकरांस लिहिलें कीं, हबशाचे तुमचे सख्यत्व होईल तेव्हा सुखरूप होऊ, सुदामत चालला हे त्याप्रमाणे आमचा निमे वसूल दिला म्हणजे तुमचा आमचा सला; नाही तर यैसेच गाव खराब होतील. म्हणून लिहिले आहे. १४ बंदे[१] धरून नेलीं. दोघी बायका ठार मारल्या. दोघा पुरुषाच्या पायाच्या टाचा तोडल्या आहेत. वर्तमान हे एथें वर्तले. वांसी तप्याचा गांव मौजे वडंत्र मारले ४ दिवस जाहाले. वरसवलीनजीक कुलाबा येथील च्यार कोलीं धरून नेले म्हणून आज खबर आली. शनवारी कुलाब्याहून कागद ये वाटेने मुंबैस उरणचे मार्गी रवाना केले. त्याचा जाब आल्यावर सविस्तर कलेल. आऊरवलितातील (?) मचवा येक तुपाच्या घागरी भरून कुलाब्यास जात होता, तो हबशाचे स्वारीस सांपडला. उंदेरीस नेला होता. त्याविसी कर्नाल्याहून लिहिले गेल्यानंतर इंगरेजानी मचवा

---

१ बंदिवानें. २ पत्र.

आणऊन निरोप दिला. कुलाब्यास गेला हेंहि वर्तमान आजच आलें. सविस्तर वर्तमान मुंबैहून जाबकरी आल्यानंतरं ठीक कलेल. येथें दंगा जाहालियावर सरखेलीचे लोकास पंधरवडा द्यावयाचा हुकूम जाहाला. लोक घेत नव्हते. मग राजमाचीकरांचे पदरी घालून रवाना किलां केले, दुसरेहि घेतील, परंतु बेदील लोक आहेत. रा संभाजी आंगरे यांचा सातां रोजी येणार म्हणतात. सेवेसी श्रुत होये. हरणे, चितलें पाठविलीं तर नवा व जुना ग्रामाधिपति यांस पाठवावीं आगर थोक कोण्हाचेहि नामनिर्देश न करितां आम्हास आज्ञा जाहाली म्हणजे प्रसंगोपात विचारे दिली जातील. सेवेसी श्रुत होये. येथें गलबते बंद जाहालीं आहेत. याकरितां उरणचे मार्गी जावें. ऐसा हेतु आहे. परंतु आवाठ्याचे खाडीमधीं खंडो गणेश हवालदार आहे. त्याणे मुंबैची गलबतें दोन बंद करून ठेविलीं आहेत. त्यांची खबर घेऊन सोडवायाचा उपाय योजितों. साधला तर बरें जाहालें. नव्हे तर हर कोणे वाटेने जातच आहों. सेवेसी श्रुत होये. शिकारखान्याविषईं विज्ञापना केली तिचे स्मरण आसले पाहिजे. हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram sends Peshwa news from Bombay on the subject of the relations of the Angria of Kolaba with the English.*

No. 96] *[8-9-1733*

छ १० रालाखर

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री

आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री पंतसाचिव याणी आपले जिल्हेतील किलांचे व मावलचे लोक दोन तीनसें या मसलतीस जमा केले आहेत ते घेऊन आकिवाटास आरंभापासून समाप्तपर्यंत भांडियाचे रक्षणास नेहमीच पलीकडे राहिले होते. ते छ २१ रौविली उतरून अलीकडे आले, दरबारास येऊन राजश्री स्वामीस मजुरा केला, ते समई स्वामी त्यास बोलले, बरे नेहमी राहून येश घेऊन आले (?) उतम काम केले म्हणून भाषण केले. सेवेसी विदित जालें पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*The mobilisation of the forces by the Sachiv who took them to Akiwat is reported to Chimaji Appa. His interview with the King is also mentioned by the writer.*

No. 97] [*11-9-1733*

छ २४ राखर

श्री

श्रीमंत रा। राऊ स्वामीचे सेवेसी

पोष्ये अंबाजी त्रिंबक कृा। सा। ना। वि। उपरी येथील कु। ता। छ १३ रबिलाखर जाणून स्वकीये कुशललेखन करावया आज्ञा केली पाहिजे वि।. अजम शेख याकूब सुभेदार याचेविसी तपसिले रा। फतेसिंग बावा यानी पत्र पा। आहे त्यावरून सविस्तर कळो येईल. तरी रा। बावानी लि। आहे त्या प्रो। स्वामी (नी) चालविले पा।. लोकास पैकियाचा तगादा लाविला आहे तो स्वामीनी मना केला पा।. लोकांचेहि स्वामीस आगत्य केले पाहिजे कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Ambaji Trimbak to the Peshwa, interceding for Shaik Yakub Subhedar for whom Fatesing has already written to the addressee.*

No. 98] [*15-9-1733*

पो। छ १७ रबिलाखर

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडित लक्ष्मी-
आलंकृत राजमान्य राजश्री
बाजीराव पंडित प्रधान यांसी

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई कृतानेक विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन केलें पाहिजे विशेष. खानज्याद्याजवल जमाव होत आहे. रोजबरोज दोन च्यार नवे चाकर ठेवितो म्हणून वर्तमान कलों आलें. यैशास हे खबर तुम्हांस आहे कीं नाहीं? निशेंडाचा विश्वास धरून मनसबा करूं म्हणाल तरी परिणाम कलतच आहे. येखादेसमई आतीला जावयाचा हात येक होऊन दुतर्फा दुर्बुधीस प्रवर्तले तर मुष्कील करितील कीं न करीत याचा विचार आपणांस न कलेसा नाहीं. याकरितां सुचला अर्थ लिहिला आहे. जे गोष्टीने खानजाद्याजवल गारानें होय तो बिचार करावा. पेशजी खानजाद्यास व सेखजीस सातारा रवाना करावा यैसा इत्यर्थ योजिला असतां सेखजीस रवाना केलें आणि खानजाद्यास ठेऊन घेऊन यावरून अपूर्व दिसोन आलें कीं खानजादा राजपुरीस राहिल्यानें मनसबा कोणता होणे आहे? अथवा गेल्यानें कमी काय होणे आहे? सारांश पूर्वविरोधियाचा विश्वास धरिल्यानें काकोलूकी न्याय होईल. कळलें पाहिजे. जाणिजे रवाना छ १५ माहे रबिलाखर. बहुत काय लिहिणें लोभ

असों दीजे हे विनंति. खानजादा ते जागां राहिला त्यामुळें हरयेक निमित्यें-करून राबिता जंजिरिया होऊन तमाम मोर्चेयाची खबर बखर जाते. हैव पालथ गेल्यावरी गनिम सेर होतो याचाहि विचार करावा हे विनंति.

¶*Lakshmibai Angria informs Bajirao of the movements and activities of the Siddi Khanjada, and requests action being taken against news being carried into Janjira from the Maratha Camp.*-

---

No. 99] [*20-9-1733*

श्रीभार्गव

शेवेस विज्ञापना. बालाजी माहादेव नमस्कार. बुधवारीं प्रहर दिवसा राजकोटचे तरीजवली आलों. तर आली नवती. मग होडीवर दोन प्रहरां उतरलों. राजकोटास घोडा न आला. मग तसेंच रात्रीं नागांव येथें राहिलो. प्रातःकालीं ब्रहस्पतवारीं भेट जाली. मुख्य सांगितले कीं तुमची रायाची भेट व्हावी याकरितां पाठविलें. त्यास त्याणी हासत उत्तर दिले कीं रायाचे व सेखोजी आंगरे याचा बनाव होता, आपला बनाव कसा बसतो? आपले लेकुरपण त्याणी चालवावे लागेल. आम्ही समाधान करून सांगितलें. रघुनाथजी कां आले नाहीं म्हणून पुसलें. आम्ही उत्तर दिले कीं तेथें येकटे राऊं, पिलाजी जाधवराऊ येथें, आम्हीहि आलों. जवळी सभ्य माणूस पाहिजे. लोक विनासरदार कसे राहतात? त्यावर प्रत्योतर दिले नाहीं. पुढें सर्व शोधून लिहून पाठवितों. बरकंड फिरंगी यानें ३०० सोरदाद तारवावर घालून पाठविले. दुभासी(सोलदाज?) फिरंगिया-बराबर तेथें आला होता तो मार्गी भेटला त्याणी ठीक वर्तमान सांगितले. सर्व हरामजादे आहेत. हबशाकडील लोक चौकीपाहारा दुरूस करीत नाहीं. मुरुडावरून नांदगांवीं आलों. रात्रीं तासरात्रीं निघालों. मेटावरून आलों. तो नांदगावचे बंदरावर १२ माणूस होते. त्यास खबर नकले. मग २ मार दिला. २ जणाच्या पिचोडे बांधले. पाठवीत होतों. मग काकूलतीस फार आले. राजश्रीकडून वस्त्रें संभाजीबावांस आली. जामदार आवजी पा(ब?)ला आलां. दुखवटियाची वस्त्रें आलीं. कळले पाहिजे. पुढे नवल विशेष होईल तें लिहितों हे विनंति. माहादजी प्रभूस येथें आणविलें असे हे विज्ञप्ति.

¶*Balaji Mahadev gives news of his visit to Sambhaji Angria at Kolaba.*

---

१ बातमी वगैरे माहिती.

No. 100] **[21-9-1733**

श्रीभार्गव

विनंति शेवक बालाजी माहादेव नमस्कार. विनंति उपरी. तूर्त राजश्री संभाजी आंगरे यांचे येणे होत नाहीं. राजश्री जाधवराऊ आजी दशमी शुक्रवारीं पक्ष करून उदईक शनवारीं आर(मा)रा घेऊन निघतील. तेथें आलियाउपर भेटीनंतर सर्व सांगोन गलबतें तैथील उपरालियास पाठवावी उचित. त्यास तरतूद करितात. मुख्य आतां ठाणें जाणे तें ईश्वर सता प्रमाण मानावी. सेखोजी सारखा सेखोजी होऊन गेला आंता स्वछंदता असे. आम्हीं येणार त्यास घोडा पाहिजे त्यास बापूजीपंतास सांगोन शनवारीं संध्याकालीं अगर आदितवारीं दोन प्रहरां तरीवर पाठवावा. २ दिवसाचा दाणा देऊन पाठवणें. बहुत कायें लिहिणे हे विज्ञापना. राजश्री रघुनाथजीविसी आण शफत क्रिया जाधवरायानी घेतली असे. त्याणी बोलाऊ पाठविलें रिकीबदार गेला इतकियांत आले म्हणजे गोडी करितील. मुख्य अर्थ शेवा घेतील. डांभिक पूर्ववत चालणे तो पुढें श्नेहें श्नेह वाढलियाउपर चालेल. काडी इतका कारभार, आस्ता घेऊन करावा मर्जी पाहून वर्तावें ऐसे आहे. वरकड सामादिक सर्व रघुनाथजीस अनुकूल आहेत. विसाजीपंतहि त्याखेरीज व पाडुरगजी नाहीं. पुढील भवितव्य म्हणावे तर जन्माचा झाडा कोण देतो? परंतु बरेच आहे. पत्र वाचून फाडून टाकणें हे विनंति. लक्षुमबाईचे मतें कोणेक पक्ष न करितां भेटावे, पक्ष धरिलियास छंदी आहे, मग गोष्टी विलयास जाईल. यात आपण सर्वज्ञ आहेत. हे विनंति.

¶Balaji Mahadev sends news to the Peshwa from Sambhaji Angria, reporting his attitude.

No. 101] **[21-9-1733**

छ २९ रबिलाखर

श्री

राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यासी

🙞 श्रीमंत संकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुषल जाणून स्वकीये कुषल लेखन करावयासी आज्ञा केली पाहिजे विशेष. काल गुरुवारी पत्र

आले की, पत्रदर्शनी येणे, त्याजवरून राजश्री संभाजी आंगरियास वस्त्रे देऊन आज प्रातकाली सुक्रवारी निरोप घेऊन आलिबागेत आलो. येथे आज पित्रे घालून प्रातकाली सनवारी स्वार होऊन यावे, तो आपली पत्रे जिलिबदाराबरोबर आली की, येक दिवस लागला तरी लाऊन, राजश्री रघुनाथजीची व बाजी साटम याची व राजश्री सभाजीबावाची भेट करून येणे. त्यावरून आपण उद्याचे दिवस राहातो. परवा रविवारी आम्ही व राजश्री सभाजी आगरे येसे येतो. उदईक राजश्री रघुनाथजी आले तरी उतम. न आले तरी, तेथे आलियावर त्याची भेट आपल्याच विद्यमाने होईल. वाटेस आले तरी, आम्ही आज्ञेप्रमाणे भेट करवितो. विशाष काये लिहिणे. हे विनती.

¶*According to instructions, Pilaji Jadhav is leaving Alibag to meet the Peshwa. He is taking with him Sambhaji Angria and also Raghunath Hari.*

No. 102] [*21-9-1733*

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना येसीजे. येथील वर्तमान ताा भाद्रपद वदि दशमी मुा जंजिरे मुंबै स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित आसे विशेष. स्वामीनी राा रायाजी शंकर यास आज्ञा करून पाठविले. त्यासमागमे स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाहाले कीं, हे सांगतील त्याप्राा वर्तणूक करणे. याशिवाई तिलतुल्य न वर्तणे. त्यास आम्ही यास पुसिलेयावर आम्हास काही आन्वय सांगितला नाही. राा आंबाईदासचे मार्फतीने आजम जनरालची भेट घेतली मग काय बोलीचाली जाहाली तेहि कलली नाही. आमचे शरिरी सावकाश नव्हते, परंतु याणी सांगितल्यावर स्वामिकार्यास आंतर न होतें. मग काये स्वामीनी आज्ञा केली असेल ते सत्य. हे सेवेसी निवेदन करितील तेव्हा सर्व कलेल. आरसे पेटीत घालून आंत रू घातला आहे. हे चौकसीने जतनेने नेतो बोलिले याकरितां यासमागमे पाठविले आसत. सेवेस सादर होतील. विशेषाधिका लिहावा तर स्वामी सर्वजाण आसत. कृपा वर्धमान करून सेवा निरोपिली पाहिजे आम्हींच यासमागमें येत होतो, परंतु हे बोलिले की आम्हीच येतो. फिरोन न आले तर तुम्हास बोलाऊ पाठवितो. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram sends to the Peshwa some mirrors well packed in case stuffed with cotton.*

No. 103] [*22-9-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील वर्तमान स्वामीचे कृपेकरून ता भाद्रपद वदी येकादसी शनवार मुा मुंबै यथास्थित असे. विशेष :—अजम जनराल यानी आम्हाजवल येक पत्र दिले तें व सेवकाची पत्रें यैसी वदी त्रितीया शनवारी चेउलास गलबत गेले त्या बाा सेवेसी बाा गोदजी जासूद व सुभानजी सादर जाहालीं तीं कृपादृष्टीने पाहातां सर्वार्थ कललाच आसेल. दुसरे दिवसी रविवारी राा रायाजी शंकर याचे पत्र येक जनराल मारनिलेस लिा आले व येक आम्हास कीं, तुम्ही ज्या कार्यास गेले आहा, त्याचा जाबसाल कोठवर कागदी लिहावा, याकरितां आम्हासच कितेक गोष्टी जबानी सांगोन तुम्ही आहा तेथें पाठविलें आहे. मग तुमचे आमचे विचारें खावंदाचे आज्ञेप्राा कार्यभाग करून यावे, याकरितां आम्ही पेणेस आलों आहों. तर तुम्ही अजम जनराल यास विदित करून आमची वोडदी (?) लौकर पाठविली पाहिजे, आम्ही आविलंबे येऊन. त्यास आमचे पांच सात दिवस शरीरीं आरोग्य नव्हतें, यैशास हीं पत्रें आलीं तीं परस्परें जनराल मारनिलेकडे गेलीं. त्यांहीं आपलें पत्र पाहिले व आमचे पत्र आम्हाकडे पाठविलें आणि सांगोन पाठविले कीं, वीस तीस मनुष्यें समागमें घेऊन रायाजी प्रभु आला हे म्हणून पत्रीं लेख नाही. परंतु खबर कलों आली यैशास आम्हास तो ठाऊक आहे. राजश्री शिवरामपंता-समागमे आला होता. तुम्हास आगत्य असेल तर येकाद सेवक समागमे घेऊन येईल तर सुखरूप येऊ. जाजती लोकांचें प्रयोजन नाहीं. त्यास येथे सिपाई आले होते त्यास चौकसीने विचारून पुन्हा सांगोन पाठविले कीं पूर्वी आले होते ते हे नव्हेत. याकरितां येथे लोकानसी येतील. तुमची मुलाकत जाहालियावर मग जो विचार करणे तो केला जाईल. परंतु आतां न आले व लोक तेथे राहिले आणि हेच आले तरी खावंद आम्हास बोल लावितील. यैशास जनरालने फिरून सांगोन पाठविले कीं, कोण्ही तरी आसोत, तुम्ही लिहून पाठवा की जाजती लोक नाणणें तैसे आम्ही लिहीले. हे लोक समागमे घेऊन आले, तेण्हेकरून जनराल मारनिलेस काय चितांत आले ते न कले. सांगोन पाठविले कीं, हे लोक आतांच रवाना करा. त्यास निरोप आम्ही रायाजीबावादेखत सांगोन पाठविला कीं, हे व आम्ही तुमचे दर्शनास येतो मग जो विचार सांगाल तो केला

जाईल व कागद मागायास पाठविले तेहि भेटीस येतेसमई आणू, म्हणून बोलिल्यानंतर रायाजीबावास आम्ही येकांती बोलाविले काय आज्ञा पुसिली. त्यास तेसमई कांहीच सांगितले नाहीं. स्वामीचे आज्ञापत्र तितुके दिलें. तदनंतर अंबाईदासचे मार्फतीने दर्शन घेतले येकांत होतसे. त्यास आम्ही समजलों कीं, स्वामीआज्ञा असेल याकरितां हे सांगत नसतील. त्यास तिसरे दिवसीं आम्हास परस्परे कलले कीं रायाजीबावा म्हणतात की, आम्ही जनरालची भेट घेतली, त्यास आम्हास जनरालने लोकाविसीं हटकिले नाहीं. हे सर्व कृष्णाजी राम याणी केले व दिवाणचे सिपाई चौकी बसली हेहि याणीच केली. त्यास उत्तर परस्परे सर्वांहीं सांगितलें हे रा। शिवरामपंत आले होते तेव्हाहि यैसेच आले होते. यासीं तुम्ही नित्य बोलोन चालोन आसिलेस म्हणजे कांहीं फिकीर नाही व कृष्णाजी राम यापासून यैसे कर्म होणारच नाही. हे परिछिन वर्तमान आम्हास कलल्यावर आम्ही जाऊन रायाजीबावास पुसिले कीं, तुम्ही तों सुज्ञ व येथे आम्हास प्राप्त काये होत होते तें तुम्ही काडलेंत? हरयेक प्रकारे खावंदाची आज्ञा करावी त्यास आम्हापासीं तों गोड बोलिले, परंतु काही सांगितलेहि नाही. देखील जाबसाल सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Krishnaji Ram to the Peshwa referring to the oral messages brought from the latter by Rayaji Shankar.*

No. 104] [*23-9-1733?*

पैत्रस्ती छ २९ रबिलाखर

श्री

पुरवणी राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यांसी

विनंती उपरी. आपण सोमवारी प्रातकाली राजकोटाच्या तरीवर उतरावयासी येतो. तरी तेथून घोडी आमची व राजश्री बालाजी माहादेव यास घोडी व जाजती दोन च्यार घोडी, यैसी सत्वर सोमबारी प्रातकाली येत ते केले पाहिजे. कृपा लोभ आसो दीजे. हे विनती.

¶*Pilaji Jadhav asks the Peshwa to keep horses ready at Rajkot where he hopes to arrive on Monday.*

No. 105] [24-9-1733

नकल

श्री

सेवेसी विज्ञापना. तागायत छ २९ रबिलाखर पावेतो महाराजाचे कृपावलोकने-करून सेवकाचे व सेनेचे वृत्त कुशल असे विशेष. छ २४ रबिलाखरी हबसि-याचे व चव्हाणाकडील फौजेचे युध्यें जाहाले. हबशी मोडिला. दहा बारा माणूस ठार पडले. पंचवीस जखमी करून खंदकपावेतो मारीत नेला. कर्णा पाडाव केला व तीस हत्यारे घेतली. महारा (जा) चे पुण्य (प्रतापे) फत्ते जाली. याउपरी प्रजन्य बहुत आहे. तो उघडलियावरी याचा निशा करितो. कलले पाहिजे. परंतु बहुत खर्चाची वोढी आहे. या समयांत महाराज जर दया करितील तरी उत्तम आहे. नाहीं तरी सेवकानें तो देहास संकल्प घातला आहे. जे होईल ते करीतच अहो. वरकड वृत्त उदईक सोमवारी राजश्री येमाजीपंत येऊन विनंती करितील. विदित होईल. अनकूल पडले तरी चव्हाणास समा-धानपत्रे व वस्त्रे पाठविली पाहिजेत. हुजरे हबसियाकडे पावते केले आहे. माघारे आलियावर सेवेसी पाठवितो. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

सदरहू पत्र खासा प्रतिनिधीनी आपले स्वदस्तुरे लिहिले होते.

¶*The Pratinidhi writes about a sharp encounter between Chavan and the Sidi.*

No. 106] [Recd. on 26-9-1733

छ २८ रबिलाखर

श्री

राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यांसी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित संभाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल-लेखन केले पाहिजे विशेष. आपले भेटीस येणार होतो. त्यास दसरा समीप आला याजकरिता आठ दिवस राहिलो. विजयादशमी जालियावरी दर्शनास येतो. राजश्री पिलाजी जाधवराव आपल्या कागदावरून स्वार होऊन गेले. त्याची भेटी जालियावरी सविस्तार सांगितलेच असेल. तीर्थरूप रा। सेखोजीबावानी कैलासवास केला, याउपरी आम्हास सर्वाविसी आपण वडील आहेत. उंभयेता भाऊ तिसरा मी भाऊ या प्रा। आपण चितात आणून सर्वाविसी आमचा सांभाल

करावा. येकादा प्रसंग आम्हापासून गेला तरी वडीलपणे सांभाळून बुधिमंद आज्ञा केली पा. बहुत ल्याहावे तरी आपण वडील आहेत हे विनंती. [संभाजीचा शिका व मोर्तब आहे.]

¶*Sambhaji Angria assures Bajirao of his full support and requests him to look upon him (the writer) as his brother. He promises to visit the Peshwa after Dasara.*

No. 107] [*29-9-1733*

छ २ जमादिलावल

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यांस

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. इंग्रजांस तंबी पोंहचवावी यास प्रतिकूल उपाय योजिल्याविना होत नाही. याकरितां सालगुदस्ता आरब आला होता त्यास हा संदर्भ सांगोन त्याचे आरमार आणऊन त्याचा आपला येक हात करून टोपीकरास नतीजा द्यावा, यैसें करून त्याची रवानगी केली; त्यापैकीं येक तरांडे ये जागा राहिले. त्यास आणखीं तरांडी देऊन त्याणें जाऊन आपले आरमार घेऊन यावें, त्यास तरांडी शामलाची खांदेरीस बोटी आहेत त्या आपल्या प्रयोजनाच्या आहेत यैसें नाहीं. अथवा जाळून लोखंड केलें तरी होईल. याकरितां त्या बोटीपैकीं येक दुसरी बोटी आरबास द्यावी आणि जलदीनें रवाना करावी म्हणजे आरब जाऊन बोलीप्रमाणें तरतुद करून अरमार घेऊन येईल. सारांश आरबांचे अरमार आलें म्हणजे इंग्रजास ठेचगा देऊन आणि हाली जो मनसबा शामलाचा प्राप्त जाहाला आहे यासहि हे गोष्टी उपयोगाची असे. तरी आपले चित्तास येईल तरी त्या बोटीपैकीं आरबास बोट द्यावी आणि रवानगी करावी. या पत्राचें उत्तर आलें म्हणजे त्यासारिखें बोटीच्या तयारीस आरबास तेथें पाठऊन देऊन. कललें पाहिजे बहुत काय लिहिणें. रवाना छ १ माहे जमादिलावल हे विनंति.

¶*Sambhaji Angria proposes to the Peshwa to secure help from an Arab in order to put an end to the activities of the English who are helping the Sidi.*

5279

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यांसी

ॐ श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुषल जाणून स्वकीये लिहिणे विशेष. गोसावियानी पत्रे पाठविली पावोन वर्तमान सविस्तर कळो आले. तेथे लिहिले की पत्रदर्शनी येणे. त्यास आपण आज्ञेवरून यावे तो आद्यापि राजश्री संभाजी आंग्रे आले नाही. मातुश्री मात्र येथे आहे. त्याजवर येथील मनसबे सोपोन यावे तो येथील विचार ठाऊक आहे. मातुश्री सिका परवानगी मात्र चालवितात. यामुले येता न ये. आपण सोमवारपर्येंत त्याचा मार्ग पाहातो. सोमवारा अलीकडे आलियावर त्यास आणावयाचेसे जाहाले तरी आणू. त्याचे मस्ते (ते ?) त्यास दोन रोज च्यार रोज लागतसे असिले तरी आपण तरी मारनिलेची भेट होताच च्यार गोस्टी सांगावयाच्या त्या सांगोन स्वार होऊन येतो. शामलांनी फार सोकी केली म्हणून लिहिले. आण लाहान थोर गलबते बारा आहेत त्याची तरतूद करावी लागेल्ये. त्यास राजश्री संभाजी आगरे येतील त्याजबरोबर दाहा पंधरा गलबते येतील आणि येथीलहि गलबते तयार केली आहेत. मारनिले आलियावर त्याहि गोस्टीची तरतूद केली जाईल. तेथून सामानाची गलबते पाठविली ती माहागिरियादेखील खुशाल पोहचली व शामल बाहिर निघेल यामुले येथून काल सुक्रवारी दोप्रहरा सात गलबते सामान सुद पाठविली आहेत. या लोकांच्या मते खामखा घाट घालावी यैसा विचार करून गलबतें गेली आहेत. राजश्री सरखेलांकडील लोक बेदील जाहाले म्हणऊन लिहिले तरी त्या लोकास मातुश्रीनी समाधान करून पत्रे पाठविली आहेत तो राजश्री संभाजी आगरे येतील. आलियावर त्याच्या रोजमरियाची बेगमी यकमाही करऊ. त्यास दिवसगत लागले तरी मातुश्रीस सांगोन त्यांचा रोजमरा येकमाही पाठऊन देऊं. राजश्री फतेसिंग बावाच्या लोकास खर्चास पाठवीत नाहीं म्हणऊन लिहिले, तरी त्याणी काहीं मागती या मसलतीची पोटार्गे[1] धरिलीसी नाही. ते गेले तेव्हाच या मसलतीची आशा सोडिली. आण आता हा मनसबा आपणावर चौकडून आपणावर पडिला. याचा उपाये काही आमच्याने होतो यैसा नाही. ईस्वरदयेने जो होणे तो होईल. येऊन मनसुभा पडिला म्हणऊन काही आब सोडावसा नाही. * आपण तेथे आणि आम्ही येथे राहावे हा अर्थ काही आम्हास समाधान वाटत यैसा विचार नाही. परंतु विलग विचार येऊन पडला आहे. या उपरी जे घडीस येथे येतील ते समई

१ आस्था.

निरोप घेऊन येतो. ईस्वरदयेकरवी सर्व बरेच होईल. विशेष काये लिहिणे लोभ असो दीजे. राजेश्री संभाजी आगरे सुवर्णदुर्गास आले आहे. पाऊसाचे बावडल लागले होते याकरिता दोन दिवस लागले. याउपरी येका दो दिवसा येता तर बरे; नाही तरी आपण खामखा सोमवारपावेतो मार्ग पाहातो. जरी ते सोमवारपरियेंत नाहीत तरी आपण दशमीकारणे येतो येविशई काही अंतर नाही. व उंदेरीस चौबुर्जी होती तेथील येक बुरूज पाऊसाने पडला. मग तेथील बेहबुदी करणे ते करून लोकाचे भरती देऊन तोहि दूरची मजबुदी केली. वरकड केवल मातुश्री येथे टाकूण यावे तरी हेहि गोस्टी उतम नाही. जरी काही राजश्री रघुनाथजी येथे असते तरी बरें होते. आपण तेथे असता आम्ही येथे राहावे हेहि आम्हास उतम नाही. परंतु प्रसग विलग पडला आहे. विदित जाले पाहिजे. गनिमाच्या नस्तावरी सात गलबते रवाना केली आहेत व लोकांच्या खर्चास नाहीं, यैसा विचार आहे. त्यास मनसबा तो विलग पडला आहे. परंतु आपली व आमची भेटी जालियावरी तोहि विचार करणे तो करून. हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhav informs the Peshwa that he cannot leave the place in the absence of Sambhaji Angria for whom he will wait for some days and will proceed as soon as the latter arrives at Alibag. He further communicates to him the arrangements made by him to meet the enemy.*

No. 109] [*September 1733*

श्री

राजश्री बालाजीपंत गोसावी

यासी

आखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री (पि) लाजी जाधवराव रामराम विनंती उपरी. तुम्ही पत्र पाठावल पावोन वर्तमान विदित जाहाले. राजश्री संभाजी आंगरे आज मंगलवारी किल्यास दाखल जाहाले, तरी तुम्ही * * * त्रे व राजश्री रघुनाथजी व राजश्री बाजी साटम यासी घेऊन लौकर येणे. तुम्ही (ये) तोंवर आमचा खोलंबा जाहाला आहे, तरी मारानिले उभयेता घेऊन लौकर येणे. त्यास परिछिन सागणे कीं तुम्ही आपल्या मनांत (कि)मपि संधेह न आणावे, यैसा सागोन (पत्र)दर्शनी अविलंबे आले पाहिजे. आमचा त्यामुळे खोलंबा जाहाला आहे. कळले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhav informs Balaji Mahadeo of the arrival of Sambhaji Angria at Kolaba and insists on the addressee's speedy arrival with Raghunath Hari and Baji Satam.*

No. 110] [September 1733?

श्रीभार्गव

शेवक बालाजी माहादेव नमस्कार विनंती. आम्ही आज्ञेप्राा सध्याकाली प्रहर दिवसा तरीवर आलो. मानाजी आंगरे पुढे उतरले. आम्ही तरी फिरोन येऊन उतरो तो संध्याकाल जाला. चेउलचे कोटांत उभयता रात्री होतो. शुक्रवारी मातुश्रीचे व जाधवरायाची भेट घेतली, सर्व सांगितले. येथे कोणे गोष्टीचा वसवसा मानावासा नाहीं. सर्व लोक मायेत आहेत. मुख्य तुम्ही खबरदार असावे इतकेच आहे. सोमवारी प्रहर दिवसा येऊन पोहोचतो. घोडे आदितवारीं तरीपलिकडे येतो तेथे पाठवावे. विदित जाले पाहिजे, संभाजी आंगरे तेथे आले तर च्यार गोष्टी बुधवाद सांगणे तो सांगावा हे विनंती. पेणकरास निरोप आम्ही येऊ तों न देणे. काही साधेल तर पाहू हे विनंती.

¶*Balaji Mahadev reports to the Peshwa of his arrival at Alibag and his visit to Lakshmi Bai and Pilaji Jadhav. He suggests to the Peshwa that should Sambhaji happen to visit him en route Kolaba, the Peshwa should not miss the opportunity to win him over by conciliatory assurances.*

No. 111] [September 1733?

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक कृष्णाजीराम साा नमस्कार विनंती, विनवावयास कारण आपण छ २१ रबिलाखरी आज्ञापत्र रवाना केले. ते छ २ जमादिलौवल शनवारी सादर जाहाले. सिरी वदून वाचितां ध्यानात आलें. त्यास पुन्हा अजम जनरालचे दर्शन जाहालियावर सहज गोष्टी बोलतां पुसिलें कीं रा रायाजी शंकर आले होते त्याचें तुमचे दर्श(न) जाहालियावर लवकरच निरोप द्यावयास कारण काय? त्याणी पत्रें दोन स्वामीची व येक खानजाद्याचें आलें होतें. त्याचें उतर राा रायाजी शंकर बोलतील स्वमुखे व पत्री लिहून पाठवितील त्यास आणि जबानीस उदंड फेर, म्हणून माारनिले सर्व जबानी सांगतील त्यावरून सर्व कलो येईल म्हणून बोलिले. त्यास आम्ही बोलिलों की राजश्री पंतप्रधान याचें पत्र येते तें आम्ही समजावितों. मोहिबास याखेरीज तुमचें आमचें खुशालीचे संभाषण होतें, परंतु आमच्या खावंदाच्या पत्राचा अर्थ जो समजावितो, तो खरा न कले वेलेनसार न केले, वेलेनसार अधिकउणें उतर येत असतें, परंतु मोहिबी त्यांवरच करार धरून राहिलेस आणि आम्हास खावंदाचा शब्द लागे येसी गोष्ट न व्हावी. कदाचित बोलतां अंतर पडेल तर राजश्री पंतप्रधान

याच्या मनोदयानुसार मोहिंबास येश प्राप्त होये आणि आ(म्हा)वर खुशवख्त होत येसी गोष्ट सुचवावी योग्य आहे. अवश बोलोन उतर दिले कीं तुमच्या सांगितल्यावरून आपण कपितान मकनिलास तारवात चढलेसमई आज्ञा केली होती, कीं जंजिऱ्यामधी जाल तदनंतर रा। प्रधान पंडितास आधी सांगोन पाठऊन ते गौरसीने तुम्हास नेतील तर तेथील संभाषण युक्तीने जाहीर कर. त्यास जंजिरकरानी त्यास सांगितलें कीं येक मातबर माणूस तारवांत येथें जेविल्यावाचून जावें योग्य नसे याकरितां तो गेला नाहीं. दर्शनास म्हणून आपणास कलों आलें ते आपणास समाधा(न) वाटलें नाहीं. बरे सिदी सादास आणायास गेले आहेत. आलियावर पाहातच आहों. त्यास आपले आज्ञापत्र पुन्हा जनराल मारनिलेस वाचून दाखविले. त्यास ते बोलिले कीं मंगलवारी पुरसत आपणास जाहाली तर तुम्हास बोलाऊ पाठवितों. मग सविस्तर हे फिरंगीने (?) लिहून पाहू आणि सिदी साद व जंजिऱ्यांतील भला माणूस यावत्काल येथें आला नाही तावत्काल ठीक उतर काय द्यावें, इतुकें बोलिले व पुसत होते कीं राजश्री प्रधानपंडिताचे सोइरे कार्यकर्ते अगर त्यांचे जातीचे मातबर माणूस कोण संनिध तूर्त आहेत की नाहीं? इतुके बोलतां इंगरेज ग्रहस्त आल्यावरती बोली राहिली. आम्हासहि निरोप दिला. सेवेसी शृत होये. चंबा (?) जंजिऱ्यातून व दोन गलबते उंदेरीस आलीं तेथून येक बंदरी येऊन सुरतेस गेली. दिवस च्यार होतील. संचणी करून आरमार आणावयास गेला हे सेवेसी शृत होये. स्वामीनी आज्ञापत्री नशयत केली हे उतम जाहालें. स्वामीचे पत्रावरच मदार असे. आमची बोली मनजूर पडणार नाही व त्यास स्मरणहि बहुत करून होणार नाही ऐसे भासते. सारांश उभयेता येस्थला आलियावर बोली होईल ती लिहून पाठविली तर तुम्ही राहा, येविसी तुमच्या खावंदास आपण लि। म्हणून राविले इतुका अर्थ.· सेवेसी शृत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Krishnaji Ram to the Peshwa, reporting his interview with the Governor on the subject of the special messages which Rayaji Shankar was confided with by the Peshwa.*

No. 112] *[16-10-1735 ?*

पो छ १० जमादिलाखर.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा

राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. माहाडाहून कालीं पत्र आलें कीं सिदी साद राजपुरीहून खासाच पनास साठ गलबतें घेऊन बाणकोटच्या बाऱ्यावरी आले आहे. तेथें तोफांचे

आवाज जाले. बाणकोटासी जुंझ होतें किंवा उगेंच आवाज जाले हें कळत नाहीं, म्हणून माहाडच्या ठाणेदारानें लिहिलें आहे. स्वामीकडे कांहीं वर्तमान आलें असेल तरी लेहावें. सेवेसी श्रुत होये हें विज्ञापना. गोवलकोटचें वर्तमान तर बावाजी म्हसके व संताजी जाधव व दुर्गोजी भोइटे याचे कागद येतात कीं फौज पाठवावीं, म्हणजे काम लौकर करितों. त्यावरून राजश्रींनीं पवार व सोमवंसी यासी निकडीनें ताकीद करितात. स्वामीस कळावें याकरितां लिहिलें असें. हें विज्ञापना.

¶*Letter from Purandare: informs the Peshwa of the arrival of a large fleet under the command of Sidi Sat at Bankot. Reinforcements being requisitioned from Govalkot, Shahu proposes to despatch Pawar and Somawanshi.*

No.113] [*4-11-1733*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत नानास्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक जनार्दन बलाळ कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती येथील क्षेम ता। छ ७ जमादिलाखर पावतो स्वामीचे कृपेकरून येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी दया करून आज्ञापत्र पाठविले ते उतमसमई पावोन परम समाधान जाले. तेथे आज्ञा कीं नवल विशेष वर्तमान लिहिणे म्हणून ऐसियास राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत आज स्वार होऊन राजपुरीस गेले. बराबरी नवाबाकडीस भला माणूस नेला आहे, ते लौकरीच जाऊन पोहाचतील. मग तहरहचा विचार जो होणे तो लौकरच होईल. कळले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

विनंती सेवक विसाजी दादाजी कृतानेक सा। नमस्कार विनंती. राजश्री बावानी लिहिले आहे त्यावरून विदित होईल हे विज्ञाप्ति.

¶*Janardan Ballal Fadnis writes to Nanasaheb, son of the Peshwa, that Anandrao Sumant accompanied by a representative of the Nizam has gone over to Rajpuri to open negotiations with the Sidi.*

No. 114] [24-9-1733 ?

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
गोसांवी यांसी

॥ अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य राजश्री फतेसिंग भोसले दंडवत विनंति उपरी. येथील कुशल आणून स्वकीये लेखन केले पाहिजे. कितेक अर्थ तुम्ही राजश्री आबाजीपंतास लिहिला त्यावरून त्याणी सांगितला. त्यावरून कलों अला. यैसियास आमच्या निरोपास आवकाश इतकाच राहिला आहे की, राजश्री आनंदराव पंडित सुमंत आले म्हणिजे निरोप घेतो. वरकड गुता कांही नाहीं. प्रस्तुत राजश्री खंडो गोमाजी मजमदार व राजश्री चिमणाजी माणकेश्वर या उभयतास रवाना केलें आहे. याजबा। पथके दिल्ही आहेत. हे लौकरीच तिकडे येतील. राजश्री तात्याचे पत्रीं श्लेष लिहिला की, पोट भरावयास कोठे गुंतावें यैसें नाहीं. तरी गुंतावयाचा मनसुबाच नाहीं. जैसे आपल्या विचारें होईल त्याप्रा। विचार करावा. आपल्या विचाराखेरीज तिलतुल्य विचार आणिक नाहीं. येविशीचा किलेक अर्थ तात्यानी लिहिला आहे त्यावरून कलेल, हे विनती रा। छ २६ रबिलाखर बहुत काये लिहिणे लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विनंती.

¶*Fatesing Bhonsle informs the Peshwa that he is required to wait till the arrival of Anandrao Sumant and further assures him of his full co-operation.*

No. 115] [5-10-1733

तालिक

श्री

सकलतीर्थरूप राजश्री बाबा साहेब व
तथा राजश्री देवराऊ बाबा वडिलाचे
सेवेसी, चिरंजीव राजश्री नागोबा यासी

बालके आपाने व अंतोबाने व जगन्नाथ शामजी व राघो अनंत कृतानेक सिरसा नमस्कार आ।। आसीर्वाद विनंति उपरी. येथील कुशल आस्विन सुध आष्टमी शुक्रवारी मौ चिपलून वडिलाचे आसीर्वादे समस्त लोक व आम्ही सुखरूप असो. यानंतर येथील वर्तमान काल गुरुवारी राजश्री राऊसाहेब व राजश्री येमाजीपंत आणा व हिमतबाहादर व सरदार सर्व मिलून मसलत केली कीं उदईक गोलकोटावरी हला करून किला घ्यावा. हा इत्यर्थ करून लोकाची

वाटणी केला. येणप्रमाणे राजश्री माहादाजी घाटगे व सयाजीपंत व रायाचं पागा ही टोली हिराबाराऊ दलवी याचे बागेवरून शुरू करावे व राजश्री राऊ-साहेब व सरलस्कर वगैरे कासीबंदरावर लढाई करावी व हुजरात व राजश्री गंगाधरराऊ व राजश्री दादा याणी मोपामध्ये लढाई वोढून सीदी बाहीर काढावा. त्यावरी राजश्री येमाजीपंत व हिंमतबाहादुर बारासे पायेदल व फौजेनसी कालिके-सराचा डोंगर गोलकोटचे पश्चिमेस उतरून किला हस्तगत करावा. याप्रमाणे ताकीत करून हिमतबाहादुर व आणा त्या रोखे गेले. मग शुक्रवारी प्रात:काली प्रहरारात्री राजश्री येसाजी गायेकवाड व धनाजी थोरात व सिंदोजी बरगे व खासबारदार व परदेसी तयार करून खाडी उतरून डाव्या हाते खाडीचे काठे चालून गेलों. तो चरावर सिदी चौकी जबरदस्त होती. ते चौकीस जाऊन चौकी मारून काहाडिली. चर घेऊन चरा पुढे चालून गेलो. राजश्री येसाजी गायेकवाड खासा लोकाचे पाठीवर पायेउतारा होऊन चरावर आले. लकड-कोटातून व सुभेकोटावरून भांडी व गुंडगल व चरकी व जेजाला याचा मार बेसुमार जाला व बंदुखाचे गोलियास तो गणति नाही. परंतु माहाराजाचे प्रतापे-कडून कोणास क्षत न जाले. सूर्यउदयादारभ्य साहा घटका परियेत युध्य जाले. खासबारदार कदीम व जदीद व परदेसी याही बहुत मेहनत केली. राजश्री येसाजी गायेकवाड याणी रुबरु पाहिली. उजव्या हाते राजश्री दादाकडील लोक व बाबूराव कऱ्हाडकर याणी चरावर येऊन उभे राहिले, तो कासी बंदराकडून पाच गलबते भरून आली * * * मार केला, लोक खरडून काहाडिले, लोक बहुत जाया जाले: बितपसील

आनंदराऊ गोले सरदार ठार पडिला १

त्याजकडील सिपाई ठार आसामी १०

जखमी आसामी ६

बाबूराऊ कराडकर याकडील सिपाई ठार आसामी सात ७

जखमी आसामी ४

खंडोजी जाधव भोईजकर या कडील सिपाई ठार १

घोड्यास जखम १

येसाजी गायेकवाड याजकडील जखमी आसामी सिपाई २

घोडी जखमी २

बाबूरायाकडील घोडी ठार १

याप्रमाणे लोक जाया जाले. आम्हा लोकाची मदत कोणी केली नाही. राजश्री आणाजी व हिमतबाहादुरानी इत्यर्थ केला तो राहिला, ते येऊन पोहचले. केवल हुजरातीवर व दादाचे लोकावर येक तोडे भाडण पडिले. चरा-

वर सूल रोवले होते ते गडदात आम्हाकडील लोकास रुतले. ते जखमेपेक्षा कारेगार आहेत. नावनिसी

दिपाजी व कन्हार्जी	१	आलीखान व माणिकजी मानेखान	२
सिदी प्राणनाथ	१	राजाराम जयेसिंग	१
गंगाराम थोडा रुतला आहे	१	रायाजीकडील घोडी	१

येणे प्रमाणे सुलाने माणसे जाया जाली आहेत. या मध्ये प्राणनाथाकडील सिदीस तीन टाई सूल रुतले आहेत. तो बहुत जाया जाला आहे. वरकड लोक समस्त कुशल आहेत. अंजनवेलीस राजश्री गंगाधरराऊ व राजश्री माहादाजी घाटगे फौजेनसी गेले होते ते चरापावतो जाऊन पाच सात माणसे सिदीकडील ठार केलीं व माहाराची घरे जालली. मग उलटून नदीवर येऊन राहिले. तेथील काम मजबूद पाहून स्वारी सिकारी करून गुरुवारी आले. शुक्रवारी लडाई जाली. या लडाईमध्ये खासबारदारानी व परदेशानी बहुत मेहनत केली. संकेप्रमाणे चहूकडून मदत होऊन हल्ला होती तर किला फते जाला असता. चहूकडून मदतीचा उठाव न जाला. या उपरातिक पुढे जो मनसुबा होईल तो सेवेसी लिहून पाठवितो. राजश्री येसाजी गायेकवाडानी महाराजास व तुम्हास पत्रे लिहिली आहेत. लोकाची तारीफ लिहिली आहे त्यावरून विदित होईल. राजश्री येमाजीपंत आणा व हिमत बाहादुर गेले आहेत ते गोलकोटचे पश्चमेस राहिले आहेत. सेवेसी विदित जाले पाहिजे. परदेशात कुंज * * * हजारी व प्रताप् हजारी व प्राणनाथ हजारी * * कंठ हजारी (गं)गाराम हजारी याणी बहुत शर्त केली. सिदी कडील दोन च्यार माणूस ठार पडिले व जखमी जाले. विदित जाले पाहिजे. ज्या चरासाठी लोकानी बहुत आड घातले, कडी तोडे व घोडे मागत होते तो चर हुजरातेने घेतला याची गौरसी करणार वडील आहेत. राजश्री मायाजी फडतरे व प्रतापजी जावरे व जनाजी नाइक व रायाजी हडदरे व हणगोजी व कावजी गलंडे याणी बहुत शर्त केली. स्वामीस विदित जाले पाहिजे. आम्ही आपले आसीर्वादे सुखरूप आसो. काही चिता न करणे. तुम्ही निबाजीस रुा ९ नऊ पाठविले होते ते आम्ही त्यास दिल्हे नाही. त्यास काही जखम नाही त्यासाठी आम्ही त्यास दिल्हे नाही. कलले पाहिजे हे विनंति.

येसाजी गायकवाडाचा कागद मागून पाठवितो कलले पाहिजे.

¶*A graphic account of an assault on Gowalkot is given by the writer, including casualties. The details are very interesting.*

5287

37092

No. 116] [10-10-1733

श्रीराम

श्रियासह चिरंजीव राजमान्य राजश्री बाजीराव या प्रति प्रीतिपूर्वक नारोराम कृतानेक विनंती. येथील कुशल अश्विन सुध त्रयोदसी जाणून स्वकीय कुशल लेखन केले पाहिजे, विशेष. बहुत दिवस तुम्हाकडून कागदपत्र येऊन कुशल वृत कळत नाहीं, याकरितां चित सापेक्ष आहे. राजश्री आनंदराव येणार आहेत ते आल्याउपरी जो विचार कर्तव्य तो करून तुम्हास लेहून म्हणून पूर्वी तुम्हास लिहिले होते. त्यास ते दसरियाचे दिवसीं आले. माहाराज राजश्री स्वामीची भेटी मात्र जाहाली. पुढें बोलीचा प्रसंग व्हावा त्यास त्यांची धाकटी मुली होती ते काली मृत्य पावली. त्यास च्यार दिवस अवरोध झाला. तो उरकिल्यावरी त्याकडील आशय कळो येईल. तुम्हाकडे शामलाचे कांही अनुसंधान बोली लागेल तरी मनास आणावी म्हणून पूर्वी लिहिले होते, त्याचे उतर काही कलले नाहीं. येथील बोलीचा आशय जी स्थले घेतली ती घेतली, बाकी राहिली ती असो द्यावी, असा आहे. अशास जागे घेतले ते तुम्हास विदितच आहेत. तेथील बेहबुदीचा विचार काय ? त्याकडील तहरह कोणे रितीने करावा ? हरएक प्रसंग कर्तव्य तो तुमच्या विचारे व्हावा हे अवश्यक. याकरितां वर्तमान तुम्हास लिहिले. तेथील आशय तुम्हास सापडेल. तरी मनास आणून राज्यभारास उपयुक्त साधकबाधक जो प्रसंग दृष्टीस पडोन येईल तो सविस्तर लेहून पाठविला पाहिजे. पुढें येथे जे होईल ते लेहून पाठऊन. कळले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे, लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶[*Naro Ram Mantri informs Bajirao of the arrival of Sumant at Satara and says that terms of a treaty with the Sidi are being discussed.*

No. 117] [21-10-1733

छ २७ जमादिलावल

श्री

राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे राम राम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत असिलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला. गनिम खाडीमध्यें वगैरा जागां वलवल करितो. त्यास हाल-

खुद ठेवावा लागतो. त्यास पांच सा गलबतें पाठविलीं पाहिजेत म्हणोन लिहिलें. यैशास गलबतें तांदूल भरून विजयदुर्गास रवाना केलीं आहेत. तिकडून आल्यावरी पाठऊन देऊन. तेथें दोन गलबते आहेत त्यांचाच सज करून गनिमाच्या गलबतांस गांठीन म्हणावें तरी तेहि गोष्ट कार्याची नाहीं. निमित्य कीं तो येक दुसरें गलबत पुढें तलाव्यास पाठवितो आणि त्या गलबताकडे आपलीं जाऊं लागलीं म्हणजे मागें अवघीं गलबतें पाठऊन सोड घालील. समई येखादा दगाही येऊं शके याकरितां त्यास हालखुंद[१] ठेवणें तेव्हां पोख्ताच विचार असावा, त्याचीहि तरतूद करणे ते केली जाईल. सध्या येकटें दुकटे गलबत मान्यांत आलें तरी मानमार्ग पाहून आपली दोन्ही गलबतें पाठऊन साधतां साधेल तें करावें म्हणोन तुकोजी सावंत यास लिहिले आहे. वरकड आपण यादी दास्त पाठविली त्याचें उत्तर अलाहिदा पाठविलें आहे त्यावरून कलों येईल. जाणिजे रवाना छ २३ माहे जमादिलावल. बहुत काय लिहिणे हे विनंति.

¶*Sambhaji Angria writes to the Peshwa saying that he would soon send some ships as desired by the addressee. He also writes how treacherous the Sidi is in his tactics.*

No. 118] *[About October 1733?*

पाा छ १० सफर

श्री

पुा राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यांसी

विनंति उपरी. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल भेटीचे उद्येशे जयेगडास आले आणि आम्हास भेटीस जाणे लागले, तेव्हा त्याजला द्यावयासी वस्त्रें नव्हती. पैठणकर आले आहेत म्हणून वर्तमान कललियानंतर तिकडे जयेगडास भेटीस गेलो तो. तेथे पैठणकर आले नाहीत. मग राा विसाजीपंत याचे विद्यमाने सातसे येकावन रुपयाचे कापड घेऊन तेथील प्रसंग संपादून सदरहू रुाचे खत गोविंदजी सेट रुया याचे नावे लेहून राा विसाजीपंतानी घेतले. आपणास कलावे याजकरिता लिा असे. व नख्तहि दोनसे रुापर्यंत खर्चास त्याजकडील लोकास द्यावयासी खर्च जाहाले आहेत. कलले पाा. विशेष काये लिा कृपा केली पाा हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhav communicates to Chimaji Appa his interview with Sambhaji Angria to whom he presented clothes.*

---

१ जागच्या जागीं.

No. 119] [*1-11-1733?*

पा छ १७ जमादिलाखर

श्री

+पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. राजश्री स्वामीस राजश्री संभाजी आंगरे याचे पत्र आले तेथे लिहिले त्याची नकल करून सेवेसी पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. राजश्री बोलिले की त्याणी राजश्री पंतप्रधान यासी पाठवावे म्हणून लिहिले तरी राजश्री पंत प्रधान तो स्वार होऊन गेले. याउपर हे जाऊन त्याचे येणे कैसे होते ? यास्तव संभाजी आगरे यासी ल्याहावे की आधी गोवलकोटच्या मोर्च्याचा बंदोबस्ती करणे यैसे ल्याहावे. त्यावर मागती बोलिले की येक पत्र राजश्री पंतप्रधान यासी द्यावे की संभाजी अगरे यासी हुजूर आणणे. मग ते कोणी पाठवितील अगर जसे अनकूल पडेल तसे करून, सरखेल यासी आणितील. यैसे बोलिले. आद्याप जाबसाल लेहून दिल्हे नाहीत. विदित जाहाले पाहिजे सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Mahadaji Ambaji writes to Bajirao Peshwa and Chimaji Appa about what Shahu expressed on a receipt of a letter from Sambhaji Angria, in which the latter offered to visit Shahu at Satara.*

No. 120] [*2-11-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
गोसावी यासी

ॐ सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्री फतेसिंग भोसले दंडवत विनंति उपरी. येथील कुशल जाणऊन स्वकीये लिहीत असिले पा विा. शामलाकडील लोक येसबाराव सुरवे हे हुजूर सनदापत्रानिमित्य आ होते त्यास यास गाव करार केले असेत त्याची यादी अलाहिदा राजश्री चिमणाजं पंत आपा यानी तुम्हाकडे पाठविली आहे तेणेप्रा करार केली असे. सनदपत्रं मागाहून तयार होऊन येतील. प्रस्तुत नेमिले गाव असतील त्यास वसुलाचा तगा न होये ते गोष्टी केली पाहिजे. गाव नेमून दिल्हे आहेत त्यापैकी इनाम गा जातीस जे नेमिले असतील तेणेप्रा चालवावे. मुकासे गाव जे असतील

\+ पत्र महादजी अंबाजीचें.

याचे वेतनाचे कबज होईल त्यात मजरा येतील. हे लोक कार्याचे आहेत यांचे चालवाव्रयास आंतराये केला न पाहिजे. मारनिलेचे लोक तुम्हाकडे मसलतेस रवाना केले असेत याची सेते पेसजी गावगना यानी केली आहेत तेथील सनदा यास देऊन चालविले पा॥ त्या प्रांती या लोकाचे कबिले आहेत ते कोण्ही मानगड आगर कुरडू आगर मावलात आणितील त्यास दस्तक देऊन रवाना केले पा॥ जाणिजे छ ९ जमादिलाखर. बहुत काये लिहिणें लोभ असो दिल्हा पाहिजे. हे विनंति. फतेसिंगाची मुद्रा व मोर्तब.

¶*Fatesing Bhonsle asks Bajirao to assign some villages to Yesbarao Surve who has been won over from the service of the Sidi.*

No. 121] [*Recd. on 12-11-1733*

पैवस्ति छ १९ जमादिलाखर.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति. शामल तीस पस्तीस गलबतें सामान व लोक भरून येऊन बाणकोटच्या बाऱ्यावर येऊन खाडींत सिरोन बाणकोटावर मार दिल्हा व किल्यावर येलगार बराच केला. परंतु स्वामीकडील लोकांनीं किमपि जुमसे[1] खादला नाहीं. हें वर्तमान राजश्री स्वामींनीं ऐकोन बहुत संतुष्ट जाहाले. बोलिले कीं राजश्री प्रधानपंत यांणीं किल्ल्याच्या बंदोबस्तास लोक उत्तम ठेविले व बंदोबस्त व चाकरीची कैद व जो चाकरी करील त्यास बकसीस व न करी त्यास शासन यैसें सदैव सावधपणें करितात, यामुळें लोकांनीं बरी शर्त केली यैसें बोलिले. स्वामीस विदित व्हावें यास्तव लिहिलें असे. शामल बाणकोटीहून नामोहरम होऊन गेला तो सुवर्णदुर्गास गेला. तेथील पेठ जाळिली. तेथून अंजनवेलीस गेला. याउपरी गोवलकोटास येऊन मोर्चे चोपावे यैसें आहे म्हणून गोवळकोठीहून पत्रें येतात. अवघे मोर्चे उठोन कालुस्तियावर अंगरे व हे येकत्र अवळोन राहिले आहेत. राजश्रीस नित्य पत्रें येतात कीं राऊत पाठवावे. त्यावरून पवारास व सोमवंशी यासी ताकीद केली. त्याचेहि सें दिडसें राऊत उभयेताचे मिलोन जातात व हुजरातचेहि जातात यैसें आहे. स्वामीस कळावें याकरितां लिहिलें असे. सेवेसी श्रुत होये हें विनंति.

¶*Purandhare's letter from Shahu's court to Bajirao and Chimaji Appa informing that the attack led against Bankot by Sidi Sat failed who thereupon sailed away to Suvarnadurg and burnt the Bazar. Sidi Sat is reported to be planning an attack against the besiegers at Gowalkot.*

---

[1] भीति.

No. 122] [12-11-1733

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे शेवेशी

विज्ञापना तागायत छ १९ जमादिलाखर राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील थलचा कोट उंदेरकार शामलानीं घेतला. कोटातील संदर्भ होता. त्यास उंदेरकर दहा पंधरा मुसलमान मेजवानीस म्हणोन कोटांत गेले आणि मारामार करून बलकाऊन बसले. इतक्यात उंदेरकराची भरती येऊन पावली. प्रस्तुत मानाजी आंगरे मोर्चेबंदी करून तोफाची मारगिरी आज चार दिवस करीत असेत. दुसरे वर्तमान भोरपेखालीं सिरक्याकडील दोनहजार माणूस बसले आहे. किल्ल्यावरील संदर्भ हवालदार व कांहीं लोकाचा होता त्यास सरनाईक व सरनोबत मोहतोदी लोक एकत्र मत्त होऊन हवालदार वगैरे सिरक्याकडे तन देत होते त्यास हवालदार आदीकरून दस्त करून बेड्या घालून किल्यावरी ठेविले असेत. वर्तमान आजच आले त्यावरून लिहिले आहे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News from Konkan is communicated to the Peshwa regarding the fort of Thal being captured by the Sidi of Underi.*

No. 123] [13-10-1733 ?

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां। नमस्कार विनंती येसी जे, येथील कुशल ता। छ १९ जमादिलौवल मु। मुंबै स्वामीचे कृपेकरून येथास्थित आसे विशेष. स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाहालें तेथें आज्ञा कीं, पत्रार्थ आजम जनराल यास सांगून खोलंबोन(न ?) घेत तें करणे. तुम्ही तेथील वर्तमान मनास आणून हुजूर येणे. यैशास आज्ञेप्रमाणे जनराल मा।रनिलेस सांगितलें. त्याचे उतर खोलंबा तर होवत नाही. परंतु परस्परें आंजनवेलीस रवाना होये तो इलाज करावयास सहसा अंतर करणार नाही. तूर्त आपलें आरमार रवाना करीत होतों ते सीदी मसूद राहावे तेरंखेस सुरतेहून निघणार, येथे आलियावर आमचें त्याचें दर्शनानंतर संभाषण होईल तेव्हा भावगर्भ कलेल ; त्यासारखें उत्तर देईन व तुम्हास हुजूर बोलाविलें, त्यास आपण येक वेल तुम्हाविसी पत्र लिहिले होतें त्याचें प्रत्योत्तर न

१ गरजू, अन्नास मोताद झालेले.

आलें. यास्तव आपण लिहीत नाहीं. तुम्हास बरे दिसेल तें करा. राहाल तर आमचेंहि आरमार रवाना होईल त्यामधीं रवाना करून, बोलिले. सेवेसी श्रुत होये. ओषधाविसीं मोदीस ताकीद केली आहे कीं, जी औषधें पाहिजेत ती तलास करून सवंग बरी पाहून विकत मिलतील तितुकी घेऊन देणे. इस्पइतालच्या डाकतरास हुकूम केला कीं, यादी प्रो जी औषधें मोदी मागेल आसतील तीं देणे, आनमान न करणे, म्हणून इंगरेजी वैद्य सरकारचा त्यासहि सांगितले आहे. स्वामीस लिहविले आहे की, औषधें कोणी सांगितलीं आहेत, परंतु अंबर दोन सेर सांगितलें, यावरून कौतुक[१] दिसलें व तेथें अंताजी रघुनाथ सरदेसाई व देशपांडे प्रांत फिरंगाण म्हणून फिरंगी पत्री लेख आहे त्याचा शोध करितां आपणास कलीं आलें कीं, तो गणेश नाईक वैद्य येथें आम्हापासीं होता, येथून गोमांतकास जाऊन किरीस्ताव जाहाला, बाटला तो फिरून तुमचे प्रांतीं नाव बदलून दुसरें नांव सांगतो. तो वैद्य असेल तर तुम्ही बहुतांचे पालणार आहा. सहसा त्याचें औषध न घेणे. येविसी आपण लिहितों व तुम्ही लिहा यैसे बोलिले. सेवेसी श्रुत होये. स्वामीचे आज्ञेप्रो काही औषधे गुा नारो पिलाजी (ने) घेतली ते याद आलाहिदा आहे. मारनिले सेवेस मुखवचनी व औषधाची याद सादर करितील व सेख सैफुदीन याचे प्रत्योतर व जबानी सर्व निवेदन करितील व कितेक इकडील आर्थ सांगितला आहे तोहि सेवेसी श्रुत होईल. कानजी कुंवरजी पारसी हे बोलतात, आपण पुष्टतेचें औषध तयार करून देतों ते हर कोणास देऊन आणभ (व) येईल म्हणजे आपणास हुकूम करितील तर येईन. तूर्त आठरा दिवस. दिवाली पारशांची आहे याकरितां राहिला आहे. औषधाचा हुकूम येईल तर देईन म्हणतो. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay informing the Peshwa of the attitude of the English towards the Sidis and towards the Marathas and about the medicines to be had from a Christian doctor.*

No. 124] [*24-11-1733*
or
[*20-11-1736*

श्री

श्रीमंत राजश्री बावा स्वामीचे सेवेसी

सेवक आनाजी नाईक साष्टांग राम राम विनंती येथील कुशल ता॥ कार्तिक वध चतुर्दशी मंदवार मुा कुरलसी ता॥ मेढे दिवस प्रहर जाणोन कुशल लेखन करावया आज्ञा केली पा॥ वि॥. कुलाबखान पाठविला तो आज शनवारी प्रहर

---

१ विचित्र.

दिवसास आला. त्याणे सांगितले जे गोवलकोटावरून जाता नये. वाजी (?) बहुत होईल. आशास कुलाबानी दब्याचे दबे पाहोन आला, या करिता गोवलकोट टाकून मोरगिरीवरून जावयाचे योजिले. त्यास दबे येणेप्रा नेमिले आहेत. बितपसील्

मोरगिरीहून चांदेलगांव ३ येकून मजल १

चांदेलाहून देवरूख कसबा तीन कोस तेथून उमसी सेवठचा दबा येक गाव येकून दीडगाव जमीन आहे, त्यास रात्रीचा म्हणोन अडीच दोन गांव जमीन आहे.

याप्रा दबे नेमिले आणि कुलाबा व धोंडोपंतास शनवारी टाकोटाक रवाना केले. याणी मोरगिरीस फिरोन चवथे रोजी यावे यैसा नेम करून गेले आहेत. आपण काही चितात शंशये आणतील तरी सर्वथी नाणावा. बिलाकुसूर स्वामीचा मुहूर्त तो सिधीस नेतो यात संदेह नाही. गोदजी सेटगे पुणेस (?) गेलें म्हणोन आपण विपर्यास न मानावा. त्यास लौकर पाठऊन द्यावे. आम्ही विडा घेऊन आलों. आता सारे माघारा राहिले तरी खामनखाम ठिकानास जातो. निश्चये असो द्यावा. दुसरा विचार जे गोवलकोटावरून जावयास रात्रीचे दबे धरावे लागतात आणि इकडून दिवसास जावे. येकच रात्रीचा दबा होतो. पुढे होईल ते वरचेवरी सेवेसी लिहितों. लक्ष गोस्टीचे गोस्ट जे आपण मनामधे संशये नाणावा म्हणजे कार्यसिधि जाली यैसे आहे. सारांश वारंवार काये लिहावे? बिलाकुसूर मुहूर्तावरी लग्नसिधीस पावितो. संशये न धरावा कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

बो धोंडो नारायेण विज्ञापना विनंति बालेगला आहे. बिलाकुसूर मुहूर्ताचे दिवसी कार्यसिध करितो. निसंदेह असावे. कृपा केली पाहिजे हे विज्ञापना

¶*Anaji Naik Satam fixes the several places of halts from Govalkot to Umasi. He further intimates the addressee his determination to win success in the undertaking.*

No. 125] *[24-11-1733?*

पो छ २७ जाखर

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंती. बहुत प्रकारे मानाजीचे काम जाले नसिले तरी बरे. जरी जाले आसिले तरी उतम जाले नाही. तो जातीचा कोण आहे हे स्वामीस ठावके आहे.

तरी आता जाल्या कर्मास इलाज नाही. तरी आपला जीव तरी बहुता प्रकारे जतन होये तो पदार्थ केला पाहिजे. त्याचा बिस्वास येकंदर धरिला न पाहिजे. फार ल्याहावे यात उतम नाही. थोडक्यात फार स्वामीने समजले पाहिजे. घोडे आधी येथे आम्हापासी मिगेनसी पाठविली पाहिजे. ते देखील माले वस्तभात्र पाठविली पाहिजेत. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Balaji Mahadeo complains about the hostile attitude of Manaji Angria towards the Peshwa and warns him to be on his guard.*

No. 126] [26-11-1733

छ ६ रजब

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना तागायत छ २९ जमादिलाकर. थलच्या कोटाचे वर्तमान तरी आरबखान जमातदार रेवदंडियास होता तो पेसजीच रुसकत होऊन उंदेरीस जाऊन चाकर राहिला व हलीं यारखान वगैरे अरब मुंबईहून उंदेरकरानी नेऊन ठेविले. त्यास सारे अरब येकत्र होऊन जोरबजोर मोर्च्यावर चालोन घेऊन राजश्री मानाजी आंगरे यांस मोर्च्यातून धुडाऊन लाऊन येक कोसपर्यंत पिटोन काढिलें. तेथें मानाजी आंगरे याची व यारखानाची येकांगी जाली. यारखानानें दोन पिस्तोलें चालविलीं. ते चुकलियावर हत्यार धरिलें. इतक्यांत मानाजी आंगरे यानी पव्याचे हाताखालीं यारखानास मारून टाकिला. मोर्च्यातील तोफा वगैरे सामान उंदेरकरानी कोटांत नेलें. उपरांत मानाजी आंगरे याणी जोर धरून जाऊन पुन्हा मोर्च्याची जागा मात्र काईम केली. परंतु शामल जुमस खात नाहीं. मोर्च्यातील सामान नेलें ते नेलेंच. खांदेरीस ही संदर्भ केला होता. पांचसासें माणूस गेलें होतें. परंतु सुचें[१] जालें यास्तव लोक माघारे आले. सारांष शामलाची सलाबत अंगारकावर बसलीसी जाली आहे. मागाहून वर्तमान येईल ते सेवेसीं लेहून पाठवितों. सेवेसीं श्रुत होय हे विज्ञापना

¶*The Peshwa is informed of a skirmish between Manaji Angria and the Arabs in which Yarkhan, the leader of the Arabs, was slain by Manaji.*

---

१ सूचना.

No. 127] **[30-11-1733**

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यांसी

ॐ श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती उपरी येथील कुशल ता छ ३ रजबपावेतो येथास्थित असे विशेष. गोसावियाणी पत्र पाठविले पावोन वर्तमान कळो आलें. सिदी साद व सिदी मसूद सुरतवाले सतर असी जाहाज जमाव करून जंजरियासी अले. गनीम भारी अहे म्हणून लिहिले. तरी वडिलांच्या पुणेकरून श्री येष देतच अहे. परंतु अपण जो मनसबा करणे तो विचाराचे वाटेन देशकालपरत्वे केला पाहिजे. हरकोणाच्या बोले दुराभिमान करावा येसे नाहीं. अम्ही मार्गसीर्ष शुध पंचमीच्या मुहूर्ते कूच करून भीमातीरी राहिलो. रा गोविंद हरि व राणोजी भोसले वगैरे पथके सिध होऊन अम्हापाशीं अले. रा तुबाजीपंत याची रवानगी राजश्री चिमाजीपंत अपानी केली आहे, तेहि अजी अगर उदैक येतील. ते आलियाउपरी मजल दरमजल जाऊन. विशेष काये लिहिणे कृपा असो दिल्ही पाहिजे हे विनती.

¶*Pilaji Jadhav to the Peshwa advising him to proceed very cautiously in the undertaking as the Sidi was mobilising a good number of forces. He also says that he has already encamped on the Bhima and has been joined by Govind Hari and Ranoji Bhonsle and that he intends to proceed as soon as Tubaji Anant comes and joins him.*

No. 128] **[November 1733 ?**

श्री

आशीर्वाद उपरी. तळे घोसाळे बिरवाडी हे तीन किल्ले शामलाचे तोंडात आहेत. याची मजबुदी बरीसी करावी लागते. वरकडही किलियाची बेहबु(दी) केली पाहिजे. अडीच तीन हजार माणूस पाहिजे तेव्हा हे रान राखतें. याची बेगमी जाली पाहिजे. किलियावर एक सिपीभर गला चढला नाही. रयेत तमाम पळाली. गला चढवितो कोण? किलियाची तो बेहबुदी केलीच पाहिजे. थोडी बहुत बेगमी करणे ते करून लोक जथून देऊन आम्ही येतो. लोभ असो दीजे हे आशिरवाद.

¶*This is Bajirao's letter to Chimaji describing the unprepared condition of the forts of Tala, Ghosala and Birwadi.*

+ बाजीरावाचें अक्षर.

No. 129] [2-12-1733

श्री

पुा राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान गोसावी यासी

विनंती उपरी. शामलानें इंग्रजाच्या असरियाने फारसी शोकी करून बाणेकोटावर अला. तेथे फजीत होऊन गाव मारून अंजनवेलीस गेला. तेथून गोवलकोटावर येणार. ते दहशेतीने वेढा निघोन दो कोसावर आले. त्याजवरून राजश्री स्वामीनी रा येमाजीपंत व जानो शंकर रवाना केले. पवार, सोमवौसी यास रवाना करणार म्हणून लिा त्याजवरून कळले. यैसियास राजश्री स्वामीचा पुन्यप्रताप समर्थ आहे. सर्व होऊन येईल. निजामाकडील प्रसंग विपर्यास जाला. तर आपण या प्रांतास येतील तेव्हा ते प्रांतीच्या बंदोबस्तास कोणास ठेवणार. तलेगावी कबिले आहेत त्याचा टिकाव तेथें कसा होईल? तेव्हा लोहगडी अथवा राजमाचीस जाणे लागल. तेथे आपण कोण ठेवितील त्यानी सर्वास विचारे संरक्षणे करणे लागल. याचा विचार कर्तव्ये तो करून उतर पाठविले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे छ ९ रजब हे विनती.

¶*The writer inquires of the Peshwa as to who is to assume the command of forces in Konkan after his departure therefrom. He refers to the Peshwa's letter informing him how the Sidi on being repulsed at Bankot proceeded to Anjanwel and how his imminent advance on Gowalkot made the besiegers raise the siege and fall back.*

No. 130] [3-12-1733

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत
प्रधान प्रभवर्येशु या प्रति

आश्रित सदाशिव दीक्षित पटवर्धन आसीरवाद उपरी येथील कुशल ताा मार्गसीर सुध आस्टमी जाणोन स्वकीये कुशल लेखन करावया आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर आपली आज्ञा घेऊन आलो त्यास सुखरूप पुणियास पावलो. खानदेशप्रांती रा त्रिंबकराऊ सहवर्तमान सुध प्रतिपदेस स्वार होऊन जाणार होतो त्यास आम्हास जराची वेथा जाहाली यास्तव आपली पत्रे मलारजी होलकर यास होती ते देऊन रा बालाजी भिवाजी यास पुढे रवाना केले. आपणासहि आरोग्य जाहाले आहे. वदी पक्षी स्वार होऊन रा त्रिंबकराऊ सहवर्तमान जाऊ. कलले पा.

आपणाकडील सांप्रत वर्तमान यत्थंभूत कलले नाही. रा पंत सुमंत तेथे गेले आहेत. सिदी सादहि आंजणवेलीहून येऊन मुंबईस जाऊन फिरोन आला आहे म्हणून वर्तमान आइकतो. सल्यावर घातले आहे यैसे आइकतो. त्यास सविस्तर वर्तमान ल्याहावयास आज्ञा केली पाहिजे. वरकड वर्तमान रा त्र्यंबकराऊ याणी लिा आहे त्यावरून श्रुत होईल. आम्हास सालगुदस्ता पंचवीस बैलाचे दस्तक दिल्हे होते त्याप्राा सालमारी रा नानापासी मागत होतो. त्यास आयाब (आद्याप) न देत तर कृपा करून गुदस्ताप्राा पंचवीस बैलाचे दस्तक हरजिनस दर जागा भरून जातील येतील त्यास मुजाइम न होणे यैसे पीरखान पाठविला आहे याजवळी आज्ञा करून दिल्हे पाहिजे. बहुत+ काय लिहिणे कृपा लोभ असो देणे आशीर्वाद

¶*Sadashiv Dikshit Patwardhan expresses his regret for his inability to proceed on account of his illness. He requests the Peshwa to grant him a permit for some 25 bullocks going free as in the previous years.*

No. 131]. [*14-12-1733*

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यासी

८ श्रीमंत सकलगुणालंकरण आखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंति येथील क्षेम ताा छ १७ माहे रजब मुाा खोकर भोकर पाा नेवासे जाणून स्वकीये कुशललेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. गोसावियाचे पत्र छ १० मिनहूचे घोसालियाचे मुकामीहून आले. सिदी साद व सिदी मसूद सुरतवाले आरमारानिसी आले होते, व इंग्रेज फिरंगी आवघे जमा जाहले होते. राजकारण आगोधरच राखिले होते. या निमित्य आग्रह न होता केला मनसबा सिधी(स) (पा)ऊन छ ४ रोजी अबदुल रहि(मान) खानज़ादे यासी जंजरियात-मसनदीवर आरूढ केले. उतम गोष्ट जाहाली. लौकिक उतम धण्याचे पुण्यप्रतापे जाहाला. या उपरी शामलाच्या गडकिल्याचा तहरह श्री स्वामीसंनिध करावा (सा) विचार जाहाला अहे तो पर्यंत * * वलवल न करावी. बिरवाडी तला घोसाला येथील बेहबुदी करून मजल दरमजल येऊन सातारा जावेसा विचार आहे. राजश्री स्वामीची मर्जी पाहून जाणे जाऊन. नाही तर पुण्यास जाऊन म्हणून लिहिले ते कळो आले. यैसियासी गोसावियानी जो आभिमान धरून मनसबा योजला तो वडिलाच्या पुण्यप्रादुर्भावे सिधीस पाविला.

+ अक्षरें बालबोधींत.

खानजादियासी जंजरियात स्थापना जाहाली हे महदयेश पदरी पडिले. गड-किल्याचा तहरह राजश्रीचे व आपले मसलतीने होईल तो करावा. आपला उलगडा * * ज राजश्री जवली गेलियासी लौ(किक) होऊन आला तरी यावयाचा (वि)चार केला पाहिजे. दिसगत लागलीच तरी आम्हास जे आज्ञा करणे ते केली पाहिजे. या उपरी * दिवस थोडे राहिले. दोन मास परमुलकात जावयासी मार्गीच लागतात. त्या उपरी पोट भरावयाची जागा लागते. दोन तीन महिने कामकाज करावे तो पर्जन्यकाल डोईवर येतो, ये जातीचा मनसबा आहे. जर करिता सार्वभोमाच्या फौजा मालवेप्रांते न आल्या तरी च्यार मास फौज हिंडऊन कालहरण करून पैका मिलणे तो धण्याच्या पुण्यप्रतापे जो प्राप्त होणे तो होईल, परंतु नक्ष खावंदाचा राखावयासी अंतर होणार नाही. मोगलाच्या फौजा आल्या तऱ्ही डावे उजवे जैसा कळेल मनसबा त्यासारखा विचार करून फौज हिंडऊन आणून. आमचेविशी काही काळजी केली न पाहिजे. जे वर्तमान होईल ते सेवेसी वरचेवर लेहून पाठऊन. आम्ही दिवाणच्या डेरियास जाऊन राहिलो. चिरंजीव * * * आपल्या गोटात ठेविले आज्ञेप्रमाणे कामकाज करून क * * विसी अंतर पडणार नाही. विशेष कार्य लिहिणे कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhav congratulates the Peshwa on the success that he attained in the Sidi's affair by installing Abdul Rahiman on the Masnad. The writer himself has started to the North on the annual expedition.*

No. 132] [*9-11-1735 ?*

पौ छ ११ रजब.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. गोवलकोटाहून राजश्री मानाजी जाधव व दुर्गोजी भोईटे यांचे पत्र राजश्री स्वामीस छ ४ रजबी रात्रीस आले. त्याची नकल लेहून स्वामीकडे पाठविली आहे, त्यावरून विदित होईल. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Nanasaheb sends to the Peshwa and Chimaji Appa copies of letters received from Manaji Jadhao and Durgoji Bhoite from Govalkot.*

No. 133] [23-12-1733 ?

श्रीविठलराज

विज्ञास त्रिंबक जगंनाथ यैसाजे रो हनमंतराव निंबालकर यानी रो सेटियाजी सुपेकर व नारोजी निंबालकर याजबाार गारदी व रोहले व सातसे स्वार देऊन मोर्चियावर पाठविले. छ १६ रजब दोन घडी दिवस राहता रो शाहाजी सुपेकर यांजबाारी हजार स्वार व पंचेवीस उंट लाकडे व कनगी व पाव्या व गोन्या भरून मोर्चियावरी रवाना केले. राऊ मजकूर आपन कचरीचे डेरियात बसून तमाम लोकास ताकीद करून पाठविले. हे लोक नेहमी रात्री मोर्चियावर राहातील. आज तरतूद मोर्चियाची चांगली दिसोन आली. साडे तीनसे स्वार मोर्चियाच्या मावे (छ) बिनीयाचे तयार करविले. त्यास ताकीद केली आसे की च्यार घडी रात्र जालियावरी तुम्ही जाने (आणि) मोर्चियाची खबरदारी करणे. राऊ माार-नुले आपणहि स्वार होऊन जानार. याहिवर पाहावे हे विज्ञास.

¶*Arrangements for an attack, the posting of the several contingents, and the strict orders for action are reported in this letter by Trimbak Jagannath.*

No. 134] [31-12-1733

छ ६ साबान

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक बाबूराव मलारी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल पौश सुध ६ इंदुवासरपर्यंत यथास्थित असे विशेष. येथें वर्तमान बाणकोट आंगरियाचे लोकानी घेतला, व रायेगडचा वेढा खंडोजी माणकर याणी उठविला यैसे यैकतो. हे यथार्थ आहे कीं अन्यथा हे सेवकास त्याहावयासी आज्ञा केली पाहिजे. रा आनंदराऊ पवार याचे व जावजी दाभाडे याचे युधाचे वर्तमानाचे पत्र रा हरिपंताचे सातारीहून आले ते काली रा गोपाल माहादेऊ दप्तरदार याजबराबर सेवेसी पाठविले ते पावोन वर्तमान विदित जालेच असेल. यानंतर संक्रमणाचे तिलगूल पाठविले असेत अंगिकारीले पाहिजेत. वरकड रा धोंडोपंत विनती करितील विदित होय हे विनंती.

¶*Baburao Malhar Barve to Peshwa requesting him to supply further information about the capture of Bankot by the Angria. He further informs the Peshwa of a light skirmish between Anandrao Pawar and Javaji Dabhade.*

No. 135] [About December 1733

* * घेऊन राजश्री कृष्णराऊ माहादेव सेनापतीचे पदरी पडले. त्यानी पायागडचा मनसबा कबूल केला तो राहिला. यास्तव राजश्री मल्हारजी होलकर व राणोजी सिंदे यास पत्रे पाठविली आहेत ती प्रविष्ट करून गड त्यास राखावा लागला म्हणून लिा. ती पत्रे त्याजकडे प्रविष्ट करितो. आम्ही लिहून पाठवितो. धण्याचा किला आहे. त्याची बेगमी करून संरक्षण करतील, राजश्री पंतप्रधान याची पत्रे आली त्यावरून शामलाचे मसलतीचा आर्थ सविस्तर कलों आला. राजश्री स्वामीचें दर्शन होऊन गड ठाणियाचा तह होऊन निरोप सत्वर जाहाला तर यावयाचा विचार घडेल दिसगत लाग * (पुढे सर्व फाटलें आहे. इतकेंच अपुरें मिळालें).

¶*This is a fragmentary letter referring to the affair of Pauagad.*

No. 136] [December 1733

श्री

राजश्री चिमाजीराव आपा गोसावी यासी

श्रीमंत अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो जानोजी निंबालकर कृतानेक दंडवत विनंति उपर. येथील क्षेम जाणोन गोसावियानी आपले निजानंद लिहिणी आज्ञा निरोपिली पाहिजे. यानंतर कृपा करून हस्ताक्षरपत्र पाठविलें उतमसमई प्रविष्ट होऊन परमसंतोश जाला. राजश्री राऊप्रधान यानी राजपुरीस आठ महिने राहून महदयेश संपादिलें. सिदी याकूदखान यांचा धाकटा पुत्र हपसियानी बाहेर घालून फिरंगी व इंगरेज साहे करून सुरतेहून हपसी आणिले. जोर धरला होता. परंतु राजश्री राऊप्रधान यानीं त्याचें प्राबल्येता पराभवातें पावऊन सिदी आबदुल रहिमान यांची स्थापना केली. गडकिले व मुलूक हस्तगत जाला तोहि जाला. पांच प्रगणे मात्र हपसियासी द्यावेसे केले आणि वेढा काहडून कूच करून आलाकडे गडकिलियाच्या बंदोबस्तानिमित्य येऊन तलें घोसाला येथें मुकाम केला. तेथील बंदोबस्त जालियावरी पुणियासी येतील. तदनंतर राजदर्शणास येतील म्हणौन विस्तारें लिहिले. गोसावियांची पत्रें आंबृतवेलेस पावली, याच न्यायें राजश्री राऊ प्रधान यांची पत्रें आलीं. सारांश राजश्री राऊ पुण्यश्लोक अणि मनसुब्याचे सागर श्रीकृपेकडून थोर येश संपादिलें. हे कार्ये पूर्वी कोणी केले नाही, आथवा पुढेहि होणे अगाटितच आहे. राा राऊ येशस्वी आहेत. याउपर नवलविशेष वर्तमान त्याहावयाची आज्ञा कर्तव्य ते केली पाहिजे. बहुत काये लिहिणे. राा तात्याचे नातू तुलजापुरास

जातातीं त्याचे विशई पत्रें व दस्तक पाठवायाविशई आज्ञा लिहिली. आज्ञे-प्रमाणें तुळजापुरची पत्रें व दस्तक पाठविले आहे. बहुत काय लिहिणे कृपा असो दीजे हे विनंति.

¶*Janoji Nimbalkar congratulates Chimaji Appa upon the successful conclusion of the Janjira expedition by his brother the Peshwa.*

No. 137] [*December 1733*

श्री

राजश्री बाजीराऊ गोसावी यांस

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित जानोजी निंबाळकर दंडवत विनंती उपरी येथील क्षेम जाणोन स्वकीयें लेखन केलें पाहिजे. यानंतर बहुत दिवस पत्र येऊन वृत्त कळत नव्हतें. सांप्रत पत्र आलें उत्तम समयीं प्रविष्ट होऊन परमसंतोष जाला तो लिहितां येत नाहीं. राजश्री राऊ येश संपादून राजपुरीहून आले हे थोर गोष्टी होऊन महत-कार्यें संपादिलें. हें वर्तमान कळतांच बहुत बहुत समाधान वांटलें; याउपर तुम्ही समागमें आहांत हेंहि कळलें. अत:पर पत्रीं साकल्यें वृत्त लिहीत जाणें. बहुत काय लिहिणें. तुमच्या ममतेचा व स्नेहाचा अर्थ पूर्वी कितेक प्रकारें राजश्री मल्हारपंत खिजमत-राऊ यांनीं सांगितला, ऐशियासी तुमचा आमचा ऋणानुबंध कांहीं आजचा नाहीं; परस्परें स्नेहवृद्धि वांटावी हेंच उचित आहे. बहुत काय लिहिणें? कृपा असों दीजे हें विनंती.

¶*Janoji Nimbalkar congratulates Baji Bhivrao upon the success of his master the Peshwa.*

No. 138] [*End of 1735?*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती गोवळकोटीहून मानाजी जाधव दुर्गोजी भोईटे याचे पत्र राजश्री स्वामीस आले त्याची नकल करून पाठविली आहे त्यावरून कळेल. हुजरे गोवलकोटीहून राजश्री राणोजी भोसले याजवर अतिशये करून हुजूर आले. त्याणी वर्तमान सांगितलें कीं माननाक महार गतवर्षी गोवलकोटाहून आला तो राणोजी बावा यासी चाकर राहिला, तो लस्करचे सर्व वर्तमान किल्यात पावीत होता. ते मुदे खरे करून त्याचे अंगी लाविले आणि सारे सरदार मिळोन मान-

नाक यासी बांधून हुजूर पाठवीत होते. परंतु राणोजी बावा त्यास हाती न देत. यास्तव आपण त्याचे घरी पांघुरणे जाळली आणि उठोन आलों ऐसें सांगितलें. त्यावरून राजश्री स्वामीस विषाद येऊन राणोजी भोसले यासी हुजूर यावयाविसी पत्रे लेहून हुजरे पाठविले व पत्री आज्ञा केली कीं तो महार व मुद्दई[1] कोण आहेत ते सारे हुजूर घेऊन एक माणूस त्यातील तफरेका[2] जाहले म्हणजे कार्यास येणार नाहीं, ऐसे लिहून हुजरे पाठविले. स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिले असे. सेवेशी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Mahadoba Purandare writes to Chimaji Appa from Satara how Ranoji Bhonsle of Nagpur was ordered to be brought into his presence by Shahu for treason in the campaign.*

No. 139] [*1733 ?*

श्रीराम

श्रियासह चिरंजीव राजमान्य राजश्री बाजीराव यांप्रति

प्रीतिपूर्वक नारोराम कृतानेक विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशललेखन केले पाहिजे. विशेष. बंदुखी लोकांचे प्रयोजन आहे तरी कुडालाकडील लोक आणऊन पाठविले पाहिजेत म्हणून तुम्ही पूर्वी लिहिले होते, त्यावरून राजश्री रघुनाथ सावंत भोसले यास पत्र लिहिले. त्याणी लोक जमाव करून घेऊन आले. राजश्री चिमाजीपंत यांची भेटी केली. लोक याणी पाहून यांची रवानगी तुम्हाकडे केली आहे. आणिखी भरतीचे लोक जे पाहिजेत तेही जमा करितील. अशास यांची आपली भेटी पूर्वी राजपुरीस जाहलीच होती. हे लोक म्हणजे याजवरी लोभ करून चालऊन यांजपासून स्वामीकार्य घ्यावयाचें ते घ्यावें. असे लोक तुम्ही आम्हास जरूर प्रयोजन म्हणून लिहिले त्यावरून यांस आणऊन पाठविले आहे. लोकहि दृष्टीस पडल्यानंतर कळतील, तरी यांचे आगत्य धरून चालविले पाहिजे. गैरवळणी माणूस यांच्या अवकांत[3] चालावा. तुमचेहि थोरपण ऐकोन हे तुम्हाजवळी आले आहेत. तदनरूप याजवरी लोभ करून सर्वप्रकारे अगत्य धरून चालविले पाहिजे. याचा बहुमान वस्त्रपात्र सर्व प्रसंगाचे साहित्य यांच्या स्वरूपानरूप घडोन याची स्थित राहे आणि तुमची सेवा यांजला घडे तो अर्थ केला पाहिजे. यांचे चालवितां अनमान न केल्या हेहि एकनिष्ठेने सेवेसी अंतर करणार नाहीत. पुढें आणखी यांची उस्तवारी होऊन सुखरूप राहेत तो विचार केला पाहिजे. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Naro Ram sends some riflemen from Kudal to Bajirao as desired by him and commends them to his service.*

---

१ शत्रु, दावेदार, गुन्हेगार. २ परागंदा. ३ ताब्यांत.

No. 140] [1733?

श्री

पुरवणी राजश्री बाजीराव दाजी गोसावी
यांसी

विनंती उपरी. राजश्री स्वामीनी राजश्री पंत राजाज्ञा यास लेहून पाठविले कीं बाणकोटच्या तोफा पांच तुम्हाकडून गोवळकोटास रवाना केल्या आहेत त्यां लवकरीच येतील म्हणऊन पत्रें वरचेवर येताती, आण तोफा अद्याप येत नाहीं. याचा विचार कळत नाहीं. तोफाकरितां खोळंबा जाला आहे. अतां काम तोफाचे आहे. तोफा बहुत त्वरेने येती ती गोष्ट केली पाहिजे. विलंबावरी येकंदर न घालणे. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Letter to Bajirao from Shahu, asking why he had not sent to Pant Rajadna Hari Moreshwar the five guns for operations at Gowalkot where they were badly needed.*

No. 141] [1733?

श्री

गंगाजान्हवीसमान मातुश्रीबाई साचे सेवेसी

आज्ञाधारक साखराई पाा मोकदम व कृस्णाई जगथाप मौजे पिंपळे दंडवत विनंती उपरी. येथील क्षेम जाणोन स्वकीये लेखन अज्ञा केली पाहिजे. यानंतर राजश्री पंतप्रधान कोकणांत गेलियावर ऐलीकडे काही वर्तमान कलले नाहीं. उडाऊ खबर ऐकिली कीं ईभ्ये जाहले म्हणौन, यास्तव चिंता लागली आहे तर तेथून वर्तमान तुम्हाकडे आले असेल ते तपसीलवार लिहिले पाहिजे. शामजी मुखदगत निवेदन करिता विदित होईल. बहुत काय लिहिणे? कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Sakhrai and Krishnai Jagthap hear about the warfare in the Konkan and inquire of the Peshwa's mother about the Peshwa's operations.*

No. 142] [1733?

श्री

श्रीमंत राजश्री राऊ स्वामींचे सेवेसी

विनंती सेवक येसाजी रघुनाथ साा नाा विनंती येथील कुशल ताा छ २६ सफर पावेत व स्वामीचे कृपेकरून सुखरूप आसो. या नंतर स्वामींची कीर्ति

दिगांती होऊन दिवसेंदिवस येशाची आभिवृति होत आहे. परंतु स्वामीचे चितात आजताा येसे न ये जे कोकणात येखादा जागा आपला यैसा करून जैसी वर घाटे कीर्ति तैसी तल कोकणात व सागरात व्हावी हे चिती येत नाही. परंतु वरघाटी येक द्रव्यच मिलेल. कोकण म्हणजे नवनिधि आहे. स्वामीस आजताा कोणीहि विदित न केले जे कोकणांत स्तल आसावे यैसे कोणी सूचना करीत नाही. यैशास स्वामीच्या पुण्ये व तपोबलेकरून भागिर्थीपावेत व स्वामीची काब(?) जात आहे. परंतु कोकण स्वामीचे वतनादखल आहे. स्वामीनी कोकणात नजर मात्र केल्यानंतर इच्छिले सिद्धीस जाईल यैसे आहे. सविस्तर मानाजी कदम याजपासी सांगितले आहे. चितात आणून लिहिल्याचे सार्थक होये यैसे करणार आपण समर्थ आहेत. स्वामीची सेवा करावी यैसे कितेक भले मार्ग लक्षीत आहेत. सूचनार्थ लिहिले असे. बहुत ल्याहावे तरी स्वाम समर्थ आहेत. कृपा करीत असावे हे विज्ञाप्ति.

¶*Yesaji Raghunath congratulates the Peshwa on his splendid achievements in the North and requests him to turn his more serious attention to Konkan which was full of advantages and which moreover is the Peshwa's vatan.*

No. 143] [*1733*

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री पंत
प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. बारेयावरून शाम(ला)चे अरमार बारा रोज गेलेयावर पाठीमागून गलबते पाठविली. त्याणी वर्तमान आणिले त्यावरून लेहून पाठविले. गलबते समुद्रांत राहून पाहिले त्याजवरून लेहून पाठविले. त्यास गनिमाचे खबरदारीस किलाहून स्वारीं पाठविली आहे. तेथून तथ्य वर्तमान आले म्हणजे सेवेसी लेहून पाठवितो व किले मजकूरचे बेगमीस दारूगोला व जेजाला १० व जेजाल बारदार पाठवायासी आज्ञ करणार स्वामी समर्थ आहेत. व गोलंदाज ५ पांच पाठवावयासी आज्ञा केली पाहिजे. दाहा सिपाई न्युंन्य जाले तरी कार्यास येईल, परंतु सदरहू लिहिलेप्रो सरंजाम करून पाठवावयासी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Bajirao is requested to send some ships with ammunition to check the aggressive moves of the Sidi's fleet.*

No. 144] [1733

श्री

सेवेसी विनंती उपरी सुरतेच्या किलेदाराचे पत्राची नकल.

यादि तेगबेगखान मुतसदी सुरत याचे पत्र. माहाराजानी मेहरबानी करून पत्र पाठविले ते पावोन परम आनंद जाला. लिहिले होते कीं हांबसियानी बहुत धामधूम मांडिली याकरिता त्यास तंबी करावयाबद्दल राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान व राजश्री फतेसिंग भोसले राजपुरी प्रांती बदोबस्त करावयाबदल पाठविल म्हणोन माहाराजानी लिहिले होते, परंतु याहून विशष दामाजी राम यानीहि आम्हास लिहिले होते, यैसियास ईस्वरदयेने माहाराजाचें लिहिल्याप्रमाणे आमला मध्ये येईल. याचे कितेक सविस्तर वर्तमान दामाजी राम याचे लिहिल्यावरून जाहीर होईल.

¶*The writer Tegbegkhan of Surat expresses his delight at the news of the King having ordered the Peshwa and Fatesing Bhonsle to check the aggressive activities of the Sidi.*

No. 145] [4-1-1734

छ १२ साबान

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

पो वासुदेव जोसी क्रृा ना विा. येथील कुशल ता पौष शुध येकादसी भ्रगुवासर जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पा विा. आपण पत्रें पाठविली तेथे आज्ञा केली, की जवार रामनगर पेठ वासदे व पा कोहज व सातमाहाल येथील मामला रा कृष्णराव यांस सांगितला, तुम्हाकडे वसूल काय तो लेहून पाठविणे. त्यावरून आम्ही आपले कमाविसदारास हिसेबू घेऊन बोलाविले आहेत. ते आलियावरी वसूल काय जाहाला हें मनास आणून वसूल जो जाहाला असेल तो लेहून पाठवितों. रा कृष्णराव याचे अमलदार आलियावरी ते अमल करितील कलले पाहिजे. आजीच वर्तमान येथे आले आहे की उमाबाई दाभाडी कुलाबियास जाणार आहे, ती बोरघाटें उतरणार. त्यास गेलीच तरी बहुधा मार्गी जाता उपसर्ग लावितील की काय पाहावे. आपणास कळावे या करिता लिहिले आहे. वरकड रा होनाजी बलकवडे व खंडोजी माणकर यांजकडे लोक पाठवणे म्हणून लिा होते, त्यावरून होनाजी बलकवडे याजकडे पेशजीच सेंभर माणूस

पाठविले व आजीच माणकर याजकडे लोक २०० दोनसे रवाना केले. विदित जाहाले पाहिजे. स्वामीचे येणे पुणियास कधी होईल हे लिहिले पाहिजे. बहुत काय लिा लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi acknowledges receipt of an order from Chimaji Appa which transfers the mamlat of the five places, namely, Jawhar, Ramnagar, Peth Wasde, Kohaj and Satmahal from him to Krishnarao Chaskar. He further gives news about Umabai Dabhade's intentions to visit Kolaba.*

No. 146] [*24-12-1734*

पाा छ १६ साबान

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंत आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक कृष्णाजी राम साां नमस्कार विज्ञापना येसीजे. येथील कुशल ताा छ ९ माहे शाबान स्वामी कृपेने मुाा जंजिरे मुंबै येथास्थित आसे विशेष. स्वामीचें आज्ञापत्र आले लिहिले छ २६ रजबचे तें छ ९ शाबान ते दिवसीं जासुदजोडी सुखरूप आली. यैशास पत्रीं आज्ञा जे. जुने जनराल यांची थैलीचें प्रत्योतर श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान याजकडून आली थैली ते त्यास प्रविष्ट करावी, ते स्वामीचे आज्ञेप्रमाणें दिली. फार संतोषी; वाचून आर्थ मनास आणून बोलिले जे, प्रीतिवादलक्षण लिहिलें आहे. यैशास बंदर हुरमुजांस† आपलें जाहाज रवाना जाहालें होतें तें आलें. पुढें स्वस्थानास जाऊन यैसे बोलिले. या महिन्यात प्रयाण करितील. सेवेसी श्रुत होये. या पत्रापूर्वी जासुदजोडी २ दोन आल्या त्या नवे जनराल याची थैली येक घेऊन छ २९ रजबांत रवाना जाहालें. जाजती विनंतीपत्र लाखोटे दोन घेऊन गेले ते सेवेसी सादर जाहाले आसावें. त्याचा जाबसाल करावयास आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. शिष्टाचार विषय सेवसी पूर्वी सूचना यथाज्ञाने केलीच होती. आता संनिध रवानगीचा प्रसंग बनोन आला. यैशा थोरांपासी व्यवहारइष्टत्ववृद्धि आसिल्यावर प्रसंगोपात उदंड हितावह. पंधरा सोला रोजी स्वार होतील. सेवसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram from Bombay to the Peshwa acknowledging the letters addressed to him and to the Governor of Bombay, of whom the Marathi papers always speak as a General.*

---

† Hormuz, South of Persia.

No. 147] [*24-12-1734*

पाा छ १६ साबान

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक कृष्णाजी राम साष्टांग नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ ९ शाबान स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित आसे, विशेष. जुने जनरालास थैली व आज्ञापत्र घेऊन भिकाजी जासूद आला. छ २६ रजबी लिहिले यैसे सादर छ ५ शाबानामधी जाहालें. आज्ञेप्रो नवे जनराल त्यास श्रुत केले. ते वचनी तत्पर आहेत. आदरपुरःसर सेवसी श्रुत होये. लक्ष्मीबाई राजमाचीस आहे म्हणून स्वामीचे आज्ञापत्री होते. त्यास येथें जासूद आले, तेच दिवसी समाचार आला जे, गडावरून युक्तीने बाहेर घातली, ते चेउलास आली कीं येईल. मानाजी आंगरे[1] चेउलास जात येत असतात. त्यास स्वामीकडील कुमक कितीक आली. घोडे लशकर पाईदल म्हणून नवे जनराल पुसत होते. त्यास उतर केले कीं, इतुके लिहिले तो नाही. परंतु होनाजी बलकवडे चेउलास आले म्हणून खबर आहे. बहुतेक त्यासच आज्ञा केली आसेल आगर दुसरेहि येतील. हे सहजच कपितान इंचब्रर्ड रेवदंडेयास तुम्ही ठेविलाच आहे तो लिहील. येकाकी जाहीर न करायाकरितां बलकवड्यास आज्ञा केली तर काय कले, यैसे उतर दिलं. सेवसी श्रुत होये. जुने जनराल यास थैली प्रविष्ट केली. त्यांचें तारूंहि हुरमुजाहून[2] आलें. या महिन्यात ते स्वार होतील. हरयेकविसीं विलाईतेस आपण आहे. फिरंगी भाषेने लिहिले पत्र येथें आंतोनदेसील याजकडे आलियावर ते प्रविष्ट करितील. त्याचे उतरहि तेच रीतीने आपण प्रविष्ट होये यैसे करीन बोलिले. यैशास आम्ही त्यास सांगितले जे लिहून पाठवाल म्हणजे त्यांस विश्वास दिसेल. त्यास मार जनराल याणी थैली दिली ती सादर होतां सविस्तर विदित होईल प्रसंगी कार्याची आहे. सेवेसी श्रुत होये. छ २९ रजबी येथून जासुदजोड्या दोन रवाना जाहल्या त्या सेवसी सादर जाहाल्या असतील. अवलोकनी सर्वार्थ सेवसी विदित होईल, विशेष. आजम आंतोनदेसील व फिरंगिनिवीस याणी दुभत्या गायी विकत आणावयास माणसें पाठविलीं होती. पंनास रुपये खर्च जाहाला. आकरा गायी आणीत होते. त्यास कल्याणकराही फिरंगाणातून फिरून नेऊन आटकाविल्या, हे जाणोन मारनिलेनी पत्र येक राजश्री वासुदेव

---

१ आंगरे. (2) Hormuz.

जोशी यास सुटकेविसी लिहिलें. त्यांच्या नावाचे उतर रा। नारायण[1] जोशी याणी लिहिलें जे, ये गोष्टीविसी निरोप देवत नाही. त्यास आम्हास सांगो लागले जे गाई ठेविल्या, उतम केलें. परंतु रुपये पंनास खरेदीस लागले ते आमचे द्यावे हे तों नीत. त्याविसी जाबसाल नाही. यैशास आमचे रुपये द्यावे यैसे तुमच्या ध्यानास येत असेल तर रा। वासुदेव जोशी यास पत्र लिहाल तर पाहा. बोलिले. यावरून पत्र आम्ही लिहिलें आहे जे, रुपये पाठवावे, योग्य आहे. सेवेसी श्रुत होय. हाबशावर तुमचे खावंद मोहीम करणार; कधीं फौजा रवाना होतात? रोज या घाटाखालीं येतांच खबर लटकी होते. आम्ही तमासा पाहों म्हणतों परंतु शब्द साहित्य हेहि दिसोन येते. येविषई तुम्हास काय खबर आहे? नाही म्हणून प्रत्योतर केलें. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram from Bombay to the Peshwa communicating his conversations with the Governor.*

No. 148] [*8-1-1734?*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक जावजी मराठे मुकाम सुरगड साष्टांग दंडवत सेवेसी विज्ञापना तागायत छ १३ साबानपावेतो किले मजकूरचे व सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे विशष. आपण जमावानसी किले बिरवाडीस वेढियाचे प्रसंगात होतो, त्यास स्वामीच्या निमकबलें व पुण्यप्रतापें गनिमास ठेचगा देऊन वाटेस लाविला. त्याउपरी सवेच गनिमाचा रोख किले सुरगडाकडे होणार हे वर्तमान येकोन आपण किले बिरवाडीहून सुरगडास आलों. निवडूक माणूस बिरवाडीस नेले होते. गडी भरती नव्हती. यास्तव उतावलीनें किले मजकूरचे चौकसी करितां उठोन आलों, तो गनिमानी किले मजकूरचा लाग सोडून किले मानगडची पेठ मारून नेली. त्यास रा। होनाजी बलकवडे यांणी पुरता शोध न घेतां उतावलीने स्वामीचे सेवेसी लिहिलें, तरी आम्ही सेवक पुरातन येकनिष्ठ आहों वाऊगी वर्तणूक जालियानी आमचे काय बरें होणे आहे? आपले पायासी येकनिष्ठपणाची क्रिया आहे. आजिता। येकनिष्टपणें सेवा केली. पुढेंहि हेच

---

१ वासुदेव जोश्याचा थोरला भाऊ.

क्रिया आहे. स्वामीनी मुलेंमाणसें गुरेढोरे अटक करावेली आहेत. त्याचाहि आज्ञा करणार स्वामी मायबाप समर्थ आहेत. सेवकाचे उर्जित करणार स्वामी आहेत. सेवेसी एकानिष्ठ आहोत. सर्व संकट आपल्यास आहे. सेवक पदरीचा पुरातन आहे. स्वामी उस्तवारी करणार धणी आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Javji Marathe requests the Peshwa to release his family confined for his alleged negligence.*

No. 149] [*10-1-1734*

श्री

राजश्री पंतप्रधान

गोसावी यासी

श्रीसकलगुणलंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये स्नेहाकित निंबाजी सोमवंशी व प्रतापजी व आपाजी सोमवंसी दंडवत विनंती. येथील कुशल ताा छ १९ साबान मुाा छेत्री निजामपूर नजीक वाडी किले रायेगड येथास्थित जाणून स्वकीये वैभवलेखनाज्ञा केली पाहिजे. आपली आज्ञा घेऊन आलो. राा बाजी भिवराऊ याची आमची भेटी जाली. कूचदरकूच काली छ १४ माहे मजकुरी दाखल जाहाले. तिकडून माहाराज राजश्री स्वामीनी राा पंत राजाज्ञा व आवघी हुजरात व राा कृष्णाजी पवार विस्वासराव व राा उदाजी पवार फौजसहवर्तमान येथेच आले. अवघे येकत्र होऊन छाा मारी वाडीवर चालोन घेतले. हबसियाने पुढे कोसावर जागांजागां नाके धरून बरें तुंबल युध्ये केले. आपलेहि फौजेत बरे नामी लोक होते. राा बाजीराऊ याणीहि बरी कस्त केली. लोकांनी मनें वाढवून कस्त करून गनीम मारून काहाडिला. खुद शामल मारिला. पालखी पाडाऊ जाली. वाडी पाचवड दोनी आपल्या प्रतापे घेऊन मदारेवरील चौकी उधळून किलाचा दरवाजा मोकला केला. हबसी सापडले ते मारिले. वरकड पलोन माहाडास गेले. लस्करातील लोक जखमी फार जाहाले. आम्हाकडील करोल जख(मी) आहेत. सारांश गोस्टी येश येऊन स्वामिकार्ये जाहाले. सविस्तर वृत राा बाजीरायानी लिाा आहे त्यावरून विदित होईल. बहुत काय लिहिणे कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Nimbaji Somvanshi reports to the Peshwa a stiff fight at Raygad.*

No. 150] [11-1-1734

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचें सेवेसी

सेवक आज्ञाधारक राघो व्यंकटेश कृतानेक सां नमस्कार विज्ञापना. स्वामीच्या कृपावलोकनेकरून पौश वद्य त्रितीया भुगुवासरपर्यंत स्वामीच्या कृपावलोकनेकरून सेवकांचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. काली गुरवारी रायेगडी युध जाले. तीन फौजा आल्या. येकीकडून राजश्री बाजी भीवराव आले. दुसरीकडून राजश्री उदाजी पवार होते. मध्यभागी माहाराज राजश्री छत्रपती स्वामीची हुजरात होती. प्रात:कालीच जुज जाले. आधी वाडीवरी चालोन घेतले. शामळाची फौज चालोन आली होंती ते फौजेवरी चालोन घेतले. मारामारी केली. वाडी पांचाड घेतले. राजश्री आनंदराऊ जमावानसी राजश्री बाजी भिवराऊ याजब्रा खुशाल आहेती. शामळाचे लोक बहुत मारिले. फते जाली. गडकरी खाले उतरले होते त्याणी दरवाजाचा मुर्चा जालिला. राजगडच्या लाकांची गाठी दुमदारीस शामळाची गाठी पडिली होती. परंतु हिमत धरून सावरोन घाटावरी आले. दोनीच्यार माणूस जखमी जाले. दोगचौग गलबटले. गनीम नामोहरम जाला. या उपरी किलाची बेहबुदी करून पाचाडाहून मा(हा)डास जाणार. खुशालीचे वर्तमान शेवेसी विदित होवे म्हणून लिहिले असे. आम्हीं घाटी जमावानसी आहो. विदित जाले पाहिजे. शेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Ragho Vyankatesh reports to the Peshwa a stiff fight below fort Raygad. The fort was first captured by the Pratinidhi on June 8, 1733, and Maratha garrison was kept on it. The Sidi again tried to take it back and pushed on his forces right up to the gate, when again this severe action was fought in which Sidi Afwani was killed.*

No. 151] [Recd. 11-1-1734 ?

पा छ १६ साबान

श्रीमंगलमूर्ति

पुर्वणी श्रीमंत राजश्री पंत आपा
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. भिवंडीचे मार्गे दुबत्या गाई सुमार ११ खरेदी करून अजम अंतोन देसील व फिरंगी निवीस हरयेकविसी आम्हास साहित्यकारक याचा

5311

माणूस आणीत होता, त्यास वाटेस चौकीस अडखलें जाहाला जाणून राजश्री वासुदेव जोशीं यास पत्र सुटकेविसी मारानिलेने लिहिलें. त्याचे उतर आलें जे, सुटकेचे होत नाहीं. त्यावर आम्हापासीं कितीक उघडिक त्या प्रांताची बोलिले आणि आपण दुधास गाई आणून अनुचित करितों यैसे होतें. बरें कदाचित लौकिक रक्षायाकरितां धर्मविरुद्ध म्हणून जर ना देवत्रे तर रुपये पाहिजेत तर पाठवितों. यैसेहि उतरी न लिहिलें. आतां आम्ही लिहावें योग्य नाही. तुम्हास कलेल ते रीतीने लिहून आमचे रुपये आम्हास येत यैसे करा बोलिले, त्यास मारानिलेच्या माणसांहाती पत्र पाठविले आहे जे गाई न पाठविल्या हे उचित केले, परंतु रुपये (या)चे यांस देवावे नित आहे. यावर योग्य अयोग्य तुम्ही सर्व जाणता म्हणून किती प्रकारे लिहिले आहे. (रुपये) पाठवावे हे सूचना लिहिली परंतु स्पष्ट लिह्वले नाही. यैशास येथें वर्षभर यैकत होतों जे तेथील वस्तवादकी (?) मुसलमान यास रुपयाचे लाचेस्तव अंतरीं समत दिले आहे. आपला मार्ग चालवणें म्ह न तें सत्य भासत नव्हतें. या प्रसंगीं याणी मोझ्ये दाखविले. त्यावरून प्रत्योत्तर नाही यैसे जाहालें. याचा विचार मनास आणावयास समर्थ स्वामी आहेत. सारांश यांचे रुपये यांस देवायास स्वामी धणी आहित. कदाचित ते रुपये पाठवितील न पाठवितील, यास्तव सेवेसी श्रुत करावें आगत्य जाहालें. सेवेसी श्रुत होय. आमची खर्चायाची चिंता स्वामीस असावी. हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram requests the Peshwa to get the milch-cows of his Christian interpreter released. The cows were purchased by the latter at Kalyan but were not allowed to pass by Vasudeo Joshi.*

No. 152] [*About 12-1-1734*

श्री

राजमान्य राजश्री येमाजी सिवदेऊ यांस आज्ञा केली यैसीजे. तुम्ही विनंती पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट जाहलें. लिहिलें वर्तमान कलों आलें. हुजुरात व पवार व बाजी भिवराऊ फौजेनसी वाडी पांचवडावर फौजेसहवर्तमान चालोन गेले. हबसी मारोन काढिला. दोन्हीं स्थलें फते केलीं. युध्यप्रसंगीं अववियानी कस्त मेहनत बरीच केली हें वर्तमान यैकोन स्वामी बहुत बहुत संतोसी जाहाले. लोकांचे सेवेचा मजुरा जाहाला. जखमी कोण जाले व पडिले कोण हे तपसीलवार लिहिणें. वाडी पाडून साफ करणें. वाडीतील व मदरेजवलील भांडीं वगैरे

---

१ अडखुळ, अडखुला, अडथळा, व्यत्यय.

सामान रायगडावरी चढवणें. वाडीमध्यें पैरवखानाची हवेली वाडीमधें आहे ती पाडून टाकणें. पाचवड कायम करणें. पाचवडची भांडीं पाचवडी राहूं देणें. तेथील मजबुदी करणें. सिदी आंबर आफवानीचें डोचकें कापून आणिलें आहे तें हुजूर पाठवणें. लोकांनी कस्त मेहनत केली आहे त्यांचें व गडकरी यांचें बहुत प्रकारें समाधान करणें. हबसियाकडील लोक जे सापडले असतील त्याचीं डोकचीं मारणे. कृष्णराऊ खटावकर पडिले म्हणून यैकिलें तरी त्याचें वर्तमान लिहिणे. बहुत काय लिहिणें.

¶*Yamaji Shivdeo is congratulated by Shahu upon the victory at Raygad. Sidi Ambar Afwani and Krishnarao Khatavkar were reported to have been killed.*

No. 153] [*18-1-1734?*

छ २३ रमजान

श्रीमत राजश्री बावा

साहेबाचे सेवेसी

सेवक आणाजी साटम कृतानेक विनंती. ता॥ छ १६ शाबान पावेतों वर्तमान येथास्थित असे विशेष. कान सावंत याजबराबर पत्रें पाठविलीं ती प्रा॥ होऊन लेखनार्थ अवगत जाहाला व मागाहून राजश्री धोंडो नारायण आले. याणीहि सविस्तर सांगितलें त्यावरून कलो आलें. लोकांची खर्चाची येक महिनेयाची बेगमी करून पाठविली त्याप्रा॥ वाटून देऊनू रा॥ नारो व्यंकटेश हाजीरीस व बंदीवान न्यावयास आले. हाजिऱ्या होत आहेत. आजी उद्यां हाजिरी देऊनू बंदीवान समेत रवानगी लि॥प्रा॥ करितों. वरकड या मनसुबियाचा दरबारीं जीव किती आहे तदनुरूप आपणहि उदासीनता धरिली आणि तारापूर प्रांते स्वारी केली. येथे शहमात्र राखावयास लोक ठेऊनु वरकड काही लोक न्यावे म्हणौनु रा॥ धोंडोपंत यांणी सांगितलें त्यावरून अपूर्व वाटले. यैशास या मनसुबियाविणे आम्हास तऱ्ही गरज काय होती? येक आपणाजवळ वचनास गुंतलो. तन्मुलें या कर्मास प्रवर्तोन आपला कुटुंबघात आंम्ही करून घेतला. पुढें मनसुब्यास बल पडोन प्रतिकाराचा विचार होऊन जाहाल्या खेदाचें परिमार्जन व्हावे ते गोष्टी न होता या थरास आलें. बरें दैवीगत विचित्र आहे. होणारास उपाय नाहीं. माडीवर व बागांत आपण वचनें बोलले होते त्याचा परिणाम असा व्हावा यैसे नव्हते, आणि होऊनु आला. येऊ. आंम्ही तों सर्व प्रकारें अर्थेप्राणें बुडालों. येक वेल दरबारास येऊन हाक मारून दाद जाहाली तरीं बरेंच. नाहीं तरी आमचा उपाय आम्हाजवल आहे. आमचे तऱ्हीं

5313

होणे काय आहे? दोन बोटें दाली बांधली आहे. तेव्हां जांतीचा झाडा देऊन मरो. किंबहुना हाबसी फिरंगी याचें घर निघोन सारे वाद होऊनू सूड घेऊनू. आपण तों आम्हास पुढें करून मागून पया(?) केल्या. आसो. हा बोल आमच्या प्रारब्धास. याउपरी तुम्ही काही हा अर्थ चितांत येईल तरी तिकडील धंदा उकोन (उकोंन?) सत्वर दरबारास यावें आणि दरबारचा प्रसंग नीट करून मनसुबियास जीव भरावा. नाही तरी आम्हास साफ आज्ञा करावी. त्याप्रा देखला देख करावा लागेल. कानोजी नाइकासारिखा भाऊ जिवानसी गेला. बाइको त्याची आग रिघत होती, तीस रिघों देत नाहीं. बाइकास पूर्ण दारू वाटावयास लागल्या. येक दोन जीव आहेत तेहि मरतील त्यांचा भरवसा काय? यैसा अनर्थ घडला आहे. याउपरी उठोन यावयास आंम्ही उतराची वाट प्राहात नाहीं. आपण दरबारास यावें. आमचा अभिमान असेल तरी सर्व धंदे आठ रोज ठेऊन दरबारास यावे. आम्ही बिलाकुसूर उठोन येतो. भेटीनंतर सविस्तर निवेदन करून. पुढे आज्ञेप्रमाणे विचारे विचार करून.

¶*Anaji Satam narrates the pitiable condition to which he is reduced by being involved in the affairs of the Konkan by the Peshwa's order. He lost money ; he lost his brother and other members of his family.*

No. 154] [*17-1-1734*

छ २९ साबान

श्री

विनंती उपरी. स्वामीनी पत्र छ १८ साबानी रवाना केले ते काली छ २१ साबानी आम्हास पावले. सविस्तर वर्तमान कलों आलें. तेथें आज्ञा कीं आजम सेखमिरा व राजाज्ञा यांच्या विचारामध्यें फारसे राहोन आपली व आपले फौजेची सिफारस त्या उभयेतांजवळून राजश्री स्वामीस लिहिवणे, ये गोष्टीस हैगे न करणे म्हणून. त्यास आम्ही जे सेवाचाकरी केली आहे ती कांहीं त्यानीं लिहून न पाठवावी ऐसी स्वामीच्या पुण्येंकरून केली नाहीं. येथें आचाराविचारा योग्य सेखमिरा व लिंगोजी हवालदार ऐसे उभयेता मात्र आहेत. ते कांही आपले मायेखेरीज नाहींत. आम्ही न सांगतां त्यानी लिहिलेच आहे व आणखीहि लिहितील. व येथें हुजरेहि होते त्यांनी आपले नजरेने पाहिले आहे. ते काली गेले तेही सांगतील. ये गोष्टीची कांही चिंता आहे ऐसे नाहीं. हे महाडास जातील तरी तुम्हीहि जाणे आणि बाजूने बाजू कामकाज करणे म्हणून आज्ञा, त्यास येथें विचार करावाया योग्य आणि आंगेजणी[१] करून महाडास जाऊन मोर्चे

---

१ पराक्रम

लावी[1] ऐसा येथे आहे कोण? महाडचा मजकूर तरी तेथील बातमी तेथें सिदी साद च्यारहजार माणसांनसी आहे. गावाभोवता तळे प्रौटी घेऊन लकडकोट करून तारंगणे बांधून मजबुदीने आहे. कोसावरी लस्कर राहावयासी कार्यास येत नाहीं, ऐसे आहे. आमचा येथील उलगडा होय ते गोष्ट केली पाहिजे. महाडावर जाऊन फौजेचा नकश राहणार नाहीं. याबाा आमचाहि आब दवडावा यैसा पदार्थ नाहीं. वाडीमधें लोक न ठेवणे म्हणून आज्ञा, तर येथें कोणास ठेवा ऐसें म्हणावें? हे सविस्तर वृत्त सेखजी भेटतील तेव्हां श्रुत होईल. आजि वाडी पाडली. लोक आमचे उठोन येतील. आम्हास जे आज्ञा करणे ते सत्वर केली पाहिजे. महाराज राजश्रीचे पत्र आले जे, आधी रायाकडील पत्र पावले यैसे वर्तमान यैकिले. हुजरे आले त्यानीं सांगितलें. सेवेसी श्रुत होय.

¶*A report is sent of Sidi Sat being surrounded at Mahad.*

No. 155] *[Recd. 25-1-1734?*

छ ४ रमजान

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ताा राजश्री अपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. छ ३० साबानी अजम सेखमिरा याचे पत्र संध्याकाली राजश्री स्वामीस आले त्याची नकल पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. राा बकाजी महाडिक जमावानसी लस्करांत आला. याउपरी माहाडास शाहा द्यावा यैसा विचार केला आहे. राजश्री स्वामीनी येथून आज्ञापत्रे पाठविली की माहाडास शाहा देऊन हस्तगत करावे यैसी पत्रे पाठविली आहेत. स्वामीस वर्तमान कलावे याकरिता लिहिले आसे. राजश्री बाजीराऊ स्वामीनी फौजेसहवर्तमान ठेविले आहेत त्याजकडील वरच्यावर खर्चाचा वेचाचा परामृष करून त्याकडील स्वार आगर पायेचा जमाव कोण्ही त्यापासून घाटावरता नये ते गोष्टी केली पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*Shahu orders that Mahad should be captured from the Sidi. This is probably Purandare's letter to Bajirao and Chimaji from Satara.*

---

(1) A sort of projecting balcony or look out place.

No. 156] [26-1-1734

छ ७ रमजान

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम साष्टांग नमस्कार विज्ञापना ऐसीजे. येथील कुशल ता। छ १ माहे रमजान मु॥ जंजिरे मुंबै स्वामीचे कृपादृ(ष्टि)करून यथास्थित असे विशेष. जंजिरे मारचे लोक श्री जेजुरेस यात्रादर्शनास जावयास निघालियांस वाटेस जातां निर्भय असावें यास्तव आम्हापासी येऊन बोलले जे, तुम्ही श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान यांचे निसबतीचे आहा, यास्तव दाखल्यास येक पत्र असावे. यास्तव सेवेसी हे विनंतीपत्र सादर करणे अगत्य जाहालें. फिरून यात्रेहून येते वेळे विठोजी भगत स्वामीचे सेवेमध्ये सादर होईल. यास साल दरसाल निर्भयेप्रकारें येतां जातां वाटेस कोणी मुजाईम[१] न होये ऐसे दस्तक इछितो; हे प्राप्त करावयास सर्व प्रकारें समर्थ स्वामी आहेत. हालीं याजबा। यात्राकारू माणसें च्यालीस होतील. हे प्रतिवर्षी यात्रेस जावयाची इछा धरितात. काठी येथून प्रतिवर्षी जातसे, ती सा सात वर्षें राहिली. येंदाहि राहात होते, ते आमच्या वचनावरून निघाले असत. सेवट लाववायास स्वामी समर्थ धणी आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram from Bombay requests Peshwa's passport for certain pilgrims going to Jejuri from Bombay.*

No. 157] [27-1-1734

छ ९ रमजान

श्री

तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री अपा स्वामीचे सेवेसी अपत्ये मल्हार तुकदेव कृतानेक सां। नमस्कार विनंती उपरी. स्वामीच्या असीर्वादे करून ता। छ २ रमजान प्रहररात्रपरियेत कुशल आसो विशेष. स्वामीनी सुभानजी म्हसाजी जासुदा समागमे पत्र तीर्थरूप राजश्री तात्यास पाठविले ते प्रविष्ट जाले. लिहिले वर्तमान कळो आले. केरोजी आटोले याचे कागद प्रतिनिधि यानी तटले आहेत की का। वोझर, पा। चांदवड, या गावीची सनदेवर सिका करून देतील तर आटोलियाचे कागद देऊन. नाही तर देत नाही. येविसी राजश्री

---

१. प्रतिबंध, हरकत,

स्वामी त्यास सांगत नाहीत. त्याजकडील राजपत्रे जे समयी होतील ती तटाविते समयी आटोलियाचे कागद येतील. आगोधर येत नाहीत. विदित जाले पाहिजे. दरबारचे वर्तमान तरी अजी छ मारी रात्रीस रा देवराऊ मेघशाम याचे पत्र आले त्याची नकल पाठविली आहे त्यावरून कळो येईल. किले सातारा, किलें परेली, वसंतगड, वारुगड, पांडवगड व वैराटगड किले चंदनवंदन, वर्धनगड, ताथवडा, महिमानगड, किले सदासिवगड, येथील लोक राजश्री स्वामीनी आणून किले रायेगडास नेहमी राहावयास पाठविले. आसामी साहासे ऐसी, त्यां पैकी बंदुखी १२५ सवासे, बरकड अडहतेरी, बरकड लोक यैसे रवाना केले. समागमे विठलपंत गडनिवीस याचा पुत्र दिल्हा. किले रायेगडच्या शाकारास दोन हजार रुपये रवाना केले. राजश्री बिंबाजी पवार हवालदार व शामजी रुद्र यांस उभयेतास पांचसे रुपये पाठविले. नवे हशम मावले लोक दोन आडीचसे चाकर ठेविले. बरकड तरतूद लोकाची करितात ती पांच हजार माणूस परियेंत मिलाले तर चाकर ठेवावे यैसा विचार राजश्री स्वामीचा आहे. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*When Raygad was captured, Shahu selected picked guards for its defence from among the garrisons of the various forts in the Satara District. The letter is addressed to Bajirao by Malhar Purandare sending the news about the guards having been despatched.*

No. 158] [*29-1-1734*

नकल.

श्री

सेवेसी सेवक देवराऊ मेघशाम चरणांवर मस्तक ठेऊन विज्ञापना. आजि छ ४ माहे रमजान मंगळवार तृतीय प्रहरपर्यंत माहाराजाचे कृपेंकरून सुखरूप असों. आजि माहाराजाचीं आज्ञापत्रें दोन येक बराबरी हुजरे व दुसरें बराबरी जासूद पाऊन मस्तकावरी वंदून सनाथ जालों. आज्ञा कीं पालकी पावली. स्वामी कार्यावरी समस्त येकनिष्ट चितें राहणें तरी सर्वस्व नजर आमची स्वामी कार्यावरी, दुसरा अर्थ या अविलंब आहे. स्वामी जाणतात. आम्ही घेतलीं वस्तेवर दुसऱ्यांनीं आपला मजुरा करून घेणें त्यांतच आपण संतोषी आहों. (एक ओळ फाटली). उर्जित येक माहाराजाची कृपा असावी. स्वामिकार्याचा विचार आमचा जीव स्वामिकार्यावर खर्चे हेंच इछितों, दुसरी इछा तिलतुल्य नाहीं. समस्त आज्ञा करितात त्यांत हजीर आहों. आज छ मजकुरीं दोन प्रहरांखाले स्वारी

गेली होती ती जाऊन आली. स्वारीचें मुळापासून परवां लिहिलें होतें. तेथून स्वारी दऱ्यास गेली. तेथें शिवाजीराव शिर्के दरोबस्त कबिलेसुद्धां हस्तगत जाहाले. प्रस्तुत त्याचा भाऊ माहाडांत कारभारी आहे. दुसरें मतगडचे सबनिसाचा कबिला म्यावयासी अरमारें आलीं होतीं तीन तों कबिला हस्तगत जाहाला. इतक्यांत दर्यास वोहोट आला, अरमारें खुषकीत पडलीं. तों आम्हांकडील हुजरात पाये उतारें होऊन अरमारावरी मार केली. तेथील अरमारावरील खांसा होता तो मारिला. सदतीस माणूस धरून आणिलें व दाहा माणूस ठार केलें. इतक्यांत त्यांणीं अरमारांचीं शिडें सोडून तरप देऊन पाण्यांत नेली. वरकड कबिले व बंद बहुत आले आहेत. तहकिकांत होतां जें होईल तें उदयिक सेवेसी लिहून पाठऊं. जेव्हां स्वारी गेली तेव्हां समस्त बसोन राजाज्ञा व भिवराऊ व पंवार व शेखजी वगैरें तह केला कीं जें घेणें येईल त्यांत पायीच्यांचा येक विभाग व स्वाराचे दोन विभाग. कुळडाळ व कबिले हे हुजूर पाठवावें व जें येईल त्यांत हुजूरचा वांटा काढावा. तहनामा जाहाला. स्वारी गेली परंतु आम्ही व आमची हुजरात सर्वप्रकारें झुंजोन, जें कुळडाळ गुरूं दाहा हजार माणकरानें नेलें, मजला जेव्हां आम्हाकडील लोक म्हणत कीं काय? तेव्हां उत्तर दे कीं हरि गणेश जमा करून घेऊन येतो. निदानीं सर्व गुरें ढोरें कुळें जे सांपडलीं तें बेमानी करून घेऊन गेले. कांहीं दूर न पावलीं. तें कुरडु मानगडांत आच्छयादिली. माहाराजाची तों ताकीद, त्या भयास्तव जें करावयास जावें हुजरातीनें झुजावें, घेणें प्राप्त होईल तें सर्व प्रकारें खंडोजी माणकराचे नजर करावी ऐसा विचार; येथें तहनाम्याचा विचार राजश्री बाजी भिवराऊ यासी पुसावा तरी दारमदार करितात. आम्ही हुजरात सर्व चाकरी करून येतों. दुसरें भये मिळवावें तें मागितलें तरी स्वामी कार्यास अंतर होईल म्हणतात. स्वारी बरी जाहाली. लष्करांत च्यार हजार गुरूं आलें बाकी दाहा हजार गुरें व बंद येक चौपन्न बैल भरले व येक आठरा ऐसें घेऊन गेले. भिवरायांनीं व आमचे लोकीं त्याचें आंगीं लाऊन आले. समस्त आले, परंतु माणकर आला नाहीं तरी ये गोष्टीचा आमचा वशिला माहाराज आहे. येथें माहाडचा शह राखोन आमचे लोक स्वारीस गेले व बाजी भिवराऊ याची फौज झाडून गेली व पायीचेहि गेले. जे लोक आमचे गेले त्यांसी झुंजाचे तोंडी देऊन घेणें. आपण घेत ऐसें होतें, तरी हजारां माणसांनशी माणकर या जिल्ह्यांत होता, परंतु गोरेगांव पाहिलें नाहीं. आतां मेहनत आम्हास सर्वत्रांची, तहनामाप्रमाणें सरकारचा वाटा घेऊन व कुळें घेऊन बाकी आमची आम्हांस देवणार धणी समर्थ आहेत. जिल्हाळ्याचें कुळ तों उचकिलें, लष्करांत कुळें आलीं. कांहीं अग्नोत्री ब्राम्हण कांहीं रयेत कांहीं

दरबारी, कांहीं चांभार ऐसें आले आहेत. शेलकें कुळं माणकराकडे गेलें; ये गोष्टीस कदाचित लटकी माहाराज मानतील तरी जेथें ठेविलीं आहेत तेथील ठिकाणें लाऊन धरून आणिलीं, परंतु घरांस आलीं परंतु तिकडे आहेत. घेणें व आणवणें बक्षिस करणें हें माहाराजाचे हातीं आहे. आम्ही सेवक लोकीं सेवा मात्र करावी. काल राजाज्ञा आम्ही सडे स्वारीत ल्याहाव्या निमित्य लाडोली माहाडाहून अलीकडे कोसभर आहे तेथें गेलों होतों. राऊत आम्हीं पुढें मोठ्या आलाकडेस गोळीच्या टप्प्यावरी गेलों होतों, तेही मेळ्याबाहीर आले होते. त्याचा शिपाई येक धरून आणिला व कही केली; आज बकाजी माहाडीक व चिमणाजी-पंत प्रातःकाळीं व आठोले तलाव्यास गेले होते. सयाजी अठोले नीट चर पावेतों गेले होते. आठरा भांडीं जाहाली. अरमाराकडून बकाजी माहाडीक गेले, त्यांणीं तीन माणसें, दोघे ब्राम्हण येक शिपाई माहाडांतील धरिला. राजश्री बकाजी माहाडीक अजुर्दी आहेत, त्याची वासना आपण पुढें होतो, तोफ घेऊन माहाडास मोर्चे लावावे. येथें तोफा नाहींत. पाचाडच्या तोफास परवानगी मागतात. गोष्ट दिरंगावर पडली, यास्तव खटा आहेत. आज उद्यां जाईलसें दिसतें, तरी हे पत्र पावतांच याचें उत्तर उभाउभी याजमाणसाबराबर व बकाजी माहाडिकास दिलाशाचें पत्र पाठविलें पाहिजे. जाली खबर वरचेवरी लिहिणें म्हणोन माहाराजाची आज्ञा, खरें ल्याहावें लागतें; यांत कोणी वाईट मानतील तरी माहाराज धणी समर्थ असतां काये चिंता आहे? सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना. किंतेक बंद माणसें धरिलीं येतात. कोणी आपले हातीं घेत नाहींत. आधीं सरकार पावेतों सरस कूळ आणून देत नाहीं; आलें तरी जतन करीत नाहींत. काल कांहीं ब्राम्हण व कांहीं परवारी आले होते ते आमचे स्वाधीन केले आहेत. आम्ही उत्तर दिल्हें कीं, सरकारचीं कुळें आमचे हावालीं करणें. जतन करून कोणीं न करी टांकतां येत नाहीं. काल बाजी भिवराव यांणीं कांहीं अग्निहोत्री कांही श्रोत्री ऐसे पाठविले. आम्ही आपल्या गोटांत मधीं येक वाडा घातला आहे. असपास लाकडाचा मेढा, त्यास आसपास काठ्या; दोन तीन मांडव येक मराठे व येक ब्राम्हण, येक परभुचा घातला आहे. जो कोणी देईल तें ठेऊं. सर्व जमा जालियावर पोलादपुर पावतों आपण येऊं; पुढें पंनास माणूस देऊन साहेबांपाशीं तों पावितों माहाराजाची आज्ञा कीं बाजी भिवराऊ याचे स्वाधीन करणें. घेत नाहींत. प्रत्येख येरशेर (?) आपल्याकडे पाठवितात. निदानीं त्याचा कारकून ब्राम्हण चवदा, परवारी आकरा, चांभार चवदा, काली डेऱ्यापुढें सोडून गेले. त्यांणीं आम्हांकडे पाठविले, त्यांत परबारी ब्राम्हण आम्ही ठेविले आहेत. पुढें शिर्की वगैरें यांचे कबिले आमचे स्वाधीन करणार. आपण शंभर माणूस देऊन

राखों. हरवणार नाहीं. जमा जालियावर खांसा येऊन पोलादपुरास चालवितों. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना

¶*A copy of Deorao Meghasham's letter to king Shahu forwarded for the Peshwa's perusal. The writer mentions many items of news, e.g. the capture of Shivaji Shirke and his retinue and also the retinue of the Sabnis of Matgad fort with the latter of whom there ensued a fight and a peace concluded. The writer however charges Mankar with appropriating to himself a major portion of the cattle captured and complains against Baji Bhivrao. Lastly he makes a request to the King to send a letter of consolation to Bakaji Mahadik whom the writer had to refuse help for his intended attack on Mahad.*

No. 159] [*20-1-1735*

छ ९ रमजान.

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ ६ रमजान मुाा जंजिरे मुंबै स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित असे विशेष. स्वामीचे आज्ञापत्र व थैली जनरालास घेऊन आले ते छ ४ रमजानी पावले. जनरालची थैली त्यास दिली., त्याचे उतर थैली दिली आहे ती सेवसी सादर होतां सर्व मजकूर विदित होईल. जनराल मारानिले बोलिले जे, वेसेस आपण लिहावे तर बालाजी या मानाजी आंगरा यााा येविसी तुमच्या खावंदाने मनावर धरून कल्याण प्रांतीं कलह माडावा योग्य नाही. जिकडील काजिया तिकडेसच जावा, येविसा त्वरा करावी यैसे नाही. वसैच्या जनरालास लिहावें तर ते समजतील जे, सर्व कर्तुत्व आम्हापासून हे जाहाले आहे. याकरितां गोमांतकास विजुरेसे[1] लिहून पाठवितो. तेथून काय प्रत्योतर येते तें पाहातों. त्यासारिखें लिहून पाठवीन व आम्हास विचारीत होते, राा मानाजी आंगरे याविसी राजश्री पंतप्रधान याणी लिहिले होतें ते कजिया उत्पन जाहाल्यापूर्वी की, त्या आगोधर की, कुलाबेयास आसतां हे तेरीखवार समजवा. त्यास राजश्री आपा साहेबाहीं पत्र येविसी लिहिलें होतें ते आक्षरशाहा याणी विचारल्यावर समजाविले होतें. ते स्मरण दिल्यावर प्रत्योतर दुसरे दिवसीं लिहून थैली पाठविली ती बाा गोंदजी जासूद रवाना जाहाली आसे. सेवेसी सादर होईल. यानंतर मानाजी आंगरे रेवदंडेयास गेले म्हणून खबर येतांच आम्ही जनराल उभयतांस सांगितलेंच होतें. हा कुलाबो[2] तेथून निघायाचा यास आमच्या खावंदावाचून जाहाला नाहीं.

---

(1) Viceroy. २ मसलत.

5320

याकरितां येसमई पुढार घेऊन साहित्य कराल तर प्रसंग आहे म्हणून सूच(ना) देली होती. ते स्मरण तुम्हास आसावें. बोलिल्यावर उत्तर दिले जे, ते खरें, परंतु तुमच्या खावंदाने पूर्वसूचना केली आसती तर आम्हास बोलावयास जागा होता. येविसीं तुम्हासीं पूर्वीच बोलोन चुकलो ते तुम्ही लिहिलें कीं नाही बोलिले. त्यास उत्तर केलें लिहिले. परंतु या जासुदांस रवाना पूर्वीच केले ते आतां पावले आसतील यैसे उत्तर दिलें. सेवसी श्रुत होये. जुने जनराल उदैक भोमवारी जाहाजांत चढणार. यांचे पत्र थैली पेसजी छ ९ शाबानी बा। भिकाजी जासूद रवाना जाहाली ती सेवेसी सादर जाहाली आसावी. तिचे उत्तर हे आसतां करावें योग्य होतें. आतां हे जावयास निघाले. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram writes from Bombay to the Peshwa his interview with the new Governor on the attitude of Manaji Angria and reports the departure of the previous Governor for Europe.*

No. 160] [*January 1734*

नकल

बाजी भिवराव यांचे
पत्राची नकल.

श्री

विनंती उपरी. वाडी ब्रेऊन आजि पनस दिवस जाले. अद्याप तुमची आज्ञा नाहीं. तेव्हा लस्करचा कायं विचार, पुढें काय विचार ? तुम्ही तो हच कर्म केले आहे. आम्ही तो लेकरे आहो. देखिले नाही आणि हा मनसबा थोर. याचा विचार त्वत्या केला पाहिजे. दुसरियाचा भरवसा येथें नाहीं. तुम्ही समस्त सदरेस मिळोन एक दिवस मनसबा कराल, तेव्हां आम्हास ल्याहाल. तोवर आम्ही येथें बसोन काय करावें? आम्ही घाबरे होऊन लिहिले म्हणून रागास याल तरी आले न पाहिजे. आम्हास येथे आज्ञा करून सेवा घे ऐसा असता तरी आम्ही इतके ल्याहावयासी गरज नाहीं, आणि स्वामीची आज्ञा येती कीं त्याचे आज्ञेत वर्तणे, त्यासी येथे कोणाचे आज्ञेत वर्तावें? खासा राजाज्ञा व सेखमिरा व लिंगोजी हवलदार व विठ्ठलराव व तोपखानी देवराऊ व हुजरे व कितेक खासे लोक ऐसे कारभारी आहेत. यामध्यें आम्ही कोणाचे आज्ञेप्रमाणे वर्तावें, काय करावे, ऐसे संकटामध्यें पडिलो आहों. यामध्ये वडिलानी या संकटातून काडिले पाहिजे. फौज तो पाठविली आहे. जोराने रेटले ते रेटून कबिले सांपडतील ते घेऊन येतील. बकाजी महाडीकहि आले आहेत. महाडचे वर्तमान तर कोटां-भोवता मेढा घातला आहे. भोवते मैदान केले आहे. तोफखेरीज काही काम

होत नाहीं ऐसे आहे. केवल बलाने कांही महाड येत नाहीं. मोरचे देऊन बैसले पाहिजे, तेव्हा कार्य होईल. यामध्ये खासा सरदार मेढा पाहिजे ऐसे आहे. पचयातीने स्वामी कार्य होत नाही. सुचला अर्थ लिहिला आहे. राजश्री सरलष्कराकडील सरदार आहेत त्याची याद पाठविली आहे, त्यांचे नावे राजपत्रे पाठविली पाहिजेत. स्वामी कार्यावर एकनिष्ठ आहेत. हिंदुराऊ सोमवंसी याकडील रा आपाजी सोमवसी फौजेनसी येथे आहेत. त्याचा सर्व अभिमान तुम्हास आहे. उदाजी पवार हे काही बोलत नाहीं आणि अवसानी पुढे काय करील ते पाहावें. त्याची सरदारी फुटकी आहे, ते अर्जवी आहेत. समस्तासी बरे ऐसे मात्र म्हणत आहेत. ऐसा येथील विचार आहे. हा विचार सर्वहि ध्यानास आणून लिहिले पाहिजे. मजला त्याहावयासहि येत नाहीं. आणि हे तो कार्य ऐसे पडले आहे! वडिलाप्रति विशेस काय लिहिणे. बुधीवाद वचेंवर लिहीत गेले पाहिजे. वेडेवाकडे लिहिले आहे म्हणून रागास आले न पाहिजे. कोरे कागद चार दस्ते पाठविले पा. येथे मिळत नाहीत. तरी आगत्य पा पाहिजेत हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao, an officer of the Peshwa, writes to Ambaji Purandare to remove the obstacles which come in his way in the fighting near Mahad. The letter contains news of varied character and the activities of various workers.*

No. 161] [*January 1735*

श्रीभार्गवराम

श्रीमंत परमहंस स्वामी याही

सहश्रायु चिरंजीव विजयीभव श्रीसेवक अपा यासी आज्ञा केली यैसीजे. तुम्हास पत्रे पाठविली त्या पत्री दमाजीवर स्वारी करावी व.कोकणचे वर्तमान लिहिले त्यास गाईकवाडाचा व कोकणचा कांहींच उत्तर पाठविले नाहीं. तर आजच कांहीं आम्ही नादान जाहालो नाहीं. बरे उत्तर पाठविले नाहीं तरी यात कांहीं आमचे जात नाहीं. वरकड पूर्वीपासून तुम्हास लेहून पाठवितो व हल्ली पत्र पाठविले आहे तर राधाबाई व मानसिंग थोरात याचे चालविलीयासी पृथ्वीतील सरदार जेवढे आहेत तेवढे सुखी होतील. राधाबाई अन्नास महाग जाहाली. यासमई त्याचा अभिमान धरून चालविलीयासी श्री संतोसी होईल व आम्ही संतोषी होऊ. तर चित्तात कोणेक गोष्ट न आणिता चालविले पाहिजे. चिरंजीव रायानीं येतासमई पुणेरी (?) त्यासी आश्वासन दिल्हेच आहे व आम्ही लिहिले आहें तर चित्तावर धरिले पाहिजे. वरकड उदाजी पवार कर्ता सरदार आहे. पलीकडील वर्सी राजश्रीनी उदाजीस रायगड प्रांतें शामलावर पाठविला.

गाडी पाचाड येथें सिदी अंबर अफवानी याणें पांच सातसे माणूस जमावानसी युद्धास उभा राहिला तेसमयीं उदाजीनें त्याचा मोड करोन अफवानीचे सीर कापून आणिले. महाड बाणकोट हस्त केला. सिदी साद यासी धास्त लाविली. रायेगडचे मुर्चे उठविले. मग गोवलकोठावर गेला; तेथेंहि शर्तीच केली. तो राजश्रीकडील बाबूराऊ यासी व उदाजी यासी न पडे यैसे जाहाले म्हणून वरते आले. तर उदाजीसारीखा सरदार तुम्हाकडेस आला तर त्याचा सरंजाम करून चालविलियासी तो लाखाचे कामास येईल तर त्याचे चालविले पाहिजे. विशेष काय लिहिणें हे आज्ञा. ईश्वरें तुम्हास येश दिल्हे. आम्ही तुमचे जागलीं. तुम्ह आमचे शब्द मानितां, म्हणून आम्ही तुम्हास लिहिले तर तुम्ही आमचे वचन मान्य करून थोरात याचे चालविले पाहिजे. जर वचन न आईका तर मग आपणास लोकामध्यें श्रीचे कां म्हणवितां व आम्हास महत्व कशास देतो ? तुम्ही जाणते सुज्ञ अहा. विस्तारे काय लिहिणे हे आज्ञा.

¶Brahmendra Swami recommends Radhabai and Mansing Thorat to the good graces of Chimaji Appa and asks him to grant them some means of maintenance. The Swami also recounts the brave deeds of Udaji Pawar in the expedition at Raygad and recommends him also to his favour.

No. 162] [*1-2-173*

छ ८ रमजान

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ
ता राजश्री अपा स्वामीचे
शेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री स्वामीनी आज्ञा केली की, आजम सेख याकूब याच्या कबिलियास राहावयास येक गाव पुण्यानजीक देणे म्हणून पूर्वी सागितले त्याप्रमाणे स्वामीस लेहून पाठविले. त्यास छ ९ रमजानी सेखजीने आपला पु राजश्री स्वामीकडे पाठविला की आपला कबिला घाटावर आला, त्यास राहावयास स्थल मिलत नाही. याउपरी आपल्यास आज्ञा देणे म्हणून बहुत रदबदल केली. त्यावरून मागती मजला आज्ञा केली की राजश्री पंतप्रधान यास पत्र पाठऊन दाहा पंधरा वीस चावर ज्या गावास जमीन आसेल आसा येक गाव पुणेदेशी कबिला ठेवावयास तर्त देणे म्हणन पत्र लेहन गाव देवणे. त्या

वरून स्वामास पत्र पाठविले आहे तरी स्वामींनी सेखजांच्या कोबोलेयास राहावयास गाव नेमून दिल्हा पाहिजे. छ ६ रमजानी . भिकाजी प्रभु काही कार्यास प्राथ:काली राजश्री फतेसिंगबावाच्या घरास पाठविले होते. त्यानी येऊन सांगितले की, आजम सेख याकुद खासा राजश्री फतेसिंगबावाच्या घरास जाऊन बहुत निरोपाचा आतिशये केला. मग त्यास सांगितले की, आजी राजश्री स्वामी सिकारीस गेले आहेत. ते आलियावर तुमचेविसी विनंती करून. मग तुम्हास सांगावयाचे ते सांगोन त्यास मौजे खडकी ताा हवेली प्रांत पुणे हा गाव व निमे मुकासा राजश्री फतेसिंगबावा यांजकडे आहे, त्यानी आपले तर्फेची सनद करून सेखजीस दिल्ही. येसे वर्तमान आहे. स्वामीस वर्तमान कलावे याकरिता लिहिले आसे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*The Peshwa is informed of the arrangements made for the lodging of the family of Shaikh Yakud in the village of Khadki near Poona.*

No. 163] [*Recd. 2-2-1734.*

छ ८ रमजान

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ताा राजश्री

आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री संभाजी आंगरे यानी विनंतीपत्र राजश्री स्वामीस पाठविले होते, त्याची नकल स्वामीकडे पूर्वी लेहून पाठविली होती, त्यावरून वर्तमान विदित जाले असेल. छ ९ रमजानी संध्याकाळी राजश्री स्वामीनी मारनिलेच्या पत्राचे उतर लेहून पाठविले. बहुत समाधानपूर्वक पत्र पाठविले त्यामध्ये मजकूर लिहिला, कीं आंजनवेली गोवलकोट याजवरी फौजा व हशम आठा दिवसानी पाठऊन देतो. तुम्ही जमावानसी येऊन स्थळे हस्तगत केली पाहिजेत. माहाडास मुर्चे लावावे म्हणून सरदारास पत्रे पाठविली आहेत. माहाड हस्तगत होईल येसा पत्रांत मजकूर लेहून त्याजकडे पत्र पाठविले. विदित जाले पाहिजे. राजश्री कृष्णाजी पवार विश्वासराऊ व उदाजी पवार राजश्री हरिपंत राजज्ञा राजश्री बाजी भिवराऊ व बकाजी महाडीक यांस पत्रे पाठविली कीं तुमच्या विचारे जाले तर माहाडास मुर्चे देऊन तूर्त लकडकोट जाळून टाकणे, ठाणे हस्तगत करणे, म्हणोन पत्रे पाठविली आहेत. त्यास पत्रे पावलियावर ते विचार काय करतील,

5324

तेथून लेहून पाठवेतील, ते वर्तमान स्वामीस लेहून पाठऊन. विदित जाले पाहिजे. छ ९ रमजानी संध्याकाली राजश्री स्वामीनी दोघे चोपदार पत्रे देऊन स्वामीकडे व त्रिवर्गाकडे पाठविले की सत्वर दर्शनास येणे. विदित जाले पाहिजे. राजश्री जानोजी नाईक (निं ?) बालकर जमावानसी महिनाभर येऊन राहिले आहेत, त्यास काली संध्याकाळी राजश्री जानोपंत यास आज्ञा केली कीं दीड हजार रुपये त्यास खर्चास पाठऊन देणे. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Letter from Shahu's Court to Bajirao and his brother, informing them what steps Shahu had taken to continue vigorously the siege of Mahad.*

No. 164] [*Recd. 3-2-1734*

छ ९ रमजान.

श्री

पुरवणी राजश्री राऊ व ता राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. किले रायगड वगैरे किले हस्तगत जाले आहेत या किलिया-वर देशाचे माणूस इतबारी व मर्दाने तरवार मारी ऐसे ठेविले पाहिजे. ये गोष्टीचा विचार राजश्री स्वामीनी आपल्या मनांत योजून तजवीज काढली कीं कुल आपले स्वराज्य आहे तेथील वतनदार देशमुख व पाटील मातबर सरदार जाले आहेत. तरवार मारिताती. सरदारी करिताती. त्याचे भाऊबंद गावी आहेत त्यास वाढविलीयानें तेहि * * (या पुढील बंद फाटले आहेत)

राजश्री माहादाजी वाटगे यास सा(गोन पाठ)विले की परगणे मलवडी येथील लोक चाकरीस संभर पाठऊन देणे. मान खटाव किरकोळ तर्फा राहिल्या त्याच्या जमीदारास पत्रे पाठविली याप्रमाणे प्रतिनिधि याजकडील जिल्हेतील लोक आणविले. याचप्रमाणे स्वामीचे जिल्हेतील लोक व राजश्री पंतसचिव याचे जिल्हेतील लोक आणवितील त्यास स्वामी व राजश्री नारबावा व सुमंत दरबारास आलियावर स्वामीचे जिल्हेतील माणुसें आणवावी ऐसा विचार आहे. त्यामध्यें अगोधर आज्ञा करितील की काय हे कलत नाहीं. स्वामीस वर्तमान तपसिलें कलावे या करि (पुढील पान फाटलें)

¶*A mutilated letter from Shahu's Court to Bajirao and Chimaji informing them of Shahu's plan for garrisoning Raygad with picked and faithful soldiers from the various places in the Satara District.*

5325

No. 165] 22-1-1735

छ १६ रमजान

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ता छ ११ रमजान मुा बंदर मुंबै स्वामीचे कृपा द्रिष्टी करून यथास्थित असे विशेष. स्वामीचें आज्ञापत्र लाखोटे २ लिहिले छ ३ रमजानचे व थैली १ अजम आनर हार्नजान गवर्नर जनराल बंदर मार यास होती. ते वेऊन जासूद छ ९ मिनहूस सुखरूप बंदर मजकुरी पावले. जनराल मारनिलेची थैली प्रविष्ट केली व आज्ञापत्रार्थ दर्शवायाचा तो प्रसंगोपात दर्शविला. यैशास पेशजी जनराल मारनिलेनी स्वामीच्या पत्राचे उतर लिहून रवाना केल्यानंतर वसैच्या जनरालचे पत्र यांस आलें, त्यावरून रा मानाजी आंगरे यांस व चेऊलच्या कपितानास पत्रें लिहिलीं होती, कीं येकमेकावर नाली न माराव्या, तकूब करावे. दोहों चहू दिवसीं उभयतांच्या सल्यत्वविषई दुसरे पत्र लिहून पाठवितों, त्यासारिखे आपले मनुष्य पाठवावें, यैसे लिहिले गेले होतें. त्यास कपितान मारनिलेचे उतर आलें व रा मानाजी मारनिलेचे उतर आले नाही. पाईवाटेने रवाना करणार. यैशास स्वामीकडील जासूद येऊन पोहचले; यास्तव सल्यत्वाचा मजकूरविषई जाब लिहिला आहे. थैली हे सेवेसी सादर होतां सर्वार्थ विदित होईल. त्याप्रा प्रत्योतर करावयास स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होये. जनराल मारनिलेच्या चितांत आहे जे, स्वामींनी येविषई मन घालून आपले तर्फेचा येक सभ्य मनुष्य पाठवावा आणि हा कथला चुके तो पदार्थ करावा, उतम आहे. येविसी स्वामीचें उतर काय येईल ते पाहावें. त्यासारिखे मन घालून नीट करून द्यावें. प्रत्योतराची वाट लक्षिताहेत. सेवेसी श्रुत होये. या पत्रापूर्वी छ ६ मिनहूस थैली आणि विनंतीपत्र वेऊन जासूद गेले ते सेवेसी सादर जाहाले असतील; त्यावरून सर्वार्थ विदित जाहला असावा. पुढेहि स्वामींची आज्ञा असेल तैसी वर्तणूक होईल. जुने जनराल छ ८ रोज बुधवारी त्रितीय प्रहरी स्वार जाहाले. सेवेस श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter by Krishnaji Ram from Bombay to the Peshwa, communicating the Governor's attitude towards Manaji Angria and the Portuguese Governor of Bassein and asking orders about the terms of an agreement.*

5326

No. 166] [18-2-1734 ?

पौ छ ८ सवाल

श्री

आसीर्वाद उपरी. लक्षुमण हरि व कृष्णाजी माहादेव व याकुतखान यांस पत्रे पाठविली आहेत हे तुम्ही तल्यास कृष्णाजी माहादेव याजपासी पावणे. ते पुढे पाऊन देतील. जरी कृष्णाजी माहादेव तल्यास नसिले तरी लक्षुमण हरीपासी पावणे. वरकड लोकास पत्रे पाठविली असेत, ते ज्यासी त्यास तिलगूलसमेत पाठवणें. जाणिजे छ २४ रमजान हे+ आसीर्वाद.

¶*Chimaji Appa sends the Sankrant greetings to several officers in Konkan.*

No. 167] [1-3-1734

तालीक

श्री

सेवेसी विज्ञापना ताा छ ७ माहे जिलकाद चे खाडीवरी माहाराजे प्रतापे खुशाल आहों. काली समस्तानी बसून विचार केला. दो प्रहरा रात्री खाडी उतरावी, चिपडचिपर्डे[१] होतां हला करावी, त्यास खाडी पलाव लोक जाताच चहूकडून धुमाही आल्या तेच जाऊ मेढ्यास लागलो. शाम्मले सावरून मार केली. तेथे आमची माणसे ठार जालीं व जखमी जाली बी तपसील.

ठार जाली माणसें	जखमी गोली रेजगिरी
१ निाा मोघम मानाजी कोली.	१ आबाजी हुजरे पोटरीस गोळी
१ दिाा हशम तानाजी पोवार.	२ दिाा हशम
२ राणोजी सालोखी दिाा तोफखाना व कोडजी शेलार	१ कान्होजी तिलिका दिाा दिवे जेजालची गोळी लागली.
१ रामजी भिषे खासगत बारगीर आमचे घरचा	१ धोडजी उतकर आंगठा उडाला.
५	२

+ पत्र चिमाजीआपाचें.

१ दिसू लागतांच.

३ निा जमाव येमाजीपंत

१ हरजी इंगले निा सिवजी पत्याने

१ बालेजी पोवार दिा धर्मोजी शेलार

१ राजजी दलवी दिा गोदजी खांबकर.

—

३

—

८

० दिमत तोफखानाजखम गोली.

१ भानजी सुगडा

१ सकराजी सेलार

१ नावजी पारठा

१ सकराजी महाडीक

१ संभाजी सुरवा

१ बहिरजी सावत.

१ बाबाजी कर्णेकर्रा

२ पस्वारी

—

९

१२ दिा मोघम.

१ सुर्याजी चादेकर जगी पाठीवर आगावरी.

१ गोदजी पारधी बोटास गोली गवराज (?) आहेत.

१ * लाजबुरा पोटरीस

१ गगाजी चारघा

१ सुभानजी गोलमरे गोली दंडास पार जाली.

१ येसजी कांभे रेजगरी

१ संभाजी रेजगीर

१ सुर्याजीचे मांडीस गोली.

१ गोदजी पोवार

१ भिकाजी पोवार

१ बाळाजी गुरव

१ संकराजी चोरघे रेजगिरी

—

१२

येकून सदरहु प्रमाणे ठार व जखमी जाले यासिवाय धोंडे व सूल लागले बेसुमार आहेत. वरकड युद्ध प्रसंगीचे वर्तमान तुबाजी जगनाथ सांगतां कळेल. फौज उठोन चालिली. परवा पठानकोटातून गेले हे खबर येकून खासा सिदीसात आला आहे, म्हणून वार्ता यक जबन आहे. सर्व कोकणे आपले परावे कलत नाहींत. भेद नित्य जातो.

केली परंतु ईश्वरास जे कर्णे ते जाले. पुढें जे होईल ईश्वर यश देईल ते खरें. आम्ही तो चर घेऊन देयास सिध आहोत, परंतु उतावली व समस्तापली जाली. समस्तानी बसून विचार केलीयावरी मोडतां नये. मोडते घ्यावे तर त्यांनीं नामर्द म्हणावें येविसी श्रुत होय हे विज्ञापना

¶*A report of a fight, probably at Gowalkot, communicating detailed casualties of the killed and the wounded.*

5328

No. 168] [4-3-1734

छ ९ मोहरम.

श्री

राजश्रीं बाजीराव पंडित

प्रधान गोसांवी यांसी

 सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्री फतेसिंग भोसले दंडवत विनती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करीत आसिले पाहिजे विशेष. जावजी लाड सरनोबत किले रायेगड यासी शामलाने मारिले, त्यासी जावजी मजकूर आपले कार्यामुले मारिला. त्यासी त्याच्या मुलाचे चालवावे लागते. यैसियासी राजश्री खंडोजी माणकर याणी गुरे ढोरे नेली आहेत तरी येविसी त्यासी पत्र देऊन त्याची बिसाद गुरू ढोर जे नेले आसेल ते देविले पाहिजे. जाणिजे छ ९ सवाल बहुत काये लिहिणे लोभ आसो दीजे. हे विनंती.

¶*Fatesing Bhonsle requests the Peshwa to grant an allowance to the sons of Javji Lad of Raygad who suffered death in the Peshwa's cause at the hands of the Sidi.*

No. 169] [5-3-1734 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी कृतानेक सां नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल ताा छ १० सवाल जाणून स्वकीये ल्याहावयासी आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर आपण पत्र पाठविले तेथे लेहून पाठविले, कीं राजश्री रायानी राजश्री गोविंद कृष्ण यासी राजमाचीहून कोथलियासी जावयाची आज्ञा केली आहे. ते कोथलियासी गेलेच असतील. त्याजवळ जमाव असिला पाहिजे. तरी पत्रदर्शनी जमाव त्याजकडे पाठऊन देणे, म्हणून लिाा. त्यावरून पत्र पावताच येथून जमाव लोक ७५ पाऊणसे पाठविले असेत. कलल पाहिजे. बहुत काय लिहिणे लोभ + असो दीजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi informs Chimaji Appa of a force being despatched to Govind Krishna for capturing the fort of Kothala.*

+ 'भ'पासून बालबोध अक्षरें वासुदेव जोशाचे हातचीं.

No: 170] [*15-3-1734*

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री पंतप्रधान
व ताा राा आपा स्वामीचे शेवेसी

आज्ञाधारक कोंडाजीराव सिंदे व समस्त सरदार साां दंडवत प्रार्थना. येथील क्षेम ताा छ २० सवालपर्यंत मुाा बाणकोट स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्तित असे विशेष. पूर्वी नसरापूरचे मुकामीहून अज्ञा केली आणि स्वारीस पाठविले त्यास ते समई आज्ञा होती की राईगडचा वेढा उठोन माहाड फते जाले म्हणजे तुम्हीं हुजूर येणे म्हणून आज्ञा. त्यास स्वामीचे पुण्यप्रतापे ते कार्य सिध होऊन बाणकोटहि हस्तगत जाला. स्वामीचे पुण्ये समर्थ आहे, तेणेकरून सर्व कार्ये जाली. आमच्यानेहि जे सेवा जाली तें केली. प्रस्तुत अखेरसाल आहे, अम्हास दोन महिने घरास जावयाची अज्ञा केली पाा. च्यार वरशे जाली, अद्याप लोक घरास गेले नाही, यास्तव घरास जायास आज्ञा करावी. आज्ञेप्राो दर्शनास येऊन मग निरोप घेऊन घरास जाऊ. लोक येथे आहेत, त्याची कितेकांची लग्ने होणे आहेत व कितेकाचे घरची अनान गत आहे लोक आमचे हाती याउपरी नाही, हे साकल्य वृत्त जिवाजी मोरे सेवेसी निवेदन करितील त्यावरून श्रुत होईल. चितात आणून आपले चरणाचे दर्शन होऊन आपले माणसाची अणी (आ)मची भेट होये ते करणार स्वामी समर्थ अहेत. बहुत ल्याहावे तरी स्वामी सर्वज्ञ आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विाा.

आज्ञाधारक नारो बलाल साा नाा प्रार्थना जे. येथील सारे लोकाचा अर्थ आहे तो श्रीमंत राा बाजी भिवराऊ याणी सेवेसी लिाा आहे त्यावरून श्रुत होईल. स्वामीचे पायाचे दर्शन होये ते आज्ञा केली पाा सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Kondajirao Sindia and some other sardars communicate to the Peshwa the signal victory which was achieved by the capture of Bankot, Raygad and Mahad. They request him to allow them leave to go home for some time.*

No. 171] [*15-3-1734 ?*

पौ छ २० सवाल

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री प्रातिनिधि परिछिन[१] मुदईपणा करून आठसे राऊत गेले म्हणून बोलिले आहेत. तरी राजश्री रामचंद्र हरिबरावर कोण कोण सरदार

---

१ दावेदार.

किती राऊतांचे हे तपसीलवार लेहून पाठविले पाहिजे. ते राऊत कोणे मुलुकचे कोणेकडे त्यांची घरें आहेत हे सविस्तर लेहून पाठवावें. स्वामी च्यारसे सातसे आठसे जे राऊत पाठविले असतील त्याची यादी आपले स्वहस्तें खरीखुरी लेहून पाठवावी. येविसी अनमान केला न पाहिजे. सेवेसी विज्ञापना.

¶*Chimaji Appa is requested to supply details of the force despatched to work under Ramchandra Hari as the Pratinidhi has represented that the Peshwa has despatched only a small contingent of 800.*

No. 172] [*19-3-1734*

श्री

राजश्री खंडोजी माणकर गोसांवी

यांसी

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री बाजाराऊ बलाल प्रधान आसीर्वाद सुहूर सन आर्बा सलासैन मयां आलफ. राजश्री शंकराजी केशव यास पाठविले आहे. यास कितेक आर्थ मुखवचने सांगितला आहे व यादी पाठविली आहे. तो आर्थ चितात आणून वर्तणूक करणे. जाणिजे छ २४ सवाल बहुत काये लिहिणे.

¶*The Peshwa sends a communication to Khandoji Mankar and asks him to act according to the instructions contained therein.*

No. 173] [*27-3-1734*

श्री

विनंती उपरी. ता। छ २ जिलकाद सौम्यवासर मुकाम नजीक बाणकोट वर्तमान येथास्थित असें विशेष. जिवाजी खिजमतगार यासमागमे पत्रे पाठविली ती पावोन लेखनार्थ कलोन संतोशाभिवृधि जाली. तेथे कितेक कितेक विशदे आज्ञा की, इतुके दिवस श्रमसाहास करून स्वामिकार्य सिधीतें पावविले तैसे आणखी येका मासाकरितां उतावली न करिता राहोन स्वामी नाखूस न होत ते करावे, म्हणून कितेक प्रकारे आज्ञाः त्यास स्वामीची आज्ञा मान्यच करून राहिलो. स्वामीचे पुण्यप्रतापेकरून या मुलकामध्ये हे दिवसपर्येत फौज टिकोन राहिली. परंतु पुढे आपण रा। स्वामीस व रा। तात्यांस पत्रे पाठऊन किलेदार व हासम बाणकोटास पाठऊन बाणकोटचा बंदोबस्ती करून आम्हास भेटीस यावयाची आज्ञा केली पाहिजे. स्वामीनी पत्री आज्ञा केली की हावजी सेडगर किलेदार करून पाठविले

आहेत यैसियासी हावजी (बावाजी) सेडगराने गंतव्य केले. ते वर्तमान सेवेसी लिहून पाठविलेच आहे, त्यावरून निवेदन जालेच असेल. राश्रीकडून रामचंद्र मिर्धे कोट बांधावयास आला त्यास माणूस तों कोणी कामास मिलत नाही. परंतु दाहापाच माणूस गोरगरीब मिलऊन काम चाली लाविले आहे त्यास जे होईल ते पाहावे. त्याच्या मनामध्ये की दोनच्यारसे माणूस लस्करचे देऊन कोट सिधे ते पाववावा. त्यास ते गोष्ट घडोन येत नाही म्हणून श्रमी आहेत. ते काये लिहून पाठवितील ते न कले. चोपदार मजकूर याने पैकाहि इमारतीच्या खर्चाबद्दल आणिला आहे म्हणून ऐकिले आहे. वर्तते ते वर्तमान सेवेसी लिहून पाठविले आहे त्यावरून कलेल. याउपरी कोटाची बंदोबस्ती होऊन सत्वर ये ते केलिया उतम आहे. घोडियास धान्य तो नाही. यानंतर मनुषासहि मिलत नाही. स्वामींनी लस्करचा आब राखावा हे उचित आहे. या स्थली आपलीच फौज म्हणून टिकोन राहिली. सेवकलोकीं वारंवार ल्याहावेसे काये आहे ? वडिलास उतम दिसोन येईल तें केले पाहिजे. वरचेवर राकडे पत्रें पाठवावयास अनमान केला न पाहिजे. स्वामी तो पाठवीतच असतील, परंतु सूचनार्थ लिा आहे. दुसराहि किलेदार राजश्री याचप्रकारें योजून लिहितील; त्याचे वर्तमान फिरून पावेतो दिवसगती लागेल तो येथे दुर्घट विचार येऊन पडिला आहे. यामधे स्वामी समर्थ आहेत. बहुत काये लिहिणे कृपा लोभ आसो दिल्हा पाहिजे हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao requests the Peshwa to send another Killedar to take charge of Bankot in the place of Havji Sedgar who has run away. The writer also asks the Peshwa to call him back.*

No. 174] [*27-3-1734*

छ २ जिलकाद

श्री

विनंती उपरी. इश्वरदयेकरून येथून उलगडा आठा पंधरा दिवसानी जालाच तर रा स्वामीची आज्ञा येईल की गोवलकोटास जाणे. त्यास स्वामीच्या फौजेचा उपर आहे त्यास सामान आहे ते सर्व जाया जाले आहे. दुसरे सामान पाठविलीयाने सेवकापासून सेवा होऊन येईल. नाही तर याच सामानानसी जावे लागलेच तर सर्वांची गति त्याप्रकारे आमचीहि होईल यैसे आहे. यामधे वडिलानी विचार करणे तो दूरंदेसी पाहून केला पाहिजे. आधी येथून उलगडा होणे तो नाही. वाच्याने (?) तो बहुत कस्ट केले आहे. येथील सर्व सुख आहे ते पत्री लिहिता पुरवत नाही. हे सर्वजाण वडील आहेत. आम्ही तो येथे खुशाल आहे. जे स्वामीच्या चितास येईल ते केले पाहिजे हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao asks for full equipment for fighting, in case he has to take charge of the expedition against Gowalkot.*

No. 175] [पा 29-3-1734 ?

छ ४ जिलकाद

श्री

पुा राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. स्वामीनी नरोतम दवे व नथू ठाकूर यास इगरजा रुा १००० दोन हजार स्वामीनी देविले, त्यास येथे इगरेजी रुो मिळत नाही. चालीचे रुो दोन हजार देत होतो, त्यास त्याणी घेतले नाहीं. कलावे याकरितां लिहिले असे. बहुत काय लिहिणे लोभ केला पाहिजे. चालीचे त्याणी घेतले तरी देऊन स्वामीस लेहून पाठऊ. रा खंडोजी माणकर व होनाजी बलकवडे यांजकडील जिल्हा दूर करून राजश्री बाबूराव विश्वनाथ यांस सांगितला येसे वर्तमान येकितों, त्यास काय वर्तमान तें ल्याहावें. खंडोजी माणकर यांजकडे लोक पाठविले त्यास त्याणीं श्रमी केलें. लोकांस कांही पावले नाहीं, येसे आहे. कलले पाहिजे. लोकास काही पावत नाही याकरितां दोघे चौघे उठोन येतात कलले पाहिजे. रायेगड वगैरे किले प्रांत राजपुरी येथे जिनस पाठवणे म्हणून पूर्वी लिहिले, त्यास मीठ येकुणीस खंडी कोठीच्या बैलावरी रवाना केले. याउपरी हलद मिरे सुपारी वगैरे जिनस रवाना करावा की नाही ते आज्ञा करावी. त्याप्रमाणे वर्तणूक करून. बहुत काये लिहिणे लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi intimates the Peshwa that Rs. 2,000 offered by him to Narottam Dave and Nathu Thakore were not accepted by them as they were not in English coin. He further complains against Khandoji Mankar for not giving his men their pay sent to him by the writer.*

No. 176] [March 1734

श्री

विनती उपरी. मानाजी घाटगे व पाटलोजी खुले व रंभाजी घाटगे व कोकरे व रुणोजी बरगे यैसे अहिर्णिसी कापडासाठी विनती करतात. त्याचा तो अन्याये नाहीं. येक चिरकूट घरचे आणले ते फाटून गेले. पुढे उघडे आहेत. वरकड किरकोली पतके व सिलेदार याचीहि वाट येच रीतीची आहे. याचा काये विचार तो करून आज्ञा लिहिली पाहिजे. येथे काही चिरकूट मिलत नाही. यैसे आहे. आणि आम्हीहि दाबून आजीवर राखिले आहे. याउपरी काही विचार करावा उतम आहे. राजश्री तात्यांचें पत्री राजश्री स्वामीचे पत्र आम्हाकडे न कले प्रा (न मले=नेमलेप्रा ?) आले होते. त्याचे उतर आम्हीं पाठविले

आहे. पुडे जे आज्ञा होईल त्या प्रा वर्तणुक करू. रामचंद्र चोपदार मेढा होता तेथे कोट बांधत आहे. आम्हासी आहिर्णिसी माणसे देणे म्हणून कटकट करीत आहे. त्याणे मजुरी माणसे मेळऊन कोटाचे काम चाली लाविले आहे. गडगा मात्र रचीत आहे. पहिले रचले होते मोहाडियाने (?) ते आम्हींहि गोल्याने हिदहिदे केले आहे. त्यावर हाहि रचीत आहे, तो हुजूर काये लिहिल हे कलत नाहीं. लोकापासी बोलतो की भलते मिस करून टाकून जाईन येसे म्हणत आहे. होईल ते पाहावें. आम्हास येथे राहावयाचे सकट जाले आहे आणि हे भलतेच मधे येऊन पडत आहे. हे स्वामीस कलावे म्हणून लिहिले आहे. आम्हास तो राजश्री स्वामीची फिकीर काये आहे ? सेवेसी कलावे म्हणून लिहिले आहे. धोंडे डोईवर आणि येसा आम्हापासी कोणी नाही हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao asks the Peshwa for some clothing and uniforms for his men. He gives details of the construction work that was in progress at Bankot.*

No. 177] *[About March 1734*

श्री

विनंती उपरी. गोवलकोट अंजनवेलीकडील वर्तमान तरी राजश्री आनंदराऊ रघुनाथ व लिंगोजी हवालदार याणी लिहिले आहे. अद्यप राजश्री संभाजी अगरे आले नाहीत. येणार येसी बोली आहे. गोवलकोटास मोर्चे लाविले आहेत. अंजनवेलीस मोर्चे पुढे लाविणार येसी बोली आहे. राजश्री स्वामीचे पुन्यप्रतापे जे होणे ते होईल. कलले पाहिजे. सिवाजी माहादेव दिा राजश्री आंबाजीपंत तात्या यास रुपये द्यावयाची आज्ञा केली, त्यावरून रुपये ५० पंना(स) त्याजकडे गोवलकोटास पाठऊन दिल्हे. हे +विनंती.

¶*Baji Bhivrao to the Peshwa, reporting the siege of Gowalkot and his intention of investing Anjanwel.*

No. 178] *[6-4-1734*

पो

छ १२ जिलकाद

श्री

विनंती उपरी. बाणकोटी राहावे यापेक्षा गोवलकोटास जावे समस्ताबाा जे होईल ते करावे म्हणून लिहिले. त्यास हे तो उतमच आहे. येथे गेले दिवस

+ येथून अक्षर बाजी भीवराव चें.

जातात, तेथे साहेबकाम तरी आहे. नावेनंग[1] आहे हे गोष्ट खरीच आहे. परंतु आजीवर साहा महिने लोकानी कस्ट केले, कोणास चिरकूट येक नाही आणि घोडियामध्ये बळ नाहीत. त्याहीमध्ये फौजा गेल्या ते समई जाणे होते तर लोक कोणी मागार घेत नवते. समागमामुले जातच होते. जो न जाये त्यावर राज्याचे मसलतीचे आपेश येते. दो चौ गोष्टीने लोक जाते. याउपरी जे दिवसी येथून कूच होईल तेच दिवसी लोक उठोन स्वामीकडे येतील. येथेच बहुत दिवस लागले तर येथेच कोणी राहात नाहीत. रा माहादाजी घाटगे यांचे पत्र आम्हास आले ते पाठविले आहे. येसवंतराव भोसले यांचे पत्र तो स्वामीस आले आहे त्यावरून श्रुत होईल. त्याहीमधे येथे दिवसगती लागलियावर लोक राहातील त्यामधे गोवलकोटास घेऊन जावेसे पनास राहिले, तेच समागमे घेऊन गेलिया स्वामीचे फौजेचा आब राहील की काये? हें बरे चितात आणून जो विचार करणे तो केला पाहिजे. पूर्वी माहाडामधे असता आम्हापासी फौज व हशम काये होते आणि राजश्री स्वामीपासी काये निवेदन लोकानी येथील समागमी होते यानी केले ते स्वामीस निवेदन परस्परें जालेच असेल. यैसे असोन थोडेसे पनास लोक व हशम सेपनास येवढ्या सामानानसी तेथे जाऊन सामील जालिया समागमी ज्यांस सामील होवे ते थोरले माणूस आहेत ते विदितच आहेत. हेहि गोष्टीचा विचार करणे तो केला पाहिजे. आम्ही आज्ञाधारक सेवक आहो. जे समई वडिलाची आज्ञा घेऊन कोकणात आलो तेच समई सर्वहि विचार केला आहे. आम्हास आज्ञेविना दुसरे दैवत नाही. पैका पाठविला होता त्यापैकी दोन रोजमेरचा यैवज बाकी राहिला असेल. याउपरी यैवज रोजमरियास पाठविला पाहिजे. पूर्वी लस्करे होती म्हणून उसणे चालिले. येथे नसले म्हणजे इलाज नाही. हे पत्र पावावयास पाच दिवस व यावयास पांच दिवस व तेथेहि पाच दिवस लागतील येकून पंधरा दिवसावर गोष्ट जाईल. तर लौकर यैवज पावे ते केले पाहिजे. हा कालवर राऊत कोणी गेले नाहीत. पूर्णिमेपरियेंत समस्तानी दम धरिला आहे. पुढे काये होईल ते पाहावे. धान्य स्वप्नगत होत आले आहे. वडिलाचे पुण्य समर्थ आहे. कोणे गोष्टीची फिकीर आहे यैसें नाही. जाले वर्तमान सेवेसी ल्याहावे यैसे आहे. याजकारितां वारंवार लिहिणे लागते. लोकास चिरकुटे नाही हे वारंवार लिहिले परंतु त्याचे उतर न आले. बरे जे समई विचारास येईल ते समई ल्याहावे अगर बेगमी करावी. तोफा गोवलकोटास पावणे म्हणून रा स्वामीची आज्ञा होती त्यास जाबसाल पाठविला आहे. पुडेहि कोणी येईल त्याबा सविस्तर लिहून पाठऊ. छ ७ जिलकादी रा स्वामीचे पत्र घेऊन माहाडीहून प्रल्हाद प्रभु तोफा पाच

---

[1] प्रतिष्ठा.

5335

देविल्या आहेत त्या घेऊन जावयास आले आहेत, त्याचे स्वाधीन आज्ञेप्रा केल्या जातील. गलबतेहि पाच देविली आहेत, त्यास येथे आहेत ती फुटली आहेत. काही असली तर त्याचे स्वाधीन आज्ञेप्रा करू ही विनंति.

¶*Bajirao Retrekar adduces reasons for his unwillingness to proceed against Gowalkot and mentions the orders he received from Satara which he executed.*

No. 179] [*About 7-4-1734*

श्री

विनंती उपरी. राजश्री स्वामीची आज्ञा तोफा गोवलकोटास न्यावयाची वरचेवर येती. त्यास आम्ही तों विचारें अविकरून पर्यायेकरून उतरे लिहून पाठविती. परतु पुनरोक्त आज्ञा करीतच आहेत. त्यास आम्हासमागमे आपणाचे प्यादे व खासबारदार मिलोन तीनसें माणूस व किरकोली दोनेकसे यैसे पाचसे माणूस पाईचे. त्यापैकीं दुखणेयानी कितेक पडिले आहेत. वरकड ठाणेयांत आहेत. ठाणेयास व लस्करास येक कोसाचे अतर आहे. दोनी ठाणेयामध्यें व दोनी बंदरामध्ये रखवाली केली पाहिजे. त्याचे रखवालीस पांच सातसे माणूस पाहिजे. पाईचे माणूस आहे ते तो आपणांस विदितच आहे. पाळी लावली आहे. लस्करचे लोक प्रत्येहिं बाणकोटास जात आहेत, येसे आसोन तोफा न्यावयाची आज्ञा येती. सेवटपर्येत टालाटालच केली आणि सेवटीं खिजमतगार येऊन जाच करून आज्ञा आली तरी येथील बंदोबस्ती कैसी होती आणि तिकडे जाणे कैसे होते? काल स्वामीचे पत्र आले. तेथे आज्ञा की, मसुदा पाठविला आहे. तदंन्याये उतर लिहून पाठवावे. यैसियासी येथील जे सेवा घडोन आली ते अविकरून विचारेकरून घडोन आली आणि हाली इतुकी कारभाराची फोड करून लिहिले, या फोजेचा आब कैसा राहील? पत्रे येतात तेथें लिहितां की, खंडोजी माणकर यांस पत्रें पाठऊन त्यास बोलाऊन आणून ते तुम्ही मिलोन तोफा बाणकोटाहून गोवलकोटास पोहचाऊन देऊन तुम्हीहि येथील बदोबस्ती करून जाणे * * * * * * माणकर कोणीकडे, आम्ही कोणीकडे, गोवलकोट कोणीकडे, यैसे असोन आम्हास वरचेवरी लिहितात, राजपत्र येते, तैसे राजश्री तात्याचेहि पत्र येते. त्यास हे वर्तमान रा तात्यास न कलेसे काये? यैसे असोन तेहि लिहितात, तरी पत्राचा अर्थ काये आहे तो कलत नाही. तरी आपण राजश्रीस लिहून उतम विचार दिसेल तो केला पाहिजे. आम्हास जे आज्ञा होईल त्याप्रा वर्तणूक करू. सेवकास आज्ञेविना दुसरे दैवत नाहीं. कोकणामधे आहे तो जिकडे जावयाची आज्ञा

येईल तिकडे सिध आसो. बहुत काये लिहिणे? राजश्री येसवंतराव भोसले याचा आग्रह लग्नास जावयाचा आहे तर काये आज्ञा ते केली पाहिजे. कोनेरपंत यानी पाठविले आहेत. त्यापासी जे आज्ञा करणे ते करावी. येथीलहि विचार सेवेसी निवेदन करितील. कृपा आसो दिल्हा पाहिजे हे विनंती. आज्ञेप्रा राजश्री स्वामीस तपसीलवार पत्र लिहून पाठवितो. आजीवर तात्यासच मात्र पत्रे लिहीत गेलो. याउपरी राजश्रीसहि लिहू. कलले पाहिजे हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao Retrekar to the Peshwa, expresses unwillingness to proceed to Gowalkot owing to sickness raging in his army.*

No. 180] [*Recd. 7-4-1734*

छ १३ जिलकाद

श्री

विनंती उपरी. येथील वृत तों सेवेसी वरचेवर लिहीत गेलोच आहे त्यावरून श्रुत होतच आहे. वरकड आजी सतरुसीहून पत्र आले तेथे राजपत्री आज्ञा की बाणकोटी पाईचा सरदार मातबर व हासम ठेऊन ठाणेयाची मजबुदी जबरदस्त करून गोवलकोटास जाऊन गोवलकोट फते करून स्वामी संतोषी होत ते करणे. बाणकोटी भांडीं आहेत त्यापैकी पाचसात भांडीं गोवलकोटास घेऊन जाणे. इदंन्याये वरचेवर पत्रे येतात. जिदंन्याये पत्र रा स्वामीची येतात तदंन्यायेच रा तात्याचीहि पत्रे येतात आणि टालाटाल करून युक्तिप्रयुक्तीने उतरेहि वरचेवर लिहिणे ती लिहितच आहो. परंतु खावंदानी बहुतसी झेहल (येहल?) घतलिया कार्याची नाही. करणे विचार तो आबे विचारें केल्या उतम आहे. याजकरिता येथील वृत सेवेसी लि॥ आहे. हा सविस्तर अर्थ स्वामीनी ध्यानास आणून सेवकास आज्ञा कर्तव्य ते केली पाहिजे. स्वामी म्हणतील की टालाटाल करिता करिता निदान जाणेच जालेच जावेच लागेल यैसे चिती असिले तरी येथे जे लोक आहेत, त्याणी च्यातुर्मास श्रमसाहास करून मोहीमसीर चाकरी केली ते काही पुढे जाणे जाले तरी येतात यैसे नाही. तरी गोवलकोटाकडे जाणे म्हणून स्वामीचा दुराग्रहच आसिला तरी बाणकोटी राहावयास पाचसातसे हसम पाठऊन द्यावे. बाणकोटीची बंदोबस्ती करून गोवलकोटास जाऊं. तिकडे जावयास येथील फौजेपैकी आले तरी से दोनसे येतील. येणेकरून फौजेचा आव राहणार नाही आणि इतुके दिवस आबेकरून श्रमसाहास करून फौजेचा नंग[१] राखिला

---

१ प्रतिष्ठा.

तैसा पुढे राहाणार नाही. तरी दोनसे तीनसे राऊत नवे पाठऊन द्यावे. नवे राऊत येतील ते व येथील फौजेपैकी से दोनसे येतील ते यैसे राऊत व दोन च्यारसे हासम आहे, त्या खेरीज दुखणेखेरीज आहेत ते यैसे घेऊन आज्ञाप्रा सेवा करून. परंतु दोहीकडून सेवकास खपीप करून केले श्रम निरार्थ करावे ग्रैसे. नाही. दृष्टीस पडतो अर्थ हा सेवेसी लिहून पाठविला आहे. याची पैरवी करून जे आज्ञा करणे ते करावी. आज्ञा होईल तदनुरूप वर्तणूक करून. यैवज लवकर पाठविला पाहिजे कृपा लोभ असो दीजे हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao to the Peshwa, saying that he has been receiving orders from the King to proceed to Gowalkot but that he has been trying to put it off on some excuse or other. He further requests the addressee to advise him as to what he should do. He says he cannot proceed to Gowalkot equipped deficiently as he is at present and asks more forces being sent.*

No. 181] [*About 7-4-1734*

श्री

विनंती उपरी. आपण पत्री आज्ञा केली कीं चाकरी म्हणजे बहुत नाजूक आहे त्यावरून सेवेसी पत्रे पाठविली आहेत यांची उत्तरें पाठवावयासी आज्ञा करावी. उतरे येतील तदनरूप वर्तणूक करून. रा स्वामीची पत्रें आली ती तात्याच्या वार्तिकाबा आली. त्याची "टाळाटाळ केली ते उत्तम जाली!" यैसी पत्रे घेऊन हुजरे आले. तर काये उत्तर द्यावे? तोफा गोवलकोटास घेऊन जाणे म्हणून आग्रहच केला तर पत्र फिरून द्यावे किंवा तोफा न्याव्या तर न्यावयासी आम्हास सामान नाही, तेव्हा त्यास काये उतर द्यावे हे आज्ञा करावी. ठाणियाची बंदोबस्ती करून गोवलकोटास जाणे म्हणून हुजुरे आले तर काये जाब द्यावा हा विचार करून आज्ञा करावी. रा स्वामीचे पत्र येकप्रकारे येते व रा तात्याचे पत्र येकप्रकारे येते. त्यास आम्ही काये विचार करावा यैसे संकटाचे येऊन पडले आहे. येथील विचार तो सर्वश्रुत आहे. फौजेचा येथून उलगडा होईल तर घोडी वाचतात. नाही तर घडयावर (खड्यावर? घोड्या यावर?) सफा होतो हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao asks Peshwa's advice as to what he should do and what answers he should give to the King's despatches asking him to proceed to Gowalkot.*

5338

'*No. 182*] [*9-4-1734*

तालिक

श्री

विनंती सेवक जिवाजी खंडेराव चिटनीस कृा विज्ञापना ताा छ १५ जिलकाद मंगलवारपर्यंत वर्तमान येथास्तित असे. राजश्री संभाजी आंगरे विजयदुर्गाहून जयगडास आले. आम्हास भेटीस यावयाविशी लेहून पाठविले, त्यावरून लस्करातून स्वार होऊन गेलो. छ १२ जिलकादी भेटी जाल्या. दुसरे दिवसी हाती वस्त्रे दिल्ही. बहुत संतोश पावले. त्याची निष्ठा सीमेपरती आहे. काही दुसरा विचार चितात नाही. आरमार घेऊन आंजनवेलीच्या नस्तावरी यावे हे मानस बहुत आहे. आरमार गुराब्रा रत्नागिरीस आल्या आहेत. उतरवा (उतरचा) वारा फार ग्राकरिता वर त्या येत नाही. दोचौ रोजी दक्षणवारा सुटला म्हणजे गुराबा जयगडास आणून जलमार्गे अंजनवेलीच्या नस्तावर येऊन भांडियाची मारगिरी करितील. पायवाटेनेच यावयाचे विचार करीत होते, परंतु बराबरी लोक जमावानसी; येथे जमाव जे त्याकडील आहे तो मोर्चेयास गुंतला, खासा येथे आल्यावरी मोर्च्यापैकी च्यारपाचसे माणूस खाशापासी गुंतोन राहिले, हा विचार त्याणी चिंतात आणून च्यार दिवस ज्ययगडीच राहावयास विचार केला. आरमार आल्यावरी जलमार्गे येतील. येथे त्याचा जमाव आहे त्यास दोन मोर्चे राखताच पुरे जाले आहे. त्यास भरतीस आणिखी आमचे लोक जातात, परंतु त्याचेहि लोक त्याचे मदतीस पाहिजेत. याबद्दल सुवर्णदुर्गाहून त्याणी जमाव आणिला आहे. च्यार पाचसे माणूस येईल त्यास आठ दाहा दिवस लागतील. संभर माणसानसी मात्र सरखेल जयगडास आले आहेत. जयगडीहून दारूगोला वरकड साहित्य होणे ते होईल. त्याचा जमाव आणिखी कोठून यावयाचा नाही. दीड हजार माणूस आम्हाजवल आहे आणि सुवर्णदुर्गीहून च्यार पाचसे काये होईल ते पाहावे. अंजनवेल घ्यावी हे हिमत बहुत धरितात. परंतु फौज व लोक आणिखी असावे म्हणजे भारीपणे काम होईल ऐसे म्हणतात. येविसीची जे आज्ञा कर्तव्य ते केली पाहिजे. आम्ही जयगडीहून आजी प्रात:काली श्वार होऊन संध्याकाली लस्करात आलो. सेवेसी श्रुत होये.

¶*Jivaji Khanderao Chitnis from Anjanwel communicates to the Peshwa the plans of Sambhaji Angria about a naval attack on Anjanwel.*

Bk Ca 8—20 5339

No. 183] [*9-4-1734*

तालिक

श्री

पुरवणी

सेवेसी विज्ञापना. आजी छ १९ जिलकाद मंगळवारी सिदीसाद हजार बारासे माणसानसी माहातारखाडी उतरोन माथांवड आहे तेथे आला. खाडीचे आसरियास बरखंदाजाचा वट दिल्हा आहे. दोन तीनसे माणूस मोर्चेयावरी चालोन आले. इकडून आंगरियाचे लोक व सोनजी भावकर व हुजरातचे जाधवाकडील पथक वगैरे धावोन गेले. युध प्रसंग जाहाला. गनीम खरडून खाडीत घातला. दाहाबारा माणूस गनिमाचे ठार पडिले. पंधरावीस जखमी जाहाले. सोनजी भावकर याणी बरी शर्त केली. नीटच घोडे चालविले. युधप्रसंगी माणूस घोडे जखमी फार जाहाले बिा

हुजरात

१ निंबाजी लोकरा दिा मोघम भांडियाचा गोला लागोन ठार जाला.

१ दिा विचारे सिपाई गोलीची जखम

१ दिा माहादजी सिंदे सिपाई गोलीची जखम

१ शाहाजी भोसले दिा खंडोराव जाधव गोलीची जखम

१ दिा निंबाजी लोकरा सिपाई जखम धोंड्याची

१ पागेची घोडीस तीराची जखम

६

आंगरे याजकडील

१ आणाजी साटम सरदार ठार जाला.

१ दिा सिपाई ठार जाहाला

१० जखमी लोक

१२

दिा राजश्री फतेसिंग बावा

१८ सोनजी भावकर

१ खासा तीराची जखम मांडीस

८ सिपाई जखमी ८

८ घोडी जखमी

१८

१ मालजी मचाले तीराची जखम उरावर

१ धारराव निंबालकर याजकडील करोल जखमी

१ रसीदखान याचा लेक दाऊदखान यास गोलीची जखम

१ कृष्णाजी जाधव याचा बसता घोडा गोला लागोन ठार जाला. घोडा आंगावर पडिला त्याणे पाये दुखवला

२२

5340

येणे प्रा जखमी व ठार जाहाले गनीम खरडून खाडामध्ये घातला. कोटावरील व मेढ्यावरील व नवे चौबुर्जीवरील मार सीमेपरता जाला. विदित व्हावे म्हणून लिा असे. सेवेसी श्रुत होये हे विनंती.

¶*This is a list of casualties sustained in an action against Sidi Sat at Matha creek led by Sonji Bhapkar and the Angria's men.*

No. 184] [*10-4-1734*

श्री

श्रीमंतर राजश्री......पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी.

पोष्य जिवाजी खंडेराव कृतानेक दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल तागाईत छ १६ जिलकादपर्यंत येथास्थित असे. स्वामींनीं दोन तीन पत्रें पाठविलीं तीं पावोन सविस्तर अर्थ कळों आला. आम्ही फौजेसहवर्तमान अंजनवेलीस आलों. आंगरे यांजकडील दोन हजार माणूस समागमें आहे. दोन मोर्चे चालविले आहेत. च्यार भांडीं जोडून रोजबरोज मारगिरी करीत आहों. वेलदुराकडे अवघें लष्कर उतरलें आहे. वाळकेस्वराकडे दुसरी फौज असिल्याविना गनीम कांहीं आयास येत नाहीं. कोटांत सिदीसाद खासा दोन हजार माणसांनशी आहे. मजबुदी बहुत केली. आणखी फौज सत्वर आलियानें प्रजन्य काला आलाकडे कार्यसिद्धी व्हावी ऐसें दिसतें. फौजेविशी राजश्री स्वामीस लिहिले आहे. आंगरे याचा जमाव आणखी यावा तरी हजार माणूस कुलाबा, चेऊल थळचा मोर्च्या देखील गुंतलें. हजार माणूस सांवताचे शहामुळें सालसी प्रांतांत गुंतलें. खासा राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल जयगडास आले आहेत, परंतु त्याजवळ कांहीं जमावाची भरती नाही; याकरितां ते तेथेंच राहिले. सुवर्णदुर्गप्रांतींहून पांचशें माणूस आणविलें आहे तें आल्यावरी खासा येथें येणार आहेत. परंतु भारी फौजेखेरीज कार्यसिद्धि लौकर होत नाहीं; हें वर्तमान आपणांस विदित व्हावें म्हणून लिहिलें असें. आम्ही जयगडास गेलों. राजश्री सरखेलीस हत्ती वस्त्रें दिल्हीं. सौरस्य उत्तम प्रकारें जाला. स्वामीचे ऐवजाविशी सांगितलें. त्यास मामल्याचा ऐवज द्यावा लागतो खरेंच, परंतु या मसलतेमुळें तूर्त अनकूल पडत नाहीं. पुढें देऊं ऐसें बोलले: स्वामीस त्यांणीं उत्तरें लिहिलीं आहेत त्याजवरून कलेल. ऐवज देतील यांत संदेह नाहीं, परंतु च्यार दिवस अधिक उणे लागतील इतकेंच आहे. स्वामीचा त्याचा पूर्वापार स्नेह व ऋणानुबंध आहे, तैसाच प्रसंग होईल. बहुत काय लिहिणें ? कृपा असो दिल्ही पाहिजे हें विनंती.

¶*Jivaji Khanderao reports to the Peshwa the progress of the siege of Anjanwel by the joint forces of Angria and of the King. Head of Angria's remaining force being employed against the Sawant he is not in a position to reinforce his contingents at Anjanwel.*

5341

No. 185] [Recd. 14-4-1734

छ २० जिलकाद

श्री

विनंति उपरी. बाणकोटच्या मेढेयाचे चौबुरजी रामचंद्र मिर्धे बांधावयासी आले आहित त्यांचें वर्तमान तरी, पूर्वी बकाजी मांहाडिकानी मेढा घातला तो तोफानी हिदहिदा करून कोट हस्तगत केला. त्यावरीच बुरुज रचून तयार होत आहे. शामलाकडील मुलकातील रयेत लस्करच्या दहशतीमुले जमा जाली आहे. त्यासच रोजमुरा देऊन रांडापोराकडून धोंडे मोर्चेयाचे लाविले होते ते काडून बुरुज सिधे केले. दोन बुरुज सिध जाले. येक निमे होत आला आहे. चौथा आमवाश्ये आलीकडे तयार होईल. येक माणूस चयार धोंडे आणून कोट तयार होत आहे. प्रजन्य पडताच कोट केलाच नव्हता येसा होईल. हाली कोटाविसी रा। अंबाजीपंत तात्या याचे पत्र आलें त्याची नकल स्वामीकडे रवाना केली आहे त्यावरून वृत निवेदन होईल. भेंड्यानें वही केली, वारेयाने उडोन गेली, तदन्याये कोट सिध केला आहे आणि आम्ही तेथे जाऊन उजरे राहावे, बरे वाईट म्हणावे, ते सारे जन आम्हास हासेल, याजकरिता ते कार्य आमचे नव्हे. आम्ही आद्यापिवरी नजरेने कोट नवा होत आहे तो पाहिला नाहीं. रा। तात्याचे पत्र आले तेथे लिहिले जे दोनसे माणूस घेऊन जाऊन कोट सिध करणे. त्यास कोटाचे धोंडे उचली येसा माणूस आहे नाही हे स्वामीस विदितच आहे. हे सविस्तर वृत्तं सेवेसी वरचेवर लिहिलेच आहे त्यावरून कललेच असेल. हालीहि निवेदन जाले पाहिजे याजकरिता लिा आहे. रामचंद्र चोपदरा चौबुर्जी करून सत्वरीच हुजूर जाईल. तीन बुरुज तो जाले चौथाहि भूमिगत धोंडा न घालता येका माणसाने दोन तीन धोंडे आणून तयार करील. मजुरी मिलत आहेत. जे मागेल ते देऊन राजश्री स्वामियासी मजुरा करून व्यावयास लौकरीच जाईल. परंतु तयार जाले म्हणजे जोवर ढासले तोवर आम्हास आत चौकी ठेविली पाहिजें. येवडे मात्र आधिकोत्तर होईल. कलले पाहिजे हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao reports to the Peshwa how flimsy are the new bastions of Bankot which Ramchandra Mirdha is erecting by the orders of the King.*

No. 186] 14-4-1734

छ २० जिलकाद

श्री

विनंति उपरी बाणकोट राखावयास सातसे माणूस आसिले मणजे स्तलास काही फिकीर नाही. आंजनवेलीस जोवर परीघ आहे तोपरयेत येथे काही फिकीर

नाही. फौजेचे येथे प्रयोजन काये आहे आणि व्यर्थ लोकाची घरे बुडवावी यैसे नाही. भलते मिसे करून फौज नेलियाने उतम आहे. स्वामी फौज नेत नाही तेव्हा आमावाश्या जालियावर सहजेच येईल. लोकाचा काही अन्याये नाही. घोडे अगदी गलाले. कलले पाहिजे. भलते विचारे फौज काडली तर उतम आहे. लोकाचे केवल अवसान गेले आहे. स्वामीच्या दर्पे मात्र जीव धरला आहे तो कोठवर की जीव गेल्यावर स्वामीनी काये करणे आहे. पैकियाचीहि आशा सोडली मणजे काये करणार आहेत हा विचार करावा. सेवेसी श्रुत होये.

¶*Baji Bhivrao communicates to the Peshwa the hardships which he and his men were suffering and asks for a fresh contingent of some seven hundred strong.*

No. 187] [*15-4-1734*

श्री

श्रीमत रा आपासाहेबाचे सेवेसी

विनंति अज्ञांधारक सुभानजी बोरगे दंडवत विनंति उपरी. येथील क्षेम ताा छ २१ जिलकादपावेतो साहेबाचे कृपेदृष्टीकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे. यानंतर रा राऊ सेनापति यानी बहुत अतिशये करून कोकणात फौज समागमे देऊन रवाना केले. आम्ही जावया अनमान केला परंतु राजश्रीनी स्वमुखे सांगितले याजकरिता भिडेने कबूल करावे यैसे जाहाले. नाही तरी आपल्या चिलात जावे यैसे नव्हते. दोन महिने राहू. आषाढमासी साहेबापासी येऊ, यासी अंतर होणार नाही. आम्ही पागेस घोडी तेरा हजारा रुपयाची घेतली आहेत ती यैतीच पागेस घोडी होतील. घोडी ज्यापासी घेतली आहेत त्याचें देणे आहे. त्याचा पैका साहेबी देऊन घोडी पागेस ठेविली पाहिजे आणि गोविंद त्रिंबक व पागा येईल ती पागेची पागा तैसीच राहू देणे. त्यातील येक घोडे कोणाकडे न द्यावे. अम्ही आषाढमासी साहेबापासी येतो. ये गोस्टीस अनमान करू तरी श्री साक्ष असे. रा कान्होजी हरफळे येथे * * * * त्यास राजश्रीनी (२ ओळी फाटल्या) यैसे नाही. सर्व प्रकारे स्थापना वृत्तीवर करणार साहेब समर्थ आहेत. तरी रा तात्यास येक पत्र पाठऊन दिल्हीयावर हरफलियाचे कार्य होऊन येईल यांत संशये आहे यैसे नाही. बहुत काये लिा हे विज्ञापना.

¶*Subhanji Borge reluctantly agreed to join the camp where he promises to stay for two months.*

No. 188] [24-4-1734

छ ७ जिल्हेज

श्री

विनंति उपरी. रा बाबूराव या प्रांते बंदोबस्त करावयास येणार म्हणून वार्ता होती त्यास बाबूराव च्यार रोज म्हाडास आले आणि चौरोजानी गोवळकोटाकडे गेले म्हणून पत्र आले. या उपरी या प्रांताचा बंदोबस्त हुजरून करावयास कोण येतो. आजीवर यैकत होतो जे जिल्हा अगदी माचे स्वाधीन केला ते तो गोवळकोटचा बंदोबस्त करावयास गेले. यानंतर बाणकोटचा काये विचार केला आहे हा काही कलत नाही. प्रजन्य समीप आला आहे, कोटाचे संरक्षण कैसे होते? आम्ही कोसावर आणि कोटात कोणी राहावे? लस्कर कैसे रक्षण करावे याची काये आज्ञा ते केली पाहिजे. हशमाचा विचार म्हणावा तर निमे दुखणेकरी व निमे शाबूत यैसे आहे. त्यापैकी आजी न पुसतां बाजी भिलारे जमावानसी पलोन गेले. लस्करहि गलबलले आहे. धान्य मिलत नाही. वाणी कोणी धान्य घेऊन येत नाही. पुडे लस्करच्या पोटास व घोड्यास दाणा हा कैसा मिलतो? दाणा विकत मिलत नाहीं. मुलुक तो उद्वस आहे. या उपरी लस्करचा तग कैसा निवतो आणि फौजेचा आब कोणे गोष्टीने राहतो? रोजमरा स्वामी देतील त्याचे धान्य मिलत नाही. हे गोस्टीविसी काये आज्ञा ते करावी हे+ विनंति.

¶Baji Bhivrao communicates to the Peshwa the departure of Baburao (Vaidya) from Bankot to Gowalkot and narrates the hardships that he and his detachment had to undergo.

No. 189] [29-4-1734

पो छ १९ जिल्हेज

श्रीमल्हारिर्जयति

श्रीमंत राजश्री पंडितप्रधान स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रमाण विनंती. येथील कुशल तागाइत छ ६ जिल्हेजपर्यंत येथास्थित जाणून आपणाकडील साकल्य लिहीत गेलें पाहिजे. यानंतर आपण पत्र पाठविलें तें पावोन बहुत समाधान जाहालें. सदैव पत्रीं परामर्श करावा. इकडील वर्तमान तरी राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यासी सरखेल पदाचीं वस्त्रें व हत्ती घेऊन जयेगडास गेलों. बहुमान केला; त्याचें आमचे सारश उत्तम प्रकारें जाहालें. उपरांतिक आम्ही स्वार होऊन लष्करास आलों. मागाहून तेहि जलमार्गें अरमार घेऊन अंजनवेलीच्या नस्तावरी आले. येक दिवस अरमारची मारगिरी किलयावर केली, तों दर्यांत तुफान जाहालें, त्यामुळे

अरमार घेऊन विजेदुर्गास गेले. गुराबा. ध्डियावर बोढून पायेवाटेनें आपण येणार, त्याजकडील मिरजा यारबेग व बावाजी म्हसके दोन हजार जमावानसी आले आहेत. तोफा च्यार आणून हळदीच्या पाणियावर मारगिरी साधिली आहे. मोर्चे खाडीनजीक गेले; पुढें दिवसेंदिवस मोर्चे चालवितों, परंतु फौज थोडकी. पोख्ती फौज असती तरी हल्ला करून टिंळकेश्वरचा बुरूज व हळदीच्या पाणियावरील बुरूज व मेढा घेऊन पेठेंतच मोर्चेबंदी करितों. यैसियास फौजेचा मार्ग लक्षितों. राजश्री सेनापतीची फौज येणार ऐसें आहे, फौज आलियानंतर सुलतानढवा करून स्वामीच्या पुण्येंकडून कार्यसिद्धि सत्वरींच करूं. पर्जन्य समीप आला. यैशामध्यें फौज सत्वर येती म्हणजे उत्तम गोष्ट होती. हें सविस्तर आपणांस कळावें म्हणून लिहिलें असें. प्रजन्य समीप आला. अंजनवेलसारिखा जागा, सिदी सादासारिखा साहासी, फौज तों सत्वर न ये, ऐसा प्रसंग प्राप्त जाला आहे. गोवलकोटानीहि दम धरिला आहे. पुढें होईल वर्तमान तें लेहून पाठऊं. बहुत काय लिहिणें कृपा असों दिल्ही पाहिजे हें विनंती.

¶*Jivaji Khanderao describes to the Peshwa an attack on Anjanwel led by the writer from the land side and by Sambhaji Angria from the sea. The attack could not be renewed on the next day as Sambhaji had to retire to Vijaydurg owing to a heavy gale on the sea.*

No. 190] [*29-4-1734*?

पो. छ १३ जिल्हेज

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री
छत्रपति स्वामीचे सेवेसी

विनंति सेवक संताजी जाधव व दुर्गोजी भोईटे सेवेसी विज्ञापना यैसिजे. तागायत छ ६ जिल्हेज माहाराजाचे कृपाद्रष्टिकरून सेवकाचें व लस्करचें वर्तमान येथास्थित असे. यानंतर गोंवलकोटचें वर्तमान तरी राजश्री बावाजी म्हसके यानी कालोसीच्या डोंगरावरी अक्षत्रितीयेचे मुहूर्तें भांडीं सुरू करून आजि च्यार रोज तोफांचा मार बहुत केला. यामुळें किला हिदहिदो[1] होऊन

१ डळमळित.

किलियांतील घरें व सदर देखील मोडिलीं. माणसें किलियांतून निवोन बाहेर निघाली. त्यास आणिक दोन मोर्चे बसलिया सारा किल्याचें पाणी बंद होईल आणि किलाहि फते होईल. त्यास राजश्री बावाजी म्हसके यानी आम्हांस सांगोन पाठविलें कीं आपण आणिक तोफा आणावयास माणसें पाठविलीं आहेत. तुम्ही हुजूर विनंतिपत्र पाठऊन मावले लोक व जेजाला व खासबारदार व मोर्चे याचें सामान दारू गोला सत्वर आणवणें. त्यावरून सेवेसी विनंतिपत्रें पाठविलीं आहेत श्रुत होतील. दोन हजार मावले लोक व वरकड साहित्य पाठवावयास आज्ञा केली पाहिजे. आपण तों जाहाले वर्तमान सेवेसी निवेदन करितों; परंतु कांहीं साहित्य होऊन येत नाही, यामुळें कामकाजहि दिसगतीवर जातें. तर साह्यास सत्वर आज्ञा जाहाली आणि माहाराजाचे पुण्येंकरून किला फते होईल. आंगरियाकडील लोक मारगिरी करावयास अंतर करीत नाहीं. आपणांस जेथवर चाकरीची कस्त करावयाची तेथवर आपणहि करीतच आहों. धण्याच्या पायाच्या प्रतापेकरून साहेबकामहि होऊन येईल. परंतु सामान रवाना करावयास आज्ञा सत्वर करविली पाहिजे. हिरबारायाच्या बागांत मोर्च्येयास तीन हजार माणूस पाहिजे तेव्हां तेथील मोर्चा कायेम होतो. मोरचा बहुत नाकियाबर आहे. तैसेच कासी बंदरावरीलहि मोर्चा आहे. सामान पोरतें पाहिजे. मोर्चे राखिले पाहिजेत. याजकरितां वरचेवरी विनंतिपत्रे लिहितों. बेहबुदी करणार माहाराज धणी आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञप्ति.

¶*Santaji Jadhav reports to Shahu the progress of the siege of Gowalkot and asks money for prosecuting it vigorously towards full victory.*

No. 191] *April 1734*

श्री

विनंति उपरी. बाणकोटी हशम ठेऊन फौजेसहवर्तमान गोवलकोटास जावे यैसी राजश्री स्वामीची आज्ञा आली. त्याचें उतर लिहिणे म्हणून मसुदा पाठविला. त्यास सविस्तर वृत राजश्री तात्यास लिहिले आहे. या उपरी आज्ञेप्रमाणे राजश्रीसहि ल्याहावयाचे ते लिहिले जाईल. येथील वर्तमान स्वामीस वरचेवर लिहीत गेलों त्याची उतरेंहि आलीं. परंतु या उतरानी येथे निभाव कैसा होतो? बाणकोटची निमाज कैसी उठते? प्रज्यन्यकाल समीप आला आहे. वडिलानी जो मजकूर राजश्रीस लिहिला आहे त्याप्रा येथे घेडोन आले आहे, काही लटके ल्याहावे यैसे नाहीं. परंतु लिहिल्याने मात्र ज्यास हे दुख ठावके

नाही ते मात्र आसत्य मानतील. हे सर्व दुख ह्या राज्यामधे स्वामीविना दुसरा जाण कोणी नाहीं आणि स्वामीच्या हातीहि या समई हा मनसबा नाहीं हे सेवकासहि कलतच आहे. परंतु आम्ही दुसऱ्या कोणास ल्याहावें? आपणाचे समाधान केले आहे. दुखण्यास तो काहीं इलाज नाहीं. कानड्या माणसास कोकण सोसत नाहीं. खासबारदार आहेत, येकनिष्टेने सेवा करीत आहे, त्याचेहि माणूस फार करून यांच प्रकारें जाले आहे. मातबर पतके दोन त्याची आवस्ता हेच रीतीची जाली आहे. लोहगडकरी मोबदला आले आहेत तेवढे मात्र आजीवर शाबूत आहेत. वरकड किरकोल पतके सिरके व पवार व भिलारे आणखी आहेत त्यांची हेच गत आहे. यैसा विचार घडोन आला आहे. लस्करचे वर्तमान पूर्वीपासून सेवेसी लिहीत गेलो आहे त्याची उतरेहि आली. या उपरी हें लस्करचे घोडे तो आगदी बुडाले. सड्यावर राहिलो आहे. सर्वहि सुख आहे! कोणी पदार्थ नून आहे ऐसे नाहीं! त्यास पुडे हे निमाज गडाची निवती कैसी आणि स्वामीच्या फौजेचा आब कैसा राहातो? लस्कर कोसावर राखावें कोट दोन राखावे. लस्करचेहि लोक साफ जाब देतात की कोट राखावा गडकरी यानी. आम्ही जावे ऐसे नाही. कितेक जात नाहीत. त्याहीमधे स्वामीचे पुण्येकरून आजीवर हे तरेने निभाव जाला पुडे अभ्रहि येऊ लागलें. दोन थेंब घोड्यावर पडले म्हणजे घोडी लोकाची बुडालीं येसे आहे. या उपरी लोक डावाडोल जाले आहेत. यामधे सर्व जाण स्वामी आहेत. राजश्री स्वामीनी लेकरेसारिखी हुजरात वाडवली, ते गोवलकोटी खराब होती आणि फतेसिंगबावाची फौज दोन हजार लोकिकामधे खराब होती आणि राजश्री व स्वामीनी खुद मसलत येवडी केली आहे तेहि तुम्ही करून सेवटी त्यावर घातली. यैसा मनसबा दरबारी असता स्वामीस हे फौज न्यावयास येत नाहीं. राजश्री जे आज्ञा करितील ते आमान्यहि करिता येत नाही हे सत्यच आहे. परंतु ही गरिबें बुडतात. यामधे कोणी नामधारीक नाहीत. गुजराकडून आले आणि येथे पैका मागणे सोडला, मग त्यास आगत्य काये आहे? येक मणावयास भोसले व आटोळे यैसे मात्र सरंजामी आहेत. तर त्यामधे येकानी तो आशा सोडली यैसी दिसत आहे. राजश्रीवर मसलत पडायास आणि स्वामीनी आज्ञेप्रमाणे वर्तणूक करावयास आवघे संकट हेच फौजेवर येऊन पडले आहे. बरे याचाहि संकटाचा पराभव करणार वडिलाविना दुसरा कोण आहे हे विज्ञाप्ति.

¶*Baji Bhivrao complains much about the protracted nature of the campaign and laments the difficulties and hardships and the illness in the camp, which he requests the Peshwa to provide against.*

Bk Ca 8—21 5347

No. 192] [11-5-1734

छ २० जिल्हेज

श्री.

श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे शेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी कृा ना विा येथील कुशल ता वैशाख वद्य चतुर्थी मंदवासर जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामीनी दरमाहेची हुजिता पाठविली पावली. तेथें लिहिले की खर्चाची वोढ आहे तरी दरमाहेखेरीज रुपये पाठऊन देणे म्हणून लिहिले. यैसियास स्वामीचे पत्रापूर्वीच आम्ही आपली उंटे पाठविली. त्याजवरी रुपये ८००० आठ हजार पाठविले आहेत, पावलेच असतील कलले पाहिजे. राजश्री दुर्जनसिंग रामनगरी होते तेथून जवारीस आले होते. राजश्री कृष्णरावहि आले होते. त्यास रा पंतप्रधाने खानदेश प्रांते गेले हे वर्तमान कललियावरी जवारीहून स्वार होऊन राजश्री पंतप्रधान याजकडे गेले. आपणास कलावे या करितां लिहिले असे. आम्हास ताजवियाचे प्रयोजन आहे, तरी ताजवा १ येक जामदारखानियातून पाठविला पाहिजे. आपले कोठीस ताजवे होते, त्यातून येक पाठवावा. बहुत काये लिहिणे. लोभ केला पाहिजे हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi informs Chimaji Appa of his having despatched the cash required and of Durjansing and Krishnarao having gone to meet the Peshwa in Khandesh.*

No. 193] [13-5-1734

छ २६ जिल्हेज

श्री

विनंति उपरी. ता छ २० जिल्हेज इंदुवासरपावेतो स्वामीचे कृपेकरून वर्तमान येथास्थित असे विशेष. हिरोजी जासूद याजसमागमे व धोंडजी भोसला खिजमतगार या समागमे पत्रे पाठविली ती पावोन सविस्तर वर्तमान कलों आले. त्यास आज्ञाप्रमाणे वर्तणूक करीत आहो. दाभाडेयाकडील फौज गोवलकोटाकडे उतरली आहे. गोवलकोटी युध्य जाले. बाबूराऊ[१] ठार जाले. आइसी माणूस युध्यात पडिले. से दीडसे जखमी जाले. इदंन्याये वर्तमान आहे. कलले पाहिजे. दाभाडे आलेयाउपरी तिसरे रोजी युध्य जाले. त्या प्रांती

---

१ बाबूराव विश्वनाथ वैद्य, पंताजी शिवदेव सोमण राजाज्ञा याचा भाचा. दुसरा याच नांवाचा बाबूराव विश्वनाथ वैद्य पुढें पेशव्यांचा वकील नागपुरास होता.

राजश्री * स्वामी वरचेवर फौजा उतरीत आहेत. त्यास तो भर आहे. शामलाने किलाचा शाकार केला. या उपरी येंदा तो दोनी किले [1]जुंमस खात नाहीत यैसे आहे. राा संभार्जी आंगरे विजेदुर्गी खुशाल आहेत. ते काही युध्यास दाखल होत नाहीत. प्रज्यन्यकाली फौजेचा आब शामल घेतो, कलले पाहिजे. गोवलकोट बहुत मर्द जाला. बाबूराव याकडील माणसाचा बहुत नाश जाला. कृपा वर्धमान आसो दीजे हे विनंति. कृष्णाजी पवार यांस बरें वाटत नाही याजकरिता त्यास निरोप दिल्हा. होडीतून माहाडास पावते केले. दाहा माणूस त्याजकडील आम्हापासी आहे हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao reports to the Peshwa the death of Baburao Vaidya in a fight near Gowalkot and complains about Sambhaji Angria not joining in the campaign.*

No. 194] [*14-5-1734*

छ २६ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी. स्वामीकडे तपसिले पत्र लिहिले होते त्याचप्रा राजश्री स्वामीस व राजश्री तात्यास पत्र पाठविले होते. त्याचे उतर छ २१ मिनहूस आले. त्यावरून वृत कलों आलें. त्यास राजश्री स्वामीनी पत्र पाठविलें त्याची नकल पाठविली आहे, त्यावरून श्रुत होईल. राजश्रीचे पत्र स्वामीसहि आले आहे, त्यावरूनहि कललेच असेल. तुमचेंहि पत्र सतरुषीस गेले होते, त्याचेंहि उतर आले आसेल त्यावरूनहि विदित होईल. याउपरी राजश्री स्वामींच्या आग्रहाकरितां सेवकास येथे गुंतून ठेवितील, तर आमच्यानें कांही पायेच्या माणसामधे राहवतें यैसे नाहीं. जे दिवसी लस्कर उठोन येईल ते दिवसी आपण कांही येथे राहात नाहीं. स्वामी बोल लावितील तर वडील आहेत. येथे कोण मातबर माणूस व हशम लौकर पाठविलें पाहिजे. कोट रक्षण केला मणजे राजश्रीस सर्व पावलें. त्यास कांही आम्हीच पाहिजे यैसे नाहीं. वडीलपणे राजश्रीचा अत्याग्रह देखोन आम्हास राहावयास आज्ञा करितील तर ये समई आपलें राहाणे होत नाहीं. आम्ही सेवा केली आहे, त्याचे सार्थक हेच की, स्वामीची आज्ञा मोडून आम्ही आलों यैसे होईल. यास्तव वारंवार लिहिले आहे. याउपरी वडीलपणास उचित ते केले पाहिजे. स्तल रक्षण्याची फिकीर केली न पाहिजे. पाचसे माणून स्तल रक्षील. आम्ही येथे राहिल्याने च्यार

---

१ जरब, भीति.

लोक भारी ठेवावे लागतील आणि स्वामीस खर्च भारी पडेल. सरदारी खर्चीहि वाडतो. आम्ही नाही दुसरा कोणी राहील त्यास रुपया वावगा खर्च होणार नाहीं. च्यारी गोष्टी सोडऊन लिहिल्या आहेत. ह्या ध्यानामधे आणून जे आज्ञा करणे ते केली पाहिजे. राजश्रीच्या आज्ञेवरून लोकास व आम्हांस येथे ठेऊन खर्चाखाले येऊन लोकाचे उपकारी यात. फायेदा कांही नाहीं. याउपरी वडिलास उतम विचार दिसेल तो केला पाहिजे. आम्ही लेकूरपणे लिहितो म्हणून रागास आले न पाहिजे. आंम्ही अज्ञाकित म्हणून आम्हांस मुडदार केले न पाहिजे. वडिलाप्रति विशेष काये लिहिणे. कृपा लोभ आसो दिल्हा पाहिजे हे विनंती.[१]

¶*Baji Bhivrao requests the Peshwa to call him back from the campaign.*

No. 195] [*17-5-1734*

छ २९ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी. स्वामीनी आज्ञा केली कीं, राजश्री स्वामीची आज्ञा घाटावरी यावयाची खामखा पाठऊन देतो. आज्ञा आलियावरी घाटावरी येणें. आज्ञासिवाये न येणे म्हणून आज्ञा. तरी आम्हास राजश्री च्या आज्ञा काये? आम्हास स्वामीची आज्ञा प्रमाण. आपली आज्ञा आल्यानंतर दर्शनास येऊं. आम्ही फौज घेऊन येथें राहिलो तरी पैका खर्चास काये पाहिजे? पैकाहि खर्च करून फौजेचे व आमचे येथे प्रयोजन आहे येसा प्रसंग दिसोन येत नाहीं. तरी आम्हांस प्रजंन्याअगोधर न भिजता भेटीस बोलाविले पाहिजे. दाणा गला जो कोटामध्यें असेल तो जतन करणे म्हणून लिहिले, तरी ज्यापासून आम्हाकडील कोटामध्यें लोक राहिले त्यापासून येक सेरभर दाणा खर्च होऊ दिल्हा नाहीं. दाणा बहुत जतन करून ठेविला आहे. दारूविसीं आज्ञा केली तरी दारू विशेष आहे येसे नाही. आणि जी होती ती कुली लिहून राजश्री स्वामीस पाठविली. आमचा दस्तायैवज हुजूर गुतला आहे याजमुळे पाठवावयास अनकूल पडणार नाही. आणि विशेषहि पाठवावया योग्य आहे येसे नाही. आम्हांस राजश्री स्वामीची आज्ञा आलियाविना घाटावर न येणे म्हणून लिहिले तर आंम्ही येथे जितके दिवस राहू तेव्हडा खर्च व्यर्थ होईल. याउपरी स्तल स्वामीचे स्वाधीन केले आहे. त्यास पाचसे माणूस ठेविले म्हणजे रक्षण होईल. विनाकार्य

---

१ पत्र बाजी भीवराव याचें.

लोक प्रजनामधे कस्टी करावें यैसे नाही. घोडी सबर जातात ती घाट चढतां मरतात. प्रजन्य लागला मणजे बहुतच नाश होईल. इतक्याहि गोष्टी काही इरेचे कार्य आसतें तर सोसून फौज येथे ठेवावी. यामधें द्रिस्टीगोचर आहे ते सेवेसी लिहितो. याउपरी आज्ञेप्रा वर्तणूक करू. वडिलास जो विचार उतम दिसेल तो करणार समर्थ आहेत. येथे किल्याचे बेगमीस लोक आले म्हणजे आम्ही सेवेसी येतो. हरि गणेश ठेवणे म्हणून आज्ञा तर गतवरसीपासून त्यानी सेवा केली आहे. त्यासहि घर आहे. दुसरा कोणी योजेल तर पाठविला पाहिजे. कोणी नाही तेव्हां तेहि आज्ञेविना नाहीत. त्याचाहि सर्व्रा प्रा॰ साभाल करणार वडील आहेत. त्यास रोजमन्यासिवाये काही गतवरसीपासून पावले नाहीं. परंतु कार्याचा माणूस आहे. आम्हापासी आज्ञेप्रा सेवा बहुत केली आहे. सेवेसी विदित होये हे विनती.

¶*Baji Bhivrao expresses his unwillingness to remain in Konkan and requests the Peshwa that he should be recalled.*

No. 196] [*17-5-1734*

छ २९ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी. ताा छ २४ जिल्हेज भृगुवासरपावेतो मुकाम बाणकोट स्वामीचे कृपेकरून वर्तमान येथास्थित असे विशेष. आपण पत्रे छ १८ जिल्हेजी रवाना केली ती काली छ २२ मिनहूस पावोन सविस्तर वर्तमान कलोन संतोष जाहाला. तेथें आज्ञा की होनाजी बलकवडे यांजकडील सेंभर माणूस व धोंडजी बने पुढें पाठविले आहेत. ते सेंभर आहेत व मागाहून पायेचा जमाव जथून तीनसे पाठवितो व आपल्या लोकातील दोनसे माणूस नेमून ठेवणे. यैसे सातसे माणूस जाले म्हणजे बहुत आहेत म्हणून, तरी होनाजी बलकवडे यास ताकीद करून जमाव व आपण जथून तीनसे माणूस पाठविणार ते यैसे सत्वर पाठऊन दिल्हिया उतम आहे. प्रजन्यहि समीप आला. लस्कर न भिजता दर्शनास बोलाविले. यासी जे पैकाहि खर्च करावा आणि विनाकार्य लोकांचा उपकार घ्यावा यैसा काये ? यामध्यें स्वाम सर्वजाण आहेत. आम्हासमागमे लोक आहेत त्यापैकी दोनसें माणूस ठेवावे तरी आपण येथे राहातों यैसे नाही. वरकड जमाव तरी सिर्के याणी स्वामीपासी राजपुरीस सेवा केली आहे. त्यास ते घरास जाणार म्हणून निरोप मागतात. ते कैसे राहातील ? वरकड लोहगडकरी आहेत त्याचे बदले जेव्हा दुसरे येतील तेव्हा ते राहातील. वरकड किरकोली

लोक कोणी राहावयाचे दिसत नाहीत. रा। हरि गणेश राहातील, त्याचे लोक मात्र पंचवीस तीस आहेत. वरकड ठेवावे यैसे दिसत नाहीत. लोक जमाव पावलियाउपरी तेथे फौज आहे त्यापैकी गल सल स ह र(?) जे कोणी येतील त्यास निरोप देऊन खासे दोनसे स्वारानसी राहाणे. मागाहून राजश्री स्वामीची आज्ञा यावयाची पाठऊन देतो, मग तुम्ही येणे म्हणून आज्ञा, तरी येथून किरकोली सहर निहर (?) चोरून जे जाणार ते आम्हांस न कलत जात आहेत. आम्ही सहर निहर(?) जाणे म्हणून निरोप दिल्हा तरी ते गोष्टी कार्याची नाही. किरकोली • जावयाचे ते जातच आहेत. +यांउपरी हशम पाठवावयास येक घडीचा विलंब केला न पाहिजे. आजीवर धान्याचेच संकट होते. आतां त्रण व धान्य. दोनी येकत्र जाली आहेत. घोडी लस्करची बहुत गलाठली आहेत, प्रजन्य लागला तर घाट बहुत दुर्घट होईल. यामधे स्वामी समर्थ आहेत. बहुत काये लिहिणे. कृपा लोभ आसो दीजे हे बिनती.

¶*Baji Bhivrao requests the Peshwa to send more men as those that were already with him were deserting. He also requests him to arrange for securing more grain and fodder.*

No. 197] [*About 19-4-1734*

श्री

विनंती उपरी. अंजनवेलीकडील वर्तमान आहे की मोर्चे लागू जाले. खबर दाट आहे. दोन च्यार रोजा तोफा होतात त्यास आज रात्रीपासून तोफा फारच होतात. पुढें काये परिणाम होईल तो पाहावा. राजश्री स्वामीची तपश्चर्या विचित्र आहे. फतेच होईल. आम्ही येथे मालावर आहो. प्रजन्य समीप आला. येक दुसरा पावसहि येथे पडला. पुढेंहि पावसास दिवस थोडकेच राहिले आहेत. कोकणचा पाऊस झडी बसली म्हणजे उघडणार नाही यैसा विचार आहे. तरी रा। स्वामीस व रा। तात्यांस यैसे आपण जे ल्याहावयाचे ते लिहून आमचा निर्गम येथून होये यैसे केले पाहिजे. स्वामी तो सर्वज्ञ आहेत. चितात हा अर्थ आलाच आहे. परंतु आम्ही सेवक लोकही जो प्रसंग असेल त्याप्रमाणें ल्याहावे याजकरिता वारंवार लिहितो.• स्वामीनी रोजमरा नेमून दिल्हा आहे त्याप्रमाणे लोकांस देतो, परंतु धारण माहाग याजमुले पुरत नाही. याजकरिताहि माणूस अजुर्दे होते ऐसे आहे. यास स्वामी सर्वज्ञ समर्थ आहेत. बाणकोटाजवल रा। बकाजी माहाडिक याणे

+ येथून अक्षर बाजी भीवराव याचें.

5352

मागे मेढा घातला होता तो इजयाईलीच[1] होता. पुढे शामलाने तोच मेढा बलकाऊन तेथून युद्ध केलेन. प्रस्तुत हुजरून रामचंद्र चोपदार कोट बांधावयास आला आहे, चौबुरजी बांधतात. दोन किले (फाटलें; अर्धी ओळ १० अक्षरें सुमार) होतो येथेहि दोन (फाटलें, ८ अक्षरें सुमार) पावस लागला म्हणजे चौबुरजी राहाता मुसकीलच आहे. गडगा कोसलोन पडल, परंतु प्रस्तुत राखणेस अठसे माणूस पाहिजे. पायागडकरी येथून पलोन गेले. त्यास सुभानजी काटकर याचे जमातीपैकी येथे अम्हापासी चौघे राहिले आहेत बिा

१ मलोजी यादव	१ दरेखान
१ नाइकजी यादव	१ खंडोजी जगथाप
—	—
२	२

[पुढील १२ ओळी मजकूर वरील ४ शिपायांच्या हिशेबासंबंधींचा आहे. किरकोळ स्वरूपाचा सबब गाळला.] बहुत काये लिा? कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao reports to the Peshwa that Anjanwel has been invested and requests him to call the writer back.*

No. 198] [*Recd. 19-5-1734*

पौा छ २६ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी, शाकाराचे वर्तमान तरी काही गावगनापैकी शाकार व खुद लोकानी पलीकडून आणून किले बाणकोट व पाणकोट दोन किले शाकारिले. किलेयाचा शाकार कुली विल्हे लाविले. शाकार बाकी राहिला नाही. सेखजी सुभेदार याच्या लेकास आरमारचा सुभा राजश्री स्वामीनी सांगून पाठविला, तो पुणेयास येऊन भेटोन त्याणे सांगितले जे, सेंभर माणूस हाली समागमें आहे व दोनतीनसे माणूस माहाडी आहे म्हणून सांगितले. त्यावरून स्वामीनी आम्हास लिा. ऐसियासी त्याणे सांगितले तों असेलंच. परंतु जमावाच्या गोष्टी तैशाच आहेत. त्याचा कनिष्ट बंधु माहाडीहून दाहा माणसानसी येऊन बाणकोटी राहिला आहे. थोरला लेक माहाडाहून गोपाल रामराऊ व तो यैसे * * परल पर्यंत आले. तेथे आल्याउपरी आंगरेयाकडील लोक भेटले. ते हे मिलोन राजपुरीकडे स्वारीस गेले. स्वारी मदगड आरावीपावेतो

---

१ तकलुपी.

जाऊन पाचसातसे गुरूढोरे घेऊन माघारे आले. गुरे आणिली ती गोपालराऊ व आविंद यैसे मिलोन माघारे माहाडाकडे गेले आहेत. तिकडू(न) गुराची वाटणी करून येतील तेव्हा येतील. येद्यपि आले तरी त्याचा भरवसा आले म्हणून मानावा त्यायोग्य कारभार नाही. चालीस पनास माणूस जरूर येईल ऐसे आहे * बहुत काये लिा? कृपा लोभ असो दीजें हे विनंती.

¶*Baji Bhivrao to the Peshwa, communicating news about the forts of Bankot and Pankot.*

No. 199] [*19-5-1734*

श्री

असल रवाना तात्याकडे केली नकल

छ २९ जिल्हेज हा नारो कासीं

विनंती उपरी. ता छ २६ जिल्हेज रविवासरे मुकाम बाणकोटपावेतो स्वामीचे कृपेकरून वर्तमान येथास्थित असे विशेष. काली छ २४ जिल्हेजी भृगुवारी आम्हाकडील लोक रा हरि गणेश व धोंडजी बने व आदणा व बावाजीपंत दिा सेव्याजी भोईटे व हुशनशाकडील करोल सरवरखान ऐसे पलीकडे स्वारीस ब्राम्हणाचे कबिले अणावयाबद्दल रवाना केले होते. ते अरावी-तून कबिले घेऊन श्रीवर्धनातून घेऊन आले. त्यास शामलाकडील स्वारी अरा-वीची व मतगडची याजवर दोनतीनसे माणूस आले त्याचे याचे युध्य जाहाले. आपले स्वारीने त्यास पिटोन घातले. दोन च्यार युध्य जाहाली. मग ते अडवे राणातून द्रुष्टीस न पडता मांडलेखाडीचे जवल खिंडीमधे आले. तो आम्हा-कडील लोक बंदरावर थोडेसे होते, त्याजवर गोल्या टाकिल्या. हे देखोन आम्हाकडील आदणा व बावाजीपंत व सरवरखान करोल ऐसे होते त्यानी नीटच चालोन त्याजवर घेऊन त्यास पराभवाते पावविले. त्यातील गुणसावंत कुरवडेकर नामजाद जंजिरा यास मारिला. गोलीने जेर जाहाला. त्याचवर त्यानी दाटी बरसी केली. परंतु मुर्दा नेऊ दिल्हा नाही. त्याचे डोचके कापून आणले. येक निशाण पाडाव केले, अण त्याजकडील तिघे जण ठार पडले. वरकड लोकास मोडोन त्यास पिटून घातले. स्वामीचा नक्ष त्याजवरी इभरत बैसली. लोकाचे कबिले कुली श्रीवधर्नाहून ब्राम्हणाचे व अरावीकराचे ब्राम्हणाचे ऐसे कुली रयतचे अणिले. माहाजन वर्तक कारभारी श्रीवर्धनकर याणी चुकविले तेवढे राहिले. बाकी सर्व कबिले सुधा देखील रामभट वैद अणिले हे वृत्त स्वामीस निवेदन जाले पाहिजे. अपणाकडील लोकास ईश्वरे खैर केले. हाबसियाकडील लोकास

नतीजा दिल्हा. याचे त्याचे युध्य होऊ लागले. आपण ऐकताच लस्करातून खासा आम्ही बंदरावरी गेलो आणि माहागिरीयातून दोन च्यारसे माणूस पलीकडे उतरिले तो त्याणी पिटून निगडीपावेतो घातले. अपणास कलावे याजकरितां लिहिले असे. बहुत काये लिा? कृपा लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विनंति.

¶*This is probably Baji Bhivrao's letter to the Peshwa reporting a skirmish with the Sidi in which the enemy was repulsed.*

No. 200] [*Date of receipt 19-5-1734*

छ २६ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी धोंडजी भोसला याजपासी स्वामी बोलले की राजश्री स्वामीस पत्र पाठविले आहे त्याजकडील काये आज्ञा येईल त्यासारिखे लोक पाठऊन फौज आणऊ. राजश्रीनी ठाणे आपले स्वाधीन करून घेतले तर उतम जाले. त्यास बाबूराव बंदोबस्त करावयास आले होते. त्यास ते गोवलकोटी स्वामिकार्यास आले. याउपरी राजश्री स्वामीकडून कोणी ठाण्यास येत नाही. येथील बेहबुदी स्वामीखेरीज कोणाचे हातून होत नाही. दुसरियाचा भरवसा या उपरी मानून दिवसगत लावावी यैसी नाही. हशाम व सरदार लौकर पाठवलिया लोक व आम्ही समागमे सेवेसी येऊ. महिन्याचा खर्च हशाम पाचसे ठेविले तर काये खर्च लागतो आणि लस्कर राहिले तर काये लागते हा विचार केला पाहिजे. आम्ही हे बहुत दिवस लिहितो, परंतु स्वामीनी हे गोष्ट ध्यानास आणिली नाही. बरे, याउपरी तरी विचारास उतम दिसोन येईल ते करावे. लोकाचा याउपरी अन्याये नाही. तुम्ही विचार न करिता घालघसरीवर घातले तर लोक विचार करितील. आम्ही येकटे मात्र ठिकाणी आहो. सरदार कोणी राहिले तरी पाये उतारा राहातील यैसे दिसोन येते आणि बोलतात. परंतु भरवसा मानावा यैसे नाही. लस्करचे लोक आलियावर आम्ही पायेच्या लोकामधे राहावे यैसेच स्वामीच्या विचारास येत असिले तरी तैसीच आज्ञा केली पाहिजे. त्यासारिखी वर्तणूक करू. तो केलसी माहालामधे रोखे केले होते, त्यास आंगरेयाकडील रा सिवाजी नाईक जाधव यानी आम्हासी बहुतसी गोष्ट दाटून सांगितली होती, त्यावरून केलिसीमाहालचे खोत कारभारी आणून त्याजकडे हिसेब काढिला तो चौ हजाराचा निघाला. परंतु सरखेलीकडे वसूल झाडियानसी होऊन गेला आहे. परंतु आम्ही नजर म्हणून सिवजी नाइकाकरता साडेतीनसे रुपयेपर्यंत खंडले आहेत. वसूल तो देत नाही. कतबे मात्र घेतले आहेत. वेसवी तो मधे

लस्कराने तमाम गावाचा गाव. लुटला. हली कौल मात्र दिला आहे. ज्या गावची पाहाणी राहिली होती, त्यास सरखेलीकडील व आम्हाकडील पाहाणदार काली गेले आहेत. दोनी माहाल जर लागले तर दुतर्फा वीस हजार रुा आकार आला तर होईल, परंतु या मुल्कात टका नाही आणि जागा नामर्द आहे. हे लिगाड वारले तर उतम आहे, फाइदा काही नाही. बाणकोटच्या ठाण्यास खर्च पावणलाख रुपये पाहिजेत. मिलखत दाहा हजाराची नाही आणि अहिर्णिसी आंगारकासी कलह मात्र आहे. याउपरी पत्रदरशनी येक मातब्बर माणूस व पाचसे लोक यैसे रवाना केले पाहिजेत *, कृपा असो दीजे. किलाचा शाकार अगदी जाला. कळले पाहिजे हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao importunes the Peshwa for relieving him from the defence of Bankot where the writer is in extreme straits.*

No. 201] [*Received on 19-5-1734*

छ २६ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी स्वामीनी आज्ञा केली की, लोकास ताकीद करून लोक राहावणे. त्यास लोक अमावाशेपर्यंत आहेत. याउपरी प्रज्यन्य मृगापासून लागो लागेल, तेव्हा म्हराटे घोडे काही ठेवितात यैसे नाही. खासे खासे सैंभरपर्यंत राहिले तर राहातील यैसा विचार आहे. आपण तो मृग निघाल्या-उपर राहात नाहीं. तेव्हा आम्हापासी काये सामान राहिले ते विदितच आहे. त्यास लोक तो येतात व प्यादेहि येतात. आम्ही कोटापासून कोसावर राहिलो आहे. त्यास येथे टिकाव होतो यैसा नाही. सामान पदरचे गेले तेव्हा कोटा-पासी राहिले पाहिजे. दोन रक्षण होतात यैसे नाहीं. राजश्री स्वामीस आजन-वेली घेतल्याविना फौजा घाटावर घेऊन जाणे नाही. दाभाडे यास याउपरी घाटाखाले उतरीत आहेत ते. लौकर कैसे जातील? गोवलकोट घेतलियाविना हुजरात व पवार घाटावर जातात यैसे नाही. हा विचार सर्व स्वामीस विदितच आहे. सेवकासहि कलतच आहे. त्यास आंम्ही काही इरेस गुतलो आहो यैसे नाही. वरकड सर्वहि इरेस गुंतले आहेत. आम्ही मोकले आहो. येक स्थल मात्र भलते प्राा रक्षण केले मणजे काही फिकीर नाही. हा विचार पूर्वीहि लिहीत गेलों. वरचेवर लिहितो. परंतु स्वामीस कोणता भास जाला आहे हे काही कलत नाहीं. त्यास हे स्थल तो हशम पाचसे आसलिया जागा च्यातुर्मास रक्षण

होईल. स्वामीनी हर कोणी मातबर पाठविला मणजे जागा राखेल. यैसे आसोन ये गोष्टीचा आनमान करावा यास कारण काये, हे काही कलत नाही. त्यास स्वामीच्या चितामधे आम्ही जातीनसीच राहिले पाहिजे यैसेच चितामधें आसिले तर त्याचप्रा आज्ञा केली पाहिजे. घोडी प्रज्यन्य लागला नाही तो देशास स्वामीपासी पाठऊन देऊ. आज्ञा होईल तेव्हां सेवेसी येऊ. लोक तो खरचेवर येत आहेत. आम्ही मैदानी राहून इजत खराब करावी यैसे काये आहे? च्यातुर्मासाची बेगमी करून राहूं. ये गोष्टीचा विचार करून आज्ञा केली पाहिजे. ह्या कोकणामधे जो कोणी आला तो विचारे आबेकरून घाटावर गेला यैसे वडिलानीहि सांगितले नाही आणि हाली घडोनहि आले नाही. पुडेहि यावें यैसे नाहीं. आंम्ही जे दिवसीं येथून कूच करितो तेसमई बहुतेक जातीनसीच कोटामधे जाऊ. वरकड कोणी कोटामधे राहावयास येतील यैसे नाही. लोकानी विचार केला आहे की, आमावाशा जालियावर घोडी समस्त लाऊन देऊ. पायेउतारा दाहावीस जण खासे मात्र राहू यैसे आहे. लस्कर गेले म्हणजे येथे आरण्यामधे काये म्हणून राहावें? स्वामीनीं मसलतीस पाठविले, त्यास जे श्रम करावयाचे ते केले, परंतु सेवट सार्थक हेच मिलो लागले. आम्ही पायेउतारा कोटची सबनिसी करून राहिलों हेच कस्ट करून मेलविलें. बरे रणाणबंध प्रमाण. आमच्या भोगास स्वामीनी काये करावें? मसलत येऊन आम्हाचवर पडली. आम्हाहून कोणी (ला)हाण मोठी राहावयास नाहीं. आणि स्वामीपासी थोर थोर आहेत ते हे क्षुलक कार्य कबूल कोण करितो? यैसे आहे. हा विचार आम्हांस न कलेसा काये आहे? याउपरी जे आज्ञा करणें ते केली पाहिजे. आमच्या तो विचारे यैसे होते जे, लोक व आम्ही समागमे सेवेसी यावे आणि येथे मातबर माणूस तुम्ही तरी पाठवावा आगर आम्ही तरी हरकोणी ठेऊन ठाणे जतन करितो यैसे होते. परंतु ते गोष्ट वडिलाचे चितास येत नाही. यास आमचा इलाज काये आहे? आम्ही आज्ञांकित आहे. जे आज्ञा होईल ते सिरसा आहे. स्वामीनी यैवज धोंडजीबाा पाठविला त्यास पावल्यापासून दोन रोजमरे लस्करचे जाले. हजार रुपये खर्च जाले. बाकी हजार राहिले तेहि आठ रोजानी खर्च होतील. पुढे धोंडजीबाने पाठविलें आहेत व आपण आहे तो रोजमरा दिला पाहिजे व किरकोल लोक आहेत त्यासहि पाचसे रुपये पाहिजेत यास चांदराती आठ रोज राहिली. पत्र पावावयास साहा दिवस लागतील. यैवज यावयास आठ दिवस लागतील यैसे आहे. यामधे येथे महर्ग आहे. हशमास येक दिवस टलता कार्यास येत नाही. स्वामी तो खरचेवर यैवज पाठवीत गेले. पुडेहि पाठवितीलच. परंतु सूचनार्थ लिहिले आहे. वडिलास लिहिला आर्थ चितात आणून जे आज्ञा करणे ते केली पाहिजे. बहुत काये

5357

लिहिणे ? कृपा लोभ् आसो दीजे हे विनती. आम्ही येथे राहिलिया विनाकार्य टका खर्च होतो आणि लोकाची प्रज्यनामधे घोडी मरतील त्याचा उपकार होतो आणि सेवटीं हे स्तल रक्षण केलियाविना स्वामीस सुटत नाही. याउपरी विचारास येईल ते केले पाहिजे. आम्हीं लेकरपणे लिहिले आहे. स्वामी सर्वज्ञ आहेत हे विनंती.

¶Baji Bhivrao reports his difficulties in Konkan, and says owing to approaching rains his soldiers are fast deserting him and it is therefore not possible for the writer to hold out longer.

No. 202] [*Received on 21-5-1734*

छ २८ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी, गोवलकोटास रा सिवजी जाधव नामजाद जंजिरे सुवर्णदुर्ग यांचे माणूस गेले होते. त्यास तेथील वर्तमान आले जे. रा हरिपंत राजाज्ञा घाट चढोन सातारियास गेले, वरकड लस्करहि फुटोन देशास गेले. लस्कर जुजवी राहिले आहे. शामलाचा शह त्या लस्करावरी पडिला आहे. राजश्री स्वामीची आज्ञा आली कीं मोर्चे काढून दूर छावणी करून राहाणे, त्यावरून दूर राहिले आहेत. आमचे फौजेचे वर्तमान तरी प्रजन्यामुले लस्कर फुटोन चालले. खासे खासे मात्र राहातील. इतुके दिवस लस्कर दबाऊन राखिले होते, परंतु प्रजन्य लागो लागला. याउपरी लस्कर टिकोन राहात नाही. कोटास व लस्करास येका कोसाचें अंतर आहे. लस्करची कुमक किलेयास प्रजन्यात पोहचणार नाही. जवल राहिलेयास घोडे बांधावयास जागा नाही येसे आहे. आम्ही येथील वर्तमान वरचेवर लिहीतच गेलो आणि स्वामी त्यांची ढालढकलच करीत गेले, परंतु इतुके दिवस जाले ते जाले, परंतु याउपरी तैसीच ढालढकल करावी यैसा अर्थ नाही. येथे घोडी अन्नाविणे व त्रुणाविणे खराब जाली. घोडियामध्यें ताकत राहिली नाही. याजकरिता वरचेवर सेवेसी लिा लागते. आम्ही मोधियास ताकीद करून बैल जिन्नस भरून रवाना केले व मागाहून रवाना करितो म्हणून आज्ञा केली, तरी तो मोधी कोठे आहे ? बैल कोठे आहे ? दाहावीस बैल आले त्याणे दोन रोज चालिले. याउपरी दाणा घोडेयास नाही. घोडी उपासी मरतात. याउपरी लोक पाठऊन येथील बंदोबस्ती करून आम्हास भेटीस यावयाची आज्ञा केली पाा

+ पत्र बाजी भिवरावाचें.

* याउपरी वडिलानी पत्राची हेलसांड करावी यैसे नाहीं. किल्याची बंदोबस्ती करून फौजेचा आव्र राखावा यातच फायेदा आहे. हा विचार आम्ही त्याहावा आणि स्वामीस न कलेसा काये आहे? आधी हशम पाचसे रा करावे. मग पत्र वाचावे यैसा विचार आहे. यामधे स्वामी समर्थ सर्वेजाण आहेत. बहुत काये लिा कृपा असो दीजे हे विनंति.

¶Baji Bhivrao's letter to the Peshwa reporting the difficulties of the campaign and details of fight before Gowalkot. Unless funds and provisions are quickly supplied, the writer says it is impossible to hold on.

No. 203] *[Received on 21-5-1734*

छ ·२८ जिल्हेज

श्री

विनंति उंपरी काली सातारियाहून राजश्री येशवंतराऊ भोसले याचा जासूद आला त्याणे वर्तमान सांगितले की, रा कृष्णाजी दाभाडे व सुभानजी बोरगे हजार बारासे फौजेनसी कोकण प्रांतें गेले. कालोजी भोसलेहि येक मजल गेले होते, ते उमाबाई याणी माघारे बोलाऊन आणिले. वरकड फौज गोवलकोटावरून आंजनवेलीस गेले हे वर्तमान स्वामीस कलावे याजकरिता लिा असे. गोवलकोटाकडील वर्तमान तरी रा बाबूराऊ विस्वनाथ पडिले. याउपरी जासूद पत्रे देऊन रवाना केले होते, त्यास युध्याचे वर्तमान तो आपणास कललेच आहे. उदाजी पवार व समस्त मंडलीचे कागद आले. यैसियासी या फौजावरी शामल शेर आहे. आजीपर्यंत तों याजवरी इश्रतच आहे. हाली त्यास फौजेसहवर्तमान छावणी करावयाची आज्ञा जाली आहे. त्यास ते छावणी करून राहिले व त्याणी मोर्चे काढिले यैसे वर्तमान आले आहे, तें परस्परे स्वामीस विदित जालेच असेल.
* कृपा लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विनंति.

¶Baji Bhivrao sends the Peshwa news from his camp about changes effected in the command at Gowalkot, death of Baburao Vaidya and about Udaji Pawar having cantoned near Gowalkot during the monsoon. These various famous Sardars having been deputed by Shahu for the campaign, show how enthusiastic the King was about it.

No. 204] *[21-5-1734*

छ ·९· मोहरम

श्रीमलारीजयति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराऊ कृतानेक दंडवत प्रणाम विनंती उंपरी. येथील कुशल जाणोन स्वानंदलेखन आज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामीनीं पत्र पाठविलें

तें छ २८ जिल्हेजीं पावोन समाधान जालें. गोवळकोटीं युद्ध जालें. राजश्री बाबूराव निर्गमले. पुढें तुमचें व गोवळकोटीचें वर्तमान साध्येंत लिहिणें म्हणोन लिहिलें, ऐशास पहिलें राजश्री फत्तेसिंगबावा याकडील पहिले हजार फौज व हुजरात पागा व हशम चवदासें व सरखेलीकडील दोन हजार हशम ऐसें होतें. मोर्च्ये मातबर खाडीवरी दुराटीचे गोलीचे टपियाचे मानी गेले. परंतु फौज भारी असलियाविना कार्य होत नाहीं. त्यामधें आमचे हशम व राजश्री फत्तेसिंग बावाकडील फौज निंमे जाली. कितेक दुखणीयानें पडले. तैसेच आंगरिया-कडील लोक दुखणीयानें फारच जेर जाले. दाभाडियाची फौज राजश्री स्वामीनी सुभानजी बोरगे पाच साहाशे रवाना केले ते छ २६ जिल्हेजीं येथें दाखल जाले. त्यामध्यें निवड घोडी तीनशें, यारदी तीनशें असे आहेत. ये गोष्टीनें मनसुबा होतो ऐसें नाहीं. वरकड साहास तरतूद करतां अंतर जाहालें ऐसें नाहीं. राजश्री संभाजी आंगरे ही अरमार खुष्कीस ओढावयास विजयदुर्गी गेले आहेत. पुढें पर्जन्य समीप आला. यानिमित्त राजश्री स्वामीनी छावणीची आज्ञा आम्हांस व गोवलकोटकरी यास केली आहे छावणी होईल असें आहे. बाबूराव पडले त्यास गनीम हरामज्यादगा. याचे मोर्च्यामध्यें जमाव नव्हता, ऐसी संधी पाहून गनिमानें येऊन मोर्च्यावरी घातले. दोही खाडियांतून गलबताचा मार व वरील कोटाचा मार केला. त्यामधें प्रथमच बाबूरायास मांडीस गोला लागून ठार जाले. तेथील उपरालियाचा व साहित्याचा प्रसंग राजश्री स्वामीकडील ये रीतीचा. येथील विचार यैसा आहे. पुढें छावणी करणें प्राप्त जाली आहे. हें वृत्त स्वामीस कलावें यानिमित्त लिहिलें असे. पुढें छावणी कोणे ठिकाणी होईल तें वृत्त लेहून पाठविलें जाईल. बहुत काय लिहिणे कृपा असूं दीजे हे विनंति.

¶*Jiwaji Khanderao reports to the Peshwa details of the fight at Gowalkot in which Baburao Vishvanath Vaidya lost his life.*

No. 205] [*22-5-1734*

श्रीभवानीशंकरप्रा

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे
सेवेसी

पौष्य कृष्णाजी नाईक रास्ते कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती उपर. येथील कुशल तां जेष्ठ शुध १ जाणून स्वामीनी आपले स्वानंदवैभवलेखन करीत आसिले पाहिजे विशेष. दरबारचे वर्तमान तर रा जानो शंकर यासी आंजनवेली व गोवलकोटास रवाना केले. त्यास आज्ञा केली की, तमाम सरदार यासी ताकीद

करावी की, तुम्ही उठोन न येणे. येथे आलियाउपर तुमची स्थित राहाणार नाहीं म्हणून साफ त्यास आज्ञा केली. परंतु लोक किरकोल उठोन येतात. बाबुराव विस्वनाथ याचा धंदा मोकला पडला. त्यास बाबूराव दुसरे रत्नागिरीकर यांच्या स्वाधीन करणार आहेत. परंतु तो आपले स्वाधीन करून घेत नाही. त्यास रा। फतेसिंगबावा याच्याहि चितात नाही. कोकणचा मनसबा त्याच्या ध्यानास बाबूराव यास सांगावयासी येत नाही. दाभाडीकडील गरागर्षा पडला आहे. कालीहि दोन खून जाहाले. रोज उठोन कटकट होती. त्याची स्थित सातारियांत काही राहिली नाही. कारभार फटकल जाहाला. सविस्तर वर्तमान सेवेसी लि॥ आहे. कळले पाहिजे. तुळाजी सितोले श्रीमंत राजश्री राव याजबरोबर गेले होते. ते आले आसले तर त्यास ताकीद करून यैवज त्याजपासून घेऊन आम्हास पावे ते गोष्ट केल पाहिजे. अगर सितोलियाचा जाब तरी आम्हास लेहून पाठविला पाहिजे. राजश्री स्वामीनी भांडे वोतीत होते ते फुटले याजकरिता बहुत बेदम आहेत. रुपयाकरिता बहुत खटे आहेत. स्वामीविषई आतां त्याच्या चिताची खातीरनिशा जाहाली की, हाकनाक पेशजी कोकणच्या मनसबियास खटे केले. आता मागती त्यास काय म्हणून म्हणावे? परंतु त्याची वासना आहे कीं मागती स्वामीचे स्वाधीन करावे. वाडियातून हाच मार होतो. सेवेसी श्रुत होवे म्हणून लिहिले आसे. हरघडी पत्रद्वारे दया करून सांभाल करीत आसिले पाहिजे. कृपा लोभ आसो दीजे हे विनंती. आमचे कागद दुसरियाकडे ठेवावयासी न द्यावे कलले पाहिजे हे विनंती.

¶*Krishnaji Naik Raste complains to Chimaji Appa that some Sardars are leaving Anjanwel and Gowalkot though they were strictly ordered to remain there. He also reports the dissensions in the Dabhade family and Shahu's regret about having recalled Bajirao.*

No. 206] [*23-5-1734*

छ ९ मोहरम

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी यांसी

सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित उदाजी पवार कृतानेक दंडवत विनंति उपरी. येथील कुशल जेष्ठ शुध द्वितीया गुरुवार जाणौन स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट जाले. लिहिला अभिप्राय कलो आला. गोवलकोटीचे काय वर्तमान ते लेहून पाठवणे म्हणोन आज्ञा. त्यास चराच्या मोर्च्यापुढे मोर्चे चालऊन लंकड-

कोट हातधोंड्याचे टप्यावरी राहिला होता व शत्रूहि जेर आला होता. घडी प्रजन्य अतिसमीप डोईवरी आला. वृष्टि होऊन चरात व मोर्च्यात पाणी भरल्या उपाये नाही. प्रजन्यकाळी गोवलकोटास मोर्च्यांचा मान नाहीं याज-करितां राजश्री स्वामीनीं आज्ञा केली की मोर्चे उठऊन छावणी करणे. त्याजवरून आज्ञेप्रा॰ मोर्चे उठऊन आणून छावणी करीत आहे. छावणी जालियानंतर लोक ठेऊन बंदोबस्त करून सातारियासी जाऊन. प्रसंगी आपण येऊन उर्जित कराव. आपला पूर्वसंकल्प सिधीस न्यावा. येविसी विनंति विस्तारे करून आपणास पत्र पा॰ आहे ते पावेल. अशास सर्वाविसी आश्रये आपला आपण अभिमान धरिल्याचा सेवट करितील हे निशाच आहे. तेथे विशेष ल्याहावे ऐसे नाहीं. बहुत काय लिहिणें कृपा असो दिली पाहिजे हे विनंती.

¶*Udaji Pawar reports details of the siege of Gowalkot and says that he is cantoning there for the rains.*

No. 207] [*24-5-1734*

पो॰ ९ मोहोरम

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसीं

विनीत सेवक कृष्णाजी राम साष्टांग नमस्कार विज्ञापना ऐसीजे. कुशल तागायत छ २ मोहरम मुकाम मुंबै स्वामीचे कृपेकरून. यथास्थित आसे विशेष. येथील वर्त सविस्तर लिहितां पुर्वत नाहीं. आतां दोनप्रहरा सिदी साद चढला. गलबतें समागमें व तारवें सुरतेहून आणिलीं तीं घेऊन जातात. येथें मिस्तर लाधर आले आहेत. दोन लक्ष रुपये देतात. परंतु हे कबूल करीत नाही. पुन्हां तारवें राजपुरीस घेऊन चालिले. इतुका विलंब विनंतीपत्र सादर करावयास लागला. निमित्य जे, आम्हांवर बांजी[1] आली आहे कीं, येथून जाहाली खबर स्वामीस लिहितों. बजिनस पत्रें शामलाचे तर्फेनें येऊन पोंहचलीं आहेत. आतां होतां होईल ते पाहतच आहों. दाहा हजार रुपये आणिले म्हणतात. हें सर्व लटिक म्हणून गैरत जाहलियावर जनरालनें बोलाऊन आम्हांस विच्यारलें कीं, रुपये आणून काय करतां? त्यास आम्हांस पूर्वे सूचना जाहालीच होती. हिशोब दाहा हजार लोकाकडे आहेत म्हणून रुजू करून दाखविलें. यावर शामलानें येथें येऊ नये म्हणून उपदेश जाहाला व मानाजी आंगरे याकडूनहि जाहला आहे

---

१ प्रसंग. संकट.

म्हणून यैकतों. परंतु तथ्य नाहीं. हे युक्तीचे वाटेनें आम्हांस रवाना करीत होते. परंतु वसूल रुपये करणें हे निमित्य योजून हा कालवर राहिलों आहों. पुढें काय होईल तें पहातों विशेष विनंती. आम्हांस पत्र येईल त्यामधीं वरचेवर जाहाली खबर लिहिणें यैसें पत्रीं नसावें. येथें चौकसी फारसी निघाली आहे. इकडून पत्र पाठवितां भारी म्हणून कल्याणमार्गी रवाना जाहलें असे. राजश्री वासुदेव जोशी यांस सत्वर ताकीदपत्र येईल तर उत्तम गोष्ट आहे जे, कदाचित प्रसंगोपात हुंडी रुपये पांच सहस्त्र पावेतों केली तरी ते मज म्हणत पेसजीं अडीच हजाराची हुंडी तीहि त्याजकडेसच आसे. रुपये आणले नाहींत. सेवेसी श्रुत होये. कोथलायाचें वर्तमान सिदी साद पुसत होते कीं मानाजीनें घेतला हें खरें कीं काये ? अम्ही उत्तर केलें लिहिलें आलें नाहीं. आल्यावर कलेल. येथें गलबतें तांदूल भरून आलीं आहेत ४ च्यार. त्यास सिदी टपतो. आम्हांपासी विकत मागत होते त्यास उत्तर केलें कीं आम्हां आधीन नाहीं. जनराल पुसत होते तांदूल कां पाठवितात ? आम्हीं सांगितलें मानाजीचे उसणें कुलाब्यास घेतले होते ते पाठविले आहेत. त्यास कुलाब्याहून बानकोटास (हा न काढावा ?) म्हणून समाचार आला. त्यावरून आमचा विश्वास उडालासा जाहाला आहे. आम्ही बोलिला बोल खरा करून दाखविला आहे. पुढें पहावें. कदाचित जासूद आले हुजरून तर पेणेसच आधी राहून पुर्ती खबर घेऊन इकडे उतरत तें करावयास स्वामी समर्थ आहेत. हे विज्ञापना.

¶[*News-letter from Krishnaji Ram, Peshwa's news-agent at Bombay : explains the friendly attitude of the English towards the Sidis of Janjira.*'

No. 208] *[26-5-1734*

छ ६ मोहरम

श्री

विनंति उपरी. ताा छ ३ मोहरम रविवासर संध्याकाल पावेतो वर्तमान येथास्थित असे विशेष. येथील वृत वरचेवर सेवेसी लिहीतच गेलो आणि स्वामी ऐकतच गेले. परंतु पुढे परिणाम सेवकाचा काये योजिला हे कलत नाही. लोक तो वरचेवर उठोन रात्रौ दिवसा जातात म्हणून लिहीत गेलो, त्याची तरतूद होणे ते होऊन येत नाही. तेव्हा पुढे काये विचार करावा तो लिहिला पाहिजे. आजी आपाणासमेत जमाव उठोन गेला. बहुत प्रकारे सामाधान केले. काल रोजमरा हातास येईतोपर्यंत जावयाची गोष्टी बोलिला नाही. स्वामीच्या (आज्ञे)चा मार्ग लक्षीत आहे यैसे दर्शविले आणि रोजमरा हातास येताच आजी उठोन

'Bk Ca 8—23

गेला. समाधानास्तव मानाजी घाटगे संभाजी घाटगे व पटलोजी मुले हुसैनशा यैसे गेले होते, परंतु कोणाची गोष्टी न ऐकता रेटाईच करून गेला. तो गेल्या-उपरी आम्हापासी जमाव काये आहे तो स्वामीस कलतच आहे. तीन कोट व चवथे लस्कर यैसी राखिले पाहिजे. प्रजन्यहि पडो लागला. लोक उठोन गेल्याउपरी सेवकाचा अंत सेवटवरी पाहावा ऐसा अर्थ नाहीं. आमची इजत गेलिया वडिलाची कीर्ति होत असेल तर करावी. इतके दिवस ल्याहावयासी * * * * न केला नाही या उपरी लेकराची हेलसांडी केली * * * दिसोन आलियानंतर वारंवार ल्याहावेसे काये आहे? वर्तमान सेवेसी दिनचर्ये * * * वी म्हणून लिहिले आहे. हशमाचे सामान म्हणतील तर धोंडजी बावा पाठविला तो व आम्हापासी पूर्वील सामान सिरके व हरि गणेश व जेजालंदाज व कृष्णाजी पवारकडील सात आसामी यैसे आहे या प्रा सामान आहे. बरे ईश्वरइच्छेस जे आले ते खरे. म्या अहिर्णिसी पत्रें पाठवावी आणि स्वामीनी उभयेता येकत्र असोन तरतूद न करावी यैसा मी अन्याई नव्हतो. परंतु आमचे प्राक्तनयोगेकरून जे होणे ते होत आहे, यात स्वामीचा इलाज काये आहे? धोंडजीबा जमावानसी कोटामधे आहे व हरि गणेश जमावसुधा व सिरके व पवाराचे सात आसामी आहे यैसे ७० सतर माणूस पाणकोटी आहे. चौबुरजीमधे जेजालं-दाज जमावसुधा आहेत. आम्ही झाडाखाले जमावसुधा आहे. वेसवीच्या बंदरावर निलोजी मोरे व आबाडकर प्यादे बारा असामी यैसे आहेत. या न्याये आजीवर काल क्रमला. याउपरी स्वामीच्या पुण्ये वडिलाचे आसीर्वादे व श्रीचे दयेकरून रात्रिंदिवस जाईल तो खरा. स्वामीपासोन जमाव आसोन आमचे इजतीवर आणावे आणि दुरंदेशहि नाही यैसे आसोन घडोन आले, यास इलाज काये आहे? या पत्राचे उतर व लोक चितास येईल तर पाठविले पाहिजे ही विनंति. रायगडकरी याचे वीस माणूस पाणकोटी आहे.

¶*Bajirao Retrekar explains the wretched condition of his men and requests relief.*

No. 209] [*Received on 26-5-1734*

छ ४ मोहरम

श्री

विनंती उपरी. रामजी संकपाल दिा सुभानजी काटकर हा नारो वासुदेऊ या समागमे आला होता तो हाली धोंडजी भोसला याजसमागमे पाठविला असे. तरी यास धोंडजी समागमे फिरोन सत्वर पाठविला पाहिजे. बाणकोट व पाण-

कोट दोनी किले कुली शाकारून सिध केले असत. किलेयाचा शाकार बाकी राहिला नाही. कलले पाहिजे. चौबुरजी, पेसजी ढासलली ते सेवेसी कललेच असेल. वरचेवर पडत जाती त्यास तो जागा मुस्तकीम केल्याविना स्थल रक्षण होणार नाही. सारा जीव ते रक्षण केले पाहिजे आणि ते तो ढासलोन पडिले. शाकार करावयास योग्य जागा नाही. सेखजी सुभेदार यांचा पुत्र आरमारचा उभा करून हुजरून आले होते, ते आरमार तरते करून पाणियात आहे तैसे देऊन दृष्टीगोचर करून आजी हुजूर जावयास गेले * हे विनंति. रामजीस खर्चास रुा ॥ निमे दिल्हा असे. चांदरात जाली. मोहरमचा रोजमरा द्यावयासी आज्ञा केली पाहिजे * हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao to the Peshwa : says that the forts of Bankot and Pankot have been prepared to stand the monsoon.*

No. 210] [Received on 26-5-1734

छ ४ मोहरम

श्री

विनति उपरी. फौजेची गणती पाठविली आहे, परंतु दर आसामीस दीड रुपया प्राा रोजमरा देत आहे. याखेरीज सरदारीस माणूस पाहून रोजमरा देत आहे. मानाजी घाटगे याचे लोक होते त्यापैकी निमे गेले व निमे राहिले. त्यास निमे रोजमरा देत आसो. त्या खेरीज माणूस पाहून आर्जबाबहि आजीवर देत आलों आणि पुढेहि देत आसो. रोजमरियास यैवज नाही, येईल तेव्हा रोजमरा दरमास देऊ, परंतु लोक धीर धरणार नाहीत. हेहि सेवेसी कलावे म्हणून लिहिले आहे हे विनंति.

¶*Baji Bhivrao informs the Peshwa that his men are fast leaving him and that they are clamouring for their pay.*

No. 211] [Received on 26-5-1734

छ ४ मोहरम

श्री

विनंति उपरी. वरचेवर पत्रे सेवेसी पाठविली त्याचें प्रतिउत्तरें आली नाहींत. आम्हीं तों येथील वृत सविस्तर वरचेवर लिहीत गेलों, परंतु ते गोष्टीचा विचार

---

१ तयार, मजबूद.

वडिलानी काही केला नाही. लोकाचे वर्तमान लिहिले त्यास. होणाजी बलकवडे याजकडील शंभर माणूस व हुजरचे तीनसे माणूस यैसे पाठवितो म्हणून लिहिले, तेहि अद्यापवर कोणी आले नाही. येथून लस्कर तो वरचेवर जात आहे. सामान लुटले. पूर्वी आहे तेहि विदित आहे. त्याहीमधे जात आहे यैसे पत्री अहिर्णिसी लिहित गेलों. परंतु स्वामीनी गोष्टीची हेलसांड केली. तर यामधे सेवकाचे आनहित काये पाहिले आहे? जे आहे ते सर्व वडिलाचे आहे. यैसे आसोन लोक पाठवावयास दिरंग केला आहे हे काही कलत नाही. तर सविस्तर लिहिले पाहिजे. राजश्री स्वामीची आज्ञा म्हणावी तर त्यानी गुंता ठेविला नाही. किला च्यातुर्मास तुमचे स्वाधीन केला यैसे आसोन लोक आहेत ते खराब करून खर्चहि व्यर्थ करावा आणि सामान तो नाही, तर ये गोष्टीचा विचार करून लोक लौकर पाठऊन आम्हास फौजे समागमे घेऊन गेले पाहिजे. आणखीहि दोचौरोजामधे बहुतेक लोक जातील. निवलच राहू यैसे आहे. आपणाहि जात आहे. येक दिवस आहे की दोन दिवस आहे, हा भरवसा नाही. आहे तो आहे. जाईल तो समई कलेल. यैसे आम्ही किती दिवस ल्याहावे हे आज्ञा केली पाहिजे. येथे हशमाचे काम त्यास फौजेचे कार्य नाही यैसे आम्ही लिहीत गेलो. त्यास या उपरी खासे मात्र राहणार ते राहातील. त्याचे येथे राहून काय प्रयोजन आहे. हे तरी सेवकास ल्याहावे, त्याप्रमाणे वर्तणूक करू. फौजेत सामान नाही. या उपरी आवाई पडली तर उतम नाही. मनुशाने धीर सोडिल्यावर कार्याचे नाही. स्वामीची आज्ञा होती की नामर्दाचे मर्द करून स्वामिकार्य करावे, त्यास आजीवर वडिलाचे पुण्येकरून जसे कलेल तसे निभावले. परंतु या उपरी सेवटवर दिवस सारिखेच आहेत यैसे नाही. जो विचार करणे तो लौकर करून सेवकास व फौजेस सेवेसी न्यावे यात उतम आहे. होनाजी बलकवडे याकडील माणूस लौकर येत नाही. कल्याणचे दोनसे माणूस आणिविले आहे म्हणून आपणाकडील लोक आले त्यानी सांगि(त)ले त्यावरून कलो आले. परंतु ते लोक कधी यावे आणि आम्हाकडे रा कोणे समई होतील? आम्ही येथे कितिक दिवस राहावे ते आज्ञा केली पाहिजे. फौजेची यादी पाठविली आहे यामधे वरचेवर दिवसे दिवस जात आहेत. या सामानानसी बाणकोटापासून कोसावर राहाता कार्यास येत नाही आणि कोटापासी गेलो तर घोडे बांधावयास जागा नाही यैसा विचार आहे. याउपरी सामान नाही. सेवकाची इजत राही ते करणे. लोक आधी रा करणे, मग पत्र वाचिणे हे वडिलास उचित आहे. किल्याची बेगमी जाली म्हणजे सेवेसी येऊ. राजश्री स्वामीची आज्ञा यावयास पाहिजे म्हणून लिहितील तर दिवसगत लागेल. लोक आले म्हणजे लोक राहतील ते व आम्ही चरणापासी येऊ.

'5366

कळले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे. धोंडजी भोसला मुखवचनें वर्तमान सांगता सेवेसी कळो येईल. यास सत्वर पाठविले पाहिजे. ही विज्ञाप्ती.

¶*Baji Bhivrao writes to the Peshwa how difficult it is for him to stay in Konkan unless more men are sent for his help.*

No. 212] [*About May 1734*

नकल

श्री

राजमान्य राजश्री भिवेराऊ[1] यांसी आज्ञा केली ऐसीजे. तुम्ही विनंतिपत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाला. बाणकोटावरील भांडी उतरोन गोवलकोटास पावावयाविसी अज्ञापत्र सादर केले आहे त्याप्रमाणें भांडी उतरोन पावावयाचा विचार केलाच असेल. ऐसियासी तुम्ही कार्यकर्ते मर्दाने सेवक आहा. जीवाभ्य श्रमसाहास करून स्वामीचा मनोदये सिधीस पावाल येविसी स्वामीस भरोसा आहे. तुम्हाविना गोवलकोटाचा कार्यभाग सिधीस पावत नाही. बाणकोटी घोडियास जागाहि नाही. याजकरिता तेथे हशम लोक व येक मातबर सरदार ठेऊन तेथील बंदोबस्ती करणें. जागा जुमस न खाये यैसी बेहबुदी करून तुम्ही सिताबीने गोवलकोटावरी येऊन हस्तगत करून संतोषाचे वर्तमान हुजूर लिहिणे. आपला खातरजमा राहे यैसी मजबुदी करून गोवलकोटास जाणे. तुम्हाकरिता स्वामी बेफिकिर असेत. कलेल तैसा बाणकोटचा बंदोबस्त करून बहुत सत्वर गोवलकोटावर जाणे. वरकड कितेक आज्ञा राजश्री अमृतराऊ त्र्यंबक यांस केली आहे. सविस्तर लिहितील त्यावरून कलो येईल. (हस्ताक्षर) बहुत काय लिहिणे.

¶*Shahu orders Baji Bhivrao to support the besiegers at Gowalkot*

No. 213] [*13-6-1734*

श्री

ß मा। अनाम देशमुख देशपांडे ता। केलसी व ता। वेसवी यासी बाजीराऊ बलाल प्रधान सु॥ खमस सलासैन मया व अलफ. राजश्री सुभानजी सिंदे यास बाणकोटास जमावसहित पाठविले आहेत. ता। मजकूरचा अमल मारनिलेस करावयाची आज्ञा केली आहे. तरी तुम्ही हबशा * * (अ) मल देत होतेस त्याप्रा। मारनिल्हेस अमल देणे. जाणिजे छ २२ मोहरम आज्ञा प्रमाण.

¶*The Peshwa orders Deshmukhs and Deshpandes of Kelsi to pay to Subhanji Sindia the assessment which they formerly gave to the Sidi.*

---

१ नकलकारानें 'बाजी' हा शब्द भिवरावाच्या आधींचा गाळला असावा.

5367

No. 214] [14-6-1734?

छ २३ मोहरम

श्री

सेवेसी विज्ञापना. हिकडील वर्तमान तर हबसियाचे माणूस पाचसे नांदगाऊ खेड खाडीस आहे. तेथे गलबते लाऊन पाचसे माणूस दोन प्रहरी पालदुर्ग येथील घेरा पाली देखील मारून नेले म्हणून सागतात. वाटेने लोक स्वारीस पुसत, तुम्ही कोणाचे लोक, तर ते सांगत की आम्ही सरखेलीचे माणूस त्रिजेदुगाहून आलो. पालदुर्गचा घेरा राखावयासी जातो. यैसे करून जाऊन घेरा मारून से सवासे माणूस व गुरे तीनसे यैसी नेली म्हणून माणसे आली ती सांगत होती. उदाजी पवार व आनंदराऊ सरलस्कर याजकडील राघोराम यैसे दलवटणेयासी चिपोलणास आहेत. राजश्री जिवबा अजून आले नाहीत. येणार आहेत. वरकड कुल अंजणवेली गोवलकोटचे आले. हे इतके चिपोलणाजवल राहिले आहेत. राजश्री सेनापति उमाबाई राजश्री मंत्री याचे घरी आहे. दोन दिवस वाडियात नेली होती. मग छ १९ मोहरमी फिरोन मंत्री याचे घरी आली आहे. राजश्री प्रतिनिधीस बरे वाटत नाही. सेनापतीच्या लस्करास छपरे घालावयासी सांगितली आहेत. राजश्री बसवंतराऊ पुसत होते की सेरीचा कागद व कुणबिणीचा जाब काये म्हणून येत नाही? लिंगूबाई म्हणत होती की कुणबिणीचे माणूस रिकामे न पाठवीत तर उतम आहे यैसे म्हणत होती. वाड्यातील काम तारजखाना साकाराला. आतील भुई व कवाडे करून द्यावी. बाहेर मोरीजवल हाऊद येक बांधोन द्यावा. राजश्री तात्यासी वरचेवर सागतो. ते म्हणतात की धनी सांगेल ते करावे लागेल. देवडीचे घर बांधतो. येक मोल मुस्तेद जाहाले, तीन मोले राहिली आहेत. त्यासी वासे लाऊन वोहाण घालून कवले घालावी लागतात. आतच्या घराचे काम तसेच राहिले आहे. सेवेसी श्रुत होणे हे विज्ञापना. दाभाडेयाकडील राऊत पाठवावे म्हणून ताकीद आहे. परंतु गेले नाहीत. हिरोजीराऊ पाटणकर वतनाकरिता गेले आहेत हे विज्ञापना.

¶ *This is a news-letter giving news of Konkan and also of Satara. It mentions among other things the return of most of the besieging forces from Konkan, the illness of the Pratinidhi, the interviews of Umabai and the King and the Mantri.*

5368

No. 215] [17-6-1734

श्री

तैनात जाबता दि॥ विठल गोविंद हशम
सु॥ खमस सलासनि मया अलफ असामी ४२
येकून दर माहे रुा २७७
येकूण असामी बेताळीस रास. येकूण दोनसे सत्याहतर रुपये रास.

	असामी.	अंडाव.	बरकदाज.	तैनात दरमहा
विठल गोविंद वा॥ सिधोदुर्ग.	१	१	०	३०
त्रिबक नारायण वस्ती रायपाटण.	१	१	०	१२
नि॥ कानसावत खासा वा॥ कस खारपाटण.	१	१	०	१२
येसाजी पिलाजी पालाडे. वस्ती कुसूर ता॥ खारापाट.	१	१	०	७
जेताजी येसाजी घाग सवदल कसबा प्रो राजापूर.	१	१	०	७
बाबाजी धोंडजी बेडके. वस्ती कसबे कलसी.	१	१	०	६
लखमाजी सिवजी कडू वस्ती तांबने ता॥ सवदले.	१	१	०	६।
सताजी दादजी कदम वस्ती धामापूर ता॥ सगमेश्वर.	१	०	१	६
मालजी सोनजी सिंदे वस्ती धामापूर ता॥ सगमेश्वर.	१	०	१	६
रामजी महादजी राक वस्ती मौजे कलसी.	१	०	१	६
कानाजी रासम वस्ती धुदवडे ता॥ केलसी.	१	०	१	५
आबजी रासम.	१	०	१	५
कानोजी जाधव वा॥ कलसी	१	०	१	५
बाबाजी धावडा.	१	०	१	६
बाळोजी गावडा.	१	०	१	६
येसोजी कुसूरकर घोरगा दि॥ कानसावत.	१	१	०	२
	१६	६	१०	१२५॥

१ वाटेल तें हलकें हत्यार घेऊन लढणारा.

दिा पिलाजी मालेजी गुजर खासा वस्ती किरकवाडी कार्यात मावल.	१	१	०	९
बावाजी कमाजी कांबले बस्ती पेठ कसबे घोसाला.	१	१	०	६
राम सावत वा बलसावत वस्ती वेरा सुवर्णदुर्ग.	१	१	०	५
पिलाजी भानजी सकपाल वस्ती हरणई.	१	१	०	५॥
गंगाजी गुणाजी सिंदे वस्ती हरणई.	१	०	१	५॥
धर्मोजी गोदजी चालके वस्ती अलीबाग जिा कुलाबा.	१	०	१	५
	६	३	३	३६
दिा पिलाजी विठोजी यादव वा अल्लूर ता मलकापूर.	१	१	०	१०
महादजी मिठजी बुरणकर वस्ती अल्लूर ता मलकापूर.	१	१	०	८
सभाजी गणोजी काबले वा अल्लूर ता मलकापूर.	१	०	१	६
लखमोजी भुतोजी चिले वा पनाला.	१	०	१	५
कृष्णाजी सोनजी भेसरे वा अल्लूर ता मलकापूर.	१	०	१	५
महादजी धर्मोजी चिले वा अल्लूर ता मलकापूर.	१	१	०	५
येसाजी रायाजी पवार वा गोडखेड ता वाळवे.	१	१	०	४
रायाजी कृष्णाजी वीर वा अहिरे ता मेढेखोरे.	१	०	१	६
कृष्णाजी बडागला वा कुसाजी दारकर वा कणेचे.	१	१	०	२
अमल दिा पिलाजी यादव.	१	०	१	६
नयकाला भिकनाक वा मानवड ता मलकापूर.	१	०	१	५
गोडनाक गणनाक वा नलाख उमरे.	१	१	०	६
भोजनाक हरनाक वा.	१	०	१	५

5370

रामनाक नरसनाक वा। सुधगाव नजीक मीरज.	१	०	१	५
खडनाक हरनाक वा। नवलाख उमरे.	१	०	१	५
लखनाक मीठनाक वा। कोतवली ता। भोगाव.	१	०	१	५
	१७	७	१०	९३
दि॥ जोत्याजी पवार वा। वजोली ता। कोले.	१	१	०	१०
नरसोजी मोहिते वा। बारसू प्रांत राजापूर	१	१	०	७
निबाजी तळकर वा। वाजोली	१	०	१	५॥
	३	२	१	२२॥

तेरीज येकंदर

	आ.	अडाव	बरकंदाज.	दरमाहे-तैनात.
विठल गोविंद व लक्षुमण नारायण.	२	१	०	४२
दि॥ कान सांवत	१४	४	१०	८३॥
दि॥ पिलाजी गुजर.	६	३	३	३६
दि॥ पिलाजी यादव.	१७	७	१०	९३
दि॥ जोत्याजी पवार	३	२	१	२२॥
	४२	१८	२४	२७५

पौ वजा माहे दोन बाकी देणे दसमाही
चाकरी माफक कबज होईल. सदरहू
प्रमाणें दसमाही ऐवज पावेल. छ २६
मोहरम आज्ञाप्रमाण

¶*This is a list of men employed under Vithal Govind with details of pay sanctioned by Peshwa Bajirao probably for work under Baji Bhivrao. The names will help tracing some new historical personages and explain the system of recruiting men into service.*

No. 216] [*Received on 4-7-1734*

पौ छ १३ सफर

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री
पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. पूर्वी स्वामीस लिहिलें होतें कीं शामलाचा वकील फिरंगियाकडे आला आहे, परंतु अद्यापि बोली नाहीं. दाहावीस माणूस व येक हबशी असे

प्रस्तुत आले आहेत. पुढें होईल वर्तमान तें लिहोन पाठऊं. बहुत काये लिहिणें. लोभ करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶A writer reports to the Peshwa that a Vakil of the Sidi has approached the Portuguese but negotiations have not been yet started between them.

No. 217] [30-7-1734

श्री

तैनात जाबता दिा सताजी नाईक
वगैरे * * * मनुवर सुा खमस
सलासीन मया व अलफ.

	ासामी.	बरकनदाज.	अडाव.	दरमाहे तैनात.
दिा सताजी नाईक.	५	३	२	५०॥
दिा सताजी सालोखा.	१८	१७	१	११५८
दिा राणोजी सितोला	२३	२२	१	१५७
दिा मलजी नाईक.	१०	९	१	६७
दिा सताजी बोभला.	१२	११	१	८०
दिा मत्याजी बवल.	७	६	१	४२
	७५	६८	७	५११॥

येकूण असामी पच्याहातर पौा बरखदाज अडुसष्ट व आडहत्यारी सात यांसी दरमहा तैनात रुपये पाचसे साडे आक्रा रास

दिा सताजी नाईक खासा.

	असामी	बरखनदाज.	अडाव.	दरमहा तैनात.
सताजी नाईक	१	०	१	३०
नरसोजी मनवर	१	१	०	६॥
डोंगरोजी मनवर	१	१	०	६
सुभानजी मनवर	१	१	०	५
सुभाना मनवर बुा	१	०	१	३
	५	३	२	५०॥

दिा संताजी सालोखा मुनवर छ १ सफर

	असामी	बरकंदाज.	अढाव	तैनात रुो.
खासा संताजी सालांखा	१	०	१	१६
कृष्णाजी मुनवर	१	१	०	७
तुळाजी मुनवर	१	१	०	६
चवण नाईक	१	१	०	६
जोम नाईक	१	१	०	६
लख नाईक	१	१	०	६
तुल नाईक	१	१	०	६
मुगुटसिंग	१	१	०	६
रुद्राजी कदम	१	१	०	५
दखणी भाई	१	१	०	६
सेख नथु	१	१	०	५।
सेख हसन काका	१	१	०	५।
सेख हुसन	१	१	०	६
रणसोड	१	१	०	५।
रामचंद	१	१	०	६
मकरंद	१	१	०	५।
सिद नाईक	१	१	०	५
सोम नाईक इा छ १ रबिलोवल	१	१	०	६
	१८	१७	१	११५

दिा राणोजी सितोला मुनवर

	असामी	अडाव	बरकंदाज	तैनात.
खासा राणाजी सितोला	१	१	०	२०
मानाजी सितोला	१	०	१	९
मानाजी सालाखा	१	०	१	६॥
दिपाजी मुनवर	१	०	१	६॥
नरसोजी मुनवर	१	०	१	५
समसेरखान	१	०	१	६

5373

राम नाईक परवारी	१	०	१	५
नीब नाईक	१	०	१	६
चील नाक	१	०	१	६
सूरनाक	१	०	१	५
सेटयाजी मुनवर	१	०	१	६
आपनाक	१	०	१	४
धोडनाक	१	०	१	५
मानाजी घाटोळा	१	०	१	५
राणोजी सितोळा खुर्द	१	०	१	८
मऱ्याजी मनवर	१	०	१	४
चांगा परवारी	१	०	१	४
देवजी मनवर	१	०	१	६
सोनाळा परवारी	१	०	१	६
धोडनाक खुर्द	१	०	१	६
सभाजी कराळे	१	०	१	१६
लिंबाजी भिशा	१	०	१	८
नुरा मनवर	१	०	१	४
	२३	१	२२	१५७

दिा मलजी नाईक मनवर.

	असामी	बरखनदाज.	आडाव	दरमा तैनात
मलजी नाईक	१०	०	१	१८
अंबाजी मनवर	१	१	०	६
येमाजी मनवर	१	१	०	६
संताजी मुका	१	१	०	५
संत नाईक परवारी	१	१	०	५
खानाजी मनवर	१	१	०	५
सुभानजी मनवर	१	१	०	६
रायाजी मनवर	१	१	०	४
जानाईक परवारी	१	१	०	६
लख नाईक	१	१	०	६
	१०	९	१	६७

5374

दिमत संताजी बोधा मनवर

	असामी.	बरखन-दाज.	आडाव	दरमहा-तैनात.
सताजी बोधे	१	१	०	१६
साबाजी बोधा	१	१	०	६॥
दुलबाजी मनवर	१	१	०	६॥
सुर्याजी मनवर	१	१	०	६
सेखोजी मनवर	१	१	०	६॥
तुकोजी मराठा	१	१	०	५
भागा पोर	१	१	०	३
सटवोजी मनवर	१	१	०	४
फकीर महंमद	१	१	०	६॥
भानजी मनवर	१	१	०	७
खानाजी मनवर जदीद	१	१	०	७
जोत्याजी खीरसागर	१	१	०	६
	१२	११	१	८०

	असामी	बरखन-दाज	आडाव	दरमहा-तैनात
मल्याजी बवल मनवर	१	१	०	१०
धनाजी मनवर	१	१	०	६
महादजी मनवर	१	१	०	६
अबदुला	१	१	०	५
खंडोजी मनवर	१	१	०	५
राये नाईक परवारी	१	१	०	५
साबाजी जदीद	१	१	०	५
	७	६	१	४२

येणेप्रमाणे दरमाहे तैनात करार केले असे बारमाही चाकरी दसमाही कब्ज प्रो पावेल छ १० रावल. आज्ञा प्रमाण.

¶*This is a list of names employed under Santaji Naik and others, with details of pay sanctioned by the Peshwa.*

5375

No. 218] [6-8-1734 ?

पा छ २६ रबिलोवल

श्री

श्रीमंत राजश्री . पंत
आपा स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक नारो बलाल मो बाणकोट चरणावर मस्तक ठऊन सिरसास्टाग नमस्कार विनंती उपर. ता छ १७ माहे रबिलावलपावेतो स्वामीचे कृपे अवलोकन करून आज्ञांकिताचे वर्तमान येथास्तित असें विशेष. येथील कारभाराचे वर्तमान पेसजी सेवसी समस्त सरदारानी लिहिले होते त्यावरून विदित जाले असेल व सांप्रत स्वामीचे वर्तमान व माहागिरीचे वर्तमान रा धोंडजी नाईक बने याही लिहिले असे त्यावरून विदित होईल. निर्जीव कागद सजीव करून लिहिले आहे. परतं सजिवास जीव नाही. लोकाचा आला बांधा होऊन सुभानजीबावा याच्याने स्वामिकार्य होत नाही. स्वामी कृपालु होऊन धोंडजी नाईक बने याचे हवाली कारभार जाला तर लोकाचा आला बाधा होऊन दबदबा होईल आण स्वामीकार्य होईल. आज्ञाधारकाने अमर्यादा करून सेवसी ल्याहावे यैसे नाही. परंतु कारभाराची सुधी वाटत नाही याकरितां सेवेसी लिहिले आहे. सेवसी विदित होई हे विनती.

¶*Naro Ballal suggests to the Peshwa to leave everything to Dhondji Naik Bane who is the only competent man to carry it out.*

No. 219] [Received 20-8-1734 ?.

घडणी ५०८ पवार

छ १ रालाखर

श्री

विनंती उपरी. पवाराच्या सरंजामाचा मजकूर पडणार. यैसियास प्रसंगोपात आपण जाबसाल न कर्तव्य तो करितीलच. परं गतवर्षीपासून राजपुरीचा मनसबा प्राप्त जांहाला याजमुले खर्चाखाले आलों. बाणकोट आदीकरून गड किले आपले जिमेस लागले आहेत. त्याचा खर्चवेच आजीपर्यंत कोणे प्रकारीचा पडला आहे, पुढे नेहमी गडकिले आपले पाठीमागे लागले आहेत आणि पवारासहि सरंजाम द्यावा हा कोठील इनसाफ आहे? पवारास सरंजाम काढून देणे तरी ज्यावरी राजपुरीचे मसलतीचा व गडकोट किल्याचा खर्च पडला नसेल त्याचा सरंजाम काढून द्यावा हे विहित आहे. आम्हास खर्चवेच पडला व ज्यास न

पडला ते सारिखेच मानावे यैसे नाही. हे पर्ये राजश्री स्वामीजवल बोलून आपणाकडील झड उडवावे. न आईकतच तेव्हा बोलावे की, गड किले मागेच आम्ही कोणाचे हवाले करणें त्याचे करावे म्हणत असतां आम्हास खर्चाखालें घातलें आणि आतां सरंजामाचेहि झट लाविता तरी गडकिले आहेत ते हे तरी आपणाकडेस लाऊन घेऊन कोणाचे हवाले करणे असतील त्याचे करावे, आम्हांस खर्चाखाली न आणावें, म्हणून या पर्याये बोलून सरंजामाचे झट न लागे ते करावें. सूचला अर्थ लिहिला आहें. हे+ विनंती.

¶*Chimaji Appa asks the addressee to explain to the King plainly that the writer cannot afford to assign a Jagir to Udaji Pawar.*

No. 220] [*23-8-1734 ?*

पौ छ २८ रविलावल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल तागायत छ २३ माहे रबिलावल जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामींनी मुजरद जासुदासमागमें पत्रें छ १२ रबिलावलचीं पाठविलीं तीं काली छ २२ रबिलावलीं तिसरे प्रहरीं पावलीं. अकरावे दिवसीं जासूद येथें आले. पर्जन्य काल यास्तव पुणियाहून चौथे दिवसीं फार तरी पांचवे साहावे दिवशीं येथें यावें ते मार्गीं अकरा दिवस लाविले. स्वामींनी काम तों नाजुक लिहिलें कीं मोंगलानें कोथलियासी राजकारण केलें आहे तरी तेथील खबरदारी करणें व लोक किले मजकुरीं पाठवणें म्हणून लिहिलें, यैसियासी येविसीं पूर्वीं स्वामीचें पत्र किल्यास आलें त्यावरून तेच क्षणीं किले मजकूरची खबरदारी केली व लोकहि पाठविले व स्वामीस पत्र लेहून पाठविलें व किले मजकूरची हाजिरी आपणांकडे पाठविली आहे त्यावरून कलों येईल. हालीं स्वाामीचें पत्र येतांच आणखी लोक किलियास पाठविले आहेत. कललें पाहिजे. जरूरीचे काम आणि जासुदानी मार्गीं फार दिवस

+ पत्र चिमाजी आपाचें.

लाविले, याकरितां त्यास सिक्षा करीत होतों, परंतु स्वामीचा बोल लागेल यास्तव अनमान केला. कोहली येत्न करून पांच पाठऊन देणें म्हणून लिहिलें, त्यास प्रस्तुत कोहलियाचा हंगाम नाहीं. परंतु जागा जागा माणसें पाठऊन तलाश बहुत केला त्यास कोहले सुमारें १ येक मिलाले ते हलीं जासुदासमागमें पाठविले आहे. आणखी मिलालियावरी मागाहून पाठऊन देऊं. वरकड राजश्री रघुनाथजी याचे गावाचेविसीं लिहिलें, त्यास पूर्वी आम्ही तावनाचे रुपये घेतले होते तेव्हां स्वामीनी सांगितले त्यावरून तावनाचे रुपये फिरोन दिल्हे. त्या उपरी आम्हांकडून त्याचे गावांस येकदंर उपसर्ग लागत नाहीं. कलावे याकरितां लिहिलें असे. आम्ही सत्वरच भेटी येऊं. भेटी नंतर कलेल. बहुत काय लिहिणें लोभ करीत गेलें पाहिजे हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi informs the Peshwa that as instructed by him he is sending more troops to the fort of Kothala to defend it against the Mughals.*

No. 221] [*6-9-1734*

पाा छ ९ जमादिलोवल

श्रीमंगलमूर्ति

पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना येसीजे. येथे येतां समाचार घेतला. त्यास आजम जनराल खेडे परल बाग आहे तेथें गेला होता. त्यास कपितान इंचबर्ड भेटला. त्यासीं संभाषण जाहालें. कागद देऊन कुल हकीकत येकमेक बोलिल्यानंतर आम्ही बोलिलों जे, आमच्या खावंदास तुमच्या व आमच्या संभाषणावरून पुर्ता विश्वास जाहाला. त्यावरून यैशाचें मित्रत्व राखावें म्हणून आम्हास येथे सविस्तर कथिला आर्थ योजून पाठविलें. हेतु कीं आलमाचें बरें व्हावें. ते गोष्टीने उभयेपक्षीं फाइदा व कीर्ति हे तुम्ही जाणता आणि शामलासी सामील होऊन आपला नामनिर्देश न कलो द्यावयास्तव परस्परें उंदेरीहून आरमार रा॰ करून गाव (मार)बिता. येणे प्रकारे विश्वासघातकी यैसे सर्व बोलतात. हे तुम्हास कलतें कीं नाही? याकरितां राजश्री पंतप्रधान सक्रोध होऊन आम्हास लिहिलें आहे.

---

१ प्रजा.

कदाचित तुम्ही बोलाल कीं उंदेरी आपली न्हवे; तर लोकसहवर्तमान निशाण कां ठेविलें आहे? हें सर्वास कलत नाही? महमद नाईक रेवसेचा हवालदार हबशाचे तर्फेचा पेसजी होता. तो या हेवी नेतो हें सर्व तिकडील लोकास ठाऊक आहे. परंतु हबशी इंगरेज येक? त्यांचे रायांचें सख्यत्व, या विश्वासाने निर्भय होते. तो विश्वास उडाला. उभयपक्षीं विरोध मांडावा हा शामलाने उपाय योजला तो तुम्हास सुचत नाही? ये गोष्टीने गैरफाइदा कोण्हाचा हे जनरालला लिहून उतर आणवणे. त्यासारिखा राहेन अगर येच वाटेने हेच तरीवर स्वार होईन. त्यास कपितान मारनिलेने तैसेच लिहून पाठविले व आम्ही देखील सिदी मसुदाचे पत्र दिले. ते सर्व आपल्या खावंदास सादर करून उतर आणले कीं, तुम्ही दर्शनास कधी याल? त्यास बोलिलो जे, आम्हास यैसमई हाच सुमुहूर्त. तुमच्या खावंदास दर्शन देणे जे समई होईल तो सुदिन. तैसाच जाब सांगोन हुजूर पाठविलियावर दुसरे दिवसी जनराल मारनिलेचे स्वगृही येऊन आम्हास सांगोन पाठविले जे, काल तुम्ही येऊन श्रमी जाहालेत. यास्तव तो परिहार करायाकरितां स्वताच येथें आलों. यैसेयास त्रितीये प्रहरीं नव तासे वाजतील तेव्हा येणें. तो समये राखोन दर्शन घेतलें व येताच जनराल मारनिलेने सिदी मसुदास चौकी देऊन लोकसहवर्तमान कैदेस ठेविला आणि आज्ञा केली कीं, गलबत तयार करून आपल्या गांवातून बाहेर जा; तुमचें प्रयोजन नाहीं. त्यावर जनराल मारनिलेस पत्र सिदीने लिहिले ते दर्शन संभाषण सविस्तर जाल्यानंतर उतर हजूर काये लिहावें म्हणून विचारल्यानंतर आम्हास बोलिले जे, हें कोण्हाचें पत्र वाचा. तेथें लिहीले जे साहेबानी मेहरबानी करून लांकडें तोडावयास हुकूम दिला तो न मानला आणि हरामजादे लोक याणी गाव मारला, बंद धरून आणले, यैसी बेकैदी केली म्हणून लडकियावर इतराज जाहालेत तर येवढा गुन्हा माफ केला पाहिजे. फेर यैसे होणार नाही. ज्याणी हे लबाडी केली त्यांस आपण नशीयत बरे प्रकारें करून बेवकुबांस बेड्या घालतों म्हणून बहुतसें बजीज होऊन लिा[१] तें वाचून समजाविलें आणि बोलिलों, याणे लिावर मदार नाहीं. जेव्हां बंद धरून आणले आहे ते सोडतील तेव्हां आमच्या खावंदाच्या प्रत्ययास येईल आणि रयतहि निर्भय राहेल व सिदी मसूद यास गावांतून बाहेर घालावे उतम नाही. ज्याणी बेवकुबी केली त्यांस शिकवावें म्हणजे फेर करणार नाहीं. व सरदार आपले कैदींतच आसला म्हणजे लोक सहजच कैदेंत राहतील. याकरितां सिदी मारनिले माजगावीं राहातो तो आणून पांचा सातां माणसानसीं गावांत ठेवावा केला तेथे राहातील. उघडी चौकी त्यास कले यैसी बसऊ नये. कदाचित

१ भेद्ये, प्राताचे माहितगार.

तो शाहाणा होईल यैसे बोलिल्यावर चौकी उठविली. त्यास शाहारांत आणला परंतु कोटाबाहेर येक घर दिले व जेथील तेथे लोक ठेविले आहेत. बंद सोडवणार आहेत. परंतु मोखाई तारवाची व बिलाइती तारवाची रवानगी करायास दिवस दाहा बारा लागतील. ते सरल्यानंतर हें करीन, बोलिले. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना * हे भाद्रपद वदी पंचमी शुक्रवारी हे बोली जाहाली ते सेवेसी श्रुत होये हे विनंती.

¶*The Peshwa's agent at Bombay writes to Bajirao how he took to task the British Governor for having helped the Sidi against the Marathas. The Governor of Bombay admitted his fault and agreed to set free the Maratha prisoners. Captain Inchbird is also mentioned. The Peshwa's agent gives to the Peshwa an account of his conversation with Captain Inchbird (a subordinate of the Governor) and says that he pointed out to the Captain that the Peshwa had begun to feel that the English were secretly in league with the Sidis in spite of their avowed friendship with the Peshwa and asked him to communicate the gist of it to the General (Governor). The Captain apparently did this, whereupon the Governor called the Agent for an interview and in his presence orders were issued for the arrest of the Sidi Masud (some Sardar of Sidi—the Nabob). The agent then asked the Governor what he should write to his master, whereupon the Governor produced a letter from the Sidi in which the latter had explained how the incident had happened and asked for being pardoned. The agent adds that he then pointed out that the word of the Sidi could not be relied upon unless the persons on the side of the Marathas that had been arrested were released. Eventually the General agreed to see that the prisoners were released.*

No. 222] *[10-9-1734*

पा। छ ९ जमादिलोवल

श्रीमंगलमूर्ति

पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना ऐसीजे. दुसरे दिवसी जनरालची रजा घेऊन सिदी मसूदाचे भेटीस गेलों. भेट जाहाली. सर्व हकीकत विचारिली. परंतु खुलाशाचें बोलणे नाहीं. आम्ही अर्ज करून सोडविला हें त्यास कळले; त्याचा आभार नाहीं. तो जोन्याच्या गोष्टी सांगत होता. मग परिछीन बोलिलों, तुम्ही या गर्वेच आपलें घर बुडऊन घेतलेत. राजश्री पंतप्रधान सर्व प्रकारें तुमचे बरे इछित असतां त्यांसी बरे चालत नाहीं, यावरून परिणाम तुमचा बरा कसा होतो? राजपुरीस सला करावा म्हणून कोण कोण उपाय योजले ते एकीकडे राहिले. तेव्हा जर कबुल करितेस

तर ये दशेस का पावतेस? अद्याप इंगरेजास हयात मागा कीं पुढें तरी बरे होईल. याची कद्या न करा तेव्हां कोठेहि तुम्हास थारा नाहींसा करून घ्याल. हित असेल तर माना. न माना तर तुमची इछा. जनरालने मजकरवी तुम्हास सांगविले आहे, बंदे लवकर उंदेरीहून आणवा आणि ज्यापासून अन्याय जाहला त्यास बेड्या घाला. न घाला तर काल केली थोडी गत यापरीस अधिक होईल. तुम्हास बोलणें माजे खरे दिसत नसेल तर तुम्ही पत्र लिहिलें जे जनराल मारनिलेस ते पाहिलें. त्यावरून आम्ही विचार पाहिला जे, आमच्या खावंदाचा हेतु कीं हबशाचें सर्व प्रकारें बरे व्हावें म्हणून अर्ज करून सोडविलें. निमित्य कीं आमचा खावंद म्हणेल, तुम्ही तेथें असोन ऐसें कैसे होऊं दिलेत, हा शब्द लागेल. म्हणून इतुकें करणें लागलें. अद्याप आमचा मुलकांतील बंदे धरून नेली आहेत व आऊखळींतचे देशमुख देखील येथें आणावे. न आणा तर जनराल सक्रोध होईल. अखेर रा॰ पंतप्रधानसाहेबांची मर्दराज(?) बंदाकरितां हातातून उंदेरी दवडाल हे बोलिलों. त्यावर उंदेरीस लिहून पाठविलें आहे व जनराल मारनिलेस कपितान इंछ-बर्डास सांगोन लिहिविले व गुदरली बोली तीहि लिहोन पाठविली. त्यावर जनरालचे पत्रहि आले ते उंदेरीस गेले. बंदे सुटतील व उंदेरीच्या किलेदारास उपाय योजिला आहे व सिदीसादहि येथं आणावा ऐसें योजिले आहे. आल्यानंतर जे घडेल ते सेवेसी सादर होईल. इंगरेजांचा हेतु, एक वेळ सला व्हावा. जनराल मारनिलेंने स्वामीस लिहविलें आहे जे, तीन लक्ष रुपये तुमच्या वचनावरून आमचे हबशाकडे राहिले आहेत. स्वकार्यतत्पर आहा परंतु राजश्री स्वामी-पासून अर्ज करून हा मनसबा सेवटास लाववेना तेव्हा थोरपण तुमचें राहात नाहीं. कदाचित आम्हास विश्वास दाखवायास रुपये पाठविले तर एक आमच्या गावीचा बैकाल[1] सेवटीचा तो गाठीस इतुके धरितो. आम्हास काय? तुम्ही लक्ष ठेविलेस वा न ठेविलेस तरी तुमचे तुम्हांस, परंतु हा मनसुबा गलबताविसी योजिलात जसा श्रीपतराऊ याकरिता मागें योजिला तैसे हे आतीकता दाखऊन स्वकार्य साधावें हे आम्हास काय कळत नाहीं? सर्व समजतें. ऐसेहि असोन उपाय सांगतों. हबशाची गलबतें मराठ्याकडील तुम्ही आणितां आणि ये गोष्टीस आम्ही सामील व्हावें शोभत नाहीं. परस्परें वसैचे खाडीतून कल्याणास जातील. युक्त पाहिजे तर सुचऊन देतों, तुम्हासी फिरंगी कजिया करणार नाहीं. परंतु जागृत करूं नये. इकडून न्यावी कार्याचे नाहीं. उंदेरीस निशाण होते म्हणून तुम्ही वाद सांगतां. खाडींतून गेल्यावर त्याणीं कां न सांगावा? नीतीस सर्व सारिखें, वाडी घर सुखरूप विकत घ्या. सरकारीत असल्यावर देतों.

---

१ दुकानदार

खेरीज किला सर्व जागा कोणकोणाचा आहे हे तुम्ही जाणतां. मी काय सांगावें? जनराल मारनिले बोलिले. छ २२ राखर भोमवारी परलास गेलो होतो तेथें बोलिले, बंदाविसी विचारिलें त्याची फिकीर आपणास आहे. तुम्हास तुमच्या खावंदाचा शब्द न लागे ऐसे करितों बोलिले. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News-letter to the Peshwa from Bombay regarding British help to the Sidi.*

No. 223] [*20-9-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें. तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलों आला. इंग्रेजाऊकडील मर्कणीण+ जाहाजावरी आहे तो बोलीस येणार त्याचे बोलीचे समई राजश्री रघुनाथजी असावे त्याजकरितां येक दिवस ठेऊन घेतले. उदईक शुक्रवारीं रवाना करितों म्हणोन आपण लिहित आलां. बोली चाली जालियावरी रवाना केलें पाहिजे. बहुत ल्याहावें तों आपण सर्वज्ञ आहेत. कृपा वर्धमान करावी. रवाना छ २३ माहे रबिलाखर हे विनंती.

¶*Sambhaji Angria requests Bajirao to send back Raghunathji who was detained for the purpose of negotiations with the British Naval Officer, Capt. Maclean.*

No. 224] [*21-9-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित
प्रधान गोसावी यासी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे रामराम विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहला. जंजिरा व पदमदुर्ग याच्या दरम्यान इंग्रज बारा चवदा तरांडे-

---

\+ Maclean.

यानसी येऊन राहिला आहे. जमावाची भर्ती पोख्त असावी म्हणोन लिहिलें, येशास तेथील मोर्चेयावरी जमावानसी येक दोन रोजीं राजश्री मानाजी आंगरे यास रवाना करितों. आपणांस कलावें याजकरितां लिहिलें असे. जाणीजे रवाना छ २४ माहे रबिलाखर. बहुत काय लिहिणें कृपा लोभ असों दीजे हे विनंति.

¶*Sambhaji Angria informs the Peshwa that he was despatching Manaji Angria against the British ships that had arrived to help the Sidi.*

No. 225] [*21-9-1733*

श्री

राजश्री रघुनाथ हरि
गोसावी यांस

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे रामराम कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन करणें विशेष. तुम्ही पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन लिहिलें वर्तमान विदित जाहालें. इंग्रेज बारा तरांडियानसीं जंजिरा व पदमदुर्गाच्या दरम्यान येऊन राहिला आहे व मकणीन कपितान राजश्री राऊ प्रधान यांचे भेटीस येणार आहे. याजकरितां आपणांस राहाविलें म्हणोन लिहिलें तें कलों आलें. राजश्री रायांची व कपितानाची भेटी जाहालियावरी तुम्ही स्वार होऊन दर्शनास येणे. जाणिजे रवाना छ २४ माहे रबिलाखर बहुत काय लिहिणें.

¶*Sambhaji Angria notes down the contents of a letter from Raghunath Hari regarding the arrival of an English fleet between Janjira and Padmadurg and the proposed visit of Captain Maclean with the Peshwa, and asks the addressee to visit him after the interview.*

No. 226] [*13-9-1734*

पाा छ ९ जमादिलोवल

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम साां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा भाद्रपद वदी द्वादसी शुक्रवारी मुाा जंजिरे मुंबै स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित असे विशेष. स्वामीचा निरोप घेऊन आलों ते काा पेणेहून उरणचे मार्गी छ १७ रााखर गुरुवारीं बंदर माारीं पावलों. दुसरे दिवसीं भेट अजम जनरालची जाहाली.

स्वामींचे आज्ञेप्रा॥ सविस्तर सांगितलें. त्यावरून सिदी मसुदावर सक्रोध जाहाले, गावांतून बाहेर घालवीत होते जे रयतेस तसदी पोहचली तुम्हामुळें यैशांचा दर्कार नाहीं. व आम्हास बोलिले, याणी आम्हापासीं निरोप फांटी तोडायास मागित * * पण केलें फेर होणार नाहीं. बंदेंहि आणविता * पेण प्रांतीचीं १२ आलीं. आडरवलीतचा मचवा धरून आणिला होता तो सोडिला नव्हता, तीहि माणसें आणलीं. छ २९ रोज शुक्रवारीं शिरगांव तप्याचीं राहिलीं आहेत ती श्री करील तर ही परतीरास पावल्यावर युक्ति सोडवायाची योजिली जाईल सेवेसी श्रुत होये. येविसी कपितान इंचबर्ड याणी शर्तीने कुमक केलियास आम्ही स्वामीचें पत्र सादर करून सांगितलें जे, आम्हास आज्ञा आहे जे हरयेक कार्यकर्तव्य तें कपिताम मशारनिलेचे संमते करणें. त्यांच्या पत्राव्यतिरिक्त तुमचें पत्र आलें तर आपण मंजूर करणार नाहीं, यैसी स्वामीची आज्ञा होती; व कितीक अर्थ आज्ञेप्रा॥ सांगितला त्यावरून कपितान मशारनिलेनी हा पत्रार्थ ध्यानांत आणून साक्षीस आपलें पत्र दिलें. सेवेसी सादर होये. सरखेलीकडून रेवसाहून मचंव्यामधी नारायणसेट इंगरेजास पत्रें घेऊन आले आहेत. बा॥ येक ब्राह्मण येक चाकर आहे. रा॥ मानाजी आंगरे याचें पत्र आम्हास मा॥रनिलेच्या साहित्याविसीं आहे व जबानी बोलिले जे राजश्री आपासाहेबाचे पत्र मानाजीबावास होतें कीं तीर्थरूपानी तुमच्याच कार्यास रा॥ कृष्णाजी राम पाठविले आहेत. त्यांस लिहिल्यावर मन घालून कार्य करितील. यावरून हें पत्र लिहिलें आहे. स्वामींचे आज्ञेप्रमाणें आम्हापासून अंतर होणार नाही म्हणून बोलिलों. अद्याप जनरालची व मा॥रनिलेची भेटी जाहली नाही. दोन ताके उंच आणिले आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay to the Peshwa, informing him of the writer having delivered his letter to Captain Inchbird, and of Manaji Angria's request to the Captain for help.*

No. 227] [*14-9-1734*

श्री

पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे
सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. स्वामीचे आज्ञेप्रमाणे कपितान इंचबर्डास व आजम जनरल यास सविस्तर सांगितलें. त्यास ते म्हणतात पिष्टपेशण कशास पाहिजे? कर्तव्य असिले तर विलंब का लावावा. आम्हास पूर्ण कळतें, तुम्हापासून हे घडोन येणार नाही. आसिल्यावर विलंब लागताच ना. सर्व कार्यास कोठें आज्ञा पाहिजे? येथें

अडलों, आज्ञेचें दाखवावें. कोण्हास ठाऊक नसेल? त्यास बोलीचाली पत्र नेमिले ठिकाणी येऊन आण करितां गुणद्वय सामील होतील यदर्थी संदेह नाही. मनोदयानुसार लेख करून घेऊन तामस तूर्त स्वाधीन नाहीं, अशक्त म्हणून त्याचा मनोरथ पुरवणें. गुणद्वयापासीं नाहीं परंतु पर्याये होईल त्याची गोष्ट सहल(ज?) आहे जे, हलखुंद आहे. जेथे ठेविला, तेथेंच राहूं शके. येविषयीं हेतु असेल अविलंबे नियमस्थानी आसन आलें म्हणजे तिसरेयास आकर्षण प्रयोग करितां पुनरपि येईल, येविषई संदेह नाहीं. मूल ब्रह्मलीला शाश्वतांशाश्वत अनुभवास येतां नकले. निजधाम पावोन किंवा भ्रमांतच राहोन हे तथ्य कांहीं बोलवेना. शब्दब्रह्मविश्वासे त्रितियव्रत होईल. आम्हास तो यैसे भासतें, यैसे मुख्य इंचबर्डापासी बोलिला. त्याणें आम्हापासी सांगितलें. सारांश येविसीं साक्षीस येतों, निर्विश्वासे आहेत ते सविश्वास होत ते करावे म्हणून सेवेसी निवेदन करविले आहे. सेवेसी श्रुत होये. आम्ही येवेलेस त्यासच लालूच दाखविली. जसी सिदीसादची मदत तुम्ही केली तैसी दोस्ती आमच्या खावंदासमागमे आसती तर कलतें. यैसे उदंड चढविलें आहे. येथें उदीमास तैसाच बोलायास वचनास यासारिखे थोडे आहेत, याकरितां हातांत धरावा लागला आहे. यांस बलाची गोष्ट सांगितली म्हणजे आलपाकरितां सर्वस्व बुडवितील. नीतीने जेरदस्त होतात इतुका उतम दंडक आहे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना. आज रेवसेचे वाटेने सर्व बंदे पलीकडे गेली. पेणेहून आजच मचवा आला आहे. आंगारकाकडील आम्हास येक कागद व येक रेवादास आंवाईदासास व येक आंतोन सिलवास ती मुख्याकडे परस्परे पाठविलीं. येतील, तेव्हां आर्थ कलेल. सेवसी श्रुत होये, भाा वदी त्रयोदशी शनवार हे विज्ञापना.

¶*The Peshwa's agent at Bombay writes to Poona about his talks with Captain Inchbird and the Governor on the question of the British helping the Sidi against the Marathas.*

No. 228] [*19-9-1734*

छ ११ जावल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वा-
मींचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम साां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ २ जमादिलोवल गुरुवार मुाा मुंबै स्वामींचे कृपेकरून यथास्थित असे

१ ठीक.

विशेष, आजम जनराल याणी आपणास लिहविले आहे जे, रा संभाजी आंगरे यांचे पत्र आले जे, सरखेलीचा तुमचा हर्षामर्ष चालला यावर आपल्या चितांत आलें आहे जे, शेजारी राहून तुमचा आमचा हर्षामर्ष चालतो, ये गोष्टीनें फायदा काये? सख्यत्व आसावें हे उतम गोष्ट आहे. यास्तव नारायेणसेट यास पाठविला आहे. तर मोहिबाच्या मुद्यानुरूप सख्यत्व केले जाईल म्हणून पत्र आहे. त्यास तूर्त आम्ही लिहिले आहे जे, तुमच्या चितांत आले हे उतमच आहे. यैशास प्रथम बावाजी बलाल व गंगाधर याबा लिहिले व सांगोन पाठविले आहे त्या मोजीब मान्य कराल तर सख्यत्व केले जाईल, यैसे लिा आहे. यावर तेथून काय उत्तर येईल ते सहजच कलेल. यानंतर स्वामीनी कपितान इंछबर्डाबा सांगोन पाठविले होते त्याचे पैरवीस लागावे लागते म्हणून पूर्वपत्री लिहिले होतो. दुसरें पत्र महिन्याने आले त्यामधीं न खबर न आंतर न सूचना यैशावरून आम्हास दिसोन येतें जे, आपले कार्यी सर्व तत्पर आहेत. मूर्ख समजाविसी कशास करिता? जर होत आसेल तर तैसेच लिहावे. न होये तर तैसेच कलें द्यावें. दुसरा उपाये पाहावा लागतो. यानंतर शामलाच्या सल्याविसीं लिहिणार आहेत. याकरितां मनास आणविले आहे जे, राजश्री स्वामी यांचा हेतु काये आहे, कोण पदार्थ योजावा, हे सर्व तावार लिहिले पाहिजे. यानंतर इष्टत्वाचे लक्षण हे न न्हवे. स्वकार्यसाधायाकरितां परकीयास भरीस घालावें हे योग्य की काये? वरचेवर जाहाली खबर लिहावी म्हणजे त्यासारिखी योजणू(क) करावयास सुचते. यैशास पुढें या दों गोष्टीचा जाबसाल सिताबीनें येईल तर उतम गोष्ट आहे. म्हणून आम्हास बोलाऊन मनुष्य पाठऊ सांगितले कीं, वरचेवर विलंब न लावितां मनुष्य ये यैसे योजून रवाना करणे. इकडील जाबसाल आल्यापूर्वी स्वामीकडील आणविला आहे. येथे जबानी बोली जाहाली जे, सख्यत्वास मध्यस्थ कोण तो योजून ठेवा आणि बोलीचाली करा आगर तुमची तरांडी आहेत ती आम्हास नोरी द्या. सालिना तीस हजार रुपये देऊं व खर्चवेच जो होईल तो आमचा. ते किफायत दुसरी तुम्हास होईल. सुखरूप राजश्री पंतप्रधान कल्याण प्रांतची कमाविस करवितात, त्यासारिखे तुम्ही वर्तलेस म्हणजे पाहिजे तितुके रुपये मिळतील यैसे बोलिले. तेथून दोन ताके आले. किमत रुपये शंभर व येथून दिली सकलात वार दाहा किमत रुपये सतर होईल म्हणतात. यास उणीच होईल, आधिक नाही. यावर येथे याजपासी वर्तणूक वर्तावी कैसी ते आज्ञा करावयास स्वामी समर्थ आहेत. आम्हाविसी सेट रेवादास आंबाईदास यास बोलाऊन सांगितले जे, यास हरयेकविसीं फाइदेवार व्यापार सुचवीत जा. घर बरे पाहिजे तर सवंग पाहून द्या. आणिक बोलिले द्वोत्र्याच्या व्याजाची सवै

लागली आहे, त्यांस अल्प नफा गोड कैसा लागेल? त्यास उतर दिलें जे आमचे खावंद बोलिले, इंगरेज म्हणतात की सावकारी बरी ती आजमाऊन येक वर्ष पाहावी. फाईदेवार आसेल तर तीच का न केली? नसेल फाईदा तेव्हा सहजच बोलायास तरी कार्यास येईल. परंतु कोणयेक गोष्टीचा आणभव पाहिल्यावाचून काय कले? याकरितां लक्ष रुपये देत होते परंतु आम्ही इतुकेच आणिले. निमित्य कीं तिकडील हासील बुडवावा यांत जीव काये? म्हणून आम्हीच आणले नाहीं. आतां तुम्ही त्यास लालूच दाखवाल आगर थोरा व्यापारांत सरकती ठेवाल तर फाईदा होईल, मग तुम्हास कां सोडतील? यैसा आर्थ आहे. त्यास थोरा तारवाचा उद्यम करितील तर सुखरूप सरकती ठेऊ बोलिले. परंतु कदाचित धका लागला तो त्यास भारी जाईल. येथे तवकल आहे. कबूल करितील. धीर धरितील तर सुखरूप दोन लक्ष पावेतों वैवाटूं. बोलिले आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram, the Maratha embassy at Bombay, discusses trade possibilities for the Marathas with the English and the relations of Sambhaji Angria with them.*

No. 229] [*22-9-1734*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत आपा
स्वामीचे सेवा

विनंती सेवक कृष्णाजी राम सां। नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ता। छ ९ जमादिलोवल मु॥ जंजिरे मुबै स्वामीचे कृपाद्रुष्टीकरून येथास्थित आसे विशेष. येंथील वर्तमान काल शनवारी विलाइती तारू आले, यावर आज्ञा आली की, मिस्तर जान होरन जनराल हे येकाकीच आले. त्यास छ मारी सर्व कारभार जाहाला. यथें ठराव होता प्रथम की, पौषमासी नवा बसऊन आपले सतेने जावें. ते राहिले. सेवेसी श्रुत होये. जो मरातीब जुन्याचा तोच नव्याचा. भावमात्र त्याचें लिहावे तें याचें लिहावें. याकरितां सिरपाऊ पाठवावा योग्य आहे. व आजम राबर्ट कोईन यासहि सिरपाऊ पाठवावा आणि लिहावें, तुम्ही आम्हास वसिलें मैत्र जोडले होतेस. ऐकाकीच हें कलों आलें म्हणून उपशमाचें पत्र लिहोन होणार ते जाहालें. परंतु मैत्रीच्या तकाद्यास आंतर न करावे, कदाचित विलाईतेस गेलेस तरी कागदपत्र इंगरेजीनें लिहिला तरी कार्यास येईल, यैसी प्रीतिवृद्धिकर वचने लिहून पाठवावी; उतम

आहे. त्यासारिखा विचक्षण, चतुर, प्रजापालक, गुणग्राहक क्वचित आसतील. या नंतर नव्यासहि लिहावें जे पूर्वणी पत्रीं माजी जनराल याचें तुमचे मित्रत्व आहेच. परंतु आमचे तर्फेने मारनिलेस आनंद होईल यैसा प्रबोध करावा व हरयेकविसी साहित्यास आंतर न करावे. आम्हा योग्य कार्य आसेल तर लिहितां आलस न करावा यैसे उभय पक्षीं प्रीतिवृद्धिकर पत्रें लिहून आलीं तर उतम आहे. यावर स्वामी समर्थ आहेत. नव्यास सिरपाऊ आला तर त्याचा बदल येईल. जुन्याचा येईल न ये कलेना. ते वेलेस आरसे याणे भेट पाठविली होती. तेरासे रुपयाचा माल यैशास सोन्याच्या सांकल्या शेर शेराच्या पाठवाव्या म्हणजे थोरपण आहे व यैवजहि दिसतो. तातडीने आधिकोतर लिहावयास फावले नाही. गलबत हाकारले म्हणून स्वामीस मात्र लिहिले, यास्तव राजश्री पंतप्रधान स्वामीस हा आर्थ जाहीर करणार स्वामी समर्थ आहेत. आद्याप कल्याणाचा यैवज आणला नव्हता याकरितां आतां मनुष्य पाठविले आसे. स्वामी मनुष्य रवाना करणार होतेस तेहि आद्याप आलें नाही. येथें बोलला बोल आचरून दाखविल्यानें थोरपणास वृद्ध होतें. परंतु स्वामीचें येक पत्र आसावें जे, राजश्री पंतप्रधान याणी उदीम व्यवसायाविसीं आज्ञा केली आहे. परंतु चौकसीनें धंदा करणे संदेह उत्पन्न ऐसा जो धंदा आसेल तो हुजूर लिहिलेयावीण न करणें. प्रसंग आहे याकरितां शस्त्र आसिलें पाहिजे. आम्हाविसी उभयतांस पुन्हा लिहावें. हरयेकविसी साहित्य कीजे. व खुदाबाहे (दे?) चा जासूद अद्याप आला नाही. त्याची वाट पाहात आल्यावर सेवेसी निवेदन होईल. कृपा वर्धमान करावयास स्वामी समर्थ आहेत. हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay by Krishnaji Ram asks Chimaji Appa to write a congratulatory letter to the new Governor of Bombay, John Horne.*

No. 230] [*9-10-1733*

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
गोसावी यांस

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री संभाजी आंगरे रामराम विनंती उपरि. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखन केलें पाहिजे विशेष. आपण नारो काशी याजबराबरी पत्र पाठविलें तें प्रविष्ट होऊन पत्रार्थी व जंबानीवरून वृत्तांत अवगत जाहाला. मकनीन

इंग्रज अंजनवेलीहून अरमारासी येऊन भेटीस आला. शामलाची कुमक करावी लागते म्हणोन कितेक वहमाच्या गोष्टी बोलिला त्याचा जाबसाल करणें तो केला. पुढें त्याचा निशा करावयाचा व आणखी मनसबे याचे विचारआचार कितेक होणे आहेत ते उभय पक्षी भेटी जाहाल्याविना होत नाहीं, तरी विजया दशमी होतांच स्वार होऊन यावें म्हणोन लेहून व सांमोन पाठविलें. यैशास टोपकर शामलाचा उपराला करणार यांत अपूर्व नाहीं. निमित्य कीं हरदु नसरूड येकच. भिन्नता काय आहे? टोपीकराचा बिघाड होता तेव्हां शामलानें अन्तस्तें सामान आदीकरून साहित्य करित होता. आतां टोपीकर शामलाचें साहित्य करणार. तरी बहुत बरें. श्रीकृपेनें व धण्याचे प्रतापें ये गोष्टीचें अगाध काये आहे? भेटीस यावयास दिसगत लागली. यास कारण कीं आरमाराची तयारी जलदीनें करून गनिमास तंबी पोहोचवावी यास्तव अरमार लोटीत आहों. यांतच अवकाश करून येक दोन दिवसांनी स्वार होऊन आपले भेटीस येतो. भेटीनंतर आपले आमचे विचारें जो विचार दृढतर असेल तोच करून. इंग्रजास आपण च्यार गोष्टी दबावाच्या सांगितल्या, बहुत उत्तम केलें. जाणिजे. बहुत काय लिहिणे? रवाना छ ११ माहे जमादिलावल हे विनंती.

पो १८ जमादिलावल.

¶*Sambhaji Angria reports to the Peshwa the interview that he had with Maclean who, he says, seemed inclined to help the Sidi. The writer passes some reflections on both the Sidi and the English. "They have helped and will be helping each other in times of difficulty", says he.*

No. 231] [*5-10-1734*

पो १८ जमादिलावल

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. शामलाचे फौजेचे व आपले स्वारीचे उ(यु?)ध्ये होत होतें तों आपणहि किल्यावरून उतरोन गेलों आणि गनीम पाडिला. व सिद्दी सैद तीनसें माणसानसीं खाडीपलिकडे होता त्यावर बिरवाडीकर दोनसें माणूस आले त्याची गांठ पडली. तेथें बिरवाडीकरानीं सिद्दी सैद पिटितपिटित मलुरापावेतो नेला. इकडील गनीम सेवकानी मोडिला. सेवेसीं श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News of Sidi Said being repulsed near the creek of Mahad is conveyed to Chimaji Appa in this letter.*

5389

No. 232] [18-10-1734

श्री

तैनात जाबता दिा राणोजी सितोले
वगैरे मनुवर सुा खमस सलासीन
मयाअलफ ईा छ १ माहे जमादिलाखर

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा रुपये
दिा राणोजी सितोले	३९	९	३०	२२९॥	१९२
दिा मानाजी सालोखा	१४	१	१३	८९॥	५७॥
दिा खानाजी नाई	१२	०	१२	७२॥	४९॥
दिा मलजी नाईक	१८	१	१७	११८॥	७९
दिा मल्हाजी बवल	१३	२	११	७९॥	५०
दिा संताजी बोधा.	१८	३	१५	१२०	७९
	११०	१२	९८	६९७॥	४६७
सिवाजी कृष्ण	१	१	०	१२	८
	१११	१३	९८	७०९॥	४७५

येकूण असामी येकशे अक्रा पौ अडाव तेरा बरखदाज अठ्याणव व यासी दरमहा तैनात रुपये सातसे साडेनव पौ रोजमरा च्यारसे पच्याहातर रास.

दिा राणोजी सितोला मनवर

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात रुपये.	रोजमुरा
खासा	१	१	०	२०	१३
राणोजी सितोला मुा	१	१	०	९	६

८ पेसजी तेनात
१ जाजती.
—
९

5390

मानाजी घाटोला ९ पेसजी १ जाजती. — ६	१	०	१	६	४
नरसोजी मिणचेकर ५ पेसजी १ जाजती. — ६	१	०	१	६	४
देवजी सालोखा	१	०	१	६	४
द्रौपाजी सालोखे	१	०	१	६॥	४
सेव्याजी पडीत	१	०	१	६	४
मर्याजी धनवडा	१	०	१	४	३
राम नाईक ५ पेसजी १ जाजती	१	०	१	६	४
निबाजी भिसा ८ पेसजी १ जाजती — ९	१	०	१	९	६
चिल नाईक	१	०	१	६	४
सुरनाईक	१	०	१	५	३॥
धोंड नाईक	१	०	१	५	३॥
चाग नाईक ४. पेसजी १ जाजती — ५	१	०	१	५	३॥
सोन नाईक	१	०	१	६	४
धोंडा म्हार	१	०	१	६	४
निबनाक	१	०	१	६	४
	१७	२	१९	११७॥	७८॥

5391

जदीद लोक

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा हो.
नरसोजी भोसला	१	१	०	७	५
सुभा नाईक	१	१	०	७॥	५
येमाजी कोळी	१	१	०	६	४
सिदोजी कदम	१	०	१	६	४
येमाजी धनवडा	१	०	१	७	५
गोदजी माने	१	०	१	६	४
सटवोजी भोसला	१	०	१	६	४
आपाजी पिसाळ	१	०	१	६	४
भीसनं चोभा	१	०	१	६	४
म्हेमाजी राऊळ	१	०	१	६	४
सताजी जलका	१	०	१	६	४
विठोजी सालोखा	१	०	१	६	४
येमाजी धनवडा	१	०	१	६	४
लखमोजी सालोखा	१	०	१	६	४
मर नाईक	१	०	१	५॥।	४
लखमोजी राऊत	१	०	१	५॥।	४
राई नाईक	१	०	१	५	३॥
जोत्याजी राऊत	१	०	१	४	३
	१८	३	१५	१०८	७३॥
	३५	५	३०	२२५॥	१५२

दिा मानाजी सालोखा

	असामी	आडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा रुपये
मानाजी सालोखा	१	१	०	९	६

६॥ पेसजी
२॥ जाजती
९

सेख मिरा	१	०	१	६॥	४
लखमोजी सकपाल	१	०	१	६॥	४
पिराजी बवल	१	०	१	५।	४
तुकोजी दाबका	१	०	१	६	४
सताजी बावल	१	०	१	५	३॥
लखमोजी ताटा	१	०	१	५॥।	४
लखमोजी रासकर	१	०	१	६	४
आडजी काटकर	१	०	१	६	४
येमाजी सावत	१	०	१	५॥।	४
येमाजी सिंदा	१	०	१	६	४
खादर आगा	१	०	१	५॥।	४
रहिंमान आगा	१	०	१	५॥।	४
नरसनाक	१	०	१	६॥	४
	१४	१	१३	८५॥	५७॥

दि॥ खानाजी नाईक.

	असामी	आडाव्र	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा शा
खानाजी ना॥	१	०	१	८	५॥
पिराजी सालोखा	१	०	१	६	४
सताजी तपासी	१	०	१	६	४
नेमाजी सालोखा	१	०	१	६	४
नरसनाक	१	०	१	६	४
लिग नाईक	१	०	१	६	४
सुभा नाईक	१	०	१	६	४
नर नाईक	१	०	१	५॥	४
रवल नाईक	१	०	१	६	४
खड नाईक	१	०	१	६	४
राणनाक	१	०	१	५॥	४
भीमनाक	१	०	१	५॥	४
	१२	०	१२	७२॥	४९॥

5393

दिा मळजी नाईक मनावर

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा
खासा	१	१	०	१८	१२
आबाजी सालोखा	१	०	१	६	४
रायाजी बोधला	१	०	१	४	३
निबाजी सालोखा	१	०	१	६	४
सताजी सकपाळ	१	०	१	५	३॥
	५	१	४	३९	२६॥

जदीद आा

राणोजी सालोखे	१	०	१	५॥	४॥
मथाजी बोधा	१	०	१	६॥	४
सत नाईक	१	०	१	७	४॥
नरस नाईक	१	०	१	६॥	४
म्हस नाईक	१	०	१	६॥	४
मर नाईक	१	०	१	६	४
देव नाईक	१	०	१	६	४
कुम नाईक नापरे	१	०	१	६	४
म्हस नाईक आधळीकर	१	०	१	५॥	४
निब नाक	१	०	१	६	४
लिग नाईक	१	०	१	६॥	४
कुम नाईक खूर्द	१	०	१	६	४
भवानजी भोरडे	१	०	१	५॥	४
	१३	०	१३	७९॥	५२॥

अजअसामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा रुपये
१८	१	१७	११८॥	७९

दिा मर्वाजी बावल मनवर

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा रुपये
खासा	१	१	०	१०	६॥
माहादजी बावल	१	०	१	६	४

5394

धनाजी आडसूळ	१	०	१	६	४
सेख अबदूल	१	०	१	५	३॥
गोदजी बलाल	१	०	१	५	३॥
साबाजी नाईक	१	०	१	५	३॥
कृष्णाजी	१	०	१	५	३॥
	७	१	६	४२	२८॥
जदीद.					
विठोजी अडसूळ	१	०	१	६॥	४
सटवोजी बावल	१	०	१	६	४
नरसोजी बावल	१	०	१	६	४
राणोजी पोरगा	१	१	०	३॥	२
बाळोजी गाईकवाड	१	०	१	५	३॥
येसाजी माने पा।	१	०	१	६॥	४
	६	१	५	३३॥	२१॥
	अजअसामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात	रोजमुरा रुपये
	१३	२	११	७५॥	५०

दि॥ संताजी बोधा

	असामी	अडाव	बरखनदाज	तैनात रुपये	रोजमुरा रुपये
खासा सताजी	१	१	०	१६	१०॥
साबाजी बोधा	१	०	१	६॥	४
भानजी धनवडा	१	०	१	८	५
७ पेसजी १ जाजती ८					
सकोजी बोधा	१	०	१	६॥	४
फकीर महमद	१	०	१	६॥	४
सूर्याजी सालोखा	१	०	१	६	४
भागोजी भिसा	१	०	१	४	३
३ पेसजी १ जाजती ४					

जोत्याजी खीरसागर	१	०	१	६	४
सटबोजी भिसा	१	०	१	४	४
	९	१	८	६३॥	४१॥
जदीद					
खंडोजी गगजे	१	०	१	६	४
अली महमद	१	०	१	६	४
राणनाक	१	१	०	७	५
चाग नाईक	१	०	१	६॥	४
बाल नाईक	१	१	०	६॥	४
राणनाक लऊलकर	१	०	१	६॥	४
मल्हार नाईक	१	०	१	६	४
लिग नाईक	१	०	१	६	४
छ १ रजबु मुा					
निबाजी बोधा	१	०	१	६	४
	९	२	७	५६॥	३७॥
	असामी	आडाव	बरखनदाज	तैनात रुपये	रोजमुरा रुपये
	१८	३	१५	१२०	७९

येणेप्रमाणे दरमाह तनातपैकी रोजमरा करार केला असे. ईा पैत्रस्तगिरीपासून बारमाही चाकरी दसमाही मुशारा हजिरी मनास आणून गैरहजिरी वजा करून उरले वेतन सिरस्तेयाप्रमाणे पावेल छ १ जमादिलावर आज्ञाप्रमाण.

¶*This paper gives fresh levies of fighting men with details of pay and other matters sanctioned by the Peshwa for duty under Ranoji Shitole and others.*

No. 233] [*19-10-1734*

पौ छ ४ रमजान

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे
नामजाद किले बाणकोट
गोसावी यांसी

॥ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजतान्य श्री बाजीराव बलाल प्रधान आसीर्वाद. सुा खमस सलासीन मया अलफ. राजश्री भास्कर वैद्य

जयेगडाखाली कऱ्हाडेस्वराचे देवालये बांधितात. त्यास सामानाकारिता माहागिरी पाहिजे. याजकरि(तां) याणी आम्हास हटकिले. त्याजवरून देवलाचे काम होये तोपर्यंत यास माहागिरी सामानसुधां १ येक देविली असे. तरी यांचे हवाली करणे. देवलाचे काम जालियावरी आणून देतील. नवी माहागिरी देणे. जाणिजे छ २ जमादिलाखर बहुत काये लिहिणे.

¶*The Peshwa sanctions one boat to be kept at the disposal of Bhaskar Vaidya who was building a temple at Jaygad*

No. 234] [*5-11-1734*

पो छ ११ (२१) जाा खर

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी सां नमस्कार विनंती. येथील कुशल कार्तिक वद्य शष्टी-पर्यंत येथास्थित जाणोन स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. दाभा-डियांच्या भेटी जालियास तुम्हास निरोप देऊ म्हणून राजश्री रायांही राहाविले. त्यास काल पंचमीस भेटीचा निश्चय करून राजश्री स्वामीनी समारंभ करून यांस दाभाडियाचे भेटीस नेले. तेथे भेटी जाल्या वस्त्रे व कडी व घोडी हती यास दिल्हा. तेथून दाभाडे यास घेऊन आपले घरास आले. याणी बहुमान दोघा बंधूस दोन घोडे हती वस्त्रे कडी दिली, मातुश्री उमाबाई यास वस्त्रे दाहा दिली, सोरस्य उतम प्रकारे जाले हे वर्तमान राजश्री रायांही आपणास लिहिले आहे त्यावरून सविस्तर कळो येईल. आम्हांस आज निरोप देणार आहेत. निरोप जालियावर लवकरच सेवेसी येऊन. बहुत काय लिहिणे लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi writes to Chimaji Appa that the differences between the Dabhades and the Peshwa are amicably composed by the King in a personal interview at Satara and adds that he will soon start to come to him.*

No. 235] [*10-11-1734 ?*

श्री

राजश्री हरि गणेश नाा

किले बाणकोट गोसावी यांसी

७ अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्री हरजी नाईक कदम नाइक प्राा सुवर्णदुर्ग रामराम विनंती उपरि. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन .केले पाहिजे विशेष. पत्र पाठविलें पावोन सविस्तर कळों आलें व

खाडींत गलबतें पाठविलीं ते माघारीं आलीं. त्याजवरील सरदार लोकांनी तुमचे बोलीचा अर्थ सांगितला त्याजवरून कळों आला. सारांश केलसी वेसवी माहालचे वसुलाचा बीद आपले म्हणीतले प्रमाणे जाहाल्यावर खाडींत गलबतें जातील येतील, नाहीं तर येकंदर राबता होऊं देणार नाहीं; यामुळें तुमचे विचारास येईल तें केलें पाहिजे म्हणोन लेहून पाठविलें. ऐशास हरदु तर्फांचा वसूलवासूल इकडील करारप्रमाणे रयेतीस ताकीद करून किले मजकूरचा हिसा किले मजकुरीं देविला असे. सरकारी वत येणे तो सरकारी येईल यैसें असतां तुमचे बोलीप्रमाणें दोन्ही तर्फांचा वसूल चालीस लागावा त्याबद्दल खाडीतील अरमारी राबता मना केला तर जे गोष्ट होणे जाणें ते उभयेतां खावंदाचे आज्ञेप्रमाणें होईल. दरम्यानें तुमचा आमचा लढा कांहीं नसे, हा अर्थ असतां आज गनिमाई काय जाहाली असे? यामधें लगट करून दाणा गला साजसामान जंजिरावर चढवावा त्यास गलबतें गेलीं ते माघारीं फिरोन लाऊन दिलीं. हा हुकूम तुम्हांस निक्षूण राजश्री पंत प्रधान याचा आहे कीं काये? जंजिरेयाचें सामान चढावें हे गोष्ट माहाराज राजश्री स्वामी मना करितील कीं काये, हा विचार तुम्हांस न कलेसा काय असे? परंतु तपसिलें लेहून पाठविला आहे. लिहिले गोष्टीचा मजकूर म्हणावा तर कालचे पत्रीं साफ तुम्ही लेहून पाठविलें कीं राबता मना केला याबद्दल विचारास येईल तें करावें म्हणोन तुम्हीं लिहिलें. तर आमचे विचारे हेच गोष्ट जे खाडींत अरमारी गलबतें खमखा घालावीं. जागे धन्याचे सामानपूर असावें म्हणोन सामान आणितो. तुम्ही मारामार केलीयास आमचे लोकांचे खून जालें तर निमित्य तुमचे पदरीं घालावें हाच विचार आम्ही योजून गलबतें तयार केलीं. या उपर खाडींत दिखादेखत गलबतें रवाना करितों हें वृत्त तुम्हास अगोधर कळावें यास्तव लिहिलें असे. जैसा तुम्हांस तुमचे येजमानाचा हुकूम असेल त्याप्रमाणें वर्तावें. आम्हास आमचे येजमानाचा हुकूम त्याप्रमाणें आम्ही वर्तणूक करितो. बहुत काय लिहिणे छ २४ जमादिलाखर हे विनंति.

¶*Harji Naik Kadam explains to Hari Ganesh, Killedar of Bankot, that it is not right on the part of the addressee to prevent the writer from storing provisions in the fort.*

No. 236] [*14-11-1734*

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे नाईक

किले बाणकोट गोसावी यांसी

ॐ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री हरजी नाईक कदम नाईक प्रांत जंजिरे सुवर्ण दुर्ग रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन

कल पाहिजे विशेष. आजच गुरुवारी तत्वता वर्तमान आलें कीं सिदी साद गोवलाहून दोन तरांडीं थोर सिबाडी पंधरा यैसे सतरा सिलसिले कृष्णाजी घाटगा व फाजिल महमद दोघे सरदार उदईक सुक्रवार जुमाच्या दिवसीं निघोन कसबे केलसी येथील हवा पालथ नेली आहे. केलसी मारून बंद धरून न्यावे, बाणकोटचाहि दाखला करावा आणि वायावरी ? राजपुरीस परभारेंच जावें. उद्यां परवाच्या दिवसांत सदरहु कार्यभाग उरकावा यैसें केलें असे. याजकरितां हें सदरहू वर्तमान तुम्हांस कलावें म्हणून लेहून पाठविलें असे. तरी तुम्ही किलाची मजबुदी करून कसबे मजकूरच्या रखवालीस कांहीं जमाव पाठवावा. शत्रू दगेखोर आहे व कसबे मजकूरच्या रयेतेस सावध राहाणें म्हणून येथून ताकीद करविली असे व येथूनही कांहीं जमाव रखवालीस मागाहून पाठऊन देऊन. कललें पाहिजे. बहुत काय लिहिणें रवाना छ २८ माहे जमादिलाखर हे विनंति.

¶*Harji Naik Kadam, Killedar of Suwarnadurg, sends intimation to Subhanji Sindia that the Sidi is planning an attack on Bankot.*

No. 237] [*14-11-1734*

पौ छ १० रजेब

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे नामजाद

किले बाणकोट गोसावी यासी

अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्रो बाजीराव बलाल प्रधान असीर्वाद. सुा खमस सलासीन मया अलफ. सुवर्णदुर्गकरी दुतर्फा. वसूल केलसी वेसवींचा घेतात आणि तुम्हीं हबसियाकडील वसूल जुजबी घेतां म्हणोन कलो आलें. यैशास त्याणी सेर घेतलिया तुम्हीहि सेर घ्यावा. निमेचे धनी ते व निमेचे तुम्ही ऐसे असतां ते सेर घेतात तेथे तुम्हांस निठवे घ्यावया गरज कायें ? हे गोष्ट उतम नाहीं. जे सुवर्णदुर्गकरी घेतील ते तुम्ही घेणे. गई न करणे. तुम्हांस काम रेटत नसेल ते चिरंजीव राजश्री आपा यांस लेहून पाठवणे. ते आणिखी लोक पाठवितील. जयेगड रसालगड रत्नागीर प्रांते लोकाचे कबिले आहेत ते लोक किले मजकुरी आहेत त्यास वसुलास न पाठवणे. त्यांचे वस्तू वसूल होणार नाही. ते आंगरियाचे लोकास भितात त्यास किल्यागतच ठेवणे. ज्याचे कबिले आंगरियांचे कबजेत नाही त्यास वसुलास पाठऊन बेमुरवत ते घेतील त्याप्रो तुम्ही घेणे. गई कराल तरी उतम नाही. तुमची उबर राहाणार

+ येथें बाजीरावाचा शिका,

नाही हे जाणून वर्तणूक करणे. जाणिजे छ° २८ जमादिलाखर बहुत काये लिहिणे. तुम्हाजवळ बारासे माणोस असोन तुम्ही त्यास बदतां हे, गोष्ट अपूर्व आहे. सिपायेगिरी कैशास करितां? रांडा जाहाले असतेत तरी कामास येते. मंडणगडकरी व सुवर्णदुर्गकरी पैसा घेतील त्याप्रो तुम्ही घेवणे. त्याच्या घेरियाचा देखील वसूल घेणे. ते तुमचे घेरियाचा वसूल घेतील तरी तुम्ही अंतर न करणे. मुलूक वोस जाहाला तरी कामास येईल. तुम्ही त्यास दबाल तरी परिछिन तुमचा मुलाहिजा होणार नाही जाणिजे.

¶*Bajirao administers a severe rebuke to Subhanji Sinde for failing to collect dues from the Taluks of Vesvi and Kelsi as desired.*

No. 238] [*15-11-1734*

तालिक

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री
छत्रपति स्वामीचे सेवेसी

विनंति सेवक संभाजी आंगरे सरखेल सेवेसी विज्ञापना उपरी. येथील कुशल तागायत मार्गसीर्ष शुध प्रतिपदा भृगुवासरपावेतों स्वामीच्या कृपावलोकनें-करून वर्तमान यथास्थित असे विशेष. स्वामींनी आज्ञापत्र पाठविलें. प्रविष्ट-कालीं मस्तकीं वंदून संतोषातिषये जाला. आज्ञापत्रीं आज्ञा कीं राजश्री विसाजी राम यांस हुजूर न्यावें ते स्वामीच्या चरणासनिध येऊन त्यांचे आम्हांस पत्र आलें म्हणजे स्वार होऊन येऊं म्हणून वारंवार विनंतिपत्रें पाठविलीं व राघो नारायण व विस्वनाथ वैद्य आले त्याणि तोच आशय सांगितला, त्यावरून मशारनिले यास हुजूर आणिलें. याउपरी तुम्ही दर्शनास येणे. स्वामी तुमच्या मनोदयानरूप सरंजाम देतील. न यावें यैसेंच चित्तीं असेल तर तैसेंच उत्तर पाठवणें. परियाये ल्याहाल तरी स्वामी आइकणार नाहींत म्हणून आज्ञा. यैशास सेवकाचा दुसरा विचार आहे यैसें नाहीं. यास्तव निश्चयेपूर्वक दर्शनास यावें हाच सिधांत करून भाद्रपदमासीं स्वामींचे सेवेसीं विनंतिपत्रें पाठविलीं. राजश्री विसाजीराम याचे येणे ते प्रसंगी स्वामीसन्निध जाले असतें म्हणजे सेवकानें तयारी केलीच होती. त्यास अस्विन मासीं राजश्री रघुनाथ हरि यास राजश्री प्रधानपंतीं मुख्यास पाठविलें, त्याणी मुलकांत स्वारी करून उपद्रव केला, तन्मुळें अवघाच विचार विलंबावरी पडिला. सांप्रत स्वामींनी मशारनिलेयास चरणासनिध नेऊन सेवकास दर्शनास यावयासी आज्ञा केली, यैशास सेवकास स्वामीचे चरण येक वेल पाहावे हा चित्ता-

पासून संकल्प आहे. परंतु जंजिरेयाचा मामला सेवकाचे स्वाधीन. जांगियाची पुस्तवानी व बेगमी जाली पाहिजे याजकारितां आरमाराची तयारी करून स्वारीस रवाना केलें आहे. पैदास्तीविना दुसरा उपाये नाहीं. आठ दिवस रवाना केल्यास जाले. अद्यापि आले नाहीं दुसरा अर्थ इंग्रजाचा शह सबल आहे. त्याचा शह रक्षून जागियाची बेगमी करावी लागते. सांप्रत इंग्रजी आरमार जंजिरेचे नस्तावर येऊन येक मास नस्त धरून राहिला आहे, त्यामुळें आरमारास मोठासा शह प्राप्त जाला आहे. तोहि असो. स्वामीचे पुण्येकडून त्याचा हिसाब धरीत नाहीं. आज्ञेप्रमाणे स्वार होऊन यावें त्यास बंदर किनाराचें माणूस फितवेखोर विस्वास धरतां येत नाहीं. सांप्रत आणाजी साटम याणे विजयेदुर्गी फितुरास लोक मेलऊन लबाडी केली होती, ते सेवकास श्रुत जालियावरी फितवेखोरांस शासन करून बंदोबस्त केला या प्रकारचा मामला आहे. हा स्वामीस विदित व्हावें यास्तव मशारनिलेयास स्वामीनी सेवकाकडेस पाठऊन द्यावे. ते आल्यानंतर सेवकाकडील मनोदये सांगून पंतास स्वामीसंनिध रवाना करून सविस्तर श्रुत करितील. स्वामीस श्रवण होऊन स्वामी जी आज्ञा करितील त्याप्रमाणें वर्तणूक करून. परियाये न लिहिणें म्हणून आज्ञा. यैशास स्वामीचे पायांविना सेवकास दुसरा विचार नाहीं. जे वर्तणूक होते तेवढी स्वामीच्या सेवेसी न ल्याहावी तर सेवकाचा अर्थांतर कैसें विदित होतें? याजकारितां स्वामीसनिध लेहून पाठविलें आहे, विदित होईल. श्रुत जालें पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Sambhaji Angria explains to the King as to why he had to delay his going to Satara and pay his respects to the King. He had to equip his fleet and keep it ready against an attack from the English.*

No. 239] [*18-11-1734*

श्री

राजश्री सुभानजी सिंदे गोसावी यासी

॥ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो चिमणाजी बलाल आसीर्वाद सुहूरसन खमस सलासैन मयां अलफ. तुम्ही विनंती पत्र पाठविलें ते पावोन सविस्तर वर्तमान विदित जाहालें. राजश्री संभाजी आगरे सरखेल कुलाबा गेले म्हणून लिहिले ते कळले. तीर्थरूप राजश्री राऊ स्वामीनी तुम्हास सादर केले की मंडणगड व सुवर्णदुर्ग या दोही किल्याच्या घेरियाच्या गावचा निवाडा हुजुरून होणे आहे, याकरिता तूर्त केलसी वेसवीचा वसूल तकूब आसो देणे म्हणून लिहिले होतें, त्यावरून तुम्ही वसूल तकूब केलात, त्यास तुम्ही शामलाकडे अमल चालत

होता त्याप्रमाणें वसूल ह्माडून घेणें. याउपर वसुलाची सुस्ती येकंदर न करणें. सिवर्धनाकडे तुम्हाकडील स्वारी गेली होती, त्यास शामलाचे स्वारीसी व तुम्हाकडील स्वारीसी गाठ पडली. दोन मुर्दे शामलाकडील केले व येकजण धरून+ आणिला म्हणून लिहिलें तर उतम केले व पधरा गोण्या व दोन बैल पाडाव केले ते कळलें. सांप्रत तुम्हाकडील स्वारी व माहाडकर व मंडणगडकरी येकत्र होऊन मतगडाकडे गेले आहेत, त्यास ते स्वारीचे काये वर्तमान ते मागाहून लिहून पाठवितों म्हणून लिा ते कायें वर्तमान ते लेहून पाठवणे. जमादिलाखर महिनियाची वांटणी नांवनिसीवार लेहून हुजूर पाठवणें. बुतान्या नारलीच्या २५ पंचवीस पाठविल्या त्या पावेल्या. जाणिजे छ २ रजब आज्ञा प्रमाण.

¶*Chimaji Appa orders Subhanji Sindia to collect revenue dues from certain villages, which were previously suspended.*

No. 240] *[1-12-1734*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
साहेबांचे सेवेसी

विनंती सेवक आज्ञाधारक सुभानजी सिंदे नामजाद किले बाणकोट. चरणावर मस्तक ठेऊन सा। दंडवत विनंती. तागायेत छ १९ माहे रजेबू सुा खमस सलासीन मिया व अलफ पावेतो साहेबाचे कृपाअवलोकनेकरून सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान येथास्थित असे विसेष. साहेबाचे आज्ञापत्र सादर. तेथे आज्ञा की, तावडा धरून आणिला. त्याजवर रा। संभाजी आंगरे सरखेल याचा कौल असता, तावडा धरावा हे गोष्ट अनुचित, म्हणून आज्ञा, त्यास तावडेयावर तो त्याचा कौल नवता. तावडा तो पारमीणपटण या बंदराचा. तावडा थेट राजापुरास जात होता, तो धरून आणिला. त्याजवरील सावकार व दर्यावर्दी पो सेवेसी रा। केले. त्याणी सविस्तर वर्तमान सेवेसी निवेदन केलेच असेल. व तावडेयाविसी श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान साहेबाची आज्ञा की, राजापूरचा तावडा तहकिक असला तर सोडणे म्हणून आज्ञा. त्याजवरून रा। संभाजी आगरे सरखेल याणी तावड्याविसी बहुत खटपट माडिली आहे व तावडेयाचे वर्तमान सदरहू लिहीलेप्रमाणे आहे. तावडा राजापुरास मात्र जात होता. त्याचवरून दावा करितो. याकरिता काये ते आज्ञा ते करावी

+ येथें शिक्का बाजीरावाचा.

कदाचित तावडा देविला तर, कापूस दोन खंडी फुरोख्त जाला आहे, त्याचाहि दावा करितील. यैसा विचार असे. जी आज्ञा होईल, ती सिरसा असे. केलसी येसवी हरदू माहालचा वसूल निमे प्रा बेमुलाहिजा घेणे, म्हणून श्रीमत राजश्री पंत प्रधान साहेबाची आज्ञा आहे. त्यांस रा संभाजी आगरे सरखेल म्हणतात की, चौथाई घेणे. नाही तर तुम्हा आम्हास खलदळ होईल यैसे म्हणतो. त्यास आम्ही नेमेप्रा वसूल बेमुलाहिजा चालवितो. सवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति विसेष. पेसजी आज्ञा की, घेरा हरणैई व घेरा मडणगड व हरदू माहालचा हिसेब रा करणे, म्हणून आज्ञा. त्याजवरून सदरहू हिसेबू हणमत नानाजी सबनीस दिा नागापा याजबरोबर पेसजी रा केला आहे, तो सेवेसी विदित जाहालाच असेल. सेवेसी श्रुत होये. हे विनंती.

¶*[Subhanji Sindia writes to Chimaji from Bankot about a ship having been captured near Rajapur, to which Sambhaji Angria lays claim. The writer asks for orders about this ship and about the collection of dues from certain Mahals near Bankot.*

No. 241] *[9-12-1734*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक तुबाजी अनंत मो धामणी वेढा गोवलकोट कृतानेक नमस्कार विज्ञापना. ता छ २३ माहे रजब पावतो स्वामीचे कृपेकरून मो मजकूरचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीची आज्ञा घेऊन निघालो ते छ २१ मिनहूस मो मजकुरी पावलोकाची हाजिरी मनास आणिली. आज्ञेप्रमाणे जे लोक तलागडीं रवाना करविले होते ते केले. त्यास रोजमुराहि नेमणूकप्रमाणे दिल्हा. मो मजकुरी लोक राहिले आहेत त्यांची नावेनिसी व जे रवाना आले त्यांची नावनिसीं रोजमुरा आकारून अलाहिदा जाबता सेवेसीं पाठविला आहे. रवानगीचे मात्र लोकांस रोजमुरा दिल्हा आहे. येथे अहेत लोक त्याचें रोजमुरे याचें नेमनुकप्रा यैवज पुरत नाहीं, याकरितां लोक थोडबहुत घावे ते घेत नाहीं. त्यास नेमणुकीचें तोटेयाचा यैवज हिसेब बरहुकूम रवाना करणार स्वामी समर्थ अहेत. लोकाचें दोन महिने भरले. लोकाही गवगवा बहुत केला आहे. माहागाईमुले लोकास खर्चावेचास नाहीसे जाले अहे. त्यास हिसाब बरहुकुम यैवज स्वामी रवाना करतील तर येथे कितेक गोस्टी अहेत. हजार पाचसे रुा ज्याजर्त

रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. यैवज़ असला म्हणोन काही बावगा खर्च करू यैसे नाहीं. आज्ञेविना येक पैसा खर्च होणार नाही. त्यास स्वामी मणतील कीं नेमणूक प्रा यैवज दिल्हा आणि यैवजांचा तोटा काये म्हणून आला? तर मांहे जादिलवलचे रोजमुरेयाचें नेमणुकीप्रमाणें स्वामीनी यैवज दिल्हा, त्यास जमादिलाखर महिनेयाकारणें ज्याजती यैवज नेमणूक आकारली. रुपये रघुनाथ दळवी व तानदळवी व भवानजी कदम व नाइकजी तावडे व बाबाजी कदमराऊ व बाबाजी साटम या सदरहु पतकाकडेस सरकारचे फाजील होते, याकरिता त्यास रोजमुरे कम नेमिले होते. हाली त्याचे अखेरसाली हिसाब फाजले वजा जाली, याकरितां त्यांचे रोजमुरे जमादिलाखर महिनेयापासून ज्याजती चढले आणि नवे तैनातजाबते होऊन आले त्याचा यैवज आला नाही, व सिवाजी यादव याचे लोक ज्याजती जदीद असामी ४८ अठेतालीस आले, त्याचा यैवज ज्याजती व हिरोजी कदम याचे लोक बाणकोटपैकी रजेस गेले होते ते आले असामी १९ त्याचा यैवज यैसा सदरहू यैवज पा. रामाजी माहादेव यासीं भाद्रपद मासी आज्ञा आली होती की काही लोकास रजा देणे. त्याहीं से दीडसे लोकांस रजा जे दिल्ही होती. त्यापैकी पनास पाउणसे माणूस हाजीर जाले. यैसा सदरहू लोकाचा रोजमुरा ज्याजती आकार जाला, आण यैवजाची रवानगी जावल महिनेयाचे रोजमुरेयावरून जाली. यामुले यैवज तोटा आला असे. यैवज सत्वर रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. बहुत काये लिहिणे सेवसी विदित होये हे विनंति.

¶*Tubaji Anant explains why the amount of cash already sent was found insufficient and asks for more.*

No. 242] [*About 23-12-1734*

श्री

सेवेसी विज्ञाप्ति विनंती. स्वामीचे आज्ञेप्रमाणे गोवलकोटास जावया आलो. तेथून पुढे जावे त्यास रा तानाजीराऊ व गोदजी सेटगे व राजश्री हरजी पाटकर यांचे विद्यमाने तिकडून जावया प्रतिकूल याकरितां महिमतगडचे घाटे खाले उतरावे यैसे जाले. त्यावरून रात्रीचे बहुत चवकसीने निघोन येका दिवसाचे मजलीवरी आलो. तो वर्तमान स्थलास श्रुत जाले. मनास आणितां रवानगी जाहाली. त्या तिसरे दिवसी पेढेतून ब्राह्मण गोसावी दीर्घाचलास (?) गेला तोच त्यांणी त्या जागां सुक्रवारी पंचमीस खबर दिली. त्यावरून त्यांचे आरमार रविवारी पोहचले. सेवकांही कसाला करावयास आंतर केले नाही. ज्या मार्गे चोरीने गेलो त्याच

मार्गें रात्रीचे माघारे गोवलकोटाचे मार्गावरी काहीनेचे तिरी राहिलो आहो. गोदजी सेटगे व तानाजीराऊ लोकासमेत स्वारीमध्ये आले आहेत. हरजी पाटकर कबिलेचे समाचारानिमित्य मागें गेले आहेत. किट सावतांकडील पनास माणूस आले आहे. जाहाले वर्तमान सेवेसी लिहिले आहे. येका दिवसाचे पल्यास जाऊन यैसे जाहाले. बरे पुढे स्वामीचे पुण्य समर्थ आहे. श्रमास अंतर केले नाही, परंतु ईश्वर इछेस उपाये काये. राजश्री रामचंद्र हरि गोवलकोटीच आहेत. त्यांस पत्र पाठविले आहे. गोवलकोटचे लोक व हुजूरचे लोक आहेत यांस आज्ञा कर्तव्य ते करावी. दीर्घाचलाहून प्रहस्ताचे पत्र आले तेंच बजिनस सेवेसी पाठविले आहे त्यावरून विदित होईल. सविस्तर वर्तमान महिमाजी भिताडे सेवेसी निवेदन करितील, त्यावरून विदित होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The writer narrates the several difficulties that he had to go through while proceeding to Gowalkot as ordered by the Peshwa.*

No. 243] *[23-12-1734*

२

विनंति प्रार्थना. तुम्ही टाकोटाक रातवा खपोन येणे अगर त्या लोकाचा त्या रानीं बोभाट होऊन माघारे गेले असिले तर खबर घेऊन येणे. ते अगर त्या कामाचा त्या रानीं कांहीं मुसमार्ग[1] नसिला तर तसेच खबर घेऊन येणे म्हणोन पाठविले आहेत. शनवारी त्या लोकाचा दिवसा मोकाम संभापुरी होता. रात्री कूच जाहालेवर जे लोक चुकले दहावसि माणूस ते आम्हापाशीं आले. शुक्रवारी दहावीस माणूस चुकले ते आले. ऐसा विचार जाहाला. स्वामीच्या पुण्यप्रतापेकरून सोमवारी कार्य जाहाले असेल, परंतु आम्हीच समयास पोचलो नाहीं. हवियानीं दगा केला असा विचार जाहाला. कालुस्त्याहून राजश्री रामाजीपंत रोज राऊत पाठवीत कीं तुम्ही ज्या कार्यास आला ते कार्य करणे. त्यास आम्ही उत्तर लिहिले कीं आम्ही राजश्री तुबाजीपंताकडे आलो. त्यास धामणीस पाणी नाहीं या करितां येथें राहिलो. तुबाजीपंत चाकरी सांगतील ते करूं ऐसे लिहिले. त्या उपरी त्यानीं आपला इतबारी पाठविला कारकून गणेशपंत. त्यानें आम्हास बहुत भासेनें विचारलें, कीं तुम्ही पुढें आला तुमचे लोक हेलवाक कोईन कांठ येथें राहिले आहेत काय मनसबियास आला ते सांगणे. त्यावरून मग आम्ही पुसिलें कीं भास्कर वैद्य व तुम्ही काय प्रयोजनास आला होता. त्यास तो बोलिला की आम्हास एक प्रहस्तानें फसविले बोलिला म्हणोन मग आम्ही त्यास उत्तर दिल्हे, कीं कोईन काठे लोक

१ मागमूस

आमचे नव्हत. आमचे लोक आमचे पाठीवर येतील. जे स्वामींनीं दुसरें स्थलचे नांव सांगितले होते ते नांव त्यानीं सांगितले. रामाजपिंताखेरीज दुसरे कोणापासी न बोलणे म्हणोन सांगितले. त्यावर त्याकडील कोण आले नाहीं. आगारकाचे माणूस तीनशेहपर्यंत कालुस्तेस आहे. या मुलकांत स्वारीचा हा काट पाईचे माणसाचा थोर जाहाला परंतु स्वामीचे पुण्यप्रातापे कार्य सिद्ध होईल. बहुत काय लिहिणे? राजश्री तुबाजीपंताजवल लोकाची भरती थोडकी. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*This is the second portion of a letter already printed at No. 110, Selection 3, on Janjira. The letter is by Ramchandra Hari to the Peshwa giving details of an action at Gowalkot.*

No. 244] [*Recd. 29-12-1734 ?*

पौ छ १४ साबान

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री

आपा स्वामी वडिलांचे सेवेसी

विनंती. माहाडास स्वामीनी राऊत व लोक पाठविले आहेत त्यांचे पत्र काल आम्हास आलें. राऊत देखील माहाडास पावले. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Nana Saheb informs Chimaji Appa that men despatched to Mahad have reached the place.*

No. 245] [*30-12-1734*

श्री

राजश्री वासुदेव हरि गोसवी यांसी

अखंडित लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित धोंडजी आंगरे सुभेदार नामजाद प्रांत जंजिरे कुलाबा राम राम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लिहीत गेलें पाहिजे. यानंतर राजश्री मानाजी आंगरे रेवदंडेयास जाऊन फिरंगी इंग्रेज यांजसी मित्रत्व संपादून राजकोट आपले स्वाधीन करून घेऊन इंग्रेज फिरंगी सर्व प्रकारें मदत करून पुढें कितेक मनसबे करावे येसी कितेक प्रकारें ममता लाऊन विश्वास दाखविला. ऐसें असतां हाल्ली सिदी साद हबशी व इंग्रेज अरमारनसी कुलाबा बाहेर येऊन नागरवाडा राहिला आणि जमाव रेवदंडियास उतरला. राजश्री मानाजी आंगरे रेवदंडेयास होते त्यास कैद करावें

आणि राजकोट हस्तगत करावा ऐसा इत्यर्थ करून जमाव राजकोटास असा मशीदी-जवळ पाठविला. राजश्री मानाजी आंगरे रेवदांडेयास गुंतोन राहिले तेव्हां तज-वीजेचे वाटेनें राजश्री मानाजी आंगरे बाहेर पडोन राजकोटास आले. हबशी असा मशीदीजवळ जमावानशी येऊन भांडी जोडून राजकोटास मार करीत आहे. फिरंगी इंग्रेज हबशी येक हातीं होऊन भांडावें ऐसें जाहालें आहे. याकरितां आपण राजकोटची सर्व प्रकारें मदत करावी, उचित आहे. आम्हीहि त्याचा उपराळा दारुगोला जमावानशी करीतच आहों. पुणेयाहून त्याचा उपराळा होईल; परंतु दिसगत लागेल. याकरितां तुम्ही जमावानशी उपराळा सत्वर होये तें करणें. बहुत काय लिहिणें लोभ असों देणें छ १९ शाबान.

¶*Dhondji Angria asks help from Vasudeo Joshi for the defence of Rajko. where, he says, the English and the Sidi have landed a force and have opene fir*

No. 246] [*30-12-173*

पा छ २२ साबान

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान
गोसांवी यांसी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्री फतेसिंग भोसले दंडवत विनंति उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशललेखन केलें पाहिजे विशष. माहाराज राजश्री स्वामीनी राजश्री श्रीनिवास पंडित प्रतिनिधि यासी आणावयासी आम्हास पाठविले होते. त्यासी आम्ही जाऊन कितेक प्रकारे बोलोन त्यासी घेऊन पोष वद्य द्वितीया सोमवारी राजदर्शन जालें. यावरी आजपा बोलीचालीचा काही मजकूर जाला नाही. जालियानंतरी जो होईल तो लेहून पाठविला जाईल. आपण जातेसमई आमची आपली कितेक बोलीचाली जाली आहे, त्यासी आपण गेलियापासोन काही वर्तमान लेहून पाठविले नाही. तरी जे बोलीचाली जाली आहे तेहि गोष्टीचा विचार लेहून पाठविला पा. रा छ १९ साबान. बहुत काये लिा लोभ असो दीजे हे विनंति+.

¶*Fatesing Bhonsle informs Bajirao of his having brought the Pratinidhi to Satara at the instance of the King.*

+ पत्रावर फत्तेसिंगाचा शिक्का व मोर्तब.

No. 247] [Received 31-12-1734

पो छ १६ साबान

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे शेवेसी.

विनंति यैसीजे. राजश्री रामाजी दामोदर व भास्कर वैद खाडी बुजीत आहेत. आमचे मेढियाचें सन्मुख खाडीपलेकडें येऊन हजूर माणसें आम्हाकडे पाठवितातीं. तुम्हास राजश्री पंत प्रधान याणीं गोटांत निजावयास पाठविलें आहे कीं खाडी न बुजणें, मोर्चा पुढें न चालवणें, गनिमाचीं गलबतें जाऊं देणे, म्हणोन सांगितलें. यैसें असेल तर तैसेंच लिहिणें. तुमच्या धणियाचा आमचा स्नेह तुम्हास ठाऊक आहे. आम्हाकडील फासुवांतून गलबत जात नाहीं. तुम्हाकडील फासूंतून गलबतें जातातीं हा बोभाट आर्जीपावतों हजूर लिहिला नाहीं. तुम्ही खाडी बंद करीत नाहीं. तुम्हास दुराई आहे, म्हणोन रोज माणसें येतातीं. व आम्ही कृष्णाजीपंत म्हणोन बातमीस ठेविला आहे, त्याणें लिहिलें की आंगारकाचे कागद आले कीं आठ रोजीं आपण येतों. त्याचे लोक व तोफा तेथें होती. त्यांस लिहिले आलें कीं तोफा लागूं करणें मोर्चांत जाणें. इतके दिवस गोटांत होते. आतां त्यांनींही हालचाल केली. सेवेसी कळावी म्हणोन लिहिलें आहे. रोज गलबतें जातातीं तेव्हां सात पांच तोफा व सें पन्नास आवाज त्यावरी मारगिरी करावी लागती. दारूगोळी सरली. बारा मण सिलकेस दारू उरली. गठली येक आहे. सिसें दोन मण आहे. त्यास लोहार सोनार नाहीं. दारूगोळी व सुतार लोहार यैसें अगत्य पाठवावें. हें विज्ञप्ति.

¶*Tubaji Anant to Chimaji Appa : complains against Ramaji Damodar and Bhaskar Vaidya, who are threatening the writer for neglecting to fill up the channel of water to prevent ships passing through.*

No. 248] [About 31-12-1734

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना. येथे भरती जे लोकांची आहे ते सेवेसी विदित असे. त्यास तीन मेढे व यैक तल च्यार जागेयांची बेहबुदी जाली पाहिजे. त्यास दोहो मेढियावर

ीडसे माणूस असे. धामणीचे मेढेयावर तीनसे माणूस येकूण साडेच्यारसे माणूस ोले. बाकी लोक राहिले ते तलावर आहेत. प्रतिनिधिकडील लोक होते तेहि भामचे पूर्वी दोन रोज गेले. अडीचसे माणूस पंतसचिव याजकडील आपले तर्फेस नेमणूक आहे तेहि तिकडून देत नाही. तेव्हा राहिले लोकानसी येथील बंदोबस्त कैसा होतो? शत्रु तो दिवसंदिवस वलवल करावयासी चुकत नाहीं. हाली गलबतें कासीबंदराचे अलीकडेंस येतात. लोक उतरून छावणीसाठीं गवत कापतात ते गवत आपले तर्फेस आहे. त्यावर न जावे, स्वारी न पाठवावी. तो ता भास्कर वैद्य बोलतात की तुमचे तर्फीस लोक शत्रूचें उतरून गवत कापतात अण तुम्ही पाहाता हे अपूर्व आहे, म्हणून कितेक ताा लिहितात. त्यास त्याजवर जावे आणि त्यांस चालवावे तर त्याचें उतम प्रतीने पारपत्य केले पाहिजे, तेव्हा त्याजवर जावे. त्यास तलावर लोक आहेत या लोकाही जाऊन त्याचे पारपत्य मनास आणावे. त्यास जे लोक तलावर आहेत त्यांत से दीडसे माणूस दुखणेयानी पडले आहे. बाकी लोक काये राहिले ते ठावकेच आहेत. याच लोकानसी जाऊन त्याचें पारपत्य करावे हा विचार नाही. कालुस्ते तर्फीस शामल हेच प्रकारे जातो आणि ते त्यावर उचलून येतात परंतु त्याचें पारपत्य होत नाहीं. तोच याचे पारपत्य करितो. तेव्हा तेकडस जाता हे हिकडस जातात. यैसा विचार आहे. त्यास येथे राऊत उपरालियांसी असलियाखेरीज कामास येत नाही. त्यास काही राऊत व काहीं लोक यैसा सरंजाम रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. वरकड तो आलियासी त्याचे पारपत्य होतहि असे, अणी पुढेहि होईल. परंतु येथील विचार या प्रकारचा आहे. आम्ही आलियाउपरांतिक त्याजकडून दोन पत्रं आम्हास आली की मेढेयाखालील पाणबुर्ज आहे तो काईम करून खाडी बंद करणे. त्यास पाणबुर्जाचे व मेढेयांचे मधे दोन दोन तवक्क आहेत ती काईम करावी. तेव्हां पाणबुर्जावर कणग माडून तो जागा काईम होईल. त्यास आहे या लोकानी बेहबुदी होत नाहीं. तर स्वामीनी काही लोक रवाना करावे. आम्ही तेच जागा जाऊन बैसो. आणि जागा काईम करून तल राखायाकारणे राऊत रवाना केले पाहिजेत. शामलाची गलबते रोज येक दोन मेढेयावरून येतात जातात, त्यावर मारगिरी करावी लागते. से दीडसे बार रोज सुटतात. दारूची सिलिक राहिली असे, ते सेवेसी हिसावावरून विदित होईल. दारू गोली रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. बहुत काये लिहिणे सेवसी विदित होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Tubaji Anant communicates details of the siege of Gowalkot to Chimaji Appa.*

+ तवक्क = टेकडी, खडक.

No. 249] [31-12-1734 ?

पौ छ १६ साबान

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपर. आम्ही चाकर, जे चाकरी पडेल ते चाकरीस स्वामीचे पुनें करून चुकू यैसे नाहीं. परंतु नक्षनामोस स्वामीचा आहे, जेणेकरू नक्षनामोस होये ते करणार स्वामी आहेत. त्यास आम्हाकडील लोक कर्णाजी सिंदे घेऊन स्वामीकडस येणार. त्या लोकास पत्र पाठऊन ते लोक आमचे आमचे कडस रवाना करविले पाहिजेत. आणिखी से दोनसे पायेचे लोकहि येथे देविले पाहिजेत. त्यास ये जागा राउताखेरीज यैब राहात नाही. ये जागा राऊत जरूर असले पाहिजेत. त्यास से दीडसे राउतांची नेमणूक ये जागा ठेवावयाची करून आज्ञापत्र राजश्री रामचंद्रपंतास पाठविले पाहिजे. स्वामी म्हणतील की, ते जागा हशम व फौज गेली आहे. याकरिता कितेक ताा लिाा तर तपसिले ल्याहावे यैसे नाही. तमाम माणूस दुखणेयासी पडले आहे. त्यास दुखणे-कराची नावनिसीहि मागाहून सेवत पाठवितो. हाली लोकास पोटे लागली आहेत व हिवताप लागले आहे. जो कामाचा माणूस होता तो येथून उठोन दुसरे जागा बैस म्हटले तर त्यास बैसावयासी ताकत नाही, यैसे जाले आहे. येक मनवर येकूणीस माणूस पैकी पाच माणूस चाकरीस आहे. बाकी चवदा जण अलगत पडले आहेत. तैसेच कानड पंचवीस माणूस चाकरीस आहे. बाकी तमाम माणसा दुखणेयासी पडले आहेत. पोटे लागली आहेत. हेच गत सारे लोकांची जाली आहे. जाले वर्तमान सेवत लिहिले आहे. बहुत काय लिहिणे? कृस्णाजी हरि बराबरी यैवज पाठविला त्यासी रवानगीच्या लोकास येकमाहा दिला. मुकामी लोकास व स्वारास पधरवडा साबानेचा दिला. बाकी राहिली नाही. पुढील बेगमी करणार स्वामी धणी आहेत. पूर्णमा पाच रोजी होईल. लोक गवगवा करितील. माहागाई आहे व कोणी वाणी उदमी आठ पधरा रोज उचापती देणार नाही. साबानचा पंधरवडा व पुढील जे बेगमी करणे ते केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. सेवेसी श्रुत होय हे विनती.

¶*Tubaji Anant asks to be reinforced as the men posted with him have all become ill.*

5410

No. 250] [1734 ?

श्री

+विनंती उपरी. आपलें पत्र आलें तें पावलें. आम्हास आज्ञा जाली त्यावरी आंम्ही नांदेडियास आलों. मागें राजश्री स्वामीचीं पत्रें आली. त्यांचे जाब लेहून गेले आहेत. त्या जाबाची उतरे येतात. त्यावरून वर्तमान कलले. पुन्हा पत्रें येतील त्याचा जाब इतकाच ल्याहावा कीं, फौजा पुढे पाठविल्या राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यांसहि रवाना केलें हेच ल्याहावें. आंम्ही नांदेडियांत राहिलो तरी म्हणतील कीं, घरीच आहेत. याजकरितां येथें राहातां कार्यास येत नाही. आम्ही आजी इंदुवारीं स्वार होऊन मौजे गोन्हे येथें जाऊन राहातों. इतकियांत कोकणातील काये वर्तमान येतें हेहि कलेल व राजश्री स्वामीकडील पत्रें येतील तिकडीलहि अर्थ कलेल. मग आपली आज्ञा होईल तैसी वर्तणूक करून. कोकणात कदाचित जाणें जालें तरी जरूरीस आम्ही जाऊन. परंतु आपण गेल्यास कार्याचि नाही. गनीम आरमारावरी गेला मणजे तिकडील फौजा आल्यां आहेत त्या व तुम्ही आपल्या फौजा घेऊन गोवलकोटाकडे जाणें म्हणतील तेव्हां कैसें करावे? याजकरितां कोकणातील वर्तमान आलियावरी तिकडील गनीम पाण्यात आरमारावरी गेल्यास कर्नाला, पेण या प्रांताकडे गनीम गेला आहे, तिकडे फौज देऊन रा पिलाजी जाधवराऊ यांस रवाना केलें, असें ल्याहावयास कार्यास येईल. दाहाचे दाहांकडून जमाव कोकणात आला आहे. त्याबाबरी येकादीकडे गेल्यास नावरूप काय? हें वर्तमान तों साद्यंत श्रुत केलेंच आहे. आम्ही पुण्यात आसिल्यास जाबसाल ल्याहावयास कुंठित होईल आणि शब्द लागेल की, तातडीनें जाणें, ऐसी आशा असता जाऊन येके जागा पुण्यांत बसलें म्हणतील. याजकरितां आपण गोन्हेयावरी जातों मणजे जाबसाल द्यावयास उतम आहे. कळलें पाहिजे. विशेष. काये लिहिणे लोभ आसों दिल्हा पाहिजे हे विनती.

¶*Baji Bhivrao explains to the Peshwa why he shifted his camp from Nanded to Gorha. He also suggests that not much purpose will be served by either the Peshwa's going or sending any more troops to Konkan which has already been reinforced from all sides. Pilaji Jadhao should therefore be sent.*

No. 251] [1734 ?

नकल

श्री

राजश्री बाबूराव विश्वनाथ यासी आज्ञा केली ऐसीजे. रा खंडोजी माणकर व होनाजी बलकवडे याचे स्वाधीन सा सा किले आहेत. तेथे तुम्ही

+ पत्र बाजी भिवरावाचें.

आपणाकडील दर किलियास दाहा दाहा माणस व येक येक कारकून पाठविला आहे म्हणून हुजूर विदित जाले. तरी रा॥ खंडोजी माणकर व होनाजी बलकवडे याचे स्वाधीन किले आहेत तेथे तुम्ही नवे जुने न करणे ऐसी जातेसमई स्वामीनी आज्ञा केली असतां दाहा दाहा लोक व येक येक कारकून कायबदल पाठविलात? जागे सरदेचे आहेंत त्याचे संरक्षण जालें पाहिजे याजकरितां उभयेतांकडे जे जागे आहेत ते त्याजकडेच करार केले आहेत. तेथें तुम्हास लोक पाठवावयास प्रयोजन नाही. ते आपली बंदोबस्ती करून पूर्ववतप्रों किले जतन करितील. तुम्हास हे आज्ञापत्र सादर केले आहे तरी आपणाकडील लोक व कारकून पाठविले असतील ते माघारे आणवणें. बहुत काये लिहिणे.

¶*Baburao Vishvanath is asked to order back his men which he had sent to the six forts handed over to Khandoji Mankar and Balkavade.*

No. 252] [*1735*

श्री

पुा राजश्री, पंतप्रधान स्वा-
मीचे सेवेसी

विनंती उपरी. मोह(?) पंथास राजश्री मानाजी आंगरे याचे लोक किती आहेत ते लिहिणे म्हणून लिहिलें. तरी दोनसे माणूस आहे. आवघे मिलोन व किलियास शामलाकडील पनास माणूस आहे. शामलाचे लोकाकडून कर्नाल्कर उपसर्ग लागो देतोसे नाही. याउपरी आहेत त्यांसहि किलेदार लौकरीच घालवील. सविस्तर वर्तमान पूर्वी लिहिले आहे त्यावरून कलेल. आंम्ही आजीचा उद्यांचा दिवस राहून किलियास सामान रवाना करावयाची तरतूद करून यावयाचा विचार लौकर करून. कलावे याकारितां लिहिलें असे. हे विनंती

¶*The Peshwa is informed of the strength of the forces of the Sidi and Manaji Angria.*

No. 253] [*1735*

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनती यैसीजे. रा॥ गंगाधर पंतानी विशालगडच्या घेरियात आमच्या लोकावरी प्रलये केला आहे. कबिले धरून नेताती. त्याचे कोणी काये केले?

5412

लोकास खंड गुल बेगारी घेऊं लागले. धोंड नारायेण याच्या बापास बेडी घातली, घर लुटले. खणती घातली. व खंडोजी पवार रजेस गेला होता तो धरून बेडी घातली व आजोंजी कदमच्या बापास धरून बेडी घातली. घर लुटले. याखेरीज किरकोळी कितेक लोकास हेच गत जाहाली. तिघाचे घरची माणसे आली त्याही सांगितलें. याखेरीज आंगारकानें याहून अधिक केले. तिकडील माणोस इकडे येत नाही. इकडील खबरीस तिकडे जात नाही. लोक कस्टी होताती. याचा उपाये कलल तो केला पाहिजे. व पावेकरास बेडी घातली. सेवेसी श्रुत व्हाये हे विज्ञाप्ति.+

¶*Tubaji Anant informs Chimaji Appa of the troubles created by Gangadharpant—especially the several imprisonments and confiscations in the province round about Vishalgad. He reports the general depressed condition of his men. (See No. 265 further on.)*

No. 254] [*1734*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ
स्वामींचे सेवेसी

विनंती. स्वामी बुधवारी रात्री राजश्री स्वामीची आज्ञा घेऊन स्वार जाहलियावर राजश्री फत्तेसिंगबावा व कुसाजी एसाजी भोसले व गोविंदराऊ चिटणीस होते ते वेळेस राजश्री स्वामींनी चर्चा काहाडिली, की शामलाने राजश्री प्रधानपंताच्या मामल्यात शोकी फार केली आणि राजश्री प्रधानपंत याचे जिल्हेत हशम नाही. उगेच चहू मुलकातील माणूस मेळविले आहे. त्यास हशमाचा जमाव म्हणजे कबिले सुधा आपल्या वळणात असावा म्हणजे कैद व बंदोबस्त चालतो व तरवार मारावयासींहि माणसाच्या मनांत खावंदाची दहशत येती, कीं कबिले सुधां आम्ही खावंदाचे पदरी आहो. कामाकाजास चुकविले तरी खावंद काय करील कांही कळेना ऐसे असावें. राजश्री प्रतिनिधिच्या व सचिवाचे जिल्हेत हशम आहे. याचे जिल्हेत हशम नाहीं व जुन्नर प्रांतीच्या मावळात हशम पहिले लोहोट व सिंदे वगैरे आणिक होते तेहि राजश्री प्रधानपंती जमा केले नाहीं. वरकड त्याचा बंदोबस्त सर्वा गोष्टी म्हणावा तसा आहे, परंतु हशमाचा बंदोबस्त करावा. ऐसे बोलिल्यावर राजश्री फत्तेसिंग बावा बोलिले कीं आम्ही राजपुरीस त्यांचा कारभार पाहिला. हशमाचाही बंदोबस्त बराच

+ पत्र तुबाजी अनंताचें.

करितात व काम करील त्यास बक्सीस देतात. कामास मागे घेतो त्यास शासनहि यथायोग्य करितात. त्याजकडील बंदोबस्ताविसी माहाराजानी चिंता ध्यानात आणावी ऐसें नाहीं. फौजेची व हशमाची व किल्याचा व आपला स्वकीय संसार व मातबर माणूस चाकर लोक पदरी आहेत त्याचा यथायोग्य गौरवसमई गौरव व अन्याय समई शासन जे करणे ते करून बरेच आहेत व स्वामीच्या राज्यात भलतेविसी निकडीस सर्वाविसी कार्यास तेच येतील ऐसे बोलिले. त्यावर राजश्री बोलिले की तुम्ही बोलिलेस त्या गोष्टी खऱ्याच आहेत, परंतु हशमाचा बंदोबस्त त्याणी करावा. कबिलेसुधा लोक पदरी पडेत ते करावे ऐसे बोलिले. स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिले असे. सेवेसी श्रुत होय हे विनंती.

¶*Purandare reports discussions in the Court at Satara wherein Shahu suggested that the Peshwa should recruit only such men who have their families settled in the territory belonging to him (the Peshwa). They would be more amenable to discipline and would not be inclined to shirk work. Thereupon Fatesing Bhonsle replied that the Peshwa was doing all that was proper, rewarding those who work and punishing those who shirk.*

No. 255] *[1734?*

तालीक

श्री

पुरवणी

सेवेसी विज्ञापना. आम्ही फौज भारी पाठवावी म्हणून वरचेवरी सेवेसी लिहितो. परंतु हा विचार तेथे कोण्हाचे ध्यानात येत असेल नसेल. त्याहावयास कारण हेंच जे, आंग्रे याचा जमाव आला आहे यापेक्षा अधिक जमाव काही त्याचा यावयास नाही. सिदीसाद अंजनवेलीत तीन हजार पर्यंत आहे. आम्हाजवळ जे सामान आहे ते माहाराजास विदितच आहे. स्वार गणती आठाशाची आहे. कामाकाजास त्यातून किती निवडतील हेहि माहाराज जाणतात. कोटात असेल त्याचे दशगुणीने बाहेर असल्यानेच गनीम जेर होईल. आम्हाजवळ जे सामान आले इतकियानसी दोन मोर्चे चालवून भांडियाची मारगिरी करून शह राखोन राहिलो आहो. हा प्रताप येक माहाराजाचे पुण्याचा आहे. अन्यथा काही टिकाव होतोसा नाही. गोवलकोटाचे कार्य जाल्यावरी ते फौज येईलच. परंतु गनीम जोरावार आहे. हरामजादगीस अंतर करणार नाही. आब राहिला पाहिजे. हा विचार आम्ही चाकरलोकी काये म्हणून त्याहावा ? तथापि आब राहिल्यांने स्वामीकार्य आहे यास्तव लिहिणे लागले. सर्व अर्थ माहाराजानी विनंतीपत्र पावेल तेच क्षणी फौजेची रवानगी करावी. चढ मजलीने तावडतोड फौज येऊन पोहचे ऐसे करावे.

फौज आली म्हणजे चाऱ्ही तोंडे बंद होऊन गनीम कोटातच आवळोन राहेल. बाहेर भितर फिरों पावणार नाही. तेव्हां भांडियाचा मार होईल तो कारगार होईल आणि कार्यहि अविलंबेच होईल. जेणकरून आब राहोन कार्यसिधि होये यैसा विचार केला पाहिजे. याउपरी फौज रवाना करावयास विलंब न लागे तरी उतम आहे. सारांश रोजबरोज गनिमावरी सलाबत वाढवावी लागते. गनीम भारी आहे. आब तुटल्याने फिरोन येणार नाही. आहे तो अर्थ सेवेसी ल्याहावा म्हणून लिहिले असे. सेवसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The writer (Jiwaji Khanderao ?) requests Shahu to send more reinforcements as Sidi Sat with his three thousand men has, he says, occupied a strong position in the fort of Anjanwel.*

No. 256] *[9-3-1734*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सेवक आनंद(राव) रघुनाथ कृतानेक सा। ना। वि। उपरी. येथील कुशल जाणोन स्वकीये कुशल लेखन आज्ञा केली पा। वि। बाणकोट काली छ १३ सवाली प्रातःकाली हला करून घेतला. हे फतेचे वर्तमान तपसिले राजश्री बाजीराऊ याणी लि। आहे त्यावरून विदित होईल. येथे रा। बाजीराऊ आम्ही येकविचारे आहो. वरकड सर्व ग्रहस्त साहित्याच बर आहेत. त्यास आजीवरी जैसी तैसी लोकाची समाधाने राखोन बाणकोट फते होये तोपरयेंत धीर धरिला. आधीच लोकास पोटास द्यावयास मिळत नाही. त्याहीमध्ये महर्ग जाले आहे. तीन पाइली धान्य आहे. कर्जवाम जेथवर घ्यावयाचे होते ते घेतली. याउपरी कोण्ही देतो यैसे नाही. आणि येथे या रानात उपाये नाही. लोक उठोन जातील. मग आम्ही येकटे राहिल्याने नालिसीस काही उणे आहे यैसा अर्थ नाही. यैसे संकट आहे. याकरितां सेवेसी विनंति लि। आहे. ये गोस्टीचा विचार कर्त(व्य) तो करून आम्हास आज्ञा केली पाहिजे. त्याप्रा। वर्तणूक केली जाईल. स्वामी वडील आणि खावंद यास्तव विनंति लि। आहे. पोटाविसी आम्ही दुसऱ्यास ल्याहावे हाहि पदार्थ उरला नाही. सुपियास ल्याहावे तरी रा। सरलस्करहि घरी बैसले आहेत. तेथून बेगमी होऊन येईल हाहि अर्थ विदितच आहे. बहुत काये लि। कृपावृधी केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Anandrao Raghunath reports to the Peshwa the capture of Bankot by Baji Bhivrao and requests him to send provisions.*

No. 257] [1734 ?

श्री

सेवेसी विज्ञापनां ताा छ २३ जमादिलाखरपर्यंत यथास्तित असे विशेष. सिदी याकुद यास स्वामीनी येथे रवाना केला तो तेथें आला. . आमचे भेटीस आला, भेट घेतली. त्याणे आपले कितेक वृत सांगितले. आम्ही त्यास समाधानपूर्वक जे सांगणे ते सांगितले. कितेक पुढील दिलाशाच्या गोष्टी सांगितल्या. स्वामीनी हजार रुा खर्चास देविले त्यापैकीं पाचसे रुा रोख दिल्हे. पाचरुा सकाली देतो म्हणून सांगितले. राहावयास डेरा मागितला तो दिला. पिपलनार बागलाणात आहे तेथे त्याचे अस्त्रब आहेत ते आणावयासी दस्तक त्याणी वाटेचे मागितले तें दिल्हे. याप्राा बहुताप्रकारे त्याचे समाधान केले. ऐसे असता काल संध्याकाली त्याणे आपली तयारी कोणास न कलतां सिधता करून रात्रीस निघोन गेला. कोणीकडे गेला हे कळत नाही. आम्ही त्यास पत्र लेहून कारकून मुजरद त्याजकडे पाठविला आहे, परंतु तो येईल न येई हा विचार कलतच आहे. स्वामीस कळावे याज करितां लिाा असे. या प्रसंगी या प्राा त्याणे वर्तणूक केलीया पारपत्यच करावे. राा नारायेणराव दावडीस पाा तेहि रिकामे होते, परंतु स्वामीस भेटून आला या करतां तो उद्योग न केला. कलावे म्हणून लिाा असे. सेवेसी श्रुत होये हे विनंति.

¶*A writer reports to the Peshwa that Sidi Yakud, as previously agreed upon, came to hold deliberations, but ran away suddenly with his men at night without previous intimation after discussions were over.*

No. 258] [1734 ?

पैाा छ ११ राखर

श्री

पुरवणी राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यांसी

विनंती उपरी. आम्ही येकनिष्ट सेवा केली. दुसरें स्नेहेवाद दिवसेंदिवस संपादिला तरी कांहीं सुखोत्पत्तीनें बोलणें आहे यैसें कांहीं नाहीं. दुसरे दरबारीं रोज नालशीचीं पत्रें लिहितात म्हणोन यैकितों. जिवापलीकडे स्वाभिसेवा करावयासी तयार असतां, यांणीं यैसें करावें कीं काय? बरें वडिलांनीं लिहिलें जे, परस्परें धण्यास कळलें. तदनरूपच आम्ही आपल्या मनांत समजोन सेवा करीत आहों; परंतु सोबत कांहीं दुसरेयासी येश द्यावें यैशी नाहीं. बरें ये गोष्टीचा संवशये येकीकडे ठेऊन कस्त करितों, ती ईश्वर जाणें. सारांश गोष्ट

कीं, सर्व संकट वडिलां(स) आहे. श्रमाचें सार्थक करणें तें वडिलींच करावें. इकडील अधिकोत्तर वर्तमान त्यांहात्रेया योग्य नाहीं, येथास्थित आहे. राजश्री माहादाजीपंत मजमदार सातारां गेले. राजश्री अंबाजीपंत तात्यांनीं बोलाऊं पाठविलें होतें. आपणांस कळावें यास्तव लिहिलें. कळलें पाहिजे. रवाना छ ९ रबिलाखर. बहुत काय लिहिणें कृपा लोभ असों देणें हे विनंती.

¶*The writer complains to the Peshwa about the indifference shown to him at the King's court, in spite of his loyal services.*

No. 259] [*1734?*

छ ९ मोहरम

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. गोवलकोटचे वर्तमान तरी राजश्री संभाजी आगरे याजकडील बालाजीपंत येथे आले आहेत ते राजश्री फतेसिंगबावाचे मारफातीस आहेत त्याचा मतलब हाच की काही पोटाची बेगमी करावी. हा प्रसंग राजश्री स्वामी-पासीहि भास्कर वैद्याचे विद्य(माने) केला होता, परंतु राजश्रीनी उतर दिले कीं गोवलकोट घेतल्यावर वीस हजार रुपये आपण बोलिलो आहो त्याप्रमाणे देऊ. मधे काही म्हणतील तरी आपणास अनकूल पडत नाही यैसे साफ सांगितले. गोवलकोटास जयेसिंग सिर्के गेले आहेत त्याजबराबर दोनसे माणूस गेले आहे. आणिकहि तीन च्यारसे माणूस जाईल. राजश्री यसवंतराऊ याजकडील येसाजी अनत लोक सहित रवाना जाले आहेत. दोश्या माणसानसी गेले आहेत. अद्याप गोवलकोटास पोहोचले नाहीत. पुढे आणिक काये लोक यशवंतराया-कडील जातील ते पाहावे. किला तो अद्याप यावयाच्या विचारात नाहीं. संताजी जाधव वगैरे याचे कागद साहित्याविसी येतात त्याचा विचार काही मुख्य येजमानाच्या चितात येत नाही, परंतु राजश्री रामाजी दामोदर व भास्कर वैद्य याचे रदबदलीमुळे काही उतेजन होते. वाई, कऱ्हाड व पेठ सातारा येथील वाणि-यासी ताकीद केली की रसद पोहोचावणे म्हणोन सांगितले आहे. पुढें जे होईल ते पाहावें. राजश्री आनंदराऊ बहिरव याणी राजश्री स्वामीस विनंती केली कीं आपणास पाच सात महिने जाहले, याउपर काय आज्ञा ते करावी. प्रजन्य काळी येथेच राहावे ऐसी आज्ञा होईल तरी छपरे घाळून नेहमी राहू, अगर रायगड पाचाडास जावे यैसे असिले तरी बेगमी करून रवानगी करावी. यैसी विनती

5417

केल्या उपर राजश्री स्वामींनी राजश्री येशवंत राऊ यासी आज्ञा केली कीं दही-येकेच्या यैवजी याची बेगमी करून रवानगी करणे. त्यावर येशवंतराऊ यांणी विनंती केली की दहेकेचा यैवज कोणाकडे कैसा आहे व प्रस्तुत प्राप्त यैवज कैसा होतो ? त्यावर राजश्री बोलिले की येवज आहे तोही तुम्हास ठावकाच आहे. ते येवजी बेगमी करणे. त्या खेरीज आणिक यैवज कोठे दिसत नाहीं, इतका मात्र जाबसाल जाहला. स्वामीस कळावे म्हणून लिहिले असे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Purandare intimates to the Peshwa and Chimaji Appa the news received from Gowalkot and states that arrangements have been made to send men and provision for those who were serving there.*

No. 260] [*About 11-11-1734 ?*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ

व तथा राजश्री आपा स्वामींचे शेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री येमाजीपंतास एका दों दिवसाचे बोले राजश्री पंत प्रतिनिधि यांहीं सातारियास बोलाविले. ते छ २५ जमादिलाखरी येथें आले. छ मजकुरीं तिसरे प्रहरीं राजश्री पंतप्रतिनिधि राजश्री यमाजीपंतास घेऊन दरबारास गेले. राजदर्शन जाले. राजश्री स्वामी बोलिले कीं तुम्हास रायांनीं एका दों दिवसाचे बोलें आणिले आहे तरी काय कार्य असेल तें बोलून चालून सत्वर जाणे. नाही तरी असें न होय कीं पांच सातसें राऊत जमा केले आहेत ते तिकडे वाट पाहत राहतील, आणि तुम्ही येथेंच बसले राहाल. एसे न करणे. रघोजी भोसले याजकडील तीनसें व सरलस्कराकडील व सेनापतीकडील व पन्नाराकडील ऐसे सातसे राऊत परळीखाली जमा जाले आहेत. त्यास राजश्री नारबात्रा बोलिले कीं राऊत पुढें कोंकणात जाऊं द्यावे. येमाजीपंत मागून गेले तरी कार्यास येईल. राजश्री बोलिले कीं मागून दोकाजानसी जातील हे गोष्टी काय कार्याची ? राऊत घेऊन शेजबरबरचावे ऐसे बोलिले. स्वामीस वर्तमान कळवि याकरितां लिहिले असे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Purandare's letter from Satara to Bajirao and his brother at Poona, informing them of Shahu's orders to the Pratinidhi's Mutalik Yamajipant to join the Konkan expedition.*

5418

No. 261] [Recd. 2-11-1734

पो छ १६ जमादिलाखर.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री
अपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. गोवलकोटास शामल आला यामुळें तेथील मोर्चे उठोन गेले. यास्तव फौजेचे साहित्य पाहिजे येक. दुसरी गोष्ट शामल येकदा माघारा ठेचगा देऊन घातला म्हणजे फिरोन वलवल करणार नाहीं. याकरितां येकवेळ मातबर फौज जमा होऊन सज्या घावा यैसे राजश्री स्वामीचे मानस आहे. राजश्री प्रतिनिधिकडील लोक जमा करवायासी आज्ञा केली आहे व पवार व सरलष्कर यासीहि फौजेविसी ताकीद केली आहे. साराउष राजश्रीची मर्जी की इतक्याहि फौजा आल्या तऱ्ही शामलास सज्या बसे न बसे हे न कळे. याकरितां राजश्री पंतप्रधान याजकडील येक सरदार व पाचशे राऊत या समयात येतील तर उतम आहे. येविसी स्वामीस पत्र ल्याहावेसेहि होते, परंतु आपण पाठवावयासी अनमान करितील यास्तव लिहिले नाहीं. व आम्हासहि केवल पत्र लेहून राऊत आणवाच यैसे सांगितले नाहीं. परंतु राऊत व मातबर माणूस आठ पंधरा दिवस शामलाचा शह जाये तोवर ये तर उतम आहे, यैसी मर्जी आहे. त्यावरून हें पत्र स्वामीस लिहिलें असे. तरी स्वामीच्या विचारे जाहाले तरी पाचशे राऊत आठ पंधरा दिवस पाठवावे. येकदा राऊत गेले म्हणजे अडकतील यैसा शवशय स्वामी चित्तांत आणितील तरी न आणावा. विचारास आले तरी राऊत पाठवावे. जाले वर्तमान सेवेसी लिहिले असे. शामल काही गोवलकोटास आला नाहीं. उगेच अवाईनेंच मोर्चे काहाडिले. विदित जाहाले पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Mahadoba Purandare communicates Shahu's desire to inflict a severe blow at the Sidi's power that he may not raise his head again. He (the King) is therefore mobilising forces and expects the Peshwa to send a strong contingent.*

No. 262] [About January 1st, 1735

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. राजश्री रामचंद्र हरि हुजूर गेले व कर्णाजी सिंदेहि गेले. स्वार व लोक आले नाहींत. पनास स्वार व दोनसें लोक व दारूगोली पाठवावयास आज्ञा

केली पाहिजे. येक दोन दिवसीं दोन पल्ले दारूचे खर्चतातो. सताजी मनबर आलियावरी दुसरे दिवसीं चंद्रोदयापूर्वी तीनसें माणोस घेऊन गेलों. खाडीकिनारे आसरा करून आराब बैसविला. तोफाहि नेऊन ठेविल्या. गलबतें अंजनवेली-कडून आलीं. जूज जाहलें. त्याचे वर्तमान पूर्वी पत्रीं सेवेसीं लिहिलें आहे. गोलंदाज पडला म्हणोन लिहिलें होतें. वरकड काय जाहालें हें कललें नाहीं. तों दुसरे दिवशीं कालुस्ताहून लिहिलें आलें कीं गलबताचा नास बहुत जाहला. च्यार माणोस ठार जाहालें तें कासी बंदरीं दुसरे रोजीं दिवसाच पुरलें. जखमी उचलून नेले म्हणोन चवबुरजीवरून लोकीं पाहिलें. जयेसिंग सिरके यानी सांगून पाठविलें, कृस्णाजीपंतानी लिहिलें, त्याचें बजिनस पत्र सेवेसीं पाठविलें आहे, गनिमास बरा नतिजा दिला. त्यावरी दुसरे रोजीं येच रवेसीनें बंदोबस्त करून बैसलों तों गलबत कोणी आलें नाहीं, मग गोटास आलों. सेवेसी श्रुत होय बहुत काय लिहिणे हे विज्ञप्ति. रा. धोंड प्रभु स्वामीचे आज्ञेप्रमाणें अलग नौबत हजिरी गैरहजिरी रात्रंदिवस सेवा करित आहेत. चाकरी फार पडते. यासी घोडा येक पाठविला पाहिजे हे विज्ञप्ति.

¶*Tubaji Anant writes details to Chimaji Appa about the siege of Gowalkot in which he was taking part.*

No. 263] *[2-1-1735*

पो छ २४ साबान

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनति. सेवक तुबाजी अनंत सा। नमस्कार विनति उपर. येथील कुशेल वृत्त ता। छ १८ माहे शाबानपावेतो येथास्थित असे विशेष. मानाजी बनसोड खासबारदार वगैर याजबराबर यैवज रुपये २००० दोंन हजार पाठविला तो पावला. पेसजीचा यैवज व हालीचा यैवज मिलोन साबान महिनेयाची लोकाची रोजमरेयाची वाटणी करून हिसेब सेवेसी पाठवितो. रा। रामाजी दामोधर यांसी पत्र लिहिले होतं ते त्याजकडेस पाठऊन त्याचे प्रतिउतर आणऊन रवाना केल असे. रा। सिवाजी भोसले फलटणकर याचे राऊत पनास ये जागा नेमणूक रवाना केल होते. पैकी तेतीस राऊत जिवाजीपंत याजबराबर छ १६ शाबानीं आले. त्यांस हजिरी घेऊन नेमणूक प्रा। रोजमुरा पैवस्तीपासून देत असो. बाकी राहिले राऊत तेंहि येका दोहो रोजी येतील म्हणून सागत असेत. रा। रामचंद्र हरि व रा। कर्णाजी सिंदे वरघाटी गेले ते सेवेसी पावलच असतील. त्याही सविस्तर वृत

सेवेसी निवेदन केले असेल. त्याचे बराबर येथील (आ)ज्ञेप्रमाणें दोनसे माणूस दिल्हे होत. त्यापैकी सवासे माणूस येथे हाजीर जाले. बाकी लोक येथे आले नाही. त्यास अनाजी साटम याचे दिमतीचे लोक व पाटेकराकडील लोक येथे होते ते अनाजी साटम व धोंडो नारायेण हे समागम घेऊन गेल. यासिवाई कितेक पतंकाचे लोक तफरका होऊन गेलं. यैसे पाऊणसे माणूस बगररजा गेले. माहादजी सुरवा वगैर असामी ३ तीन रजब माहाचा रोजमुरा घेऊन बगररजा उठोन कोठे गेला हे काही कलत नाही. हाली मा। मजकुरी सातसे माणसाची नेमणूक असे. पैकी पनास पाऊणसे माणूस गेले रजेस असे. बाकी सासे माणूस आहे. पैकी अजारी राजेखान याचें दिमतीचें कानड असामी ११३ येकसे तेरा पैकी दाहा माणूस उभे नाही. येकीकडून आजारास पडले तैसेचं मनवर येकुणीस माणूस पैकी पाच माणूस उभे आहे. बाकी चवदा जणं दुखणेयासी पडले आहेत. यैसेच कितेक पथकापथकाचे लोक आजारास पडले आहेत. त्यांस बदोबस्तीत जे जात आहेत ते सेवेसी विदित आहेत. आजारीखेरीज माणूस उभे काये आहे म्हणून हजिरी घेतली. त्यास तीनसे माणूस उभे आहे. या लोकानी येथील जागेयाचा बदोबस्त कैसा होतो? स्वामी बोलतील की हेच वारवार लिहितात, त्यास आम्ही चाकर लोक जे करी पडलं त्यास स्वामीचे पुने करून चुकणार नाही. परंतु नक्षनामोस स्वामीचा आहे. शत्रु म्हणावे तर येक होता ते दोन जाले असेत. कानड लोक येथे आहेत हे येथील चाकरीचे कामाचे नाहींत. चाकरीचुकरी सांगितल्यास उगीच उठोन जातील यैसे नाही. त्यास तमाम माणूस दुखणेयासी पडले आहे. त्याचे बदलं दुसरे लोक पाठऊन यांसी नेणार स्वामी आहेत. बहुत काये लिहिणे सेवसी स्रुत हाये हे विनंति.

¶*Tubaji Anant to Chimaji Appa : gives particulars of the services rendered in the siege of Gowalkot by the various Sardars doing duty in that affair, and informing that many men were lying sick.*

No. 264] [3-1-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
साहेबाचे शेवेसी -

आज्ञाधारक कोंडाजीराव सिंदे व धोंडजी भुजबलराऊ शेवेसी विज्ञापना. येथील वर्तमान ता। छ १९ शाबानपावेत मुकाम चेऊल राजकोट येथे साहेबाचे कृपावलोकनेकडून सेवकांचे वर्तमान यथास्थित असे विशेष. छ १८ रोजी झुंज

5421

आले. त्यास गणोजी, येसवतराऊ व रुद्रापा याजकडील सुलताना व रायापा यासी जखमा गोलियाच्या लागल्या आहेत. तिघे जखमी जाले आहेत. भारी आहेत. व धोंड्याचे जखमी आसामी ४ चार जाले. वरकड लोक खबरदार आहेत. साहेबाचे पुण्य करून काही फिकीर नाही. येथे आमच्या जमावाची भरती नाही. त्यास बाणकोटी आमच्या पथकाचे लोक आहेत त्यास पाठवावयाची आज्ञा करावी म्हणजे आमची भरती होईल. आमच्या पोटाची बेगमी अद्याप नाही. त्यास पोटाची बेगमी करून पाठवावी. लोकानी कामकाज केले आहे ते राजश्री शंकराजीपंत याणी पाहिले आहे. तरी स्वामीनी उर्जित करणार स्वामी धणी आहेत. शेवेसी श्रुत जाले पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Kondajirao Sindia reports to the Peshwa the casualties he suffered in the action at Rajkot Cheul, and requests him for more reinforcements and rations.*

No. 265] *[4-1-1735?*

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी

विनंती. प्रार्थना यैसीजे. आमच्या लोकाचे कबिले राजापूर पाऊस फुणगूस माहालात जागा जागा आहेत. त्यासी अंगारकानी धराधरी बहुत मांडली आहे व विशालगडच्या घेरियात लोकाचे कबिले आहेत त्यासी रा गंगाधरपंती धराधर मांडली आहे. यामुले येथील लोक बहुत श्रमी आहेत. याकरितां गंगाधरपंतास स्वामींनी येक पत्र ल्हावे की जे गोस्टीने उपद्रव लोकाच्या कबिलियास न पावे ती गोस्टी करावी. अंगारकाकड तो प्रस्तुत इलाज नाही. कितेकांची घरीहून माणसे आली, कितेक रजा मागताती कीं आमची घरें बुडाली म्हणोन कस्टी आहेत. त्यांचे बहुताभातेन समाधान करीत आहो. रामाजी दामोदर रत्नागिरीस आहेत. विसाजीपंत आंगारकाकडून तेथे आले आहेत. कागद विजयेदुर्गास गेले आहेत. तेथे यासी बोलाविले तर जातील. कालुस्त्याच्या मोर्च्याची इमारत आंगारकाचे साहितेवरी आहे. साहित्य जाहाले तर याची स्थिरता होईल. नाही तर उठोन पागेवरी आवघे जाताती. हणगोजी बरगे पागेवरी होते ते काली छ २० साबानी कूच करून झाड्यानिसी गेले. रामाजीपंत येत तोवरी कोणकोण जातील पहावे. बहुत काये लिा सेवेसी श्रुत होये हे विनंति. राजश्री रामाजी दामोदर आले म्हणजे स्वामीचे पत्र पावऊन उतर सेवेसी पाठवितो. बहुत काय लिा हे विा.

¶*Chimaji Appa is requested to order Gangadharpant to desist from molesting the property and the families of the writer Tubaji Anant at Rajapur and other places.*

No. 266] [About 5-1-1735

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनति. सेवेसी ऐसीजे. कालुस्तियाचा मोर्चा खाडीकांठी नाहीं, तेव्हां आपण बैसवावा यैसें नाहीं. याकरितां बैसविला नाहीं. छ २० साबानी चंद्रदई मेढियांतून वर्तमान आलें कीं अंजनवेलीकडून तीन गलबतें येताती व काशीबंदरांतून तीन गलबतें तरतीं जाहालीं म्हणोन सांगोन पाठविलें. मग लोक घेऊन धाऊन गेलों. पहिले बंदोबस्ताप्रमाणें लोक बैसविले. गलबत येकामागें येक तीन खाळून येत होतीं. तोफा वरच्या तबकांत होतीं, तीं गलबतांवरी लागूं केल्या. इतकियांत दोन मुरडून कालुस्त्याच्या फांसूंतून तिकड निघाली. येक पानबुरजा-वरून नीट चालिलें. मारगिरी जेजाला व बंदुखाची केली. गलबतास गोले तीन लागूं होऊन फुटलें. आंत पाणी भरलें. पुढें चालावयाचें राहिलें. ग्रामतांत लोक बैसले. त्याचा मार बंद जाहाला. इतकियांत गोवलाकडून तीन गलबतें कुमकेस येऊन पागे लाऊन तें गलबत नेत होते, त्यावरी बहुत मार दिला. ते निघोन गोवलास गेले. किती पडले, जखमी काये जाहले, कळलें नाहीं. तहकीक जाहालियावरी लेहून पाठऊं. बहुत काय लिहिणें हे विज्ञप्ति.

¶*Tubaji Anant reports to Chimaji Appa how he stopped the enemy's ships from Anjanwel carrying succour to Gowalkot.*

No. 267] [6-1-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक तुबाजी आनंत सां नमस्कार विनंती. येथील क्षेम ताा छ २२ साबान मो वेढा गोवलकोट स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे वर्तमान येथा-स्थित आसे विषश. कृपा करून सावजी जाधव जासूद याबराबरी छ १७ साबानचे आज्ञापत्र सादर जाहाले ते छ २१ मिा पावले. तेथे आज्ञा की, मोर्चाचे भरती दोनसे बरकंदाज मनवर पाठविले आहेत. याखेरीज कर्णाजी सिंदे याकडील दोनसे लोक व राा रामचंद्र हरि याकडून च्यालीस पनास स्वार पाठवावयाची आज्ञा केली आहे तेहि पोह(च)तील. भरती पाहून पाणबुरजाचा मोर्चा आपले बल पाहून करणे व कालुस्तेचा मोर्चा पलेकडून खाडी किनारे आला आसल तर तुम्हीहि मजबदीने बैसवणे व दारुगोली पाठवितो म्हंणौन कितीक

आज्ञा केली. त्यासी मनवर संताजी नाईक वगैरे यथ आले. कणाजी सिद याकडील लोक व स्वार आले नाहीत. सिवाजी भोसलियाचे सात स्वार आजी आले. यो च्यालीस आले. कालुस्तेयांचा मोर्चा खाडी बुजीत होते. आठ रोज काम चालिले होते. गोवलकरानी आडवी गलबत नांगरून मारगिरी करून मोर्चा व खाडचे काम बंद केले. चवबुरजीवर मात्र मोर्चा आहे. बहुत सुस्त जाहाले आहत. मारहि मारीत नाहीत. सेवसी स्रुत होय. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Tubaji Anant gives Chimaji Appa details of a battery raised at Kalusta in the siege of Gowalkot.*

No. 268] *[8-1-1735*

पुौ छ २४ साबान

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. तानाजी खानविलकर याचा घोडा आंब्याचे घाटाने येत होता तो विशालगडकरी याही नेला. हरजी पाटेकरास बेडी घातली. रत्नागेरीचे अठरा लोकांची डोचकी संभाजी आगरे याण्ही मारली. यैसे वर्तमान एक ग्रहस्त ते प्रांतीहून आगमन जाला त्याण्हे सांगितले ते सेवत लिा असे. परतु सत्य मिथ्ये काही कलत नाहीं. त्यास मागाहून तहकीक वर्तमान असेल ते लेहून पाठऊ. काली रात्री राजेखानाचे लोकी आगी लाविली. प्रतिनिधीचे आलगत जागा दिली. आगटे कुडाजवळ केले होते. आगदी आलग व तिजाई पेठ जलाला. स्वामीचे पुण्य करून सदर व दोहीकडील रस्ते व बाजार वाचला. हे लोक आजारीहि पडले व धड थोडेबहुत आहेत तेहि बहाना करून निजले. हे लोक आलंग नोबत चाकरीचे नाहींत. गडी हुडियावर ठेवावे आगर जिलबत पालगावे. यास हजूर नेऊन मुबदला लोक पाठविले पाहिजेत. बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान कीजे हे विज्ञप्ती.

¶*A news-letter from Tubaji Anant communicates to Chimaji Appa the offensive attitude taken by Sambhaji Angria and Vishalgadkar and also of Rajekhan who tried to set fire to the whole camp.*

5424

No. 269] [13-1-1735

छ ९ रमजान

श्रीमंगलमूर्ति

पुर्वणी श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. इंग्रज विजुरेस लिहितील तेथून उतर येईल त्याप्रो स्वामीस लिहिणें ते लिहितो. यैशास भानजी रंगेरेज येथें आला होता तो बोलत होता कडदीन येईल लवकरच. तो आल्यावर सर्व बरेच होईल. यास बोलवायास मुज़रत गलबत गेले आहे. कदाचित तो आला तर मसीद सुटतां भारी आहे. वरकड इंग्रेजाशी फिरंगी अंतरी नीट नाहीत. यास्तव हात दाखवावा प्रघट तर विलातेहून शब्द लागों सकतो याच्या पातशाचा; त्याकरितां याच्याने सूक्तासूक्त स्पष्ट बोलवत नाहीं. मनांत खुशाल होतील यैसा अर्थ दिसतो. कदाचित फिरंग्यानीं साहित्य मागितल्यावर देणेंच जाहालें जरूर तरी फिकीर नाहीं. यांस इतुके लिहिलें उतर असावें. तुम्हास लिहावे म्हणून लिहिलें, त्यास विजूरेस लिहिलेंत त्याचे उत्तर ये तोंवर लष्कर खर्च खात बसवावें त्याचे उतर पाहिजे तैसे येईल. यैसा करार आस्ता तर वसैस जनराल आहेत याजपासूनच निवडतें ते न घडे यास्तव विजुरेस लिहिले, हा उघडा अर्थ दिसोन आला. यावरी कले ते रीतीने पारपत्य करितों. तुम्हास जाण असावे म्हणून लिहिले असे. यैसे यांजकडील निमित्य टाळून मनसुबा योजावयाचा प्रसंग हा आहे, यावर स्वामी धणी सर्वजण आहेत. सेवकधर्म आहे यथाज्ञाने सुचला मजकूर सेवेसी निवेदन केला. सेवेसी श्रुत होय. अजम सिदी सात मुंबैस आल्यावर आम्हास सांगोन पाठविले. अंतस्थी रा॥ बालाजी विठल याबा॥ त्यास उतर केले. येथील मुख्यास कलो न देता दर्शनास आल्यावर न कले यास काय भासेल. कदाचित आम्हीच जावे पुसायास, तरी कार्याचे नाही, हें तुम्ही जाणतच अहां. याकरिता तुम्हीच त्यांस सांगोन पाठविल्यावर ते निरोप देतीलच. यावर काय तुम्हास बरें दिसेल तैसें उतर कलल्यासारिखी वर्तणूक केली जाईल. यावर आज बोलाऊ पाठविती, उद्यां पाठवितो करून छ १ पहिला रमजान बुधवारीं रात्रौ, गलबतांत चढले जंजिऱ्यास जाऊन खानजाद्याची भेट घेऊन सुरतेस जाणार हे बोलिले. खानजाद्याची बलकटी आधी केलीच आहे. येवेलेंस पुर्तीकरून देतो म्हणून करार केला आहे. याकरितां इंग्रजानीं नकद पंचवीस हजार रुपये व दारूगोळ

---

१. रंगारी.

भांडियाखेरीज दिली व सुरतेस मेस्त्र लोदर याच्या साहित्यास पुढे रवाना जाहाला आहे. तेथील रुपये वसूल होतील येैसे लक्षण दिसोन येतें. इंग्रजाचे रुपये पावल्यावर गोडी राहेल ती सहजच कलेल. सेवेसी श्रुत होय. जुने जनराल मगलवारी छ ७ रमजानी (२१-१-१७३५) स्वार होतील. सेवेसी श्रुत होये. माहाराज राजश्री स्वामी यांजकडील हुजरे आा ५ आले आहेत. पत्री भलीभलाईच लिहिली आहे, व जबानी यसवतराव आणि गंगाजी यां दोघांनीं सांगतां कलो येईल म्हणून लिहिले आहे. शनवारीं आले, सोमवारी आज दर्शन होणार. सेवेसी श्रुत होये. सारा मजकूर येथून मातबार माणूस न्यावयास आले आहेत; काय मथितार्थ होईल तो सहजच द्रुष्टीस पडेल. सेवेसी श्रुत होये पंधरा दिवसाच्या अवकाशे चरणाजवळ यावयाचा हेतु आदर्शनानंतर आज्ञा होईल, प्रमाण असे, येविसी आज्ञा करावयास स्वामी समर्थ आहेत. येविसी जनरालासहि पत्र लिहिले येईल तर उतम होईल. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News-letter to the Peshwa from his agent at Bombay, with reference to Sidi Sat and the English.*

No. 270] *[14-1-1735*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सेवक तुबाजी आनंत सां नमस्कार विनती. येथील क्षेम ताा छ ३० साबान मो धामणी वेढा गोवलकोट स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्तित आसे. कृपा करून आज्ञापत्र पाठविले तेथे आज्ञा की जेजालबारदार ९ व लोहार दोन व सुतार दोन या नऊ आसामी पाठविली ते पावली. आज्ञेप्रमाणे रोजमरा देऊं. विशेष छ २७ साबानी व दुसरे दिवसी कालुस्त्याहून भास्कर वैद्याची दोन पत्र आली की आपण हजूर जातो की मागणे पुसणे आहे. आगत्य पागेसी छ २९ रोजी येणे म्हणौन लिहिले व सांगून पाठविले. भेटीस गेलो त्याही कालुस्त्याचा चवबुरजीचा मोर्चा उठविला. आगी दिली. व आंगरियाचा गडगा होता त्यातीलहि मोर्चा उठविला. आपण व राघोराम व नागोजीपंत व जेजालबारदार हजूरची पतके देखील उठोन सोमवारी पागेवरी आले. तेथे भेटी जाहाली. कितेक दुखाच्या गोस्टी सांगितल्या की

आपले हाती राजकार्ण आले होते. म्हणौन आंगेजणी करून आलो होते. तेथील पहिले लोक होते त्यानी फितवा केला कीं भेद येऊन (?) फते करून. तेव्हा दोन तीन वरसे बैसलो हे बदलामी आपणावरी येईल म्हणौन कितेक गोस्टी चितात आणून गोवलात सांगून पाठविले. जे लोक भेदले होत ते आजनवेलीस नेले. तेथील येथे आणिले. यामुले बदनक्ष जाहाला, कोणी मोर्च्यात मन घालीत नाही. हुकूम बारदार चालत नाही. हुजूर वर्तमान कललियावरी आपणास बोलाऊ पाठविले, पत्र आले, आपण जातो म्हणौन बोलिले. सेवसी विदित होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Tubaji Anant informs Chimaji that Bhaskar Vaidya proposes to retire to Satara having miserably failed to make any effect against Gowalkot.*

No. 271] [*About 14-1-1735*

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे
सेवेसी

विनति येसीजे. रामाजी दामोदर व वैद्यास पत्र लिहिल की राजश्रीची पत्रें पावली. आपणास कोणाचा इतबार येत नाही. येकजण येथे येणे. गोवलकोट व आंजनवेलीचा हिसाब काये आहे? येकजण येणे. तोफा लोक देतो म्हणौन कितेक स्नेहाच्या गोष्टी लिहिल्या. त्याभरवसियावरी हे गेले आहेत. त्यानी तोफा लोक दिले तर स्वार व जयेसिंग येथे राहील. न देत तर रामाजीपंत गोवलकोटास येत नाहीत. परभारे सातारियास येतील व जयेसिंग व स्वार हेहि उठोन येतील. पागेवरी सोमवंसी प्रतापराऊ व गोपालराऊ हुजरातीचे सेंभर माणोस पनास स्वार ठेविले आहेत. आंगारक येत नाही. तेव्हा राजश्रीच्या पायावरी डोई ठेऊन हा जिला व गोवलकोट तुमच्या येजमानाचे गला बांधवितो म्हणौन कितेक गोष्टी बोलोन गेला. आ(णि) बहुत कस्टी जाहाला. डोलियास पाणी आणिले. ईस्वर मृत्य देता तर राजी होतो. लोकात हासे आपले बहुत जाहाले. चवधानी काम नासून आपणास तोंडघसी दिले, म्हणोन कितेक गोस्टी सांगितल्या. आम्ही निरोप घेऊन गोटास आलो. तो जयेसिंग सिरके गोटात जाऊन राहिले. सेवेसी विदित होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Tubaji Anant informs Chimaji Appa that Ramaji Damodar retired fron the scene of action deploring the unsympathetic attitude of Sambhaji Angria*

No. 272] [16-1-1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक तुबाजी अनंत साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील क्षेम तागाईत छ १ रमजान मुकाम दलवठणें स्वामीचे कृपेंकरून सेवकाचें वर्तमान येथास्थित असे. भास्कर वैद्य स्वार होऊन गेले. जयेसिंग शिरके व रामाजीपंताकडील फौजा व आंगऱ्याचे लोक कालुस्तेवरी होते ते उठविले म्हणोन पूर्वपत्रीं सेवेसी सविस्तर लिहिलें आहे, त्यावरून विदित जाहलें असेल. कालीं बुधवारीं जयेसिंग व फौज व आंगऱ्याचे लोकीं कूच केलें. गोटास आगी दिल्या आणि पागेवरी जातां त्यांस आडवीं गलबतें मिरजोलीवरी गनिमाचीं जाऊन मारगिरी केली. रवेचे तारंगण जाहालें. तेथून माघारीं येऊन आमच्या मोर्च्याकडे आले. लोक येथून जाऊन मारगिरी जाहाली ते हटविलीयावरी गलबतें गोवलास गेलीं. मग आम्हीहि कूच केलें. मेढियाचे लोक आणिले. अस्तमान पावेतों तलावरी होतों. तोफ रेहकले देखील घेऊन च्यार घटिका रात्रीं मेढियास आलों. अवघे निघालियावरी आम्हीच तेथें विना येक कजाप (?) करावें, अवघा लगट आम्हावरी होईल, याकरितां स्वार जाहालों. पागेवरी जयेशिंग शिरके व आपाजी पाटील आहेत व सोमवंशी आहेत. हे जोंवरी पागेवरी आहेत तोंवरी आम्ही येथें आहों. हे आपले तलावरी गेले तरी आम्ही जाऊं. हे घांट चढले तरी दुसरे रोजीं आम्हीही घांट चढूं. सरकारचा गल्ला जुना व तांदुळ पंचावन रुपयेचे राहिले. वरकड दारूशिसे इस्तावदेखील घेऊन निघालों. रमजानचा रोजमरियाचा ऐवज पाठविला पाहिजे. बहुत काय लिहिणें सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Tubaji Anant informs Chimaji Appa that the besieging forces of Angria and Fatesing Bhonsle have retired and he himself would follow suit if the remaining forces leave.*

No. 273] [25-1-1735 ?

छ १६ रमजान

श्री

पुर्वणी श्रीमंत राजश्रा पंत

प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना येसीजे. हु(ज)रून माहाराज राजश्री स्वाम यांचे पत्र घेऊन हुजरे आले होते त्यांस आज छ ११ रमजानी प्रत्योतर लिहून दिल्हे इंग्रजानी,

5428

रवाना होतील. प्रत्योतर यैसे होणार होते जे, जबानीचा मजकूर कलो: आला जे, सभ मनुष्य मातबर येक हुजूर पाठवावा तो आल्यावर सर्व कलो येईल. याकरितां स्पष्टार्थ आवगत जाहाले यासारिखा मनुष्य पाठवायाचा विचार योजिला जाईल. तिकडून जाबसाल करायासारिखा मनुष्य आला असता, तर येच वेलेस पाठविला जाता, याकरिता पाठविला नाही म्हणून जनराल लिहवितो बोलले. मग काय लिहिले आसेल कलेना. सेवेसी श्रुत होये. अंतोन सील व याच्या माणसाने गाई खरिदी केल्या होत्या त्यास आटकाव कल्याणास जाहाला होता, येविसी श्रीमंत राजश्री आपासाहेबास विनंती पत्री केली होती जे, रा वासुदेव जोशी यास पत्र येथून लिहिले आहे व स्वामीकडूनहि पत्री आज्ञा होईल जे, रुपये तरी त्यास पावत यैसे करावे ते लिहिलेच आसेल व स्वामीचेहि सेवेमधील विनंतीपत्र लिहिले होतेच. सेवसी सादर जाहाले आसावे. या प्रहस्तासी हरघडी कामकाज पडतें. मालियत थोडकी याकरितां हटकितात यास काये उतर करावें, यैसा येऊन विचार लटका पडला आहे. सेवेसी श्रीत होये हे विज्ञापना,

¶The Peshwa's agent writes to him the probable contents of a despatch sent to him by the English, and requests that the cows of his friend, Antonio De Silva, detained at Kalyan be released.

No. 274] *[31-1-1735*

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री पंतप्रधान
व तथा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सेवक रामाजी माहादेव दोनी कर जोडून साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणोन तागायत छ १७ रमजान स्वामीचे कृपेंदृष्टिकरून लोकसुद्धां राजकोट चाउलास सुखरूप आहोत. सेवेसी विज्ञप्ति. राजश्री मानाजी अंगरे यासी पटीप्रमाणें कापड व नक्त रुपये येक हजार त्यासी देऊन त्याचा जाब सेवेसी वेऊन अलाहिदा पाठविला आहे, त्याजवरून विदित होईल. छ * * रमजान बुधवारीं संध्याकाळच्या प्रहरां दिवसास श्री रामेश्वरचे पाठीमागें बागेमधें लोक त्याजकडून दोनच्यारशें येऊन कलह मांडिला. त्यासी राजश्री शंकराजीपंत रामेश्वरच्या मोरचियावरी गेले आहेत, त्याजबा आणखी लोक गेले होते त्याचा(ची)याची कटकट लागलीयावरी यासी जेरसा दिसोन आला, म्हणून राजश्री तुबाजीपंत माणूस पाठविलें कीं खासबारदार पाठविले पाहिजेत. त्याजवरून आज्ञा जाहालियावरी आम्ही लोकसुदां गेलों. त्याजवरी श्वामीचें पुणेंकरून त्यासी

5429

पिटून त्याचा(क)मानेच दरवाजियांत नेऊन घतलें. त्यासी त्याजकडील आपले नजरे उरुबुरु च(व)घें जण ठार जाले. कांहीं जखमी जाले. आपणाकडील जखमी ठार शिवजी जाधव दिमत रामजी सुर्वे हा ठार जाला. तिमाजी पवार याजकडील त्रिंबकजी वाडकर ठार जाले. यैसें दोन ठार जाले. जखमी पुंजाजी जाधव दिमत शिदोजी गोडा, तुलाजी भोंसला दिमत सेव्याची खिरसागर हे दोघे जण जखमी आहेत. जखमाहि भारी आहेत. पुण(ण्य) स्वामीचें आहे. नारायण-गडकरी याकडील कृष्णाजी हरि याजकडील माहादजी सेटगे याज जखम पायाची आहे. यैसे तिघे जण जखमी आहेत. मनवरकडील चौघे जण आहेत. झुजाची शरत जाहली. सेवेसी तुबाजीपंत लिहिलें ते गोष्टीप्रमाणें आहे. सारांश गनीम पराभवास पोचोन चिंतलें कार्यसिद्धि होती यैसें येक ठिकाण आहे. तलगा डोंगरावरी च्यार तोफा नेऊन आठ दिवस मारगिरी केलियानें जेरदस्त होत. दोनीं ठिकाणें हात बांधोन स्वामीपुणेंकरून येतील. येरवी मशीद तो खामखये येती; परंतु ती ठिकान केलियावरी फार जेरदस्त होत. त्यामध्यें स्वामी धणी समर्थ आहेत. सविस्तर वर्तमान राजश्री तुबाजीपंत स्वामीनी लिहिलें त्याजवरून विदित होईल. सारियासी समाधानपत्र आलियानें माणसास उमेदवारी होती. सेवेसि श्रुत होय हे विज्ञाप्ति. त्याचा प्रबलता होवयासी राजश्री संभाजी अगरें याज कांहीं मंदत (?) आली होती. राजपुरीचे मोकामीहून राजश्री कोंडाजी शिंदे यासी कुलाबियासी गेले होते त्यांची याची मुजरत बोली जाहाली की त्या गोष्टी नाहीं. हे विज्ञप्ति.

¶*Ramaji Mahadeo to the Peshwa, describing an encounter between Manaji Angria and the writer in which the former was repulsed with a great loss.*

No. 275] [*About 3-2-1735*

श्री

पुा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. गणजी खानविलकर यांणी राजश्री मानाजी आगरे यांचा निरोप सांगितला की तुम्ही से दोनसे स्वार व दोन च्यारसे माणूस घेऊन पेणेस बसावे. इकडील अमल अवघा जप्त करावा. आम्ही कुलाबियाचे राजकारणात असो, येसे आम्ही सांगितले की तुम्ही सांगोन पाठविले ते कलले. परंतु जो-पर्यंत तुमचे हाती कुलाबा मुख्य स्थल आले नाही तो हा मनसबा कार्याचा आहे येसे नाही. हे विनंती.

¶*Chimaji Appa is informed of the proposals of Manaji Angria asking the writer to encamp at Pen and to attach the province.*

No. 276] [3-2-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सवक तुबाजी आनंत साष्टांग नमस्कार बिनंति. येथील क्षेम तागायत छ २० रमजान मो धामणी. स्वामीचे कृपेंकरून सेवकाचें वर्तमान यथास्थित आसे विशेष. सेवेसी पुरवणी पाठविली त्याचे वर्तमान पूर्वपत्रीं लिहिलें होतें. त्या उपर पुन्हा तो गृहस्तानें पेगाम केला कीं पहिले बोलीच्या लोकांपैकीं सोला माणोस कासी बंदरच्या मोर्च्यांत आहे ते आपले हातीं आहे. हिमत आसल तर कार्यसिधि होईल. अमावास्यचे जोरगतीचा निखर आहे. खाडीस पाणी थोडें राहतें. पाहाटेचे वख्तीं सुकती आहे व धुकट दोन तीन दिवस येत आहे, येशा समयास कार्य साधल. कासीबंदरचे अलंगत आमचा मोर्चा आहे. तुमचे लोक येऊन मेढियास लागले म्हणजे आंतून मेढा ढकलतो. पाणियाचे सरदीने जमीनीत मेढा कुजला आहे. कासी बंदरच्या आंगें सवासें माणोस राबत असत व च्यार तोफा आहेत त्यास हिरबाच्या बागेकडून येक फौज येक मोपांतून यैशा दोन फौजा आगोधर तयार होऊन चराजवल येऊन मारगिरी करितील, तेव्हां तुम्ही तत्पर होऊन साटमाच्या मोर्च्याजवळ तयार होऊन असणें. तेच वख्तीं खाडी उतरणें. बंदरचे लोक तिकडे जातील, तुम्हीं येऊन मेढा तोडणें. जोर बजोर येऊन लागणें. तोफेची एक मूठ सोसणे लागेल. हजार माणोस आसलें पाहिजे. हे आंगेजणी होईल तर बाहिर येऊन तुम्हांस भेटून ते ठिकाणी कडी देतों म्हणोन सांगून पाठविले. त्यावरून पागेस आम्ही गेलों. राजश्री नागोजीपंत व जयेसिंग सिरके यास भेटून हें वर्तमान सांगितलें. तुमचें तीनसें माणोस आमचें पांचसें निवडक माणोस हे काम करतो. वरकड तुमची फौज दोहीं अंगे हला दोन घटिका करणें. जयेसिंग आम्हांस देणे म्हणोन कितेक तजविजा मसलतीनें सांगितल्या. ते बोलिले कीं निवडक माणोस व जयेसिंग तुम्हास दिला म्हणजे आमच्यानें च्न्हापावेतों जाऊन मारगिरी होणार नाहीं. दोनी तोंड दोघे सबल. तो तुम्ही मेढा मोडलियावरी महताब इशारतीची लावणे. मग आम्ही आंत सिरतों. आम्ही बोलिलों कीं हवे तुमचे हातीं देतों. दोघे आपले सामानानसीं मेढियांत सिरणें. दोनी तोंडें आम्ही आपले सामानानसीं संबालधून मारगिरी करितों. दोनी गोस्टी त्यास कबूल न होत आणि बोलिले कीं दौलतराऊ पाच सात दिवसीं आलियावरी करूं. त्यास हा समय जोर गतीचा व धुकट आहे यैशा समयास साधल तर साधल व जे लोक भेदले

त्यास दगा होईल आगर बदले येऊन जातील म्हणोन नानाप्रकार बलात्रीत होतो परंतु हिमत न धरीत. सेवटीं म्हणो लागले कीं फते जाहले तर आम्हांस कोण काय देणे आहे ? गनिमानें मारून काडिलें दाहा, लोक ठार जाहाले, तर फजित फुकाची. कोणी बरें म्हणणार नाहीं. उदंड बल देऊन पाहिले. बल न धरीत मग साइंकालीं गोटास आलों. स्वामीस लिहावें तर दूर पला. समई सामायेन पोह(च)णार नाहीं. दोन तीन दिवसाचे अवधीचें काम ये समई राहिलेसें जाहलें. यैसियास दोन आडीचसें मुलकीं सामायेन पाहिजे. स्वामीचे पुण्येकरून येखादे-समई काम होऊन येश स्वामीस येईल. दोनसें माणोस पाठविलें पाहिजे व रमजानची वाटणी हिसेब पूर्वी सेवेसीं पाठविला आहे. पावला असल. सवालचा रोजमरा लौकर रवाना केला पाहिजे. येथील कितेक वृत्त बालाजी (हरि) सेवेसीं निवेदन करील. सेवेसीं श्रुत होय हे विज्ञाति.

¶Tubaji Anant reports to Chimaji Appa from Dhamni the substance of a talk that the writer had with a certain man regarding the plans of attack on Kasi bandar and the work to be assigned to several persons in the fight.

No. 277] *[8-2-1735*

पौ छ २ सवाल

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सेवक तुबाजी आनंत कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील क्षेम तागायत छ २९ रमजान मो धामणी स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचें वर्तमान यथास्थित आसे विशेष. पूर्वी सेवेसीं विनंति पत्र पाठविले आहे त्यावरून सविस्तर वृत विदित जाहालें आसेल. त्याउपरि बालाजी हरि बराबर आज्ञापत्र आलें कीं कालुस्ताचे मोर्च्याविसीं हजुर लिहिलें आहे ते मोर्च्या काईम करतील. तुम्ही आपला मेढा काईम करणें. वरचेवरी जे वर्तमान आसेल ते राजश्री माहादाजीपंतास लिहीत जाणें. ते स्वालजाब करतील. इकडील स्वालजाबास लांब पडतो म्हणोन कितेक आज्ञा केली व राजश्री धोंड प्रभु यास पागेचा घोडा पाठविला तो पावला. कालुस्तेच्या मोर्च्यास राजश्री दौलतराऊ सिरके रवाना केले आहेत म्हणोन यैकितों. परंतु आद्यापि काली आलेकडे कोणी आले नाहीं. पागेस नागोजीपंत व सोमवंसी यांचा जमाव आहे. जयेसिंग सिरके व आपाजी माने व आंगऱ्याचे लोक व तोफ यैसे जाऊन मिरजोलीच्या पाठारीं राहिले आहेत.

मोर्चा दिला नाही. आमचा मेढा पूर्ववतप्रमाणें साबुत आहे. येक बाजू जायां जाहाली आहे व दरवाजे जळाले, त्याचें सामान आणून व दरवाजेही तयार केले आहेत. जे दिवसीं काळुस्तेस कोणी येईल ते दिवसीं मेढा काईम करितों. आणिक दोनसें माणोस मुलकी भरतीस पाठवावयाची आज्ञा केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. सेवेसीं विदित होये. हे विज्ञाप्ति.

¶Tubaji Anant reports to Chimaji Appa the disposals of the various Sardars and promises him to put up the palisade as directed..

No. 278, *[About 14-2-1735*

छ १६ सवाल

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री

आपा स्वामीचे सेवेसीं

विनंती येसीजे. राजश्री दौलतराऊ सिरके माहाराज स्वामीनी काळुस्तेच्या मोर्च्यास रवाना केले त्यास चवीस रोज जाहाले. पालीहून निघालिया पंधरा दिवस जाहले. पाटणानजीक म्हावसीस तीनसे माणोस व पावणासें स्वार आले. तेथून माघारे खासे गेले आणि काबिला व लोक म्हवसीवर राहिले होता त्यास आठ रोज पालीस लागले. म्हवसीवरी फौज राहिली होती ते पोटाविण उठोन आपले घरास गेली. तेथें डेरा व पनास माणोस बारा स्वार राहिले आहेत. पहावें कधीं येतील कीं हेहि माघारे जातील कळेना. नागोजीपंत व सोमवंसी पागेवरी आहेत. जयेसिंग सिरके व आगांरकाकडील आडीचसें माणोस मिरजोलीस आहेत. छ २९ रमजानीं जयेसिंग सिरके मिरजोलीकडून खाडी उतरून गोवलकोटावरी आले. खाडीचे कडेस पावटा होता तो उपडीत होते. हबसियाचें तिनसें माणोस बाहिर निघालें त्यानी जयेसिंगाची फौज मोडली. खासा खाडीपलेकडे होते. लोक आलेकडे आले होते ते मोडले. च्यार जखमी केले. येसवंतराव घोसालकर ठार पडला. मुरदा काहाडावयास फुरसत जाहली नाहीं. लोक खाडींत उडिया घालून पलकडे निघाले. मुरदा सोडविला. दुसरे रोजीं पाठऊन दिला. सेवेसीं कळावें म्हणून लिहिलें आसे. दवलतराऊ आगर कोणी मिरजोलीस आलिया उपरि आज्ञाप्रमाणें मेढा काईम करूं. सामायेन व दरवाजे तारांगणांचे सामायेन ते करून ठेविलें आहे. सेवेसीं विदित होय हे विज्ञाप्ति.

¶Tubaji Anant complains to Chimaji Appa the delay of Daulatrao Shirke in arriving at Kaloste as instructed by the King. After mentioning the postings of the several Sardars the writer describes an action between the Sidi and Jaysing Shirke.

No. 2791 [16-2-1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामींचे सेवेसी

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मों तळागड चरणावर मस्तक ठेऊन साष्टांग दंडवत विज्ञप्ति. तागायत छ ३ माहे सौवालपर्यंत स्वामीचे कृपावलोकनेंकरून सेवकाचे व प्रांत मजकूरचें वर्तमान येथास्थित असे विशेष. शामलाकडील वर्तमान बहुत सुक्षम जाहाले आहेत. तमाम लोक पलोन कबिलेसुधां येतात. जंजिरेयामध्यें कोण्ही कोण्हाचा विश्वास धरित नाहीं. सिदी संबूल आपले घरांतून बाहेर पडत नाहीं. अवघा कारभार विपर्यास जाहाला असे. यैसियासी तिकडील लोक जंजिरकर व सुभेकरी पलोन येतात, त्यामध्यें नामांकित माणूस कामाकाजायोग्य येतात त्यास येथें त्याचे कबिले ठिकाणीं लाऊन त्याच्या तैनाता करून ठेवावे किंवा मुलकावर लाऊन द्यावे येविसी आज्ञा असावी. कार्याकारण कामाकाजाचे माणूस आढळलें तर तेथें त्याची बेगमी करून येथेंच चाकरी घेतल्यानें गोष्ट कामाची आहे. याकरितां सेवेसी विनंति लिहिली आहे. जे लोक येतील व हालीं येसजी राणे जंजिरकर याचा भाऊ सुभानजी राणे कबिलासुधां आले आहेत व आणखी दाहा पांच भले लोक आहेत, यांच्या तैनाता करून येथें चाकरी घ्यावयासी आज्ञापत्र सादर करणार स्वामी समर्थ आहेत. विशेष राजश्री कृष्णाजी माहादेव पुणेयाहून आलियावर तहऱ्हचा मजकूर व पुणेयाचे मुकामी खंड मक्तेयाची बोली राजश्री रामाजी गोपाल याचे गुजारतीनें जाहाली होती. त्याप्रमाणें सावंत जंजिरा लेहून पाठविलें व राजश्री रामाजी गोपाळ याणी साकल्य वर्तमान सांगितले, त्याजवरून चोहीं माहालचा खामखा करार होऊन बाकी साता माहालीं जंजिर तर्फेचे पाहाणीदार माहालीं आलियावर सेवकानें आपले तर्फेनें पाहाणीदार रवाना केले. सेवेसी कळावें. विशेष ब्राम्हण श्रीस गेले होते ते मागती फिरोन तलागडीं आले होते, त्यास येथून जंजिरा लेहून दस्तक आणविले व पाहाणीचें काम सुरलीत चालीस लागले. शामलाचा कारभार सुरळीत सारिखा देखोन ब्राह्मण श्रीस रवाना केले. सेवेसी विदित जालें पाहिजे. येथें लोकांची भरती नाहीं. मागील हजिरी सदासिव कान्हा याणी सेवेसीं निवेदन केलीच असेल. तर स्वामी कृपाळु होऊन दोनसें माणूस उत्तमसें पाठवावयासी आज्ञा केली पाहिजे. जागेसर हेच आहेत. शामलाचा भरंवसा नाही याकरितां सेवेसीं लेहिलें आहे. कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विज्ञप्ति.

¶*Subhanji Mankar asks Chimaji Appa permission to employ the deserters from the service of the Sidis who seem to have arrived at their last extremity.*

No. 280] *[20-2-1735*

पौ छ १९ सवाल.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे शेवेसी

विनंति सेवक तुबाजी आनंत साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील क्षेम तागायत छ ७ सवाल मो। धामणी वेढा गोवलकोट स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचें वर्तमान यथास्थित असे विशेष. कृपा करून छ २८ रमजान प्रो आलेगावचीं पत्रें पाठविलीं तीं पावोन परम संतोष जाहाला. तेथें आज्ञा कीं गनीम दगेखोर आहे. बहुत सावधपणे राहून आमित्रास खाडी आलेकडे परिस्रम होऊं न देणें. लोकांचे बहुता प्रकारें समाधान करणे म्हणोन आज्ञा केली. त्यास स्वामीचें पुण्य समर्थ आहे. गलबताची लडाई जालियापासून आम्हांकडी फासुवांतून गलबतें आगर होडी येत नाहीं. सोनगिरीचे टेंकडीवरी रात्रंदिवसी पनास लोकाची रात्र-दिवस चौकी खबरदारीनें ठेविली आहे. गलबतें होडी आलीं तर कालुस्तेचे खाडींतून जात असते. वरकड गोटची खबरदारी जे रवेसीने करावयाचे ते करीत आहों. रात्रंदिवस खबरदार आहों. लोकही बहुत हौसेन रजावंदीन स्वामीसेवेस आंतर करीत नाहींत. सेवेसी श्रुत होये. बहुत काय लिहिणे हे विज्ञप्ति.

¶*Tubaji Anant to Chimaji Appa saying that he has been taking precautions against any possible attack from the Sidi who is notorious for his treachery.*

No. 281] *[20-2-1735*

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. गलबतावरी लढाई जालेंचें वर्तमान राजश्री माहादोबास लिहिलें होतें. त्यानी माहाराज राजश्री स्वामीस विदित केलें. माहाराजानी कृपालु होऊन वस्त्रें २ सिरपाव १ चांदणी चिरा व आस्टगाली १ पाठविला. समाधान पत्र पाठविलें सेवेसी कळावें याकरितां लिहिलें असे. विदित होय हे विज्ञप्ति. व घोडी जेर जकमीनें होती. तिसरे रोजीं दाणा वैरण खाऊं लागली. उतार पडली कांहीं चिंता नाहीं. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञप्ति.

¶*Tubaji Anant informs Chimaji Appa of the receipt of the robes of honour which the King sent him on learning of his success in a naval skirmish.*

No. 282] [*25-2-1735 ?*

पौ छ १९ शौवाल

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे शेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव कृतानेक साष्टांग दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल ल्याहावया आज्ञा केली पाहिजे. यानंतर राजश्री स्वामीनी राजश्री संभाजी आंगरे याजकडे चिरंजीव गोविंदराव व रा रामाजी दामोदर पाठविले होते ते छ १२ सवाली आले. त्यासमागमे संभाजी आंगरे याणी सागोन [अपूर्ण]

¶*Jivaji Khanderao informs Chimaji Appa of the arrival of Govindrao and Ramaji Damodar whom the King had deputed to go to Sambhaji Angria.*

No. 283] [*About 23-2-1735*

पैवस्ती छ १७ सवाल.

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. राजश्री दौलतराऊ सिरके बहिरवगडच्या घांटे उतरून दुर्गवाडीवरी मुकाम केला होता. बारा हजार जमाव तीनसे माणोस लहानथोर घोडें पनास होतें. छ ६ सवालीं गोवलकोटांतून सिदी सैद च्यारसें माणोस घेऊन छपा घालवावयास गेला. कडवईतून जेवायासी गेले हें वर्तमान दौलतरायास कललें. हे जीन घालून कमरा बांधून च्यार प्रहर जागत राहिले. पाहाटे छपा आला. गोटानजिक आले तों खबरदार जाणोन दुरून पालिती करून झाडींत गेले. दुसरे रोजीं कूच पागेस यावया निमित्य केलें. सावरडिया खेडेजवल आलें होतें तों मागून गनिमानें पिछा केला. हे सबालून खंड (खिंड) उतरून मैदानांत आले. याची मुराद होती कीं परभारें जाऊन कालुस्तावरी मोर्चे लावावे. पागेस न जावे ते उर्मी आगदीं राहिली. पागेस जाऊन मुकाम केला. दुसरे दिवसीं नागोजीराऊ दरोगे व हजुरात जैजाला देखील गेले. दौलतराऊ पागेवरी आहेत. रात्री हुली पडताती. व पोटाचे मानसिक लोकांस जाहलें आहे. माहाराज्यानी च्यार पैसे दिले त्यापैकीं लोकास पंधरवडा रोजमरा दिला. कांहीं

कर्जदारास दिल्हें. पाच दिवस येऊन जाहले. पोटाचा गवगवा पडला. पुढें उमेद कळली. कृष्णाजीपंत म्हणोन ब्राम्हण व च्यार माणोसं पहिलेपासून त्याच्या गोटांत आमचे आहेत, ते वर्तमान लिहीत असतात. सेवेसी श्रुत होय हे विनंति.

¶*Tubaji Anant describes a skirmish between Daulatrao Shirke and the Sidi.*

No. 284] [*27-2-1735*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मुा नजीक कोरला सां दंडवत विज्ञापना. ताा फाल्गुण वद्य द्वितीया गुरुवारपर्यंत स्वामीच्या कृपावलोकनेकरून वर्तमान येथास्थित असे विसेष. श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीची आज्ञा होती कीं या कार्यास तुम्ही गेलेस म्हणजे राा मानाजी आंगरे यासी पत्र लिहिले आहे हे रवाना करणे, म्हणजे सामानसुमान दारुगोला तोफा देतील आणि उपरालाहि करितील. ते पत्र बजिनस तेच दिवसीं त्यांकडे रवाना केले. त्यास त्याणी उतर पाठविले कीं ज्या कार्याविरी आलेस (फाटलें आहे * *) आम्हास सूचना ल्याहावी होती. आतां (फाटलें आहे * * *) खरा केलात. बरे कोरला तुम्ही घेणे. रेवदंडेयासी शह आम्ही देतो. परंतु तोफाविसी आम्हांस कांही लिहिलें नाहीं येसे उतर पाठविले. ते पत्र बजिनस सेवेसी पाठविले आहे. येथून जाबकरी गेले होते त्यांजवळ बोलत होते कीं रेवदंडे व कोरला म्हणजे कुलाबेयाचा दरवाजा आहे. आम्ही येथें आलों तेणेंकरूनहि त्यास परम चितांत श्रम वाटले. सविस्तर अर्थ सेवेसी कळावा म्हणून लिा असे. जर आम्ही येथून शह दिल्हा आहे तो काढून उठतो तर ही स्थले बलकावतात वाट बंद केली आहे. इकडील तिकडे तिकडील इकडे माणूस फरको देत नाहीं व लाकूड फाटेहि बंद आहे. कुमकेची वाट पाहत असो. तरी भारी जमाव व तोफा व दारूगोला येसे सत्वर स्वामी रवाना करितील तरी फिरंगी याचा आटा बंद होतो. रेवदंडा स्थल दुसरेयाच्या हातास जावे येसे नाही. याजकरितां दोही स्थळापुरते सामान रवाना करावयासी स्वामी खावंद धनी आहेत. सेवेसी विदित होय कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विज्ञाप्ति.

¶*Subhanji Mankar to Chimaji Appa: complains against Manaji Angria for not supporting him in the fight against Korlai.*

No. 285] [28-2-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक तुबाजी अनंत साष्टांग नमस्कार विनंती. सेवेसी प्रार्थना तागाईत छ १५ सवाल मौजे गोवलकोट स्वामीचे कृपेंकरून सेवकाचें वर्तमान येथास्थित असें, विशेष. छ १२ सवालीं राजश्री दौलतराव शिरके पागेहून आमच्या गोटास आले, कितेक वर्तमान सांगितलें. हे मोहीम तुमच्या खावंदाच्या भरवशियांवरी कबूल केली आहे. आपलें साहित्य करणें काळुस्तेस मोर्चा बसवितों. तीनशें माणोस साहितेस देणें. आश्रयेंकरून तुमच्या लोकांस तुम्हा-कडे पाठऊं. आम्ही उत्तर दिलें कीं जें होईल तें साहित्य करूं, तुमचे कुमके आहों; परं(तु) दुसरा जागां लोक खावंदाचे आज्ञे वेगळें देणार नाहीं म्हणोन कितेक सांगून वस्त्रें देऊन लोकांस व त्यांस जेऊं घालून रजा दिली. त्याजवळ ऐवज पाहतां पंनास लहान मोठे स्वार तीनशें माणोस आहे. याचे वस्तु मोर्चा काळुस्तेस कायम होतां दिसत नाहीं. जयेसिंग शिरके मिरजोलीस आहेत, त्याकडेहि गेले होते, कुमक मागत होते. त्यांनींहि आम्हांप्रमाणें स्वालजाब केला. कालीं छ १४ सवालीं गनीम पागेवरी चालून गेला. रिकामटेकडीजवळ मेट पागेमजीक होते, ते मारले गेले. मारामार आवाज बहुत सुटत होते. कोण जायां जाहाले काय तें कळलें नाहीं. राऊत खबरीस पाठविले आहेत, वर्तमान आलियावरी लेहून पाठवितों. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Tubaji Anant to Chimaji Appa writing about the request for help made to him by Daulatrao Shirke and the answers which the writer gave him. Jaysing and Daulatrao Shirke may possibly be relations of Shahu's Rani Sakwarbai.*

No. 286] [28-2-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंति. सेवक तुंबाजी आनंत साष्टांग नमस्कार विनंती प्रार्थना येसिजे. तागायत छ १५ सवाल मो धामणी. स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचें वर्तमान यथास्थित असे विशेष. राजश्री रामाजी विस्वासराऊ पांच जण भाऊ चवघाचीं लग्नें याची बापानी केली. हे ब्रह्मज्ञानी निघाले लग्न न करीत आजीपावेतों तैसेच होते. येंदा याचे बाप निवर्ततेसमई भाक घेतली कीं ल(ग्न) करावें.

यानी मान्य केलें. हे चाकरीस त्रये पाटणाहून इकडे आले. गोवलकोटानजीक मिरजोलीवरी मार्गी यावरी गनिमाच्या लोकांची मारामार जाहाली. यानी आपले मर्दुमीची शर्त करून निघाले. घोडा पडला, म्हालाजी नलवडा धरून नेला. त्याचा इलाज करावयाचा तो केला परंतु सुटला. राजपुरीस पाठविला. मग आम्ही पंधरा गांवास दबाव दिला की आमच्या कौलानें तुम्ही वस्ती केलीत. आमल गनिमाचा चालत आहे, त्याचे प्यादे व आमल फिरला म्हणजे मुलूक मारूं जाऊन पस्त करूं. तुम्हांस नांदणे आसल तर आमचा मालाजी नलवडा सोडून आणणे. त्यावरून हवालदार व खोत गोवलकोटात जाऊन किलेदाराचें लिहिले जंजिरियास पाठऊन म्हालाजीस आणून आम्हांकडे पाठविला आणि पत्र लिहिले, कीं तुमच्या खावंदाचा आमच्या खावंदाचा स्नेह आहे ये गोष्टीवरी व तुमचे येकलासीवरी द्रिस्ट देऊन म्हालोजीस जंजिरेहून आणून खुलास करून पाठविला आहे. म्हणोन पत्र लेहून पाठविला. हा छ १२ सवाली आम्हांजवल आला. सेवेसीं कलावें म्हणोन लिहिलें असे. यानंतर रामाजी विस्वासराऊ याचे घराहून पत्र आले कीं वधू उपवर जाहाली आहे. पुढे लाभिक नाहीं. लग्न फालगुणमासीं वदीपक्षीं लग्न आहे. बेगमी करून जाणे म्हणोन लिहिलें. आम्ही रजा देत नव्हलों, परंतु याचें वर्तमान ये रीतीचें येव्हां निरोप न देऊं तरी पुढें लग्न करणे नाहीं म्हणोन यानी शपथ वाहिली. जरूर जाणोन स्वामीकडे जावयास निरोप दिला. याचा एक स्वार आम्हाजवल आहे. तीन च्यार आसाम्या स्वामीकडे आले आहेत. याची लग्नाची बेगमी करणार आज्ञा देणार स्वाम खावंद आहेत. बहुत काय लिहिणे सेवेसी श्रुत होय हे विनंती.

¶*Tubaji Anant writes to Chimaji Appa about the capture of Mhaloji Nalavada and the subsequent efforts of the writer for his release. He also informs that Ramaji Vishvasrao has been allowed to proceed home for his marriage.*

No. 287] [*1-3-1735?*

श्री

पुा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजमाचीस राजश्री चिमणाजी भीवराव पाठऊन राजकारण केले तो अर्थ लिहिला तो कलो आला. त्यास किलेकरी याची बोली आहे आणि जबरदस्ती केलियानें खामखा कार्य होईल. आम्हीं गडोगड स्वारिया पाठविल्य होत्या, परंतु राजश्री पंत प्रधान याची आज्ञा आली. आम्ही सेवक लोक; मानि·

लीच पाहिजे. लोक उठऊन आणिले. आपणासहि राजश्री राव लिहितील परंतु आपण त्या स्थलाची उपेक्षा केली न पाहिजे. आम्ही सेपनास राऊत व सेसवासे माणूस माचीखाली मौजे खराडीस पाठविली आहे. जो सरंजाम लागेल तो पावता करून. तरी आपणहि रा। चिमणाजी भीवराऊ यानी कुमक करून सलुखे अथवा जबरदस्तीने (स्थल) हस्तगत केले पाहिजे. आपण धीर धरल्यानें कार्य होईल. आम्ही येक दोस्थली बराच प्रेत्न केला होता, परंतु इकडील नालिसी[1] त्याजकडील लोकांहीं कुलाबा लिहिल्या. त्यावरून आम्हांस नेसीयेत[2] करून लिहिले. आज्ञेप्रमाणे वर्तणूक केली. बहुत काय लिहिणे. आम्हास तो आज्ञा मानिली पाहिजे. परंतु स्वामीनी तरी रकारस्थलचे[3] निग्रहेकरून कार्य आगत्य केले पाहिजे. बहुधा स्वामीस पत्रे रा। रायाची आली असतील, परंतु दोन दिवस धीर धरून कार्य केले पाहिजे. लोभ केला पा। हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi requests Chimaji Appa to send more succour to Chimnaji Bhivrao and to help him in capturing Rajmachi—a place on which he had set his heart but which he had to leave in obedience to the Peshwa's order.*

No. 288] *[12-3-1735*

श्री

श्रीमत राजेश्री आपा स्वामीचे शेवेसी

पोष्य रघुनाथ हरि दंडवत प्रा। विनती. येथील कुशल ता। छ २७ शौवालपावेतो स्वामीचे कृपेकरून यथास्थित असे विशेष स्वामीचे आज्ञेप्रो राजपुरीकरास पत्र लेहून पा। आहेत व इंग्रजाकडीलही दोन पत्रे पा। आहेत. पाहून सिके करून रवाना करावयाची आज्ञा करावी. आम्ही स्वामीकडेस येत होतो, परंतु उंटे लस्करात गेली व राजश्री वासुदेव जोसी शुक्रवारी येणार त्याही बराबर जाऊ म्हणोन सांगितलें त्यावरून राहिलो. सुक्रवारी येऊन उंटे दोन तेथे गेली आहेत ती पाठवावयाची आज्ञा करावी. दक्षणेकडीलहि कितेक वर्तमान सांगावयाचे आहे यास्तव भृगुवारी येतो. बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विज्ञापना.

¶*Raghunath Hari writes to Chimaji Appa of his intention to explain to him personally certain matters.*

---

१ चाहड्या. २ ताकीद ३ राजमाची.

No. 289] [Recd. 2-4-1735 ?

पौ छ १९ जिलकाद.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ
व ताा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांजकडील जमाव गोवलकोटास आला म्हणिजे राजश्री स्वामीस सर्व प्रकारे त्यांचा अभिमान पडेल. कितेक बोलीचालीचा प्रसंग पडेल. कागदीपत्री लिहिल्यानें जाबसाल उगवणार नाहीं. मातबर जाबसाल आम्हास देता नये. याकरितां स्वामी प्रसंगी आसिले पाहिजेत. पुढील विचार सुचला तो स्वामीस लिहिला असे. उत्तर पाठविले पाहिजे सेवेसी विज्ञापना.

¶*Purandare writes to the Peshwa and Chimaji Appa that no settlement can be agreed upon unless Sambhaji Angria actually sends reinforcements to Gowalkot.*

No. 290] [Recd. 3-4-1735

छ २० जिलकाद

श्री

विनती उपरी. गोवलकोटाकडील वर्तमान तरी वरचेवर पत्रे येत आहेत. यैसियासी साप्रत पत्रे आली. त्यास चौघांची पत्रे चौ प्रकारची आहेत. ती पत्रेच बजिनस सेवेसी पाठविली आहेत. त्यावरून वृत निवेदन होईल. पत्रे पाठविली आहेत, ते सविस्तर वाचून पाहिलीं पाहिजेत. कृपा वर्धमान असो दीजे. हे विनती.

¶*The communications received from Gowalkot are sent to the Peshwa for perusal.*

No. 291] [23-4-1735

पौ छ १० जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी. दारू गोळी व खोरी कुऱ्हाडी वगैरे सामान व लोक कोणी अद्यापि आले नाहींत. उदैक तेथून कूच करावे लागेल. मागाहून आली काये कार्याची? याजकारितां आवघे सामान उदैक रामाजीपंतासमागमे अविलंबे येऊन

पोहोचे तो अर्थ केला पाहिजे. दारूगोळी भाडेयाचे बैल करून अगत्यरूप पाठविले पाहिजे. लोक बाा वेठी तो पाहिजे. कानडे तो मसलतीस येत नाहींत. त्याचा मुबदला आम्हीं तिकडील वलणातील चांगलें माणुसे पनास निवडक ठेऊन येशियास त्यास रोजमेरा दिल्हा पाहिजे. तरी सेंभरा माणसाच्या रोजमरियास यैवज आपण पाठवितील, त्याखेरीज पाठविला पाहिजे. आम्ही व आपण राजश्री स्वामीकडील तरतुदेस बोलिल्याप्राा साहित्य होत नाही म्हणोन हसत होतो त्यास इकडील तरतूद तैसीच दिसोन येती. याउपर आम्ही उदैक स्वार होऊन जातो. आपण रागास येतील की यास इतके आगत्य ? तरी आम्हास स्वामीच्या लौकिकाचे आगत्य, याजकरिता विस्तारे लिाा असे हे विनंती.

¶*Unless funds and provisions are supplied, Pilaji Jadhav says he cannot continue to conduct the fighting operations.*

No. 292] [*6-5-1735*

पाा छ २२ जिल्हेज

श्री

पुाा राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. प्रस्तुत सिदी सात मुंबईस आला आहे. सुरतेची जाहाजे शामलानी धरिली होती ती जाहाजे मुंबईस घेऊन आला आहे. सिदी मसूद याणी सुरतेच्या बारियावरी जाऊन सुरतवालियाची आणखी जाहाजे दोन धरिली आहेत. त्यास सुरतवालियाने इंगरेजावरी निमित्य ठेविले की आमची जाहाजे शामलाकडून तुम्हीच धरविली म्हणून इंग्रेजाचा इगरेज सुरतेस वखारदार आहे त्याचे घरी चौकी बसविली आहे. त्यास जहाजे धरली आहेत त्याचा खंडकरार करून चुकवावया विचारास सिदीसाद यास इंगरेज याणी मुंबईस राहाऊन घेतले आहे. कलावें याकरिता लिहिले असे. सिदी साद याची जाहाजे दाहा बारा व पाचसे माणूस त्याजवली आहे. राा कृष्णाजी राम यांजकडे आम्ही माणूस पाठविले आहे. त्याजकडून वर्तमान लेहून येईल ते सेवेसी लेहन पाठऊन. बहुत काय लिहिणे लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*The Peshwa is informed about the strained relations between Sidi Sat and the officers at Surat. The Sidi captured some ships belonging to the Surat Subha who, suspecting the English to have instigated the Sidi, has the head of the factory put under arrest.*

No. 293] [12-5-1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मो तलागड साष्टांग दंडवत विनंती येथील वर्तमान तागायत छ २९ माहे जिल्हेज पावेतो स्वामीचे कृपावलोकनेंकरून प्रांत मजकूरचें व सेवकाचे वर्तमान यथास्थित असे विशेष. कोट माहाड येथें शामलाची स्वारी तीनसें माणूस जाऊन बसगांव प्रा. माहाड येथें बैसली आहे. व आंगरेयांकडील नारायेण सेट गुजर तीनसें लोकांनसीं कसबे तुंदुल येथें बैसले आहेत. शामलाकडील कसबे माहाड येथें निमे मागतात ते देत नाहीं याजकरितां कजिया आरंभिला आहे. त्याजवरून माहाडचे हवालदार याचे पत्र आम्हांस आलें तें बजिनस सेवेसी पाठविलें आहे व मुखवचनें सांगोन पाठविलें कीं ते कोट घेतील तो गोसावियानीच लोक पाठऊन घेतला पाहिजे तरी येविसीं आज्ञा करणार स्वामी खावंद आहेत. बंदर रेवदंडे व मुंबई येथील सावकार याची गलबतें मीठ भरून उरणाहून बंदर रोहे येथें येत होतीं ते राजश्री मानाजी आंगरे याणी २ दोन गलबतें धरून नेलीं, त्याजपासून रुपये १५० दीडसें घेतले. ते हरयेकविसी बंदर मजकुरी कजिये करितात. सेवेसीं स्रुत जाले पाहिजे हे विज्ञापि. शामलाची व आंगरे याची स्वारी आली आहे तिकडे गोरेगांव गोवेलें इकडे आम्हाकडील स्वारी त्यासी कुमक करावयासी सांगितले आहे. ते कोटावर जातील तेव्हां आम्ही कुमक करावी लागेल. बंदर रोहें येथें मिठाची माहामुरी जाली, याजकरितां वाणियाचे वकाळे+ येतात ते फिरोन जातात. साहुकार म्हणतात आमचे रुपये देवील तरी बंदर मजकुरीं अमदरफ्ती. येविसी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत हे विज्ञापि.

¶*Subhanji Mankar from Talagad reports to Chimaji Appa the arrival of a party of the Sidi against Mahad who have started a quarrel with Manaji Angria's men. He also reports news about the trade in salt.*

No. 294] [*Received 18-5-1735*

छ ६ मोहरम

श्री

पुरवणा तार्थरूप राजश्री राऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंति. कर्नाळियाचेविसी स्वामीनी लिहिले की विचारे जाहाले तर किल्यावर सामान न जाये यैसे करावे. यैसियासी चहूकडील शह प्राप्त जाहाले

+ वकळा = a bullock-load of grain (Wilson).

यामुळे तेथील वेढा उठविला व किल्लेदारासी सख्य केले. शामलाकडील लोक काही दाहावीस किल्यावर होते तेहि किल्लेदारानें खालते घातले. हे वर्तमान पहिले लिहिलेच आहे. पुढे काही किल्यास वेढा बसविता येत नाहीं. विचारे-करून दग्यानेच कार्य जाहाले तर करावे यैसे अहे. नवाबाची छावणी कोठे होते हाही अर्थ कलेल. दग्याने कार्य होतेसे नजरे पडल्यास नवाब कोठेंहि असला तरी कार्य करीतच आहो. वेढा बसवावयाचा विचार त्याचे छावणीच्या विचारासारिखा केला जाईल. हे विनंति. जर दग्याने पावसालात अगर आगोटीस कार्य जाले तर करू. दग्याने न होई तेव्हा भाद्रपद आस्विनपासून वेढा बसविल्याने आगोटीपावेतो वेढा काईम राहिल्याने आगोटीस वरील दाणा सरून कार्य होईल हे विनंति.

¶*Chimaji Appa writes to Bajirao that another siege will be laid to fort Karnala if the circumstances to undertake it be found favourable.*

No. 295] *[15-6-1735?*

श्री

राजश्री तीर्थस्वरूप बाबा सुभेदार मो हिजवडी
स्वामी वडिलाचे सेवेसी

आपत्यासमान कानोजी माणकर मो तलागड चर्णावरी मस्तक ठेऊन सिरसाष्टाग दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून ताा छ ४ माहे सफर-पावेतो वडिलाचे कृपादृष्टीकरून वर्तमान आपत्याचे व किले (मज) कुराचे येथास्तित असे विशेष. प्रांत मजकुरी वसुलाचा मीठपटी वगैराबाबचा हगामा जाला आहे. यास्तव शामलाने जजिरेयाहून स्वारी नेऊन मौजे माहाड मामले तले येथील कोट वसऊन मामले मजकूर वगैरा माहालचा वसूल ध्यावा यैसा निश्चय जाला आहे. करार माहाडचा वसविलो. जंजिरेयाहून गलबते येतात ती बंदरकिनारा बारल वासीई तर्फेस येऊन रानामधे राहोन किले मजकूरचे घेरियापावेतो येईतंवर खबर कलत नाही. गनिमानी तो बहुतसी धामधूम माडली आहे. यास्तव वडिलाचे सेवेसी लिाा आहे व सिदीसाद म्हणतो जे खडोजी माणकर लौकर येत म्हणजे आपला व त्याचा येक वेल दाखला हात मिलोन निशां होता यैसी बोली आहे. याजकरितां वडिलांही श्रीमंत पंतप्रधान याचे सेवेसी विदित करून स्वारीचा पोख्ता सरंजाम करून रवाना केला पाहिजे. लोकापुढे आले म्हणजे वडिलाचे पुन्येकरून श्री समर्थ आहे. वडील मागाहून आले तरी कार्यास येईल. येविसी हुजूरहि सेवेसी विनंतीपत्र लिाा आहे. विशेष कार्य

लिहिणे. येथील सरंजाम रोजमुराचा गवगवा लोकांही केले आहे. तरी रोजमुरा लौकर रवाना करणार वडील आहेत. कृपालोभ असो दीजे हे विनंती.

हे विनंती

¶*Kanhoji Mankar reports to Khandoji Mankar the aggressive attitude adopted by the Sidi in collecting the dues from the province and asks him to request the Peshwa to send him troops so that he can check the Sidi.*

No. 296] [17-6-1735

पो छ १२ सफर

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल तागाईत छ ६ सफर जाणून स्वकीय लेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष सांप्रत राजश्री मानाजी आंगरे यांणीं किल्ले कर्नालियाचा पैगाम बहुतसा मांडिला आहे. आव-टियास दोनच्यारशें माणूस ठेविलें आहे. माला केल्या आहेत. हें वर्तमान कर्नालकरास कळलें, त्यावरून आपलीं खांसा माणसें व कांहीं खोटी वस्तभाव होती ती मुंबईस पाठविली आणि जरारा होऊन राहिला आहे. किल्ले मजकूरच्या कितेक लोकाचे कबिलें खालीं होते त्यांस ताकीद केली, कबिले किलियावरी घेऊन येणें. जो कबिला किलियावरी जातो त्यास चाकर ठेवितो, नाहीं तरी रुकसत करितो. याप्रकारें खबरदारी करीत आहे. दुसरें वर्तमान जनचर्चा आहे कीं किल्ला शामलास द्यावा. शामलानींही फिरंगियांजवळ उरणचें करंजें बंदर आहे तेथील बोली घातली आहे; तेंही बंदर किल्ले मजकुरास जवळी आहे. ऐशियासी आमचे विचारें किल्ला दुसरियाचे हातास गेला म्हणजे फटकाल गोष्टी; याकरितां किल्ले मजकुराखालीं दोनच्यारशें माणूस ठेवावें आणि दुसरियाचे हातास जाऊं न द्यावा. त्यास स्वामीचे विचारें येविशीची काय ते आज्ञा करणें ते करावी त्याप्रमाणें वर्तणुक करून. किल्लेदार किल्ला शामलास देईल ऐसें दिसोन येत नाहीं. स्वामीस कळावें याकरितां लिहिलें असें. बहुत काय लिहिणें लोभ करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi reports to the Peshwa that the Killedar of Karnala is concerting measures to guard against a surprise from Manaji Angria.*

No. 297] [19-6-1735?

श्री

श्रीमंतर राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल तागाईत छ २८ मोहरम जाणून स्वकीय लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. मुंबईहून इंसबर्ड[1] इंग्रेज व सिदीसाद यांजकडील बाळाजी शेणवी वसईस फिरंगियांकडे गेले. त्यांणीं फिरंगीयांजवळी बोली घातली कीं उंदेरीस पाणी उदकास बंदर पाहिजे. त्यास उरणास करंज्याचें बंदर उरणचे दक्षणेस पेणेचें आंगास आहे तें बंदर द्या. त्यास अद्याप फिरंगियांनीं मान्य केली अगर नाहीं ऐशी बोली निवडली नाहीं. परंतु ते येऊन यांणीं बोली घातली आहे, हें वर्तमान येथें आलें तें स्वामीस कळावें, याकरितां लिहिलें असें. बहुत काय लिहिणें लोभ करीत गेले पाहिजे हें विनंती.

¶*Vasudeo Joshi communicates to the Peshwa the news received by him about the proposals made by Inchbird and Sidi Sat to the Portuguese at Bassein to make over the port of Karanja to the Sidi to secure water-supply for Underi.*

No. 298] [23-6-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी कृतानेक नमस्कार विनंति. येथील कुशल तागायत छ ७ माहे सफर जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. किले कर्नालियाचें वर्तमान पूर्वी स्वामीस लिहिलें आहे त्यावरून कळलेच असेल. अलाकडे अजीच अबटियाचे कमाविसदाराचें पत्र आलें तेंच सेवेसीं पाठविलें आहे त्यावरून कलों येईल. सारांष गोष्ट कुलाबकर किले मजकूरच्या पेगामांत फारसे लागले आहेत. पेशजी त्याची स्वारी येक आली होती. हालीं रामाजी सबनीस व हैदर भालदार स्वारी घेऊन आले आहेत. किलेदारहि बहुत खबरदार आहे. किलेदारानी मकबुल अलम यास लेहून कांही जमावहि आणविला आहे. त्यास आमचे विचारें सें दोनसें माणूस किलाखालीं ठेवावें म्हणून पूर्वी स्वामीस लिहिले आहे. त्यास स्वामीच्या विचारास काय येईल त्याप्रमाणें आज्ञा केली

[1] इंचबर्ड.

पाहिजे. त्यासारखी वर्तणूक करून. कळावें याकरितां लिहिलें असे. बहुत काय लिहिणें. लोभ असों दीजे हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi reports to the Peshwa news about fort Karnala.*

No. 299] [*27-6-1735 ?*

श्री

नकल

विनंति सेवक संताजी जाधव व दुर्गोजी भोईटे कृतानेक विज्ञापना येसीजे. छ १६ सफरी येसाजी अनंत यानी मोर्च्यांतील दुखणेकरी ८ आठजण त्याजबराबर शाबूत आठजण येकूण सोळा माणूस आम्हास अगर बावाजी म्हसके यांस कळों न देतां रसाळगडाकडे घरास रवाना केले. परंतु नद्या भरल्या आहेत यामुळें गनीम हमेशा पांचसासें माणूस पलीकडे जाहाजावरी उतरोन परसरामचे डोंगराकडून मोकले रानी फिरतां त्याजवरी आमचा काहीं शह पोंहचत नाहीं आणि गनीमानी पालत लाऊन त्याजवर दोनसें माणूस दोन निशाणे जाऊन दुखणेकरी आठजण येकदांच धरिले. जे शाबूत होते ते पळाले. त्यांचे पाठीस लागता स्वारी गेली. येक जण जोरावार होता तो दाजेदाट (?) पळोन तीन नद्या पोहोन हतेरें व पांघरुणें टाकून आला. त्याणे सविस्तर वर्तमान सांगितलें. हा काल पावेतों लस्करची खबर हरयेक दुखणियाची व माहागाईची खबर. लोक उठोन पळोन जातात त्याची खबर फुटों दिल्हीं नाहींशी तजविजेने राहात होतों. परंतु माहाराजानी येसाजी अनंत कार्याचे मनुष्य पाहून हा मनसुबा सांगोन येथें पाठविले त्यानी यैसें केले. यामुळें कितेक वसवास[१] लोकानी खादला आहे. हणगोजी बोरगे आम्हाजवळ खातगुणा दुखण्यामुळें जाऊन, जातों म्हणून बोलोन गेला, परंतु त्यानी आपला पाय काढून पुढे गेला आणि मागें त्याचे लोकानी आम्हास पोटास नाहीं म्हणून तष्ट[२] लाविलें आहे. परंतु दिसोन येतें कीं तेहि उठोन जाणार. यैसे वर्तमान लस्करचें आहे. जर हेहि उठोन गेले म्हणजे आंगरिया-च्यानेहि टिकाव धरवत नाही. तेही लस्करचे भरंवासियावर आहेत. काही येक लस्करची फूट पडली म्हणजे आपणहि जे तजवीज करणे ते करावी यैसें दिसोन आलें आहे. माहाराजांस श्रुत व्हावें म्हणून लिहिलें असे. लक्ष विज्ञाप-पतीची विज्ञाप्ति हे आहे. या उपरी सर्व बेहबुंदी[३] करणार स्वामी समर्थ आहेत. आम्ही लेहून उत्तीर्ण[४] जालों आहों! बावाजी म्हसके याणी वाणियाचे पदरीं

---

१ संशय, भीति. २ . निकड, जिकीर. ३ तरतूद. ४ मोकळे.

घाटावरून सामान पोटाचे आणावयास यैवज दिल्हा होता, त्याचा जिन्नस येऊन तिवऱ्याच्या देवळामधें घाटाखालीं येऊन राहिला आहे. परंतु तेथील रखवालीस काहीं माणूस पाइचे पाठवावयासी आम्हाजवळ नाहीं, आणि स्वाराचाही इलाज नद्यामुळें नाहीं. गनीमास तों येकथडी आहे. त्यास दगा येखादा जाला तर आमचाहि इलाज नाहीं. स्वार उठोन जातात ते बहिरवगडचे घाटीं जातात. आंगरियाकडील येक माणूस मोर्चियांतील मोर्चा सोडीत नाहीं यैसे वर्तमान आहे. सेवेसीं श्रुत जाले पाहिजे हे विज्ञाप्ति.

¶*Santaji Jadhav and Durgoji Bhoite report their deplorable plight at Gowalkot.*

No. 300] [*11-7-1735 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक कृष्णाजी हरि मुा किले बाणकोट चरणावर मस्तक ठेऊन सिर साष्टांग नमस्कार विज्ञापना ताा छ १ रविलोवलपावेतो स्वामीचे कृपे अवलोकने-करून आज्ञाधारकाचे वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामी कृपालु होऊन राा सुभानजी सिंदे याजबरोबर मजला पाठविले. कितेक प्रकारे स्वामीनी सांगितले होते, परंतु राा सुभानजी सिंदे येककली आहेत. सारे सरदार हातेसी धरून आला बांध त्याचेने होता दिसत नाहीं. हा जागा तों सरदेचा आहे. समस्त सरदार येकरूप मिलोन असेल तर स्वामिकार्य येकनिस्टेने होईल. मुख्य सरदार जो असेल त्याचा वागजल्पना बहुत असावी ते मारनिले मधें नाही, परंतु येकनिस्ट आहे. स्वामीकार्य तो होईल. परंतु समस्त सरदार मिलोन स्वामीस त्याही विनंतीपत्र लिहिले आहे, त्यावरून सविस्तर सेवेसी निवेदन होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना. येथील हकी (क) त आहे ती सेवेसी लिहिली आहे. सेवकाचेहि ऊर्जित करणार स्वामी समर्थ आहे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Krishnaji Hari complains to Chimaji Appa that Subhanji Sindia, under whom he is placed, is too haughty and headstrong to work harmoniouslu with his subordinates.*

5448

No. 301]   [21-7-1735 ?

श्री

राजश्री चिमणाजी पंडित दाजी
गोसांवी यांसि

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्री मानाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लिहिले पाहिजे विशेष. नारायेण हरकारा आपणाकडून पत्राचे प्रत्योतर घेऊन आलियावरी आपले आरोग्यतेचे वर्तमान कलोन येता सर्व चिंतेचा परिहार होऊन कोट्यावधीचा आनंद जाहाला. गोवलकोटास लोक पाठवावयाविशी राजश्री रायाचे पत्री लिहिले आहे त्याप्रमाणे उतर पाठविले म्हणजे स्वस्छता होऊन विचारणेचे उद्योगात आवकाश प्राो लागोन. कलले पाहिजे. बहुत काय लिहीणे कृपा केली पाहिजे. रवाना छ ११ माहे रावल हे विनंती[१].

¶*Manaji Angria to Chimaji Appa, thanking him for his letter and informing him that men will soon be despatched to Gowalkot as desired by the Peshwa.*

No. 302]   [Oct. 1733

तालीक

श्री

विनंती उपरी. पूर्वी आपणास पत्रे लिहिली आहेत. पहिले आम्हासी करार केला होता की, चऊल आपले घ्यावे. हाबसी याचे किले घेतले ते घेतले. उरले राखावे. आपला मातबर माणूस नेऊन सल्य करून वेढे काढावे. यास्तव आपली आज्ञा आल्यानंतर अखंड पुसत की, उतरे आली न आली. उतरे आल्याने विचारेविचारे सांगितले. नवाबास तो सावकास नाही. कलताच हबसियाचा झाडा गडाचा आणितां अंजनवेल, गोवलकाट, राजपुरी, उंदेरी, पदमदुर्ग वरकड स्थले घेतली, त्यावरून श्रमी होऊन फारसे तीर्थरूपाचे द्रव्याची हाणी होऊन श्रम पावले. त्यावरून सेवेसी लिहिले. तदनंतर आम्ही निरोपांचा उद्योग केला. निमित्य की तुमचे मनी बिगाड करणे तरी आम्ही जाऊ. अगोधर राहाणे मनासीब नाहीं. त्यावरून तुम्ही का जाता. आम्ही बिगाड कशास करू. भला माणूस देतात की येक रायेरी ठेऊन वरकड किले देते तरी

---

१ येथें कान्होजी आंगऱ्याचा शिक्का आहे.

पाठवितो. हबसीयासी काये उरले आहे? त्याणे तुमचा उपकार कशास घ्यावा? आपण काही बिगाड करीत नाहीं. ऐसी गोस्ट बोलतात. केवल निग्रह करून व्यावा तर तुम्ही काये म्हणाल यांस्तव निस्टर करिता नये. त्यामध्ये वेथेनेहि पडिला आहे. दाहा पंधरा दिवस दरबार नाही ऐसा प्रसंग आहे. पहिले औरंगाबादचे, बराणपूरचे लोकास पत्रे गेली होती की येणे. मागून पत्रे गेली परवा की, दसरा करून येणे. क्षणभंगूर बुध जाहाली आहे. करनाटकावर फार जाणे वासना आहे. पौशमासामधे निर्वाह जोशानी केला आहे. जोसी फार सावध प्रमाणिक आहेत. आणि सांगितले तितके प्रमाण जाहाले. त्यावरून हेहि प्रमाणच मानिले आहे. येका दो रोजा आरोग्य जाले तरी भेटीनंतर सविस्तर लिहो. परंतु तुम्हास अंजनवेल व गोवलकोट हस्तगत होता तर कोकणांतील निशाईल होते. येथे त्याचा वकील मोहनलाल व जमातदार हबसी याचा आला आहे. वकील मातबर आहे. म्हणतात की, हबसी याचा स्नेह करून वेढा काढील तरी उतम. नवाबास आर्जी करितात, वरचेवर पनास लक्षाचा माहाल राजपुरीत आहे, किला गेला तरी जाईल. उप्राला करा माल तुम्ही घ्या. सुरतेत सात हजार हशम ठेविले आहेत. नारल पडिल्यानंतर मदत जाईल. गपाहि मारितात, तो उंदेरी गेली बारा हजार रुपये घेऊन. हे वर्तमान प्रधान-पंताकडील जासुदाही सांगितले. आम्ही आर्जी करून पाठविली. पोटास नाही. किले विकिले. ईगरजापासून कोंण घेणार? जमातदार वकील आपले तर्फेने ब्राह्मण व जमातदार म्हणतो मजला पाठवाल तरी मी जातो माहाराजापासी आण सिदीसादाचा स्नेह करून देतो. आज्ञेप्रमाणे राहाट करू. ऐसी घाबरीहि आहेत. मोगल काही बिगाडहि करू पाहातोस दिसत नाही. केलियाने याचा तूर्त परिणाम लागतोसा नाही. येक वरिला आहे, फौजा तमाम जथून याचा निर्वाह केलिया निःकंटक होते. उतरेकडीलहि मग चिंता नाही. परंतु याचा उद्योग जालिया फार उतम आहे. च्यार दिवस कसाला पडेल. परंतु पुढे सौख्य होईल. पैरवी केलिया होईल. कोकणात चौकिया ठेऊन वर्ताहि बंदोबस्त केलिया फार उतम आहे. फौजा तो तयारच आहेत. तूर्त यास फार बरे वाटत नाही. आरोग्य जाल्यानंतर भेट होईल, आण सविस्तर लिहोन पाठऊ. कलले पाहिजे. प्रज्यंन्य येकदर नाही. गवल अद्याप नाही. ऐसा विचार आहे. बहुत काये लिहिणे हे विनंती.

¶*The writer sends news of the unsteady attitude of the Nizam with whom a discussion was opened as regards a permanent settlement being effected between the Peshwa and the Sidi. The letter is addressed from the Nizam's camp, probably to the Peshwa, and reports that envoys from the Sidi have arrived at the Nizam's Court to interest him in the Sidi's cause.*

No. 303] [12-8-1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

साहेबाचे शेवसीं

विनंती. आज्ञाधारक सुभानजी सिंदे नामजाद किले बाणकोट सा। दंडवत. विनंती उपर. छ ४ माहे रबिलाखर पावेतो साहेबाचे कृपावलोकनेकरून किले मजकूरचे व सेवकाचे वर्तमान यथास्तित असे. यानंतर पेसजी आज्ञाधारक किले मजकुरी आलो, तेव्हां सेवेसी लोकांचे भरतीविसी व दारुगोले व गोल्याविसी लिहिले होते, त्यावरून कृपालु होऊन आज्ञापत्र सादर जाले, कीं तूर्त पाऊस भारी आहे. यामधे दारू पाठवावयासी अनकूल पडत नाहीं पुढें पाठऊन. येसी आज्ञा. येसीयासी हाली पाऊस तो हलका जाला. दर्यातून तारू तरांडे येऊं जाऊं लागले आणि शामलाची ठिकाणी तो दोहींकडे आहे आणि मधे किला आहे हे तो सेवेसी विदितच आहे. किल्याची मजबुदी तेही विदित आहे. आंगचे जोरावरीने ठिकाण राखावें लागते. याकरितां लोक व दारुगोले व गोल्यांचा सरंजाम पोख्ती असला पाहिजे. वेसवी खाडीचा छबिना माहाडचे सरदेपावेतो करावा लागतो व बंदरकिनारा चौकिया किल्यापासून आंजरलेपावेतो लोक ठेऊन राखाव्या लागतात म्हणून सेवेसी लोकाविसी लिहितो. जे लोकाची गणती आहे ते किले मजकुरीच नेहमी असती तर सेवेस न लिहितो. बाहेर बंदरे व खाडी मिलोन दोन तीनसे लोक ठेवावे लागतात. तर स्वामीने कृपाळु होऊन ठिकाणे-याचा सरंजाम केला पाहिजे. यानंतर दसरा संबंध आला आहे. लोकांस वस्त्रें व बकरी पाहिजेत. हे प्रांती तो बकरेयाचा लाग नाहीं. तर लोका परदेसात आहेत. स्वामीने कृपाळु होऊन किले मजकूरचा सामान पाठवावयाची आज्ञा करणार साहेब धनी आहेत. हाजिरीप्रमाणे बकरी आणि वस्त्रें पाठवावयासी आज्ञा करणार साहेब धणी आहेत हे विज्ञाप्त.

¶[*Subhanji Sindia to the Peshwa from Bankot, asking ammunition for the fort against a possible attack from the Sidi who has established his posts on two sides of Bankot.*

No. 304] [15-8-1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत आपा

स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना येसीजे. येथील वर्तमान स्वामीचे कृपेकरून ता। छ ७ रबिलाखर मु॥ किले सुधागड यथास्थित असे विशेष.

स्वामीचा निरोप घेऊन आलो ते चतुर्थी बुधवारीं संध्याकाळीं वरास आलों तो शामलाने गाव मारून गेले. फौज उतरली आहे म्हणून यैकिले. ते ठीक मनास आणितां कलों आले, जे सिदी मसूद रेवसापसी अरमार घेऊन राहिला आहे. याकरितां तीन दिवस राहाणे जाहालें. रविवारीं स्वार होऊन तिसरे प्रहरीं गेलों. सेवेसी श्रुत होये. पेणेस पोहचल्यानंतर जे वर्तमान आढलेल ते सेवेसी सादर होईल. शिकारखाना पाठवायाचे स्मरण असिले पाहिजे. विशेष पालीस येक दोन दिवस राहून कुलाब्याकडील समाचार मनास आणून पुढे स्वार व्हावे यैसे चितांत आहे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram to Chimaji Appa saying that he was delayed owing to the troubles created by Sidi Masood who has already arrived with his fleet as far as Rewas.*

No. 305] [*21-9-1733 ?*

छ २ जमादिलोवल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामींचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रा विनंती उपरी. येथील कुशल ता छ २३ रबिलाखरपर्यंत यथास्थित असे. स्वामींनी पत्र पाठविलें ते प्रविष्ट जालें. लेखनार्थ कलों आला. सविस्तर राजश्री तात्याचे पत्रावरून कलले. त्याचें उतर त्याणी लिहिले आहे, त्यावरून विदित होईल. राजश्री संभाजी आंगरे अद्यापि आले किंवा न आले, त्याचा विचार काये आहे हें तपसीलवार लिहिलें पाहिजे. बहुत काय लिहिणें कृपा असों दिल्ही पाहिजे हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao to the Peshwa, asking about the whereabouts of Sambhaji Angria.*

No. 306] [*Recd. 21-9-1733 ?*

छ २३ रबिलाखर

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामींचे सेवेशी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रणाम विनंती येथील कुशल जाणोन स्वकीय कुशललेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामींनी आसीर्वाद पत्रं पाठविले ते प्रविष्ट होऊन स * * * * लों पत्री कितेक आज्ञा केली व * * *

सविस्तर लिा त्याजवरून कलो आले. उत्तर त्याणी लिा आहे. पुनरुक्त लिहिणे काये ? राजश्री संभाजी आंगरे इकडून निघून कुलाब्यास आले आहेत. स्वामीचे दर्शन घेतील. स्वामीनी बोध कर्तव्य केला पा. ' स्वामीनी जो विचार लिहिला तदनरूपच येथून प्रसंग केला आहे. दुखोटियाची मात्र वस्त्रें पाठविली असत. बहुत काय लिा कृपा असो दिल्ही पाा हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao to the Peshwa, requesting him to give a piece of advice to Sambhaji Angria who has gone to Kolaba and may perhaps interview him (the Peshwa).*

No. 307] [*About 6-9-1735*

श्री

पुा राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. स्वामीनी लिहिले कीं जातेसमई कितेक सांगितले व पत्रे पाठविली तरी अद्याप सविस्तर वर्तमान लिहिले नाहीं व किल्हा त्याणी शामलास दिल्हा कीं त्याचेच येल्तयोरांत आहे ते लेहून पाठवणे म्हणून लिहिले. यैसीयासी आम्ही साद्यंत लिहिणे ते लेहून पाठविले आहे. किलेदारानी कांहीं शामलास किला दिल्हा नाहीं. शामलाचे पाऊणसे माणूस आहे व पूर्वी आषाढ मासी मकबूल अलम याचे नवद माणूस आले होते ते इतके लोक भवानीचे देवलाजवली आहेत. यां खेरीज नाहींत. कळावे याकरितां लिहिले असे. आम्ही येक प्रहस्त पाठविला होता तो शोध करून आला. कळले पाहिजे. आणखीहि कोणे गोष्टीचा संषय मानावा यैसा नाहीं. उदंड उदंडाप्रकारचे सागतात याजवरी जात्रे येसें नाहीं. बहुत काये लिहिणे लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*The writer assures Chimaji Appa that the news about fort Karnala already sent by him was correct and that the Killedar has no intention of giving over the fort to the Sidi.*

No. 308] [*7-9-1735* ?

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे शेवेसी

विज्ञापना ताा छ ३० रबिलाखर सुभान केसरकर काल येथें दाखल जाले कलावे म्हणोन लिहिले असे. इंग्रजाची रवानगी सुरतेस शामलाकडील यैवज उतरावयासी जाणार म्हणोन खबर आहे. आज उद्या जाईल शेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*The arrival of Subhan Kesarkar and the departure of English ships for Surat with the Sidi's merchandise are reported to Chimaji Appa.*

---

१ . ताब्यांत.

5453

No: 309] *[17-9-1735*

पो छ १२ जमादिलाव्वल

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल आश्विन शुध्द द्वादशीपर्यंत येथास्थित जाणोन स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही आजीं खंडाळियाहून स्वार होऊन घांटाखाले मौजे मढ ताा बोरेठी येथें आलों, तों राजश्री माधवराम गोसावी गुळसुंदेकर व बाळाजी बापट यांस बोलाविले होते ते आले, त्यांची भेट जाली. त्यांणीं वर्तमान सांगितलें कीं आपण किल्यावर गेलों होतों. किलेदाराचें आपलें भाषण जालें कीं आपण किला शामलास देत नाहीं. माहोलीस दगा जाला याकरितां आपले मदतीस जमाव आणिला. आपला प्राणहि गेला तथापि देतों ऐसें नाहीं. अथवा लालूच धरून कोण्हास किला देईन हे गोष्ट होणें नाहीं. आपली थोडीशी रोटी होती ती घेतली. पुढें आपणावर वेढा येणार याकरितां रक्षणार्थ जमाव आणिला. लोक खालतेच दोनशेंपर्यंत माणूस आहे. किल्ल्यावर सरदार दोघे तिघे जात येत असतात म्हणोन गोसावी यानें सांगितलें. त्यास आम्ही गोसावियास व बाळाजी बापट यांजबाा सांगोन पाठविलें कीं शामलाचा जमाव आहे त्यास आधीं निरोप द्यावा म्हणजे उभयपक्षीं स्नेह चालेल. बंदरचा त्याचा मजकूर आहे तरी हे गोष्ट विना राजश्री पंत प्रधान यांचे आज्ञेखेरीज होत नाहीं. शामलाचे लोक किलियास असतां हीं गोष्ट होत नाहीं. तुमचा आमचा स्नेह चालावा ऐसें असेल तरी लोकांस निरोप देणें. पुढें तुमचा भला माणूस समागमें घेऊन पुणियास जाऊन रदबदल करून तुमचें कार्य करून देऊं. तुमचे कार्यास अंतर होणार नाहीं. ऐसे कितेक स्नेह व भयप्रदर्शहि दर्शऊन कितेक प्रकारें सांगोन गोसावी व बाळाजी बापट कर्णालियास आजी रवाना केले. त्याचा जाबसाल घेऊन उदयिक अथवा परवा येतील आणि सेवेसी लेहून पाठऊन. आजी आम्ही कर्णाला आलीकडे च्यार कोस मौजें बारव म्हणून पणवेलीच्या मार्गावर आहे तेथें जात होतों; परंतु माधवराम याचे मतें येथेंच मुकाम करावासा जाला. त्यावरून मुकाम केला. कळलें पाहिजे. आम्ही सामदाम युक्तीनें कार्य होये यास चुकतों ऐसें नाहीं. बहुत काय लिहिणें लोभ करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi sends news to Chimaji Appa that the Killedar of Karnala was not delivering the fort to the Sidi. Karnala at this time was in the possession of the Mughal Subah of the Deccan.*

5454

No. 310] [18-9-1735

छ ११ जालौवल

श्री

पुर्वणी राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. आंजनवेल व गोवलकोट येथें दिसेंदीस जेरदस्ती दिसोन आली. च्यार आधोली तांदूल यास्तव येथून सावकार गलबतें भरून जाणार जातील. इंगरेज मन घालीत नाहीं. आम्ही सहज बोलिलों. येकाद किला देईल तर न कले कडी बसेल तेंहि सर्व तप कोण्ही वेचील तर घडेल कीं न घडे. याकरितां याच्या मनांत आलें आहे जे सिदी साद येथें आणावा आणि जेरदस्ती खालीं असला म्हणजे सांगितले करील. तो नाइके तर सुरतेचे तीन लक्ष रुपये आपणाकडे करून घेऊन सोडावा अगर अंगारक आपण येक व्हावे आणि हबशीयासी मैत्री करवावी म्हणजे सहजच जेर होतील. हा कुलाबो योजिला आहे. याकरितां स्वामीस लिहविलें आहे. प्रत्योतरासारखी वर्तणूक करावी. येक आंगारख निखलावा, हे म होये तर हा तल्यास गलां पडलाच आहे. सांगो तैसे आईकेल. आम्ही दाटून याबा आपला पैका कां खराब (?) करावा ? परस्परें दोघे येक होतील. आमची बळकटी आम्ही पाहिजे तैसी करून घेतली, मग फिकीर काये हा विचार योजिला. हे सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना असे.

¶*Krishnaji Ram writes to the Peshwa about the plans of the English regarding Sidi and the Angria.*

No. 311] [20-9-1735 ?

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

विनंती ऐसीजे. शामलांची तरांडी तिरकती ६ व सिबाडी १० ऐसी राजपुरीहून निघोन अंजनवेलीस गेली, ती तेथे खाली करून निघाली, ती छ १३ जोवली मौजे आड ता कळसी येथे लागावयासी किनारा आली, तो आमचे चौकीदार धावोन जाऊन गलबतावर बरखनदाजी केली. नामोहरम होऊन फिरोन शामल माघारा जाला. परत समुद्रामधे किले मजकूर बारेयावर येऊन राहिला असे. राजपुरीस जाईल किंवा राजपुरीहून दुसरी कुमक घेऊन येऊन खाडीत किले मजकुरी येणार हे कळत नाहीं. चौक्या तो वेळास केळसी सिवणे ह्या बंदरीं ठेविल्या आहेत. आण खबरदारीनसी बईसलो असों. सेवेसी श्रुत होई विशेष. किले मजकुरी

१ मनसबा.

दारूची व सिसे याची मामुरी असे. तर दिवसी प्रसंग पडल तेसमई अनिवार दारू गोळीचा खर्च आहे, तर कृपाळु होऊन दारू व सिसे पाठवणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होई हे विज्ञाती.

¶*Chimaji Appa is informed that some shots were fired at Sidi's ships passing by Kelshi.*

No. 312] *[20-9-1735*

श्री

श्रीमंत राजश्री राऊ स्वामीचे
सेवेसी

पोष्य अंबाजी त्रिंबक कृतानेक नमस्कार विनती येथील कुशल ताा छ १० जमादिलौवल जाणून स्वकीये कुशल ल्याहावयासी आज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामीची पत्रें आम्हास व अजम सेखमिरा यांस आली. वडजोजी जाधव याचा मजकूर लिहिला. यैसियास येविसीचा अर्थ विस्तारे अजम सेखजी याणी स्वामीस व राजश्री पिलाजी जाधव राऊ यास लिहिला आहे व याद पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Ambaji Trimbak communicates to Bajirao Peshwa that Shaikhji has written to him and Pilaji Jadhavrao as to what should be done in connection with the affairs of Vadajoji Jadhav.*

No. 313] *[20-9-1735*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति राजश्री संभाजी अंगरे याजकडील पत्रे व हरकारे काली छ १३ जमादिलवली अली. त्यात मजकूर की माहाराजानी हुजूर यावयाची अज्ञा केली तरी अवश्यमेव येऊ. विजयादशमी जाहालियानंतर यावयाचा सिधात लेहून पाठवितो. सेवक हुजूर आलियावर कुलाबा प्रांतीचा मामला सेवकाचे स्वाधीन पूर्ववतप्रमाणे होये ते माहाराजास करणे लागेल म्हणून पत्रात मजकूर होता व हरकारे यानी जबानी वर्तमान सांगितले की संभाजी अंगरे खामखा येतात, परंतु कुलाबाप्रांतीच्या मामल्याचा बंदोबस्त माहाराजानी करून द्यावा यैसे बोलिले. त्यावरून राजश्री स्वामी बोलिले की संभाजी अंगरे हुजूर येतात, तरी तुम्ही राजश्री

प्रधानपंतास लेहून मानाजी अंगरे यासी हुजूर अणवणे म्हणून सांगितले. झाले वर्तमान स्वामीस विदित व्हावे यास्तव लिहिले असे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Mahadaji Ambaji writes to Bajirao and Chimaji Appa that Shahu desires the Peshwa to send Manaji Angria to his presence as Sambhaji Angria has shown his willingness to come to Satara and settle the dispute about the province of Kolaba.*

No. 314 [22-9-1735

पौ छ २१ जमादिलोवल.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक हरि गणेस नामजाद किले बाणकोट साष्टांग नमस्कार विनंती तागायेत छ १९ माहे जमादिलवलपावेतो स्वामीचे कृपे अवलोकनेकरून सेवकांचें व किले मजकूरचें वर्तमान यथास्थित असे विशेष. स्वामी कृपाळु होऊन आज्ञापत्र पाठविलें तेथें आज्ञा कीं बहुत दिवस किले मजकुरचे वर्तमान कळत नाहीं. शामळाचे अरमार तयार केले असे. एकाधे जागा गला पडणार येसी आवई आहे म्हणऊन तुम्हास लिहिले असे. तर तुम्ही किले मजकूरची चौकी पाहारा अलंगनौबत करून बहुत चौकस राहणे म्हणऊन आज्ञा ते सिरसा असे किले मजकूरची चौकी पहारा अलंगनोबत करून बेफिकीर बईसलो असो स्वामीचे चरण आमचे व लोकांचे मस्तकीं असतां चिंता आहे येसी गोष्ट नाहीं कदाचित शामळ आला तरी स्वामीचे येश पदरी असे. तोंडावर खाऊन नामोहरम होऊन जाईल व स्वामींने पत्री आज्ञा केली की राजश्री बाजी भीवराव कोकणांत उतरले आहेत तर बहुत उत्तम असे. शामल कोठेकोठे आवाडाव करितो त्याचेहि पारपत्य होईल. व अनाजी साटम यांचा जमाव पाठवणे म्हणऊन पेसजी आज्ञा होती त्यास स्वामिकार्याकरितां पाठविलें नाहीं. सांप्रतहि येथून भरती तोडून पाठवावे येसे नाहीं. परंतु सांप्रत आज्ञापत्र आलें याकरितां बाबाजी साटम वगैरा लोक पाठविले असेत, सेवेसी येऊन पावतील. यांचा मुबदला लोक येकसे माणूस उतम बरखंदाज सत्वर येऊन पावत ते करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होई हे विज्ञापि.

¶*Hari Ganesh of the fort of Bankot writes to Chimaji Appa that precautions have been taken to repel a sudden descent of the Sidi and requests him to send reinforcements.*

5457

No. 315] [22-9-1735

पो छ १६ जमादिलोवल.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल अश्विन वद्य प्रतिपदा जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष काल मौजे निगडोली ताा सनदल येथून स्वार होऊन कर्णालियासंनिध ती कोसावर आपले सरदेचा गांव मौजे भाताणें वाजें येथें येऊन मुक्काम केला आहे. येथून पणवेली ती कोसावर आहे. राजश्री माधवराम कर्णालकराकडील भले माणूस आले होते. यांसी बोली चाली होऊन ते किलियास गेले आहेत. त्यांणीं आज येथं यावें ऐसा निश्चय केला त्यावरून येथें मुकाम केला आहे. ते आलियावर वृत्त लेहून पाठऊन. आबटीयाच बंदरचा मजकूर आपण लिहिला कीं वोढून धरलियानें त्यास वहमा निर्माण होऊन आणखी जमाव आणील, मग त्याचे येख्तियारांत तहाची गोष्ट राहाणार नाहीं म्हणोन लिहिलें; तरी जोंपर्यंत तुटे तोंपर्यंत वोढितों ऐसें नाहीं. त्याजकडील बलाबल मनास आणून विचारेंच करून जें करणें तें करून. स्वामीचें अन्न आम्ही भक्षितों. केवळ गोष्ट जाऊं देऊं ऐसें होणार नाहीं. त्याचाहि बहुतप्रकारें निशा केला तेहि देहावर आले आहेत. परंतु लोक आणिले आणि वरिचेवर निरोप द्यावे हें विहित दिसत नाहीं. मास-पक्षान निरोप देईन. यांकडून काडी इतका उपद्रव मुलकास लागणार नाहीं, येविशी जैसा पाहिजे तैसा निशा करीन म्हणतो. परंतु आम्ही साफ सांगितलें कीं विना लोक गेल्याखेरीज रयतेचा निशा व आमचे खावंदाचा सलुख होत नाहीं, तरी लोक रवाना करणें ऐसें सांगोन पाठविलें आहे; त्याचा जबासाल आजी येईल. कळलें पाहिजे. बहुत काय लिहिणें.? कर्नालकर हबशीयाचे लोक आणितो, अगर हबशी येतो असें नाहीं. किल्लें मजकूरमध्यस्थ आज येतील, आणि सविस्तर हरि तुकदेव या बरोबर लिहोन पाठऊं. बहुत काय लिहिणें लोभ करीत गेलें पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi reports to the Peshwa his arrival near Karnala and says that he is proceeding very cautiously in getting the terms settled with the commandant.*

5458

No. 316] [24-9-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी,

विनंती सेवक हरि गणेस नामजाद किले बाणकोट सां नमस्कार विनंती. ता। छ १७ माहे जमादिलवल पावेतो स्वामीचे कृपे अवलोकनेकरून सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान यथास्तित असे विशेष. किले मजकूरचे हकीकतीची विनंतीपत्रे सेवेसी खंडोजी जासूद यांबराबर पाठविली त्यावरून सेवेसी वि(दि)त होईल. त्याची सरंजामी करून आणावयासी नारो शंकर पाठविले आहेत व यादीदास्त आलाहिदा पाठविली असे. तर कृपाळु होऊन जेजाला वगैरा साहित्य व साटम याचे लोक गेले त्याचे मुबदला उतम लोक बरखंदाज येसे पाठवावे यासी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. व किले मजकूरची जिरी व वाटणी व पोत्याचा हिसेब पाठविला असे त्यावरून विदित होईल, व माहे जावल महिनेयाची नेमणूक रोजमरेयाची पाठविली असे. तर कृपाळु होऊन रोजमरेयाचे नेमणूकपैकीं बाकी राहिली ते रवाना करवणार स्वामी समर्थ आहेत. व शामळांची गलबते थोर च्यार व लाहान ११ येसी बारेयावर येऊन राहिली आहेत. कोणीकडे जाईल येईल हे कळत नाहीं. सेवसी कळावे म्हणऊन लिहिले असे. भात आणावयाकरितां किले मजकूरीहून गलबते २ कुलाबेयासी रवानगी केली असे. सेवेसी श्रुत होणें हे विज्ञाप्ति.

¶*Hari Ganesh of the fort Bankot writes to Chimaji Appa about the activities of the Sidi and then requests him to send reinforcements.*

No. 317] [27-9-1735

पो छ २२ जमादिलोवल

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल तागायत छ २० जमादिलावल जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही राजश्री मानाजी आंगरे यास पत्र पाठविलें होतें त्याचें उत्तर त्याणी पाठविलें. त्याची नकल करून पाठविली आहे त्यावरून कळों येईल. राजश्री मानाजी आंगरे याचे पत्राचा आशये कीं स्वामीनी त्यांस पत्र पाठविलें छ १९ जमादिलावलीचें, त्यांत आपण लिहिलें, कीं किले कर्नालियास वेढा घालून घ्यावा, त्यावरून त्याणी आमच्या

पत्राचें उत्तरच पाठविलें, किलेदारास समाधानपत्र पाठविलें नाहीं. त्याणी स्वामीस पत्र पाठविलें आहे त्याचें उत्तर आलियावरी पत्र पाठऊन देतों म्हणून लिहिलें आहे. यैसियासी आम्हांस स्वामीनी लिहिलें, कीं किलेदारासीं सलूक करून किलेयास शामलाचे लोक आले आहेत ते जात तें करणें व येतेसमईही सांगितलें होतें त्याप्रमाणें आम्ही किलेदारास च्यार गोष्टी सांगोन शामलाचे लोक त्याणी घालऊन द्यावे. याउपरि आपले जागिरींतून देखील मोहपंथ शामलाचे लोक आलीयास आपण जाब करून म्हणून त्याणी मान्य केलें. येविसीं किलेदाराचें पत्र स्वामीचे नांवें घेऊन व सविस्तर बोलीचालीचा अर्थ आपणांस लेहून पाठविलाच आहे त्यावरून कळों येईल. त्यास कदाचित स्वामीचे विचारास आले असेल कीं खामखा वेढा घालून किला घ्यावा. यैशास ये गोष्टीस स्वामीपासून अशक्यता आहे यैसें नाहीं. परंतु आमचे विचारें तूर्त कर्म केलें आहे त्याचें परिमार्जन करावें. मग विच्यारें जें होईल तें करावें; आणि तूर्तच हे गोष्ट केलियानें ताम्रास जबरदस्ती करून स्थळें घेतात यैसें विषम वाटेल याकरितां सलुखाचा विचार जाहाला आहे हा उत्तम आहे. तरी स्वामीनी राजश्री मानाजी आंगरे यास पत्र पाठऊन त्याचें पत्र किलेदारास येई तें करावें. सविस्तर वर्तमान पूर्वी लिहिले आहे त्यावरून कळलेच असेल. बहुत काय लिहिणे लोभ करीत गेलें पाहिजे. हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi writes to Chimaji Appa that this was the right moment for investing Karnala.*

No. 318] *[28-9-1735*

श्रीमंगलमूर्ति

पुर्वणी श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी.

विज्ञापना उपरी. सिदी मसूदचे प्रथम पत्र होतें कीं १० वे तेरखेस निघणार व जे दिवसीं रा। नारोपिलाजी स्वार जाहले येथून, ते दिवशीं जासूद पत्र घेऊन आला कीं १७ तारखेस निघणार, व लोक जमाव पंधरासे केले आहेत. त्यास तैनात दर असामीस वीस तीस रुपये मागतात. तीन माहे आगाव. हा म्हणतो जंजिऱ्यास पोहचतांच देतो. ते कबूल करीत नाहींत. दिलीहून सुरतेच्या हकिमास पत्र आलें कीं तीन लक्ष रुपये यांस द्यावे. त्यास हकीम यास म्हणतो गनिमानें तुमचे ठिकाणे घेतले ते तुमच्याने राखवले नाहींत. आधीं तें सोडवा तेव्हां देईन, तुम्हामधी फितूर दिसतो. आतां संचणीकरितां यास गाठचे रुपये द्या आणि जा. फते केल्यावर देईन. ऐसे वर्तमान नवरोजजीस पत्रीं लि॥ आले.

जंजिऱ्यातील वर्तमान तर पाणी नासलें आहे हें खरें. सबनिसाकडील माणूस आलें त्याणे सांगितलें. लाकडांचे दुरभिक्ष जाहलें आहे. रात्रौ एक गलबत जात असतें. तें फांटी जेव्हां आणतें तेव्हां पाक निष्पत होते. दीडसे माणूस अंजनवेलीस गेलें व पंधरा हबशी व एक गलबत येथें आलें. आरमार न्यावयास तीन दिवस आजम जनेरालने जाऊ दिले नव्हते. निमित्य जे उंदेरकरांही तांडवें जाळलें, तेथील सकलाद लुटून नेली. त्यास आम्हीं सांगितले कीं, वणजारे[1] येथें माल खरिदी करून सकाळीं गेले ते उंदेरकरांनी देखलें, आणि सांजचे येथून स्वार होऊन तिकडे जाऊन लुटोन सकलादच आणली. घरें च्यार जाळलीं. हे जर येथें न आले असते, तर सावकार बुडते कां? तुमचा ये गोष्टीनें लौकिक सर्वत्र ऐसा होईल, कीं इंगरेज इतुके दिवस बरे सत्य वर्तत होते, परंतु आतां अंतरी हबशाकडे यांचा हात आहे याचे पारपत्य तुम्ही करीत नाहीं, तर इतुक्या दिवसाचें भलेपण कौडीचा लाभ नसतां जातें व पुढें बदरगो[2] चालणार नाहीं. मेस्त्र बहारन पुढें पदीं बसणार तो संनिध होता, तो बोलिला कीं हे गोष्ट यथार्थ. तेव्हां उंदेरीस पत्र लिहा कीं येथून सकलाद घेऊन वणजोर गेले त्याची सकलाद नेलीत तो पाठऊन देणे. न पाठवा तर तैसेच लिहिणे. त्याचा इलाज केला जाईल. त्याचे उत्तर आले कीं सकलाद उंदेरीस आलीच नाहीं, व त्याणीं सकलाद नेली ते फाडून वाटून घेतली कासीमजी सरदार व साहाजण सिपाई पडले. तेरा जण जखमी आहेत. पाऊणशत माणूस मदत अंजनवेलीस गेलें, म्हणून उदेरीच्या इंगरेजांचें लिहिलें आलें. त्याउपरी येथून पुन्हा काय लिहा गेले तेव्हां संनिध नव्हतें. अंजनवेलीचें वर्तमान तर अनाज+ नाहीं. येथून नेणार. जंजिऱ्याचें वर्तमान तैनात पोंहचत नाही म्हणून गवगवा जाहला आहे. सिदी मसूदची वाट पाहतात. उंदेरीची तीच गत, इंगरेज आतां उदेरकरांस देत नाहीं, मग कळेना. उरणचे वाटेने तीन पालेती[3] छ १९ जमादिलोवली उरणचे तरीने उदेरीचे लोक रवाना जाहले हे ठीक[4], परंतु नावे कळली नाहीं. मराठे २ व एक मुसलमान छ १७ रो भोमवरीं येसवंती गलबत सुरतेस जावयास आलें त्यातून चौघ मराठे उरणचेच तरीने गेले * कू * पंचमीचे दिवसीं आणि छ १९ रो शुक्रवारीं गलबत सुरतेस गेलें. येथें भेद उदेरकरास आणतो * मुलना अली पेडमकर व नागोठण्याचा देशमुख. हें वर्तमान छ २० रौ शनवारीं कळलें. परंतु ठीक आहे. छ मारी इंगरेजांचे आरमार तयार जाले आहे. मेस्त्र लोधर सुरतेहून येणार, यास सामोरें व सिदी

---

१ वणजारे, बैलांचे तांडे बाळगून त्यावरून ह्या मालाची ने आण करणारे फिरते व्यापारी २ गैरमार्गानें. + धान्य. ३ पाळत ठेवणार. पौळतीं=Shi... ४ ठीक वर्तमान कळलें.

मसूद येणार म्हणून त्यास सिदी मसूद तों आला नाहीं. इंगरेजी आरमार घेऊन लोधर आज छ २१ रो रविवारीं आले. त्यास जनराल मारानिले याणीं आम्हास राहविले कीं सुरतेची खबर ठीक आज संध्याकाळीं कळेल, त्यासारखी तुमची उदैक रवानगी करून. त्यास आज छ २२ रो सोमवारीं सागोन पाठविले कीं सिदी मसूद दोंतीं दिवशी येईल. तो आलियावर जाल तर उत्तम आहे. आम्ही सांगोन पाठविले कीं आम्हास खावंदाचें आज्ञापत्र सादर जाहालें कीं पत्रदर्शनी येणें. परंतु जनरालची रजा घेऊन येणे. याकरितां जाब द्याल तर उत्तमच आहे. अगर आम्हास निरोप द्याल तर चेऊलची तर जात आहे ईमधी स्वार होऊन. त्यास आम्हास तिसरे प्रहरीं बोलाविलें आहे. काय सांगतील ते ध्यानास आणून सेवेस येतों. तर चेऊलची जायास लागली म्हणून बो विठोजी जासूद सेवेसी विनंती पत्र सादर करणें जाहलें न कळे. पुन्हा तर येऊन जावयास च्यार दिवस लागतील आणि स्वामीस क्रोध येईल. याकरितां सेवेस सादर केले असे. यानंतर खबर ऐकतों कीं स्वामीकडील गलबत सिदीसाद याजकडे सिरपाव घेऊन जात होते त्यांत दोन जासूद व सोरवाद खानजाद्याकडील अगर सिदीसाद-कडील हे नकले. ते कुलाब्यास आणले, हें चेऊलची तर आली तीवर समाचार आला असे; व जंजिर्‍यांतील गलबत रेवदंड्यास हमेशा सामान येते. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना. सिदी मसूदचें वर्तमान लिा, ठीक मनास आणले. खर्चाचें नाहीं म्हणून यावयाचा दिरंग लागला. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay reporting to the Peshwa the British attitude towards the Sidi and the wretched condition of the besieged at Janjira.*

No. 319] [*29-9-1735*

श्रीमंगलमूर्ति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनीत. सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ २२ माहे जमादिलौवल स्वामीचे कृपेकरून मुा मुंबै येथास्थित असे विशेषः आपले आज्ञापत्र छ १३ रोजीचे येथें छ १९ रोज शुक्रवारीं सादर जाहालें तेथें आज्ञा कीं, याउपरी तुम्ही जनराल अजम यांची रजा[1] घेऊन पत्रदर्शनी येणे, दिरंग न लावणे. यैशास, जनरालची भेट घेऊन रजा मागत होतों, त्यास तेहि बोलिले कीं, तुम्हाविसी आपणासहि लिहिलें आहे. हरकोणी गलबत जाईल

---

१ परवानगी.

त्यावर पत्र देऊन तुम्हास रवाना करून. यैशास शनवारी संध्याकाळीं चेऊलचे गलबत आलें. त्यास आम्हास रविवारी प्रत्योतर देऊन रवाना करणार होते. त्यास सुरतेहून इंगरेजी अरमार बान्यांवर[1] आलें म्हणून खबर येताच बोलिले, कीं या अरमाराचा पुरता समाचार कलकेयावर सविस्तर लिहिणे ते लिहून पत्र देऊन तुम्हास रवाना करून म्हणून राहाविले. आण प्रत्योतराविरहित यावें तर स्वामी शब्द लावितील. प्रत्योतर आले म्हणजे हरकोठील गलबत पाहून स्वार होऊन सेवेमधी येऊन पोहचतों. सेवेसी श्रुत होये. बहुत काये लिहिणे, कृपा वर्धमान करून सेवकावर दया सदोदित पूर्ण असो दिली पाहिजे, हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram to the Peshwa, saying that he was delayed by the English General in Bombay and that he would soon be returning with the General's reply.*

No. 320] [*September 1735*

श्री

पुरवणी राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसीं

विनंती उपरि. कर्नालकराची बोली जे जाहाली ते वरचेवरी पूर्वी लिहिलीच आहे. त्यास हालीं अलाकडे हरिसिंग आले, त्याणी किलेदाराच्या चित्तांत विपर्यास घातला. तुम्ही शामलाचे लोक उतरावयाचें कबूल केलें, परंतु किलीयावरी भरती नाहीं. त्यास जुन्नरचे लोक मदतीस आलियाखेरीज लोक उतरूं नये. दुसरी गोष्टी यांचा भरंवसा काय? मोगलाइ तह असतां याणी माहुली घेतली. तुम्ही लोक घालविलायावरी हे भरती किलीयावरी नाहींसी देखोन पुढें किलीयावरी दाणा गला चढों देणार नाहीं, बंद करितील यैसें सांगितलें. त्या उपरि आम्ही राजश्री त्रिंबकराव दिगंबर व रामाजी आत्माजी यास किलेदाराकडे पाठविलें. त्याणी यास किलीयावरी नेऊन यांजवली बोलीकरितां पेशजीं बोली जाहली होती ते टाकून बोलिला, कीं शामलाचे लोक घालवावे. त्यास, राजश्री मानाजी आंगरे याचे लोक बंदरोबंदरी आहेत. त्यास देखील मोहपथ उठवावें, पेशजी मोहपंथचे लोक उठवावे यैसी बोली नव्हती. हालीं अड धरून बोलिला व जुन्नरचे लोक आलियाखेरीज लोक घालवितां येत नाहीं यैसी फिरोन गोष्ट सांगितली. वरकड किलीयावरी

---

[1] बंदरानजीक.

शामलाचे दोन तीनसें चढले म्हणून पूर्वी लौकिक होता. त्यास पाणी बारकाईन मनास आणितां सत्रा पैखोर व ताजुदी अलीखान याचा पुतण्या समागमें मुसलमान वीस बावीस आहेत येकूण सरासरी तीस च्याळीस माणूस शामलाचें आहे. जाजती आहे यैसें नाहीं. किलायावरी लोकाची भरती मनास आणतां त्रिंबकराव व रामाजी आत्माजी यांस आपले लोक दाखवावे याकरितां तमाम लोक सिध्य करून कोरबंदी करून उभे केलें, ते रामाजी आत्माजी याणी नजर मोजेना मोजिले, ते सवासें दीडसें जाहले. त्याउपरि उभयतां निरोप घेऊन आम्हांजवळी आले. त्या उपरि आम्हीं हरिसिंग यास बोलाविलें. त्यास हरिसिंग व किलेदाराकडील मिरशराजुदीन आले. त्यास आम्ही फाजित केला कीं पेशजीं बोली जाहली होती त्यांत तफावत तुम्हीच पाडला. याउपरि किलेदारास फारसा वहमा असला तरी काय हिसाब आहे ? आम्ही तमाम दाणा गला बंद करितों आणि किलीयाखालीं बसतो. शामलाचे लोकानी काय करणे आहे ? किती दिवस शामलाचे लोक तुम्हांस राखतात ते पाहूं, यैसे दबाविलें व त्या देखतां राजश्री मानाजी आंगरे यास कागदही लिहिला जे तुम्ही बंदरोबंदरीचे लोक न उठवणें. पत्र रवाना तों केलें नाहीं, परंतु दबावाकरितां लिहिलें. त्यावरून त्याणी विचार करून शराजुद्दीन यास किलीयास पाठविले. तो जाऊन किलेदाराजवळ लोक घालवावयाची बोली करून रात्रीस येथे आले. त्या उपरि आम्ही येथें दोन प्रहरपर्यंत राहून खंडो गणेश यास बोलाऊं पाठविलें आहे. तेही चौं घटकानी येतील. आलियावरी त्यास बंदरोबंदरचे लोक उठवावयाचा विचार सांगोन किलेदार यांजकडील शराजुदीन यास किलीयास पाठऊन शामलाचे लोक जावयाचा विचार आरंभला आहे. होतां होईल तों करीतच आहों. मोंगलाई कारभार म्हणजे चहूं घटकाचे कार्यास च्यार दिवस लागतात यैसें आहे. कळावें याकरितां लिहिलें असे. त्याणी मोहपथ येथील लोक उठवावयाची बोली घातली आहे. परंतु आम्हीं त्यास साफ सांगितले कीं वरकड बंदरीचे लोक उठऊं, परंतु मोहपथचे लोक उठवणार नाहीं. शामलाचे लोक गेलीयावरी इंग्रजाचें विचारें खाडीचा बंदोबस्त करून मग उठऊन, तोंपर्यंत उठवणार नाहीं. तुमच्या भरवसियाने लोक उठवितों यैसें नाहीं. कळावें म्हणून लिहिले असे. बहुत काय लिहिणे लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi informs the Peshwa how he forced the Kiledar of Karnala to dismiss the Sidi's detachment which he had called to his assistance.*

---

१ महार. २ नजर फिरवून.

No. 321] 5-10-1735

छ २८ जमादिलौवल

श्री

पुरवणी तीर्थरूप रा राऊ व तथा
रा अपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति. येथे वर्तमान अले आहे की कर्नाला स्वामीस हस्तगत जाहाला. किले-दाराचें अनुसंधान स्वामीकडे आले, पंचवीस हजार रा व तीन गाव इनाम द्यावे यैसा करार करून किला येख्तयारात आणिला. यैसे वर्तमान अहे. रांसंहि श्रुत जाहाले. आम्हास कोणी कोणी पुसतात त्यास अम्ही लटके म्हणून सांगतो. तरी स्वामीनी येविसीचे सत्यमिथ्य लिहा पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Mahadaji Ambaji inquires whether the reports of the surrender of Karnala to the Peshwa are true.*

No. 322] [7-10-1735

पाा छ ६ जमादिलाखर

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत
प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनती सेवक हरि गणेस नामजाद किले बाणकोट सां नमस्कार विनती. ताा छ १ जाखरपावेतों स्वामीचे कृपे आवलोकनेकरून सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान येथास्तित असे विशेष. स्वामीचे आज्ञापत्र सादर जाले. तेथे आज्ञा की, रामाजी बोरडे राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांकडे जात असत तर तुंम्ही गलबत देऊन हरणईस पोचावणे व विज्ययेदुर्गाहून येतील ते समई गलबत देऊन माहाडास पोचावणे म्हणऊन आज्ञा. आज्ञेवरून गलबत देऊन रामाजी बोरडे यासी हरणईस पोचाविले असत. वरकड किले मजकूरचे वर्तमान कागदी पेसजी कागद घेऊन सेवेसी आले त्यावरून विदित होईल. तर कृपाळु, होऊन सरंजामानसी नारो शंकर यासी सत्वर रवानगी करावयाची आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होई हे विज्ञाप्ती.

¶*Hari Ganesh intimates to the Peshwa that he arranged for the passage of Ramaji Borde to Harnai as instructed by the addressee.*

No. 323] [11-10-1735

गो छ १०. जमादिलाकर

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ तथा

राजश्री अपा स्वामीचे सेवेशी

विनंति देवढीचे एक ब्राम्हण हरकारा व एक जासूद मिठाच्या दस्तकाबद्दल पूर्वी राजश्री मानाजी आंगरे याजकडे कुलाबियास गेले होते, ते छ ९ जमादिलाखरी सणवारी. येथें आले. त्यानीं जबानीं देवढीस वर्तमान सांगितले, कीं गोविंदपंत व राघोपंत राजश्री मानाजी आंगरे याजकडे कारभारी होते त्यानीं राजश्री संभाजी अंगरे सरखेल यासी सकटभेद केला होता. त्यावरून सरखेलीनें पांचसे रुपये रोख व आपले पत्र गोविंदपंतास व राघोपंतास पाठविले होते, तेथें लिहिले होते, कीं जो त्या सावजाचे काम करील त्यास गांव व कडेजोडी त्याचे मनोदयानरूप इनाम देऊं यैसे पत्र होते. त्यावरून त्या दोघा जणांनीं कांहीं लोक आपलेकडे फोडिले आणि सदरेचा सरणोबत होता, त्यास सेंभर रुपये देऊन त्यासही आपले मनसबियांत मेळऊन घेतला. परंतु त्याचे चित्तास काये आले ते त्याणें दुसरे दिवशीं तेच रुपये राजश्री मानाजी आंगरे यांचे पुढें नेऊन ठेविले आणि वर्तमान सांगितले कीं यैसा भेद जाला आहे. त्यावरून मशारनिल्हेनी गोविंदपंत व राघोपंत यांस धरून नेऊन सदरेस अगदी भेदाचे वर्तमान सरखेलीचा कागद मनास आणून त्या दोघा जणाची डावी उजवी केली. त्यात गोविंदपंत तेव्हांच निवर्तला. राघोपंत वाचेल कीं मरल हे नकले. पंधरा परवारी मारिले. कांहीं सिपाई मारिले. कांहीं आठ दहा जण धरून बंदी घातले आहेत. दिपवालीचे अमावास्येस मंदवारी हे वर्तमान कुलाब्यास जाले म्हणून दोघा जणापैकीं देवढीस सांगितले. स्वामीस कलले असेल नसेल यास्तव लिहिले असे. कांहीं अधिकोत्तर वर्तमान स्वामीकडे आले असेल तरी लिहिले पाहिजे. स्वामीनीं वर्तमान लिहिले आणि आज्ञा केली कीं कोठें न बोलणे, त्यावरून आम्ही कोठे बोललो नाहीं, परंतु येथें वर्तमान आले ते लिहिले असे. हे विज्ञापना.

¶Purandare gives Bajirao and Chimaji Appa details of a secret plot concerted by Sambhaji Angria against Manaji, reports of which had reached King Shahu.

No. 324] [About 17-10-1735 ?

पौ छ २२ साबान

श्री

राजमान्य राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान यासी आज्ञा केली ऐसीजे. गोवलकोटीं आंगरेयाकडील लोक होते ते उठोन गेले. मोर्च्यांचें काम

डांवाडोल जालें आहे. यैसियास मोर्चा उठला. येणेकडून लौकिक येक प्रकार होतो याबद्दल खासा स्वामीसच जावें लागेल: यास्तव राजश्री पिलाजी जाधवराव यास पत्र पावतांच पाठवून देणे. जरी तुम्ही जाधवास पाठवीत नाहीं तेव्हा स्वामीसच जावे लागेल, हें तुम्हांस कलावें म्हणून लिहिलें असे. कितेक अर्थ राजश्री आनंदराव पंडित सुमंत व राजश्री माहादाजी अंबाजी यांजबराबर सांगोन पाठविला आहे ते सांगतील त्यावरून कलेल. राजश्री पिलाजी जाधव यास सत्वर पाठवणें, त्यांस पाठवीत नाहीं तर स्वामीच खालें जातील. या पत्राचें उत्तर लौकर पाठवणें. स्वामी गेल्यावरी तुम्हांसच यावें लागेल. -जें क्षनी पत्र पावल ते क्षनी राजश्री जाधव रवाना करन. ज(र) आमची आगत आसल तर पाठवायास अनमान करा तर तुम्हा सपत आस स्वामीची. बहुत काय लिहिन सुज्ञ आसा.

¶*Shahu's letter to Bajirao containing a severe reprimand for his neglect in the capture of Gowalkot. It shews how earnest Shahu was about this campaign.*

No. 325] [*19-10-1735* ?

पा छ १३ जमादिलाखर

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा ता।

राजश्री नाना स्वामीचे सेवेसी.

विनंती उपरी. राजश्री मानाजी आंगरे यांजकडील राजश्रा साबाजा प्रभु व दुसरे येक प्रहस्त येसे दोघेजण येथे होते. त्यांस आजीच रात्रीं राजश्री स्वामीनी निरोपाची वस्त्रे दिल्ही. आसामीस येक तिवट येक अष्टगोली सेला याप्रमाणें दिल्हा. विशेष वर्तमान कांहीं नाही. उदईक मागती त्यांस कांहीं राजश्रीनी सांगितलेंच तर होईल वर्तमान ते सेवेसी लेहून पाठऊ. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*Purandare writes to Chimaji Appa about a send-off given by King Shahu to Sabaji Prabhu sent by Manaji Angria.*

---

१ बिघडलें. - येथून पुढील अक्षर शाहू महाराजांचे.

No. 326] [24-10-1735

पा छ २६ जमादिलाखर

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री
राऊ व तथा राजश्री आपा
स्वामींचे सेवेसी

विनंती उपरी. राजश्री रघाजी भोसले येथें आले, त्यांची भेटी छ १८ जमादिलाखरी सुक्रवारी सिकारीत आली. राजश्रीनी गोवलकोटचे मसलतीस त्यांजवल तीनसे राऊत मागितले त्यानी कबूल केले. राऊतांचे रवानगीचे विचारणेत आहेत. स्वामीस कलावे म्हणून लिहिलें असे. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*Purandare informs Bajirao and Chimaji Appa of a visit paid to the King by Raghuji Bhonsle.*

No. 327] [25-10-1735

नकल

श्री

सेवेसी विनंती. सेवक गोविंद खंडेराव व भास्कर वैद्य कृा विज्ञापना. येथील वर्तमान ताा कार्तिक वदि पंचमी मंधवारपर्यंत येथास्थित असे. यानंतर येथील सविस्तर वर्तमान काल जासुदासमागमे सेवेसी लिहिले आहे त्यावरून विदित जालेच असेल. त्याअलीकडे आम्हा उभयेतास बावाजी म्हसके याणी बोलाऊन नेले. बहुत मिनथ करीत होते; परंतु आम्ही ते गोष्टी नाइकिली. केवल तूट खाऊन माघारे येऊ लागलो. भास्करभटास मागे बैसून सांगितले की तिसरे प्रहरी या, जे बोलणे ते बोलूं. त्या उपरी आम्ही उभयेता गोटांत येऊन सारी फौज तयार करविली. राा नरसिंगराव सोमवंसी याबराबर सेसवासे राऊत निशाण नगारा देऊन रवाना केले. ते जाऊन त्यांच्या गोटात उगेच उभे राहिले. हुजरेयासी कटकट केलीच तरी तुम्ही करा म्हणून सांगितले होते. परंतु त्याणी कटकट केली नाही. आम्हाकडील निक्रश्य देखोन मुजरद आम्हाकडे माणूस पाठविले. आम्ही गेलो. आम्ही झाडपछाड बहुतच जाली.. आम्ही जाऊ न देऊ येसे देखोन बावाजी म्हसके याणी निकाल काढिला की सरखेलीचे हुकमास उजूर न करावा; केल्यानि आपला नाश होईल, याजकरिता आम्ही जाऊ म्हणत होतो. परंतु तुम्ही निग्रह करिता तर बरे. च्यार दिवस तुमच्या बोले

राहातो. तुम्हीहि निग्रह केला आहे हें सविस्तर वर्तमान लिहितों. तुम्ही रात्रीचा दिवस करून त्याजकडे जा. तेथील काये तो हुकूम पाठवा तोपर्यंत आपण धातुपोषण रोज उठोन जातों जातों म्हणसो. तुम्ही हुजरियास सांगोन आम्हासी कटकट करवीत जा, परंतु आपण च्यार दिवस जात नाहीं. जर सरखेलीची आज्ञा राहाणे म्हणून आली तर उतम जाले, राहूं, नाहीं तर उठोन जाऊं. लस्करचे लोकास सांगून ठेऊन मग कटकट न करीत ते करा येैसे बोलोन शपत केली. त्या उपरी आम्ही नरसिंगराव सोमंवसी यास बराबर घेऊन लस्करात आलो. हुजरे त्याजवल ठेविले आहेत. सरखेलीस त्याणी काये डौंष लिहिला असेल तो नकळे. पहिले पत्र आले होते ते बजिन्नस दाखविले होते त्यात काही गुंता नव्हता. इंग्रेज फिरंगी हबशी येक होऊन लाहान थोर सैंभर तरांडियानसी अंजनवेलीजवळ आहेत. सुवर्णदुर्ग ज्यये विजये या तिही स्थलाहून येक जागा येलगार करणार, या करितां तुम्ही किलोकिलांचे जेथील तेथे जाणे म्हणून पष्टच लिहिले होते. दुसरे पत्र कटकट करतात, म्हणून वर्तमान कललियावरी काये होईल ते पाहावे. आम्ही आजी प्रात:कालीच स्वार होऊन माखजनास गेलों. राजश्री संभाजी आंगरे जयगडास यावयाचे उदेशे रत्नागिरीस आले आहेत; इंग्रेज बारियावरी आला म्हणून रत्नागिरीस राहिले आहेत. उदैक रत्नागिरीस जाऊन पोहचतों. त्यास कलतील तैशा च्यार विचाराच्या गोष्टी सांगोन जमावास येथे राहावयाची आज्ञा पाठवीतच आहो. परंतु येथील विचार आहे तो माहाराजास विदितच आहे. आंगरेयाकडील लोकांचा भरवसा धरावा येैशा अर्थ नाही. येद्यपि ते आलेच तरी त्यांस व वरकड सरदारास वर्तवी येैसा मातबर माणूस येथे राहिल्याविना मसलत होत नाहीं. फौज व हशम पाहिजे ते असल्या खेरीज आंगरे राहिले तऱ्ही मोर्चा घालणार नाहीत. तिन्ही मोर्चे येकदाच घालू म्हणतील याचा काये तो विचार करून मातबर माणूस व हशम सिताबीने पाठवणार माहाराज समर्थ आहेत. मोर्चे कोण कोण पाहिजेत हे सविस्तर हुजरेयानी दृष्टीने पाहिले आहे. विदित करितील. आंगरेयाकडील जमावास त्यांचे पत्र उठोन येणे म्हणून आलेच तर ते परिछिन जातील, त्यासी कटकट करावी कीं जाऊ द्यावे येविशीची आज्ञा लस्करचे सरदारास करणार माहाराज धणी आहेत. रा संताजी जाधव याजकडील पागेची घोडी आजपर्यंत च्यालीस मेली. या दोहो दिवसात आम्हा हुजूर तीन घोडे थोर मेले. तीन च्यार आडली आहेत, यांचा तो केवळ कंठी प्राण आला आहे. जिंन्नब[1] बुडाले आता आपणच राहून काये करावे येैसे म्हणतात. याची काये ती आज्ञा करावी. त्यांस येक समाधानपत्र पाठऊन

---

१ पीक.

राहात तें करावे. रा भास्कर बावाच्या मनुष्याविषीं सरखेलीस पत्र कीं वरघाटे पाठवणे म्हणून आज्ञा करणार माहाराज धणी समर्थ आहेत. दुर्गोजी भोइटे यांसहि समाधानपत्र पाठवावें, सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*This appears to be a report of the conditions prevailing in Maratha army at Gowalkot sent by Govind Khanderao Chitnis to King Shahu who probably had sent him to examine the operations. The report contains a complaint against Manaji and Sambhaji Angria. A copy of the letter appears to have been at once sent to the Peshwa by Purandare.*

No. 328] [*27-10-1735 ?*

श्री

पुर्वणी राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना ऐसीजे. राजश्री बाळाजी विठल येथे आले होते. इंगरेजाकडून दोन नाली थोरल्या मागून घेतल्या. याणी दिल्या. रुपये रोख मागत होतें ते नाही म्हणून फिरून घेतल्या. दिल्या नाहींत. सिदीसादास येथें बोलाविले आहेत. ते येथे आल्यानंतर काय बोली होईल ती सहजच कळेल. सल्याच्या मनसुब्या-करितां स्वांमीपावेतो आम्हास रा केले तर काय उत्तर करावे ? अंगारकाचा यांचा सला तों होईल तूर्त ऐसें नाहीं; परंतु कांही अंतरी येकी होईल ऐसा पदार्थ दिसोन आला आहे जे, राा संभाजी आंगरे यांणीं च्याळीस हजार रुपये पावेतो खर्चावे आणि इंगरेजांसीं सला करावा, म्हणून नारायणसेटीस सांगितलें होते. त्यास आम्ही सांगितले कीं राजश्री पंत प्रधान यांणीं आम्हास आज्ञा केली आहे, प्रसंगोपात बनों न आलें तर सला उभयतांचा होईल, तर उत्तम गोष्ट होईल. ये गोष्टीस आम्ही मध्यस्त होऊन ठीक करून देऊन ऐसी आज्ञा आहे. ऐसास रा मानाजी आंगरे यांचेंही पत्र आम्हास आलें, यावरून इलाज करायास आदर[१] जाहाला. परंतु येथें द्रव्याचा कारभार आहे. जेव्हां मुदसदी आहेत त्यास हातांत धरावें, तेव्हां सर्व कार्य सजोन येतें. यास खर्चाचे आनकूल आसिल्यावर कडी बसेल. तेव्हां त्याणे सर्व सांगितलें, येवेळेस तों जाब घेऊन गेला. पुढें मागुती येणार, रुपये खर्चास लागले दाहा हजार तरी खर्चावे, परंतु गोडी संपादावी ही खबर इंगरेजास पूर्वीच आली होती. याकरितां वोढून धरिलें आहे. स्वामी-सहि लिहिविले त्याचें उत्तर काय येते ते पाहावे. लिहिल्यांत फार जिव्हाळा आसिल्यावर बरेंच जाले. नाही तर इकडून येईल. तूर्त तें न सोडावे हा हेतु

---

१ वाट झाली, अगत्य झालें

तुन्याचा होता. आतां नवा जनराल जाहला आहे. हा काय करील हें पाहावें. यानंतर हबशाचा कारभार दिसेंदिस निर्द्रव्य होत आला. मराठे तो पिछा सोडीत नाहीं. ऐसामधीं हबशी निर्मूल होईल तर बरें. परंतु इंग्रजांनीं रुपये दिले ते बुडतील. मराठ्यास लिहिल्यावर बदनामोशी[1] पदरीं पडेल, याकरितां युक्तीचे वाटेनें एकवेळ सला होई तो बरा म्हणून इंगरेज इलाज करूं म्हणतात. सिदी साद सला करावयास राजावत नाहीं, याकरितां युक्तीनें येथे आणून प्राबोध करून सला करील तर बरें, नाही तर आपल्या रुपयांची वाट करून घ्यावी, मग मनास मानेल तैसे करुत, ऐसे योजिलें आहे. सेवेसी श्रुत होये. फिरंगी हबशी येक होऊन मनसुब केला. हे चेऊलचा कोट घ्यावयाकरितां गोव्यास गलबत गेले आहे, ते येतां हा मनसुबा होणार. मग तिकडे ठाऊक आहे कीं नाहीं हे नकळे. एक वेळ मराठा सरदार कोटांतील भेदून कोट घ्यावा, ऐसें केलें होतें. अडीच हजार रुपये सध्या घेतले व कोटात लोक होते त्यांस सेरा[2] पाजला, मस्त केले, त्यामधी दोगाचौघांनी घेतला नाही. संध्या कालीं पारके रान पाहतांच एकजण नागाव्यास स्वारी होती तीस बोलाऊन घेऊन आला. येतेसमई करणा जाहला, तैसी फिरंग्याची स्वारी येऊन पोहोचली. ते स्वारीस करण्याची खूण सांगितली होती. येथे येतांच पारके रान पाहिल्यावर स्वारी फिरोन गेली. सकाली कुलाब्यास लिा तेथून हुकूम आला. घर खटले अडीज हजार रुपये सांपडले म्हणून खबर आहे. पुढें काय होईल तें सहजच कळेल. सेवेसी श्रुत होय. उदीम व्यवसाय करावयास आलों हे तो जाहीर जाहलें आहे, दहा जण खरीदी प्रोख्त करितात त्याबाा थोडीबहुत आपण न केली तर सर्व ठकवाठकव दिसते. रा रामाजी रंगाजी बाा धंदा तर प्रघट करितां कार्याचा नाहीं. तेहि रुपये अद्याप हातास न येत. दोन तारवें भरून तयार जाहलीं. राजश्री नारायण जोशी यांस पत्र येक रा वासुदेव जोशी यांचे होतें, कीं रुपये पांच हजार पोहाचते मुंबैस द्यावे. ते जुने रुपये देतात. येथें आणल्यावर तोटा फार पडेल, म्हणून इंगरेजी रुपये तेथूनच पाठवावे म्हणून पत्र असोन, सर्व ढिली जाहली आहे. या गृहस्थाचे कार्य भरवशानें फसल्यासारखें जाहलें. आमच्या वचनाचा विश्वास उडाला. फिरोन लिहिलें आहे. काय करतील ते पहावें. येथें मनुष्य ठेवायास राजश्री जोशी यांणीं कबूल केलें म्हणून रुपयेहि घेऊन आलों. त्यास न माणूस न पैका, ऐसे वर्तमान येथील. पुढें काय आज्ञा होईल तैसी वर्तणूक आचरों. प्रथमच विनंती केली होती, दूरदृष्ट देऊन, परंतु न चालले अद्याप सेवटास लावायास स्वामी समर्थ आहेत. रा रामाजी रंगाजीने तीन

---

१ दुर्लौकिक. २ दारू.

गुराबा माडल्या, त्यास तीहीवर वाटून रुपये द्यावे म्हणजे जोखीम वाटले जाईल. एकीकडे कार्याचें नाहीं, कोण वेळ कैसी आहे म्हणून योजिलें, परंतु श्रीच्या चितास येतें तें खरें. येक अद्याप भरायास राहिली आहे. अश्विन वदी सप्तमीपावेतों नाणे आणतों, बोलिलों आहे. रुपये आले तर देऊं. न आले तर हातचे काम जाईल. येथें हरकोणी राहूं देणार नाहीं. आम्ही भरवसा देऊन फसविलें, इतुके राहेल. सेवेसी श्रुत होय, याकरितां परस्परें दुसरा धंदा करिता म्हणजे आम्ही निर्भय असतों. स्पष्ट लिहितां क्रोध येऊ सेके. न लिहिलें तर स्वामिकार्य नासेल ऐसें घडलें आहे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*News-letter to the Peshwa from Bombay; reporting British intervention on behalf of Sidi Sat.*

No. 329] [*30-10-1735*

पो छ २८ जमादिलाकर.

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसीं

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मुकाम तलागड चरणावरी मस्तक ठेऊन साष्टांग दंडवत विज्ञापना. तागायत छ २४ माहे जमादिलाखरपावेतों स्वामीचे कृपेअवलोकनेंकरून सेवकाचें व राजपूर प्रांतींचें वर्तमान येथास्थित आहे विशेश. राजकोटामधें वलंदेजाने माल कांहीं उतरिला. तूर्त सिदी याकुत याचे हवेलीमधें ठेविला आहे. खोकरीस सेखजीचे हवेलीवर काम चालतें जालें. तेथें हवेली बांधणार वलंदेज येथें यावयासी कारण तिर्कमसेट गुजर याण्हे जंजिरायासी लेहून हबशाचा कौल घेऊन आपण जामीन राहून आपलें पत्र व हबशाचें पत्र येसीं सुर्तेस पाठऊन वलंदेजास घेऊन आला. यैसें वर्तमान आहे. तिर्कमसेट याण्हे येव्हडे खेल केले आहेत. रंगोबा नाईक साष्टीस राहातो त्याचा भाऊ व वसईस येक उदमी ब्राम्हण आहे तो यैसें दोघेजण सुर्तेहून वलंदेजाबराबर राजपुरीस आले. त्यास येक लाख रुपयेचे तांबे दिल्हे. आद्यापि सावकार तांबे घेऊन गेले नाहींत. गलबतावर भरिले आहे. घेऊन जाण्हार आहेत. फिरंगी चाळीस आसामीनसी जंजिरांत आहे. वलंदेज यासी च्यार मेजवान्या हबशानें केल्या. येकक प्रहर प्रहर फिरंगी आणि वलंदेज जंजिरेयांत बसोन खलबतें करीत बसतात. फिरंगी याचे गलबत हालीं बंदरीं नाहीं. सडा आहे. परंतु बाजारी खबर आहे कीं आपलीं उत्तरेस स्थलें ज्यळांतील आहेत त्याकडे जाणार

येथें आश्रय करून पुढें कामकाज जेथें साधले तेथें करावें हा विचार आहे. वलंदे(जानें) माल राजकोटांत उतरिला आहे, परंतु अद्यापि कोण्ही गिरायेक जाऊन घेऊं लागले नाहीं. माल किरकोल देत नाहीं. हबशाची परिछिन नजर फिरली यैसा प्रकार दिसोन येतो. वलंदेजानें हबशाजवल बोली केली आहे. बंदरीं माझा माल विकेल त्यास सेंकडा पावणे दोन रुपये जकात घ्यावी यैसा करार केला आहे. प्रस्तुत म्हैसल तपेयांत माहाराज जंजिराचे बोलावणे आलें आहे कीं तुम्हीं जंजिरा येणे. चाकर करून उस्तवारी करितों. यैसें वर्तमान आहे. हबशास वलंदेजानें सांगितलें कीं पैका देतों. लोक नवे चाकर ठेवणें. यैसी बोली जाली आहे. याजकरितां से दोनसें पाईचें माणूस घेऊन स्वामीनी लौकर यावें. येथें आलियावर साराच रंग नजरेस लागेल. सेवेसीं कलावें. मुलकी जमाबंदी होणें याजमुलें वसूल बाकी टटली असे. पलीकडील मुल्लूक मोकला जाला, याजमुले रयेत किरकोल जात आहे, तर स्वामीनी प्रतिपदेचे मुहुर्तें स्वार होऊन यात्रयाचे करावें. सेवेसीं श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶Subhanji Mankar reports to the Peshwa that the Sidi has effected an alliance with the Dutch, who have brought goods from Surat for sale at Janjira.

No. 330] [*October 173*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. पूर्वी राजश्री बालोजी डुबल राजश्री संभाजी राजे यांकडे पाठविले होते. त्यांनी तेथे जाऊन त्यांस सांगून राजश्री भगवंतराव यांजकडील फौज सरखेलीचे मुलकांत उतरून धामधूम करितात. ती न करावी इतवें करून आले. पुढे जे होईल ते पहावे. विदित जाहले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय विज्ञापना.

¶Purandare to Bajirao and Chimaji, informing them of Baloji Dubal having been sent by the King to his cousin Sambhaji for preventing the forces of Bhagwantrao Amatya encroaching upon the territory of the Angria.

5473

No. 331] [2-11-1735

श्री

तीर्थरूप राजश्री राऊ
व ता। राजश्री अपा स्वामीचे
सेवेसी

अपत्ये मल्हार तुकदेव कृ(ता)नेक सा। नमस्कार विनंती (उ)परी. स्वामीच्या आसीर्वादेकरून ता। छ २७ जमादिलाखर रविवार दीढ प्रहरपरियेंत कुषल आसो विशेष. राजश्री स्वामींनी स्वामीकडे राजश्री अनंदराऊ पंडित सुमंत व चिरंजीव राजश्री माहादोबा पाठविले. त्यास उभयेताची भेटी जाली आसेल. त्यावरून स्वामीचे वर्तमान विदित जाले आसेल. सांप्रत राजश्री स्वामींनीं पत्र पाठविले आहे (त्या)वरून शामलाचे वर्तमान त(प)सीलवार विदित होईल. रा(जश्री) पिलाजी जाधवराऊ यास सत्वर पाठऊन दिल्हे पाहिजे. शे * * * * * बलावला याची * * * (स्वा)मीनी केली न पाहिजे स्वामीची केली या स्वामी बहुत संतोषी होतील आणि स्वा(मी)चे कार्य येप्रसंगी बहुत (हो)ऊन येईल. राजश्री आपानी * * दरबारास यावे उतम गोष्ट आहे. लक्षाचे काम तिकडील * * कून मारानिलेस सातारियास पाठऊन द्यावें. मग त्याच्या विचारे जाले तरी राजश्री आपा दरबारास येतील. प्रसंग साधावयाचा आहे, तरी जाधवराऊ यास आगत्य पाठऊन द्यावे. पत्री परिहार लिहिला न पाहिजे. यामध्ये स्वामी धनी आहेत. स्वामीचे जे गोष्टीमध्ये स्वहित बहुत ते लिहितो. विदित (जा)ले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Malhar Tukdeo intimates to the Peshwa the wish of King Shahu of finishing off the campaign against the Sidi—which can only be done by despatching Pilaji Jadhav to the seat of operations. "The presence of Chimaji Appa at Satara will greatly facilitate work", says the writer.*

No. 332] [5-11-1735

पैवस्ती छ ३० जमादिलाखर.

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. राजश्री रघुनाथजी प्रभु यांच्या बाइकांचे मुक्ततेविषीं राजश्री गोविंदराव व भास्कर वैद्य यांस पत्रें लेहून स्वामीनी येथें पाठविलीं तीं राजश्री

जिउबा चिटणीस यांस दाखऊन राजश्री स्वामीचे सरकारचा जासुदांचा जोडा काहीं परियाये[2] लाऊन मागून घेऊन स्वामींचीं पत्रें व राजश्री जिउबांची पत्र गोविंदरायाकडे रवाना केलीं. विदित जालें पाहिजे. राजश्री जिउबांचे पत्राचीं उत्तरें स्वामीस येक व राजश्री रघुनाथजीस येक यैसीं दोन घेऊन स्वामीकडे पाठविलीं आहेत त्यावरून विदित होईल. सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*Raghunath Hari's family was kept in confinement by Sambhaji Angria. Bajirao and Chimaji are being requested to effect their release.*

No. 333] [*8-11-1735*

पो छ १० रजब.

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपासाहेबाचे सेवेसी

विनंति यैसी. छ ३ रजबी राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल कुलाबेयाहून आरमार सहवर्तमान जंजिरे सुवर्णदुर्गी यावयासी श्रीवर्धनचे बारियावर आले. तों सिदीसाद सुभेदार यांहीं अंजनवलीहून किले मडगडी (?) सूत्र केले. आणं श्वारी नेमिली व पालगडीहि फितवा केला. त्यास अंजनवलीहून पालगडास पाये मार्गें आले. गलबते केलसीस लावावी यैसे योजून सिबाडावर भगवी निशाणे लाऊन केलसीस येता बारियावर हाक मारून सरखेलची * * खाडीत यत होती तो आमचे चौकीदार लखमाजी खडा * * त्याही खबरदारी करून बरखंदाजी केली, तो लोकास सुचे[3] शामलाची गलबते यैसे जाले व बाहेर सरखेलहि आले. उपरांत शामल फिरोन माघारा निघाला. त्याची व सरखेलीची लढाई दोन दिवस जाली. शामलाची गलबते थोर २ व लाहाने २ यैसी च्यार तरांडी धरून सुवर्णदुर्गी नेली. कदाचित मंडणगडची कार्याची सिध होती तर सारे अरमार खाडीत किले * * रियावे यैसे योजिले. तो त्याची कार्याची सिध जाली नाही. श्वामीचे पुणेकरून परस्परेंच फजीत पावोन गेला. सेवेसी श्रुत होई हे विज्ञाप्ति. शामलाचे लोक आजमासे तीनसे सरखेलीकडे सापडले, साडेतीनसे आहेत. सेवेसी श्रुत होई * * *

¶*The news of Sambhaji Angria's victory over Sidi Sat in a skirmish in the creek of Kelsi is reported to Chimaji Appa.*

---

१ मृ. ७-१-१७४३. २ परियाय-पर्याय-सबब.

३ सुचें = (नाम) सूचना.

No. 334] [8-11-1735?

पौ छ ११ रजब.

नकल

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री छत्रपति

स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक मानाजी जाधव व दुर्गोजी भोईटे कृतानेक विज्ञापना यैसीजे. ता। छ ३ रजबपावेतो स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचें वर्तमान येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी बरची बारदार याजबराबर ताबडतोबीनें आज्ञापत्रें सादर केली व रा। संताजी जाधवराऊ यांस च्यार दिवस राहावयाची आज्ञा केली. ऐसियासी त्यांची अवस्था बहुत कठिण होती. त्याहीमधें त्यानी माहाराजांची आज्ञा यावी म्हणून बहुत दिवस वाट पाहिली. यामुळे शरीर बहुतच जडकावले. तो कृपा करून मुद्रा पाठविली ते सिरीं वंदोन ते छ ३० जाखरी स्वार होऊन गेले. तो छ २ रजबी अस्तमानी ही आज्ञापत्रें आलीं तीं मस्तकी वंदिले. बहुत संतोष. ऐसियासी छ २ रजबी प्रहर दिवसा सिदीसाद बावीस गलबतेनसी येऊन दोन अडीच हजार जमावानसीं दाखल जाला. दोन प्रहरपर्यंत खुशालीच्या तोफा सोडिल्या. आमचे लस्करचा विचार तो वारंवार सेवेसी लिहिलाच आहे. छ मजकुरी येथून उठोन पिपलीवर यावयाचा करार सर्वांचा होता. ऐशास माहाराजांची आज्ञा कीं पागेवरील जागा न सोडणे व सिदीसाद आला आणि आम्ही निघालों म्हणजे आमचाहि आब जातो. गनीम सेर होतो. माहाराजहि म्हणतील कीं गनिमास भेटोन पळोन आले. ऐसे चहूकडून संकट जालें. यामुळें च्यार प्रहर रात्र तयार होऊन गोटाबाहीर निघोन बैसलों. पुढें स्वारांचे छेबिने[1] ठेविले. परंतु गनीम जोरावर, या सामानास जुमानतो ऐसे नाहीं. त्याहीमधें तो दगेखोर. रात्रीचा दगा करणार. गवत रानामध्यें बहुत, जागा अवखोदा[2]. राऊताचा इलाज नाहीं. गवत जाळावें तो वोलें आहे. जो पावेतो आमच्यानें सोसवेल तो पावेतों सोसून. लस्करचे सामानामधें मुतलख जीव नाहीं. त्याही मध्यें बहुतेक लस्कर अजारी आहे. बाजार व आजारी नाहाक मारले जातील. आमचा बदनक्षा होईल, यामुळें माहाराजांचे फौजेचा प्रसंग विधें[3] जालिया हाही नंग स्वामीचाच आहे. आम्ही तों सेवक सेवाधर्म करावयाचा तो जिवादारभये करून. त्यास अंतर करितों ऐसे नाहीं. माहाराजानीं तो आज्ञापत्री दोन हजार हशम व दोन हजार फौजेची रवानगी वरचेवर केली आहे, परंतु सातारियापासोन

---

१ टेहळणीची चौकी. २ अवघड. ३ विरुद्ध.

कोइनकाठ पावेतोच मोर्चेबंदी जाली आहे. गोवलकोटची मोर्चेबंदी ईश्वराआधीनच आहे. यास उपाय आहे ऐसे नाहीं. जो इकडे सरदार साहेब रवाना करितात तो मार्गीच बेहिमत होतो. याची पैरवी माहाराज बेमुलाहिजा करवितात आणि उद्यांचे दिवसीं येऊन दाखल होतात तर उत्तम आहे. आम्ही आपली सिरी च्यार दिवसीं आज्ञेप्रमाणें बरें हो अथवा वाईट हो परंतु सोसितों. निदान उठोन घाटावर येतों. मधें राहतों ऐसें नाहीं. या उपरी माहाराज धणी आहेत. तूर्त फौज ये तें अति सत्वर करावें. चौ रोजा राा पिलाजी जाधवराव यांस रवाना करावें व राजश्री संभाजी आंगरे यांचे आगमनाचा विचार करऊन एक वेळ पुर्ता येलगार करऊन गोवलकोठचा शहनिषेह या माहिनियामधें करून घ्यावा किंवा चौकीच ठेवणे असेल तरी माहाराजानीं पिपलीवर आज्ञा करवावी ऐसे आहे. येथें आणिक पांच हजार फौज आली तरी उपाय नाहीं. उभयेतां येतात तर हरएक येत्न होऊन दोन्ही स्थळें हस्तगत होतात. उभयेतां येत नाहीं तेव्हां किलेहि येत नाहीं. सेवेसी श्रुत होय. राा गोपाळराव याजकडील हषमाचे खर्चास तीन हजार पैकीं तीनसे रुपये देविले ते आज्ञेप्राो दिल्हे. परंतु हुजुरचे जेजाल बारदार असामी १५ पंधरा आहेत, त्यांचा दरमहा रुाो ९६ मागतात. याखेरीज हशम आहे व त्याचा खर्च आहे त्यास काय द्यावें? तीनसेंमध्यें कांहीं होते ऐसे नाहीं. तूर्त दिविल्याप्राा दिल्हे. पुढें आज्ञेप्रमाणें वर्तणूक करूं. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाती.

¶*Manaji Jadhao writes to Shahu news from Gowalkot.*

No. 335] [*12-11-1735*

श्री

तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

आपत्ये मल्हार तुकदेव कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल ताा छ ७ रजबपर्यंत स्वामीच्या आशीर्वादेकरून येथास्थित असे विशेष. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांचे पत्र आलें त्याची नकल स्वामीकडे पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. तीर्थरूप राजश्री राऊ कोठवर गेले हें वर्तमान लिहिलें पाहिजे. राजश्री गोविंदराव व भास्कर वैद्य अद्यापि येथे आले नाहीं, आणि त्याचे पत्रहि आले नाहीं. तिकडून तिकडे गोवलकोटास गेले असतील की काय ते नकळे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Malhar Tukdeo sends to Chimaji Appa a copy of a letter received from Sambhaji Angria and requests him to write regarding the whereabouts of Bajirao, Govindrao and Bhaskar Vaidya.*

5477

No. 336] [3-12-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक हरि गणेस नामजाद किले बाणकोट सा। नमस्कार विनंती. ता। छ २८ माहे रजबपावेतो सेवकाचे व किले मजकूरचे वर्तमान येथास्तित असे विशेश. शामळ हेटे[1] गेला होता तो काल छ २७ मिनहूस केलसीचे व ओव्याचे खाडीत येऊन लाग(ला). गावसीव जाळिले. अद्यापि का। मजकुरी राहिला असे. पायेवाटेने किले मंडणगडाखालीं काल रात्रीस दीडसे माणूस गेले. आज छ मारी सकाल येकसे मानूस जाऊन रानामध्ये दबा दिला असे. केलसी आसपासचे तों गाव जाळिले. अद्यापि केलसीचे खाडीतून निघत नाही व बातमी आली आहे कीं राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याची व सिदीसाद याची बोली जाली. बोली करावयासी खुसमहमद आला असे. बोलीमध्यें करारी फतेगड हरणैचा मागत होतां. त्यास फतेगड संभाजी आंगरे देत नाहीं. मंडणगड व विजयगड दोनी किले (नूतन) शामळाजवळील घेतले ते द्यावे, आण सला करावा. त्यास किले येकदांच येकादोन दिवसात किला द्यावा तों राजश्रीं ची अवकृपा होईल या करितां च्यार दिवस वेढा घालावा, आण लौकिक करून किला घ्या यैसी करारी करून किले मंडणगडाखाली लोक गेले आहेत. किले देऊन सख्यत्व करावें. निमित्य मानाजीस आपण पाठीस घातले आहेत. दाणा गला येत नाही, या निमित्य किले देऊन सला करावा आण आपण व शामळ व इंग्रज फिरंगी येकत्र होऊन कुलाबेयाकडील प्रांत सोडावा, यैसी खबर असे. खबर यावयासी कारण जे आमचा आत्मिक[2] राजपुरीस असे, त्याहीं सागोन पाठविले व हरणईसहि येक आत्मिक होता त्याणे सांगोन पाठविले की ही खबर खरी असे. तुम्ही सावध राहाणें. याची साक्षहि दिसोन आली. खुषमहमद शामलाकडे आला असे. शामल केलसीस राहिला, आण लोक मंडणगडाखाली पाठविले आहेत. थोर व लहान तरांडी वीस आमचे किलेयासनिध राहिली असे. आइकले व देखिले वर्तमान सेवेसी लिहिले असे. कृपालु होऊन काही राऊत व काही लोक व दारूगोली सत्वर येऊन पावली तर किला मंडणगड वाचेल, आण बाणकोटासहि अपाये होणार नाही. तर कृपाळु होऊन राऊत व लोक व दारूगोली सत्वर पाठवावी. आम्ही तों तीनी ठिकाणें धरून बइसलो आहे. मंडणगड गेलियानें बदनक्ष होईल आण आम्हासहिं उभे राहावयासी जागा होणार नाहीं. येकीकडे खाडी, येकीकडे दर्या, व येकीकडे मंडणगड व येकीकडे सुबर्ण-

---

१ दक्षिणेस. २ विश्वासु माणूस.

5478

दुर्ग याा ये प्रसंगी आम्हास येकहि मार्ग नाहीं. या करिता विनती लिहिली असे. तर सरंजाम करून तिसरे रोजी अगर चवथे रोजीं सामान व कुमक येऊन पावे तो करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Hari Ganesh Killedar of Bankot reports to the Peshwa the arrival of the Sidi at Kelsi and his depredations in the adjoining territory. The writer also mentions the negotiations started by Sambhaji Angria with Sidi Saat.*

No. 337] [*Received on 3-12-1735*

पो छ २८ रजब

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसीं

विनंती यैसीजे. सिदीसाद राजपुरीहून थेट विजयदुर्गपावेतों गांव जाळीत गेला, बाणकोटाजवळील केलसी, वेसवी व नाली पालवण तिनी माहाल वसले आहेत त्याची खबर घ्यावी यैसी बातमी आली; आण किले मजकूरचे लोक व खुद आम्ही देखील आजारी पडलों याकरितां राजश्री खंडोजी माणकर यांजकडील लोक पाऊणसें माणूस आणिले असे. पंचमीपावेतों ठेविले असत. पंचमी जालियावर लोक तलेगडास रवाना करितों. स्वामी म्हणतील कीं किले मजकुरीं भरती असोन लोक काये म्हणऊन नेले? तर लोकांस दुखणी लागली. याकरितां लोक आणिले. सेवेसीं विदित होईल. व पेसजीं गला विकत घ्यावयाची आज्ञा जाली होती त्यावरून सेवेसी विनंती लिहिली कीं पैका आला तर गला घेऊं. त्यास आद्यापि कृपाळु होऊन पैका पाठविला नाहीं. गला तों किले मजकूरचे भरतीस जरूर असिला पाहिजे. त्यास किले मजकुरींहून माहाडास गला करार करावयासी माणसें पाठविली असेत. संभर खडी पावेतों गला माहाडास करार केला असे. कृपाळु होऊन गलेयासी पैका पाठवावयाविसीं आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. अकरा बारा रुपयांचा पाड असे. दिवसेदिवस दाणे माहाग होतात, पुढे दाणे मिलणार नाहीं. कल्याण प्रांताहून आणावा लागले, तर पैका पाठऊन किले मजकूरची बंदोबस्ती करवणार स्वामी समर्थ आहेत. व सिदीसाद यानें रसालगडची पेठहि मारून कांहीं माणसें व गुरें घेऊन गेला. सांप्रत खुशमहमद राजश्री संभाजी आंगरे याकडे बंदी होता, तो सोडून सिदीसाद-कडे पाठविला असे. सरखेल व शामल सला करणार यैसी खबर आहे व

खुशमहमद तों करार अजनवेलीस आला असे. उभयेतां सला करावा यैसें असे. सेवेसी विदित होई हे विज्ञप्ति.

¶*Hari Ganesh gives Chimaji Appa news of the trouble created by Sidi Saat on the coast between Rajpuri and Vijaydurg, and asks funds for buying corn.*

No. 338] [*15-12-1734 ?*

छ ६ साबा

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना यैसीजे. येथील कुशल ताा छ २९ रजब मुाा जंजिरे मुंबै स्वामीचे कृपाद्रिष्टीकरून यथास्थि(त) असे विशेष. स्वामीचे आज्ञापत्र घेऊन रवाना छ १३ रजबी छ १० मिनहू लिहिलें तें, जोडी छ २६ रोजी सुखरूप पावली. सर्व अर्थ ध्यानात आणून कायार्थ बिबविला. यैशास सेवाधर्म आहे; आज्ञा रक्षावीच लागते. मित्रत्वलक्षणे सांगोन पाठवावें हे योग्यच आहे. सर्वांचे मस्तकीं ईश्वर आहे; ज्यास देईल त्याणे घ्यावे. खानजाद्याचा मजकूर तर खावंदगिरी खानजाद्याने करावी व कारभार सिदीसाद याणी करावा तो चालतच आहे, येविसी तफावत आम्हास तों दिसोन येत नाही. सख्यत्व प्रसंग होता तर आपल्याहि प्रत्ययास येतें. खायास नाही म्हणू(न) ते हैराण होतात हेहि गोष्ट परिणामी कळों येईल. आपण येता म्हणून येखादा किला देऊन सला करितील हेहि गोष्ट तशासारखीच आहे. हरयेक प्रकारें प्रजा सुखी राहावी, दंद+ होतसेल तें तों भल्यानी दूर करावें, मैत्री योजोन द्यावी म्हणून हेतु होता. यैशास ध्यानास न ये तर चितास येईल तें करावें. साहित्य करावे न करावें हे प्रथमच आद्यंत आपणास जाहीर आहे, येविषई प्रत्योतर वारंवार काये करणे? हबशाचा आशय सला करायाचा अजंनवेल गोवलकोट रक्षायास्तव. नाही तर हबशी येक जंजिरा मात्र होता तेव्हा यजीज[२] आला नाही, तो आतां येतो यैस दिसत नाही,. मग नकले. लाक्षुच[१] खुशकीच्या किल्यांची; या हंगामांत येश संपादून घ्यावे उचित होतें, यैसे असोन चितास आपल्या न ये त्यास उपाये काये? कपितान इंछबर्दविसीं लिहिलें ते हमेशा लिहितच आहेत. आम्ही भरवसा धरी-

१ निश्चितपणें. + भांडण, द्वंद्व. २ अजीज = दीन.

5480

तच आहों. सुखरूप जेव्हा तुमच्या चितास येईल तेव्हा उतर प्रत्योतर केले जाईल. छ २७ रोजी थैली जुने जनराल यास व आम्हास आली ती त्याची त्यास दिली. आमचे थैलीचें उतर सादर होता संक्षितें सर्वार्थ अवगत होईल, यैसे नवे जनराल बोलिले. सेवेसी श्रुत होये. बाणकोटच्या तावडा सोडविला हे उचितच केले. येणेकरून सर्व अभीष्ट इछितील. जगत्रात नाद गेला आहे तोहि दूर होईल. उतम गोष्ट जाहाली म्हणून लिहविलें असे. सेवेसी श्रुत होये. अजम जुने जनराल याणी फार दुवा सांगितली आहे. आम्लवातें पायास (दुःख) येणें (करून) फार जेरदस्त आहेत. पुसत होते, विलायतेहून अपेक्षित कांहीं लिहिलें, कीं काये? त्यास सविस्तर सांगितलें, उतर केले, येविसी नवे जनराल उतर करितील तेंच आमचे समजावे. मित्रत्वविषई अपेक्षित असेल तर सिद्ध आहें, यैसे लिहविले असे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay to the Peshwa referring to Maratha plans to conquer the Sidi of Janjira. Captain Inchbird is mentioned in the letter.*

No. 339] [*7-12-1735*.

पो छ ६ साबान.

श्री

तीर्थरूप राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

अपत्यें माहादाजी अंबाजी कृतानेक साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील वर्तमान तागाईत छ ३ साबान परियेंत येथास्थित असें विशेष. स्वामींनीं रिकिब्रदारां-बराबर राजश्री स्वामीस पत्र पाठविलें त्याचें उत्तर प्रस्तुत लेहून मागती दुसरे रिकिबदार आपल्याकडे पाठविले आहेत. तरी याउपरी विलंब न करितां राउताची रवानगी केली पाहिजे. कोंकणाच्या किल्ल्याचा खर्च आपणांवरी पडतो म्हणून तपसिलें लिहिलें, त्यावरून राजश्री स्वामी बोलिले कीं संपूर्ण राज्य-भाराची इमारत तुम्हावरच आहे. सर्वाविसी भरवसा तुमचाच आहे. राज्यास संकट पडेल तें तुम्हाव्यतिरिक्त कोण वारणार? प्रस्तुत गोवलकोट घेऊन शामलाचा उपमर्द करावा हें आम्हास अगत्य आहे. तरी आम्हांस अगत्यवाद तेच गोष्ट तुम्ही सर्व प्रकारें कष्ट मेहनत करून करावी, हें तुम्हास विहित. तदनुरूप तुम्ही मागेंहि करीत आला आहां व पुढेंहि कराल हा भरवसा आहे. तरी या उपरी सर्व गोष्टी येकीकडे ठेऊन राऊत पाठवणें यैसें बोलिले व आम्हांस आज्ञा केली कीं सदरहूप्रमाणें तुम्ही लेहून राऊत येत तें करणें. त्यावरून हें पत्र

लिहिलें असे. तरी याउपरी राऊत पाठवावयासी येक घडी विलंब न करावी, खामखा राऊत पाठवावें. विदित जालें पाहिजे. सेवेसी विदित होय हें विनंती.

¶*Upon Chimaji complaining about his inability to bear the heavy burden of expenses of the war, Shahu flatters him by saying : " The whole edifice of the Maratha Raj stands on your shoulders ; why talk of the expenses of the war only. Whenever any trouble comes to the Raj, the minister alone has to remove it. You must accomplish my great object of conquering the Sidi ". Mahadaji Purandare writes this from Satara.*

No. 340] [*Received on 8-12-1735*

तालिक

पा छ ४ साबान

श्री

श्रीमंत रा मानाजी बावा हवालदार
व कारकून किले प्रतापगड गो यांसी

आज्ञाधारक माहादाजी अनंत क्रा रामराम व आा सा ना विा. सुरु सीत सलासीन मयां अलफ. शामलाने बाणकोट हस्तगत केला हे वर्तमान तहकीकात आहे. आजी पाच तारेयावरी भांडी मध्यनरात्रीस जाहाली आणि शामल पुढे येणार हे वर्तमान कलावे म्हणून लिा आहे. आम्ही आणि आंगरेयाचे सिपाई येसे रानांत असों. विदित जाहाले पाहिजे. बहुत काये लिा. गोंदजी काढोलकर मुखवचने सांगता साकल्य वर्तमान कलेल. हे विज्ञापना.

¶*Manaji Bava Hawaldar of fort Pratapgad is informed by Mahadaji Anant of the capture of Bankot by the Sidi.*

No. 341] [*About 8-12-1735*

तालिक

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव यांसी आज्ञा केली ऐसीजे. बाणकोटचे वर्तमान आल्यावरी स्वामीनी तुमची रवानगी केली. जातेसमई तुम्ही बहुतच बोलोन गेला, त्याप्रमाणे रा चिमणाजी बलाल यांस सांगोन त्याचा निघावयाचा विचार केलाच असाल. माहाड कायम आहे. हुजरून कुमक रवाना केली ते दाखल जालीच असेल. आणखी वरचेवर कुमक स्वामी रवाना करीतच आहेत. रा चिमणाजी

बलाल फौजेनसी उतरतात याजकरितां गोवलकोटची फौज माहाडचे रोखे आणविली. रा त्र्यंबकराऊ सोमवंसी सरलस्कर फौजेनसी पारास दाखल जाले. ऐसियास रा चिमणाजी पंडित व तुम्ही कोणे दिवसी पुण्याहून स्वार होता; कोणते घाटे उतरणार, माहाडानजीक कोणे दिवसी येणार, हें वर्तमान हुजूर कलावे. तुम्ही माहाडास दाखल व्हाल तेच दिवसी सरलस्करानी व गोवलकोटचे फौजेनी तुम्हास सामील व्हावे याजकरितां हे आज्ञापत्र सादर केले आहे. तरी तपसीलवार लेहून पाठवणें. इकडील फौजांची व तुमची गाठ येकेच दिवसी माहाडावर पडे ऐसे निश्चयात्मक लेहून पाठवणें. तुमचे पत्र येईल त्याप्रो सरलस्करास गोवलकोटचे फौजेस आज्ञापत्रें रवाना करून तुम्हास सामील केले जातील. बोलोन गेल्या प्रो वर्तणूक करणे. बहुत काये लिहिणे.

¶*Pilaji Jadhav is commanded by King Shahu to proceed to Mahad along with Chimaji Appa and subdue the Sidi.*

No. 342] [*10-12-1735*

पौ छ ६ सावान

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामी वडिलांचे सेवेसी

विनंती. राजश्री स्वामीनी पंतप्रतिनिधि व राजश्री येमाजीपंत यास अतिसत्वर येणे म्हणून पत्रे पाठविली आहेत व राज्यांतील फौजा तमाम बोलाविल्या आहेत. जितकी फौज जमा होईल तितकी स्वामीकडे पाठवावयाचा विचार केला आहे. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना. *

¶*Nanasaheb to Chimaji informing him that Shahu is mobilising forces for his support.*

No. 343] [*13-12-1735*

पा छ ११ सावान

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनती. रा संभुसिंग जाधवराव यास आणावयास रा देवराव मेघशाम व बहिरोबास छ ८ साबानी रवाना केले ते केले. त्यांजबराबर राजश्री फतेसिंग-

बावाकडील पंचवीस राऊत दिल्हे आणि ब्यारसे मोहरा त्यास तूर्त खर्चास पाठविल्या आहेत. त्यांस येथें आणावे आ(ण) पंचवीस हजार रुपये राजश्रीनीं द्यावे व पंचवीस हजार रुपये राजश्री फतेसिंगबावानी द्यावे. येकूण पनास हजार रुपये देऊन दोन हजार स्वारानसी कोकणचे मसलतीस पाठवावे. चाकरी जालियावरी पुढें उर्जित करावें यैसा विचार केला आहे. पुढे होईल ते लेहून पाठऊं. ते प्रस्तुत पाथरी परबाणीकडे दोन हजार फौजेनसी आहेत म्हणून वर्तमान आहे. येतील न येत हे न कले. विदित जाहाल पाहिजे. से+वेसी श्रृत होये हे विज्ञाप्ती.

¶*News is sent to Chimaji Appa that Sambhusing Jadhaorao was called by King Shahu into his presence in order to work in the campaign against Sidi.*

No. 344] [*About 15-12-1735*

श्रीरामचंद्र

सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मी-
आलंकृत रामाजन्य राजश्री चिमणाजी
पंडित स्वामी गोसावी यासी

पोष्ये आनंदराव रघुनाथ कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीये लिहीत आसिले पाहिजे विशेष. आपण पत्रे पाठविली ते तांदली काष्टीचे मुकामी प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ कलो आला. आपण शामलाकडील वर्तमान लिहिले. माहाडास लोक मंगलवारी पाठविले, त्याचे पावलियाचे उतर सौम्यवारी आले. हे गोष्ट उतम केली. यैसियासी आम्हास व राजश्री माहादाजी आमृतराव यासी राजश्री देवजी सोमवंसी हिंदुराव याजकडे पाठविले. त्यास याचे नातवानकीचा प्रसंग लिहावा यैसे नाही. यैसियासी माारनिलेचे बहुत प्रकारे समाधान करून भीमातीरास सांगवीनजीक मोकाम केला. याजउपरी कूच करून आम्ही सातारियासी जातो. मंडणगडास वेढा शामलाने वेढा घातला याचा विचार आपण काये केला? मंडणगड शामलाचे हातास गेला म्हणजे फिरोन हस्तगत व्हावयाचा विचार नाही. तरी राजश्री पिलाजी जाधवराव सातारियाहून गेलियाउपरी कोठे आहेत? पुढे कोण विचार तो सविस्तर लिहावा. वरकड

+ पत्र नानासाहेबांचें साताऱ्याहून.

सविस्तर वृत राजश्री माहादाजी आमृत लिहितील त्यावरून कलो येइल. बहुत काये लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Anandrao Raghunath informs Chimaji Appa of his own movements and requests him not to allow Mandangad to be captured by the Sidi. He makes enquiries about Pilaji Jadhao's whereabouts.*

No. 345] [*16-12-1735 ?*

पौ छ १२ साबान

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा स्वामींचे सेवेसी

सेवेसी विज्ञापना. सांवजी तुपे याजबराबर नालमेख नालडबे ८० व मेखा ४००० च्यार हजार व नालबंद रवाना केला म्हणून लिहिलें. यैसियास आम्ही निघालियावर राऊत आटोपीत आले. नालबंद तळ्यास गेला. आज उदैक आम्हाजवळ पोहोचेल. रा। खंडोजी मानकर फौज घेऊन गोरेगावाकडे गेले. तुम्ही किला राहिला, सडे कीं फौजेनसी राहिला, तें लिहिले. बाणकोट घेतला यैसे वर्तमान ऐकोन खंडोजी मानकर श्वारीचा बाहाना करून पायेचे .हशेम वीस राऊत आम्हापासून घेऊन कबिला घेऊन मानगडास जातो म्हणून कूरूस गेले. आपण फौजेनसी किले तलागड तेथेच राहिलों. मग आम्हास पत्र लिहिले कीं पंनास साठ राऊत पाठऊन तुम्ही तेथेच राहणे; परंतु आपण किले तळा येथे शाह असावा याकरितां रा। जगंनाथपंत पंचवीस स्वार व निशाण ठेऊन आपण गोरेगावाकडे वरकड फाजेनसीं महाडच्या उदेशें आलों. तें वर्तमान खंडोजी मानकर यानीं यैकूण मानगडीहून येऊन आपणास माघारे नेले. तेथे पत्र पावताच स्वार होऊन आलों. त्यानी स्वामीस लिहिले असेल कीं आपण फौज घेऊन फिरतों; आणि विठलपंत किल्यास ठेविले, यैसे लिहिलें असेल तर ते थोर माणूस आहेत! सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*The writer Vithalpant makes a complaint against Khandoji Mankar to Chimaji Appa.*

No. 346] [*19-12-1735 ?*

पौ छ १९ साबान.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोसी कृतानेक नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता। छ १९ साबान जाणून स्वकीये लखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही स्वामीची आज्ञा

घेऊन स्वार जाहलो ते समई आपण बोलिले कीं सविस्तर मागाहून लेहून पाठवितो. त्यास आम्ही मौजे खंडालियास आलो तो तेथे मकबूल अलम याचे व कर्नालकराचे पत्र आले ते स्वामीकडे पाठविली आहेत, त्यावरून सविस्तर कललेच असेल. त्यास तेथें राजश्री नरसो कुकाजी आले आहेत त्यांची आपली बोली काय झाली ? मकबूल अलम लोक पाठवितात की नाहीं, हे साकल्य लिहिले पाहिजे. वरकड आम्ही परवा येथें पनवेलीस आलों. त्यास कर्नालकराचे वर्तमान मनास आणितां राजश्री मानाजी आंगरे याचे लोकांनी कानडोळा केला; याकरितां रयेतीने चालीस पनास खंडी गला किलियावरी नेला; व पूर्वीचाहि गला किलियावरी आहे. गलियाकरितां कर्नालकर साच्यार महिने आयास येतो यैसे नाहीं. येसियास आपले विचारे केवल निग्रह करणे येसेच असेल, तरी जे करणे ते आपले बले करावे, दुसरियाचे भरंवसा धरावा येसे नाहीं. तरी ये गोष्टीचा दृढतर विचार चितांत आणून, जे आज्ञा करणे ते करावी. त्याप्रमाणें वर्तणूक करून उतर सत्वर पाठविले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे, लोभ करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi reports to Chimaji Appa his arrival at Panwel and after detailing the state of affairs at Karnala and the indifference of Manaji Angria requests him not to depend on others to check the efforts of the enemy.*

No. 347] [*20-12-1735 ?*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे शेवेसी

विनंती सेवक विठल सिवदेऊ कृतानेक सा॥ ना॥ वि॥. येथील वर्तमान ता॥ छ १६[१] साबान मु॥ माहाड स्वामीचे कृपेकरून, सेवकाचे व लोकांचे यथास्तित असे. स्वामींचें आज्ञापत्र आलें ते छ १९ रोजीं संध्याकाल पावले. तेथे आज्ञा की खंडोजी मानकराकडील जमाव व तुम्ही राउताचा जमावानसी आलेत. पायेचे लोक तुम्हास पाऊन माघारे गेले. याउपरी तुम्ही माघारें खंडोजी मानकर याजकडे जाणे. त्यावरून आज्ञेप्रा॥ स्वार होऊन, छ १७ रोजी गेलों. खंडोजी माणकर यांचे लोक केवळ काही आम्हास पोहचावयासच आले होते यैसे नाही. इकडे पायेचा जमाव आला नसेल व आपलेहि आज्ञापत्र याकरितां पत्र पावताच ते व आम्ही स्वार होऊन आलो, की सत्वर

---

१ पत्राची तारीख लिहिण्यांत लेखकाची कांहीं चूक झाली असावी.

जाऊन उपराला करावा. यैसियास येथे आलियास जमाव पोख्ता जाला होता. सर्वांनीच गुंतावे, पुढे हुजरात आलियास जमाव फोडावा, तेव्हा ते नालेश लिहितील आणि आपले राण खाली, शामळ दगेखोर, याकरिता कान्होजी मानकर यास माघारे रवाना केले. त्यांच्या चितात जावयाचे नवते; परंतु विचाराचे वाटेने लाविले. पायेच्या हाशेमाचे जुंज जाले तेच प्रसंगी आवाईस आम्ही येऊन पोंहचलो. मार्गासंनिध होतो. हाशेम लोकास त्याचा शेह भारीच होता. लोक फारसे खटे केले होते. फौज जाऊन पोह्चलियास उपराला बरासा जाला. रा नारोजी कडू व चिमणाजी बापूजीहि आले. गनीम सरोन[१] मावारा गेला. त्याहीं त्यावर लोकाच्या चितात की जुज रांपऊन घोडे घालावे; यैसियास गनीम ढासनास गेलियास घोडे घालून मारावे यैसे नाही. गनीम मान्यातून गेला. मग पायेचे जखमी व मुडदे काढून माघारे आलो. आजहि छ १९ रोजी पांचतन्यापावेतो तलावियास गेलो होतो. गनीम संनिध नाही. माघारे आलों. आज्ञापत्र आलियास स्वार होऊन गेलो. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति. सविस्तर वृत रा नारोजी देशमुख यानी लिा आहे त्यावरून निवेदन होईल. हे विज्ञाप्ति.

¶*Vithal Shivdeo sends back Kanhoji Mankar with some men to help against the Sidi*

No. 348] [About 21-12-1735

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यासि

श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणून स्वकीये कुशललेखनाज्ञा करीत आसिले पाहिजे विशेष. येथील दरबारचे सविस्तर वर्तमान राजश्री माहादाजीपंत याणी सेवेसी लिा आहे त्यावरून विदित होईल. राजश्री स्वामीणी मुजरद जिलिबदारासमागमें राउताबदल पत्रें पाठविली आहेत; व राऊत आणवाव-याची मर्जी राजश्रींची बहुतच निकडीची आहे. यैसियास राऊत पाठवावे न पाठवावे हा अर्थ पूर्वील पत्री आम्ही लिहून पाठविलाच आहे. प्रस्तुत आमचे विचारे जिलीपदारासमागमे उतर पाठवावे, की महाराजानी जिलीपदारासमागमे राऊताविसी निकडीने लेहून पाठविले. येसियास आम्हास महाराजाविगली जोडी

---

१ चालून किंवा टिकून.

5487

काये आहे? शे दोनसे राऊत पाठऊन; परंतु राजश्री संभाजी आंगरे आलिया-खेरीज अगोधर राजश्री पिलाजी जाधवराऊ व राउतानी जाऊन काये होणे आहे? रा सरखेली आलियाउपर याणी जाऊन त्याणी व याणी येक होऊन कामकाज करणे ते करावे. इकडेहि ताम्राचा शह आहे. ते येत तोपावतो हाहि शह वारेल. आणि शे दोनसे राऊत पाठऊन देऊन. ते न आलिया राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यास व राऊतास पाठविलियान कार्यभागी होऊन येणार नाही; आणि महाराजाचा शब्द लागेल. याप्रमाणे उतर पाठवावे यैसे आमचे मते आहे. यामधे आपल्या विचारे जे लिहिणे ते लिहिले पाहिजे. विशेष काये लिहिणे. कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhav asks Chimaji Appa to impress upon the King that it is no use sending him (Pilaji) alone against the Sidi, but that the Angrias should be first compelled to be in the front in this undertaking.*

No. 349] [*Received on 21-12-1735*

पा छ ६ शाबान

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री आपा

स्वामी वडिलांचे सेवेसी

विनंती राजश्री देवजी सोमवंसी हिंदुराव यांस फौजेसहवर्तमान आणावयास राजश्री सुमंतास व राजश्री माहादाजीपंतास रवाना केले. उदईक जातील. +बहुत काये लिहिणे लोभ असो दिल्हा पाहिजे हे विज्ञापना

¶*Chimaji Appa is informed that the King has sent the Sumant to bring Devji Somawanshi Hindurao.*

No. 350] [*23-12-1735*

पा छ २२ साबान

श्री

श्रीमत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी

विनंती. सेवक रामाजी माहादेव मो माहाड चरणावर मस्तक ठेऊन सां नां विा. ता छ १९ माहे शाबान पा सेवकाचे व लोकाचे वर्तमान येथास्थित असे

+ येथून अक्षर नानासाहेबांचें

विा. बातमी आणावयासी गोपाळ बावाजी व माहादाजी सुर्वे यासी सुवर्णदुर्गास पाा ते छ मारी सेवकाजवळ प्रात:काली आले. त्याणी वर्तमान सांगितले की आम्ही कागद नेऊन राा संभाजी आंगरे यासी दिला; आण तेथील बातमी मनास आणिता शामलाचा व सरखेलीचा सला जाला. काा केलसीस शामलाची व सरखेलीची चौकी बइसली. मुलकात उभयताचे वरातदार हिंडोन वसूल करितात; व कागदाचा जाब सरखेलीचा घेऊन निघाले, तेसमई दोन सिपाई सोबतीस मागितले. त्यास सरखेली बोलिले कीं आमचे नांव सांगोन जाणे; त्याचप्रो गोपाल बावाजी व माहादजी सुर्वे यैसे सरखेलीचे नांव सांगोन पाटेचे आले. मो निडे ताा पालवण ह्या गावी आले. तों त्या गावी हबशाचे पंचवीस सिपाई होते; येक सरखेलीचा होता. तेथे बहाना करून सरखेलीचे नांव सांगितले. त्यावरून हबशाचे सिपाई व आपणाकडील दाहा सिपाई गावची अडिसेरि घेऊन येका घरी जेऊन येक गावचा वाटकाड्या घेऊन आले. शामळाचा आण सरखेलीचा येक विचार जाला. दुहितार्थ राहिला नाही यैसी खबर सांगितली; व सिपाई आपले नजरेनेहि पाहून आले. सरखेलीची वस्त्रें अजम खानजादे यासी गेली. खानजादे-याकडून सरखेलीस वस्त्रें आली व वेळासचा गुरव माहाडाहून बाणकोटास जाऊन, कौल घेऊन माणसे न्यावयासी आला, त्याणे वर्तमान सांगितले, की शामळाने बाणकोटाहून वस्तभाव दाणागला भांडी किलेयावरील यैसी उतरून गलबते भरून रवानगी केली; आपण रात्रीचा गलबतावर खासा सिदीसाद चडतात. मेडा वेसवीचा व बाणकोट जवळ होता तो मोडून गलबतावर भरून सोटे रवाना केले. या प्रकारचा बिचार आईकिला तो सेवेसी लिाा असे. सेवेसी श्रुत होईल. गोपाल बावाजीहि सेवेसी पाा असे. मुखवचने सांगता सेवेसी श्रुत होईल. हे विज्ञप्ति.

¶*Ramaji Mahadeo reports to Chimaji Appa the news of Sambhaji Angria having concluded peace with the Sidi.*

No. 351] [*24-12-1735 ?*

तालिक

श्री

श्रीमंत महाराज राजश्री छत्रपति
स्वमीचे सेवेसी

विनंती. सेवक संताजी जाधव कृतानेक विज्ञा(पना) यैसीजे. ताा छ २० साबानपावेतो स्वामीचे कृपादृष्टीकरून सेवकाचे व लस्करचे वर्तमान येथास्थित

असे विशेष. राजश्री दुर्गोजी भोइटे यांनी व आम्ही राजश्री संभाजी आंगरे याजकडील हरजी ना। कदम व बावाजी म्हसके यैसे जमाव सहवर्तमान आले, या उपरी गोवलकोटावरी येलगार करावा हा विचार जाला, हे सविस्तर वर्तमान सेवेसी लिहिले; आणि मागें अस्तमानी तेच दिवसीं रा। दुर्गोजी भोइटे व मलार प्रभु जमेनवीस यैसे त्याजकडे गेले कीं तुम्ही आम्ही एकमतें विचार करून, स्वामिकार्य करावें म्हणून त्यांस भरोन बोलीचा प्रसंग केला. त्यांनीं उत्तर दिल्हे कीं आम्हाकडे त्यांचा भेद जाला आहे. आम्ही दाहा हजार रुपये खर्च केला आहे. तुम्ही फौजेनसी याल तऱ्ही उत्तम. न या तऱ्ही कांहीं आम्हास अगत्ये नाहीं. आम्हास सरखेलीचा हुकूम आहे कीं गोवलकोट फते करणें, किंवा मरोन बरें म्हणवणें. आम्हास कार्येभाग करणे आहे. आम्ही तुमचें * * * * * * येतां आंगऱ्याचे गोटास जाऊन त्याचें समाधान केलें आणि आलों. मागती अस्तमानी मल्हार प्रभु यास त्यांजकडे कित्येक सांगून पाठविलें; परंतु त्यांनी आपले अंत:करण न सांगितलें. दुसरे दिवसीं रा। त्रिंबकराव प्रात:काळीं पाठविले. त्यांसहि आपला भावार्थ न सांगितला; परंतु त्यांचा विचार जावें राहावें यैसे आहे. यामधें जे होईल तें मागून लेहून सेवेसी पाठऊन देऊं. लोकांची खस्ती जाली आहे. त्यांचा गौर करणार स्वामी समर्थ आहेत. आणि पोटावीण गल्हांठा बहुत हुजरातीमधें लोकांचा व हशमाचा जाला आहे तो लिहितां पुरवत नाहीं; आणि माहाराज याउपरी यांची बेगमी न करीत तरी यांच्यानेहि राहावतें यैसे नाहीं. संकट जाणून येवेसी लिहिले असे. पडिले माणसांची व जखमीयांची यादी दास्त अलाहिदी लिहिली आहे, त्याजवरून श्रुत होईल हे विज्ञाप्ति.

¶*Santaji Jadhao reports to the Chatrapati operations at Gowalkot and requests more reinforcements.*

No. 352] *[25-12-1735*

पो छ २० रजब

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यांसी

श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणून स्वकीय कुशललेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. आजी बुधवारीं प्रातकाळी राजश्री स्वामीनी राजश्री

ारबावा यासी बोलाऊन विचार केला की, राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यासी ोवलकोटास पाठवावे, तरी त्याजपासी जमाव नाही; आणिक जमाव त्याजबराबरी देल्हा तरी तो कांही त्याच्या कार्याचा नाही. यास्तव राजश्री दादोबा यासी ाजश्री चिमाजीपंत अ्पा याजकडे पाठवावे, आणि पाचसे राऊत आणवावे येसे ांगितले. त्यावरून राजश्री बावा घरास आलियाउपर आम्हास व राजश्री ाहादाजीपंत यास आपले घरास बोलाऊन नेऊन राजश्रीचे आज्ञेप्रमाणे सांगितले ती राजश्री दादोबा यासी राजश्री आपाकडे पाठऊन पाचशे स्वार आणवावे. यास आम्ही घरोब्रियाने राजश्री मंत्री यास विचार पुसिला. त्याणी सांगितले की ाजश्रीचा मनसबा कांही येक शाश्वत आहे येसे नाही. कदांचित राजश्री सरखेल ालेच तरी तुम्ही त्याची पाठ मात्र राखावी. त्यास त्यांचा काही यावयाचा विचार देसत नाही; आणि उगीच तुम्ही सेदोनसे राऊत आणिले तरी तितक्यानी काही ामकांज होणे नाही; आणि तुम्ही गोवलकोटास आडकाल, खर्चवेच पडेल, याज- रिता प्रस्तुत राऊत आणावयाचा प्रसंग नाही. राऊत सिध मात्र असावे. दांचित खावंदाची मर्जी तुटलीसीच जाली, तरी तुम्हास आम्ही जे सांगणे ते ांगून या प्रकारे राजश्री बावाने सांगितले. दुसरियाने बोलिले कीं प्रस्तुत राजश्री ्वामी दादोबास पाठवितात. त्यास येथेच ते गोष्टीची तोडमोड करिता कार्यास ेत नाही. यास्तव प्रस्तुत राजश्री दादोबानी जावे, आणि तेथे गेलियावर एक पत्र राजश्री आपाचे पाठवावे की, माहाराजानी राऊताविसी आज्ञा केली त्यास आम्हापासी तो राऊत राहिले नाहीत; आणि माहाराजानी तो निकडीने सांगून पाठविलें. त्यावरून तीर्थरूप राजश्री राऊ याजकडे लेहून पाठविले आहे. तेहि सत्वरीच येतील; आणि माहाराजाकडे पाठवितो येसे पत्र राजश्रीस पाठवावे. मग पुढे जैसा प्रसंग पडेल तैसे करणे ते करावे, यैसे बावानी सांगितले. यैसियास आमचेहि विचारे बावानी सांगितली हे गोष्टी खरीच आहे. आपण शेदोनसे राउत पाठविल्याने खर्चवेचहि पडेल, आणि आमचाहि गुंता होईल; तरी राजश्री दादोबा तेथे आपणाजवल आलियानंतर बावानी सांगितल्याप्रमाणे पत्र पाठवावे. मग आम्हीहि येथे आहो. प्रसंगानुरूप जे लिहिणे ते लेहून. सारांश राउताचे सिधतेत आसावे. प्रसंगोचित करणे ते करावे. विशेष काये लिहिणे. कृपा केली पाहिजे.

¶*Pilaji Jadhav communicates to Chimaji Appa Shahu's desire that the latter should march to Gowalkot.*

Bk Ca 8—39. 5491

No. 353] [About 25-12-1735

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान व तथा
राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराऊ दंडवत प्रणाम विनंती. उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लिहिलें पाहिजे. आपण चिरंजीव गोविंदरायास व आम्हांस पत्रें पाठविलीं तीं पावलीं. लिहिला अभिप्राये अवगत जाला. हीं पत्रें व राजश्रीचें पत्र घेऊन गोविंदरायांकडे रवाना करावीं म्हणून लिहिलें. ऐशास आपले आज्ञेपेक्षा आम्हांस अधिकोत्तर काये आहे? परंतु गोवलकोटचे मोर्चे उठले. आंगरेयाकडील लोकांनी भांडी काढून माखजनास नेलीं. उरले तेहि जाणार. यामुलें राजश्रीचें चित्त विशण्ण आहे. याकरितां राजश्रीच्या पत्राचा विचार राहिला. स्वामीचीं पत्रें व आम्हीं आपलीं पत्रें चिरंजिवास रवाना केलीं आहेत. स्वामीचे आज्ञेप्रमाणें समयोचित प्रसंगास चुकतील असें नाहीं. बहुत काय लिहिणें कृपा असों दीजे हे विनंती.

¶*Jivaji Khanderao writes to the Peshwa and Chimaji Appa about the distress of the King consequent upon the siege of Gowalkot being given up by the Angria.*

No. 354] [26-12-1735

पौ छ २१ रजब

श्री

पुा राजश्री आपा गोसावी यांसी

विनंती उपर. राजश्री रघुनाथजी याची माणसे राजश्री सरखेलीकडून सोडून आणवणे म्हणून दोनचार पत्रे पाठविली. ऐसियास येथे सरखेलीकडील रामजी वोरडे राजश्री स्वामीकडे आले होते. त्यास आम्ही आंतस्ते पुसिले. त्यास त्याणी सांगितले कीं त्याचे विचारे कबिले सोडावे येसे नाही. आम्ही चाकरीस पाठविले, आणि त्याणी तिकडेच जाऊन राहावे, आणि राजश्री पंतप्रधान याचा उपर दाखऊन माणसे घेऊन जावी हे गोष्टी काये आहे? सारांश त्याच्या मतें कबिला सोडावा येसे नाही, म्हणून रामजीने सांगितले. त्यास आम्ही प्रस्तुत येथे गुंतोन राहिलो. त्या प्रांते आम्ही जावे. हा विचार राजश्री स्वामीचा काही शास्वत नाही. कदाचित गेलो तरी आम्हासहि ये गोष्टीचे आगत्य आहे. आम्ही त्याचे हाती दिल्हे आणि त्याणी त्याचे बरे बाईट केले ये गोष्टीचा आम्हास

अभिमान आहे. आज्ञा प्रमाण : राजश्री सरखेलीची गाठ पडिलियाउपर त्यास च्यार गोष्टी सांगून ये गोष्टीस आंतर सर्वथा होणार नाही. विशेष काये लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao to Chimaji Appa : writes on the subject of Raghunathji's family having been confined by Sambhaji Angria and of the attempt to get them set at liberty.*

No. 355] [*Received on 26-12-1735*

पा छ २२ साबान

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री
आपा स्वामींचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. चिमणाजी गोवलकर ब्राम्हण वस्ती माफरल ता वेसवी यांची माणसें प्रजन्यकालीं शामलानें धरून नेली. त्याचे रजबदलीस गेले होते ते बाणकोट शामलाने हस्तगत केलियावर राजपुरीहून दिवेयासी आले. दिवेयाहून श्रीवर्धनातून बाणकोटी आले. तेथे येक दोन दिवस बाणकोटी राहिले. त्यांस तेथील वर्तमान कागदी लिहिले त्याप्रमाणे करारच[1] असे. जरीरा[2] शामल असे. वरून लगट जाली तर टाकून जावें. सांप्रत बोली असे कीं अरमार सहवर्तमान कर्णाळेयासी जाऊन दाणागला भरून किलेयाची मजबुदी करून निघोन राजपुरीस यावे यैसी करारी जाली असे. गलबतास पाणी भरीत असत. बातमी बाजारी खबर नव्हे; खरी गोस्ट आहे. कर्णालियाकडील मजबुदी करावी. शामल जाईल हा निश्चये असे. निमित्य की शामल सेर जाला असे. जाईल यासी संदेह नाही. आइकली खबर ते सेवेसी लिहिले आसे. जासूद स्वामीकडून आले. त्यासी जिकडील रवानगी तिकडे बा स्वारी[3] देऊन छ मजकूरचे संध्याकाली प्रहरा दिवसास रवाना केले. श्रीमंत राजश्री नाना स्वामीकडेहि या प्रा नवे वर्तमान लिहिले आसे. सेवेसी श्रुत हाये हे विज्ञाप्ति.

¶*Vasudeo Joshi to Chimaji Appa : communicates the secret intention and preparations of the Sidi for the capture of fort Karnala.*

---

१ बरोबर, यथास्थित म्हणजे खरें, सांगितल्याबरहुकूम. २ सदा. ३ जमाव, परिवार.

No. 356] [26-12-1735

पौ छ २१ रजब

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यासी

श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणून स्वकीये कुशललेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशेष. राऊत पांचसे आणवावयाबदल राजश्री स्वामीनी राजश्री दादोबा यांस आपणाकडे पाठविले आहेत. येविशीचा सविस्तर अर्थ पूर्वी जासुदासमागमे पत्री लिा आहे त्यावरून निवेदन जालाच असेल. सारांश शे दोनसे राऊत पाठविलियाने खर्चवेचहि पडेल आणि आमचाहि गुंता होईल याजकरिता स्वार पाठवावयाचा विचार सर्वथा न करावा. राजश्री दादोबा तेथे आपणाजवली आलियाउपर राजश्रीस एक पत्र पाठवावे कीं माहाराजानी राऊता बदल राजश्री दादोबा यास पाठऊन आज्ञा केली कीं राऊत पांचसे पाठवणे म्हणून निकडीने आज्ञा करून सांगोन पाठविले. येसीयासी येथे आम्हापासी तो राऊत नाहीत आणि माहाराजानी निकडीने सांगोन पाठविले त्यावरून तीर्थरूप राजश्री राऊ याजकडे माणसे व पत्रे पाठविली आहेत. त्याजकडून स्वार आलियानंतर अविलंबेच सेवेसी पाठविसो, या प्रकारे पत्र पाठवावे. वरकड सविस्तर वृत राजश्री माहादाजीपंती सेवेसी लिा त्याजवरून निवेदन होईल. विशेष काये लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao asks Chimaji Appa to offer excuses to the King that sufficient men could not be collected to reinforce the Konkan army.*

No. 357] [1735 ?

श्रीमलारिर्जयति

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्रणाम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणौन स्वकीयकुशललेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. गोवेकर फिरंगी स्वामीसी स्नेह धरितात. हरयक कार्यप्रसंगी साह्यता करावी ऐसा त्याचा करार आहे. त्यास ये प्रसंगीं जरी त्याजकडे येक मनुष्य पाठविले तरी अरमार पाठवितील, कार्य करून देतील. याकरितां चितास येईल तरी कृष्णाजी वैशं(पायन ?) याची रवानगी

फिरंगियास पत्रें वस्त्रें देऊन करावी. अरमार घेऊन येईल. सविस्तर कृष्णाजी विनंती करितां विदित होईल. बहुत काय लिहिणें. कृपा लोभ असो दीजे हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao requests the Peshwa to depute Vaishampayan to the Portuguese at Goa with a request for naval ships, who, being favourably inclined towards the Peshwa, will send their fleet to join in the undertaking.*

No. 358] [*1735?*

श्री

राजमान्य राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यासी आज्ञा केली ऐसीजे. बाणकोटचे बेगमीस ता। केलसी व ता। वेसवी या दोन्ही माहालचे शामलतर्फेचा अमल हुजुरून दिल्हा आहे. त्याचा वसूल बाणकोटकरी घेत असतां तुम्हाकडील रा। सिवजी जाधव कजिया करितात म्हणून हुजूर विदित जाले. तरी शामलाकडील अमल बाणकोटकरी करीत असत, सिवजी जाधव यास कजिया करावयास दरकार काये आहे? हुजरून दिल्याप्रमाणे सदरहू दो माहाली हबसीतर्फेचा वसूल बाणकोटकरी घेतील. तुम्ही आपणाकडील लोकास ताकीद करून कजिया न करीत ते करणें. बाणकोट स्थल नाजूक आहे. तेथील बेगमी जाली पाहिजे, याजकरिता हे दोन माहाल दिल्हे आहेत. यांचा वसूल सुरक्षित बाणकोटकडे पावे ते करणे. सिवाजी जाधव यांस लेहून पाठऊन कोणेविसी कजिया न करीत ते करणे. फिरोन भोभाट येऊ न देणे. शामल तर्फेचा अमल सुरलीत पावणे. सूज्ञ+ आसा

¶*The King Shahu asks Sambhaji Angria to warn Sivaj Jadhav not to exact from Kelsi dues which have been assigned for the maintenance of the establishment at Bankot.*

No. 359] [*1735?*

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

सेवसी विज्ञापना ऐसीजे. रा। संभाजी आगरे याकडील संदर्भ हुजूर आला आहे म्हणौन आज्ञापत्र सादर केले. त्यावरून आम्हाकडील स्वारीसिकारी आपल्या

+पत्र शाहू महाराजांचें.

आज्ञेप्रा मना जाहाली. थैंसियास हाली छ २ रबिलौवली बावाजी सिंदा पंचवीस माणसानिसी येऊन किलानजीक कोलीक किलापासून आर्धा कोस येथे येऊन पिराजी पाटेकर दिा गोंदजी सेटगे यचा कबिला धरून न्यावया बाा घर वेढून राहिले, तों त्यांतील माणसे निघोन गेली. हरि आबाजी किले निसबत होता त्यास पाचच्यार जागा जखमी करून गेले. सेवेसी निवेदन व्हावे यानिमित्य लिा आहे. पारपत्य करणार स्वामीं धणी आहेत. यावेघले सातसे माणोस किलानजीक येउन तीन कोसावरी बैसले आहे. घाट चडोन वरी येतात. किल्याची हात्र पालत नेतात, तरी याचे पारपत्य करणार समर्थ आहा. विदित जाहाले पाा हे+ वीज्ञापना

¶*The writer reports to Chimaji Appa the atrocities perpetrated by Bawaji Sindia who was in the service of Sambhaji Angria.*

No. 360] [*1735*

श्री

राजश्री बापूजी पंतास नमस्कार. घोडे आदितवारीं त्रितीयप्रहरी तरींपलीकडे सालवास पाठवणे. दाणा ८८१ पाठविणे हे * * *

¶*Horses are despatched to Salav.*

No. 361] [*1735 ?*

श्री

राजमान्य राजश्री चिमणाजी बलाल यांसी आज्ञा केली ऐसीजे. तुम्हाकडील फौज आणावयाबदल राजश्री जिवाजी खंडेराव चिटनिवीस व राजश्री माहादाजी अंबाजी यांस रवाना केले. तुम्हाजवल पावोन स्वामीची आज्ञावचने सांगितलीच असतील. तुम्ही फौजेची सिधता केलीच असाल. परंतु अद्यापि तुम्हाकडील विनंतीपत्र येऊन वर्तमान विदित जाले नाही, याजकरिता हाली हे आज्ञापत्र सादर केले आहे. तरी अविलंबे फौजेची रवानगी करणे. ये विशी दिवसगत लागो न देणे. फौजेची निकड बहुत आहे. दिरंगावरी घालावयाची गोष्ट नाही. तुम्ही शाहाणे लोक आहां. तुम्हास न कलेसा अर्थ काय आहे ? तरी

+ अक्षरें बालबोधींत.

दुसरे पत्राचा मार्ग न पाहाता फौजची रवानगी करणे. उजूर न करणे .अविलंबे फौज पाठऊन स्वामीचा मनोभिष्ट सिधीस पावणे, कितेक उभयतास लिहिले आहे त्यावरून कलो येईल. +सुज्ञ आसा.

¶*King Shahu orders Chimaji Appa to despatch the forces under him without delay.*

No. 362] [*1735*

नकल

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

कृतानेक विज्ञापना. राजश्री कान्होजी भोसले याचे वर्तमान व राजश्री संभाजी आंगरे याचे वर्तमान व दरबारचें वर्तमान आद्यंत राजश्री जिऊबा चिटनिवीस याजकडून लेहून त्याची पत्रें घेऊन शेवेसी पाठविली आहेत. त्यावरून सविस्तर विदित होईल. राजश्री स्वामी बोलतां बोलिले, कीं राजश्री चिमाजी आपाच्या विचारें राजश्री मानाजी आंगरे यास राजदर्शनास आणावयाचे जाहालें तरी तिकडील बंदोबस्त करून विश्वासू माणूस ठेऊन लक्ष्मीबाईस देखील समागमें घेऊन यावें म्हणोन बोलिले. विदित जाहलें पाहिजे. शेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Purandare's letter to Chimaji regarding Manaji Angria's visit to Shahu.*

No. 363] [*1735 ?*

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा

गोसावी यासी

श्रीसकलगुणलंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री पिलाजी जाधवराव दंडवत विनंती येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखनआज्ञा केली पाहिजे. यानंतर आपले पत्र आलें ते पावले. राजश्री स्वामीस पत्र लिहिले त्याची नकल पाठविली ते वाचून पाहिली. तो अन्वय चितात आणून आपलेहि पत्राचे उतर लेहून दिल्हे. आम्हास पत्र आलें त्याची नकल आपणाकडे पा। आहे.

+ आज्ञापत्र शाहू महाराजांचें. यापुढील मजकूर खाशाच्या हातचा आहे.

यानंतर राजश्री पंत सचिव यांचे पाईदल पांचसें आजी घाट उतरोन गेले. आपणास कलावें याजकरितां लिा आहे. विशेष काये लिहिणें? कृपा आसो दिली पाहिजे हे विनंती

¶*Pilaji Jadhao reports to Chimaji Appa that the contingent of the Sachiv has returned and gone up the Ghats.*

No. 364] [*1735?*

श्री

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

पोष्य जिवाजी खंडेराव दंडवत प्राा विनंति येथील कुशल जाणोन स्वकीय ल्याहावया आज्ञा केली पाहिजे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविले ते पावोन वर्तमान कळले. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याजकडील यैवजाविशी लिा त्यास ज्ययगडी त्यांची आमची भेटी जाली. त्यास सांगावयाचे ते सांगितले. ते स्वामीचा यैवज पावता करितील. परंतु या मसलतीमुळे आधिक उणे दिवस लागतील. सविस्तर मशारनिलेच्या पत्रावरून विदित होईल. बहुत काये लिा कृपा असो दिल्हा पाहिजे हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao to the Peshwa, informing him of the writer's efforts to adjust the money transactions with Sambhaji Angria.*

No. 365] [*1735*

श्री

पुाा श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. किले कर्णाला येथील बोलीचा अर्थ मनास आणिला असेल म्हणोन लिा तर ज्या ग्रहस्ताच्या हातून बोली मनास आणावी तो ग्रहस्त प्रस्तुत येथे नाही. आलियावरी मनास आणून सविस्तर मागाहून लेहून पाठऊन व राा मानाजी आंगरे याकडील लोकानी माल लाविली होती ती तोडिली. तीन माणूस मेले. तेथील अनखी आम्ही येक राजकारण केले आहे. घडोन येईल ते खरे. बहुत काये लिहीणे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi informs the Peshwa of the absence of the man through whom negotiations were to be opened about fort Karnala.*

5498

No. 366] [1735 ?

श्री

पुरवणी राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना किले बिरवाडी व अवचितगड हे किले भोईकोट दाखल आहेत, बंदिस्त नाहीं. भिंताडे दगडामातीची होती तीं ढासळली. छातीचा कोट करून राखावे लागतात. शत्रु सबल, स्वामीस विदितच आहे. जरी सेवकास आज्ञा होईल तरी दगडधोंडा करून जागे मजबूत केले जातील. काये ते आज्ञा केली पाहिजे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The Peshwa is informed of the dilapidated condition of Birwadi and Avchitgad and is requested for orders about their repairs.*

No. 367] [1735

श्री

विनति उपरी. पूर्वील कर्ज होते ते वडिलांचे आसीर्वादें व स्वामींनी विचारें वारले. गतवरसीपासून मसलतीमुळे टका पाण्यासारिखा खर्च होत आहे. हालीहि फौजेस टका पाहिजे. पदरी आहे तोहि कलतच आहे. मुलुकगिरीस फौजा गेल्या आहेत त्यासहि टका मिळेल तोहि विदितच आहे. हवेलीस जो पैका खर्च जाला त्याचा हुजूर बोलतात तेहि विदितच आहे. हली कोट बांधावयास लाविले आहे म्हणून वर्तमान कलो आले. त्यास हाहि विचार विदित होत आहे. तेणेकरून तेथील ग्रहस्त स्वामीचे रणाणबंदी आहेत तेहि विदितच आहे. हाहि लौकिक होईल ये गोष्टीचा विचार केला पाहिजे. पदरचा वेचून दुसरे बरे म्हणे ते केले पाहिजे. थोरले फौजेस राखत नाही. दुसरियाने हस्तगत केलियाने हतास येत नाही यैसे आहे. थोरले माहाराजानी चाकण बांधली ते फिरून राखली नाही, गेली ते फिरून आली नाहीं यैसे आहे. यामधे जो विचार करणे तो दुरंदेशी पाहून केला पाहिजे. आम्ही लेकुरपणे लिहिले आहे. रागास आले न पाहिजे. वडिलांचे विचारास येईल तें करावें. टका वेर्थ खर्च करावा यैसा नाही. विचारे होईल ते करावे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्त.

¶*Baji Bhiwrao requests the Peshwa not to spend money over fortifying fort Chakan as want of funds is keenly felt in paying off remuneration to the forces already in employ.*

No. ३०७] [1733

श्री

राजमान्य राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान यांसी आज्ञा केली ऐसीजे. तुम्ही विनंती पत्र पाठविले ते प्रविष्ट जाले. लेखनार्थ विदित जाहाला. इंग्रेज-आरमारसहवर्तमान जंजिरियास येऊन दाखल जाहाला म्हणोन लिा व रा अमृत-राऊ त्रिंबक यांस सविस्तर लिा त्याणी विदित केले. ऐशियास तुम्हासारिखे पराक्रमी सेवक तेथे असता शत्रुचे वस्तू काये होणे आहे? तुमचे कर्तुत्वेकडून व स्वामीचे प्रतापेकडून गनीम हतप्रभ होतच आहे. स्वामीपासून वरचेवरी साहित्यास अंतर होणार नाही. राघो राम वगैरे लोक निवोन आले होते ते माघारे पाठविले आहेत, यांचे चालवावयास अंतर न करणें. तिकडील वर्तमान दिनप्रतिदिनी लेहून पाठविणे. रा आनंदराव पंडित सुमंतहि संनिध आले, लौकरीच येथे यतील. ते आल्यानंतर अवघा मनसुबा सिधांतरूप होऊन आज्ञा होईल तेणेप्रो वर्तणूक करणें. तोंपर्यंत दम धरून मनसुबा जुमस न खाये ते करणें. रा गोरखोजी भापकर यांचा मजकूर रा अमृतराऊ याणी विदित केला; ऐशियास ते चिरंजीव रा फत्तेसिंग भोसले याजकडे आले आहेत. त्यांचा तुमचा स्नेह काही सामान्य नाही. तुम्हीच त्यास लिहिणे त्यांचे तुमचे विचारे होईल ते करणे. स्वामीकडे काही त्याचा इतला नाही स्वामीनीहि चिरंजिवास आज्ञा केली आहे. जाणिजे+ सुज्ञ असा.

¶*Shahu writes to Bajirao Peshwa to make arrangements to ward off the attack of the English who with their navy had taken position at the fort Janjira and says that orders regarding additional measures will be issued after consulting Anandrao Sumant.*

No. 369] [1735 ?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी

सेवक कृष्णराव महादेव कृा सा ना विा येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाा. यानंतर स्वामीनी पत्र पाठविले ते पावले. " रा खंडोजी माणकर यांचे व हबसियाचे युध्य जाले. यांची जाजती जाली. रामाजीराव रेडीकर त्यांचे पाडाव जाले. आणखीहि अजी उद्या तला घोसाले अगर

+ हस्ताक्षर शाहूचें.

5500

बाणकोट या ठिकाणी शामल थडक घेणार. निमित्य यांचे कुमकेस लोक पाठवणे लागतात. तुम्हापासी पाईचे लोकाचा जमाव आहे त्यापैकी पत्रदर्शनी २०० माणूस पाठवणे. आमचे लोक आले म्हा मोबदला पाठऊन तुमचे लोक तुमचेकडे वरचेवरी पाठऊन देऊन" म्हणून आज्ञा केली. येसियास काही लोक जमाव अंदरभुईस आहेत, काही येथे होते ते दसरियाकारणे रजा घेऊन घरोघर गेले आहे. आसपास लोक आहेत त्याजला स्वामीचे आज्ञेवरून ताबडतोब माणसे पाा आहेत. लौकरच जे जमा होतील ते पुणियास पाा देतो. अंदरभुईसहि च्यारपांचसे माणूस आहे, त्याजकडेहि पत्रे पाा आहेत, ते आणून कोठे पाा हे लिाा पाा. वडगाव नारोडी व सिदोली या येवजी मोघमच तीनशे रुाची चिठी राा सदासिवभट पटवर्धन याजवरी पाठविली. त्यांस चिठी पावोन हुजत पाा नाही किंवा चिठीच पावली नाही याचा शोध करून हुजत पाा पाहिजे. बहुत काये लिाा कृपा लोभ असो दीजे हे विनंति.

¶*Krishnarao Mahadeo learns from Chimaji Appa about a fight between Khandoji Mankar and the Sidi and promises to send more men to succour him as desired by the addressee.*

No. 370] [*1735*

नक्कल

श्री

सेवेसी विज्ञापना. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याजकडे गल्ला दाणा पावावा येविशी महाराजानीं राजश्री मानाजी आंगरे यांस आज्ञा केली, यैशियास गतवर्षी राजश्री महादाजी अंबाजी यास राजश्री प्रधानपंत कुलाबां असतां गलादाणा द्यावयाची आज्ञा करून पाठविले त्यावरून महाराजांचे आज्ञेप्रमाणें याणी गला त्यास पावता केला. प्रस्तुत आम्ही आलो. ये समईहि महाराजांचे आज्ञेस उजूर न करितां थोडाबहुत गला द्यावयाचे * * * * देतील यांस संदेह नाहीं. यांचे स्वाधीन स्थले आहेत त्याची बेगमी व्हावी लागते. कर्नालियास हबशी जाऊन बैसला, यामुले कल्याण प्रांती शह जबरदस्तच यास पडला आहे. उंदेरी केवळ समीपच आहे. फिर्गी इंग्रज इत्यादिक शत्रु दुर्बुध्दिवरच आहेत. इतकेहि वोढीचा प्रसंग आसोन माहाराजाची आज्ञा उल्लंघन न करावे यास्तव थोडाबहुत गला दाणा वोढीत वोढ करून पाठवावयाचे कबूल केले आहे. यैशियास आरमार म्हणजे या स्थलाचे जीवन. त्याखेरीज यास उपायेच नाहीं. ते कांहीं येथें नाहीं. याकरितां दोन गुराबा व सात

5501

आठ गलबते घ्यावी व कितेक लोकाचे कबिले विजयदुर्गी आहेत ते सोडून घ्यावे, अशी बोलीचाली राजश्री रघुनाथ हरि राजश्री सरखेलीकडून येथें आले होते ते समई राजश्री प्रधानपंताचे विद्यमानें जाहाली असतां गुराबा व गलबते पाठविली नाहीं. कबिले लोकांचे सोडिले नाहीं. फावल्या प्रसंगास घात करावा हेच त्याचे मानस आहे. ऐसेही होस्तात महाराजांचे आज्ञेप्रमाणें गला दाणा पाठवितील, परंतु महाराजानीं त्यास आज्ञा करून गुराबा व गलबते यांस देवावी व लोकांचे कबिले सोडून देवावे म्हणजे पुढें सुरलीत प्रसंग होईल. इकडून गला जाऊन त्या स्थलाची बेगमी होईल. तिकडून आरमार आले म्हणजे या स्थलाची * * * बेहबुधी होऊन महाराजांचे जागे जतन होतील. महराजांनीं सरखेलीस आज्ञा करून गुराबा व गलबते व लोकांचे कबिले पाठवीत ते केले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*This is a reply to a request of the King for sending provisions to Sambhaji Angria so that it would enable him to equip his fleet to fight against the Sidi who had already landed near Kelsi.*

No. 371] [*1735 ?*

श्रीशंकर.

श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे
सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. फटकडीची[१] तोफ नागोठणेंपर्यंत लोकांनी आणिली. तेथून पुढे आणावयास डोंगर चढावयाखेरीज लोक हैराण जाले, कितेकाचे पायहात दुखावले, याकरितां पेणेस येऊन तारूं पाठऊन जलमार्गें आबटीयास आजीं भृगुवारीं आणिली. आम्ही काल पेणेंतून स्वार होऊन आबटीयास आलों. तोफेकरितां मुकाम केला. आजीं तोफ आलियावर स्वार होऊन कल्याणास गेलों. तोफहि घेऊन जाऊन. कळलें पाहिजे. आपणाकडील वर्तमान लिहिलें पाहिजे. शामल दगेखोर आहे, जमाव भारी याचा आहे. मुरुडच्या बंदरीं उतरला म्हणोन यैकितों, तरी त्यास, तेथें उतरावयाचें नव्हतें. येकीकडे फिरंगी उतरला, येकीकडे शामल उतरला आहे. तरी आपण बहुत सावधपणें राहिले पाहिजे. कर्णालियाचे जहागिरीची सर-

---

१ फटकडीची तोफ म्हणजे फटकडी तोफ. हा एक तोफेचा प्रकार आहे.

पाटिलकी किल्लेदार घेतो म्हणोन वर्तमान आम्हांस होतें. त्यास आबटियास आलीयावर तहकीक[1] करितां राजश्री सरखेलीकडेच दुतर्फा वसूल होत आहे. तरी आपण राजश्री संभाजी आंगरे यास लेहून मागील तिसाला बाकीचा निर्वाह करून घ्यावा, व पुढें सालमजकुरापासून अमल चालवावा, येविशी ताकीदपत्र पाठवावें. बहुत काय लिहिणें. लोभ केला पाहिजे हे विनंती.

¶*Vasudeo Joshi informs the Peshwa that it was with great difficulty that he managed to get the "Phatkadi" gun at Abte. He also requests him to be very cautious, hemmed in as he was between the Sidi on one hand and the Portuguese on the other.*

No. 372] [*1735 ?*

पो छ ९ मोहरम

श्री

पुरवणी राजश्री पंत प्रधान
स्वामीचे सेवेसीं

विनंती उपरी. दर्यामधें तुफान जाहाले म्हणून सर्वत्र म्हणतात. त्यास तांदूल मुंबईस ठेऊन पुढें नारल पडालियावरी पाठवावे किंवा तांदूल विकावे ते आज्ञा करावी. त्याप्रमाणें वर्तणूक करूं. सिदीसाद याणी सुरतेचीं तारवें धरून आणिलीं आहेत. त्यास इंग्रेज दरम्याने पडोन दोनलाख रुपये द्यावेसा करार केला. परंतु सिदीसाद याणी दोन लक्ष रुपये कबूल केले नाहींत आणि मुंबईहून तारवें सुरतेचीं आणिलीं तीं घेऊन जंजिरियास गेला. हें वर्तमान स्वामीस कलावें याकरितां लिहिलें असे. सुरतवालियाचा त्याचा तह जाला नाहीं. बहुत काय लिहिणें हे विनंति.

¶*The news of some ships coming from Surat having been captured by the Sidi who did not return them in spite of the intercession of the English and an offer of 2 lacs of rupees is communicated to the Peshwa by Vasudeo Joshi.*

No. 373] [*1735*

श्री

सेवेसी विज्ञापना. कृष्णाजी राम यास पत्र लिा आहे याचे मनं(न) करून अजम जनरालास दाखऊन त्यास देणे आणि रुपये घेणे म्हणौन आज्ञा. यैशास

---

[1] खरेंखोटें, चौकशी.

पत्र वाचून पाहोन. पत्राची नकल करून आपणाजवळ ठेविली आणि असल पत्र जनरालास दाखविले व कृष्णाजी राम यास पत्र लिा आहे हे त्यास देऊन व्याजसुधा रुा घेणे म्हणौन सेवकास आज्ञेचे पुरवणीपत्र होते तेहि दाखविले. त्यास दोन्हीं पत्रें जनरालानी आपणाजवळ घेतली आणि त्यांच्या इंग्रजीनें नकला केल्या आणि वाचून पाहिल्या. तेव्हां सर्व अर्थ व पेंच पांच पत्रांत होते तेवढे ध्यानांत आले. रुपये फलाण्यासालीं फलाण्या कर्मास घेतले होते हें संपूर्ण कललें पाहोन दंग जाहालें वाजवी रुपया देणे त्यास आंम्ही मना करितों यैसें नाहीं. याचा कागद त्यास देऊन रुपये मागावे, त्याचा कांहीं कजिया सांगावयाचा असला तरी तो सांगेल, तुम्ही आईकाल, च्यार भले लोक तिऱ्हाईत ते व तुंम्ही मेलऊन खरें खोटे करावयाचें असेल, तर करा यैसें सांगोन त्यास आंम्हांस गांठ घातली. आम्हीं उत्तर केले जे आम्हीं चाकर, आम्हांस खावंदाचा हुकूम रुपये घेणें त्या प्रा आम्ही घेऊं. मनसुफी पंचाईत असेल तरी याणी पुण्यास जाऊन सांगावी. आम्हांस मनाचिठी आली म्हणजे आम्हीं सोडून देऊं. नाही तर आमचा जीव जाई तोंपावेतो धनी काम करावयास आम्ही चुकावे यैसे नाहीं. आमचे तिऱ्हाईत मेलवावयाचे कोण्ही नाहींत. त्यांचे असले तरी सुखे मेलऊत. तिऱ्हाइतानी आमचा न्याय येथे काय करावा? आमचा न्याय सारा पत्रांत आहे. पत्राबाहेर आम्हांस हकीकत पुसाल तर तेहि आम्हांस ठाउकी नाहीं. येक खावंदाचा हुकूम दुसरे आम्ही जाणत नांहीं. आम्हांस तिऱ्हाइतानी काय सागावे आणि आम्ही काये यैकावे. कृष्णाजी राम याजवल काही कागद पत्र दाखला मोकाबिला असला तरी दाखवावा. खावंदाकडे पाठऊन देऊं. नसला आणि तोडे हिसेब पुरऊन देऊन आपला गला सोडवावयाचे सामर्थ्य असलें तरी खावंदांजवल जाऊन आम्हांस मना चिठी आणावी. दोन्ही गोष्टी होत नांही तेव्हा त्यांहीं आंम्ही श्रमी व्हावें यात जीव नाही. कलेल तसा विचार करून रुपयाचा भाग वारून द्यावा, दुसरी गोष्ट नाहीं. याप्रा बोली जाहाल्यावर कागद कृष्णाजी राम याकडे जासूद व सिपाई याजबराबर पाठविला. कागद पाहोन कागदाप्रा रुपयांचा भाग वारून देणे, याउपरी निजसुरे न राहाणें, आम्ही रुपये घेऊं, यैसे साफ सागोन पाठविले, आणि पत्र त्यास दिल्हे. याउपरी पुढें मजकूर होईल, तो वरचेवरी सेवेसी विनंती पत्रीं निवेदन होईल. कलावें. अकारण राहिले आहित यैसें आजपावेतों म्हणत होते, त्यास येक कारण उपस्थित जाहाले. घांगेशा[1] वालीत आहों. निर्गम आज्ञेप्रो होईल. विदित होणे हे विज्ञापना.

¶*Peshwa's Agent at Bombay communicates to him how he tried to recover the loan from Krishnaji Ram, whom the British were protecting.*

१ कटकट.

No. 374] [1735

श्री

सेवेसी विज्ञापना कृष्णाजी राम यास आज्ञापत्र सादर होतें ते जनरालास
ाखऊन त्यास दिल्हे. त्याणे पाहोन रुा कबूल केले. परंतु यास खर्च आहे.
याज आईकत नाही. खावंदाचे आज्ञेप्रा रुा घेऊन. त्यावरून कृष्णाजी राम यांणीं
नरालास सांगितलें, रुपयांचा बयाज आईकत नाही. रुा घ्या म्हणतात. तेव्हां
म्हीं करावें. त्यावरून जनरालानी आम्हांस माणकोजी चांपाजी याजबराबर सागोन
ाठविले जे, तो काय बयाज सांगतो तो तुम्ही आईका व खावंदा लेहून पाठविती
ो येक वेळ पाठवा. इतक्यावर खावंदाची निशा होऊन याचा तगादा दूर
ाहाला, तुम्हास मनाई आली तर उतम. नाही तर तुम्ही चाकर खावंदाच्या
ुकुमाप्रा वर्तावेंच लागेल. त्यावरून कृष्णाजी राम याणी सेवेसी पत्र लेहून लखोटा
देल्हा तो पाा आहे. मनास आणून त्यास व सेवकास आज्ञा कर्तव्य ते करावी
आज्ञेप्रा वर्तणूक करून. विदित होणें हे विज्ञापना.

¶*The demand of some amount due from Krishnaji Ram at Bombay and his refusal to pay it are reported to the Peshwa.*

No. 375] [Prior to 1736

(दुसरा बंद तेवढांच सापडला त्यांतील मजकूर.)

जे ते मोर्चेयावरी रवाना करितो. हजार पांचसे माणूस म्हणाल तरी मिळणार नाही. दोन ड्यारसे पाठऊन तेही प्रजन्यकाली राहाणार नाही. जरी चातुर्मासची बेगमी आडिसेरीची येकदाच करून द्याल तरी लोक प्रजन्यकाली राहतील! आपणाकडे गला नाहीं. आपला वस्तू पावसाला अडिसेरी मोर्चेयावरी पावत नाही. जरी तुम्ही मोर्चे करार बैसवाल गोवलकोट घ्यावयाचे सामान आलेसे आम्हास कळेल, तेव्हा याप्रमाणे आपण साहित्य करीन. नाही तरी शामलाचे तुम्हापासून काही होत नाही. आपण त्याचा दावा पदरी बांधोन घेत नाही. पष्ट सांगितले. शामलाचा त्याचा तह जाहाला. बंदवान माणूस संभाजी आंगरे याचे हबसियाकडे होते, त्यापैकी शामलाने सा जण भ्रष्ट केले, ते ठेविले; बाकी सोडले. संभाजी आंगरे याणीं पासष्ट माणूस सोडले. राहिले दोन अडीचशे माणूस तेही सोडणार होते, परंतु सा जण भ्रष्ट केले यामुळे आजीपर्यंत ठेविले आहेत. पुढे सोडणार आहेत. मुलकी तह पूर्ववतप्रमाणें लोक पेस्तर

झालापासून वरातदार मुलकात पाठऊन अमल करावा येसै जाहाले आहे. इंग्रेजी जाहाज सापडले त्यामुळे संभाजी आंगरे याची नजर (पुढें गहाळ).

¶*This fragmentary letter mentions an alliance agreed upon between the Sidi and Sambhaji Angria.*

[*No. 376*] [*Prior to 1736*

श्री

सिदीसाद

* * पाठविले ते पावले. संतोश जाहला. हजरत * जिल सुबारानी (?) यास बंदगान छत्रपति माहाराज मदजलहूल आली याणी अर्ज पोहचाविला तो मजकूर बयावार कलमी केला, त्याजवरून मुफसल अयां जाहाले. ऐशास बंदगान माहाराजे यांही हजरतीस अर्ज पोहचविला असेल तो किलाफ हरगा न पोहचवितील. वकिलाचे लिहीलायावर बिसालतपन्हानी तहकीक मानावे यैसे नाहीं. सबकी बंदगान माहाराजेयांस हजरत जिलसुबानी याही आबिसालतखानाचे गड कोटाबाबे कोठे लिहीले होते जे हे हजरत जिल सुबानीस हे लिहितील. आबिसालतपन्हा दाना आकील आहेत. जहुरात हर येक बात यणे ते आलीच असेल.

¶*This purports to be a communication addressed to King Shahu about the affair of the Sidi.*

No. 377] [*9-1-1736*

छ १६ रमजान

श्रीमंगलमूर्ति

पुत्रणी श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसीजे. स्वामीच्या चितांत फिरंग्यासीं लावायाचे असेल तर छ ६ रमजानी जासूद रवाना जाहाले तेथे सेवेसी सूचना जाहालीच आहे. हाली गोडी करावी कलह न वाढवावा, यैसा हेतु असेल तर प्रत्योतरी मातबर माणसाविसी लिहिलेंच आहे. दोन्ही अनुसंधानें सेवेंत सादर जाहालींच आहेत. उतम विचार आसेल तो करणार स्वामी समर्थ आहेत. मानाजी आंगरे यांणीं इंग्रेजी फिरंग्यास तहनामे लिहून दिले कैसे व यांजकडील घेतले आहेत लिहून कैसे, हा आर्थ ध्यानास आणायाविसीं पूर्वी सेवेसी लिहिलें होतेंच. मचले न मचलें कळले

नांहीं. म्हणून पुन्हा सेवेसी श्रृत होये. मानाजी आंगरे यांपासी माणूस कारकून कोण समंजस आहे, आपला हात गुंतविला तैसा त्यांचाहि कोणे प्रकारे गुंतऊन घेतला आहे, मनास आणतां सेवेसी विदित जाहाले आसेल नसेल, तर सहजच होईल. परंतु पूर्वावलोकने जो प्रारंभ होईल तो परिणामास पावेल. सेवेसी श्रृत होये. जनराल मारनिलेसीं आम्ही बोलिलों, श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान तुम्हावर विश्वासून, कदाचित लिहितील, जे तुम्ही कराल तें आपण केलें, तेव्हां तुम्ही किफायत ती कराल तर मध्यस्थ जाहाल्याचा फाईदा तैसाच सर्व जिव्हाला फिरंग्याचा पुरता हातांत घ्या मग लिहा. त्यास कदाचित फौजा उतरतील खालीं, म्हणून स्वामीस सूचना लिहिली आहे. फिरंग्यासहि लिहितील तेथून बलकटी करून, त्याचाहि मातबर अख्त्यारी माणूस येईल अगर काय लिहीतील ते सहजच कलेल. परंतु आपले तर्फेची बळकटी करायाची करूनं उपयोगी मनुष्य पाठवायास स्वामी समर्थ आहेत. भानजी रंगरेज येथें आला आहे, तो सांगत होता, चेउलास स्वामीकडील लोक आले आहेत. हशाम व पाव लोक, त्यांस जाहालें आहे जे हर प्रकारें गोडी होईल तर उतम. याकरितां आम्हास हाय (?) उपाय सांगोन जिव्हाला मनास आणीत होता. त्यास उतर करणे प्रसंगोपात तें केलेंच आहे, सेवेसी श्रृत होये. थैली बिजुरेची आली ती कल्याणमार्गी स्वामीकडे रवा(ना) जाहाली म्हणून सांगत होता. सेवेसी श्रृत होये. लक्ष्मीबाईचे पत्र जुन्या जनरालास आले होते त्याचे उतर नवे जनराल याणी लिहिले आहे ते या जासुदाबा रवाना जाहाले आसे. सेवेसीं श्रृत होये हे विज्ञापना.

¶*The Peshwa's Vakil in Bombay reports to him his talks with the British Governor on the subject of the Sidi of Janjira being helped by them.*

No. 378] [*14-1-1736*

छ १४ रमजान

मंदवासर

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सीत सलासेन मया अलफ. कोंडाजी यादव याजबराबर. रुा २५०० अडीच हजार पाठविले आहेत हे घेऊन येणेप्रमाणे देवणे,—

१२०० हशम रोजमरा पंधरवडा.
१३०० लस्करचे रोजमरेयाबद्दल

२५००

येणेप्रमाणे अडीच हजार रुपये देववणे. साटम व खानविलकर यांस दर असामीस येक रुपयाप्रमाणे देवणे. अंतोजी सिंदे याकडील लोकांस रोजमरा महिना पावला आहे. छ १ सवाली रोजमरा देवणे. जाणीजे छ ११ रमजान, बहुत काय लिहिणे.

¶*Chimaji Appa sends Rs. 2,500 to Pilaji Jadhav and asks him to utilise the sum for paying the wages of the troops.*

No. 379] [*2-2-1736?*

श्री

श्रीमंत राजश्री राऊसाहेब
स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवक कृष्णाजी माहादेव मो किले महिमतगड साष्टांग नमस्कार विनंती. येथील कुशल ता फाल्गुन सुध द्वितीया जाणोन स्वामीचे कृपेकरून मो मजकुरी सुखरुप असो. यानंतर श्रीमंतानी सेवकास या प्रांती स्वारीस रवाना केले ते येथे येऊन छ २३ रावरी किलेयावरी निशाण चढले. याचे सविस्तर वृत राजश्री खंडोजी माणकर सुभेदार याचे पत्री सविस्तर लिहिले असे त्याजवरून सर्व अवगंत होईल. वरकड सर्व साहित्य करणार स्वामी समर्थ आहेत. मी स्वामीचे पदरीचा असे. क्षणक्षणा परामृशास अविस्मर न असावे. बहुत काये लिहिणे कृपा लोभ असो दीजे हे विनती.

¶*Krishnaji Mahadeo reports to the Peshwa the hoisting of his flag on the Mahimantgad fort.*

No. 380] [*2-2-1736*

श्री

तीर्थरूप राजश्री तात्या स्वामी
वडिलांचे सेवेसी

अपत्यसमान विठोबाने साष्टांग नमस्कार विनंती येथील कुशल ता फाल्गून शुध द्वितीया मुकाम उदयपूर लस्करात समस्त सुखरुप असों विशेष. राजश्री

ाबाचे कागद पुण्याहून पौश सुध त्रितीयेचा आले. चिरंजीव धोंडू व आपा व
ोविंद समस्त मनुशे सुखरुप आहेत. पुण्यात धारण पांच पाइल्या जोरी
ाजरी व तादूल साडेच्यार पाइली आहेत. कोकणांतील वर्तमान
ामलाने बाणकोट घेऊन पाडून टाकिला. जयेगडापासोन विजयदुर्गापावेतो
ुल्क जाळिला. वस्ती कुली नाही. पुल्यांचा गणपती विछिन
केला. बंदी काही सांपडले नाही. दाहापाच माणसे म्हतारी कोतारी
ापडिली ती मारिली. आपणास कलावे याकरितां लिहिले आहे. राजश्री
बाबूराव सुखरूप आहेत. स्वामी सेवेसी तत्पर आहेत. आंबेगावी समस्त
मनुसे सुखरूप आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विनंती. चिरंजीव नारोबा गोविंद
बलाल याजवल आहे. त्याचा परामर्श केला पाहिजे. त्याविसी रा गोविंदपंतास
काही सांगितले पाहिजे. लोभ असो दीजे हे विनंती. बा राजश्री नारोपंत व
रामाजीपंत उभयेता व संकरू व बालाजी नारायेण स्वामीस सा नमस्कार. सेवेसी
हरि तुकदेव व निलो गोविंद रख्तवान साष्टांग नमस्कार

पोष्य बापूजी नारायेण साठे सां नमस्कार. पो गणेश केशव कानडे व गणोबा आगासे व् बाल्ह रानडे सां नमस्कार. पत्री परामर्श केला त्यावरून बहुत समाधान जाले. लोभ असों दीजे हे विनंती.

चरणरज अंताजी बलाल सां नमस्कार विनंती उपरी. आपले पत्र राजश्री बाबूराव यांस आले त्यावरून बहुत समाधान जालें. आपण आज्ञा केली त्याप्रमाणें वर्तणूक करूं. विदित जालें पाहिजे. राजश्री कृष्णाजीपंत लस्करांत ठेविले आहेत. राजश्री राऊ सडे स्वारीने राणाजीचे भेटीस आले. लक्ष्मणपंत व मी बाबूराया-बरोबर आहो. कृष्णाजीपंतास आयाबाजवल ठेविले. राजश्री बाबूराव याणी पत्र लिहिले आहे त्यावरून सविस्तर वर्तमान श्रुत होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ती. राजश्री रामाजीपंत दाजी व राजश्री रामाजीपंत आगासे व राजश्री सखोपंत व दिा पोतेनीस व राजश्री बाबूराव वागरेकर स्वामीस अंताजी बलाल याचा सां नमस्कार विनती लिा परिसे. सदैव येणारा मनुशासमाग (मे) पत्री परामर्श केला पाहिजे. राजश्री वासुदेवबावास नमस्कार प्रविष्ट कीजे. तुमची मनुशे घरी सुखरूप आहेत. राजश्री रामाजीपंत आगाशे तुमची पावस शामलाने जाळिली. माणसे कोणी सापडली नाहींत. तुमची माणसे पलोन गेली. तेथे सुखरूप आहेत. काही चिंता न कीजे. लोभ कीजे. हे विनंती. राजश्री अंताजी माणकेश्वर यास सां नमस्कार प्रविष्ट कीजे हे विनंती.

¶*The raiding incursions of the Sidi into the west coast are reported in this letter. There are some postscripts written by some persons in the camp to their friends.*

5509

No. 381] [13-2-1736 ?

पा छ ११ सवाल.

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना. जंजिरे दंडाराजपुरी येथून मोहनमाला आल्या त्या कोणाकडे गेल्या त्याचा थांग लागला नाही. हे वर्तमान त्या स्थलाहून तहकीक आहे. त्यावरून राजश्री खंडोजी माणकर व राजश्री होनाजी बलकवडे यास पत्रे पाठविली. किल्याची चौकशी खबरदारीने करणे व पाहारे बदलणे म्हणाने पत्रे पाठविलीं आहेत. जे समई वर्तमान ऐकिले तेच समई उभयतास उगऊन लिहिले आहे कीं किल्याचे पहारे बदलीत जाणे व चौकशी ये गोष्टीची युक्तीने करणे ऐसे लिहिले आहे. विदित होय हे विज्ञाप्ति.

¶*The writer asks Khandoji Mankar and Honaji Balkavade to be watchful as desired by Chimaji Appa.*

No. 382] [Received on 24-2-1736

पो छ २२ सवाल.

श्री

पुरवणी तीर्थस्वरूप राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. रा बहिरोबा सेणवी रा संभुसिंग जाधवरात्र यास आणात्रयास पाठविले होते ते आले. जाधवरात्र तूर्त येत नाही. माहोरपटीकडे गेले म्हणून त्याचे पत्र आलें व याणीहि सांगितले. त्यावरून त्याजकडील जाबकरी आले होते त्यांजबराबर जाधवरायास लेहन पाठविले की, तुम्ही कोणाच्या सांगितल्यावरून दर्शनास यावयाचा अनमान केला असेल तरी कोणे गोष्टीचा संशये न धरिता पत्रदर्शनी सडेच येणे. फौज न आली तरी कार्यास येईल. पहिले दोन च्यार वेल लिहिले, परंतु अद्यापि आलेत नाहीं तरी अविलंबे येणे. खाशानी स्वदस्तुरे लिहिले आहे की या उपरी यावयाविषीं लिहिणार नाही. सेवटील पत्र हे पाठविले आहे. सत्वर येणे म्हणून राजश्री स्वामीनी स्वदस्तुरे दोनच्यार वली लेहून राजश्री संभुसिंग जाधवराव यास पत्र पाठविले. सारांष राजश्री स्वामीच्या चितात आहे की हिंमतबाहादराचा सरंजाम यांस द्यावा ऐसे आहे. आजी आपले पत्रे-

5510

कडूनहि सदरेस बोलिले. विदित जाले पाहिजे सेवेसी श्रुत होये. जासूद आवघे सातारियाचे पाठऊन द्यावे. आम्हाजवळ जासूद नाही हे विज्ञापना.

¶*Chimaji is informed that the King is doing his best to bring Shambhusing Jadhao to his presence with a view to send him to Gowalkot.*

No. 383] [*28-2-1736*

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसांवी यासी

ॐ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंति येथील क्षेम ता॰ छ २६ सवाल मुा किले सातारा जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. पेशजी * * * प्रांते आसता * * * स्वामी यांणी आम्हास खुद दर्शनास यावयाविषीं आज्ञा करून आज्ञापत्र सादर केले हे वृत पूर्वी आपणास लिा होते त्यावरून कललेच असेल. सांप्रत आज्ञेवरून आम्ही मजल दरमजल गोरगांवचे मुकामीहून आजी मंगलवारी येथे आलो. च्यार घटिका रात्रीस राजदर्शन जाले. आद्यापि बोलीचालीचा प्रसंग जाला नाहीं. येथील भावगर्भ कळलियावर मागाहून आपणास लेहून पाठऊन. फौज तो पेणेपलीकडे रवाना केली आहे. सां(प्रत) आम्हास गोवलकोटास पाठवणे जाले तरी फौजेविषीं आपणास लिा तरी आपण उतर प्रत्योतर करावे. सांप्रत फौजहि नाहीं आणि हाशमहि थोडे बहुत होते ते पुनरोक्त जिकडील तिकडे गेले. प्रस्तुत फौज अगर पायेचा जमाव आहे यैसे नाहीं. पुढे राजश्री पंत प्रधान आलियानंतर जे आज्ञा कर्तव्य ते केली पाहिजे, याप्रकारे उत्तर पाठवावे. सांप्रत पेच तो पडला आहे. ब्रा विचार करून प्रसंगानुरूप वर्तणूक करणे ती केली * * रामचंद्र हरि यास फौजसहवर्तमान इचलकरंजीचे मदतीस पाठविले, यास्तव राजश्री स्वामी बहुत सक्रोध आहेत म्हणून परस्परे वर्तमान येकिले. येसियास माानिलेस बोलावयाचा विचार केला पाहिजे. राा नारोजी कडू व चिमणाजी बापूजी यास पत्रे लेहून पाठविली आहेत ही त्याजकडे रवाना केली पाहिजेत. विशेष काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhav to Chimaji communicates his arrival at Satara at the behest of the King and the news of the Court.*

5511

No. 384] [Received on 13-3-1736?

छ १० जिलकाद

श्री

पुा राजश्री माहादजीपंत गोसावी यांसी

विनंति उपरी आमचे नारूचे वर्तमान तरी नारू फुटले. पू निघाला. परंतु आद्याप निशैल होऊन उभे राहवत नाही. आपल्यास कलावे याकरितां लिहिले आसे. आपल्याकडील वर्तमान लिहिले पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhao informs Mahadajipant Purandare that he is suffering from guinea worms and has not yet fully recovered.*

No. 385] [Recd. 22-3-1736

छ १९ जिलकाद

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ व ताा राजश्री
आपा स्वामींचे सेवेसी

विनंति उपरी. सोमवारी त्रितीये प्रहरी राजश्री नारबावा मंत्री याच्या घरास पत्राचा जाब मागावयास गेलो. त्यांस ते समई गोपाल भिवानजी आत्रे व त्याचा पुत्र दाभाडियाकडे चाकरीस आहे तो गोवलकोटीहून छ मारी आला. त्याने वर्तमान तेसमई जबानी सांगितले ते आम्ही यैकिले. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल रत्नागिरीस येणार. आले आसतील. बावाजी म्हसके जमावसहवर्तमान भांडी[1] दहाबारा व दोन हजार माणूस घेऊन गोवलकोटास येतात. रवाना जाले आहेत म्हणून वर्तमान सांगितले. पुढे आणिक वर्तमान सांगणार. मग आम्ही तेथे होतो याकरिता उठोन गेले. विदित जाले पाहिजे. राजश्री बावास पत्र प्रविष्ट केले त्याचे उतर घेऊन पाठविले आहे त्यावरून विदित होईल. राजश्री अंताजी मल्हार याचे घरी कमोद पटणियाचे तांदूळ केली मण ॥ दाहा पुणियात राजश्री नारबावाचे आहेत, त्यानी आम्हांस आज्ञा केली की स्वामीस पत्र पाठऊंन तांदूळ सत्वर अणून पावते करणे. पुढे दिवसगत लागली म्हणजे प्रजिन्याचे येणार नाहीत. याकरिता स्वामीनी त्याचे तांदूळ सत्वर पाविले पाहिजेत. येविसी आनमान सहसा केला न पाहिजे. राजश्री सुमंतानी राजश्री बावास पत्र लिहिले होते त्यामध्ये मजकूर लिहिला, कीं नवाबाचे दरबारी वर्तमान

---

१ तोफा.

आहे की राजश्री पंतप्रधान यानी हपसियासी तह केला तर याचे वर्तमान काये ते लिहिले पाहिजे. स्वामीस वर्तमान कलावे याकरिता लिहिले आसे. याचे उतर पाठविले पाहिजे सेवेसी श्रुत होये विज्ञापना.

¶*News-letter to Bajirao and Chimaji Appa from Shahu's Court, mentioning the movements of Sambhaji Angric*

No. 386] [*26-3-1736*

श्री

श्रियासह चिरंजीव राजश्री चिमाजी याप्रति मातुश्री राधाबाई आसावाद उपरा. येथील कुशल ताा चैत्र वद्य येकादसी जाणून स्वकीय लिहीत जाणे विशेष. तुम्ही स्वारी दक्षण प्रांती आणाजी साटम वगैरे राा केले होते, त्याचे वर्तमान अलाहिदा पुरवणीत अंतोबानी लिहिले आहे व हाली राजश्री तुबाजी अनंत यांणी कितेक नाजूक गोष्टी तुम्हास लेहून पाठविल्या आहेत व राजश्री आनंदराव पंडित सुमंत यांणी तुम्हांस पत्रे लेहून पाठविली आहेत व कितेक मनसबे येऊन पडिले आहेत. परंतु यंदा सारेच गोष्टीचा उदघाट चिरंजीव बाजीराऊ उतर प्रांती गेले असतां करावयाचा नव्हता, परंतु घडोन आलिया गोष्टीस हाली होये नव्हे म्हणावे यैसे काये आहे. याउपरी तरी जे गोष्ट करणे ते पायासुध करून पाये घालावा न घालवा हा पुरता विचार करून जे करणे ते करावे. अनंदरायाची पत्रे व अणाजी साटमाकडील पत्रे व तुबाजी अनंत याजकडील पत्रे आज छ २४ जिल्हेजी अंतोबानी राा केली आहेत. ती येऊन पोचतील. त्यावरून वर्तमान सकल विदित होईल. तुबाजी अनंत याजकडील राजकारण आले. त्यास घडोन येईल तेव्हा खरे. परंतु येंदाच करावे यैसे नाही. यंदा ताणाताण जाली आहे. याकरिता यंदा करावयाचे नव्हे. दसरा जालियाउपरीं जे करावयाचे ते विचारे करून करावे. हे आसीर्वाद.

¶*Radhabai advises Chimaji Appa not to have many irons in the fire especially at a time when Bajirao was occupied away in the north. She also asks him to think well before any undertaking, if he cannot avoid it.*

No. 387] [*About March 1736*

श्री

नकल

साष्टांग नमस्कार विनंती उपरी. स्वामीकडून राजश्री नरसीपंत आले, त्यान राजपत्रे व आपली पत्रे आणिली होती, ती ज्याची त्यासी दिल्ही. त्यावरून

5513

अवांधेया सरदारांनी तह केला होता, कीं मुहूर्त पाहून पलीकडे जावे. रा संताजी जाधवराव व रा दुर्गोजी भोइटे व जयसिंग सिर्के यांनी निच्येय केला तो राजश्री बावाजी म्हसके यांनी मगळवारी काळुसरीवरून तोफा उतरून मिरजोलीवरी आले. त्यांचे हजार बारासे माणूस दुखणियानें पडिलें. खासा बावाजी म्हसके यासही बरें वाटत नाही. तैसेच सारे लस्कर दुखणियाने घुमूं लागले आणि सिदीसात अजनवलीस आला हे वर्तमान तहकीक पाहून काळूसरीयाहून उतरून आले. वरचील सरदार व आम्ही आपले जमावानिसीं पागेवरी आहों. स्वामीस कळावें म्हणून लिहिले असे. याउरी जे होईल ते पाहावे. तोफा घेऊन जयगडास जातात. पुढें ज्याच्या भरवसियावरी स्वामीचा मनसुबा होता, त्याची गत ये रीतीची जाहली. तळ जाळून निघून गेले. अता पलीकडे जावयाचा होता दिसत नाही. याउपरी आम्हास काय आज्ञा केली पाहिजे. त्याप्रोा वर्तणूक केली जाईल. कितेक वर्तमान गोपाळकडू जबानी सांगता विदित होईल. बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*The writer reports (to Bajirao) how troops were suffering from disease in Konkan. The letter refers to Sidi Sat and his activities at Anjanwel.*

No. 388] *[11-4-1736*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

सेवक त्र्यंबकराऊ विस्वनाथ सा ना विा. येथील कुशल ता अधिक शुा १३ परियेत सुखरूप असो विशश. स्वामींनी पत्र पाठविले की आम्ही कुलाबियास आलो. युध्यामुले सिदीसाद मारिला हे गोस्ट बहुत उतम जाहाली. (ऐसि)यास आज्ञा की तुम्ही फौजेसह * * * * * येणे म्हणोन लिहिले. परंतु जासुदाची जोडी पुणियास भेटली, समागमे पंचवीस चालीस राऊत होते त्यास निरोपहि दिला. वरकड काही फौज खानदेशात रा बालाजी-पंतापासी ठेविली. आपण खानदेशातून अधिक शुद्ध ४ घरास आलो. त्यास आलीकड ऐकिल की स्वामी अस्टमी प्रांते आले आहेत. त्यास ते प्रांती राहा-वयाचा अवकाश असला अगर लौकरच यावयाचा विचार असेल त्याप्रमाणे ल्याहावयासी आज्ञा केली पा * बहुत काये लिहिणे कृपा लोभ असों दिल्हा पाहिजे हे विनंति.

¶*Trimbakrao Vishvanath writes to Chimaji Appa of his arrival home from Khandesh.*

No. 389]]Recd. 12-4-1736

पौ छ ११ जिल्हेज.

श्री

राजश्री पंत प्रधान गोसावी यांसी

<॥> अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो संताजी जाधव दंडवत विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीये स्वकुशल लेखन करावयास आज्ञा केली पाहिजे विशेष. गोसावीयानी पत्र पाठविले ते उत्तमसमई प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ अवगत जाहला. ऐसेच निरंतर सांभाळपत्र पाठऊन परामृश करीत जाणे. याजवर गोवलकोटचे वर्तमान सविस्तर लिहिणे म्हणोन लिहिले, त्यास राजश्री संभाजी आंगरे याजकडील राजश्री बावाजी म्हसके जमाव व तोफा घेऊन अक्षतृतीयेस येऊन दाखल जाहाले. त्यास कालुसिच्या डोंगरावर येऊन तोफा-जोडून मोरचा लाविला. रोज तोफाचा मार कोटामधे होत आहे. आणिकही तोफा आणावयास जमाव गेला आहे. दो चो रोजा तोफा येणार. आलीयावर आणीक दोन मोरचे बसतील. आपण फौजेनसी चिपोळणावर बसलो. आम्हाकडील मोरचा हिरदेरायाच्या बागानजीक खाडीचे काठी बसला आहे. तोफा आलियावर हेही मोरचे पुढे चालतील. किलाहि जेर होईल. किलाही गजबजीला[1] आहे. आपणास कळावें म्हणून लिहिले असे. पुढेंही जे वर्तमान होईल ते लिहिले जाईल. विशेष काय लिहिणे कृपा निरंतर असो दिधली पाहिजे हे विनंती.

¶*Santaji Jadhav sends Bajirao news of the fighting at Gowalkot*

No. 390] [12-4-1736

तालीक

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री छत्रपति

स्वामीचे सेवेसी

* * सी सेवक संताजी जाधव व दुर्गोजी भोइटे सेवेसी विज्ञापना ताा छ ११ जिल्हेज माहाराजाचे कृपादृष्टीकरून सेवकाचे व लस्करचे वर्तमान येस्थास्थित असे. यानंतर सेवेसी विनंतिपत्रे जाहाल्या वर्तमानाची श्रुत केली. त्यास येथील काही बेहबुधीस दिसगत लागली, याकरिता हाली राजश्री नाइकजी

१ गजबजणें = घाबरणें.

भोइटे व मानाजी चव्हाण सेवसी पाठविले आहे हे सर्व येथील वर्तमान निवेदन करतील त्याप्रमाणे माहाराजानी कृपालु होऊन बेहबुदी करावयास आज्ञा करविली पाहिजे. सिदीसाद याजकडील वर्तमान तर रा बावाजी म्हसके यास कागद सुवर्णदुर्गाहून हरजी नाईक कदम यानी पाठविला होता त्याची नकल सेवसी पाठविली आहे त्यावरून सर्व वर्तमान निवेदन होईल. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*The King Shahu is requested by Santaji Jadhao and Durgoji Bhoite to issue orders for the defence of the place against the attacks of Sidi Sat.*

No. 391] [*14-4-1736?*

छ १२ जिल्हेज

श्री

विनंती उपरी. आनंदराव रघुनाथ दिा राजश्री सरलस्कर याजकडून गोवलकोटचे वर्तमानाचे पत्र आले आहे. तेच बजिनस स्वामीकडे पाठविलें आहे त्यावरून सविस्तर वर्तमान कळेल हे+ विनती.

¶*Chimaji to Bajirao forwarding a letter from Anandrao Sumant conveying news of the fight at Gowalkot.*

No. 392] [*15-4-1736*

नकल

पाा छ १२ जिल्हेज

मुाा कुलाबा

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यासी

ऽ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ कृतानेक दंडवत विनाति येथील क्षेम ताा छ १९ जिल्हेज जाणून स्वकीये कुशललेखनाज्ञा करीत असिले पाहिजे विशष. आपली आज्ञा घेऊन स्वार झालो. छ १२ मिनहूस खिर्डी ताा चिपळून येथे मुकाम केला आहे. छ १४ रोजी गुरुवारी प्रातःकाली स्वार होऊन श्रीभार्गवरामाच्या देवलाजवल जाऊन लागल गाव पाहून धामणीकडे गेलो. जागा पाहून फिरोन आलो. अजी प्रातःकाली धामणीचा मोर्चा काइम केला आहे. कालोस्तिग्राचा मोर्चा अद्यापि कोणी तिकडे जाऊन पाहून काईम केला नाही. त्याजपासी सरंजाम

\+ पत्र चिमाजी आपाचें.

5516

म्हणावा तर फौज आहे ती आपणास अवगत आहे. पाईचा जमाव पाहिजे. मोर्चा पाईच्यानी बसवावा; पाठीसी राउतानी असावे, राउताने पाठमात्र राखावी यैसा विचार आहे. पाईचा जमाव असलियां मोर्चा बसेल येविशी महाराज राजश्री स्वामीस विनंति केली. . कालोस्तियाचा मोर्चा काईम होये ते करावे. अंजनवेलीकडील खाडी आली(कडे) आहे ती धामणीपासून येक भाग होऊन येक फाटा धामणीच्या टोंगीखालून गेली आहे. येक पलीकडून गेली ती कोलास्तियाच्या डोंगराखालोन गेली आहे. दोन्ही मोर्चे काइम जालिया खाडी बंद होईल. वरकड राजश्री स्वामीसंनिध कितेक विनंति करितात कीं पस्तिस वावे लोखंडी साखली असलियां खाडी बंद होईल. यैशास जंजिरेचे प्रयोजन आहे यैसे नाहीं. दोन्ही मोर्चे मातबर काईम असलियां जेजाला दाहापांच पाहिजे, म्हणजे सहजच खाडी बंद आहे. तर कोलोस्तियाच्या मोर्च्याविषी विनंति करून काइम करून सरंजाम पोहचे तो अर्थ करवावा. • बेलदार वगैरे सरंजाम येते समई पाठवावयाविसी आज्ञा केली होती तदअनुरूप सरंजाम पोचलियाने होणे ते आपले प्रतापे होऊन येईल. सारांश मोर्चा कायम जालिया लस्करच्या पोटापाणियाचेहि चालिले पाहिजे. धामणीच्या मोर्च्यास जावयासी नद्या तीन आहेत. येक दक्षिणेस तिवरेयाच्या घाटे आली ती, येक पूर्वेकडून पंधरा गावची आंबडसेवरून आली आहे ती, येक उतरेकडून जगबुड आली, यैशा तिहीकडून तीन नद्या दरम्यानें धामणीचा मोर्चा आहे. यैशास राजश्री पंतप्रतिनिधि याणी तिगस्ता नदियास दोन टोकरे केले होते तदनुरूप टोकरे याचे सामान करावे लागते. तर टोकरे याचे सामान होऊन दोन टोकरे नदीस पडत आणि लस्करास दाणा गला पोहचे ते करावे लागेल. तिवरियाच्या घाटे चवक्या बसवाव्या लागतील आणि रस्त पोहचवावी लागेल येविसीचा बंदोबस्त करणे ते विनति राजश्री स्वामीस करून घाट चाले ते करावे. तैसेच कुंभारलेयासी चौकी पाहिजे. प्रस्तुत आम्ही सेंभर माणूस पाठऊन घाटाखाली चौकी बसविली आहे तरी नेहमी चौकी तिकडून बसवावयाविषी विनंति कर्तव्य ते करून कुली बंदोबस्त घाटाचा होये तें करावे. राजश्री पंतप्रतिनिधि यांकडील जमाव येणे त्यापैकी काही जमाव आला आहे, उरले लोकहि येतील. रा। नारोपंडित सचिव याजकडील जमाव अद्यापि आला नाही. येताद्विसी आज्ञा केली होती की तोफा व जेजाला वर्कड सामान जे पाहिजे ते मागाहून पोचत करून. यैशास तोफा व दाहा वीस जेजाला येत ते करावे. टोकरे याचे सामान येऊन टोकरे होत व दोन चार होडिया तयार होत ते केले पाहिजे. विशष काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhao informs Chimaji Appa of his arrival at Chiplun and of his having inspected the situation of Gowalkot for erecting batteries.*

5517

No. 393] [16-4-1736

श्री

पुा राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यासी

विनंती उपर. आवंदा पेचावरी पेच पडले. आपलेहि जाणे तिकडेच झाले. आमचा गुंता येथेच जाला. आम्हासमागमे लोकाची नेमणूक राजश्री स्वामीनी केली. त्यांपैकीं राजश्री प्रतिनिधीकडील मात्र लोक येऊन पावले. वरकड राजश्री पंतसचिव यांजकडील हाशम तीनसेपैकी काही आले नाही. राजश्री प्रतिनिधीकडील जमाव व आम्हाकडील यैसे मिलोन आम्ही काली छ १९ जिल्हेजी धामणीचा मोर्चा कायम केला. वरकड राजश्री स्वामी बोलिले त्याप्रमाणे साहित्य होणेजाणे हा भरवसा आपणास विदितच आहे. पुढे पर्जन्य काल आलियानंतर दाणादुणा मिळणे नाही. राजश्रीकडील साहित्य होणे जाणे हा विचार कळतच आहे. सारांश प्रसंग पडलियास दोन मास उष्ण काल येथे राहिले पाहिजे. राजश्रीकडील हुजरातचा मोर्चा कालुस्तियावर आला तरी आम्हाकडी-लहि मोर्चा धामणीवर कायम राहील. तिकडील साहित्य होऊन मोर्चा होणे हेहि मानसिकच आहे. जैसा प्रसंग दिसोन येईल, त्याप्रमाणे वर्तणूक केली जाईल. वरकड येथील सर्व वृतांत संताजी म्हसका खास बारदार याजसमागमे लेहून पाठविला आहे, त्यावरून विदित होईल. राजश्री पंतप्रधान याजकडील कागदपत्रे येईल ते वर्तमान लिा पाहिजे. विशेष काय लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao writes about his difficulties at Gowalkot to Chimaji Appa.*

No. 394] [18-4-1736?

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा

साहेबाचे सेवेसी

सेवक आज्ञाधारक सुभानजीराव येरुणकर नामजाद किले राजमाची सेवेसी विज्ञापना. तागायत छ १७ माहे जिल्हेजपावेतो किले मजकुरीचे व आज्ञा-धारकाचें वर्तमान येथास्थित असे विशेष. राजेश्री वासुदेव जोसी याही पत्र पाठविले; तेथे लिहिले कीं किले मजकुरीची स्वारी पेणचे मुकामी रवाना करणे; त्यावरून किलपैकीं ५० पंनास माणूस पाठविलें. माा येसजी नाा कानदकर याकडील लोक ७५ पाऊणसे रवाना करणे म्हणोन आज्ञा केली. त्यावरून तेही लोक रवाना केले. हली किल्यास भरतीचा विचार आहे तो स्वामीस विदितच

आहे; तर कृपाळु होऊन किला पैकी लोक रवाना करणार स्वामी समर्थ आहेत. राजश्री रघुनाथजी बावा यांसहि पत्र पाठविलें तें त्याकडे रवाना केलें असें. सेवेसी विदित होय हे विज्ञापना.

¶*Subhanjirao Yerunkar informs Chimaji Appa of his having dispatched to .'en a party of 50 fighting hands as requested by Vasudeo Joshi.*

No. 395] [*12-5-1734* ?

छ २२ जिल्हेज

श्री

श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसी

सेवेसी विनंती. आज्ञाधारक कृष्णाजी माहादेव व कानोजी माणकर मो तलांगड चरणावरी मस्तक ठेऊन साष्टांग नमस्कार व साष्टांग दंडवत विज्ञापना. ताा छ १९ माहे जिल्हेज जाणोन स्वामीचे कृपावलोकनेकरून प्रांत मजकूरचे वर्तमान व सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे. यानंतर मौजे माहागांव माा तले येथील गुरे भोरपकरांनी नेली आहेत, त्याची याददास्त आलाहिदा पाठविली असे; व कुणबी सेवेसी रवाना केला आहे. स्वामीनी कृपाळु होऊन, भोरपकरास येक पत्र, आणि जासूद कुणब्या बाा देऊन गुरे कुणब्याचे हातास येत ते करणार स्वामी समर्थ आहेत. विशेष राा रामचंद्र जनार्दन दिाा राजश्री बाबूराऊ विस्वनाथ हे माहाडाहून स्वारीस दिवे तपेयांत गेले होते; येसीयासी मतगडाहून स्वारी शामलाची आली. त्याही बारी धरून जूज केले. तीन कोस पिछा केला, दाहावीस माणूस जाया जाहालें. से दोनसें गुरें घेऊन आले. गनीम शेर केला. येकले वर्तमान सेवेसी लिहिले आहे, विदित होये. वरकड गोरेगांवी त्याजकडील नामजाद लोक आहेत, त्यास तेथें बसो द्यावें की काय ते आज्ञा करावी. आज्ञा होईल तर उठून वाटेस लाऊन. विशेष. इरसाल (फाटले * * *) आंबे सुमार १५० दीडसे सेवेसी रवाना केले असत. सेवेसी विदित होय कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विज्ञाप्ती. अलीखान सोड कबिलेसुधां रवाना केले होते. सेवेसी पोहचले न पोहचले हे नकले; त्याचे उत्तर पाठवावयासी आज्ञा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Krishnaji Mahadev writes to the Peshwa about a fight that took place between the Sidi and Ramchandra Janardan belonging to Baburao Vishvanath.*

No. 395A] [21-4-1736

पो छ २० जिल्हेज.

श्री

पुा तीर्थरूप राजश्री राऊ व तथा राजश्री आपा स्वामी सेवेसी

विनंती गोवलकोटीहून पत्रे आली त्याची नकल करून सेवेसी पाठविली आहे त्यावरून विदित होईल. साराऊष. गोवलकोटास काही येथून जमाव जाता दिसत नाही. तेथे तो जमाव गेल्याखेरीज कार्य होत नाही. राजश्री यशवतराऊ पोतेनीस यासी राजश्री स्वामी म्हणतात कीं तुम्हाकडे हशम आहे त्यास पाठवणे. पांच हजार रुो खर्चास देतो यैसे म्हणतात. त्यास लोक म्हणतात कीं मागील चाकरीमुळे खराब जाहालें. दिवाणात तलब चहडली ते कांही मागत नाही; परंतु पुढे तऱ्ही आमची मोईन काय? पोटास कोणापासी मागावे? कबिल्याची बेगमी काय, यैसे म्हणतात. ते गोष्ट कोणी ध्यानांत आणीत नाहींत, यैसे वर्तमान आहे. पुढे होईल वर्तमान ते लेहून पाठऊ. विदित जाले पाहिजे. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶Pilaji Jadhavrao writes to Bajirao and Chimaji Appa the difficulty of sending reinforcements to Govalkot as the several commanders refuse to join the campaign with their forces.

No. 396] [21-4-1736

श्री

पाा छ २९ जिल्हेज

मुा कुलाबा

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यासी

श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नेहांकित पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती. येथील कुशल ताा छ २० जिल्हेज मुा नजीक आंबडस जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आपण सातारेयाहून स्वार होऊन गेलेयादारभ्य वर्तमान कलत नाही; तरी सविस्तर वृतलेखन केले पाहिजे. गनीमाने जागा हस्तगत केला होता. त्यास आपली फौज गेलियाउपरी जागा पुनरोक्त हस्तगत जाला किंवा जागा गनीमाने बलाविला आहे हे सविस्तर वृत लिहिले पाहिजे. कानडे प्यादे येकसे पांच आहेत. यैशास ते प्यादे प्रयोजनाचे आहेत येसे नाहीं, त्याचे मुबदला इकडे ठेवावे, तरी किले कोटाचे बेगमीखेरीज अधिक लोक आहेत, याजकरिता नवे ठेवावे यैसे नव्हते;

परंतु तिकडे पायेबंद लागला. तिकडील कार्यभाग सिधीस गेलियाखेरीज तिकडील लोक इकडे येतात यैसे नाहीं; तरी इकडे नवे लोक कानडे याच्या मुबदला ठेवावे की काये ते लिहिले पाहिजे. माणूस ठेवणे ते उतम पाहोन ठेवावे लागेल. येथेहि शरम राहिली पाहिजे. माणूस येथे आहे ते सर्व आपणास विदित आहे. पाचसे माणूस उतम येऊन येथे राहे ते करावे? उष्णकाल आहे, तीं दाणे गल्याची बेगमी करावी लागती, येतद्विषई पेशजी संताजी म्हसका खासबारदार याजसमागमे लेहून पाठविले होते, त्यावरून विदित जाहाले असेल. सारांश उष्णकाल आहे तो दाणे गला याची बेगमी होय ते करावे लागेल; तरी तूर्त दाहा हजार रुपये येऊन येथे पोचत ते करावे. पैका कापड पाठविणे ते कुंभारलेयाचे घाटें पठवावे, म्हणून लिहिले होते; परंतु खिर्डीहून कूच करून, मोर्च्याचे पाठीमागे आंबडसचे नदीवरी मुकाम आहे. यैशास तिवरेयाचे घाटे पाठवीत जावे. हा घाट आम्हास समीप आहे. इकडे जो यैवज पावयाचा असेल तो सातारा पोहचवावा. तिकडून माणसें पाठऊन घेऊन येऊन. विशेष काये लिहिणे; कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶Pilaji Jadhao communicates his own situation at Gowalkot to Chimaji Appa and asks news of the addressee's doings.

No. 397] [*25-4-1736*

श्री

राजश्री चिमणाजीपंत आपा
गोसावी यासी

सकलगुणालंकर्ण अखंडित लक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री फतेसिंग भोसले दंडवत विनंती उपरी, येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन केले पाहिजे विशेष. आपण रा स्वामीस पत्र लि॥ कीं रेवतावरी (रेवसावरी?) सिदीसातासी युद्धप्रसंग जाला तेसमई युद्ध तुंबल होऊन, हपसियाचे हजार माणूस कापून काढिले, व सिदीसात खासा ठार जाला, यैसे वर्तमान लि॥ त्यावरून रा स्वामी बहुतसे खुशाल जाले. तुम्ही महत्कृत्य केले! सिदीसात म्हणजे केवल हपसियांचा मुख्यच होता. तो तुमच्या हाते पराभवाते पावला, थोरसे येश तुम्ही जोडिले. राजश्री बाजीराव प्रधान तिकडे गेले; मागे तुम्ही बरी सिकस्त करून हपसी बुडविला. हपसियाचा मूलकंदच उपटून टाकिला! चहूकडे लौकिक विशेषाकारे जोडिला. तुमची निष्ठा राजश्रीच्या पायासी येकनिष्ठतेनें

सेवा करावी यैसीच आहे. तदनुसार मोठेसे येश तुमचे पदरी पडिले. सामान्य गोष्टी जाली नाही. आम्हास बहुतसे समाधान जालें. साकल्य वर्तमान कलावे याकरितां मुजरत माणूस पत्रलेख करून आपणाकडे रवाना केला आहे; तरी युध्याचे वर्तमान आद्यंत लिा पाहिजे. आम्हास रा स्वामीनी रा संभाजी राजेसाहेबास आणावयास पनालियास पाठविले आहे. रा प्रतिनिधि व रा नारबावा हेहि समागमे आहेत. आजी छ २३ जिल्हेजी सिरालीयास आलो आहे. पुढे होईल वर्तमान कलेल. रा नानाहि समागमे आहेत. ते व आम्ही यैसे यांस घेऊन, लौकरीच सातारियास जाऊन. रवाना छ २४ जिल्हेज. बहुत काये लिा लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Fatesing Bhosle congratulates Chimaji on behalf of the King and himself on the victory he obtained over Sidi Sat.*

No. 398] [*27-4-1736*

श्री

श्रीमंत+ राजश्री आपा

स्वामीप्रती.

आश्रित सदासिव दीक्षित पटवर्धन आशिर्वाद उपरी. वैशाख वदी १३ पर्यंत मुा पुणे सुखरूप असो विशेष. आपण साताराहून स्वार जालेत ते कुलाबा प्रांते जाऊन, महत्कार्य केले. भारती युध्धासमान युध्ध होऊन महत शत्रु मारिला असे. पूर्वी जालें नसेल अशी युक्ती ईस्वरे तुम्हास अनुकूल केली. याउपरी उत्तरोत्तर आपले कल्याण आहे. आपल्या युध्धाचे वर्तमान सर्वांनी आइकल्या उपरी जो आनंद उत्साह जाला आहे, तो दिवसेदिवस अधिकोत्तर होतो. आपण दर्शनास यावें हा उत्साह बहुत आहे. वर्तमान आइकतांच येत होतों; परंतु श्रीअग्निहोत्र करून दिवस थोडे जाहले, प्रवास करतां नये, यास्तव राहिलों. यानंतर आपण स्मरण करून पत्र लिहिले कीं, विसाजीपंत कांही मागतील तरी देणे, त्यास पूर्वी बापोजीपंतनानास तळ्याबद्दल चार हजार देविले होते, व आताही दोनचार दिल्हे. आनखी मागतील ते देतच आहों; व आऊजीकडीलहि कांही हवाला हुंड्या येताती, तेहि देतच आहों. आपणहि विसाजीपंतास ल्याहावें कीं, जे रा दीक्षित देतील त्यास जाब देत जाणे; व मोहरा अमदाबाजी व शहर्चा काल (?) घेणें असें विसाजीपंतास लिहिले पाहिजे. आपण विसाजी-

---

+ पत्र बालबोधींत आहे.

पंतास लिहिलें दीक्षीतांची पालखी पाठवणें, त्यावरून पालखी पाठविली आहे; कार्य करून पाठवावी. विशेष आज्ञा कराल तरी उंट भरून कापड पाठऊन देऊं. बाळाजीपंत सोनगडास गेले, व आपाजीपंत खांदेशांत पाठविले. घरी कोणी नाहीत. गुमास्तियाबराबरी पाठऊन देऊन देऊ काय ती आज्ञा करावी. विशेष. अंजिणविली प्रांत आपल्यास प्राप्त होईल, तेव्हां तेथील त्या स्थळी आमचा पुतण्याचा नावे येक उतम रोजगार कल्पून ठेविला पाहिजे. आपल्यास स्मरण बहुत राहतें म्हणून सूचनार्थ स्मरण असावें, म्हणून लिहिले आहे. बहुत काय लिहिणे. कृपा लोभ असो देणे. आशिर्वाद. मिति नळनामसंवत.

¶*Sadashiv Dikshit Patwardhan to Chimaji Appa offering congratulations on his victory over the Sidi and writing about money transactions.*

No. 399] [*April 1736 ?*

श्री

यांसि आज्ञा केली ऐसीजे, या प्रांते उपद्रव बहुत जाला आह; स्थलाच सरक्षण व्हावें लागते; तरी तुम्ही सहवर्तमानी सह येऊन, जाग्याचें संरक्षण करणें; भरोसा तुमचा आहे. धामधूम सनिध आल्यावरी यावयाचा नियेत होता. त्यास धामधूम दाहा बारा गावावरी आली आहे; याउपर लौकर येऊन परामृश करणे. कितेक लोक येऊंन, थळाचा उपद्र वारून. हे पत्र लक्ष पत्राचे जागा मानून पत्रदरसनी साहितास येन. बहुत काय लिहीन. जानतच हा.

¶*This is Shahu's order to send reinforcements to check the depredations of the enemy. The addressee is not mentioned.*

No. 400] [*Sept. 1733*

श्री

राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यासी

॥ ॐ श्रीसकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो पिलाजी जाधवराव कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील क्षेम जाणून आपले स्वकुशललेखन करणें. यानंतर राजश्री रघुनाथजी यानीं लिहिले की, गनिमाने नानवलीचा मोर्चा जालिला, याजकारिता गनिमास गाठून तंबी पोहचवावी लागत्ये.

+ पत्र शाहू महाराजांचें. यापढील मजकूर खुद्द त्यांच्या हातचा आहे.

म्हणऊन येथून आरमारी लोक आणविले. त्याजवरून आरमारी लोक पाठविले आहेत. सा(मा)नहि पाठविले आहे. गनिमास तंबी पोहचवावयाचा विचार जाहाला आसिला तरी, तंबी जबरदस्तीने पोह(च)वावी लागत्ये. लोक तारवावरी दर्यावर्दी आहेत. त्याचे समाधान करून सांगवे (?) राजश्री संभाजी आंगरे तो अद्यापि आले नाहीं. त्यासहि पत्रे पाठविली आहेत. विदित जाले पाहिजे. विशेष काय लिहिणे. हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao sends succours to Rajpuri to hold in check the enemy who had burnt the batteries. He informs the Peshwa that Sambhaji Angria had not yet arrived and that he had written to him.*

No. 401] [*April 1736*

नकल

श्री

पुा श्रीमत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. राा संभाजी आगरे याजकडील मजकूर रामाजी दामोदर व भास्कर वैद्य याणी करून रघू राजवडा यास पाठविले तो सविस्तर मजकूर आपणास अवगतच आहे. रघू राजवडा गेला होता तो व फतेसिंग भोसले याजकडील कारकून आज आले. तेथील वर्तमान रघूजीने मोर्च्यांचे लोकाचे सांगितले. त्यावरी सरखेलीनी उतर दिल्हे कीं, राजश्री स्वामीनी आपले कार्य बरे केले! कुलाबा देतो म्हणोन वर्षभर चालविले[१] फलादेश नाहीं! सांप्रत सिदीसाद याणी आपले बऱ्याची गोष्ट खरीखुरी सांगितली आहे कीं, तुम्ही आमचे साहित्य करावें. गोवलकोटचे मोर्चें मारून काढावें. आपण कुलाबा घेऊन देऊ, ऐसे वचन प्रमाण केले आहे. त्याप्रमाणे आपण करू. कोकणात राजश्रीचे काये आहे? निमे शामल, निमे आपण, तुम्ही काय निमित्य भांडता? त्यावर रघूजीने जाब दिल्हा की तुम्हास कोकण कोणी दिल्हे? त्यावर संभाजी आंगरे बोलिले कीं आपणास देवानी दिल्हे! तुम्ही चाकर नव्हा की काये म्हणून पुसिले. त्यावर उतर दिल्हे कीं आम्ही मवास तुम्ही आमचे करणे काये? ऐसे संभाजी आंगरे बोलले. लोक आपणांस काही मिलत नाहीं. गुराबा गलबते वोढावयाची आहेत ती वोढल्यावर से दोनसें मिलाले तरी देऊन. पनांस हजार रुा महिना द्यावा यैसे बोलला. आणि धातुपोशण कागद लेहून देऊन दोन वस्त्रे देऊन रवानगी करीत होता. याणी कागद व वस्त्रें न

---

१ चाळविलें,

घेतली. ते समई दोघाचे रुक्ष भाशण बहुत जाले. रघुनाथ प्रभूचे मुबादला यास ठेवा म्हणून बोलल्यावरी विसाजापंती न पुसतां तरीची चिठी करून देऊन यास बाहेर लाऊन दिल्हे. सिदीसाद याजकडील रेवासचा कोट घेतल्याचा कागद आला होता तो वाचून दाखविला. मानाजी आंगरे यास गोळीची जखम लागली. तमाम जमाव मारला. पुढे कुलाबापर्यंत मुलुक जालितो म्हणून लिहिले होते ते पत्र येतक्षणी तमाम किल्यावरील सरबती केली. शर्करा वाटली. राजश्री राव याजसी उतरपंथें युध जाले म्हणून राजपुरीहून लिहिले आले होते. त्याची दाहा भांडी मारिली म्हणोन रघू सांगत होता. पाचसे माणूस सिदीसादाचे मदतीस गेले आहे. ऐसी चर्चा विजयदुर्गी आहे. युध्यात कांही तरी अढललेच असेल, सत्य मिथ्य न कले. रघू सांगत होता त्याजप्रमाणेच रघूनी राजश्रीजवल सांगितल्यावर उगेच राहिले. मुलुक मारावा पारपत्य करावे यैसे मात्र बोलले. त्याजवर आपणास लेहून मानाजी आंगरे याचे भेटीचा विचार करावा म्हणोन बोलले; आणि आपणास राजश्री स्वामीनी पत्र लिहिले आहे. बहिरजी माहाडिकाबराबर पावेल. मानाजी आंगरे यांस पुढें करून, पारपत्य करावे ऐसा विचार दिसतो. मानाजी आंगरे याचे येणे आपल्या विचारावर आहे. चितास येईल तरी आणावे म्हणोन राजश्रीनी लिहिले आहे. ऊर्जित करून हाती देऊ म्हणून संकेत बोलले. काये विचार न कले. सिदीसाद बुडाला, येणेकडून निर्मे[1] [2]भांग संभाजी आंगरे यांची उतरेल. सेखीस ते! रघू राजवडा असतां तेथे वर्तमान आले नव्हते. हा आल्यावर गेले असेल. फतेसिंग बावानी घोडी पाठविली याचा मुबादला घोडा देणार आहे म्हणोन याजकडील रिकीबदार ठेऊन घेतला आहे. कलले पाहिजे हे विनंती.

¶*This is a news-letter from Shahu's Court at Satara. Sambhaji Angria's defiant attitude towards the Chatrapati and Shahu's decision to punish him severely are alluded to in the letter.*

No. 402] [*2-5-1736*

श्री

पुरवणी श्रीमत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी. आपण युध्याचे वर्तमान साखरोजीबराबर सांगोन व लेहून पाठविलें ते याणी सविस्तर राजश्री स्वामीस निवेदन केलें. संतोशाचे वर्तमान

---

१ सिदीसादाचें निचयपूर्वक पारिपत्य झालें म्हणजे संभाजीची मस्ती उतरेल. सिदीनंतर सेखी म्हणजे शेवटीं संभाजीहि बुडवावा हा भावार्थ. २ भांग=कैफ, मस्ती.

परम अल्हादयुध्य (क्त) पुन्हा पुन्हा यांस बोलावून नेऊन राजश्री स्वामी विचारीत. हाहि सविस्तर सांगे, याजमुळे साखरोजीवर राजश्री संतोशी. आपाजी बरा बोलका माणूस निवडून पाठविला. बरा आहे म्हणत. हा येथे पावला ते दिवसी यास पंधरा मोहरांचे कडे सोन्याचें दिल्हे. निरोपसमई पंचवीस रुपये खर्चास दिल्हे. येक मंदील दिल्हे. आपणाकारणें बहिरजी माहाडिक हुजरें व जामदार दिा जामदारखाना व रत्नशाला व तबेलदार दिा खुद याजबराबर

आंगचा पोशाक विजयादशमीचे दिवसी घातला होता तो.	जडाव दिो किता	१
१ मंदील बादली १ झगा	ढाल १ तरवार - कटार	१
महमुदी १ चादर बादली १ पया (?) गुजराथी १	परजरुपें १	

येणेप्रमाणें पाठविले आहे. राजश्री स्वामी बहुत बहुत संतोशरूप आहेत. दिवसातून येक दोन वेळा या युध्याचे स्मरण करून भला हबसी बुडविला म्हणत असतात. राजश्री मानाजी आंगरे यास वस्त्रे मंदील दुपटा व झगा व याखेरीज तिवट कलसपाकी बांधावयाचे पदक तरवार कटार येणेप्रमाणे पाठविली आहे. विदित होये हे विनंती.

¶*Jiwaji Khanderao Chitnis informs Chimaji how immensely pleased the king was at the news of Sidi Sat having been killed and of the dresses of honour sent to Chimaji and Manaji Angria.*

No. 403] [*3-5-1736*

पो छ ६ मोहरम मुा तलागड

श्री

राजश्री चिमणाजीपंत आपा
गोसावी यासी

८ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्नो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंति येथील क्षेम ताा छ २ मोहरम मुा धामणी नजीक गोवलकोट जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. सांप्रत आपणा(कडील पत्र येऊन) कुशलवृत्त कळत नाही याजकरितां हाली मुजरद माणसे पाठविली आहेत तरी सविस्तर वर्तमान लेहून पाठविले पाहिजे. वरकड येथील अर्थ सविस्तर पेसजी वरचेवरी लेहून पाठवीत गेलो आहो त्यावरून श्रवण जालेच आसतील. रोजमरियाचे यैवजाविषई व कापडाविसी येकदोनदा लिा. परंतु

आद्यापि यैवज व कापडाची रवानगी होऊन येथे पोहचले नाही. तरी दुमाहा यैवज रोजमरियास व दोन तीन हजार रुपये * * * * णियाचे खरीदीबदल * * * * बे येथे येऊन पोहचे ते केले पा।. विशेष काये लि।। कृपा केली पा। हे विनंति

¶*Pilaji Jadhao asks Chimaji Appa for funds and cloth.*

No. 404 *About 5-5-1736*

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री
आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंती. राजश्री कानोजी भोसले पलोन गेले. म्हसवडाजवल सिंदे याच्या ठाणेयात जाऊन राहिले आहेत. त्याचे पाठीवर आपण गेले होते ते सातारास राजश्री स्वामी फिरोन आले. राजश्री येमाजीपंत पुसेसावलीस ठेविले आहेत. परंतु राजश्री कानोजी भोसले हे निजामाकडे उदाजी चवाण याचे हातून बोली लाऊन जाऊन निजामास भेटावे यैसे आहे. पुढे पाहावे. राजश्री जानो संकर वारले. त्याचा रोजगार देवराऊ यासी सांगितला. जोत्याजी केशरकर याज-कडील दिवाणदारी जानोपंत याची होती ती जिवबा चिटनीस यानी घेतली. छ ४ मोहरमी राजश्री संभाजी राजे याची भेट पालीस होणार आहे. पुढे सातारास घेऊन येतील तेव्हा कोणाचे घर देतील हा निछये नाही. आमचे घर रिकामे करविले आहे. लोक बोलतात की संभूपुरीची माडी द्यावी. कोणते करार होईल ते कलेना. राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोवलकोटास धामणीच्या मालावर आहेत यैसे वर्तमान आहे. सेवेसी श्रुत होणे हे विज्ञापना.

¶*The writer informs Chimaji Appa of the flight of Kanhoji Bhonsle from confinement, his pursuit by Shahu and his intention of going over to the Nizam. The letter refers to the proposed visit of Sambhaji of Kolhapur to Shahu at Pali.*

No. 405] *[6-5-1736*

श्रीमंगलमूर्ति

राजश्रीया विराजित राजमान्य राजश्री वासुदेव जोशी

पोष्य कृष्णाजी राम कृतानेक नमस्कार विनंती येथील कुशल जाणून स्वकीय लिहीत असिलें पाहिजे. विशेष तुमचें पत्र येक छ २० जिल्हेजचें लिहिलें व

येक छ २१ मिनहूचे येकून दोनीं पत्रें छ २३ रोजी मंगळवारी पावलीं. लिहिला अभिप्राय कलों आला. परंतु येथें पांच दिवस खबर आहे जे गला बानकोटास जाणार म्हणून शामलाचीं गलबतें टपतात, यैशास गला पोहचून द्याव्यास इंग्रज आपलीं गलबतें देऊन शामलासी वांकडे पाहून घेतात यैसें होतां दिसत नाहीं. राजश्री मानाजी आंगरे यांस पुत्र जाहाला म्हणून गलबत काल छ २२ रोजीं आलें, व कांहीं इंग्रजास कपितान इंचबर्ड याच्या देण्यामधीं गला खेडींतील देऊं केला आहे. याकरितां गला यावयापूर्वी इलाज योजावा म्हणून राजश्री राघो केशव कुलाब्यास रवाना करावे आणि दाना येथें देवितील, आणि याचा मुबदला तेथें देऊं म्हणतील तर उत्तम गोष्ट होईल. उभयतांचे जोखीम वारेल यैसें योजिलें आहे. आज रवाना करितों. कळले पाहिजे. बहुत काय लिहिणें लोभ आसों दीजे हे विनंती.

¶*Krishnaji Ram informs Vasudeo Joshi that the Sidi will not allow food supplies to be taken to Bankot, that he has kept a fleet to watch it and that there is no hope of the English offering their ships to take the corn as they would not like to break relations with the Sidi.*

No. 406] [*Received on 7-5-1736*

पा छ ६ मोहरम

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति राजश्री स्वामी स्वामीवर फारसे कृपालु आहेत. यामागे कोणी कर्म यैसे केले नाही. या पुढे काही कळेना यैसे रोजबरोज स्वामीची स्तुत करितात. सामादिकहि फारसे चितामधे खुसाल आहेत. भार्गवराम यासी प्रसन्न आहे म्हणून म्हणतात. जे कर्म करितात ते अघटितच आहे यैसे म्हणून रात्रंदिवस स्तुत फार करितात. त्यामधे राजश्री प्रतिनिधि व राजश्री नारबा व राजश्री येसवंतराऊ हे त्रिवर्गाचे घरी सिदीसात चांगला माणूस होता, परंतु येकायेकी मेला म्हणून श्रमी होतात. वरकड प्रजा व लोक व मुख्य देखील रात्रंदिवस चर्चा स्वामीच्या, (कीं) यैसे कार्य कोणाच्याने होणार नाही ते केले. वरकड राजश्री संभाजी आगरे सरखेल गोवलकोटास येत नाही. रघू राजवाडिया गेला होता तो फिरोन आला. मागाहून त्याजकडील संभाजी हरकारा व तिघे

मैराठे दादजी आबेकर आला होता, त्यासी राजेश्री स्वामी फारसे बोलले. ते मागे फिरोन गेले आहेत. त्याचा मुल्क मारावयासीं राजश्री स्वामीनी आज्ञा केली आहे. हे विज्ञापना.

¶All the happy talk of the King and the people of Satara admiring the wonderful feat of valour by Chimaji Appa is reported in this letter. The King Shahu takes the Peshwa and his brother to be special favourites of the deity Bhargavram as they achieve so many wonders. The Pratinidhi, Narbawa, and Yeshwantrao are rather sorry for the sudden end of Sidi Saat.

No. 407] *[7-5-1736*

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यांसि

॥ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी आलंकृत राजमान्ये श्री पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती येथील क्षेम ता। छ ६ मोहरम मु॥ धामणी नजीक गोवलकोट जाणौन स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. रा। त्रिंबकजी सालवी पंनास पाऊणसे माणसानसी सरकारात सेवेस आहेत. ऐसियास मारानिले सातारियाचे मुकामी आपणापासी निरोप घेऊन लग्नाबद्दल गावास गेले होते. सांप्रत आम्हापासी आले आहेत, त्यास येथे खाडीतून शामलाच्या होड्या चोरी छपीने लाकूड फाटियास येत आहेत, त्यांचा लाग करून हस्तगत करावा म्हणिजे आपल्यास पलीकडे मोर्चिया जावयास कार्यास येतील आणि त्याजवर सलाबत पडोन पुनरोक्त लाहाण माहागिरीदेखील फिरणार नाही. यास्तव त्याचा लाग करावयास विजयदुर्गीहून व येथेहि तलास करून भोपले पेटी मेलऊन काली राजश्री रामाजी माहादेव याजसमागमे लोक पेटीसुधा देऊन लाग करविला. त्यावरून मारानिलेनी लाग करून त्रिंबकजी सालवी वगैरे लोकानसी पेटियावरून जाऊन होडिया दोन खाडीतील बेटाजवल आडऊन घेतल्या. याउपर ह्या होड्या व आणखीहि मेळऊन जावया यावयास कामास येतील. त्रिंबकजी सालवी व प्रतापजी विचारे हे आरमाराचे मारफती आहेत व बरे माणूस आहेत, हे आम्हापासी आसिलियास होड्याचे आरमार सजून. यास्तव उभयताचे लोक जे तेथे आसतील ते आम्हाकडे पाठविले पाहिजेत. मारानिलेस उभयेतास येथे ठेविले आहेत. आम्हाकडे दोनसे माणसाची रवानगी होईल, त्यापैकी हे लोकाचे मुबादला ठेऊन बाकी लोक पाठविले पाहिजेत. हे लोक येथे आसलियास याचे हातन जलमार्गाचा विचार जो कर्तव्य तो केला जाईल.

5529

सुताराविषी पूर्वी लिा होते यैसियास याउपर सुताराचे प्रयोजन नाही. येथेच होडियाचे साहित्य केले जाईल. विशेष काये लिहिणे हे विनती.

¶*Pilaji Jadhao to Chimaji Appa, explaining his preparations to cross the creek in boats.*

No. 408] *[After 12-5-1736*

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री स्वामीचे सेवेसी

विनती उपरी. जानो शंकर वारले. त्याचा धंदा देवराऊ मेघशाम यांस सांगितला. काल अमवाशेस परवानगी जाली. वस्त्रे मुहूर्त पाहून होणार. राजश्री स्वामीनी मनुष्य काही उतम योजिले नाही. कोणाचेहि चितात येत नाही. धणी करितो ये गोष्टीस येत्न काये? राजश्री संभाजी राजे यास आणावयास गेले आहेत. त्याजकडील अद्यापि काही वर्तमान नाही. त्रयोदसी मंगलवारी भेटी मात्र जाल्या म्हणून वर्तमान मात्र आलें होतें. बहुत काये लिहिणे कृपा असो दिल्ही पाहिजे हे विनंति.

¶*Jivaji Khanderao reports the death of Jano Shankar and appointing Deorav Meghasham in his place by the King. He also says that the selection is not a happy one. ' The King is reported to have gone to bring Sambhaji of Kolhapur' to Satara.*

No. 409] *[15-5-1736*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी

सेवक रघुनाथ उधव साष्टांग नमस्कार विनंति तागायत आधिक जेष्ठ बहुल द्वितीया मंदवार मुकाम लस्कर नवाब निजामनमुल्क स्वामीचे कृपेकडून येथास्थित असे विशेष. स्वामीनी पत्र पाठविलें, उत्तम समई पावलें. सविस्तर वर्तमान कललें व राजश्री राव सुमत याचे पत्रीं आपण साकल्य लिहिलें त्यावरूनहि कळलें. स्वामीच्या पदरीं पुण्य मोठें राजश्री राव येशस्वी त्यावर प्रताप थोर यामुलें राजश्री स्वामीनी आजी पांच वर्षे मोहीम केली, परंतु येश येतां स्वामीसच आलें. सिदीसादाचा आलिकडे मोठा लौकिक जाहाला होता त्याचप्रमाणें युध करून कामास आला. मोठा दुष्ट निपातिक, फार समाधान जालें. वरकड

कितेक प्रसंग तपसीलवार श्रीमंत राजश्री राव सुमंत याणी लिहिलें आहे त्यावरून कळेल. निरंतर पत्रद्वारें कुशल लिहून संतोषाभिवृधि केली पाहिजे. बहुत काय लिहिणे कृपा असों देणे हे विनंति.

¶*Raghunath Udhao writing to Chimaji Appa from the Nizam's camp refers to the protracted struggle of five years and its successful termination by the end of Sidi Sat.*

No. 410] [*18-5-1736*

श्री

राजश्री माहादाजीपंत गोसावी
यांसीं

ℰ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्मो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन करीत असिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले, प्रविष्ट होऊन लिा अभिप्राये कळोन संतोष जाला. वरकड येथील सविस्तर वृतांत राजश्री आपा यासी लिा आहे, त्यावरून विदित होईल. सारांश येथील साहित्याचा विचार चितानुरूप जाला. यानंतर मोर्चा याची तरतूद अथवा भलते विचारास अंतर किमपि होणारा नाहीं. वरकड गनिमांवर सलाबत पडोन नक्ष राहून जे स्वामिकार्यें होणे ते खावंदाचे पुण्येकरून होतच आहे, येदर्थी संदेह नाही. आपणाकडील साकल्य वरचेवरी लिहीत असिले पाहिजे. बहुत काये लिहिणे. रा छ १७ मोहरम. लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao assures Mahadajipant Purandare that he (the writer) was doing his utmost in the fight of Gowalkot.*

No. 411] [*18-5-1736*

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसांवी यांसी

ℰ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्मो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत. विनंती येथील क्षेम ताा छ १७ मोहरम मुाा धामणी नजीक गोवलकोट जाणून स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष

आपली पत्रे छ ११ मिनहूची आली ती छ मारीं प्रविष्ट जाली. लिा वर्तमान अवगत जाहले. लोक व तोफ बचीयाच्या लहान दोन व जेजाला दारू गोळी यैसे साहित्य रवाना केले ते येऊन पोहचले. धामणीचा मोर्चा उतम प्रकारें मजबुदीने बळावावा. येक वेल फौजेचा शह टललियावर गनीमाचे आरमार गोवलकोटच्या साहित्याकरिता येऊन हालचाल करील त्यास जबरदस्तीने ठासून आवरोध केलियानंतर पुनरोक्त शामलाचे साहित्य पोहचणार नाहीं. तेव्हा कोटकरी यांची हिमत कम होईल. थास्तव मोर्चा बरा बलाऊन लस्कर मजबुदीने राहते करावयाचा अर्थ तपसीले लिा, तो कळों आला. यैसियास मोर्चियाचा बंदोबस्त करणें तो आपले लिा प्रााच केला आहे. व सांप्रत वरकड साहित्याचीहि रवानगी चितानुरूपच आपण केलियानंतर मोर्चियावर कोठे धोंडियाची चौबुर्जी बलकट घाल्हून जलमार्गांतील गलबतावरी तोफे लागू करून चौबुर्जीत लोक घरे बांधून नेहमी ठेवितो आणि मोर्चा बलाऊन बेसऊन लस्कर मजबुदीनेच ठेविले जाईल. याजउपर खाडीतून आलिकडील फटियातून गलबत जाऊ पावेल यैसे नाही. वरकड गोवलकोटच्या साहित्यास्तव गनीम जबरदस्तीने जलमार्ग आथवा खुशकीने आलियास आपले पुण्येकरून नतिजा द्यावयास अंतर किमपि होणार नाहीं. येविशी चिंता केली न पाहिजे. काळुस्तीयाचे मोर्चियाचाहि लोकास हिमत व युक्तीविचार सांगून तेथील बंदोबस्त करून तोहि मोर्चा कायम केलाच आहे. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याजकडील लोक अविलंबच येणार आहेत, त्याजकडील तोफा त्या मोर्चियास लागू होतील. दोहींकडूनहि मोर्चाबंदी मुस्तकीम जालियानंतर स्वामीकार्य होणे ते होऊन येईल. विशेष काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao to Chimaji Appa, informing him of the progress of the siege of Gowalkot and the stopping of Sidi's passage through the creek*

No. 412] [*19-5-1736*

श्री

पौ छ १८ मोहरम

सेवेसी राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यासि

विनंती उपर राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील लोक तोपाचे मारुफतीकरितां शेपनास आनकूल पडतील तें मागून पाठवावे म्हणोन पूर्वी लिा होते. यैसियास त्याचे पोटाचा विचार आपण लिा यैसियास येथे लोक आहेत ते वरकड सेवा

5532

कर्तव्य तें करितील, परंतु तोपाची मारुपात होणार नाहा याजकारता आपणाकडून लोक येतील त्याजपैकी काम करणे तरी करावें आणि त्याचा मु(ब)दला आंगरियाकडील लोकाची बेगमी करून शेपनास जे आनकूल पडतील ते पाठवावे म्हणिजे तोपा लागू होतील यास्तव लिा आहे. तरी जे आनकूल पडतील ते बेगमी करून आपले लोकासमागमे पाठविले पाहिजेत व तोपाचे आनकूल पडले तरी दोही जागाहून रवाना करविल्या पाहिजेत. लोक व तोपा साहित्य पेशजी लस्कर ज्या मार्गें आले त्या मार्गें राा केले पाहिजे. वरकड येथील मोर्चियाचे तरतूदविशी किमपि चिंता केली न पाहिजे. विशेष काये लिहीणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao asks for more guns from Chimaji Appa.*

No. 413] [*19-5-1736*

श्री

राजश्री चिमाजीपंत आपा गोसावी यांसी

ऽ श्रीसकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्रो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत. विनंति येथील क्षेम ताा. छ १८ मोहरम मुाा. नजीक गोवलकोट जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे. विशेष आपण रा. राघो नारायेण याजसमागमे पूर्वी पत्र पाठविले व राजश्री संभाजी आगरे सरखेल यास पत्रे माारनिले समागमे पाठविले आहेत. यास विजयदुर्गास पाठऊन जाब आणऊन पाठवावयाची आज्ञा केली. त्यावरून माारनिलेस राजश्री सरखेलीकडे राा करून जाब आणऊन आपणाकडे रवाना केले आहेत व माारनिलेनी आपणाकडून राा. नारो कासी यास कितेक श्नेहभावाचा अर्थ सांगून आपणासन्निध पाठविले आहेत. हे त्याजकडील कितेक वर्तमान निवेदन करितां श्रवण होईल. आम्हासहि पत्र लिहिले आहे तेथे आपले भेटीचा योग घडोन परस्परें भाऊपणा अकृत्रिम चालोन श्नेहाची अभिवृधि व्हावी. आम्हास श्नेहापेक्षा दुसरी जोड काय आहे ऐसे कितेक विस्तारे लिा आहे. भेटियाचा योग जालियानंतर परस्परे चिताची सोज्वलता होऊन मनोभीष्ट सिधीस पावले म्हणोन आर्तपुरस्सर लेख करून आपणास कासी नारो कोळी याची रवानगी केली आहे. गोवलकोटासहि लोकाच्या जमावाची व तोफाची रवानगी अविलंबेच करावयाचा अर्थ लिा आहे. सविस्तर माारनिलेच्या पत्रावरून व रा. कासी नारायण याचे मुखोद्गत विदित

5533

होईल. आपणास कळावें याजकरिता लिा असे. विशेष कार्ये लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao writing to Chimaji Appa says that Sambhaji Angria is sending his men and munition to Gowalkot for his help. A dispatch to this effect is, he adds, sent to him as well as to the Peshwa.*

No. 414] [*31-5-1736*

श्री

पुरवणी तीर्थरूप राजश्री राऊ स्वामीचे सेवेसी

विनंति स्वामीच्या विच्यारे पहिले होते की कोणे येके प्रकारे अम्ही राजश्री मानाजी आंगरे याचे भेटीचा योग घडवावा आणि माहुलीस तनखा म्हणून दाहा पंधरा हजाराचा यैवज नेहमी येक तरफा तोडून घ्यावा व आपल्या यैवजाचा निकाल करून घ्यावा. यैवज त्याकडे येणे त्यासी काही तरफा नेहमी करून घ्यावा यैसे होते. त्यास प्रस्तुत अनयासे शामलाच्या उपप्लवाकरितां कुलाबाप्रांती येणे जाहाले. तदनरूप शामलहि नाश पावला. त्यावर आम्ही सदरहू मजकुराचा उपक्रम मशारनिलेसी केला व कितेक सामभेददंडपूर्वकहि भाशण केलें. परंतु त्याणी तितक्याहि गोष्टीचा अव्हेर केला. माहुलीच्या तनख्याची गोष्ट तो येकंदर मान्य न करीत. तेव्हा अम्ही ते गोष्ट सोडून पैकियाचा मजकूर कैला. त्यास ते म्हणतात की आमच्या विचारे तो यैसे होते जे, आपणापासून अगदीच पैका माफ करून घ्यावा. आम्ही सिपाई आम्हापासी पैका कोठील ? त्याहीमधे आपला खर्च फार. ज्याजती वाहाडला. जलमार्गीची उत्पत्ति बुडाली यैसे अहे. आपण पैका मागावा यैसे नव्हते, तथापि मागताच तरी सा चौ महिनियानी हरतरतूद करून पैका देऊं, परंतु तूर्त आपणापासी काही नाही व यैवजाचा मुलूक तोडून मागता तर मुलूक तुमचाच आहे, आम्हापासी मागवा यैसे काये अहे ? यैसे मैंदपणाचे भाषण केले. अम्ही दायेउपाये उदंड करणे ते केले, परंतु त्याचा सेवटवर हेच गोष्ट जाहाली. पैका मागितला म्हणून आपले ठायी बहुतसे श्रमी जाहाले. साराउष त्याच्या चितात केवल आमचे समाधान रक्षावे हा विचार नाही, यैसे द्रिस्टीस पडले. मग केवल रुक्षपणे कूच करून जावे तरी हेहि लौकिकविरुद्ध. यास्तव समाधानपूर्वक मानाजी आंगरेयासी च्यार गोस्टी सांगणे त्या सांगितल्या व काही कार्य न होता रहस्य मात्र राखोन त्यास व वरकड त्याकडील लोक व कारकून व गंगाजलनिर्मल लक्ष्मीबाई व गंगाबाई यांसी वस्त्रें देणे तीं दिल्हीं, व मानाजी अंगरे यासी येक मोत्याची जोडी दिल्ही. त्याणीहि अम्हास वस्त्रे व कारकनास व

काही लोकास वस्त्रे दिल्ही. केवल समाधान तोडावे तरी तोहि फटकाल यास्तव समाधानाचे भाषण करून अजी छ ३० जिल्हेजी कुलाबियाहून कूच केले. जाले वर्तमान स्वामीस विदित व्हावें यास्तव लिहिले असे. रौ[१] छ १ मोहरम बहुत काये लिहिणे कृपा केली पाहिजे हे विनंति. त्यानी पैकियाचे थोतांड आरंभले आहे तर ते गोष्टीची फिकीर नाही. पुढे विचारेच करणे ते करू. हे विनंति.

¶Chimaji Appa informs Bajirao of the outcome of his interview with Manaji Angria. The writer deprecates the obstinacy shown by Manaji over money matters but reconciled him without stretching the affair further. The origin of the Peshwa's differences with Manaji can be traced in this letter.

No. 415] *[About May 1736*

श्री

पुा राजश्री चिमाजीपंत

गोसावी यासी

विनंती उपरी. बेलादारास येऊन चौबुर्जी घालावयास विलंब लागेल याज-करितां आम्ही आंबे फणस मातबर लाकडाचा मेढा मजबूद पेटी भरून तयार करावयास काम लाविले आहे. आविलंबेच सिध होईल. बेलदार आलेच तरी बाहेरून पुस्ती घालणे तरी घालून मजबुदी केली जाईल. परंतु तोफाचे साहित्य आसिलियाने तोफा लागू जाल्या म्हणिजे गनिमास शह पोल्ता बसेल. राजश्री प्रतिनिधीकडील आथवा सरखेलीकडील तोफा येता दिसत नाही. वरकड राजश्री स्वामीकडील तोफ येणे ते कळतच आहे. तिकडील मोर्चियास सरखेलीकडील तोफ येतील. तिकडून त्या तोफ व इकडून ही तोफ खाडीत लागू होती म्हणिजे आंजनवेलीकडील गलबत अथवा सामान किमपि येऊन पावणार नाही. म्हणिजे कोटातच जे सामान आसेल तोंपर्यंत जो धीर धरणे तो धरतील. त्यानंतर धीर पुरतो यैसे नाही. यास्तव हरतरतूद करून तोफा दोन पाठविल्या पाहिजेत. रा मानाजी आंगरे याजकडील तोफाचे आनकूल न पडे तरी पुणियात रिकाम्या तोफा असतील त्यांपैकी तरी दोन पाठविल्या पाहिजेत. वरकड मोर्चा बलावात्या-याचा विचार काही राहिला आहे यैसे नाही. जे मजबुदी करावयाची ते केलीच आहे. परंतु तोफा आल्या म्हणिजे सर्व मजबुदी होऊन जे कार्य होणे ते दो चौ महिनियात श्री येश आपणास खामखा देईल. येदर्थी संदेह नाही. विशेष काये लिा कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶Pilaji Jadhao informs Chimaji Appa of his attempts to erect platforms for batteries and requests him to send guns without delay and finally suggests that only an incessant cannonading will check the enemy.

---

१ येथून अक्षर खुद्द चिमाजी आप्पाचें.

No. 416] [May 1736

श्री

पुा राजश्री चिमाजीपंत आपा
गोसावी यासी

विनंती उपर. माहादजी सुर्वा हाशमात आहे त्याचा बाप गावलकाटात आहे. यैसियास त्यास येथे पाठवावयाविषीं पेसजीं लिा होते. सांप्रत येथून आम्हीहि आतील राजकारणास चालणा करीतच आहो आणि त्यासहि येथे पाठविलियानंतर त्यास आंत पाठवणे तरी पाठऊन. लोकांसी बोलऊन ते कार्य सिधीस गेलियानंतर लोकांचे उर्जित करणे तर आपले आज्ञा प्रोाच केले जाईल. यैसियासी माहादजीस पत्रदर्शनी रवाना केले पाहिजे. विशेष काये लिा? कृपा केली पाा हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhao requests Chimaji Appa to send immediately to his camp one Mahadaji Surva, as he has a design to capture the fort by secretly negotiating with the father of the man, who was an employee under the Sidi at Gowalkot.*

No. 417] [May 1736

श्री

पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत.
आपा गोसावी यांसी

विनंती उपरी. त्रिंबकजी सालवी यांनीं पेशजी खाडींतील दोन होड्या घेतल्या होत्या व सांप्रतहि कालीं तिसरी होडी समेत दोलंदी[1] पाडाव केली आहे. वरकड दोन्हीकडील मोर्चियास तोफ लागू जाली. यानंतर खाडींतून गलबत बंद होईल. कोटांतील विचार तर गलियाचा संग्रह चातुर्मास्याचाच आहे, कांहीं अधिकोत्तर आहे यैसें नाही. छावणीत गलबत मना जालें म्हणजे शामलाचें साहित्य जलमार्गें अथवा खुशकीनें पोहचणार नाहीं, तेव्हां चौमहिनियांत साहित्य सरलीयावर कोटकरी यांचे वस्तु धीर धरवेल यैसें नाहीं. सारांश आपले पुण्येंकरून मोर्चेबंदीनेंच चौ महिन्यांत कार्य होऊन येश आपणांस श्री देते आहे. येविशी विस्तार लिहावा यैसें नाहीं. विशेष काये लिहिणे? कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhao informs Chimaji Appa that he was doing his utmost to make the undertaking a success.*

---

१. कोळी.

No. 418] [May 1735

श्री

राजश्री पंत प्रधान गोसावी

यांसी

. ⦿ अखंडितलक्षमीआलंकृत राजमान्य स्नो संताजी जाधव दंडवत विनंती उपर. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लेखन करावयास आज्ञा केली पाहिजे. विशेष. आपण पत्र पाठविले ते पावोन समाधान. ऐसेच निरंतर पत्री सांभाळ केला पाहिजे. गोवळकोटचे वर्तमान तर राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल याजकडील रा॥ बावाजी म्हसके जमावानसी आले आहे. तोफहि आणून काळुस्तियाचे डोंगरी मोरचे लाऊन मारगिरी करीत आहेत. तोफाच्या गोलियानें किलियातील माणसें वीस पचवीस मारलीं, व बुरूजहि एक दोन जाया जाहले. त्यास आणीकही तोफा आणविल्या आहेत त्या आलियावर आणिकहि मारगिरी होईल. हबसियाकडील माणसें रोजबरोज दोन च्यार तोफानी जाया होत आहेत. आम्हीही चिपोळणावर बसलो आहो, ऐसे वर्तमान आहे. आपणास कळावें म्हणून लिहिले असे. हुजुरूनहि हुजुरात एकादो रोजी येणार आहे. ते आलियावर आणीकही मोरचे लागतील. बहुत काय लिहिणे, कृपा निरंतर असो दीजे हे विनंती.

¶*Santaji Jadhao writes to Bajirao that Sambhaji Angria has sent his forces and some pieces of cannon to join in the attack on Gowalkot.*

No. 419] [30-5-1735

श्री

माहाराज राजश्री छत्रपति स्वामीचे सेवेसी.

सेवेसी विनंति सेवक संताजी जाधव व दुर्गोजी भोइटे सेवेसी विज्ञापना ऐसीजे. ता॥ छ १८ माहे मोहरम माहाराजाचे कृपादृष्टीकरून लस्करचे व सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे. यानंतर गोवलकोटचे कुल वर्तमान राजश्री उदितसिंग सिरके व नाईकजी भोईटे सेवेसी पाठविले आहेत हे श्रुत करितील. व आंगरियाकडील राजश्री बावाजी म्हसके याचे मुदे विदित करितील, त्याप्रमाणे माहाराजानी बेहबुदी केलिया साहेबकाम होऊन येईल. लस्करची गणती विठोबानी घेतली त्याची यादीदास्त आपण घेतली ते बजिनस सेवेसी पाठविली आहे; तर सर्व साहित्य करणार महाराज धनी समर्थ आहेत. व मिरजोलीचा मूर्चा राजश्री जयसिंग सिर्के यानी

5537

घातला त्याचे कुमकेवर आपण दोनसे स्वार दिल्हे. कासी बंदरच्या मोरचेयाचे सरंजाम जाहलीयावर तोही मोरचा घालितील. तेथे स्वार पाहिजेत त्या(स) च्यारसे स्वार पाठवावयासी आज्ञा करविली पाहिजे. तूर्त आंगरीयाच्या लोकाचे कुमकेवर राजश्री येसाजीपंत जमावानसी ठेविले. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*Santaji Jadhao writes to Shahu how the siege of Govalkot was going on.*

No. 420] [*May-June 1736*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरी. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील लोक दोन तीनसे माणूस कनिष्ट पक्षी गोवलकोटास आणून राजश्री पिलाजी जाधवराऊ यांस सामील करावा हा राजश्री स्वामीचा दुराग्रह फारसा आहे. येक दोन गोलंदाजहि आणवावे येसे वारंवार म्हणतात. त्याजकडील माणसाजवल सांगितले आहे. आपणासहि लेहून पाठविले आहे. ऐशियास लोक आल्याने केवल कार्य होईल ऐसाहि अर्थ नाही, परंतु राजश्रीची आज्ञा मान्य केली आणि लोक पाठविले त्याजवरून स्वामी बहुत बहुत समाधान पावतील. स्तुतिवाद करीत असतात यैशा प्रसंगांत लोक येऊन यखादा फलादेश जाला तरी येश कीर्ति स्वामीची होईल. संभाजी आगरे दुर्व्रात्यपणास आले त्याचे पारपत्य करावे हे राजश्रीचे चितीं आहे. शामलपटीस कमाविसदार राजापूर प्रांतात रवाना होणार आहेत. मुलूक उद्वस करावा हेहि चिती आहे. काय होईल पाहावे. सुज्ञ असा. जुज होईल म्हणून सांगोन पाठविले, याचा अर्थ काये तो स्वामीचे ध्यानास येईलच. मानाजी आंगरे यांचे बरे व्हावे हे स्वामीचे चिती आहेच. आम्ही याचा विस्तार स्वामीस ल्याहावा ऐसा अर्थ नाहीं. सारांश लोक आल्याने बहुत कार्याची गोष्ट आहे. तरी सेवेसी मानाजी आंगरे यास आज्ञा करून लोक गोवलकोटास रवाना जाले ऐसे करावें. खर्चाचा मजकूर म्हणतील तरी प्राप्त होईल हे नव्हे हें आपणास कलतच आहे. दोन च्यारसे माणूस आल्याने राजश्रीची आज्ञा मानिली ऐसे होते व राजश्री जाधवरायास राहाणें प्राप्त जालें आहे. त्याजपासीहि भरती चांगलीच पाहिजे. दोन्ही अर्थ आहेत. याकरिता लोक आल्यानें उतम आहे. यामधे विचारास येईल ते केले पाहिजे हे विनति.

¶*Jivaji Khanderao informs Chimaji that the King is very impatient about getting Manaji Angria to take part in the fight against Gowalkot. The paper points out that Shahu hated Sambhaji Angria and favoured Manaji*

No. 421] [4-6-1736

पौ छ २४ सफर

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी यांसी

अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. राजश्री पर्वतराव कोकरे स्वार १० दाहा खासा सुधां तुम्हाकडे पाठविले आहेत. त्याची हजिरी घेऊन रोजमरा चौ रोजा रुपये २३ तेवीस देत जाणे जाणिजे छ ५ सफर.

¶*Chimaji Appa sends ten sowars to Pilaji Jadhao and asks him to pay them wages for the service which they will give.*

No. 422] [5-6-1736

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी

अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल अशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. तुलाजी सालोखी तुम्हाकडे पाठविले आहेत यास रोजमरा चौ रोजा रुो २ दोन देवीत जाणे. जाणीजे छ ६ सफर बहुत काय लिहिणे.

¶*Tulaji Salokhi is sent to Pilaji Jadhao by Chimaji Appa for being entertained into service.*

No. 423] [5-6-1736

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावीयासी

अखंडीतलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. राजश्री सेख्याजी भोईटे याजकडील हुल स्वार ५ पांच पाठविले आहेत. सदरहु पांचा राऊतांची गणती घेऊन रोजमरा चौ रोजा रुो १५ पधरा देत जाणे छ ६ सफर.

¶*Chimaji Appa sends some sowars to Pilaji Jadhav.*

No. 424] [6-6-1736

पौ छ २४ सफर.

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ गोसावी यांसी.

॥ अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. तुम्हाकडे गोलंदाज असामी दोन २ पाठविले आहेत, त्यांस येथं दरमाहे रुा १४ चवदा दिल्हे आहेत पुढें छ ७ रबिलोवलपासून रोजमरा दररोज रुा

७ इनास गोलंदाज

७ अंतून गोलंदाज.

१४

येकूण दोन असामीस चवदा रुा रोजमरा देविला असे. माहे दरमाहे देत जाणे. जाणीजे छ ७ सफर.

¶*Chimaji Appa sends two gunners to Pilaji Jadhav and asks him to grant them Rs. 14 for daily wages.*

No. 425] [8-6-1736

पो छ २० रोज.

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यांसी.

॥ अखडीतलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य स्नो चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. राजश्री मानाजी कोकरे यांजकडील स्वार

१ पिराजी वागमोडे कुमईत घोडा

१ सेव्याजी सूपनवर जर्दा घोडा

१ लखनाक अंबरी निला घोडा

१ दादनाक बोरपंच कल्याण-घोडा

४

येकूण च्यार असामी भालेकरी पाठविले आहेत यांची गणती घेऊन रोजमरा चौ रोजा रुा ८ आठप्रमाणे देत जाणे. जाणीजे छ ९ सफर.

¶*Chimaji Appa asks Pilaji Jadhao to entertain the four sowars in service and grant them wages.*

No. 426] [About 9-6-1736

श्री

पुरवणी राजश्री चिमाजीपंत
आपा गोसावी यासी

विनंति उपरी. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील तोफा व लोक आणावयास कारकून पाठविला आहे, आलियानंतर पाठऊन देऊन म्हणोन लिहिलें. यैसियास मशारनिल्हेकडील हुके व तोफां आलियानंतर रवानगी केली पाहिजे. तोपर्यंत राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल यांजकडील तोफा कालुस्तियावर येतील. त्यांपैकी येक दोन आनकूळ पडलियास आणवीतच आहों. तथापि त्यांजकडील तोफेचें आनकूल न पडलीच तरी तिकडीलहि येऊन पोहचतील. बेलदार व सुतार वगैरे साहित्याविषयीं राजश्रीं विसाजीपंतास पुणियास आपण लिहिलेंच आहे. त्याप्रमाणें अविलंबेच रवानगी करावी. वरकड येथील साहित्याचा अर्थ आपले चित्तांत आहे त्याप्रमाणें आपण साहित्याची रवानगी करतील. येथील बंदोबस्तास अथवा तरतुदेस आपले लिहिल्याप्रमाणें किमपि अंतर होणार नाहीं. येतद्विषीं निश्चिंत असिलें पाहिजे. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडी लोक येतील त्याचें पोटाचे बेगमी आपणासच करावी लागेल. यास्तव मशारनिल्हेकडील लोक व आमचे मिळोन पांचसें लोक व दोनशें स्वार आम्हापाशीं राहेत तें करावें. वरकड येथून निरोप देणें तें देऊन पांचशें लोक व दोनशें स्वार मुबदला आले तरी राहतील. त्यास राजश्री प्रतिनिधीकडील व सचिवाकडीलही लोक आहेत. ते हे मिळोन पांच सातशें माणूस चौबुर्जीत राहील. वरकड लस्कर मागें मजबुदीनें राहील. लोकांपासून सेवा घेणें तें घेऊन जें स्वामीकार्य करणें तें करून. विशेष काय लिहिणें. कृपा केली पाहिजे. हें विनंति.

¶*Pilaji Jadhao informs Chimaji Appa of the help which is being rendered by Sambhaji Angria and says he is waiting for the guns which Manaji Angria has promised.*

No. 427] [11-6-1736

पौ छ १३ सफर

श्री

राजश्री आपासाहेबांचे
सेवेसी

अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य सेवक संभाजी सिंदे मो मौजे भुईज रामराम. विनंती उपरी येथील क्षेम ताा छ १२ सफरपावेतो समस्त लोक

सूखरूप असो. यानंतर स्वामीची आज्ञा घेऊन तोफाबरोबर रविवारी निघालो ते मंगलवारी ठाण तल्याचे मुकामी आलों. तेथे स्वामीचे आज्ञा पत्र सादर जालें, तेथें आज्ञा कीं तुम्हाबरोबर तोफा देऊन गोवलकोटास रवाना केले आहे. यैसियासी राजश्री पिलाजी जाधवराव यास पत्रें पाठविलीं आहेत, त्याचे उतर तिवरे याचे घाटे येईल आणि तोफा आणविल्यातर घेऊन जाणे. नाही तरी हा कागद भुईजेस पावल तर भुईजेस मुकाम करून राहणे, दोहों दिवसीं जाब आला म्हणजे हुजूर लेहोन पाठवणें, आज्ञा व्हावयाची ते होईल, म्हणऊन आज्ञा, त्याप्रमाणें सेवक भुईजेचे मुकामीं तोफा आणून बैसलों असो. गोवलकोटचे कागद आले ते जासूद याबरोबर हुजूर गेले आहेत. आम्हास आज्ञा काय ते केली पाहिजे. आज्ञेप्रमाणे वर्तणूक करून. गोवलकोटास न्यावयाची आज्ञा जाहली तरी गोवलकोटास घेऊन जाऊन. अथवा जेथें ठेवावयाची आज्ञा होईल तेथें ठेऊन हुजूर सेवसी येतों. स्वामीचे आज्ञेची वाट पाहत असो. येविसी बहुत काय लिहिणें हे विनंती. भुईजेपावेतों तोफा येत तो च्यार सिपाई दुखवले असेत. सेवेसी श्रुत व्हावें म्हणऊन लिहिले असे हे विनंती.

¶*Sambhaji Sindia asks orders from Chimaji Appa whether and where he should send the guns intended for the siege of Gowalkot.*

No. 428] [*12-6-1736*

पौ छ २० सफर

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराऊ

गोसावी यासी

अखंडितलक्ष्मीआलंक्रृत राजमान्य श्री चिमणाजी बलाल आसीर्वाद सुा सबा सलासेन मया व अलफ. तुमची पत्रें छ ८ सफरचीं आलीं ती छ १० सफरी पावलीं. राजश्री संभाजी आंगरे सरखेल जयगडास आले. भेटीचा साक्षेप केला त्यावरून भेटीस गेलो. भेट जाहली. परस्पर आदर सन्मान बुधिवाद सांगणे तो सांगितला आणि पांचसे माणूस व दोन तोफा कालोस्तियाच्या मोर्च्याकरितां आणिल्या. आम्ही आपल्या मोर्च्यास दोन तोफा आणिल्या व कांही गोले घेऊन आलों म्हणून लिा ते अवगत जाहाले. तुम्ही जाऊन भेट घेतली, लोक तोफा आणिल्या, उतम केले. आंगऱ्याचे लोक पहिले आले होते त्याचें साहित्य लस्कराच्या लोकाच्यानें जाहालें नाहीं. नालिसा मात्र लिहिल्या. त्यावरून खटे जाहाले आहेत कालोस्तीया (फाटलें) मागे

पुढें पाहातात परंतु (फाटलें) स्वामीचे हुजूरे व चापेदार याचा (फाटलें) यास आले आहेत याउपरी मोर्चे (फाटलें) म्हणून लिा ते कळलें. यैसियासी (फाटलें) याचे लोक पहिला मोर्चा (फाटलें) ले होते त्याणी कांही कस्त करावयासी अंतर न केलें. परंतु त्याचे साहित्यच न जाहालें त्यास ते काय करितील? प्रस्तुत तुम्ही आहां यामुलें दुरोख शह आहे व तुम्ही त्याचा दिलासाहि कराल व तेहि उमेदीनें कस्त मेहनत करतील व त्याच्या खावंदाकडून हि साहित्य होईल. मुख्य गोष्ट अवघे लोक झोंबवणे ते तुम्हविना दुसरियाच्यानें होणे नाहीं. हरजी नाईक यांजकडून सुवर्णदुर्गीहून पांचसात माणूस खटपटे आणिले. उतम केले. वरकड लोक व राऊत पाठवावयाविसी लिहिले. त्यास राऊत पाउणसे पाठविले आहेत. आमवास्येकारणे स्वार येऊं न पावतील. लोकांचेहि साहित्य होईल. राजश्री मानाजी आंगरे याजकडीलहि तीनसे माणूस मासपक्षानंतर येईल. जाणिजे छ १३ सफर बहुत काय लिहिणे.

¶*Chimaji Appa acknowledges Pilaji's letter wherein the latter informed how he visited Sambhaji Angria and persuaded him to reinforce Maratha troops besieging Gowalkot. Chimaji advises Pilaji Jadhao to work in co-operation with Angria's contingents.*

No. 429] *[7-7-1736*

पौ छ २१ रालौवल

श्री

राजश्री पंत प्रधान गोसावी यांसी

श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्नो पिलाजी जाधवराऊ दंडवत विनंति येथील क्षेम ताा छ ८ रौवल जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. आम्ही राजश्री आपा यासी पत्रें पेशजी पाठविली होती त्याचीं उतरें हाली सुभानजी सिंदे याजबराबरील लोकाबराबर पाठविली तेथे लेख जे. मोर्चे कायेम करावयाची तरतूद केली आगर पेस्तर कार्यभाग करावयाची गोष्ट कर्तव्य ते कराल हा भरोसाच आहे म्हणून तपसिलें आज्ञा केली. यैशास, आपला प्रताप आमचे पदरी आहे तो आपले प्रतापेकरून होणे ते होतच आहे. परंतु येथील विचार मनास आणिता ज्याणे जे काम अविलंबिले ते त्याणेच, करावे इतर सोबती जे असतील त्याणी तमासा नजरेने

पाहावा हे तो राज्यांतील प्रवृतिच आहे. गतवर्षी आंगरे याणी कालोस्तियाचा मोर्चा कायेम करून श्रमसाहास केले तो धामणीकडे मोर्च्या नाहीं. गोवलकोटकरी धमणीपासी गलबत लाऊन आलीकडूनच सामान घेऊन कोटात जाऊ लागले. लस्करच्यानी त्याची पुस्तवानी करावी ते न करिता पागेवरी जाऊन राहून त्याच्याच नालिसी करूं लागले. त्याणी श्रम करून अखेर उठोन गेले. तदन्याये येंदा आम्ही श्रमसाहस करावयाचे त्या प्रकारे करून आजी तीन महिने मोर्चे कायेम करून आलीकडील खाडीचा फाटा बंद केला, तैसे ते पलीकडून मोर्चे कायेम करिते तर येथील कार्यभाग होणे तो दो महिन्यां होता. च्यार दिवस अधिक आंगर आगले लागते तरी कार्य तो खामखा होतें. परंतु ते धीर धरून कार्य करीत नाहीत, त्यास इलाज आहे यैसे नाही. आम्ही त्यास मोर्चे कायेम करावयाचे पुष्टिबळ जे द्यावयाचे ते द्यावयासी अनमान करीत नाहीं. परंतु त्याजकडून मोर्चे काइम होत नाहीत. त्यांस तजवीज सांगावी तर ते म्हणतात की राजश्री स्वामींनी कालोस्तियास छावणी करावयाची आज्ञा केली त्याप्रमाणे छावणी करून राहिलो आहो. मोर्चे कायेम करावयाची आज्ञा आलियाउपरी मोर्चेहि प्रजन्य उघडलियानंतर कायेम करून. आशाढ श्रावण दोन महिने तो प्रजन्य विशेष आहे. पुढें आपले विचारें जो कारभार कर्तव्य तो करून म्हणून बोलतात. तदनरूप लेखनहि करितात. यैसा विचार आहे. प्रजन्य उघडलेयानंतर शामल येकवेळ सामान येलगार करून पलीकडून जाऊन सामान कोटास पोहचाऊन जाईल, ह्मणजे गोवलकोट सारेच हस्तगत करितील. ज्याची हिमत त्याची हिमत पुष्टिबल दिल्हियाने नवी हिमत पैदा होईल यैसे नाहीं. आमची हिमत असलियां पुष्टिबल दिल्हेयाचे सार्थक आहे. येथे तो ते गोष्टी नाहीं, यैसा प्रसंग येऊन पडिला आहे. कोणी कोणाची गोष्टी सिरां चढो द्यावी यैसा आर्थ नाहीं. आंगरे याचे लोक तोफा सामानसुधाच आले आहेत. त्यास सांगितले ते म्हणतात की आम्ही मोर्चे कायेम करून खाडी आपणाकडील बंद करून, परंतु आमची पुस्तवानी कोण करितो त्याणे नेहमी आम्हापासी असावे. म्हणजे आपण आम्हास सांगता त्याप्रमाणे मोर्चे कायेम करून, नाही तर गुदस्तासारिखे हे करितील. तेव्हा पुनरोक्त आमचाच बदनक्ष होऊन बोभाटहि हुजूर लिहितील. त्याजकारिता ते बैसले आहेत तैसे आम्ही त्याजपासी बैसलो आहो. त्याणी मोर्चे कायेम केलेयानंतर आम्हीहि तयारच आहो, यैसे आंगरेयाचे लोक बोलतात. त्यास काय म्हणावे? बोलतात त्यास अनूत्य असिल्यास रागास यावे. दुसरे हबसी आपलेले जागा कायेम असोन मिरजुलियांसी लस्करची वाट चालो देत नाही आणि हबसी पटीविसी रुद्राजी कासीस दोनसे माणसानसी लस्करासमीप असोन

मुलुक जूज बसला आहे तेथे धामधूम करून तोहि मुल्क उद्वस केला. याज-करिता आंगरेयाचे लोकहि बेदिल आहेत. परंतु ते विना आज्ञा खात्रंदाचे उठोन जातात येैसे नाहीं. येथील प्रसंग चौघे जैसे वर्ततील तैसे आपणहि असिल्यास तरीच परिणाम लागेल. येकाने डोई वरी केली तरी त्यास कोणी बरे देखितील हे प्रवृत सर्व आपणांस विदितच आहे. सोबती जे आहेत त्याणी येथील जागे नवे पहावे येैसे नाहीत. येथे श्रम करून जे गेले आहेत तेच येथे आहेत. त्याचे लोक आहेत त्यास तो पोटासच न मिले. पोटाविणेच उठोन गेले, त्याचा बोभाट जरी लिहावा तरी ते गोष्टी आपणास श्लाघ्य आहे येैसे नाहीं. विशेष लिहावे. तरी येथील सर्व वर्तमान राजश्री नारोजी कडू याणी श्रवण केले असेल त्यावरून विदित जाले असेल. आपणाकडील मोर्च्याविसी अगर कोणेविसी आम्हास कोणी बोल लावील येैसी तो गोष्टी हा कालपर्यंत ठेविली नाहीं. आमच्या मोर्च्याचा जागा अगर छावणीचा जागा उपराळेयाचा मैदान आहे तेथे कोणेविसी चिंता आहे येैसा आर्थ नाहीं. विशेष काये लिहिणें कृपा केली पाहिजे हे विनंति.

¶*Pilaji Jadhav writes to the Peshwa, giving details of the fighting at Gowalkot and explaining his difficulties. The letter is eloquent as regards want of co-ordination in Maratha tactics due mainly to the easy and light-hearted policy of Shahu*

No. 430] [*10-7-1735*

छ २ रावल

श्री

राजश्री पंतप्रधान
गोसावी यासी

ꣻ श्रीमंत सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्ये श्री पिलाजी जाधवराऊ कृतानेक दंडवत विनंती. येथील क्षेम जाणून स्वकीये कुशललेखन करावया आज्ञा केली पाहिजे विशेष. पत्र पाठविले ते पावले. श्रावण शुध द्वितीया गुरुवारी तेवीस घटका दिवसां पुत्र जाहाला म्हणून लिा त्यावरून बहुत संतोष जाहाला तो श्री जाणे. बहुत उतम गोष्ट जाहाली. विशेष काये लिहिणे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao congratulates Bajirao upon the birth of a son (Janardanbaba).*

No. 431] [23-7-1736

श्री

श्रीमंत रा। दादा स्वामीचे सेवेसी

पोष्ये चिमणाजी बापूजी कृतानेक नमस्कार वि॥ येथील कुशल ता॥ छ २४ रौवल धामणी नजीक गोवलकोट जाणून स्वकीये कुशल लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. प्रस्तुत आपणाकडील पत्रे येऊनं सांभाल होत नाही यैसे नसावे. सदैव पत्री सांभाल करीत असावे. यानंतर राजश्री पिलाजी जाधवराऊ सुभेदार याचे शरीरी साहासात रोज आरोग्य नाही, अन्नोदक राहिले. वेथेचे नांव येक ठेवावे यैसे नाही, नाना प्रकारची वेथा आहे. वेथेस उतार नाही. उपाये होणे तो आम्ही करीतच आहो परंतु उतार पडत नाही. यैशास आपण त्यास त्याच्या मुलालेकरात रवाना करितात तरी उतम आहे. नाही तरी उतम धडगत यैसी दिसत नाही. तरी आपले पत्रांचा मार्ग लक्षितो. उतर सत्वर पा॥ पाहिजे. त्यास बरे वाटत नाही हे त्याणी का न लिहिले म्हणून आपण म्हणतील तरी आम्ही त्यास विनंती केली की शरीरी आरोग्य नाही हे वृत आपण रा॥ स्वामीस लिहावे, अथवा रा॥ दादास तरी लिहावे. त्याणी उतर दिल्हे की राजश्री स्वामी याणी आम्हास आठाविसा वर्षांनी मसलत सांगितली आणि दुखणे आले तरी कागदी काये लिहावे ? याजकरिता ते लिहीत नाही अथवा लिहूं देत नाहीत यैसा विचार आहे. त्याणी लेहू दिल्हे नाही आणि शरीरास अपाये जाहाला तरी आपण शब्द ठेवितील की त्याणी नं लिहिले तरी समागमे तरी कोणी होते की नव्हते ? याजकरितां तपसीलवार आम्हास लिहिणे लागले. श्रीमंत रा॥ राऊ स्वामीनी आम्हास समागमे लिहिणार दिल्हे आहे. आम्हास न लिहिता गत्यंतर नाही. आपण दुरंदेशावरी नजर देऊन आपणास सविस्तर लि॥ असे. तरी ये गोष्टीचा विचार करून उतर अतिसत्वर रवाना केले पा॥. आपल्या पत्राचा मार्ग लक्षितो. राजश्री सुभेदार आपले मुलालेकरामध्ये जातात तरी उतम आहे. हे वृत त्याणी तो राजश्री राऊ स्वामीस न लिहिले. परंतु आम्ही जैसे आपणास लि॥ आहे तैसे त्यासहि लेहून पाठविले आहे. आपणास कलावे याजकरितां लि॥ असे. विंशेष काये लि॥ कृपा केली पा॥ हे विनाति.

¶*Chimnaji Bapuji, a Saraswat sardar of the Peshwa working at Gowalkot, reports that Pilaji Jadhao had been seriously ailing and should be at once removed from the seat of the war to his own family. Pilaji himself, adds the writer, is unwilling to go away, saying that this is the first commission which Shahu had entrusted to him after 28 years and he could not very well decline it. This shows that Pilaji was working with Shahu since 1708. Pilaji's illness practically sealed the fate of the campaign.*

5546

No. 432] [11-8-1736

पौ छ २१ रबिलाखर

श्री

राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यांसी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो॥ मानाजी आंगरे रामराम विनंति उपरि. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लिहित गेलें पाहिजे विशेष. शामलानी सांप्रत जळमार्गें चोरीछापीनें मुलकांत उपद्रव आरंभून गांव मारून बंदे धरून न्यावयास लागला आहे. इंगरेजानीहि अंग काढून बंद सोडून दिल्हा आहे. याजकरितां पेण प्रांतीं हमरापुराजवल खार दादर म्हणोन खारीचा गांव होता तो मारून ४४ चवेतालीस बंदे धरून नेली व चोरीनें मचवा येक खाडींत येऊन शाहाबाजची तरी धरिली. त्याजवरी दाहा माणूस नेलें. पेण प्रांत म्हणजे दुतर्फा मुलुक. शामलाचा व आपला तह जाहला हें वृत्त परस्परें ऐकिजेतें. परंतु आपण कांहीं लिहिलें नाहीं. व दुष्ट तों याप्रकारें दुर्बुधीस प्रवर्तला आहे. आपला व शामलाचा तह जाहला असतां त्याणी पेण प्रांतीं धामधूम करावी ऐसे काय आहे? तहाचा बंद जाला नाहीं म्हणोन किंवा तो गांव आमचा ऐसें जाणून मारिला हेंहि कलों येत नाहीं. तथापि गांव आमचा जाला तरी मुलुक तों दुतर्फा ऐसें जालें. तेव्हां ते प्रांतीची रयेत कैसी राहेल? याजकरितां हें वृत सविस्तर आपणास कलावें म्हणोन लिहिलें आहे. गावखेडे आमचेच दिमतीचें शोधोन काढून उपसर्ग करावा ऐसा आशये सदरहू खार मारून नेली याजवरून दिसोन येत आहे व खाडीमधें दंगाहि याच-प्रमाणें करूं पाहात असे. याचा विचार आपण ध्यानांत आणणे तो आणिलाच असेल. पेण प्रांत आपणाकडून लोक येऊन रक्षणाचा बंदोबस्त होये तें केलें पाहिजे. आम्हीहि लोक पाठविले असत. बहुत काय लिहिणे कृपा असों दीजे रवाना छ १४ माहे रबिलाखर हे विनंति.

¶*Manaji Angria to the Peshwa complaining against the Sidi who in violation of the treaty contracted by the Peshwa had been raiding the districts round about Pen.*

No. 433] [19-8-1736

तालीक

छ ६ राखर

श्री

सेवेसी विज्ञापना स्वामीचे कृपावलोकनेकरून ता॥ श्रावण वद्य नवमी भोमवासरपरयंत सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे. माहाराजाचे सेवकास

आज्ञापत्र पाठविले. आज्ञा की भला मनुष्य घेऊन सत्वर येणे. चौल माघारे घ्यावे. वरकड स्थले घेतली ते घेतली, राहिली ते राहू द्यावी. आज्ञाप्रमाणेच बोली केली आहे. ताहारहाची बोली मुलकाची माहाराजा जवल आहे. येथून इतकाच निकाल की, घेतले ते घेतले, राहिल्या गडाचा वेढा काढावा याविणा आदिक बोली करणार कोण? यासाठीं मध्ये तट फार पडोन श्रमी होऊन फारसे खटाटोपात होतो. तेहि वृत सेवेमध्यें लिहिले होते. सेवट अबदुलाखान व व हबसी याचा वकील व जकातींदार मातबर येथे आला आहे. त्याचे विद्यमानें करार इतकाच पडला. तहरह माहाराजाचा मुलुक आहे. करितील त्याप्रमाणे विल्हे लाऊन वेढा काढावा. करार चेवलमात्र द्यावे. सासणां+ बांधो नये. समाधाने असावे. त्यास शनवारी निरोप द्यावा. त्यास नवाब अतून बाहीर निघालेच नाहीत. अस्तमानी अबदुलाखानास बोलाऊन नेले. त्यास पुसिले. त्यास आज्ञा केली. उद्या काहीसे बरें वाटले तर बोलावीन. भला माणूस दिल्हा त्यासमागमे स्वार बरकंदाज यासी तयारीची परवानगी जाली. अदितवारी, सोमवारी येकंदर बाहीर न आले. काईल फार जाला आहे. वीस पंचवीस दिवस फारच श्रमी. अजी तों मंगळवार. उद्या परवा रुकसत करितील आणि मजल दरमजल येऊन सेवसी पोहचतो. माहाराजाचे मरजीसिवाये सेवकास उजूर नाही. परंतु येक दोन रोज वेथेमुले लागले आहेत. श्रृत होये हे विज्ञापन

¶*The letter mentions the progress of negotiations opened with the Sidi.*

No. 434 [*22-9-1735?*]

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा स्वामीचे सेवेसी

पोष्य वासुदेव जोशी कृतानेक नमस्कार विनंती येथील कुशल तागाईत. छ १६ जमादिलौवल जाणून स्वकीये लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. किल्ले कनालि-कराची सविस्तर बोली कालीं छ १९ जमादिलौवली डांकचौकी समागमें लेहून पाठविली आहे त्यावरून कलों येईल. त्याचीं उत्तरें लौकर पाठवावीं. वरकड आमचे विचारें राजश्री पंतप्रधानहि आले आहेत. त्यास राजश्री शंकराजी

+ सासवणें येथें तटबंदी करूं नये. १ जिल्हा कुलाबा.

केशव व मोराजी शिंदे यांस समागमें घेऊन यावें, आणि त्यांचा बहुमान करवावा. किल्ले कर्नाळकराकडील बोली आद्यंत हरि तुकदेव सांगतां कळेल. कर्नाळकराविशी दुसरा अर्थ चित्तांत आणावा ऐसें नाहीं. तो सर्व प्रकारें स्वामीचा आश्रय इच्छितो. तरी काली लिहिलेंप्रमाणें पत्र पाठवावें कीं ज्याप्रमाणें राजश्री वासुदेव जोशी यांणीं बोली केली आहे त्याप्रमाणें चालविलें जाईल. तरी कोणेविशी बसवास न धरणें. व राजश्री मानाजी आंगरे यांचेंहि पत्र शपथपूर्वक आणून पाठवावें. कर्नाळकरांनीं दुसरे शामलाचे लोक आणावे, उत्पात फारसा करावा ऐसें केलें होतें. परंतु आम्ही आलीयावरी त्याला समाधानें च्यार गोष्टी सांगोन देहावरी आणिला; याउपरी सुरळित जाहाला आहे. स्वामीचे तर्फेनें त्याची निशा जाहाली. कळावें याकरितां लिहिलें असे. आजी आम्हीं येथून स्वार होऊन पनवेलीस गेलों. आम्ही लौकरीच येतों, आम्हांसमागमें लोक आहेत ते बराबर येतीलच. तरी जमाव करून तळ्याघोसालियाकडील रवानगी करावी. प्रस्तुत दाणागल्ला चढवावयाचा हंगाम आहे, आणि शामलानींही तिकडे येक दोन स्वाऱ्या करून शेर जाहला आहे. याकरितां त्या प्रांतें स्वारी गेलियावरी दाणागल्लाहि चढेल व शामलही हलखुद राहील. आणखी कितियेक कर्नाळकरासी बोलिलों तें सर्व वर्तमान हरि तुकदेव सांगतां कळों येईल. बहुत काय लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi to Chimaji Appa, communicating to him the reconciliation the writer effected with the people of the fort of Karnala.*

No. 435] [*16-9-1736*

पौ छ २६ सफर

श्री

राजश्री पिलाजी जाधवराव गोसावी यासी

॥अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य श्री चिमणाजी बलाल आशीर्वाद सुा सबा सलासेन मया अलफ. बालोजी भोसले तुम्हाकडे पाठविले आहेत यांसी रोजमरा चौरोजा रुो २ दोन प्रमाणे देवीत जाणे. जाणिजे छ १७ सफर बहुत काये लिहिणे.

¶*Chimaji Appa asks Pilaji Jadhao to entertain Baloji Bhonsle in service and to pay him at the rate of Rs. two for four days.*

5549

No. 436] [25-9-1736 ?

पौ छ ३० जमादिलोवल

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा साहेबाचे सेवेसी

विनंती यैसीजे. किले बाणकोटी लोक दिा कृष्णाजीराव येरुणकर वगैरा ठिकाणी आहेत. भले माणूस मर्दाने आहेत त्यास कबिले ठेवावेयासी ठिकाणे असावी याकरितां सेवेसी विनंती लिहिली आहे. नावनिसी.

साबाजी पवार मो किले मार यासी

निशाण १ गाव १

कृष्णाजीराव दुदुसकर यासी कबिले ठेवावयासी गाव १

रतनोजीराव हडपळे यासी गाव १

गोविंदराव दळवी दिा कृष्णाजी राव येरुणकर यासी गाव १

सूर्याजीराव पारठे यासी गाव १

लग ०

येकूण पाच जमातदार भले लोक आहेत याचे कबिले यासी जागा असावा याकरितां सेवसी विनंती लि(हिली) आहे. तर सदरहूप्रमाणे सरंजाम करून लोकांची दिलबरी होई ते करणार साहेब धनी आहेत. हे विज्ञाप्ती.

हे विज्ञाप्ती.

¶*Chimaji Appa is requested to grant saranjams and lodgings for the families of men mentioned in the letter.*

No. 437] [18-12-1734

पौ छ १६ साबान.

श्री

राजश्री बाजीराव पंडित प्रधान

दाजी गोसावी यांस

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो संभाजी आंगरे सरखेल रामराम विनति. उपरि येथील कुशल जाणून स्वकीये कुषललेखन केलें पाहिजे विशेष. आपला आमचा भाऊपणा विशेषात्कारें चालत होता. त्यास मध्यें विक्षेप होऊन संकल्प विकल्प प्राप्त जाले आहेत. त्यास आपली आमची भेटी जालियाखेरीज चित्ताच्या संशये वारत नाहीं. याजकरितां हें पत्र आपणांस लेहून हैदरभाई पाठविला आहे. सविस्तर सागतां कलों येईल. भेटीचा योग कोठें होईल हा सविस्तर अर्थ कलला पाहिजे. तरी याउपरी

चितांतील विकल्प दूर करून भेटी होई तो अर्थ केला पाहिजे. वडलाचा भाऊपणा चालिला आहे त्याहिपेक्षां विशेष चालावा हेच आमचे चित्तीं आहे. दुसरा अर्थ नाहीं. आपली आमची भेटी ज़ालियावरी जो मनसबा चितावरी आसल तो होईल. सर्व पदार्थे आपण वडील आहेत. टका पैका देणे आहे त्याचा विशय फारसा नाही. तोहि पावता होईल. टक्यासाठीं आपण कांहीं चित्तांत न आणावें. स्नेहाची जोडी थोर आहे. टका आपण मेळवितील आम्हीहि मेळऊं. ते गोष्टीचे काय आहे? राजश्री मानाजी आंगरे राजकोटीं आहेत त्यास आणावें म्हणोन राजश्री स्वामीचे सेवेसीं विनंती लेहून पाठविली आहे व आपणास लेहून पाठविलें आहे. तरी राजकोटीहून आणवावा आणि घरकलह लागला आहे तो दूर करावा. हे गोष्ट नव्हे तेव्हां राजकोटाचा मनसबा भांडी जोडून करावा लागेल. आपण वडील आहेत. चित्तास येईल तें करावें. जाणिजे रवाना छ ३ माहे साबान. बहुत ल्याहावें तों आपण सर्वज्ञ आहेत कृपा वर्धमान करावी हे विनंती.

¶*Sambhaji Angria requests Bajirao for a personal visit in order to effect a reconciliation with his brother Manaji who was at Rajkot.*

No. 438] *[30-11-1736?*

छ १९ साबान

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री पंत प्रधान स्वामीचे शेवेशी

विज्ञापना तागायत छ ७ शाबान उंदेरकारास ल्याहावयाचा मजकूर हरि विश्वनाथ यासमागमे स्वामीनीं लेहून पाठविला. त्यास स्वामीचे आज्ञेप्रमाणें लिहिणे ते लेहून पाठविले आहे व स्वामीची पत्रे उंदेरकरास होती तेहि पाठविली असेत. उत्तर आले म्हणजे सविस्तर लेहून पाठवितो. वरकड त्याजकडील खुलाशाचा मजकूर हुजूर लिहिलाच आहे. आज्ञा होईल त्याप्रमाणें वर्तणूक करून. प्रस्तुत त्याजकडील वर्तमान मांद सोफी पलवकर मुंबईहून आले. त्याणी सांगितले कीं राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील प्रल्हादजी कासार याणी मुंबईस इंग्रजाकडे आला आहे. उभयेताचे सख्ये करून घ्यावयाकरितां इंग्रेजानीं भले माणूस उंदेरकराकडे व अंगारकाकडे पाठविले आहेत आणि सांगोन पाठविले कीं बोलीस दरम्यान आम्ही आहो. बोलीचा बीद बसे तो दुतर्फा भांडो नये. त्यास उंदेरकराचा मनोदये कीं कोट कोसळून टाकिल्यावर सख्य कशाचे? कदीम ठिकाण

आमचे तेच काईम राहून सख्य होत असेल तरीच करावे नाहीं तरी पहातच अहो. असे वर्तमान मशारनिल्हेनीं सांगितले. त्याजवरून तुमास लिहिले आहे. एका दो दिवशीं उंदेरकराचे पत्र येईल. साध्य ते कलल्यावरी सेवेसी लिहून पाठवितो. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The writer informs the Peshwa that Manaji Angria had despatched his agent to the English to seek their aid in establishing friendly relations with the Sidi.*

No. 439 *[1736 ?*

श्री

विनंती उपर. आजी सामान व लोकाची रवानगी करितो ते येऊन पोहचले पाहिजेत. याजकरितां आजीचा दिवस मुहुर्तेकरून जागा पालटून जवल मुकाम करावा म्हणौन लिा. यैसियास सब्या आलीकडे जवल पाणी नाही व येथे मुकाम केलियाने वैरणकाडीहि मिळत नाही. याजकरिता आजी कोयनेचे काठी * कवलीवर जाऊन मुकाम होईल. लोकास * * * * मुकामास आटपून यावयाची आज्ञा * * * * (पा) हिजे. येशवंत-राऊ खानविलकर याजक (ल) * * गोजी बोरडे याच्या लोकाची रवानगी ते * * * * * त्यास येशवंतराऊ याचे लोक आा * * * * * ऊन पावले. नागोजी बोरडे याजकडील लोक आले नाहीत त्यास ताकीद करून पाठविले पाहिजेत. विशेष काये लिहिले? कृपा केली पाहिजे हे विनती.

¶*The writer (Pilaji Jadhav) communicates the place of his halt and asks the addressee, the Peshwa, to send more men.*

No. 440] *[1736 ?*

श्री

राजमान्य राजश्री नचमणाजी बलाल यांसा आज्ञा केला एसीजे कालुस्तियांस मोर्चा होता तो उठोन चिपलोणानजीक पागेवर आला म्हणोन तुमचे लोकहि मोर्चा टाकून उठोन पागेवरी आले. ऐशास कालुस्तियाचा मोर्चा ज्याणी काहाडिला त्यांस स्वामींनी नसीहत करणे तैसी केली. या लोकी बेवकूफी केली. मोर्चा काहाडिला याबदल तुमचे लोक उठोन आले हें अनुचित केले. तुमच्या लोकांचा स्वामीस भरोंसा, तुमचा बंदोबस्त जैसा म्हणावा तैसा असतां तुमच्या

आज्ञेवेगळे कैसे उठोन आले? या उपरी ताकीद करून फिरोन जाऊन मोर्चा काईम करीतच यैसें करणें. येविसीं गै न करणे. मुरूड, नांदगाव, दिवे, सीवर्धन, म्हसलें, मांडले हे पाच माहाल पेसजीं तुम्हाकडे होते त्या प्रों करार केले असत. पत्रेंहि देवविली आहेत. रा माहादाजी अंबाजी लिहितां कलेल सुंज्ञ आसा.[+]

¶The king Shahu is surprised to find the siege laid by Chimaji's men being raised and the people leaving the place in spite of Chimaji's orders. The King confirms the grant of five mahals to him

---

No. 441] [*1735-36*

नकल

श्री

श्रीमंत माहाराज राजश्री

छत्रपति स्वामीचे सेवेसी

विनंती सेवेसी आज्ञाधारक तानाजीराऊ दरेकर हवलदार व कारकून किल महिपतगड सेवेसी विज्ञापना तागाईत छ' ९ माहे जमादिलाखरपर्यंत किल्ले मजकूरचें व सेवकाचें वर्तमान येथास्थित असे.

किले मजकूरचे घेरियांत वसुलाबद्दल आंगरेयाकडील वरातदार आले होते त्याची व आमची कजावत जाहली ते उठोन गेले. यावरी आंगरेयाकडील दोन हजार माणूस जमाव किल्यानजिक येऊन राहिले आहेत, मुदा काय आहे ते कलत नाहीं. किले मजकूरचा घेरा तो तमाम वोस जाहला. याप्रमाणें आगऱ्यानें मुदा पुरविला आहे. सेवटीं निदान आले. यांत स्वामींनी कृपाळु होऊन खालील लस्कर फौज दारूगोली समेत रवाना करून पारपत्य करणार स्वामी धणी समर्थ आहे, हे प्रसंगीं पारपत्य न जालें तरी स्वामीचे स्थलचें व सेवकाचें स्थित राहणार नाहीं. हुजराचे लोक किले मजकुरी नामजाद आहेत. हे म्हणतात कीं विना महाराज राजश्री छत्रपतीचे हातचिठीखेरीज स्वारी सिकारीस खालीं जाणार नाहीं. ऐशास स्वामीनें कृपाळु होऊन त्यास हातचिठी देणार धणी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶Tanaji Rao Darekar, Hawildar of the fort Mahipatgad, communicates to Shahu that the forces of the Angria are encamped at the foot of the fort and requests reinforcements to put them down.

+ खुद शाहूचे हस्ताक्षर.

श्रीभार्गव.

श्रीमंत परमहंस स्वामी यांहीं

चौदाचाल (चौदाताल) कोकणचा धनी तो आहे. देवली त्याचा भक्तराजशिरोमणी सहश्रायु चिरंजीव बाजीराऊ प्रधान तथा आपा व नाना यासी आज्ञा केली यैसीजे. अनंतकोटीचे येश तुम्हास आले. तू मोठासा हिरण्यकश्यपच जालास! माझे भय तुजला कोठे आहे? तुम्हीहि माझे भय कोठे वागवितोस? मीं तुझे भक्तीनें बांधलो आहे. नाही तर माझे वडिलाची येथे काही मिरास नाहीं. कोकणांत दहावीस कार्यें श्रीचे जाहाली, आता आपले कोकण तुम्ही घ्या. तुमचा धाक मोठा दिली आगरे पावेतो त्रास! दिवसास दरवाजे लावितात! चंदीकडेस गेलेस तर येव्हां पयजारेनं चंदी घ्याल, आवघे राज्य पृथ्वीचे तुज वश्य जाले. आता तुज माझा लेखा काय आहे? इतके सता परमेश्वरे दिली असतां राजपुरीचे मुख्याहि कलबुसी गाव देऊ केला होता त्याचे सनदा आणवणे यैसें दोन तीन वेला तुम्हास सांगितलें. इतका तुमचा धाक आणि तो कागद सनदा तुम्ही कोठे आणिल्यात? वरकड आतां तुम्ही स्वारीस उतर दिशेस जात आहा, त्या प्रांतीहून उत्तम सकलाद लाखी रेशमी व पशमी थाने दोन मेलऊन त्याच्या दोन दुलई करून स्वारीहून आलियावरी पाठऊन देणें. गिरमाजी नरसिंह यास आपा धावडसीस आले होते तेव्हां घोडे घेऊन पुण्यास येणे येसे बोलिले होते, याजकरिता पत्र देऊन पाठविला होता. त्यास नये चितास यास्तव माघारा पाठविलात. फेर पाठऊन देणे. प्रस्तुत नालबदी नाही. पुढें त्याचे स्वारीबराबर चालऊ म्हणून लिहिलेत तरी त्याचे चितास आले तर येईल. देव तुम्हास बुधी देईल त्या प्रा त्याचे चालवणे जाणिजे. कृष्णराऊ महादेव तुम्हाकडून रुसवा जाला. याजउपरी श्रीपतराऊ याजकडेस येऊन कितेक तुमच्या मामल्याचे मनसभाचे घालमेली छत्रपतीस सांगोन करवावी यैसे योजिले आहे. तुम्हास परस्परे कळलेच असेल. परंतु आम्हास आढलली गोष्ट ते लिहिली असे. विशेष लिहिणे तरी तुम्ही सुज्ञ असा हे आज्ञा. गिरमाजी नरसिंह यास खर्चास आम्ही आपणापासून पंचवीस रुपये देऊन तुम्हाकडेस पाठविला आहे. याचे तुमचे चितास येईल तैसे चालविले पाहिजे. विशेश काय लिहिणे हे आज्ञा.

¶*The Brahmendra Swami speaks very highly of the brave deeds of the Peshwa and Chimaji Appa and asks how in spite of them, they could not obtain from the Sidi the sanad of the village Kalbusi. The Swami also asks them to get for him some good clothes from the north where they were proceeding on an expedition.*

No. 443] [Sept. 1733

श्री

राजश्री पंतप्रधान गोसावी
यासी

॥ऽ श्रीमंत सकलगुणालंकर्ण अखंडितल(क्ष)मीं आलंकृत राजमान्य श्नो पिलाजी जाधवरात्र कृतानेक दंडवत विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुषल लेखन करावयासी आज्ञा केली पाहिजे विशेष. राजश्री आनोजी साटम यास आज्ञापत्रे सादर जाहालीं होतीं कीं भेटीस येणे. त्याजवरून मारनिले शेवेसी येत होते तों ते गोवळकोटास आले हे वर्तमान राजश्री पंतप्रतिनिधि यास कळले. त्याणीं आपल्याजवळ जमावानिसी ठेविले. ते लोक काही कार्याचे आहेत. याजकरिता राजश्री पंतप्रतिनिधि यास पत्र व मारनिलेस पत्र पाठऊन आणवावे. ते कार्याचे माणूस आहेत म्हणऊन आपल्यास कळले. याजकरिता लिहिले आहे. कितेक प्रयोजने त्याचे हातून करवावी लागत. विशष काये लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Pilaji Jadhao to Bajirao requesting him to send Anoji Satam to serve under the writer.*

No. 444] [1736?

श्री

पुा श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

विनंती उपरी स्वामीनी पत्र पाठविले ते पावले. ते(थे) लिहिले की शहरा होऊन फौज जुनरास येणार * * व अजम आबदूल अजीजखान मिलोन खाली कोकणा * * * उतरणार म्हणून लिा ते कळले. दाणा-गल्याची ताकीद करणे म्हणून लिा तरी ताकीद करीतच आहो व अनखी स्थलाची बंदोबस्ती करणे ती करीत(च) आहो. आम्ही येथून शहरास व जुनरास माणसे पा(ठविली) आहेत, परंतु आपणाकडे वर्तमान येईल ते वरचेवर लेहून पाठविले पाहिजे व आपणहि तेथे सा * * राहिले पाहिजे. विश्वास+ न धरावा बहुत काये लिहिणे. अवरंगाबादेची बातमी ठेवावी * * * करीत गेले पाहिजे हे विनंती.

¶*The writer informs Chimaji Appa that every precaution was taken regarding provision, etc., as desired by the addressee. He notes the news about Ajij-khan and other forces from Aurangabad coming down to Konkan via Junnar.*

+ येथून अक्षर वासुदेव जोशाचें.

No. 445] [1758

[पहिला बंद गहाळ.]

ही पेशजीच रवाना करीत होते. परंतु सिधवटचा गुता उरकला नवता व लोकीक मते की, इंद्रोजी कदम मातबर सरदार देसास गेला. याजकरिता राहावबावेसे जाले. प्रस्तु दो चौ रोजी निश्चये पाठवीत आहेत. करनालेकर याची खंडणीत घोडे ३९ हाती तीन व कापड व हुडी १९००० ची यैसी येथे पाठविली आहे. यातहि घोडे दोन तीन खावंदाचेच मर्जीप्रा आहेत. तेहि घोडे खावंदाकडे पाठवीत आहेत. सेवेसी निवेदन जाले पाहिजे. प्रस्तुत सारावश स्वामींचे पुन्यप्रतापेकडून सर्वहि पादाक्रतच होत आहेत. सेवेसी विदित होय हे विज्ञापि. वरकड इकडील श्रीरंगपटण वगैरे व सिधवटचा मार रा रावजी लिा आहे त्यावरून निवेदन होईल हे विज्ञापना.

¶*The writer congratulates the Peshwa on his recent success and sends him the horses that the writer received as a tribute from the chief of Karnaul. The letter refers to the Karnatak campaign of 1758.*

No. 446] [1736

श्री

वेडा गोसावी साधुसंताची पायधूल

सहश्रायु चिरंजीव विजईभव बाजीराऊ प्रधान यासी आज्ञा केली यैसीजे. श्रीभार्गवसेवक उभयेता तुम्ही आहा. तुम्हास चिंता कशाची आहे ? तुमच्या धावन्यास बागे (मागे) भार्गव आला. तुमचे मनोरथ पूर्ण करील. तुम्ही पत्र पाठविले ते जेष्ट सुध सष्टीस प्रविष्ट जाहाले. बहुत संतोषी जाहाले. वैकुंठवास जाला यैसे सुखी जालो. रघुनाथजीने अवतार घेतला. दशरथाचे पोटास आला. भूमीभार फेडून रावणवध केला. तैसा श्रीने अवतार कैलासवासी नानाचे पोटी उभयेताहि घेतला आहे. यैसे असतां तुम्ही कोणेक चिंता न करणे. मज द्रिष्टांत जाले आहेत. म्हणून दोघास दोन दंड वसिष्ठाचे हाते दिल्हे आहेत. काही चिंता नसे. वैशाख वदि दसमीस राजा राजपत्न्या धावडसी येऊन येक दिवस राहोन दर्शन घेऊन गेली. तुम्हास कळावे म्हणून लिहिले असे. तुम्ही स्वदेशास कोठीचे फते करून याल. तुमचे भेटी होईल तो दिवस आनंदाचा अमृतोपम यैसा. हर्ष पावोन तुमचा मार्ग पाहात असों. सहश्रवाटेने वसिष्ठ भार्गव तुमचे धावन्यास आला यैसे समजणे. विशेश लिा तरी सुज्ञ असा हे आज्ञा.

¶*The Brahmendra Swami extols merits of Bajirao and Chimaji Appa and gives them his blessings in their undertakings.*

श्रीमंगलमूर्ति

पुरवणी राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना ऐसीजे. स्वामीचे सेवेसी दोन जोड्या जासूद येथून गेले त्यास ती पत्रें सेवेसी सादर जाहलीं न झालीं हे वर्तमान कांहींच कळत नाहीं. यानंतर येथें इंगरेजांचे भेटीस जावें तेव्हां ते म्हणतात तुम्ही येऊन इतुके दिवस जाहले अद्याप तुमच्या खावंदांकडून एक मनुष्य आलें नाहीं. आम्ही आपले मनुष्य रवाना केलें त्यास आज्ञा केली होती, की सिताबीनें येणे. त्यास इतुका दिरंगा लागावयास कारण काय? आम्ही त्याचे मनुष्य येते ते वरचेवर रवाना करितों. विचारानें जाबसाल लिहावयाचा असतो. तेधवा वरिकें (?) दिवस लागेल त्याचें कांही नाहीं, तर हा मजकूर भारी तों नाही आणि यद्यपि असिला तर सावकाशीनें रवाना करायास माणसास त्यांजपासीं वाण काय? स्वकार्य असतें तेव्हां जोडीमागें जोडी येते; आणि आम्ही लिहिलें म्हणून भारी मजकूर करून दाखवावा हा कितीकांचा दंडक असतो. तैसें आहे कीं काय? कपितान इंचबर्डीनें तो आपणास सांगितलें होते कीं बोलणार व मनुष्याच्या गुणाची परिक्षा करणार आणि सत्य भाषण मनुष्य पाहून करणार, त्याच्या राज्यांत दुसरा बहुत करून दृष्टीने कितीक पाहिले त्यामधीं कोणएक येसे आढळला नाहीं, मग नकले. तेथें त्याचे भेटीस गेलो तेव्हां वृद्ध सभ्य दोग जण पाहिले. एकाचें नाव बापूजी श्रीपती व एकाचें नाव व्यासराऊ व दोघे जण दुसरे होते. आनंदराऊ जे सला करायास आले, परंतु मनुष्याचे परीक्षक नव्हते. स्वकार्य साधायाकरितां धण्याच्या कार्यास धका देतील एसे भासतें, व हुजरून एक आले त्याचे नांव चिमणाजी धाइगुडे ते कारभारी नव्हत, ऐसें दिसोन आलें. निमित्य कीं बाजीराव आणि आम्ही एकांतास बसलो असतां न बोलावितां तेथें दाटून आले, त्यावरून भासले. एसे इचबर्डानें लिहून आणलें होतें तो कागद काडून वाचीत होते तो आम्ही पाहिला. तो हाती घेऊन आम्हापासीं गोष्टी बोलले त्यावरून दिसोन आलें जे हेया लिहिलेयास आणि आमचे बोलीस तफावत पडते कीं काय ते पाहतात. मग यथाज्ञाने सुचले तैसा जाब दिल्हा. परंतु याणी दिकत घेतली. इतुके सावध आणि चौकस. तेव्हां वाऊगें का लिहावें म्हणून लिहिले नसेल म्हणावे तर नकले, हेंच खरे म्हणावें. तेव्हां याणी सत्वर जाब या पत्राचा आणावा म्हणून कृष्णाजीराम यास सांगितलें. त्यांणी लिहिले असिल्यावर अंतर न करिते. सिताबीनें रवाना जोडी करते यैसी दिकत जनारल हारन यानी

---

१ वरिष? वर्ष?

घेतली. आम्ही जाब दिला, आम्ही तों लिा परंतु सल्याचा मजकूर लिहिला तो प्रसंगी पाहून राजश्री स्वामी यांसी युक्तीचे वाटेने समजाऊन कार्य करून घ्यावें, याकरितां कदाचित दिरंग लागेल किंवा प्रजन्यामुळें जातेसमई दिवस येथील मनुष्यास लागले असतील किंवा शरीरपीडेनें अडथळा जाहला असेल· हें सर्व मनुष्यें येथें येऊन पोहचल्यावर सर्व माल्म होईल, ऐसा जाब दिला आहे. सेवेसी श्रुत होय. बाळाजी विठल येथें आले होते, तेव्हां कळों आलें कीं कोंडनाक परवारी मारला गेला म्हणून खबर आली होती ती लटकी. तो तेथें आहे. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay to the Peshwa reporting his interview with the Governor on the subject of Janjira.*

No. 448] [*1736*

छ ११ जौवल

श्री

पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विज्ञापना यैसी जे. हे इंगरेज यांचा प्रकार यैसा आहे. जाहाली खबर लिहावी परंतु तथ्य लिहावी. ये वेलस आपणास बहुमान जाहाला तो सविस्तर यास कलला. आम्हाबाा अमुके रुपये पाठविले, राजश्री आपासाहेबीं दुसरे मनुष्य पाठवायास योजिले आहे. मी आल्यापूर्वी यास खबर खानदेशांत अमुक ठिकाण पावेतों गेले. तेथून येकाकी उठोन आले. आमुक घोडे घेतले याखेरीज आंतस्थ पडले म्हणतात यैशा सर्व खबरी याचे तोंडी कोण सांगतो न कले. कोंडनाक माहार तिकडे सापडला की मारला हे खबर विचारीत होते. खबर नाही म्हणतांच तिकडील चर्चाच युद्धाची खबर पुसायाची सोडिली. आंगारकानें नारा(य)ण सेटीस पाठविला तेथे खबर कलली की इंगरेजांस वीस पंचवीस हजार रुपये मागतील तर द्यावे, परंतु सला करून व्यावा. हे कलतांच आमचे हरद्र मनास आणावें. आमच्याने तूर्त न होये हे सावकासीवर आहे, यैसे पाहावें आणि यासी हात बांधावा, आपला शब्द लागेल, म्हणून उतर आणविलें आहे. फिरंग्याबाा सला केला. आंगरकानें त्याचे पाल धरले होते. लाकडे देखील पाऊन[१] चेवलांस दिलीं. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*News-letter from Bombay to the Peshwa. The writer extols the cleverness of the British in obtaining correct news of all places quickly and wonders how they manage to get such news.*

---

१ पाठऊन.

No. 449] [1736

श्री

पुर्वणी श्रीमंत राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

सेवेसी विज्ञापना. हे रामाजी रंगाजीस रुपये काये म्हणून दिले त्याजकडे थारले कसे, व कपितान इंचबर्डाकडे हजार रुपये आसावे ते आठरासें कैसे राहिले, हें वर्तमान आद्यंत ध्यांनांत यावे ऐसा हेतु आसेल तर सविस्तर सेवेमधीं निवेदनहि प्रसंगीं होईल. कदाचित पूर्व पत्राचे उतर करितां मर्यादा धरिली नाही म्हणून स्वामीस क्रोध आला असेल यदर्थी संदेह नाही. परंतु तैसे न लिहितां आम्हास बाधेल म्हणून स्पष्ट लिहिणे वडले. येविसीं मनात नि:संदेह श्री करील आणि स्वामीचे चरण दृष्टीस पडल्यावर आमचे कल्याणच होईल हा मनाचा भरवसा आहे. पूर्वी स्वामीचे पदरीचा होतों ते समईच्या गोष्टी स्पष्ट पत्री लिहाव्या तर हालीं दुसऱ्याचें आंन भक्षितों तेथें स्वामी सेवकांची उघडीक कारभाराची करून घ्यावी, यांत लाभ काये, निरयत्न म्हणून हे रुपये त्यांजकडे थारले. खावंदाच्या बलानें उडावे तर खावंदाची दृष्ट मनसुब्यावर, या कर्ता रामजी रंगाजी व कपितान इंछबर्डाची भीड व इंग्रजाची दोस्ती संपादणे. याचे हातून उदंड कामकाजें करून घेणें, म्हणून रुपयांवर नजर ठेविली नाहीं. परंतु त्या रुपयाचे दूण रुपये स्वामीचे घरीं येऊन पोहचले आहेत, कैसे तेहि ध्यानांत स्वामीच्या आणून सेवक देईल. दूर पडलों, पत्रीं लिहितां पुर्वत नाही. पालोलें[1] सेवेसी निवेदन होईल तेसई सत्य भासेल. स्वामीचे पदकमल द्रिष्टीस पडतील तो सुदिन आसे. येविसी निर्भये करावयास स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रृत होये हे विज्ञापना.

¶*Relations between the English and the Peshwa are to be seen in this news-letter which discusses some money transactions with Inchbird and Rumaji Rangaji.*

No. 450] [14-2-1737 ?

श्री

राजश्री बाजीराऊ पंडित प्रधान
दाजी गोसावी यांसी

॥ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य स्नो मानाजी आंगरे रामराम विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीय कुशल लेखनाज्ञा केली

---

१ पाल्हाळें, सविस्तर.

पाहिजे. आपली स्वारी उतर दिसेस जाहलियापासोन संतोशाचे वृत कलेन येत नाहीं. व पत्रहि न आले. राजश्री आपा दाजीस पत्रे आपणाकडील येतच असतील. परंतु आम्हाकडील स्मरण होत नाहीं. याउपरी पत्र येऊन संतोष होय ते गोष्ट करणार आपण वडील आहेत. वरकड आम्हाविशी आपण चिंता करीत असतील तरी न करावी. राजश्री आपा दाजी मायाममता बहुत करितात. नवल विशेष वर्तमान जे होत जात असते ते व स्वकीये मनसबेयाचे हरद्राचे वृत लिहून पाठवीत असतो त्यावरून आपणासहि लिहित असतील. रा छ २४ माहे सवाल बहुत काये लिहिणे, कृपा असो दीजे हे विनंती.

¶*Manaji Angria requests the Peshwa to be writing to him about his health and welfare.*

No. 451] [*21-4-1737*

श्री

श्रीमंत राजश्री आपासाहेब
साहेबाचे सेवेसी

ॐ आज्ञाधारक सुभानजी बोरगे दंडवत विनंती. येथील क्षेम ताा छ १ माहे मोहरमपावेतो साहेबाचे कृपेद्रिष्टीकरून सेवकाचे वर्तमान येथास्थित असे. यानंतर हरफले याचेविशई अभिमान धरिला आहे. यैसीयासी त्याची स्थापना वृतिवर करणार आपण समर्थ आहे. ती आम्ही सेवेसी विनंतीपत्रे पूर्वीपासून लिहिली त्याप्रमाणें आपण मान्य करून अभिमान धरिला तोच सेवटास नेला पाहिजे. आमचें वर्तमान तरी अंजनवेलीवरी आहो. आशाढ मास क्रमून श्रावण मासी येऊ ते समई भेटी होईल. भेटीनंतर सकल वर्तमान सेवेसी निवेदन करू. सेवे श्रुत होये हे विज्ञाप्ति.

¶*Subhanji Borge to Chimaji Appa requesting him to restore Harphale to his former status.*

No. 452] [*26-4-1737 ?*

श्री

राजश्री पंत प्रधान स्वामी
गोसांवी यासी.

ॐ सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्री
मानाजी आंगरे कृतानेक रामराम विनंती. उपरी. येथील कुशल जाणून स्वानंद-

5560

लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. गोविंद भास्कर * * बराबर पत्र पाठविलें तें प्रा होऊन लेखनश्रवणे सामाधान जाहाले. शामलाकडील लो(क) कबिले-सुधा पदरी घेऊन कल्याण भिवंडी सुभा पाली पंचमाहाली गावगना ठेविले आहेत. व गौली येकतर्फा करून ठेविले आहेत. त्याजविशी आपण लिहिले व तीर्थस्वरूप राजश्री सरखेल याचे पत्र पाठविले ते प्रा जाहाले. त्याप्रमाणे माहालो-माहाली ताकीदपत्रे दिल्ही आहेत. लोकास कोणेविशी तगादा लागणार नाही. कळले पाहिजे. रा छ ६ माहे मोहरम बहुत काय लिहिणे कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Manaji Angria informs the Peshwa that strict orders have been issued to all the mahals regarding the families and the retinue of the Sidi kept at Kalyan, Bhivandi, etc.*

No. 453] [*5-4-1740*

श्री

सेवेसी विनंती ता छ १८ मोहरम पावतो वर्तमान येथास्थित आसे विज्ञापना. रा संभाजी आंगरे कुलाबियासी येऊन हिरा येऊन जेर केला, तेव्हा राजश्री मानाजी आंगरे यांनी उरुणास साबाजी तुकाजी यासी पत्र पाठविले की तुम्ही लौवकर निघोन येणे. जमाव सुधा येणे. त्यावरोन मारानिलेनी आम्हास ठाणियासी पत्र पाठविले की श्रीमंत येसमयी पुणेयासी नाहीत. आणि संभाजी आंगरे येऊन कुलाबा जेर केला आहे तरी तुम्ही कुमक करावी हे प्रसंगी चुको नये. यैसे कितेका मार लिा त्यासी स्वामीची आज्ञा पेसजी रा खंडोजी माणकर व रा संकराजी-पंतास होती की घारीपुरी उरुण घ्यावे हा सिधांत होता. त्यासी आपसुखे कुमक बोलाविली ही पाठवावी. कुमकेने जाऊन उरुणात राहावे तो रा संकराजीपंतास व रा नारायेण जोसी यासी पत्र लिहिली की हा समई या प्रकारचा जाहाला आहे आणि त्यानी कुमक करा म्हणोन लिा आहे. तरी तुम्ही पत्र पावता वसईचा बंदोबस्त करून यावे यैसी पत्रे त्यासी पाठविली. उरुणास कुमकेस सेंभर माणूस बा कानोजी गजे यासी देऊन त्यांचा सिपाई आला त्याबा रा मानाजी आंगरे यासी लिा की इतका विचार जाहाला परंतु तुम्ही काही लिा नाही. त्यासी साबाजी तुकाजीस पत्र लिा. त्यानी आम्हास मोघम कुमक करावी यैसे लिा, परंतु लोक कोणे ठिकाणी पाठवावे हे काही लिा नाही. त्यासी आगदी न पाठविले तरी साष्टीस फौज आणविली ती न आली म्हणोन लौकिक होईल. म्हणोन कानोजी गजे याजबा सेंभर माणूस देऊन रवाना केले, तुमचे लिहिले

येईल त्याप्र॥ आणिखी जमाव पा। जाईल, यैसे पत्र त्यासी लि॥. मारनिलेस जे सांगणे ते सांगितले. हे उरुणास जाऊन दाखल जाहले. रात्रीस आणिखी लोक पा। त्यासी किलियात घेतले नाही. बाहेर टापूत उतरले आणि संकराजीपंत व नारायेण जोसीबावा आलियावरी सिधांत करून जावे. त्यासी उभयता आलियावरी जे विचार केला ते उतम काये (कार्ये ?) करोन घ्यावे, वसईहून आरमार आणविले, त्याची वाट पाहात बंदरावरी येऊन सकराजीपंत देखील आहो. रा। नारायण जोसी बेलापुरास पाठविले. तेथील आरमार तयार करावे त्यासी बंदरावरी बसलो आहो तो रा। तुकोजी दलवी हवालदार पालीचा याचे पत्र आले की रा। संभाजी आंगरे पालीस निशान घेऊन येणार, त्यासी आम्ही तुमचे पदरी पडतो तरी पत्र पावताच स्वार होऊन दोन हजार माणूस घेऊन येणे येसे पत्र पा. त्यासी आईतेसमई दोन हजार माणूस कैसे जमा होते ? त्यासी पालीसारिखी जागा! दुसरी दौलताबाज यैसी जागा! आनुसंधान आले टाकावे म्हणजे हे गो। कार्येची नाही ही जागा यावयाची नव्हे म्हणोन बंदरामधे दोनसे माणूस वसईचे होते आणि आम्ही ठाणेयापैकी तयार करून सेंभर माणूस आणिले. पंचवीस खास बारदार आणविले. राऊत पनास घेऊन बुधवारी दोन प्रहरी ठाणेयाहून निघालो ते रातेरात्री व खालापुरास आला. तेथे रा। बालाजी चांदराव यासी बोलाविले. तेहि जमा करून च्यारसे माणूस घेऊन तेथून निघाला. त्यासी उंबरखेडीने जावे त्यासी पालीस आंताजी चव्हाण जमावसुधा निशान घेऊन आला. त्यासी ज्याने आम्हाजवळ पत्र घेऊन आला त्याणे कबूल केले की ताभरी (तो जरी ?) बसले तरी आम्ही तुम्हांस चोरवाटेने नेऊन वरी चाढवितो, खाली मात्र तुम्हास भारी आहे. त्यासी आम्ही सांगितले की धन्याचे पुन्य समर्थ आहे त्याची फिकीर तुम्ही करू नका आणि चालिलो तो भावेपरलीस (?) गेला दिवस अस्तमानास गेला तैसेच रातोरात्र जावे हा सिधांत करून गेला. त्यासी हवालदाराने हुजूर हिशा (?) आणि खंडोजी माणकर यासीहि लि॥ आणि रा। संकराजीपंतासहि लि॥ नरसीपंत बलकवडियाच यासीहि लि॥. त्यासी ते नजीक होत. त्यांनी सुभानजी माणकर व बलकवडियाकडील जावजी मराठे हे नागोठिनियात होते ते नरसीपंत घेऊन किलीसयासी निशाने घेऊन गेले. रा। खंडोजी माणकरहि येऊन पोहचलो तो रा। वासुदेव जोसीबावाहि फौज सुधा पावोन चौहीकडून फौजा जमा जाहल्या. कार्येसिधी जाहली. त्यासी उरुणास लोक गेले ते तेथेच ठेविले होते. रा। संकराजीपंत कोटांत ठेविले होते म्हणोन राजश्री वासुदेव जोसी व रा। अंताजी नारायेण खंडोजी माणकर यांचे विचार आमचे विचारे सिंधांत जाहला की श्रीमंत आलियावरी संभाजी राहात नाही, घेतले

जागे टाकून निवेल. त्यासी फौजा जमा जाहाल्या म्हणजे नीट जाऊन नागोठणियासी आगर सागरगडास जाऊन मोकाम करावा म्हणजे निघोन जाईल. तो येकाधिया जागियात सिरला रीत तेथे मिठी घालावी आणि (आहरी ?) निघोन जाईल. आरमार धब्यावरी घ्यावयाचे दिवस आले आहे हे चितात गो आली. त्यासी हे गेलियावरी कुलाबियात मानाजी आसता मागती आहे तैसेच आहे. तरी आधी उरुण घारीपुरी ध्यावी मग हा विचार करावा. धन्याच्या पुण्ये कार्येसिधी होईल येसा निच्य करून माघेरी ठाणियासी निघोन छ मा आला तो श्रीमंत रा नाना स्वामीहि घाटाखाली आले. पालीचा मोकाम होता त्याचीहि आज्ञा येणे प्रा जाहली. स्वामीचे पुण्यकर्माने कार्येसिधी होईल तो सुदीन आसे. सेवेंसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The letter mentions the differences between Manaji and Sambhaji Angria and the aggressive attitude of the latter, and also the help sent by the Peshwa's agent to Manaji as requested by hir*

No. 454] [*20-6-1737*

श्री

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मी-
अलंकृत राजमान्य राजश्री बाजीराऊ
पंडित प्रधान गोसावी यांसी

प्रीतिपूर्वक लक्ष्मीबाई विनंती उपरी. येथील कुशळ जाणून स्वकीय कुशल लेखन करीत आसिले पाहिजे विशेष. आपण पत्र पाठविले ते प्रविष्ट होऊन लेखनाभिप्राय साद्यंत कळोन समाधान जाहालें. याच न्याये सर्वदा आपणाकडील संतोषाचे वृत्त लेहून संतोष पावीत गेले पाहिजे. यानंतर किले सरसगडचे तनखेयांचा तपसील व राजकी कितेक विचार शामल निर्बंध जाहल्याचा भावार्थ चिरंजीव राजश्री मानाजी आंगरे यांचे (पत्रीं) आला तो समग्र अवगत जाहला. सारांष शामलाचे प्रा (फाटले आहे) लेच केल्या मनसुबियासं माघारे येऊन (फाटलें) सुटला. होणेरास उपाय नाही. पुढें श्री ईछेने योजिला मनसुबा सिधीस जाणे ते काली जाईल. सरसगडचे तनखियाचा विस्तार आपण लिहिला तरी उभयपक्षी द्वइतार्थ आहे येसें नाहीं. सर्व मामला येकच आहे. याजप्रमाणे पूर्वोत्तर चालत आले आहे त्याची अभिवृधि करावी. दुसरा विचार नाही. वरकड सविस्तर वृत चिरंजीव राजश्री मानाजी आंगरे याचे पत्री लिहिविले आहे त्याजवरून अवगत होईल. नारायण हरकारा याजवल कितेक घरोबियाच्या गोष्टी

आपण बोलिले. त्याणे येऊन निवेदन केल्यावरून कळल्या. तरी यांत अपूर्व काय आहे? उभयपक्षी द्वैता (फाटले आहे) येसे आजिवरी चालिलेच नाही. चिरंजीव बाबा (फाटले आहे) बुधीची प्रागल्भता जाहल्यावरी तेहि आपले भाऊ आहेत चुकतात येसे नाही. आपले ठायी वडीलपण आहे त्यांजपासून अंतर पडिले तथापि आपण सांभाळावे उचित असे. आम्हीहि त्यांस जे लिहिणे ते लेहून पाठविलेच आहे. आपण सातारा जाणार. गेलियावरी तेथील राजकी वृतांत व स्वकु(श)ल वृत लेहून पाठविले पाहिजे. बहुत काय लिहिणे. लोभ असो दीजे. रा। छ ३ रबिलोवल. हे विनंती.

¶ *Laxmibai assures the Peshwa of her full co-operation in settling the revenues of Sarasgad.*

No. 455] [*5-10-1737*

छ ३ साबान

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा

स्वामीचे सेवेसी.

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मो किले तळागड चरणावरी मस्तक ठेऊन साष्टांग दंडवत विनंती ता। छ २२ रजबपर्यंत स्वामीचे कृपावलोकनेकरून प्रांत मजकूरचें व आज्ञाधारकाचें वर्तमान येथास्थित असे विशेष. हुजूरून जिवाजी राम अमीन श्रीवर्धनचे आगराची पाहाणी करावयासी आले होते, त्यास श्रीवर्धनास दुखणे लागलें म्हणोन तेथून तळ्यास उचलून आणिले. वेथा भारी होती. त्यास आस्विनवद्य अस्टमी बुधवारीं देवआज्ञा जाली. याची वस्तभाव मल्हारजी जाधव दि॥ नारसांवत खुद मा।निले बराबर होता या बराबर पाठविली असे. याची याददास्त आलाहिदी पाठविली असे व त्याजवळ हजीरीचे कागद व सन समानचा हिसाब होता तोही मलारजीबराबर पाठविला असे. शेवेसी श्रुत होय विशेष. जिवाजी राम आजारी तळ्यास आला, तेव्हां खावया खर्चावयासी नाही म्हणोन खर्चास रुपये च्यार व मृत्य पावला तेव्हां कफनास येक रुपया येकून पांच रुपये दिले असत. शेवेसी श्रुत होये. मलारजी जाधव दि॥ नारसावंत पाहाणीचे कामावर होता यास येथे रोजमुरा पावला नाहीं, तेथें देविला पाहिजे. शेवेसी श्रुत होय हे विज्ञाप्ति.

¶*Subhanji Mankar informs Chimaji Appa of the death of Jivaji Ram who had been deputed for the inspection of the gardens at Shrivardhan.*

---

१ संभाजी आंग्रे.

No. 456] **[6-12-1737**

छ ९ रमजान

जाबसुद छ ९ रमजान

श्री

सेवेसी विज्ञापना ताा छ २४ साबा(न)पर्यंत स्वामीचे कृपेकरून सेवकाचें वर्तमान येथास्थित असे विशेष. राा संभाजी आंगरे याजकडील वर्तमान. आणाजी साटम याचा भाऊ कान्होजी साटम हे विजयेदुर्गी कैदेत होते त्यानी किल्यावर फितवा केला. बावाजी लांझेकर खिजमतगार व इटेकरी ४ व आणखी कितेक चालीसपनास माणूस फितावले. या खेरीज खेमोजी राणे यांसहि बोलाऊन आणून त्यास कितेक फितव्याच्या गोष्टी सांगोन फितव्यामध्ये आपल्या मतांत मेलविले. त्यास ते समई त्याणे भिडेस्तव आवघ्या गोष्टी त्याच्याच गोष्टी-प्रमाणे सांगोन कबूल केले आणि राा संभाजी आंगरे याजपासी जाऊन साद्यंत वर्तमान जे जाहाले होते ते त्यांस श्रुत केले. नावनिसीवार सविस्तर सांगितले. त्याजवर कान्होजी साटम यासी बोलाऊन आणून पाहारा तापऊन आंगास लाऊन पुरसीस केलियावर जे जे लोक फितव्यामध्यें होते त्यां त्यांची नांवें सांगितलीं. मुडे गडकरी दाहापाच माणूस कैदेत होते त्यांची व बावाजी लांझेकर व इटेकरी व दाउदखानाचा लेक इसमालखान वगैरे चालीस पनास माणूस यांची नांवें घेतली. त्यापैकी बावाजी लाझेकर याचे व कान्होजी साटम या उभयेतांचा सिरछेद केला व इसमालखान तो आरमारावर गेला. जे किलियावर होते त्यास कैदेत ठेविले. आणखीहि कितेक लोक आरमारावर गेले आहेत ते आलियावरी कार्ये होईल ते नकले. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*The letter purports to give an account of a secret plot made by Kanhoji Satam imprisoned at Vijayadurga to seduce the garrison. The scheme failed and the persons concerned were visited with severe punishment.*

No. 457] **[1737?**

श्री

पुरवणी राजश्री पंत प्रधान

स्वामीचे सेवेसी

विनंति उपरि. राजश्री संभाजी आंगरे यांचीं पत्रें फिरंगी व हबसी यांस पाठविलीं, त्यांत मजकूर कुलाबा पूर्ववतप्रमाणे करावा व वरकडही गड किलियास पत्रें पाठविलीं कीं आपण त्या प्रांतें लौकरीच येतों. तुम्ही विचारें असणें व फिरंगीयास

रेवदंडीयाजवळील मसीद द्यावी यैसा मजकूर लिहिला. तीच पत्रें बजिनस राजश्री मानाजी आंगरे यास सांपडलीं, त्यावरून मानाजी आंगरे याणी तीनसें माणूस चेऊलचे राजकोटास पाठविलें व मसीदीस सेंभर माणूस पाठऊन मसीद वसविली. वरकड किलोकिला खबरदारी करणें ते केली आहे, यैसें वर्तमान पेणेकडून लिहिले आलें. स्वामीस कळावें याकारितां लिहिलें असे. आम्हीहि सत्वरच येऊन. बहुत काय लिहिणे लोभ करित गेलें पाहिजे हे विनंति.

¶*Vasudeo Joshi informs the Peshwa that secret letters from Sambhaji Angria to the Portuguese and the Sidi have been intercepted by Manaji who has consequently strengthened his forts.*

No. 458] *[1737?*

श्री

राजेश्री आपा गोसावी यांसी.

६ सकलगुणालंकर्ण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो देवजी सोमवंशी हिंदुराऊ कृतानेक दंडवत. विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये लेखन करावयासी आज्ञा निरोपित असिले पाहिजे विशेष. प्रस्तुत आपणाकडून पत्र आगमन होऊन परामृश होत नाहीं. तेणेकरून चित्त साक्षेपात आहे तर आपणाकडील साकल्य कुशल वृत लेखन करून आमचा परामर्ष करीत असिले पाहिजे. त्याजवरून समाधान होईल. राजश्री आनंदराऊ पंडित सुमंत याजकडून पत्रे लाखोटे २ गोसावीयासी आले ते पाठविले आहेत. प्रविष्ट होतील. प्रतिउत्तरे पाठविली पाहिजेत. सरलस्कराकडील वर्तमान तो वरचेवर गोसावीयासी कलतच आहे. गतवर्षी सरसाल[१] गोलकोटची मसलती जाली. येंदा कर्जवाम करून फौज ठेऊन रवानगी केली तो मागती राजश्रीनी फिराऊन च्व्हाणाकडे पाठविले. फौज च्यार पांच हजार पोटास न मिळे यास्तव तीन च्यार हजार फौज फुटोन आली. हजार स्वारानसी राहिले आहेत. पोटाची बेगमी राजश्री स्वामी तो करीत नाहींत. आमचे पदरी आहे नाहीं हे कळलेच आहे. माहाल मुलकी विचार त्या प्रकारचा. राहिले फौजेनसी सरलस्कराचा टिकाव तेथे होता दिसत नाहीं. आपण वडील आहेत, आपणास कळावे यास्तव लिहिले असे. दाटून हुकमाची फौज पेचात घालून फौजेचा कारभार विस्कळीत केला. याउपरी आमचा उपाय नाहीं. तुम्ही वडीलपणें जे पैरवी कर्तव्य ते करून आज्ञा करावी. तेणेप्रमाणें वर्तणूक केली जाईल. बहुत काय लिहिणें लोभ असो दीजे हे विनंती+

¶*Deoji Somvanshi to Chimaji Appa complaining about shortage of funds and requesting him to send more.*

---

१ वर्षभर +देवजी सोमवंशी सरलष्कर याचें पत्र चिमाजीआपास.

No. 459] [5-6-1738 ?

श्री

राजश्री दिनकरपंत दाजी

स्वामी गोसावी यांसी

ॐ अखंडितलक्ष्मीअलंकृत राजमान्य. श्नो मोराजी सिंदे नामजाद जंजिरे रेवदंडा रामराम विनंती येथील कुशल जाणून स्वामीनी आपणाकडील कुशल लिहित असिले पाहिजे विशेष. पूर्वी हुजुरून आज्ञापत्र सादर जाले होते तेथें आज्ञा कीं राजश्री मानाजी आंगरे मसिदीसंन्निध नव बुरूज बांधीत आहेत. त्याचे पारपात्य तुमच्याने होऊन येईल किंवा हुजूरून मदत पाठऊन करावे लागेल. त्याचे उत्तर पाठविले होते की सेवकाचे गवेस आली याजवर कार्य करावयासी चुकत नाहीं. त्यास प्रस्तुत तेथील भेदाचा विचार उत्तम प्रकारे हस्तगत जाला आहे. त्याजमधे लढा किमपि नाहीं म्हणून येविसीचे सविस्तर वर्तमान हुजूर लिहिले असे. त्याजवरून आपणास कलो येईलच. परंतु सूचनार्थ लिहिले असे. तरी आपण हुजूर खामखा अर्ज करून कार्य कर्तव्याची आज्ञा होऊन येई ते केले पाहिजे. इतके ल्याहावयासी कारण की आमचा मनोदय की येकवेल स्वामीसेवा करून दाखवावी याजकरितां येकदोन मनसबे केले होते. परंतु हुजूरून परिणामास गेले नाहीं. त्याचे सविस्तर आपणांस विदितच आहे. याजकरिता हलीं कार्य उपस्थित जाहाले आहे हे सिधीस पावे ते केले पाहिजे. सारांश सर्व भरंवसा आपला आहे. सर्व प्रकारें आमचे साह्य आपण करतीलच हा भरंवसा आहे. परंतु सूचनार्थ लिहिले असे. रा छ २७ माहे सफर बहुत काये लिहिणे कृपा लोभ असो दीजे हे विनंती. या पत्राचे उत्तर सत्वर येई तो अर्थ केला पा मार्ग लक्षीत असो. रा छ मार बहुत काय लिहिणे हे विनंती.

¶*Moraji Sindia asks Dinkarpant to prevent Manaji Angria from erecting a new rampart at Revdanda.*

No. 460] [10-6-1738

श्रीराम

राजश्री पंत प्रधान

स्वामी गोसावी यांसी

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत राजमान्य श्नो मानाजी आंगरे कृतानेक रामराम विनंति. उपरि येथील कुशल जाणून स्वानंद लेखनाज्ञा केली पाहिजे विशेष. नारायण ✻ याजबराबरील पत्रोत्तराचें उत्तर छ १० माहे

सफरचें पाठविलें तें छ १९ मिनहूस प्रविष्ट जाहालें. शामलाने रयतेवरी खंडणीचा दबाव घालून उपद्रव आरंभितो, यास्तव आपणच रयेतेची अनास्था करून प्रांत उद्वस करावयाचा अर्थ व गड किले यांचे बेगमीस घाटावरून सामान पाठऊन रखवालीस जागजागां स्वारीया फिरत्या ठेऊन खांदेरीची गीर्दनवाई करावयाचा विचार व शामलाचे धड जंजिरा, व अंजनवेळी व उंदेरी हे दोन्ही हस्त अस * * ले शामल राहोन त्याची उपजीविका मुलकावरते कुंठित[१] करून जखिरीयावरी ठेऊन नौका मार्गे उदरपूर्तीचा आटोप धरिल्यास इकडील आरमाराचा शह जाहाल्यानें तहाचा मजकूर सहजच करील म्हणोन व अंजनवेली गोवलकोटचा परिवास मातबर कोणी नाहीं यास्तव पर्जन्याचे दिवस म्हणोन गैछ संपादिल्याचा भावार्थ व तुम्ही अथवा आपण शामलाचा डर धरित नाहीं त्याचा मुदा न * * * मित्री (?) बारा पंधरा महिने * * प्राप्त जाहाल्याचा तपशील व किले सरसगडचे बेत्रिस गांव व कसबा व रा[२]या मिरे डोंगर देखील अमलाविशीं राजश्री होनाजी बलकवडे याणी घसघस आरंभिल्यास्तव त्यांस मा[३]कुलपणे आज्ञा करून गर्गशा परस्पर अमलदारांत न वाढे यैसे करावयाचा पर्याये येथून लिहिल्याचा जाब कांहीं धण्याचे लग धरून व कांहीं शूरत्वाचा अर्थ दर्शऊन हवेली पाली व वीस गांव व आंतोणे तर्फेचे तीन गांव व आसेर तर्फेचे गांव दबाऊन खाता हा विहित विचार करित नाहीं, व सुधागडकरी सरसगडचे तनख्यास्तव खा[४]बार जाहाल्याचा वृत्तांत व हालीं जमीदारास ताकीद करून व कारकून येक यैसे पुण्यास पाठऊन तहकीकास करून पुन्हां कथला न वाढे यैसें करून व वडिल वडिलांपासून घरोबा अकृत्रिम चालत आला तदनरूप चालावें व उध्धत अर्थ पत्रारूढ न करावयाचा बुधिवाद व प्रथम राजश्री होनाजी बालकवडे * * गड व माहालकरांचा शाकारास्तव गर्गशा * * वरून मशारनिले याणी स्वामी * * वरून छ १ सफरचें पत्र लेहून मशारनिलेकडेस पाठविलें तें त्याणी पाठविलें. छ १ माहे रबिलावलीं प्रविष्ट होऊन लेखनार्थ नागोठणें अष्टमीं तप्यात शाकार व राबते माहार सुदामद नस्तां नवीच कानू व मिरे डोंगरचे राईची पाहाणी चालों न दिल्ह्याचा मजकूर व कुलाबाहून सरसगडाकडे जातां नागोठणे यापासून वेठे धरून झोलणे डोईवरून देऊन नेतात त्यांचे बंदेजाचा अन्वय व दरम्यान अमलदार अविचारें वर्ततात ते न वर्तों द्यावे व प्रस्तुत तुमचे सरदारीचा बंद कसा आहे तो तुमचें चित्त तुम्हांस साक्ष देतच असेल व यास साक्ष तीर्थरूपांचे (वे)ळेचा द्रष्टांत आज्ञापिला व चाकर लोक

---

१ पळून जाणे. २ राई.

३ शहाणपणें, समजुतीनें. ४ खराब, हलके.

व रयेत बिरवाडी मांडले अष्टमी येथील चेऊल प्रांतें व पालीकडेस गली त्यांजकडेस बाकीच्या वसुलास होनाजी बलकवडे यांचे वरातदार गेले ते उठऊन दिल्ह्याचा आरोप व तुमचे चित्तांत व तुमचे लोकांचे चित्तांत जबरदस्तीने जे जे करूं ते होईल याचा परिणाम घरचे घरींच पाहावयाची अनुचित गोष्टी, यैसे कितेक संदर्भ हिताहित कृपोत्तरें गौरऊन बुधिवादास्पद आज्ञापिले, तत्श्रवणें बहुत कांहीं समाधन वाटोन स्वामीनी आज्ञापिल्या अमृतोत्तरांचें उत्तर लेंकुरपणें अज्ञानत्वें संकलितार्थे हांसील कलम पत्रारूढ करितों तें स्वामीनी सदय होऊन श्रवण करावया हेतु ऐसाजे :—

तीर्थरूपांचे बंदेजाचा पाया घातला आहे तो यथार्थच. त्यांणी बंदेजा * * * त्याच मार्गानें राहाटी करीजेत्ये. तो मार्ग संस्थानवृधीचा आहे. शामलाचे उपद्रवास्तव प्रजेचे अनास्थेचा विचार चित्तांत आणिजेला तो वस्तुता पाहातां प्रजेचें दुरादृष्ट योगांस उचित असोन न घडिला तरी भाव अर्थ प्राप्त कसा होईल? शामलाचें निर्मूल न जाहालें हें खरेंच. मुलकांतील उपजीविका प्रजेमुलें दूर होईल यास संशय नाहीं. जखिरा[१] कितिक दिवस खाऊन काल हरण करील? तारू तरांडेयावरून उदरपोषणाचा हेतु धरिल त्यास आमच्या आरमाराचा शह आपण योजिला तो अन्यथा नाहीं. ये गोष्टीस आपण वक्रदृष्टीनें पाहोन खुशकीनें शह दिल्यास इकडून सर्वयैव अंतर न पडे. कुबेरन्यां धनाढ्य म्हणावा तरी कुबेराचा दृष्टांत मात्र द्यावा इतकाच. अंजनवेलीचा परिघ पर्जन्यास्तव मातबर सरदार नाहीं याबद्दल येकास येक न धरितां गेले हेंच खरें. परंतु दरबारी जातांच वक्रता होऊन माघारे लाऊन देऊन घांटाखाले येऊन दलवटणेयास राहिले आहेत यैसें आईकजेते. पुढे शामलाचे होशेमाणानरूप[२] काय होईल तें पाहावें! उभयपक्षीं शामलाचा डर धरित नाहीं म्हणोन तरी यास संदेह काय? आपण व तीर्थस्वरूप राजश्री संभाजीबावा यैसे येकचित्तें येकमतें वडिलोपार्जित श्नेहाचा दृढाव होऊन अकृत्रिम ममता सिंधु चालत आहे कीं * * तदधिक जाहल्यास शामल प्रमुख * * * शत्रू असतील ते पादाक्रांत होतील * * शामलाचा गुमान काय आहे? सरसगडचा तनख्यास कांहीं धण्याचा लगव, कांहीं शूरत्वाचा अर्थ दर्शऊन खाऊन सुधागडकरी स्वार जा * * करणे तरी सरसगड यैवजाखालें होता. यवन हिंदुधर्माचा द्वेष्टा तो भगीरथप्रेत्न करून * * स्थळ स्वराज्याधीन करून राजश्री स्वामीचा प्रतापध्वज स्थलावरी वर्तऊन हिंदुधर्म चालवावा याअन्वयें तीर्थरूपानीं बहुत काल यत्नांत असोन स्थल हस्तगत केलें. राजश्री स्वामीचे शासनाक्रांत होऊन तनखा नेमून दिल्हा,

१ शिलकी सामान. २ भवितव्य.

त्याप्रमाणें चालऊन यवन मुकलांत दस्तुरी म्हणून बाब घेत होता तोही अमल चालवावा येैसे तीर्थस्वरूप राजश्री सेखोजी बावा याणी चित्तांत आणिलें असतां भोरपेहून राजश्री रावो सदासिव सबनिवीस येऊन बोली करून राया मिरे डोंगर देखील पूर्ववत कसबेयाकडे करार करून तहनामा करून दिल्हा. तेव्हां मशारनिले याणी दस्तुरीची बोली घातल्यावरून प्रजेवरी व भोरप राज्यांतील जागा भले लोक दरम्यांन पडिले त्याजवरी द्रष्टि देऊन दस्तुरी बाब दूर केली. असें असोन भोरपकर सरसगडामुळें ख्वार जाहालों म्हणतात हेंच अपूर्व मानावें. थोरले महाराज कैलावासी स्वामीयांचे वेलेस सरसगड (यव)नाक्रांत असतां तनखा चालत होता तोही आपणांस अविदित असेल येैसें नसेल. सांप्रत माहाराजानी तनखा तेविस चोविस गांव नेमून दिल्हे तेवढेयावरी त्या स्थलाची पुस्तवानी होईल नव्हे हेंही स्वामीस अविदित आहे येैसे नाहीं. या प्रकारें धण्याचा लग आहे. शूरत्वाचा भावार्थ तरी आजिवरी सरसगडचा अमल शूरत्वें * * वा कसा जाहाला याचा तपशिल म्यां काय ल्याहावा? वडिलांचे वेलेचा अमल चालत आला त्या प्रमाणें चालवावा इतकेच जाणतो. शामलाकडील अमलदार इकडून घालविल्यावरी त्याणी अष्टमीचा अमलदार इकडील घालविल्याचा वृत्तांत तरी उदमी याणी जकात सरकारचे अमलदारास दखल न केली. सबब धकाबुकी वाणी बकालास अमलदाराने केली येैसें निमित्य ठेऊन अमलदार उठविला. सारांश शामलाचे वेलेस त्याचा अमल चालिला नाहीं. ह्याणेंही जोरावारी केली नाहीं. जोरावारीच केल्यास अवघाच तहाचा बखेडा पडणार या विचारें त्याणी ढालढकल करून होता. येथून लिहिलें गेलेयास देऊं दिलाऊं करित असतां पुढें घडोन यावें तों दैवगतीनें तोच वारला! भगवदिछेनें त्याचा अवघाच अमल श्वराज्याधित आपले कर्तुत्वानरूप जाहाला. तो अमल जिकडील तिकडेस सुरलित चालावा म्हणून तरी राजपुरीवरी स्वामीची मोहीम होतांच तीर्थस्वरूप राजश्री दाजीनी सेवकास जमावानसीं आपणासंनिध रवाना केले. पश्चात आपणही गेले. त्यांचा आपला मुकाबलाहि उत्तमच होऊन आला. परंतु ईश्वराने राजपुरीस श्रम केल्याचें कोणतें सार्थक गड किले किंवा मुल्लक यथाविभागें प्राप्त जाहाला! राजकोट थलची चौबुर्जी रेवसेची गढी घेऊन निमेचा अमल सुटला म्हणीजेल तरी हा श्रम श्वता त्याणी करून मेलऊन सेवट याच * * यामुलें जिवानसी गेले. म्या स्वामीजवल शंभर माणसांनसी सेवा केली, त्याचें रूप काय होऊन आलें तें स्वामीस विदित आहे. तेथील श्रमाप्रमाणें कांहीतऱ्ही विभाग यावा तो न येतां पालीचे तनख्यापैकीं शामलाचा निमेचा अमल नस्तां होनाजी बालकवडे निमें अमल करूं म्हणतात, अतेव

5570

राजपुरीचा श्रमाचा रुसवा स्वामीजवळ आमचा तसाच राहोन मागील मेलविला अमलास भ्रांत पडते हे गोष्टी उचितानुचित आपल्या चित्तांत येऊन गेलीच असेल. हालीं जमीदार व कारकून पाठवावयाची आज्ञा तरी जमीदार आज्ञेप्रमाणें येतील. कारकुनानें जाऊन काय करणें आहे. जसें स्वामी सांगतील तसेंच आइकोन जसें तीर्थस्वरूप राजश्री दाजी वडील तसेच आपण वडिल आहेत. कलेल तसे करावें. म्या सेवक जाजती आपण करून दिल्हे तरी घेऊन कमी जाहाले, यास आपणांस विदित करावें. तसें राजश्री दाजी यांस विदित करावें. ते व आपण काय समजणें ते समजतील. उध्दत अर्थ पत्रारूढ न करावयाचा रुणानुबंध पूर्वील आज्ञापिला, तरी पूर्ववत रुणानुबंधाप्रमाणें चालावें हाच विहित * * लेकुरपणासही उचित जाणोन लीनपणें * * करितों. राजश्री होनाजी बलकवडे याणी सिपायांवरी टोणपेबाजी करावयास लोक पाठविले. वरातदार वालविल्याचें वृत्त कलल्यावरून आदरास प्र * * * आदर करावा यैसें मशारनिलेचें कर्तुत्व असोन, न केलें यैसे पत्रीं लिहिले असेल. तथापि स्वामी * * बुविवाद आज्ञापिला तो सिरसा आहे * * गडकरी व संभाजी नारायण यांचा व होनाजी बलकवडे यांचा शाकाराबद्दल गर्गशा होऊन मशारनिले याणी लिहिल्यावरूनच शाकाराची व राबतं माहाराची नवी कानू करिता म्हणून, तरी नवी कानू काशास करिजेल किलाचा शाकार किला घेतल्यापासून घेत आल्याचा तपसील पेशजी नारायण हरकारा यांजबराबर लेहून गेलाच आहे. राबतं माहाराचें प्रयोजन नाहीं. महाल्करानी दरम्यान आणविले असले तर हलीं ताकीद केली असे. सिवेश्वरास चौकीस विठल माहादेव अमलदार राहणार त्यास तो गांव पेशजी घेन्याखालें होता, तदुत्तर भोपरकरानी मागोन घेतल्यावर त्याजकडेस दिल्हा. किला मुतर्साल गांवीं चौकी जाहाल्यास परकी माणसाचा राबिता होतो, यास्तव मौजे मजकुरी चौकी न बांधणे म्हणोन विठल माहादेव यास पत्र लेहून संभाजी नारायण याकडे पाठविले. त्याणी किलाचे सिपायाजवल देऊन पाठविले. सिपाई यानी बेवकुफी करून बोली पाडून जोरावरीनें ज म्हटलें असेल. विठल माहादेव याचे कागदाची नकल पाहिली. त्या अगोधर होनाजी बलकवडे याणीही पाठविली त्यावरून संभाजी नारायण यास फजित करून लेहून पाठविलेंच आहे. फिरोन यैसी वावगी बि * * जाहाल्यास त्याचा उबार राहून पावेतो * * * रा अमलदा ठेऊन. मिरे डोंगरचे राईचे पाहाणीचा प्रसंग तरी राया कसबे याकडे चालत होताच, या विचारें पाहाणी करूं न दिल्ही. त्याणी पा * * धरून नेऊन तीस रुपये घेतले, त्याजविशीं पूर्वीं लिहिलेंच आहे. देविले पाहिजेत

शा * * * लेस तीन वर्षें रांया खराब पडल्या आहेत णि भंडारी धरून नेऊन जिमेचा वसूल घेतला येसें आपण लिहिलें तरी भंडारी त्याणी नेला होता खराच; परंतु रुपये घेतले नाहीं. इकडून मोबदला केला, त्यावरून शामलानें भंडारी सोडून दिल्हा. कुलाबाहून सिपाई पालीस जाता नागोठणे यापासून वेठे धरून झोलणें त्याचे डोईवरी देऊन नेतात त्याचा बंदज करावा यांत अपूर्व काय? प्रजेस वावगा उपद्रव जाहाल्यानें कोणाच्या सुखानें राहावें? मुलकांत ताकीद आहे. मुद्रेचा रोखा पाहून वेठ्या घ्यावा, रोखा नसतां कोणी जोरावारीनें वेठ्या घेतला तरी त्याचें नांव ठिकाणी पाहून बोभाट घेऊन यावें, त्याचें पारपत्य करावें. मुद्रेचाही रोखा वावगा होतच नाहीं. असें असोन बोभाट आपणासनिध गेला तरी फिरोन ताकीद करविलीच आहे. मांडलतपा व बिरवाडतपा व अष्टमी येथील रयेत व चाकरमाने लोक बाकी घेऊन चेऊल प्रांतात व पालीकडे गेले आहेत, त्यांजकडील बाकीचा प्रसंग तरी शामलाकडील रयेत अगर चाकर लोक इकडे आले तरी त्याणी बाकी न घ्यावी, इकडून तिकडे गेले तरी बाकीची चर्चा * * * प्रमाणें तह चालत आला असतां नवीनच सिरिस्ता होतो, याबद्दल होनाजी बलकवडे यास लेहून वसूल तकूब करविला. बाकी घेऊन प्रजा या प्रांतास यावयाचें कारण जे मोहिमेचे समई सर्व जाऊन प्राण वाचऊन येक राज्य इच्छित असतां योगाची सामग्री विशेष त्या योगेकरून * * रवी संजीवन होऊन देशत्याग घडोन निरोपद्रव छायेस येऊन राहिले. येकवेल भोजन तरी येक वेल उपोषण, या रीतीनें कंठीं प्राण आणून जीव मात्र वांचऊन आहेत. कांहीं रयेत पेशजींच आपले पत्रावरून त्या प्रांते गेलीच आहे. जे राहिली त्यांस कर्जवाम सरकारांतून देऊन ठेविले आहेत. त्यास बाकीचा तगादा जाहाल्यास त्यांचें प्राणू कसे वांचतात हें येक आणि बाकीसही बेमोईन यैसे च्यारी अर्थ चित्तांत आणून मशारनिलेस लिहिलें होतें. त्याणी आपणांस लिहिलें त्याचा विचार ये जातीचा आहे. हक्क हिसेब म्हटला तरी त्यास प्राप्त प्रसंगानुरूप बेहत्तर जुलूम होणार तरी स्वामी समर्थ. किरकोळ बाकीचा विशय काये आहे! गरिबावरी द्रष्टी देऊन बाकीपासून मुक्त होऊन जीव धरू द्यावा. आमच्या मनांत व आमच्या लोकांच्या मनांत जबरदस्तीनें करूं तें होईल, याचा परिणाम घरचेघरींच पाहावा. अनुचित म्हणून तरी होती. विचारीचीच वाट स्वामीनी आज्ञापिली, वडिलांचा व स्वामीचा रुणानुबंध भाऊपणा चालत असतां अकल्पनीय * * *. कसी घडों पाहाते. लोकांचा विचार तरी येखादा लहान माणसापासून लबाडीची वर्तणूक जाहाली असिली तरी तो आचरणानरूप फळ पावेल. चाकर लोकांचें

राईंलें अनेकवचन = groves.

व सेवकार्चे येकचित करावें यैसें असतां स्वामीनी काशावरून चित्तांत * * ईश्वरोवेत्य बलकुवलीस बिरवाडकरा * * पतक करावा म्हणून तरी ये गोष्टीस सर्वथा न चुकों. सध्या स्वारी खाडी आलीकडे ठेविलीच आहे. येखादी आवाई जाहाली तरी तेच क्षणी लोक जाऊन पावतील. लक्ष्या गोष्टीची येकच गोष्ट कीं नेणतेपणाचा प्रसंग आहे. भलते गोष्टीनें बुधिवाद विचार आचार आज्ञापित जावा. राजश्री दाजी दूर राहिले. आपण संनिध आहेत. सर्व मामला येकच आहे. वडिलपणही आपणांकडेस आहे. न्यून पूर्ण करावें, द्वैतार्थ चित्तांत नाणावा. आपण म्हणतील कीं हे आम्हास लिहिता आणि तुम्ही आपल्या हितास जपता तरी नवे जपत नाहीं. किंबहुना जुन्या अमलास तन्हा द्यावी तरी म्या स्वतसिध खावंद नाही. मजला वडिल आहेत. आपण स्वतसिध खावंद आणि वडिल आहेत. या अर्थे अवघेंच विचार स्वामीस अनकूल आहेत. वरकड राजश्री रामजी मल्हार याचे कुलकर्णपणाविशीं आज्ञा तरी चेऊल प्रांती * * * स निमे मुशारा पावला. निमे * * विशीं विजयदुर्गी लेहून पाठविलें होतें, तेथून आज्ञा जे गुदस्ताचा वसूल करणें. पेस्तर कुलाबा स्वारी जाहाल्यावरी जे आज्ञा करणे ते केली जाईल म्हणून त्यावरून * * सर्वांप्रमाणें सहजेंच घ्यावा * * पुढें स्वारी जाहालीयावरी विनंति करून दुतर्फा मुशारा चालवावयाचा हुकूम घेऊन.' अंतर पडणार नाहीं. विदित जाहालें पाहिजे. कृपा वर्धमान केली पाहिजे. रवाना छ ३ माहे रबिलावल हे विनंति.

¶*This is a long explanation offered by Manaji Angria to the Peshwa in reply to the various charges and admonitions administered by the latter to the writer. The paper contains an elaborate refutation by Manaji of all the charges brought against him by the Peshwa.*

No. 461] [*9-8-1737 or 1738*

श्रीराम

अजम अकरम बाजीराउ पंडीत प्रधान

दामदौलतहू

॥ॐ * * सी मुर्द सिफारत व मयालत मर्तबत मनजीव ज्याखान वालाशान रफिउल कदर बुलबुलद मकान मेहेरबान ईतबाद आजी दिल येखलास कपीतान ज्यानीस ईंचबर्ड किलेदार किल्ले सिदगड तर्फ जंजिरे मुबै सलाम बजद सलाम महवल मारुजउर्मी येथील खैर[+] खुसी जाणोन पंडीत आजम यांही खुद खुसी हमेशा कलमे ईशारा फर्मावित आसिलें पाहिजे. दिगर छद्र

+ कुशल.

पैकी कितांबती महब्बतेनामाची येऊन पोहोचली. हकीकत जाहिर जाली कीं महबत-पन्हां हिंदुस्तानातून खुशाहाल घरी आले. ते हकीकतई जानबी दिली. मालूम होऊन खुशवख्तता जगी जाहली. तर खुला येताम हेच वजीने बला करीत दोस्तास ताजगी दिली पाहिजे. तेण्हेकरोन खुशवख्त हासील होईल. आमा मोहबतनामा हरवख्त कलमी करीता कोताई केली न पाहिजे. धरून लिहिणे न लगे. प्यार मोहबत राखोन कारणे की फर्माविणे. रा छ २३ रबिलाखर हे कितांबती. (Sd) J. I.

¶*Captain Inchbird sends in his congratulations to Bajirao on his grand success and safe return from the North.*

No. 462] *[1738?*

श्री

सेवेसी विज्ञापना बाबू सावंत मराठा वाणी मुंबईत कबिला सुधां राहतो, त्याचा लेक गोव्यास फिरंगीयाकडेस चाकर आहे, त्यास सुबेदार म्हणतात शंभर लोक याचे ताबीन आहेत तो छ ४ माहे जिल्हेजी गोव्याहून आपल्या घरास मुंबईस रजा घेऊन दोन महिने राहावयास आला आहे, त्याणें तिकडील वर्तमान सांगितलें जे, फिरंगी याची थोर तरांडी अकरा व लहान पंनास ऐसी सामान सरंजाम देखील पाणी भरून बंदरात तयार जाहली आहेत. या सिवाय फरासीसाची तरांडी च्यार आहेत. रेणोल आठ हजार व मराठे पागडीवाले लोक च्यार हजार यकूण बारा हजार हशम आज गोव्यांत तयार आहेत. या खेरीज बंदरबंदास येथून च्यार तरांडी व तीन हजार जमाव येणार आहे, त्याची वाट पाहत आहेत. ती तरांडी व जमाव येऊन पोहचला म्हणजे खुद विजुरै यांहीच स्वारीस बाहीर निघावें ऐसी बोली आहे. कोण्हीकडे स्वारी होईल आणि काय मनसुब करतील हे कळत नाहीं; परंतु याप्रमाणे वर्तमान आहे ऐसे शहरांत पुसतात त्याजवळ सांगतो. आईकले वर्तमान सेवेसी विदित व्हावें याजकरितां लिा असे. विदित होणे हे विज्ञापना.

¶*Hearsay news from Goa that the Portuguese are making fresh preparations to march northward and that the Viceroy himself is going to take the command, is reported to the Peshwa from Bombay.*

---

१ लेख; पत्र. २ उत्साह.

No. 463] [6-3-1739?

पो छ १२ जिल्हेज.

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी

आज्ञाधारक सुभानजा माणकर मुकाम तलागड साष्टांग दंडवत विज्ञापना तागायत फालगुण सुध्ध अष्टमी बुधवारपर्यंत स्वामीचे कृपावलोकनेकरून वर्तमान यथास्थित असे विसेष. स्वामीचें आज्ञापत्र आलें तेथें आज्ञा की पांच साहासें माणूस निवडून घेऊन चोरीनें कोरलाचें कार्य करणें, वाजंट[1] न करणें. त्या आज्ञेवरून जाऊन तें कार्य करितों विसेष. आम्ही चोरीचा विच्यार केल होता व लागेभाग्येही हाताखालें घालून युक्तीनें खामखाई करावें हाच निश्चे आहे. त्यास साप्रत सर्वांठाई शह बसले आहेत. यापुढें उरल्या स्थलास ते जागे खबरदार होऊन राहिले आहेत. लाग्ये हाताखालें घालून युक्त मांडिली होती त्यास बलकवडे याणी लाग्यांस मारहाण करून दाहा विस रुपये घेतले, त्यामुळे त्यांचें मन बेदिल झालें हेहि वर्तमान सेवेसी कलावें म्हणून लिहिलें असे. आम्ही लाग्याचेहि समाधान करून स्वामीनी लिहिलें त्याप्रमाणेंच कार्यावरी जाऊन कार्य करितों. परंतु कदाचित चोरीचें साधेनासें जालें तरी शह देऊन बसतो. स्वामी म्हणतील कीं शह देऊन बेसलेस हें काय, तर इकडील वर्तमान हबसी व राजश्री याजकडे फिरंगी याचा पेगाम आहे व संभाजी आंग्रे कुलाबेयासही शह द्यावयास येणार. जर ह्या स्थलासी त्यांचा शह बसला म्हणजे या प्रातास मोर्चा बसतो याजकरितां आपणाकडील शह बसला म्हणजे दुसरेयाच्याने येकबेक येऊन दगा करवणार नाहीं. याजकरितां शह देऊन बसावें लागते. अम्हांजवळ पुंजी आहे त स्वामीस ठावकी आहे. याजकरितां स्वामीनी हजार माणूस व दारूगोळी यैसी पाठवावयास आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. जमाव जाला म्हणजे ह्या स्थलास व कुलाबेयासही कदाचित संभाजी आंगरे यांचा शह आलाच तरी तेथेंही शह बसेल. कुमक स्वामीविगल दुसरीकडून होतें यैसे नाहीं. सविस्तर विदित व्हावें म्हणून लिहिलें असे. फौजे व सरंजाम अति सत्वर पाठवावयासी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होय कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विज्ञप्ति. फाल्गुण सुध नवमी गुरुवारी कार्यास गेलों हे विज्ञप्ति.

¶*Subhanji Mankar to Chimaji : assures him that he was going to capture the fort of Karlai by effecting a secret understanding.*

---

१ गाजावाजा न करतां

No. 464] [*25-4-1739*

छ २ सफर

श्री

श्रीमंत राजश्री आपा
स्वामीचे सेवेसी.

आज्ञाधारक सुभानजी माणकर मो कोरला चरणावरी मस्तक ठेऊन साष्टांग दंडवंत विज्ञाति. तागायत छ २७ मोहरम चैत्र वद्य चतुर्दसी बुधवारपर्यंत यथास्थित असे. यानंतर येथील वर्तमान व राजश्री मानाजी आंगरे याजकडील वर्तमान व मोर्चेबंदीचें वर्तमान साकल्य बावाजी खिजमतगार सेवेसी पाठविले आहेत. मुखवचनें सांगतां विदित होईल. तपसिले ल्याहावें तर स्वामीचे चित्तांत कार्ये येईल हें नकले, याकरितां लिहिलें नाहीं. सारांस गोष्ट राजश्री मशारनिल्हेची बोली तेलगंडगीवर लोक आहेत ते उठवावे व कोरलेस सेचंतर बाजूनें मोर्चा न लावावा व आपले मदतीस राहून जें कार्य सांगोन तें करावें, हुकुमास चुकलेयासी पारिपत्य करीन. कोरला व रेवदंड जागे आपले आपण श्रीमंतास येकंदर देत नाहीं यामुळें कांहीं तरी होऊन सर्वस्वास उदक घातलें आहे यैसी बोली साफ बोलतात. मांडलतपेयांत काज फर्मास घेतात व कोरलेचें कुलंबी व कोली यैसे पलोन मांडलतपेयात राहिले होते व मोर्चे वेरलेस होते ते काल छ २६ मोहरमी जमा करून चेवलास नेले. या प्रकारचें वर्तमान आहे. सेवेसी निवेदन व्हावें याकरितां विनंति लिहिली आहे व बावाजी सांगता विदित होईल. आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. आज्ञेप्रमाणे वर्तणूक करून लोकास रोजमुरा आज तीन महिने पावला नाही; लोकानी गवगवा केला आहे. पर्जन्य समीप आला. लोकास वाहाण कांबले पाहिजेत; व लोकास सालमजकुरी कापड पावले नाहीं. राजपुरीकडील लोक से सवासे माणूस जदीद ठेविले त्यास काही पावले नाही. ते लोक रोज उठोन कमरा बांधोन जावयासी तयार होतात. निरोप द्यावा तर तेथे लोकाची भरती नाही; तर स्वामीनी कृपाळु होऊन येक भरमाहा द्यावयासी आज्ञा करणार स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञाति.

¶*Subhanji Mankar complains about Manaji Angria obstructing him in his expedition against Koralai.*

---

१ स्वतंत्र.

No. 465] [1739 ?

श्री

पुरवणी श्रीमंत राजश्री पंत *
प्रधान स्वामीचे शेवेसी

विनंती उपरी. आम्ही चिपुलणाहून निघोन आल्यावरी खेड तर्फेची वगैरा माहालींची रयत त्यांजवल कौल मागावयास गेली होती. त्यांस ते कौल देत नाही. मुलूक वोस घालावा, जो कोणी राहेल तो नागविला जाईल म्हणौन ताकीद करून निरोप दिल्हा. यामुळें मुलकाची स्थित राहातां दिसत नाही व त्यांजकडील स्वारी सिकारी आल्यास इकडून त्याचा प्रतिकार होईल त्यांची आमची कटकट वोढल व तुंडील विन्हेरे येथील सनदा राजश्री स्वामींजवलून त्यांही नेतल्या म्हणौन वर्तमान ऐकिजेतें. सारांश त्यांची विकृति जाहाली आहे त्याचीच वृधि होत जाईल. हें सविस्तर आपणास विदित व्हावें याकरितां लिहिलें आहे. बहुत काय लिहीणें. कृपा वर्धमान केली पाहिजे हे विनंती.

¶*Manaji Angria's threats of harassment of the ryots and their consequent terror are communicated to the Peshwa.*

No. 466] [1739

श्री

सेवेसी विनंति. तुमचा कौल आम्हीं मानावा व आमचा कौल तुम्ही मानावा याप्रमाणें राजश्री मानाजी आंगरे याजकडे दस्तायेवज गुंतो न द्यावा म्हणून पुरवणी लिहिली आहे. यास कारण काय तरी हे बंदरकांठचे लोक म्हणजे कैदखोर आहेत (यैसे नाहीं) यास्तव लिहिलें आहे. पूर्वी राजश्री सरखेल यांची व इंगरेज यांची तहाची बोली पडिली तेव्हां इंगरेजानीं बोली घातली कीं ज्या जाहाजावरी आपला कौल निशाण असेल त्यास तुम्हीं न धरावें. त्यास राजश्री सरखेल याणी त्यासी बोली केली, कीं तुमचा कौल ज्या जाहाजावरी असेल तो आम्ही मानावा. बात जाहलीयावरी तुम्ही जेथून सावकार त्याचे जाहाजावर तुम्ही कौल व निशाण द्याल तेव्हां आमचा अमल कौल कोठून चालणार? तुमचीं खुद जाहाजें असतील त्याजवरी तुमचा कौल व निशाण असेल तो पाहून जाऊं देऊं, वरकड जाऊं देणार नाहीं, इतकीच आड पडली. याकरितां हा कालपर्यंत आजी पंचावीस वरसें विघाड चालतो. कदाचित स्वामी म्हणतील कीं याचा विचार आंजी काय? अमल साधीत साधीत साधावा. देशांत

आधीं अमल थोडका होता, मग साधीत साधीत साधिला तरी तसे हे बंदरकाठचे लोक नव्हेत. यासी यकवेळ बोलीस गुतले म्हणजे तेच धरून बसणार. स्वामीची बोली म्हणजे त्यास केवल सनद जाहालीसी होईल यास्तव लिहिलें असे. विदित जाहालें पाहिजे. प्रस्तुत जागा आपलाशा बहुत नाहीं व आरमार मजबूत नाहीं. यैसे कितेक या समयाचे अर्थ चि(त्तां)त आणावे लागतात आणि सोडावे लागले तरी भिडेस्तव सोडिलेसे करून सोडावे. परंतु बोलीस व दस्तायैवजीं न गुंतावें. सेवेसी श्रुत होये. फिरंगी इंग्रेज शामल व आंगरक यासी दस्तायैवज न गुंतवावा. मोघम बोलून मात्र सोडणे ते सोडावे. म्हणजे पुढे जसे बनेल तसे करून. हे विज्ञापना.

¶Shankaraji Keshav advises the Peshwa not to commit himself in writing in his dealings with Manaji Angria.

No: 467] *[August 1739 ?*

श्री

पुर्वणी राजश्री पंतप्रधान स्वामीचे सेवेसी.

विज्ञापना ऐसीजे. नब्याने आज आम्हास बोलाऊन नेले होते, छ १९ जमादिलोवली, आणि विचारूं लागले जे हे वर्तमान काय आहे? तुमचा खावंद वारंवार लिहितो आणि कपितान इंचबर्डापासींहि सांगोन तेच पाठविले आणि आळस करितो. तस्मात् अवघी ठकबाठकब आहे. हे सर्व लटिके. येथून गावची व हबशाची हवी न्यावयास्तंव तुम्हास येथे ठेविले आहे. वर्चिलें विचार कांही नाहीं. तारवे आणायाच्या विचारास्तव विश्वास दाखविला हे मी सर्व जाणत होतों. त्यास जुना बधला मी काही बधणार नाहीं. थोराने लिहिता विचार करून लिहावें, लिहिले तेव्हा आचरावे, हे सर्व तुम्ही कार्य साधायाकरितां आपले आंगीचे लाऊन बोलतां की खराखुरा त्यांचा हेतु आहे, ऐसे आसिल्यावर हर-प्रयत्ने येऊन, बोलिला बोल आचरणे, आम्हास पुष्टीपत्र देऊन हबशास मदत करविली, विश्वासे आम्ही बधलो, आतां आम्ही लिहितों, तेव्हा जाबसाल वरचेवर केल्यानें स्वकार्य साधणार नाहीं म्हणून दिरंग जबाबास लाविला, हें आपण बरें समजतों. कैसे वर्ततात हें पाहतों. नाहीं तर खाडीच बंद करितों. इकडून जिनस जाऊं देणार नाहीं. आम्ही बोलिलों उत्तम. राजश्री पंतप्रधान सर्वांचे मित्रत्व जोडावें हे इच्छा धरितात, रयतेवर तुमची बरी नजर आहे, हा उत्तम गुण याकरितां तुमची मैत्री इछितात. न गमे तेव्हां त्याचे कार्य जातें. त्यास या

---

१ दुसरा. बरकड.

5578

कोंकणावर सर्व मदार आहे यैसें नाहीं. रा कृष्णराऊ मिहुणे असोन रयतेकरितां यास दूर केलें, आणि वासुदेव जोशी यास रयत राजी म्हणून त्यास ये प्रांती ठेविलें. जर रुपयांवर नजर असती तर कृष्णराऊ जे रुपयें देत होते तेच घेतले इतुका नफा दवडते कां? तस्मात् धनाची इछा नाहीं. रयत राजी राखिल्यावर कीर्ति जोडिल. सर्व बरा धणी म्हणतील हेच इछिताहेत. प्रसंगोपात सर्व तुम्हास कळेलच. यैसी बोली जाहली. सांप्रत कर्डी तों कमान आहे. पुढें सहजच कळेल. आम्हीहि स्वज्ञानें सावध आहों. मग नकळे सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

¶*The Peshwa's agent gives an account how the new Governor called him up and gave him a bit of his mind and told him that he (the agent) must be careful before he wrote anything on behalf of the Peshwa and having once written he must see that there was no going back on it. The Governor also added—the agent says—that if the Peshwa did not act properly, he would have to close the channel and see that no merchandise passed through.*

In reply to this, the agent says he pointed out, how the Peshwa did not merely seek pecuniary gain but was solicitous of the welfare of the subjects, and added by way of an instance that the Peshwa had removed his own brother-in-law from that Prant when he found that he was not behaving properly towards the ryots and appointed another man.

No. 468] [*1739*?

श्रीरामचंद्र

सकलगुणालंकरण अखंडितलक्ष्मीआलंकृत
राजमान्य राजश्री बाजीराव पंडित स्वामी गोसावी
यांसी

पोष्य आनंदराव रघुनाथ कृतानेक नमस्कार विनंती उपरी. येथील कुशल जाणून स्वकीये कुशल लिहिले पाहिजे विशेष. शामलाकडील महंमद हुसेन वगैरे नफर १० दाहा व बरोबर घोडे २ व पडथल तीन येणप्रमाणे औरंगाबादेहून पुणियास आले आहेत. पुढे राजपुरीस जाणार, याकरितां आपण यास राहादारीचे दस्तक करून देऊन राजपुरीस सुखरूप पावत ते केले पाहिजे. नवाब माहाबास जिनस नजर आणिली हाती ते घेतली. हे फिरोन जाताती तर यांस सुखरूप पावते करवणे. बहुत काय लिहिणे लोभ असो दीजे हे विनंती.

¶*Anandrao Sumant requests the Peshwa to grant permit for the camels and horses belonging to the Sidi to proceed to Rajapuri.*

No. 469] [*1740 ?*

श्री

विनंती उपरी राजश्री पंतप्रधान स्वामीस पत्रें सादर करून तौवार आज्ञा लिहावयास घेऊन सत्वर पत्रें येथें प्रविष्ट होत तें कीजे. खुदाबादेची पत्रें सत्वर येऊन पोहोचतील तर कार्याची. अद्याप कल्याणीहून रुपये आले नाही. राजश्री पंत आपाहीं तेव्हांच रा वासुदेव जोशी याजकरवी पांच हजार रुपये इंगरेजी देविले. परंतु येथून कारसाजी राजश्री नारायण जोशी याणी ढिली पाडली. येथें तर काम विलंबावर पडलें आहे. स्पष्ट लिहावें तर, न कले ते त्यास काय दिसोन येईल? न लिहिलें तर साहेबकाम नासतें. यैसे आसोन आपल्यावर कुल बंदलामकी आली तरी कबूल करून येथून काढून हरकोण्हाचे रुपये घ्यावे तर येविषई खावंदास बरा विश्वास पाहिजे. आतां पांच हजार रुपये देत होतो त्यास दोन तारवे भरली. येक राहिलें आहे. इतुकायामधी रुपये येऊन पोहोचले तरी थोडेबहुत काम साधितच आहें. परंतु तीन तारवावर सारखे वांटून पहिले दिले असते म्हणजे आपली सता राहाती आणि जोखीम वांटले जातें यैसे आहे. जैसे सुचेल तैसे यैकवेल तवकल[1] करून पाहातों. मग स्वामीचे प्राक्तन, सेवकाचा प्रयत्न, फल दाता श्री समर्थ आहे. रा रामाजी रंगाजीची पत्रे आहेत व आहामद आजम यांची पत्रें. याची पत्रे जेथील तेथे पोहोचऊन जाबसाल पुन्हा प्रविष्ट होये यैसे कीजे. पेसजी आमच्या दोन जोड्या हुजूर जाहाल्या त्यास आज पंचवीस दिवस व वीस दिवस जाहाले तर काय निमित्य राहिल्या हे न कले. इंगरज क्षणक्षणा त्याची पुरसीस करितात याचा अर्थ, राहावयास कारण काये म्हणतात, त्यासी किती लटके बोलावे? येथें नवे जुने जनराल जाहाले यास पत्रें विचारून लिा पाहिजेत. सोन्याच्या साकळ्या पाठविल्या तर येवज दिसतो, याचा काय तो विचार करणार खावंद आहेत. परंतु जाण करावें योग्य आहे. आमचे येथें बहुत दिवस राहाणें होसारिखें असेल तर [2]रेजें पाठवावीं व चारखानी साडी जर विकली नसेल तर पाठविणे. ज्याची त्यास अद्याप दिली तरी घ्यावयास कबूल आहे. त्यास देऊं. बहुत काय लिहिणें. जाबसाल सत्वर येकवेळ होयसारिखा करणें. लोभास दुणावीत असीजे हे विनंति. सुसी पातळे येथें माहाग जाहालीं. बरीं मिळत नाहीं. रा अमृतराऊ यांस जाण कीजे हे विनंति.

¶*This appears to be a letter from Bombay to Poona or Satara. The writer is arranging purchases of certain goods for the Peshwa or his brother Chimaji and requests a quick reply. Certain pieces of cloth are requested back, if they had not been already sold.*

---

१ भरंवसा, आशा. २ कापडाचे तुकडे.

No. 470] [13-12-1747?

श्री

श्रीमत् राजश्री पंतप्रधान
स्वामीचे सेवेसी

विनीत सेवक कृष्णाजी राम सां नमस्कार विज्ञापना येथील कुशल तागाईत मागसीर्ष वद्य सप्तमी रविवार मो मुंबई स्वामीचे कृपादृष्टीकरून येथास्थित असे. विशेष:—स्वामीचें आज्ञापत्र छ २९ जिलकादीचे लिहिलें ते छ १८ जिल्हेजी सादर जाहाले. सिरसा वंदून वांचितां सर्वार्थ ध्यानास आला. पूर्वी पत्रीं कर्जें घेतले रुपये म्हणून लिहिले होते ते दफ्तराची चिठी चिटनिसांत आली तेथे लिहितां दफ्तरदार चुकले असतील हें खरें. त्यावांचून चिटनिसी पत्रांत चूक घडेल हे सहसा न घडे हा मनाचा निशा आहे. यदर्थी विनंती. उदिमाबाबद पूर्वी कैलासवासी श्रीमत् पंतप्रधान स्वामीचे कारकिर्दीस उदिमाकरितां रुपये पाच हजार आमचे निसबतीस रामाजी रंगाजी प्रभु चेऊलकर यांजकडे थारले व कपितान इचबट याजकडे येकून पाच हजार रुपये लिहिले आलें हे खरें. येविसी विनंती. च्यार हजार रुपये रामाजी रंगाजीस दिल्हे होते आवगते (?) व कपितान इचबर्टाकडे रुपये अठरासे येकूण पाच हजार आठसें कपितान मजकुरांचे जिमेस लाऊन त्याचें पत्र निशाणीचे घेऊन हुजूर सेवेमधी सादर केले. आम्हास मुंबईस यावयाचे मना यां रुपयांमुळेंच अवालीपन्हा (?) जनराल मेस्त्र हार्न साहेबीं केले. येविसी श्रीमंताची पत्रे यासी आली, परंतु आमचे येणें ये बंदरीं होऊ दिल्हे नाही. कैलासवासी श्रीमंत आपासाहेबीं हिसेब मागितला तो सेवेमधें लिहून सादर केला व ते प्रसंगी रामाजी रंगाजीहि हुजूर आले होते त्यांजपासून वाईदे रोखा लिहून घेऊन दफ्तरीं दिल्हा आणि कपितान इचबर्टास तकूब रोखा रामाजी मजकुराने मागितला तोहि हुजूरून दिल्हा. कपितान इचबर्टाकडून घडियालें सोन्याचे रुपये च्यारसे किमतीचे हुजूर घेतले, ज्यांत घटिका वाजतात ते येक ठाउके आहे. त्यावर दोन च्यार वेल कपितान हुजूर गेले होते ते समई संनिध नव्हतो. हे सर्व रुपये कपितान इचबर्डाकडे व रामाजी रंगाजीकडे लागू होतात. आम्हाकडे रुपयांचा इलाखा राहिला नाही. हे कैलासवासी श्रीमंत पंतप्रधान व श्रीमत आपासाहेबांचे वेलेसच निवडले असतां दफ्तरी कागदी उगवले नसेल तरी माझा अन्याय काय? ही सर्व हकीकत रा रामाजी मल्हार यांसी विचारलियावर सविस्तर सेवेसी निवेदन करतील. स्मरण नसेल म्हणतील तर कपितानचे हातचा दस्तयैवजहिं मिलेल. सारांश सेवक स्वामीचे पदरीचा. याप्रसंगे जाहीर जाहालो हे थोर गोष्ट घडली!

पुढें हे सर्व हकिकत ध्यानात आणून उतरोतर निभेये करावयासि स्वामी समर्थ आहेत. रा आपाजी शामजी आमची इजत आबरू द्वडायासि बेनाहाक लागले आहेत, येविसी यासी मना करावयासी आज्ञापत्र पाठऊन आमची इजत रक्षावयासी स्वामी समर्थ आहेत. सेवेसी श्रुत होय हे विज्ञापना.

हे विा

¶*Krishnaji Ram agent at Bombay to the Peshwa, explaining certain items of money-dealings of the days of Bajirao and Chimaji Appa. Captain Inchbird is mentioned from whom a gold clock was purchased for Rs. 400. It seems the Peshwas had trade in Bombay.*

No. 471] [*1747 ?*

श्री

सेवेसी विज्ञापना उदरीचे राजकारण राणीकडे लागलें. किला सिर्के यांचे हवाला करितात ऐसे इंग्रजास वर्तमान कलले त्यावरून त्याणी दोनसें माणूस गलबतात घालून उंदेरीस पाठविलें. तें त्याणी किल्या घेतलें नाहीं. तथाप आरमार तेथून काढिलें नाहीं. तेथें राखिलें आहे जंजिरेयास हे वर्तमान लेहून गलबत मुजरद पाठविलें आहे. मानाजी आंगरे यासहि येथून सावध केले आ(हे). उंदेरकर आपले लोक किल्यांत घेत नाहीं. तेव्हा जबरदस्तीहि करावी ऐसे मनसुबे आमचे आत घाटिताहेत. पुढे कार्य होईल तें पाहावें. राणीकडून पांच हजारांची हुडी मुंबईस आली होती ते इंग्रजानी आटकाऊन ठेविली आहे. पैका उंदेरीस जाऊं दिल्हा नाही. सेवेसी श्रुत होये हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram reports from Bombay that the British have become agitated over the affair of Underi being handed over to the Queen Sakwarbai of Shahu.*

No. 472] [*2-11-1749 ?*

श्री

सेवेसी विज्ञापना. आलिकडेस सुर्तेच्या हाकीमांत+ व मामालियांत नौदिगर जाहाले आहे. इंग्रजाकडेस वकिलाची लिहिलीं आलीं त्याचे वर्तमान तेगबेगखान सुर्तेची हाकिमी करीत होता तो गतवर्षी वारला. त्याचा भाऊ गदाबेगखान किलेदार होता तो हाकिमी करावयास लागला. तोहि च्यातुर्मासात वारला. हालीं तिसरा भाऊ छोटेखान हाकिमी करीत होता. छोटेखान त्याचा लेंक किल्यांत

+ Hakim, an officer.

किलेदारी करीत होता. खजाना सर्व किल्यांत होता यैशास हाली मार्गशीर्ष शुध चतुर्थीस मियां अछन म्हणौन छोटेखान याचा साडू त्यांचाच कबिलदार होता. त्याणें नबाब नासरजंग यांसी, बात करून किल्यांतील कांही लोक फिताऊन किल्यांत जाऊन किलेदार छोटेखान याचा लेक होता त्यास दस्त करून किला बलकाविला आणि नवाब नासरजंग यांची द्वाही तमाम शहरांत फिरविली. छोटेखान हाकीम किल्याबाहेर दरबारखाना आहे तेथें तो होता त्याजवरी किल्यावरून गोले मारीत आहेत. जुने हाकीम बाहेर व अछनमियां किल्यांत किला बलकाऊन दोघेहि सिबंदी ठेवीत आहेत. पुढे कोण्हाचा जय कोण्हाचा अपजय होईल कोणाची गोष्ट पार पडल पाहावे. सध्या याप्रा वर्तमान आले आहे. याउपरी येईल तेहि सेवेसी विनती पत्रीं विदित होईल. श्रुत होणे हे विज्ञापना.

¶*Krishnaji Ram reports from Bombay some changes in the administrative arrangements and officials of Surat and the consequent disputes that had started.*

Index to Selection No. 33

[Figures indicate nos. of letters]

B—contd.

B—contd.

F—contd.

G

H

H—contd.

I

J

K

M—contd.

N

P

R

R—contd.

S

S—contd.

S—contd.

S—contd.

S—concld.

T

MO-I Bk Ca 8—53